

Revisionsberetning
til
Borgerrepræsentationen
om
Københavns Kommunes
regnskab for 2008

Del I	INDHOLDSFORTEGNELSE	Side
Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008		4
Resumé		6
Revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008.....		10
Revisionens formål, ansvarsfordelingen mellem kommunen og revisor, planlægningen og udførelsen af revisionen samt rapporteringen herom		13
Økonomiudvalget		23
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		24
Bilag til beslutningsprotokol		28
Direktoratets protokollat.....		36
Større undersøgelse om journalisering og arkivering af kommunens dokumenter		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		123
Direktoratets protokollat om undersøgelsen.....		124
Kultur- og Fritidsudvalget.....		172
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		173
Direktoratets protokollat.....		178
Børne- og Ungdomsudvalget		223
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		224
Bilag til beslutningsprotokol		227
Direktoratets protokollat.....		229

Sundheds- og Omsorgsudvalget	257
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	258
Direktoratets protokollat.....	262
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – socialområdet (folkepension og boligydelse).....	297
Direktoratets beretning	300
Del II	
Indholdsfortegnelse	313
Socialudvalget	316
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	317
Direktoratets protokollat.....	322
Lovpligtige beretninger til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – socialområdet (ud over folkepension).....	361
Direktoratets beretning	365
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn.....	402
Direktoratets beretning	406
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – børnefamilieydelsesområdet	422
Direktoratets beretning	425

Teknik- og Miljøudvalget	432
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	433
Bilag til beslutningsprotokol	440
Direktoratets protokollat.....	456
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – byfornyelsesområdet mv.....	513
Direktoratets beretning	514
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	520
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	521
Direktoratets protokollat.....	522
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – området for integration og repatriering.....	560
Direktoratets beretning	564
Lovpligtige beretninger til regnskab 2007	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – beskæftigelsesområdet	586
Direktoratets beretning	591
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – løntilskud mv.	623
Direktoratets beretning	628
Revisors underskrift.....	643

Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008

1. Revisionsdirektoratet afgiver – i henhold til revisionsvedtægtens § 13 – beretning til Borgerrepræsentationen om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008.

Revisionsdirektoratet skal erklære, at revisionen af regnskabet – således som det er forelagt for Borgerrepræsentationen den 7. maj 2009 – er blevet udført i overensstemmelse med revisionsvedtægtens § 4.

Revisionen er gennemført efter kravene til god offentlig revisionssskik.

2. Beretningen indeholder i udvalgsrækkefølge en fuldstændig gengivelse af de revisionsprotokollater, som direktoratet har afgivet til Økonomiudvalget henholdsvis de 6 stående udvalg.

Inden for hvert udvalgsområde vil protokollaterne blive præsenteret i følgende rækkefølge:

- Revisionsprotokollatet om årsregnskabsrevisionen.
- Revisionsprotokollater om lovpligtige beretninger til ministerier på tilskuds- og refusionsområder.
- Revisionsprotokollater om større undersøgelser.

Der er før hvert revisionsprotokollat gengivet pågældende udvalgs beslutningsprotokol, hvoraf fremgår udvalgets godkendelse af de forslag til foranstaltninger, som forvaltningen har forelagt udvalget i anledning af direktoratets revisionsbemærkninger og anbefalinger.

Revisionsbemærkninger afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.

Anbefalinger fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunen, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.

Redaktionen af beretningen er afsluttet den 11. september 2009.

3. Den efterfølgende behandling af revisionsberetningen skal følge Borgerrepræsentationens retningslinier af 4. december 1997.

Ifølge disse oversender Borgerrepræsentationen revisionsberetningen til Økonomiudvalget. Til at foretage det forberedende arbejde i forhold til Økonomiudvalgets behandling af revisionsberetningen har Borgerrepræsentationen nedsat et Revisionsudvalg.

Økonomiudvalget afgiver indstilling om årsregnskabet i en revisionsbetænkning til Borgerrepræsentationen.

Resumé

1. Revisionsdirektoratets 2008-revisionsberetning til Borgerrepræsentationen indledes med revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008 – indeholdende et forbehold om forvaltningernes utilstrækkelige regnskabsmateriale til væsentlige balanceposter i årsregnskab 2008 – samt en kort omtale af revisionens formål, ansvarsfordelingen mellem kommunen og revisor, planlægningen og udførelsen af revisionen samt rapporteringen herom (tiltrædelsesprotokollat).

Direktoratets rapportering om den udførte revision opdeles i:

- Revisionsprotokollater om årsregnskabsrevisionen.
- Revisionsprotokollater om lovpligtige beretninger til ministerier på tilskuds- og refusionsområder.
- Revisionsprotokollater om større undersøgelser.

Protokollaterne redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved en væsentlig fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentar. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Økonomiudvalget henholdsvis de 6 stående udvalg skal træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra direktoratet.

Revisionsdirektoratets revision af Københavns Kommunes årsregnskab 2008 har givet anledning til følgende antal revisionsbemærkninger og anbefalinger inden for de 7 udvalg.

Revisionsbemærkninger og anbefalinger til årsregnskab 2008

Udvalg	Revisionsbemærkninger	Anbefalinger
Økonomiudvalget	12	5
Kultur- og Fritidsudvalget	3	0
Børne- og Ungdomsudvalget	4	1
Sundheds- og Omsorgsudvalget	2	1
Socialudvalget	8	1
Teknik- og Miljøudvalget	10	0
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	9	4
I alt	48	12

Oversigten over revisionsbemærkninger og anbefalinger til årsregnskab 2008 indeholder i alt 48 revisionsbemærkninger. Til årsregnskab 2007 blev der afgivet 55 revisionsbemærkninger, mens der var 49 revisionsbemærkninger til årsregnskab 2006.

Revisionsbemærkningerne er udformet efter revisionens skøn over sagernes kritiske omfang og indhold. I det følgende omtales meget kort de sager, som af revisionen anses for mest kritiske.

Generelt

Revisionsdirektoratet har fundet anledning til at forsyne revisionspåtegningen på Københavns Kommunes årsregnskab for 2008 med følgende forbehold:

"Københavns Kommune har i et rammebilag af 19. november 2008 om Regnskab i årets løb fastlagt de regnskabskrav, som kommunens forvaltninger skal opfylde vedrørende afstemning og specifikation af balancekontiene i årsregnskabet. Regnskabskravene omfatter beskrivelse af forretningsgange, udarbejdelse af forskellige oplysninger til regnskabsspecifikationerne, tilvejebringelse af ekstern og intern dokumentation samt dokumentation for udførte ledelsestilsyn.

Vi har som følge af forvaltningernes – herunder især Socialforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens – utilstrækkelige regnskabsmateriale ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i årsregnskabet. Det er ikke praktisk muligt for os at give oplysning om den beløbsmæssige indvirkning på kommunens årsregnskab."

Socialudvalget

- Revisionsdirektoratet udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Direktoratet anbefaler, at en konkret handlingsplan forelægges udvalget, så der er sikkerhed for, at alle balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet.
- Revisionsdirektoratet udtaler alvorlig kritik af, at revisionen af sager på det sociale refusionsområde viser, at der er sket en markant stigning i antallet af fejlagtige sager både i sager med formelle mangler og med mangler af refusionsmæssig betydning.

Teknik- og Miljøudvalget

- Revisionsdirektoratet finder det særdeles kritisabelt, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke i år har afstemt balanceposterne. Teknik- og Miljøudvalget bør have opmærksomheden henledt på, at der efter færdiggørelsen af den økonomiske genopretningsplan sikres en robust og stabil driftsorganisation.
- Revisionsdirektoratet udtaler alvorlig kritik af, at der også i år er blevet konstateret betydelige mindreindtægter på byfornyelsesområdet, ligesom der for hele forvaltningen er konstateret uberettigede afskrivninger på i alt 23,45 mio. kr. over driften henholdsvis balancen i regnskabet for 2008. Direktoratet anbefaler, at der i genetableringsplanen for God Økonomistyring særligt fokuseres på budgetopfølgningen samt kvalitetssikringen af forvaltningens samlede årsregnskab, herunder at regnskabsdispositionerne lever op til gældende regnskabsregler.

- Revisionsdirektoratet udtaler kritik af, at kommunens lejefastsættelse mellem Udviklingselskabet Prøvestenen og Kalvebod Miljøcenter (KMC) er i strid med gældende kommunalretlige regler derved, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af den almindelige kommunale økonomi – i en størrelsesorden skønnet til 150 - 175 mio. kr.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Revisionsdirektoratet udtaler kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af lovgivningens krav til fleksjob, idet revisionen af sager, der har været eller skulle have været revurderet i 2007, viste fejl i 85 % af sagerne. Revisionen af visitationen til fleksjobsager viste kun fejl i 2 sager.

Revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008

Revisionsdirektoratets revision har givet anledning til bemærkninger af en sådan væsentlighed og karakter, at der er taget forbehold i revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008.

Forbeholdet om forvaltningernes utilstrækkelige regnskabsmateriale til væsentlige balanceposter i årsregnskab 2008 er uddybet i efterfølgende årsrevisionsprotokollater til kommunens udvalg.

Som resultat af den udførte revision vil vi, såfremt Borgerrepræsentationen godkender det foreliggende årsregnskab, forsyne det med følgende revisionspåtegning:

"Til Københavns Borgerrepræsentation.

Vi har revideret regnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008, der aflægges efter den kommunale styrelseslov.

Københavns Kommunes ansvar for årsregnskabet

Københavns Kommune har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det Københavns Kommunes ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Københavns Kommunes udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere efterprøves det, om forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkelig og egnet som grundlag for vor konklusion.

Forbehold

Københavns Kommune har i et rammebilag af 19. november 2008 om Regnskab i årets løb fastlagt de regnskabskrav, som kommunens forvaltninger skal opfylde vedrørende afstemning og specifikation af balancekontiene i årsregnskabet. Regnskabskravene omfatter beskrivelse af forretningsgange, udarbejdelse af forskellige oplysninger til

regnskabsspecifikationerne, tilvejebringelse af ekstern og intern dokumentation samt dokumentation for udførte ledelsestilsyn.

Vi har som følge af forvaltningernes – herunder især Socialforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens – utilstrækkelige regnskabsmateriale ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i årsregnskabet. Det er ikke praktisk muligt for os at give oplysning om den beløbsmæssige indvirkning på kommunens årsregnskab.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet – bortset fra virkningen af det i forbeholdet anførte – giver et retvisende billede af Københavns Kommunes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2008 samt af resultatet af Københavns Kommunes aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008 i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov."

Revisionens formål, ansvarsfordelingen mellem kommunen og revisor, planlægningen og udførelsen af revisionen samt rapporteringen herom

Revisionens formål

1. Styrelsesloven bestemmer, at revisionen af Københavns Kommunes regnskaber varetages af kommunens Revisionsdirektorat. De nærmere bestemmelser om revisionens virksomhed fastsættes i en revisionsvedtægt, der vedtages af Borgerrepræsentationen og stadfæstes af velfærdsministeren.

Revisionsarbejdet skal udføres, så det opfylder kravene til god offentlig revisionskik, dvs. omfattende dels finansiell revision dels forvaltningsrevision.

2. Den finansielle revision omfatter en efterprøvelse af, om regnskabet er rigtigt, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger ("bevillingskontrol"), og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis ("juridisk-kritisk revision").

Den finansielle revision og kvalitetsniveauet herfor svarer i princippet til den revision, der er foreskrevet for selskaber omfattet af årsregnskabsloven mv. Ved den kommunale revision lægges der dog større vægt på kontrollen med overholdelsen af bevillingsmæssige og juridiske rammer for drift og anskaffelser.

3. Forvaltningsrevisionen omfatter en bedømmelse af, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Det skal således efterprøves, om dispositionerne er i overensstemmelse med de almindelige normer for, hvad der kræves af en hensigtsmæssig og sparsommelig administration ved brug af offentlige midler.

Forvaltningsrevisionens formål er at efterprøve kommunens efterlevelse af:

- At være sparsommelig – Er goder og tjenesteydelser erhvervet på den mest økonomiske måde under hensyn til kvalitet, kvantitet etc.
- At være produktiv – Er der et optimalt forhold mellem ressourceanvendelse og produktion.
- At være effektiv – I hvilket omfang har man nået de mål – udløst de virkninger – som var tilsigtet med den pågældende bevilling, set i forhold til ressourceanvendelsen.
- At have en god ledelsesstyring – Har den øverste ledelse tilrettelagt et styringssystem til sikring af, at forvaltningsopgaverne bliver varetaget på en korrekt og en sparsommelig, produktiv og effektiv måde.

Forvaltningsrevisionen omfatter både den lovfæstede løbende forvaltningsrevision samt den udvidede forvaltningsrevision, der normalt udføres som større undersøgelser.

Målsætningen for kvalitetsniveauet for forvaltningsrevisionen er som for den statslige revision.

Ansvarsfordelingen mellem kommunen og revisor

4. Revisionsdirektoratets revisionsmæssige ansvar bygger på følgende fordeling af opgaverne mellem kommunen og revisor:

Københavns Kommunes anliggender styres af Borgerrepræsentationen, jf. styrelseslovens almindelige bestemmelser. De nærmere regler om Københavns Kommunes styrelse er fastsat i Styrelsesvedtægt for Københavns Kommune af 12. juni 1997 (senest ændret den 13. oktober 2005).

Til at varetage den umiddelbare forvaltning er der nedsat et Økonomiudvalg samt 6 stående udvalg, der hver forestår forvaltningen af sit område. De enkelte forvaltningsområder er præciseret i styrelsesvedtægten.

Styrelseslovens kapitel V fastsætter bestemmelser for kommunens økonomiske forvaltning. Heraf fremgår, at Borgerrepræsentationen fastsætter de nærmere regler for indretningen af kommunens kasse- og regnskabsvæsen i et regulativ, hvori der tillige optages forskrifter vedrørende forretningsgangen inden for kasse- og regnskabsvæsenet.

Kommunen skal endvidere overholde Velfærdsministeriets bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v., herunder ministeriets regelsæt: "Budget- og regnskabssystem for kommuner og amtskommuner".

Økonomiudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af kommunens kasse- og regnskabsvæsen, og Økonomiudvalget har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder. Kommunens overordnede budget- og regnskabsforhold – herunder formueforvaltning og optagelse af lån – henhører under Økonomiudvalget. Økonomiudvalgets centrale rolle i forhold til kommunens økonomiske forvaltning er uddybet i styrelseslovens kapitel V.

Kommunens årsregnskab aflægges af Økonomiudvalget til Borgerrepræsentationen inden en af velfærdsministeren fastsat frist. Regnskabet skal bl.a. ledsages af en fortegnelse over kommunens kautions- og garantiforpligtelser. Det skal i fornødent omfang være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

Forvaltningerne har til opgave at tilrettelægge bogføringen og formueforvaltningen i form af registreringssystemer og procedurer, der opfylder lovgivningens og kommunens bestemmelser samt sikrer en pålidelig økonomirapportering og regnskabsaflæggelse.

Forvaltningerne skal påse, at registreringssystemerne og formueforvaltningen kontrolleres på en efter forvaltningens forhold tilfredsstillende måde, dvs. der skal tilrettelægges en god intern kontrol.

Det påhviler forvaltningerne at etablere en god kommunal økonomistyring, som gør det muligt for ledelsen at vurdere, om der er en hensigtsmæssig sammenhæng mellem ressourceindsats, produktion og målopfyldelse.

Dette indebærer i praksis, at der løbende og systematisk rapporteres til ledelsen om ressourceindsats, produktion, produktivitet og effektivitet, og at ledelsen prioriterer forvaltningens aktiviteter og budgetter i overensstemmelse hermed.

Endelig påhviler det forvaltningerne i overensstemmelse med god tilskudsforvaltning at tilrettelægge en administrativ kontrol med anvendelsen af ydede tilskud – tilpasset forholdene på det konkrete tilskudsområde.

Revisionsdirektoratets ansvar er at kontrollere, at det udarbejdede årsregnskab opfylder lovgivningens og kommunens regnskabsbestemmelser, og at regnskabet ikke indeholder væsentlige fejl eller mangler.

Det er desuden revisionens opgave at foretage en kritisk gennemgang af de forretningsgange, som er tilrettelagt på det regnskabsmæssige område. Det påses særligt, om gældende bestemmelser er blevet overholdt.

Under den løbende forvaltningsrevision vurderer revisionen ved sagsgennemgangen og gennemgangen af enkelttransaktioner, om der er udvist en sparsommelig adfærd. I forbindelse med vurderingen af registreringssystemernes nøjagtighed foretages der en overordnet bedømmelse af systemernes hensigtsmæssighed ud fra en styringsvinkel.

Større undersøgelser indebærer, at et afgrænset område af kommunens aktivitetsområder bliver underkastet en dyberegående vurdering særligt med henblik på, om der er en god ledelsesstyring til sikring af en korrekt og en sparsommelig, produktiv og effektiv forvaltning.

Revisionens planlægning og udførelse

5. Revisionen planlægges og udføres med henblik på at kunne tage stilling til, om kommunens årsregnskab indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen vil i overensstemmelse med almindeligt anerkendte danske revisionsprincipper blive planlagt og udført således, at hovedvægten lægges på de poster i regnskabet og de dele af kommunens registreringssystemer og forretningsgange, hvor risikoen for fejl og mangler er størst.

Omfanget af revisionen afhænger som nævnt af de konkrete forhold i kommunens forvaltning, herunder lovgivningens krav, valg af regnskabs- og sikkerhedsmæssig organisation, omfanget af IT-anvendelsen, internt kontrolmiljø, etablerede forretningsgange mv.

Revisionen udføres dels i årets løb dels i forbindelse med årsregnskabsaflæggelsen. Revisionen i årets løb er et led i revisionen af årsregnskabet og kan ikke betragtes som et afsluttet arbejde i sig selv.

Revisionsarbejdet for det enkelte regnskabsår udføres ved stikprøver og analyser og omfatter således ikke en gennemgang af alle kommunens forretningsgange og funktioner inden for det regnskabsmæssige område.

Der er således ikke tale om en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men revisionen udføres ved, at der ved et antal stikprøver indhentes dokumentation for eller på anden måde bekræftelse af bogføringens og regnskabets rigtighed.

Den stikprøvevise revision i årets løb vil blandt andet omfatte en gennemgang af udvalgte forretningsgange, herunder IT-området, og registreringer med henblik på at konstatere, om kommunens retningslinier for benyttede registreringssystemer efterleves, samt om de fastlagte forretningsgange overholdes. I tilslutning hertil vil der blive foretaget en vurdering af, om registreringssystemer og forretningsgange skønnes at være hensigtsmæssige og forsvarlige i kontrolmæssig henseende, herunder tilstrækkelige til at sikre, at alle transaktioner kommer rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Under revisionen vil opmærksomheden være henledt på, at besvigelser eller uregelmæssigheder kan forekomme. Fejl i regnskabet, der er en følge af besvigelser eller uregelmæssigheder, vil dog ikke nødvendigvis blive opdaget under revisionen, da fejl af denne karakter sædvanligvis tilsløres eller holdes skjult. Hvis der konstateres forhold, som giver formodning herom, vil der blive foretaget yderligere undersøgelser med henblik på at afkræfte eller bekræfte formodningens rigtighed.

I denne forbindelse skal det understreges, at muligheden for at hindre såvel tilsigtede som utilsigtede fejl eller mangler, herunder besvigelser og uregelmæssigheder, først og fremmest beror på, om der ved tilrettelæggelsen af registreringssystemer og forretningsgange sikres en god intern kontrol.

Revisionen ved årsafslutningen omfatter blandt andet en analyse af resultatopgørelsens poster og en sammenligning med bevillingerne. Ved revisionen af balancen vil de opførte aktivers tilhørsforhold, deres tilstedeværelse og værdiansættelse blive kontrolleret. Det påses endvidere, at rettigheder tilhørende kommunen samt gældsposter og forpligtelser, der revisor bekendt påhviler kommunen, er rigtigt udtrykt i årsregnskabet.

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet bliver de enkelte forvaltninger anmodet om at bekræfte en række oplysninger inden for særligt vanskeligt reviderbare områder, eksempelvis eventualforpligtelser og retssager samt regnskabsposter, hvortil der knytter sig særlig risiko eller usikkerhed (ledelsens regnskabserklæring).

Den udførte forvaltningsrevision omfatter en bedømmelse af, om enkeltdispositioner, aktiviteter, programmer eller forvaltningernes samlede opgaver er gennemført på en økonomisk hensigtsmæssig måde, og om resultaterne svarer til de mål, der er sat for den pågældende virksomhed (jf. i øvrigt om forvaltningsrevision under Revisionens formål).

Rapportering om den udførte revision

6. Direktoratet vil ved møder med de enkelte forvaltninger drøfte forhold af orienterende og opklarende karakter samt praktisk arbejdstilrettelæggelse. Eventuelt vil der i skrivelser blive behandlet regnskabs- og revisionsmæssige spørgsmål, fx om forhold der senere kan blive omtalt i et revisionsprotokollat.

7. Direktoratet afgiver revisionsprotokollater til Økonomiudvalget og vedkommende stående udvalg om arten og omfanget af revisionen af årsregnskabet samt de bemærkninger og anbefalinger, revisionen har givet anledning til.

Revisionsprotokollater kan i øvrigt afgives i årets løb, når direktoratet finder det hensigtsmæssigt.

Protokollaterne skal besvares af udvalget snarest muligt og senest 4 uger efter modtagelsen.

Protokollatudkast fremsendes til vedkommende forvaltning med henblik på verifikation af faktuelle oplysninger.

8. Revisionsdirektoratet afgiver en revisionspåtegning på kommunens årsregnskab.

Påtegningen er, medmindre andet er anført i påtegningen, udtryk for,

at regnskabet er revideret,

at regnskabet er rigtigt opstillet på grundlag af bogføringen,

at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til bestående værdier, rettig heder og forpligtelser, og

at regnskabet er i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaf-læggelsen.

Revisionspåtegningen vil, såfremt den udførte revision ikke giver anledning til andet, have følgende ordlyd:

"Til Københavns Borgerrepræsentation.

Vi har revideret årsregnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar-31. december 200x, der aflægges efter den kommunale styrelseslov.

Københavns Kommunes ansvar for årsregnskabet

Københavns Kommune har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det Københavns Kommunes ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Københavns Kommunes udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at

udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere efterprøves det, om forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Københavns Kommunes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 200x samt af resultatet af Københavns Kommunes aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 200x i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov.

9. Revisionsrapporteringen i Københavns Kommune omfatter dernæst Revisionsdirektoratets udfærdigelse af den årlige revisionsberetning til Borgerrepræsentationen. Denne beretning – der skal afgives inden den 15. september efter regnskabsårets udløb – indeholder årets revisionsprotokollater og tillige udvalgenes besvarelser.

Borgerrepræsentationens behandling af Revisionsdirektoratets revisionsberetning sker efter Borgerrepræsentationens retningslinier af 4. december 1997.

Andre opgaver end revision

10. Revisionsvedtægtens § 8 foreskriver, at Revisionsdirektoratet har adgang til gennem Økonomiudvalget eller vedkommende stående udvalg at kræve indsendt til gennemgang

regnskaber for de institutioner, foreninger, fonde mv., der modtager kapitalindskud, tilskud, lån, garanti eller anden støtte fra kommunen.

Regnskaberne er sædvanligvis blevet revideret af privatpraktiserende revisorer forinden indsendelsen til direktoratets regnskabs gennemgang.

Ved gennemgangen skal det navnlig påses, at regnskabet er undergivet en betryggende revision, at vilkårene for tilskud mv. er opfyldt, at midlerne er anvendt i overensstemmelse med givne bestemmelser, og at forvaltningen er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Regnskabs gennemgangen baserer sig på en vurdering af, om forvaltningerne har tilrettelagt en administrativ kontrol med anvendelsen af ydede tilskud i overensstemmelse med god tilskudsforvaltning.

11. Revisionsdirektoratet forsyner en række regnskabsopgørelser til staten, EU og andre med erklæring. Disse erklæring bliver omtalt i vedkommende årsrevisionsprotokollat.

12. I årsrevisionsprotokollaterne gives der endvidere oplysning om den assistance og rådgivning, som er ydet efter særlig aftale med pågældende forvaltning. Det samme gælder, når der er afgivet særlige beretninger eller udført detaljeret kontrol.

Rådgivningen vil normalt omfatte regnskabsmæssige spørgsmål og tilrettelæggelse af forretningsgange mv. Rådgivningen vil for disse og andre områder altid blive givet på en sådan måde, at revisors uafhængighed og troværdighed ikke anfægtes. Det er derfor den enkelte forvaltning, der har til opgave at træffe beslutningerne, som revisor efterfølgende vil kunne foretage en almindelig revisionsmæssig efterprøvning af.

Økonomiudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger

Revisionsprotokollatet behandles på Økonomiudvalgets møde den 15. september 2009.

Udvalgets beslutningsprotokol forelå derfor ikke ved afslutningen af redaktionen af Revisionsdirektoratets beretning.

Økonomiudvalget skal afgive besvarelse til Revisionsdirektoratet vedr. Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Økonomiforvaltningen indstiller over for Økonomiudvalget

1. at Økonomiudvalget tiltræder, at bilag 1-2 afgives og fremsendes som svar til Revisionsdirektoratets Årsrevisionsprotokollat nr. 13/2008 vedrørende revisionen af Københavns Kommunes regnskab og Økonomiforvaltningens regnskab for 2008.

PROBLEMSTILLING

Revisionsdirektoratet har den 17. august 2009 fremsendt Årsrevisionsprotokollat nr. 13/2008 Københavns Kommunes regnskab og Økonomiforvaltningens regnskab for 2008 (protokollatet er vedlagt som bilag 3).

I forbindelse med revisionen af Københavns Kommunes og Økonomiforvaltningens årsregnskab konkluderer Revisionsdirektoratet, at det giver et retvisende billede af kommunens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2008 samt af resultatet af kommunens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2008 i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov. Revisionsdirektoratet tager forbehold vedr. afstemning og specifikation af balancekonti og nævner, at det skyldes manglende dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i årsregnskabet. Dette, grundet utilstrækkeligt regnskabsmateriale, især i Socialforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen.

I denne sammenhæng anerkender Økonomiforvaltningen, at kommunens balancekonti ikke i alle tilfælde foreligger i afstemt stand. Problemstillingen har allerede i 2008 givet anledning til at igangsætte et omfattende arbejde med det mål at forbedre korrektheden og informationsværdien af balancen. Revisionsdirektoratet omtaler dette som ”et meget tilfredsstillende initiativ” i revisionsprotokollatet.

Økonomiforvaltningen finder dog, at det omtalte forbehold vedr. det samlede regnskab er ukonkret, idet det ikke er angivet hvor mange balancekonti, som ikke er afstemt og specificeret i henhold til kommunens regnskab. Endvidere er det ikke oplyst, hvad den eventuelle likviditetsmæssige indvirkning er på kommunens regnskab.

Økonomiforvaltningen har derfor bedt Revisionsdirektoratet, Intern Revision og Deloitte om, at vurdere balancekontiene opdelt på kategorier (med særlig vægt på tilgodehavender) og opgøre den eventuelle likviditetsmæssige indvirkning på kommunens regnskab af den manglende afstemning af balancekonti i kommunen samt komme med eventuelle anbefalinger til initiativer på området. Den endelige vurdering forventes at foreligge primo september.

Revisionsdirektoratet har til årsregnskabet fremsat følgende bemærkninger (se bilag 1 for uddybende bemærkninger):

Tabel 1: Tværkommunale revisionsbemærkninger og Økonomiforvaltningens kommentarer dertil

Nr.	Revisionsbemærkning	Økonomiforvaltningens kommentarer
1.	Udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv.	Økonomiforvaltningen vil på baggrund af Revisionsdirektoratets bemærkninger foretage en fornyet vurdering af, om der i forvaltningerne skal udarbejdes forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv. Økonomiforvaltningen vil forelægge resultatet af undersøgelsen overfor revisionen senest den 1. oktober 2009.
2.	Implementering af grundlag for Børne- og Ungdomsforvaltningens overholdelse af aftale fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet.	Økonomiudvalget er tidligere blevet orienteret om sagen den 24. marts og den 18. august 2009. Sagen handler om, at Københavns Kommune med hjemmel i lov om folkeskolens tjenestemænd får refunderet udgifter fra Staten til lærerpensioner på godt 250 mio. kr. årligt. Staten har siden oktober 2008 tilbageholdt acontobetalingerne, hvorfor Københavns Kommune pr. august 2009 har et tilgodehavende på 243 mio. kr. over for Staten. Børne- og Ungdomsforvaltningen har angivet, at forretningsgange til dokumentation af overholdelsen af aftalen fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er blevet implementeret fra 2008 og fremefter. Dette vil blive efterprøvet af Intern Revision inden udgangen af oktober 2009. Herudover arbejder Økonomiforvaltningen og Intern Revision i øjeblikket på, (i) at opgørelsen over pensionsudgifterne i 2008 hurtigst muligt kan blive udarbejdet og revisionspåtegnet uden forbehold samt (ii) at udarbejde en instruks, der skal regulere området fremadrettet, således at de kommende opgørelser over pensionsudgifterne udarbejdes umiddelbart efter regnskabsårets lukning. Ovenstående forventes realiseret inden udgangen af oktober 2009.
3.	Anvendelse af brugeridenter via KMDs sikkerhedssystem.	Borgerrepræsentationens Sekretariat vil følge op på administrationen og anvendelsen af brugeridenter i kommunens it-sikkerhedssystem og indskærpe anvendelsen heraf overfor forvaltningerne.

Tabel 2: Forvaltningsspecifikke revisionsbemærkninger og Økonomiforvaltningens kommentarer dertil

Nr.	Revisionsbemærkning	Økonomiforvaltningens kommentarer
4.	Manglende opfølgning på revisionssagerne.	Økonomiforvaltningen noterer sig Revisionsdirektoratets bemærkning. Uanset at Økonomiforvaltningen fastholder det tidligere fremsatte synspunkt, vil Økonomiforvaltningen fremover følge Revisionsudvalgets henstilling og fremlægge en midtvejsopfølgning på årsrevisionsprotokollatet vedrørende regnskab 2008 for Økonomiudvalget senest inden udgangen af februar 2010.
5.	Ajournføring af Københavns Kommunes regnskabspraksis.	Økonomiforvaltningen har påbegyndt arbejdet med at opdatere kommunens regnskabspraksis, således at denne kan indgå i regnskab 2009.
6.	Ajournføring af rammebilaget om regnskab i årets løb.	Rammebilaget vedrørende "Regnskab i årets løb" blev opdateret i efteråret 2008. Rammebilaget om "Regnskab i årets løb" vil i efteråret 2009 blive erstattet af et nyt rammebilag "Afstemning af balancekonti".
7.	Tilretning af de Generelle retningslinjer for anvendelsen af Københavns Kommunes Personaleadministrative system.	De tilrettede Generelle retningslinjer er fremsendt til Revisionsdirektoratet den 5. august 2009.
8.	It-revisorerklæringer for lønsystemet.	Det er Økonomiforvaltningens vurdering, at de angivne it-revisorerklæringer foreligger. KMD afgiver hvert år it-revisorerklæring, og den stilles også til rådighed for Københavns Kommune. Koncernservicefremsendte it-revisorerklæringen til Revisionsdirektoratet den 7. juli 2009.
9.	Dokumentation for afstemning af de lønrelaterede balancekonti.	Der er i august 2009 udarbejdet forretningsgange for hhv. afstemning af statuskonti LØN (Organisation 11750) og for afstemning af statuskonti Tjenestemandspension (Organisation

		11050). Disse er fremsendt til Revisionsdirektoratet den 5. august 2009.
10.	Manglende ledelsestilsyn og ajourføring af forretningsgange.	Økonomiforvaltningen vil optage de forretningsgange, der udarbejdes i det tværkommunale projekts regi. På nuværende tidspunkt udarbejdes der forretningsgange inden for integreret anvisning og attestation, registrering af aktiver i det omkostningsbaserede regnskab og afstemning af balancekonti. Flere forretningsgange vil blive udarbejdet i forbindelse med det tværkommunale projekt. For så vidt angår de forretningsgange, der ikke indgår i dette projekt, udfører Økonomiforvaltningen allerede i dag løbende ajourføring.
11.	Oplysning om solidarisk hæftelse i Metroselskabet I/S.	Økonomiforvaltningen vil optage en note om hæftelsesbeløbet i regnskabet, hvori der oplyses om den solidariske hæftelse.
12.	Behandling af balanceposter har vist manglende opfyldelse af kommunens regnskabskrav.	Økonomiforvaltningen vil stramme op på de interne procedurer, således (i) at fejl opdages og rettes inden afslutningen på årsregnskabet samt, at (ii) ledelsestilsynet fremadrettet vil blive dokumenteret.
13.	Den praktiske regnskabsforvaltning i Københavns Borgerservice.	Der vil blive rettet op på de nævnte forhold inden udgangen af 2009.
14.	Forretningsgangsbeskrivelse for driftsafviklingen og systemejerns opgaver i Københavns Brandvæsen.	Københavns Brandvæsen retter kontakt til it-sikkerhedsorganisationen med henblik på at få indhentet den ønskede revisionserklæring inden udgangen af 2009.
15.	Overensstemmelse mellem registreringerne i KØR og Navision i Københavns Brandvæsen.	Københavns Brandvæsen er i gang med at afstemme driften mellem KØR og Navision og vil inden udgangen af 2009 etablere en forretningsgang, der sikrer en løbende afstemning, så både drift og status afstemmes månedligt.
16.	Forbedring af kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data.	Der foreligger nu udkast til procedurer, som er i høring hos it-sikkerhedslederne, hvorefter de forventes fremsendt til Borgerrepræsentationens Sekretariat til godkendelse. Koncernservice har på baggrund af direktoratets undersøgelse allerede iværksat aktiviteter og har udarbejdet konkrete handleplaner og procedurer.
17.	Københavns Brandvæsens efterlevelse af Økonomiforvaltningens Generelle retningslinjer for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system og kommunens flekstidsbestemmelser.	Københavns Brandvæsen har arbejdsgangsbeskrivelser der i væsentlig grad er forenelige med principperne i retningslinjerne. Disse arbejdsgangsbeskrivelser gennemgås nu med henblik på en endelig tilpasning. Vedrørende flekstidsordningen vil der ske en opdatering af flekspolitikken i henhold til anbefalingen inden udgangen af 2009.

Revisionsdirektoratet har til årsregnskabet herudover afgivet seks anbefalinger, hvoraf to er tværkommunale. Disse fremgår sammen med Økonomiforvaltningens kommentarer af bilag 2.

VIDERE PROCES

- Efter Økonomiudvalgets behandling fremsendes bemærkninger til Revisionsdirektoratet (bilag 1-2).
- Revisionsdirektoratet fremsender revisionsberetning vedrørende Københavns Kommunes Regnskab 2008 til behandling i Borgerrepræsentationen, 15. september 2009.

Claus Juhl

Bjarne Winge

Bilag til beslutningsprotokol

Bilag 1

Økonomiforvaltningens kommentarer til Revisionsprotokollat 2008**Revisionsbemærkninger****Tværkommunale bemærkninger**

1.	Revisionsbemærkning, forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv., side 23	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet henstiller, at Økonomiforvaltningen sikrer, at der i alle forvaltninger udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv.	Økonomiforvaltningen vil på baggrund af Revisionsdirektoratets bemærkninger foretage en fornyet vurdering af, om der i forvaltningerne skal udarbejdes forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv. Økonomiforvaltningen vil forelægge resultatet af undersøgelsen overfor revisionen senest den 1. oktober 2009.

2.	Revisionsbemærkning, pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet, side 34	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Økonomiforvaltningen fortsat ikke har sikret, at Børne- og Ungdomsforvaltningen har implementeret et grundlag for overholdelse af en aftale fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet, og at dette har medført et likviditetstab for kommunen.	Økonomiudvalget er tidligere blevet orienteret om sagen den 24. marts og den 18. august 2009. Sagen handler om, at Københavns Kommune med hjemmel i lov om folkeskolens tjenestemænd får refunderet udgifter fra Staten til lærerpensioner på godt 250 mio. kr. årligt. Staten har siden oktober 2008 tilbageholdt acontobetalingerne, hvorfor Københavns Kommune pr. august 2009 har et tilgodehavende på 243 mio. kr. over for Staten. Børne- og Ungdomsforvaltningen har angivet, at forretningsgange til dokumentation af overholdelsen af aftalen fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er blevet implementeret fra 2008 og fremefter. Dette vil blive efterprøvet af Intern Revision inden udgangen af oktober 2009. Herudover arbejder Økonomiforvaltningen og Intern Revision i øjeblikket på, (i) at opgørelsen over pensionsudgifterne i 2008 hurtigst muligt kan blive udarbejdet og revisionspåtegnet uden forbehold samt (ii) at udarbejde en instruks, der skal regulere området

		fremadrettet, således at de kommende opgørelser over pensionsudgifterne udarbejdes umiddelbart efter regnskabsårets lukning. Ovenstående forventes realiseret inden udgangen af oktober 2009.
--	--	---

3.	Revisionsbemærkning, administration og anvendelse af brugeridenter, side 78	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder kommunens administration og anvendelse af brugeridenter via KMD's sikkerhedssystem utilfredsstillende. Det anbefales, at BR's sekretariat indskærper overfor it-sikkerhedslederne, at efterleve it-sikkerhedsregulativets bestemmelser om kontrol (ITS § 56).	Borgerrepræsentationens Sekretariat vil følge op på administrationen og anvendelsen af brugeridenter i kommunens it-sikkerhedssystem og indskærpe anvendelsen heraf overfor forvaltningerne.

Forvaltningsspecifikke bemærkninger

4.	Revisionsbemærkning, opfølgning på revisionssagerne, side 6	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at henstillingen fra Revisionsudvalget om en opfølgning på revisionssagerne ikke er blevet fulgt.	Økonomiforvaltningen noterer sig Revisionsdirektoratets bemærkning. Uanset at Økonomiforvaltningen fastholder det tidligere fremsatte synspunkt, vil Økonomiforvaltningen fremover følge Revisionsudvalgets henstilling og fremlægge en midtvejsopfølgning på årsrevisionsprotokollatet vedrørende regnskab 2008 for Økonomiudvalget senest inden udgangen af februar 2010.

5.	Revisionsbemærkning, ajourføring af regnskabspraksis, side 23	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet henstiller, at der sker en ajourføring af Københavns Kommunes regnskabspraksis.	Økonomiforvaltningen er enig i, at der bør ske en ajourføring af Københavns Kommunes regnskabspraksis, således at den både omhandler det udgifts- og omkostningsbaserede regnskab. Økonomiforvaltningen har påbegyndt arbejdet med at opdatere kommunens regnskabspraksis, således at denne kan indgå i regnskab 2009.

6.	Revisionsbemærkning, ajourføring af rammebilaget om Regnskab i årets løb, side 23	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet henstiller, at der sker en ajourføring af rammebilaget om Regnskab i årets løb – som følge af de mange problemer	Økonomiforvaltningen er enig i Revisionsdirektoratets bemærkning.

<p>med afstemning og specifikation af balanceposterne i regnskab 2008.</p>	<p>Rammebilaget vedrørende "Regnskab i årets løb" blev opdateret i efteråret 2008. Opdateringen af rammebilaget medførte skærpede krav til afstemning og specifikation af balanceposterne i kommunen, og de mange problemer kan hermed i et vist omfang ses som opstartsproblemer.</p> <p>Økonomiforvaltningen kan ligeledes oplyse, at der i foråret 2009 er igangsat et projekt vedrørende opdatering og ajourføring af kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ samt rammebilag, herunder rammebilaget om Regnskab i årets løb. Rammebilaget om "Regnskab i årets løb" vil i efteråret 2009 blive erstattet af et nyt rammebilag vedrørende "Afstemning af balancekonti". Økonomiforvaltningen vil inddrage Revisionsdirektoratets bemærkninger til rammebilaget om "Regnskab i årets løb" i det videre arbejde med det nye rammebilag. Herudover udarbejder kommunens forvaltninger p.t. en fælles forretningsgang for afstemning af balancekonti, som fastlægger almenlydige krav til afstemningsmetodik og hyppighed.</p>
<p>7. Revisionsbemærkning, Generelle retningslinier for anvendelsen af KKs Personaleadministrative system, side 34</p>	<p>Økonomiforvaltningens kommentar</p>
<p>Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Økonomiforvaltningen endnu ikke har foretaget den bebudede tilretning af de Generelle retningslinier for anvendelsen af Københavns Kommunes Personaleadministrative system.</p>	<p>Økonomiforvaltningen/Koncernservice har den 5. august 2009 fremsendt de tilrettede Generelle retningslinjer til Revisionsdirektoratet, og beklager den forsinkede fremsendelse.</p>
<p>8. Revisionsbemærkning, it-revisorerklæringer for lønsystemet, side 34</p>	<p>Økonomiforvaltningens kommentar</p>
<p>Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Økonomiforvaltningen endnu ikke har forelagt it-revisorerklæringer for lønsystemet, der opfylder direktoratets tidligere anbefalinger, og som nu er optaget som krav i paradigmet for databehandlersaftaler, jf. kommunens sikkerhedsregulativ.</p>	<p>Det er Økonomiforvaltningens/Koncernservices vurdering, at de angivne it-revisorerklæringer foreligger. Økonomiforvaltningen/Koncernservice har den 17. juni 2009 oplyst følgende til Revisionsdirektoratet: Lonkontrakten med KMD er indgået i oktober 2006, hvor det gamle sikkerhedsregulativ og den gamle databehandlingsaftale var gældende. Den gamle databehandlingsaftale bestod</p>

	<p>udelukkende i, at KMD's kunder en gang årligt ville få tilsendt en generel revisorerklæring om revisionens gennemgang af KMD's sikkerhedsforanstaltninger. Hvis Københavns Kommune ville have yderligere revisorerklæringer, var det for egen regning. På den baggrund blev der for Lonkontrakten aftalt indholdet af den generelle erklæring med KMD, og den har Revisionsdirektoratet tidligere fået tilsendt.</p> <p>Det nye sikkerhedsregulativ er fra maj 2008, og gælder fremadrettet. I overensstemmelse med It-sikkerhedsregulativets § 23 stk. 3 er der efterfølgende indgået en Databehandlingsaftale - efter Borgerrepræsentationens paradigme - med KMD for alle KMD's ydelser til Københavns Kommune. I overensstemmelse med It-sikkerhedsregulativets § 69, stk. 4 forelå der i september 2008 en generel godkendt RS 3411 for Opus Lon, der er applikationen. Denne fremsendte Koncernservice til Revisionsdirektoratet den 7. juli 2009.</p> <p>Heraf fremgår det, at KMD - efter kontakt med Kommunernes Revision, som har forestået arbejdet - kan oplyse, at revisorerklæringen er udarbejdet med udgangspunkt i RS 800, som bl.a. kan bruges som erklæringsgrundlag med hensyn til kontraktuelle forpligtigelser. Derfor har Kommunernes Revision forholdt sig præcis til de emner, kommunen i kontrakten har bedt om en udtalelse om (punkterne 1 til 7).</p> <p>Citat fra erklæringen: "Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder om overholdelse. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at KMD A/S har overholdt de krav til kontrol m.v., som er anført i foranstående afsnit (i erklæringen)."</p> <p>I forhold til en RS 3411-erklæring afgiver KMD hvert år en sådan,</p>
--	--

		<p>og den stilles også til rådighed for Københavns Kommune. Den omhandler de generelle kontroller i hele KMD, hvor den kundespecifikke erklæring er specielt målrettet det kontraktuelle mellem Københavns Kommune og KMD A/S.</p> <p>I denne erklæring havde Kommunernes Revision et forbehold, idet man ikke kunne udtale sig om, hvorvidt "systemet regner rigtigt". Kommunernes Revisions synspunkt er, at Københavns Kommune ikke har krav på en erklæring om dette.</p> <p>Dermed mener KMD og Kommunernes Revision, at kontrakten er overholdt.</p> <p>KMD oplyser desuden, at en erklæring om, at "systemet regner rigtigt", efter det oplyste fra Kommunernes Revision er udfærdiget i foråret 2008, hvor Ernst & Young har afgivet en erklæring om OPUS (både løn og økonomi). Erklæringen er dermed aktuelt tilgængelig.</p>
9.	Revisionsbemærkning, afstemning af de lønrelaterede balancekonti, side 34	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Økonomiforvaltningen ikke har forelagt dokumentation for afstemning af de lønrelaterede balancekonti som forvaltningen har afstemningsansvaret for, herunder at der ikke er dokumenteret det foreskrevne ledelsesmæssige tilsyn af afstemningen af kontiene.	Økonomiforvaltningen/Koncernservice kan oplyse, at der i august 2009 er udarbejdet forretningsgange for hhv. afstemning af statuskonti LØN Organisation 11750 og for afstemning af statuskonti Tjenestemandspension Organisation 11050. Disse er fremsendt til Revisionsdirektoratet den 5. august 2009.
10.	Revisionsbemærkning, ledelsestilsyn og ajourføring af forretningsgange, side 45	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der ikke er foretaget ledelsestilsyn i 2008, og at forretningsgangene kun delvis er ajour.	Økonomiforvaltningen noterer sig Revisionsdirektoratets bemærkning. Økonomiforvaltningen er en del af det tværkommunale projekt vedrørende udarbejdelsen af forretningsgange, der skal være fælles for alle 7 forvaltninger. Formålet er, at udførelsen af de dertil relaterede opgaver foregår på en ensartet måde i kommunen.
		Økonomiforvaltningen vil derfor optage de forretningsgange, der udarbejdes i dette projekts regi i forvaltningens sags- og arbejds-gange. På nuværende tidspunkt udarbejdes der forretningsgange inden for integreret anvisning og attestation, registrering af aktiver i det omkostningsbaserede regnskab og afstemning af balancekonti. Flere forretningsgange vil blive udarbejdet i forbindelse med det tværkommunale projekt. For så vidt angår de forretningsgange, der ikke indgår i dette projekt, udfører Økonomiforvaltningen løbende ajourføring.
11.	Revisionsbemærkning, solidarisk hæftelse Metroselskabet I/S, side 48	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet skal henstille, at den solidariske hæftelse i Metroselskabet I/S oplyses i kommunens regnskab.	Økonomiforvaltningen vil optage en note om hæftelsesbeløbet i regnskabet, hvori der oplyses om den solidariske hæftelse. Det vurderes dog, at det med meget stor sandsynlighed også i værste fald kun ville kunne komme til et tab på 1 mia. kr., idet staten som medejer i selskabet anses for at være solvent.
12.	Revisionsbemærkning, balanceposter, side 56	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at behandlingen af udvalgets balanceposter har vist manglende opfyldelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.	Økonomiforvaltningen er enig i Revisionsdirektoratets bemærkning. I Økonomiforvaltningen er ansvaret for ledelsestilsynet af afstemningen af balanceposterne uddelegeret til de enkelte enheders ledere. Økonomiforvaltningen vil stramme op på de interne procedurer, således (i) at fejl opdages og rettes inden afslutningen på årsregnskabet samt, at (ii) ledelsestilsynet fremadrettet vil blive dokumenteret.
		Der udestår en enkelt konto i Økonomiforvaltningen, der ikke er uploadet med fuldstændige oplysninger. Kontoen er dog afstemt og specificeret. Det forventes at kontoen vil være uploadet med fuldstændige oplysninger pr. 30. september 2009.
13.	Revisionsbemærkning, regnskabsforvaltning i Københavns Børnerservice, side 66	Økonomiforvaltningens kommentar
	Revisionsdirektoratet finder, at flere forhold i den praktiske regn-	Økonomiforvaltningen er enig i Revisionsdirektoratets bemær-

	<p>skabsforvaltning i Københavns Borgerservice er utilfredsstillende.</p>	<p>ning. Økonomiforvaltningen deler således Revisionsdirektoratets opfattelse af, at flere forhold i den praktiske regnskabsforvaltning i Københavns Borgerservice ikke var tilfredsstillende i 2008 og er enig i revisionens forslag til forbedringer. Økonomiforvaltningen vil påse, at de bliver implementeret inden udgangen af 2009.</p> <p>Det skal dog bemærkes, at området har været i fokus i Københavns Borgerservice i 2009, hvilket blandt andet har resulteret i en revideret kontoplan, en attestationsinstruks, samt en ændret organisering af blandt andet kontrol af bilag mv.</p> <p>Vedrørende bemærkningen om en forretningsgang for udstedelse af pas og kørekort, skal det bemærkes at medarbejderne i Borgerservicecentrene følger den af Rigspolitiet udarbejdede instruks, som ikke kan afviges for kommunerne. Af denne årsag har der ikke været oplevet et behov for udarbejdelse af en separat arbejdsgang. Økonomiforvaltningen vil tage initiativ til, at Rigspolitiets arbejdsgang godkendes af forvaltningens ledelse.</p> <p>Omkring indkøb af møblement skal det anføres, at der er tale om specialfremstillede skranke med en række funktioner indbygget, såsom it-tilslutning, kontantkassefunktioner, ko-nummer system, hæve-sænkefunktioner, samtidig med at designet i de pågældende møbler er i overensstemmelse med designlinjen og konceptet for Københavns Borgerservice. Leverandøren er ikke omfattet af kommunens indkøbsaftaler, hvilket er beklageligt. Imidlertid er der ved ordreførelse opnået en rabat svarende til SKI-aftalen. ØKF vil overfor Koncernservice anbefale, at der indledes forhandlinger med den pågældende leverandør om særlige indkøbsaftaler.</p> <p>Vedrørende frokostaftalen er det korrekt, at der ikke foreligger retningslinjer herfor. Beløbet til egenbetaling var justeret, så det svarede til omkostningerne ved tilsvarende institutioner med kantineordning i Københavns Kommune.</p>
--	---	---

		<p>Omkring attestations- og anvisningspraksis på bilag følger Center for Borgerservice de fra Sekretariatet for Ledelse og Kommunikation udmeldte retningslinjer.</p> <p>Den forkerte sammentælling i en faktura er identificeret og vil blive opkrævet det pågældende firma. Det er indskærpet overfor projektlederen at kontrollere fakturaer grundigt.</p>
14.	<p>Revisionsbemærkning, forretningsgangsbeskrivelse for driftsafviklingen og systemejerens opgaver, side 68</p>	<p>Økonomiforvaltningens kommentar</p>
	<p>Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Brandvæsenet ikke har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for driftsafviklingen og systemejerens opgaver, herunder håndtering af rettelser til systemet og vejledninger til brug for medarbejderes behandling af uddata.</p>	<p>Københavns Brandvæsen retter hurtigst muligt kontakt til it-sikkerhedsorganisationen med henblik på at få indhentet den ønskede revisionserklæring inden udgangen af 2009.</p> <p>Brandvæsenet sørger samtidig for, at den udarbejdede liste over attestanter og anvisere godkendes af branchefen.</p>
15.	<p>Revisionsbemærkning, overensstemmelse mellem KØR og Navision, side 68</p>	<p>Økonomiforvaltningens kommentar</p>
	<p>Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende at Brandvæsenet ikke har sikret overensstemmelse mellem registreringerne i KØR og Navision for så vidt angår drans 1, drift.</p>	<p>Københavns Brandvæsen har i hele 2008 arbejdet med at få afstemt statuskonti mellem KØR og Navision og har sideløbende lavet en overordnet afstemning af driften mellem de 2 systemer. Københavns Brandvæsen er i gang med at afstemme driften mellem KØR og Navision og vil inden udgangen af 2009 etablere en forretningsgang, der sikrer en løbende afstemning, så både drift og status afstemmes månedligt.</p>
16.	<p>Revisionsbemærkning, administration og kontrol af adgange til systemer og data, side 78</p>	<p>Økonomiforvaltningens kommentar</p>
	<p>Revisionsdirektoratet henstiller, at Borgerrepræsentationens sekretariat og Koncernservice med henblik på at forbedre kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data, herunder for Leverancecentret, implementerer direktoratets anbefalinger for bru-</p>	<p>Borgerrepræsentationens Sekretariat fører det daglige tilsyn med overholdelsen af kommunens it-sikkerhedsbestemmelser, jf. it-sikkerhedsregulativets § 7, stk. 1. I forlængelse heraf foreligger der nu udkast til procedurer, som er i høring hos it-sikkerhedslederne,</p>

<p>geradministrationen og fortsætter implementeringen af anbefalingerne i årsrevisionsprotokollatet for 2007 vedrørende revision af administrationen af adgange til systemer og data samt revision af generelle it-kontroller i Koncernservice.</p>	<p>hvorefter de forventes fremsendt til Borgerrepræsentationens sekretariat til godkendelse. På denne baggrund vil sekretariatet følge op på implementeringen, herunder også i forhold til anbefalingerne i tidligere revisionsprotokollater.</p> <p><u>Brugeradministration i Koncernservice BA</u> Koncernservice BA har aftalt med Revisionsdirektoratet, at BA fremover løbende vil afholde møder med forvaltningernes it-sikkerhedsledere om fælles retningslinjer og standarder for brugeradministration. Det kan supplerende oplyses, at der er igangsat kvartalsvise statusmøder med hver enkelt sikkerhedsleder i forvaltningerne.</p> <p><u>Koncernservices procedurer</u> Koncernservice har på baggrund af Revisionsdirektoratets undersøgelse allerede iværksat aktiviteter og har udarbejdet konkrete handleplaner og procedurer på følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ I forbindelse med gennemgang af brugeradministratorrettigheder samt sletning af overflødige brugeridenter til brugeradministratorerne (ITS § 54), er BA pt. i gang med tilbageførelse af sikkerhedsleder/stedfortræder cics-identer i sikkerhedssystemet i samarbejde med sikkerhedslederen (SIL) i de forvaltninger, hvor identerne ikke er tilbageført. ▪ Med hensyn til adgangsstyring og brugeradgang (ITS § 52, stk. 4) er der for de opgaver, som BA varetager i relation til autorisationsopgaven, beskrevet procedurer/processer for disse. I henhold til it-regulativet er disse til høring i SIL-kredsen med svarfrist den 17. august 2009. ▪ For så vidt angår ledelsens dokumentation af løbende tilsyn med, at medarbejderne overholder de udarbejdede procedurer for adgangsstyring og brugeradgang er der allerede i 2008 igangsat en forretningsgang. Forretningsgangen består i, at ledelsen i BA regelmæssigt og løbende henover året for-
---	--

	<p>rer tilsyn med, at medarbejderne overholder udmeldte/udarbejdede procedurer for adgangsstyring og brugeradgang.</p> <p>Revisionsdirektoratet finder endvidere, at BA generelt ikke kan udføre brugeradministration, medmindre det præcist er angivet, hvilke brugere og hvilke brugeradgange etc. anmodningerne omfatter.</p> <p>På baggrund af Revisionsdirektoratets anbefalinger har Koncernservice igangsat følgende aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ I forbindelse med, at BA udfører brugeradministration, kan det oplyses, at medarbejdertyper er grundlaget for autorisationstildelingen til den enkelte bruger. Ansvar for definering af medarbejdertyper ligger hos SIL i de enkelte forvaltninger. <p>BA er pt. i gang med at sikre igangsættelse af arbejdet i de forvaltninger, der endnu ikke har udarbejdet medarbejdertyper. Anmodninger om autorisationer, der indgår via selvbetjeningsmodulet i Remedy, afvises, hvis det ikke er en af forvaltningernes udpegede autorisationsansvarlige (AA), der har anmodet om autorisationen. I Remedy indikeres dette ved, at der er en grøn knap, der lyser for, om det er en anmodning fra en AA. Alle telefoniske henvendelser med anmodning om autorisationer afvises, og der henvises til Remedy Self Service, hvis det er en AA, eller der henvises til en AA, hvis det er en bruger, der henvender sig.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ For så vidt angår udarbejdelse af en procedure for rapportering af it-sikkerhedshændelser/-brud til forvaltningernes it-sikkerhedsledere, jf. ITS § 82, og anmodning om udlevering af kendeord til andre end brugeren selv mv., vil BA og
--	--

		<p>Koncernservices sikkerhedsorganisation sikre, at der udarbejdes de fornødne procedurer inden udgangen af 2009.</p> <ul style="list-style-type: none"> I relation til, at Koncernservice skal indskærpe over for forvaltningernes it-sikkerhedsledere, at autorisation af medarbejdere sker i BA mv., er BA ved at liste de systemer, som man er bekendt med, at der ikke sker autorisation i BA. Samtidig opsamlers BA løbende de systemer, der sporadisk dukker op, og som BA ikke har været bekendt med. <p>Vedrørende Revisionsdirektoratets anbefaling af indskærpelse af enkeltsagsprincippet overfor forvaltningerne, har BA indskærpet over for sine medarbejdere, at enkeltsagsprincippet er gældende i alle indkomne sager med undtagelse af autorisationsprojekter.</p>
17.	Revisionsbemærkning, anvendelse af KKS personaleadministrative system og flekstidsbestemmelser, side 86	Økonomiforvaltningens kommentar
	<p>Revisionsdirektoratet skal henstille, at Brandvæsenet efterlever Økonomiforvaltningens Generelle retningslinjer for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system og kommunens flekstidsbestemmelser, herunder reglerne i den interne flekspolitik, og at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for Brandvæsenets lonområde.</p>	<p>De Generelle retningslinjer for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system skal naturligvis iagttages. Formelt er det korrekt, at Københavns Brandvæsen ikke har en forretningsgang, der henviser specifikt til retningslinjerne. Københavns Brandvæsen har dog arbejdsgangsbeskrivelser, der i væsentlig grad er forenelige med principperne i retningslinjerne. Disse arbejdsgangsbeskrivelser gennemgås nu med henblik på en endelig tilpasning. Vedrørende flekstidsordningen vil der ske en opdatering af flekspolitikken i henhold til anbefalingen inden udgangen af 2009.</p>

Bilag 2

Økonomiforvaltningens kommentarer til Revisionsprotokollat 2008

Revisionsanbefalinger 2008

Tværkommunale anbefalinger

Revisionsanbefalinger	Afsnit/side	Økonomiforvaltningens kommentarer
Revisionsdirektoratet anbefaler at Økonomiforvaltningen snarest sikrer, at der etableres de nødvendige forretningsgange og dokumentation af, at aftalen fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er implementeret, herunder at tilskudsopgørelser fremover kvalitetssikres, inden disse afgives til revision.	3.4/35	Økonomiudvalget er tidligere blevet orienteret om sagen den 24. marts og den 18. august 2009. Børne- og Ungdomsforvaltningen har angivet, at forretningsgange til dokumentation af overholdelsen af aftalen fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er blevet implementeret fra 2008 og fremefter. Dette vil blive efterprøvet af Intern Revision inden udgangen af oktober 2009. Herudover arbejder Økonomiforvaltningen og Intern Revision i øjeblikket på, (i) at opgørelsen over pensionsudgifterne i 2008 hurtigst muligt kan blive udarbejdet og revisionspåtegnet uden forbehold samt (ii) at udarbejde en instruks, der skal regulere området fremadrettet, således at de kommende opgørelser over pensionsudgifterne udarbejdes umiddelbart efter regnskabsårets lukning. Ovenstående forventes realiseret inden udgangen af oktober 2009.
Revisionsdirektoratet anbefaler, at Økonomiforvaltningen afklarer forskellige forhold vedrørende anvendelsen af SKAT TS-tele.	6.1/79	Økonomiforvaltningen/Koncernservice kan oplyse, at systemejerskabet til SKAT TS-tele ikke er placeret i Koncernservice på nuværende tidspunkt. Økonomiforvaltningen vil inden udgangen af september 2009 undersøge, hvilket udvalg der har ansvaret for systemejerskabet, således at Revisionsdirektoratets anbefalinger kan blive oversendt til det rette udvalg.

Forvaltningsspecifikke anbefalinger

Revisionsanbefalinger	Afsnit/side	Økonomiforvaltningens kommentarer
Revisionsdirektoratet anbefaler at Økonomiforvaltningen søger etableret en løsning, der muliggør, at KMD dokumenterer afstemning og specifikation af balancekonti i afstemningsloggen, så det sikres, at afstemningen og ledelsestilsyn af balancekontiene sker som forudsat i rammebilag for Regnskab i årets løb.	3.4/35	Der er udarbejdet KMD-Afstemningspraksis i forbindelse med lønadministration Organisation 11750 og KMD-Afstemningspraksis i forbindelse med tjenestemandspensioner Organisation 11050. I begge dokumenter fremgår bl.a. afstemningshyppighed og ledelsestilsyn. Disse dokumenter er fremsendt til Revisionsdirektoratet den 5. august 2009.
Revisionsdirektoratet skal anbefale dels at forretningsgangen for likviditetsstyring ajourføres i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens og Økonomiudvalgets beslutninger, herunder anvendelse af placeringsforeningen dels at placeringsforeningens revisionsbestemmelser udbygges med regler om, at revisionen af placeringsforeningens regnskab skal udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionskik.	3.5/42	Økonomiforvaltningen har i første halvår 2009 igangsat arbejdet med ajourføring af forretningsgang for likviditetsstyring. Arbejdet forventes afsluttet i efteråret 2009. Økonomiforvaltningen har bedt administratorene af placeringsforeningen om at indføje i foreningens revisionsbestemmelser, at foreningens regnskab skal udføres i overensstemmelse med god offentlig regnskabsskik. Dette vil senest ske med den næste ordinære generalforsamling.
Revisionsdirektoratet anbefaler, at der søges efterfølgende tillægsbevilling til dækning af merudgifter som følge af brandskader.	5.4/59	Det forventes, at tillægsbevillingsansøgningen til dækning af merudgifterne i 2008 som følge af brandskader vil blive forelagt Borgerrepræsentationen den 1. oktober 2009.
Revisionsdirektoratet anbefaler, at der indhentes revisorerklæring for it-systemet Navision, jf. it-sikkerhedsregulativet, og at brandchefen godkender oversigten over oplysninger om medarbejdere, der kan anvise og attestere regnskabsbilag.	5.8/68	Københavns Brandvæsen retter hurtigst muligt kontakt til it-sikkerhedsorganisationen med henblik på at få indhentet den ønskede revisorerklæring. Københavns Brandvæsen sørger samtidig for, at den udarbejdede liste over attestanter og anvisere godkendes af brandchefen.

Årsrevisionsprotokollat

til

Økonomiudvalget

vedrørende

Økonomiforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

14. august 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet	2
2. Indledning	7
3. Københavns Kommunes årsregnskab 2008.....	8
3.1 Revisionspåtegning	9
3.2 Årsregnskabets formelle indhold	12
3.3 Økonomiforvaltningens varetagelse af de koordinerende økonomiopgaver	15
3.4 Lønansvisning og hertil knyttede ydelser for Københavns Kommune	24
3.5 Placering af kommunens overskydende midler	36
4. Økonomiudvalgets årsregnskab 2008	43
5. Basisrevision	44
5.1 Forretningsgange.....	44
5.2 Årsregnskabets formelle indhold	46
5.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	49
5.4 Bevillingskontrol.....	57
5.5 Anlæg	60
5.6 Eftersyn af likvide midler.....	61
5.7 Regnskabs gennemgang	62
5.8 Særligt risikofyldte områder.....	63
6. Revision af særlige regnskabsområder	69
6.1 It-anvendelse	69
6.2 Løn.....	79
7 Andre opgaver	86

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Økonomiudvalgets regnskab for 2008. Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Økonomiudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Økonomiudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

Indledningsvis oplyses det, at Revisionsdirektoratet har fundet anledning til at forsyne revisionspåtegningen på Københavns Kommunes årsregnskab for 2008 med følgende forbehold (Der henvises til side 10):

"Københavns Kommune har i et rammebilag af 19. november 2008 om Regnskab i årets løb fastlagt de regnskabskrav, som kommunens forvaltninger skal opfylde vedrørende afstemning og specifikation af balancekontiene i årsregnskabet. Regnskabskravene omfatter beskrivelse af forretningsgange, udarbejdelse af forskellige oplysninger til regnskabsspecifikationerne, tilvejebringelse af ekstern og intern dokumentation samt dokumentation for udførte ledelsestilsyn.

Vi har som følge af forvaltningernes – herunder især Socialforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens – utilstrækkelige regnskabsmateriale ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i årsregnskabet. Det er ikke praktisk muligt for os at give oplysning om den beløbsmæssige indvirkning på kommunens årsregnskab."

1. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at henstillingen fra Revisionsudvalget om en opfølgning på revisionssagerne ikke er blevet fulgt. (Der henvises til side 6).
2. Revisionsdirektoratet henstiller:
 - At Økonomiforvaltningen sikrer, at der i alle forvaltninger udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv.
 - At der sker en ajourføring af Københavns Kommunes regnskabspraksis.
 - At der sker en ajourføring af rammebilaget om Regnskab i årets løb – som følge af de mange problemer med afstemning og specifikation af balanceposterne i regnskab 2008. (Der henvises til side 23).
3. Revisionsdirektoratet finder følgende utilfredsstillende:
 - Økonomiforvaltningen har endnu ikke foretaget den bebudede tilretning af de Generelle retningslinier for anvendelsen af Københavns Kommunes Personaleadministrative system.
 - Økonomiforvaltningen har fortsat ikke sikret, at Børne- og Ungdomsforvaltningen har implementeret et grundlag for overholdelse af en aftale fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet, og at dette har medført et likviditetstab for kommunen.
 - Økonomiforvaltningen har endnu ikke forelagt it-revisionserklæringer for lønsystemet, der opfylder direktoratets tidligere anbefalinger, som nu er optaget som krav i paradigmet for databehandleraftaler, jf. kommunens sikkerhedsregulativ.
 - Økonomiforvaltningen har ikke forelagt dokumentation for afstemning af de lønrelaterede balancekonti som forvaltningen har afstemningsansvaret for, herunder at der ikke er dokumenteret det foreskrevne ledelsesmæssige tilsyn af afstemningen af kontiene. (Der henvises til side 34).

4. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der ikke er foretaget ledelsestilsyn i 2008, og at forretningsgangene kun delvis er ajour. (Der henvises til side 45).
5. Revisionsdirektoratet skal henstille, at den solidariske hæftelse i Metroselskabet I/S oplyses i kommunens regnskab. (Der henvises til side 48).
6. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at behandlingen af udvalgets balanceposter har vist manglende opfyldelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet. (Der henvises til side 56).
7. Revisionsdirektoratet finder, at flere forhold i den praktiske regnskabsforvaltning i Københavns Borgerservice er utilfredsstillende. (Der henvises til side 66).
8. Revisionsdirektoratet finder følgende utilfredsstillende:
 - Brandvæsenet har ikke udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for driftsafviklingen og systemejers opgaver, herunder håndtering af rettelser til systemet og vejledninger til brug for medarbejderes behandling af uddata.
 - Brandvæsenet har ikke sikret overensstemmelse mellem registreringerne i KØR og Navision for så vidt angår dranst 1, drift. (Der henvises til side 68).
9. Revisionsdirektoratet henstiller, at Borgerrepræsentationens sekretariat og Koncernservice med henblik på at forbedre kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data, herunder for Leverancecentret, implementerer direktoratets anbefalinger for brugeradministrationen og fortsætter implementeringen af anbefalingerne i årsrevisionsprotokollatet for 2007 vedrørende revision af administrationen af adgange til systemer og data samt revision af generelle it-kontroller i Koncernservice. (Der henvises til side 78).
10. Revisionsdirektoratet finder kommunens administration og anvendelse af brugeridenter via KMD's sikkerhedssystem utilfredsstillende. Det anbefales, at BR's sekretariat indskærper overfor it-sikkerhedslederne, at efterleve it-sikkerhedsregulativets bestemmelser om kontrol (ITS § 56). (Der henvises til side 78).
11. Revisionsdirektoratet skal henstille, at Brandvæsenet efterlever Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system og kommunens flekstidsbestemmelser,

herunder reglerne i den interne flexpolitik, og at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for Brandvæsenets lønområde. (Der henvises til side 84).

Anbefalinger

1. Revisionsdirektoratet anbefaler:

- at Økonomiforvaltningen snarest sikrer, at der etableres de nødvendige forretningsgange og dokumentation af, at aftalen fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er implementeret, herunder at tilskudsopgørelser fremover kvalitetssikres, inden disse afgives til revision.
- at Økonomiforvaltningen søger etableret en løsning, der muliggør, at KMD dokumenterer afstemning og specifikation af balancekonti i afstemningsloggen, så det sikres, at afstemningen og ledelsestilsyn af balancekontiene sker som forudsat i rammebilag for Regnskab i årets løb. (Der henvises til side 35).

2. Revisionsdirektoratet skal anbefale dels at forretningsgangen for likviditetsstyring ajourføres i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens og Økonomiudvalgets beslutninger, herunder anvendelse af placeringsforeningen dels at placeringsforeningens revisionsbestemmelser udbygges med regler om, at revisionen af placeringsforeningens regnskab skal udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik. (Der henvises til side 42).

3. Revisionsdirektoratet anbefaler, at der søges efterfølgende tillægsbevilling til dækning af merudgifter som følge af brandskader. (Der henvises til side 59).

4. Revisionsdirektoratet anbefaler, at der indhentes revisorerklæring for IT-systemet Navision, jf. it-sikkerhedsregulativet, og at brandchefen godkender oversigten over oplysninger om medarbejdere, der kan anvise og attestere regnskabsbilag. (Der henvises til side 68).

5. Revisionsdirektoratet anbefaler, at Økonomiforvaltningen afklarer forskellige forhold vedrørende anvendelsen af SKAT TS-tele. (Der henvises til side 78).

1.1. Manglende midtvejsopfølgning

Revisionsudvalget har i breve af 5. februar 2003 og af 6. februar 2006 henstillet over for Økonomiudvalget og de stående udvalg, at de bør sørge for at behandle forvaltningens

opfølgning af revisionsagerne, fx i løbet af januar-februar måned i året efter den første behandling af revisionsprotokollatet.

Revisionsdirektoratet har ikke modtaget Økonomiudvalgets opfølgning på revisionsagerne vedrørende regnskab 2007 ("midtvejsopfølgningen").

Økonomiudvalget har fulgt Revisionsudvalgets henstilling de foregående år. De stående udvalg har efterkommet henstillingen fra Revisionsudvalget.

Økonomiforvaltningen har hertil oplyst, at Revisionsudvalgets brev opfattes som en henstilling fra revisionen og ikke en beslutning fra Økonomiudvalget.

På den baggrund har forvaltningen vurderet, at der ikke var tilstrækkelig grund til at forelægge Økonomiudvalget en midtvejsstatus.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at henstillingen fra Revisionsudvalget om en opfølgning på revisionsagerne ikke er blevet fulgt.

2. Indledning

Dette revisionsprotokollat indledes i afsnit 3 med en redegørelse for den udførte revision af Københavns Kommunes samlede årsregnskab for 2008 i form af revisionspåtegningen samt konklusionerne hertil.

I de følgende afsnit redegøres der for den udførte revision af Økonomiudvalgets regnskab for 2008 samt konklusionerne hertil.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

3. Københavns Kommunes årsregnskab 2008

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008, som omfatter både et udgiftsbaseret og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab

Det udgiftsbaserede regnskab viser drifts-, refusions-, og anlægsudgifter samt skatteindtægter og ekstraordinære indtægter på netto 224 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab

Det omkostningsbaserede regnskab viser et resultatet på 1.678 mio. kr.

Balancen viser samlede aktiver på 53.779 mio. kr. og en egenkapital på 24.772 mio. kr.

3.1 Revisionspåtegning

Som resultat af den udførte revision vil vi, såfremt Borgerrepræsentationen godkender det foreliggende årsregnskab, forsyne det med følgende revisionspåtegning:

"Til Københavns Borgerrepræsentation.

Vi har revideret regnskabet for Københavns Kommune for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008, der aflægges efter den kommunale styrelseslov.

Københavns Kommunes ansvar for årsregnskabet

Københavns Kommune har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med de kommunale regnskabsregler. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det Københavns Kommunes ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering,

herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Københavns Kommunes udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Københavns Kommunes interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabet, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endvidere efterprøves det, om forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkelig og egnet som grundlag for vor konklusion.

Forbehold

Københavns Kommune har i et rammebilag af 19. november 2008 om Regnskab i årets løb fastlagt de regnskabskrav, som kommunens forvaltninger skal opfylde vedrørende afstemning og specifikation af balancekontiene i årsregnskabet. Regnskabskravene omfatter beskrivelse af forretningsgange, udarbejdelse af forskellige oplysninger til regnskabsspecifikationerne, tilvejebringelse af ekstern og intern dokumentation samt dokumentation for udførte ledelsestilsyn.

Vi har som følge af forvaltningernes – herunder især Socialforvaltningens og Teknik- og Miljøforvaltningens – utilstrækkelige regnskabsmateriale ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for flere væsentlige balanceposter i årsregnskabet. Det er ikke praktisk muligt for os at give oplysning om den beløbsmæssige indvirkning på kommunens årsregnskab.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet – bortset fra virkningen af det i forbeholdet anførte – giver et retvisende billede af Københavns Kommunes aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2008 samt af resultatet af Københavns Kommunes aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2008 i overensstemmelse med den kommunale styrelseslov."

Ledelsens regnskabserklæring

Til brug for revisionen af årsregnskabet har vi i overensstemmelse med god offentlig revisionskik anmodet den daglige ledelse i samtlige forvaltninger om at bekræfte regnskabet fuldstændighed, herunder oplysninger om finansieringsaftaler, pantsætninger, forpligtelser, risici vedrørende uopfyldte kontrakter, retssager, begivenheder efter balancetidspunktet, andre vanskeligt reviderbare områder samt besvigelser og fejl.

3.2 Årsregnskabets formelle indhold

a. Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold i kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabscirkulære med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflægning for 2008 og for kommunens samlede regnskab.

Økonomiudvalget oversendte på mødet den 21. april 2009 Københavns Kommunes regnskab for 2008 til Borgerrepræsentationen, som på mødet den 7. maj 2009 overgav regnskabet til revision.

b. Det udgiftsbaserede regnskab skal ifølge Budget- og Regnskabssystemet for kommuner indeholde:

- Regnskabsopgørelse.
- Finansieringsoversigt.
- Oversigt over overførte uforbrugte bevillinger.
- Regnskabsoversigt.
- Bemærkninger til regnskabet.
- Anlægsregnskaber.

Københavns Kommunes udgiftsbaserede regnskab 2008 viser i hovedtal i mio. kr. – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	2008	2007
Indtægter	26.426	25.433
Driftsudgifter	24.918	24.047
Driftsresultat før finansiering	1.508	1.386
Renteindtægter mv.	235	628
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	1.743	2.014
Anlægsudgifter	1.620	611
Resultat af det skattefinansierede område	123	1.403
Indtægt ved forsyningsvirksomheder	41	8

Resultat før ekstraordinære poster	164	1.411
Ekstraordinære indtægter	60	6.680
Resultat	224	8.091

c. Det omkostningsbaserede regnskab skal ifølge Budget- og Regnskabssystemet for kommuner indeholde:

- Anvendt regnskabspraksis.
- Resultatopgørelse.
- Balance.
- Omregningstabel.
- Pengestrømsopgørelse.
- Anlægsoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.

Resultatopgørelsen for 2008 for Københavns Kommune viser følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er vist sammenligningstal for 2007, jf. årsrapporten for 2008:

	2008-Regnskab	2007-Regnskab
Indtægter	26.426	25.433
Driftsomkostninger	25.083	24.790
Resultat før finansielle poster	1.343	643
Finansielle nettoindtægter	235	628
Resultat af det skattefinansierede område	1.578	1.271
Forsyningsvirksomheder	40	10
Resultat før ekstraordinære poster	1.618	1.281
Ekstraordinære indtægter	60	6.680
Årets resultat	1.678	7.961

Balancen for 2008 for Københavns Kommune viser følgende hovedtal i mio. kr. – endvidere er vist sammenligningstalt for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	14.802	17.965
Immaterielle anlægsaktiver	4	4
Finansielle anlægsaktiver	31.653	31.781
Anlægsaktiver i alt	46.459	49.750
Omsætningsaktiver	7.320	11.700
Aktiver i alt	53.779	61.450
Egenkapital	24.772	26.982
Hensatte forpligtelser	17.548	23.883
Langfristede gældsforpligtelser	5.133	5.474
Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita	66	22
Kortfristede gældsforpligtelser	6.260	5.089
Passiver i alt	53.779	61.450

Det skal oplyses, at der er foretaget reguleringer primo 2008 for posterne materielle anlægsaktiver, hensatte forpligtelser og skyldige feriepenge. Reguleringen skyldes bl.a., at posterne var væsentligt fejlbehæftede, jf. forbeholdet i revisionspåtegningen for 2007. Faldet i omsætningsaktiverne er hovedsageligt begrundet i, at et tilgodehavende på 4,8 mia. kr. hos Københavns Energi er betalt.

Årsregnskabet skal endvidere indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.

d. Vi har påset, at Københavns Kommunes regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet rigtigheden de supplerende økonomioplysninger i de obligatoriske oversigter til regnskabet.

Vi har endelig stikprøvevist kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

3.3 Økonomiforvaltningens varetagelse af de koordinerende økonomiopgaver

Opfølgning af revisionen af 2007

a. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det påkrævet, at det igangsatte projektarbejde om udvikling og tilpasning af kommunens styringsværktøjer også sikrer realisering af anbefalingerne i direktoratets særberetning fra 2005 om kommunens generelle økonomistyring, så der kunne ske en modernisering og styrkelse af kommunens interne kontrol. Herunder bør overvejes strukturen i Kasse- og Regnskabsregulativet og dets relationer til Budget- og Regnskabshåndbogen. Det blev foreslået, at direktoratets synspunkter indgår i arbejdet.

Økonomiudvalget godkendte Økonomiforvaltningens bemærkning om, at en række af særberetningens anbefalinger enten er gennemført eller indgår i projekt "Styr på Økonomien", som blev vedtaget i forbindelse med budget 2008. Det drejer sig blandt andet om: Opdatere og modernisere kommunens interne kontrol (det tilføjes af Økonomiforvaltningen, at den interne revision vil tiltræde primo 2009).

Økonomiforvaltningen er enig i revisionens anbefalinger vedrørende en ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativet samt de øvrige delelementer i Budget- og Regnskabshåndbogen. Det er Økonomiforvaltningens opfattelse, at inddragelsen af den interne revision og det nye revisionselskab vil skabe et solidt grundlag for det videre arbejde med Budget- og Regnskabshåndbogen.

Revisionsudvalget fandt det stærkt beklageligt, at realiseringen af anbefalingerne i særberetningen fra 2005 om at modernisere og styrke kommunens interne kontrol sker med betydelig forsinkelse. Denne opgave henhører under Økonomiudvalgets koordinerende opgavevaretagelse, og forsinkelsen kan derfor ikke forklares med etableringen af den interne revision i 2009.

Revisionen af 2008

I det følgende omtales nogle forhold, som henhører under Økonomiforvaltningens tværgående og koordinerende opgaver.

Forretningsgange

Revisionsdirektoratet anmodede i brev af 26. januar 2009 samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab 2008.

For så vidt angår forretningsgange henviste Revisionsdirektoratet til kommunens Budget- og Regnskabshåndbog, hvor der er optaget "Retningslinier for udgifter til repræsentation, gaver mv." af 7. december 2007.

Direktoratet bad oplyst, om forvaltningen med udgangspunkt i retningslinierne havde udarbejdet en forretningsgang for afholdelse af udgifter til repræsentation, gaver mv., herunder for modtagelse af gaver, jf. om sidstnævnte afsluttende i Økonomiforvaltningens cirkulæreskrivelse af 12. april 2002.

Økonomiforvaltningen har i besvarelsen af 5. marts 2009 oplyst, at der ikke er udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for afholdelse af udgifter til repræsentation, gaver mv. Det fremgår ikke af "Retningslinier for udgifter til repræsentation, gaver mv." af 7. december 2007, at der skal udarbejdes særskilte forretningsgange herfor i forvaltningerne. Derfor har Økonomiforvaltningen vurderet, at ovennævnte retningslinier er tilstrækkeligt grundlag for sagsgange mv.

Flere af de øvrige forvaltninger har oplyst det samme som Økonomiforvaltningen.

Revisionsdirektoratet er ikke enig i forvaltningernes opfattelse:

Det fremgår af note 1 til retningslinierne af 7. december 2007, at "Notatet indeholder dele af Økonomiforvaltningens cirkulæreskrivelse af 12. april 2002 om rammer for afholdelse af udgifter til repræsentation mv. og retningslinierne af 19. april 2004 om repræsentationsudgifter. Disse skrivelser er fortsat gældende."

I cirkulæret af 12. april 2002 oplyses, at "Med dette udgangspunkt angiver Økonomiforvaltningen i det følgende en række holdepunkter, der kan være vejledende

for de beslutninger om forretningsgange og praksis, der skal træffes i de enkelte forvaltninger."

Det nævnes også i cirkulæret af 12. april 2002 under afsnittet om sammenblanding af kommunal og privat økonomi, at "Forvaltningens retningslinier vedrørende modtagelse af gaver, rabatter og lignende bør derfor i fornødent omfang præciseres over for den enkelte medarbejder."

I cirkulæret af 19. april 2004 blev det bestemt, at begrebet repræsentation ikke finder anvendelse på det administrative område i Københavns Kommune.

I tråd hermed angives det da også i retningslinierne af 7. december 2007, at embedsmænd i kommunen efter omstændighederne kan afholde udgifter tilsvarende politikernes repræsentationsudgifter.

Herefter nævnes det: "Adgangen til at afholde de omhandlede udgifter fastsættes af den enkelte forvaltning i interne regler for, hvem der kan afholde hvilke udgifter og i hvilket omfang."

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse fremgår det meget klart og tydeligt, at det har været hensigten, at den enkelte forvaltning skal supplere Økonomiforvaltningens cirkulæreskrivelser med en forretningsgang om repræsentation, gaver mv.

Forretningsgangsbeskrivelsen bør også indeholde den fastlagte praksis for attestation, anvisning og dokumentation af udgifterne.

Det vil være hensigtsmæssigt, at den omfatter både det politiske og administrative område.

Årsregnskabets formelle indhold

Økonomiudvalget godkendte den 18. november 2008 Københavns Kommunes regnskabspraksis for det omkostningsbaserede regnskab. Et udkast var indledningsvis forelagt Revisionsdirektoratet til udtalelse, men ikke alle direktoratets synspunkter blev fulgt.

På denne baggrund og erfaringerne fra revisionen af udvalgenes balanceposter i regnskab 2008 finder direktoratet anledning til at henlede opmærksomheden på følgende:

- Der bør generelt udarbejdes regnskabspraksis for både det udgiftsbaserede regnskab og det omkostningsbaserede regnskab. Dermed dækkes alle hovedposter i den udgiftsbaserede regnskabsopgørelse, den omkostningsbaserede resultatopgørelse og balancen. Herunder bør tydeliggøres kravene til fx transaktionsprincippet, bruttoprincippet mv.
- Strukturen i regelsættet bør forbedres ved mere konsekvent at tage udgangspunkt i årsregnskabets hovedposter, herunder særligt balanceposterne.
- Regelsættet bør beskrive, hvorledes der skal forholdes ved vurdering af kortfristede og langfristede tilgodehavender. Vi anbefalede i forbindelse med udarbejdelsen af kommissoriet for arbejdsgruppen, der blev nedsat med formålet generelt at vurdere styringen af kommunens samlede tilgodehavender, at fastsættelse af regnskabspraksis for indregning og måling af tilgodehavender indgik i arbejdet. Det bør herunder tydeliggøres, hvilke forudsætninger der skal lægges til grund for nedskrivning af tilgodehavender, og hvorledes disse skal behandles regnskabsmæssigt i de 2 regnskaber.
- Der bør i kommunens regnskabsregler ske en tydeliggørelse af afgrænsningen mellem dispositioner, der skal registreres (bogføres) i selve regnskabet henholdsvis oplyses i en note eller i en af oversigterne til regnskabet fx tilbagekøbsrettigheder og tilskudsdeklarationer.
- Der bør ske en tydeliggørelse af den regnskabsmæssige behandling af skyldige omkostninger henholdsvis hensættelser. I overensstemmelse med transaktionsprincippet vil der for skyldige omkostninger være sket levering af de bagvedliggende ydelser, mens dette ikke vil være tilfældet for hensættelser. Sidstnævnte skal derfor indregnes i det omkostningsbaserede regnskab.

Direktoratet er endvidere bekendt med et notat af 3. februar 2009 om projektet for afstemning af balancekonti, der blev forelagt Økonomichefkredsen. Vi forudsætter, at dette indgår i et arbejde med at fastsætte og udvikle kommunens samlede regnskabspraksis.

Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Økonomiudvalget godkendte den 18. november 2008 et nyt rammebilag om Regnskab i årets løb. Rammebilaget trådte i kraft den 19. november 2008 og erstatter det tidligere rammebilag fra 1. oktober 2006.

Som begrundelse for ændringen af rammebilaget henvises der i indstillingen til Økonomiudvalget til, at 7-dir.-kredsen besluttede den 21. februar 2008 – på baggrund af identificerede problemer vedrørende afstemning af kommunens statuskonti i regnskab 2006 og 2007 – at igangsætte en handleplan vedrørende statuskonti i Københavns Kommune. Handleplanen skal sikre, at

- Københavns Kommune har en statusbalance, hvor ansvaret for hver enkelt konto er entydigt placeret, samt at omfanget af konti er tilpasset kommunens reelle behov.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af statusposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i de enkelte forvaltninger.

Det tilføjes i indstillingen, at initiativerne skal sikre, at den løbende afstemning af statuskonti samt afstemningen i forbindelse med regnskabet for 2008 sker på tilfredsstillende vis. Der er på baggrund af ovenstående udarbejdet et nyt rammebilag vedrørende regnskab i årets løb, herunder afstemning af statuskonti. Af rammebilaget fremgår det, at dokumentationen for afstemning af statuskonti skal foretages i de i rammebilaget anførte skabeloner. Dokumentationen skal vedhæftes ledelses- og dokumentationssystemet til afstemning af statuskonti.

b. Revisionsdirektoratet har i ovennævnte brev af 26. januar 2009 til samtlige forvaltninger udbedt sig flere oplysninger med henvisning til dels det nye rammebilag om Regnskab i årets løb dels Regnskabscirkulæret for 2008, der fastsætter, at der – senest når det endelige årsregnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti.

Revisionsdirektoratets anmodning om oplysninger omfattede:

- Foreligger samtlige forvaltningens balancekonti nu afstemt og specificeret i overensstemmelse med kravene i rammebilaget.
- Hvilke generelle kommentarer har den ledelsesmæssige vurdering af afstemningsmaterialet og gennemgangen af balancekontiene givet anledning til.
- Det beløbsmæssige omfang af de berigtigelser, der som følge af afstemningsarbejdet er registreret dels i bevillingsregnskabet for 2008 dels under egenkapitalen.
- For konti, der ikke foreligger afstemt og specificeret pr. hovedfunktion, den samlede saldo for disse konti. Det forventede beløbsmæssige omfang af berigtigelser med virkning for dels bevillingsregnskabet dels egenkapitalen som følge af det fortsatte afstemningsarbejde.

c. Revisionsdirektoratet vil i det efterfølgende fremkomme med en række revisionsmæssige konstateringer og synspunkter i relation til rammebilaget på baggrund af dels forvaltningernes besvarelse af revisionens nævnte brev af 26. januar 2009 dels det konkrete revisionsarbejde af forvaltningernes balancekonti i regnskab 2008.

Revisionsdirektoratet skal indledningsvist give udtryk for den opfattelse, at 7-dir.-kredsens handleplan om opstramning af kommunens afstemningsarbejde er et meget tilfredsstillende initiativ. De øgede regnskabskrav har bevirket en større fokus på regnskabsaflæggelsen og en vis forbedring, men der er ikke for regnskab 2008 nået et tilfredsstillende niveau.

Direktoratets konkrete synspunkter til rammebilaget (punkt 2.7.4) er bl.a. følgende:

- Der bør være en bedre forklaring af, hvad der forstås ved en afstemning (det er ikke tilstrækkeligt med en specifikation af saldoen). Det bør være angivet, at afstemningen har til formål at få dokumentation for balancepostens værdiansættelse, tilstedeværelse, ejerskab og fuldstændighed. Dette også af hensyn til ledelsestilsynet.
- Det bør for hver balancepost være konkretiseret hvilken dokumentation – ekstern/intern, der skal foreligge. Det er ikke tilstrækkeligt blot at bestemme: "I videst muligt omfang afstemmes med ekstern dokumentation, eksempelvis oplysninger fra pengeinstitutter mv., som således dokumenterer saldoen."
- Det er fastsat, at de fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet af Koncernservice. Der mangler oplysninger om dels kravene til denne afstemning og

vigtigere dels forvaltningernes sikring af indholdet af anlægsmodulet i overensstemmelse med forvaltningens forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab, jf. Regnskabspraksis for det omkostningsbaserede regnskab i Københavns Kommune.

Desuden er der tilsvarende problemstillinger for øvrige OBR-konti.

- For flere poster er der ikke angivet retningslinier (konkrete oplysninger) for afstemningen fx for langfristede tilgodehavender nævnes, at disse som minimum skal afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen.
- Dokumentation skal ske i skabeloner og i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående digitale ledelses- og dokumentationssystem (benævnt "afstemningsloggen"). Dokumentation for ledelsestilsynet kan ske i afstemningsloggen henholdsvis opbevares i forvaltningerne:
Anvendelsen af afstemningsloggen har givet forvaltningerne og dermed revisionen anledning til mange praktiske vanskeligheder. Manglerne har været betydelige og skyldes til dels upræcise krav til afstemningsloggen fx opdelingen i Afstemt uden bemærkning, Afstemt til opfølgning og Ikke afstemt, skal alle oplysninger være i loggen eller kan der henvises til opbevaring et andet sted, tekniske problemer med at udfylde loggen, de to generelle skabeloner er ikke anvendelig for alle balancekonti, forvaltninger har fået dispensation til at anvende dele af loggen, hvorledes dokumenteres ledelsestilsynene i loggen osv.
- Det bør præciseres, at ledelsestilsynet placeres tidsmæssigt senest ved afslutningen af årsregnskabet (Den 9. februar 2009 for 2008-regnskabet).

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse har de mange vanskeligheder med at anvende rammebilaget bevirket, at hovedparten af forvaltningernes balanceposter ikke opfylder de konkrete regnskabskrav, der stilles til den enkelte post.

Revisionsdirektoratet har som følge heraf været nødsaget til at tage forbehold i revisionspåtegningen på kommunens samlede regnskab, jf. i øvrigt protokollatets punkt 3.1.

Derudover finder direktoratet grundlag for at henstille, at der på grund af erfaringerne fra regnskab 2008 sker en ajourføring af rammebilaget om Regnskab i årets løb. Dermed ændres også Vejledning i anvendelsen af afstemningsloggen, udarbejdet af Koncernservice.

Kommunens bevillingsregler

Borgerrepræsentationen godkendte på sit møde den 2. april 2009 nye bevillingsregler, der skal tages i brug ved udarbejdelsen af udvalgenes budgetbidrag 2010.

Formålet med at ændre bevillingsreglerne var ifølge indstillingen til Borgerrepræsentationen:

- At indarbejde initiativer vedtaget af Økonomiudvalget til forbedring af anlægsstyring i Københavns Kommune
- En bruttoficering af anlægsbevillinger, dvs. styre anlægsbevillinger efter brutto-princippet.
- En gennemskrivning af de gældende regler for at opdatere reglerne og gøre den mere brugervenlige.

Udkast til de nye bevillingsregler har været udsendt til høring hos forvaltningerne, Deloitte og Revisionsdirektoratet. På denne baggrund har Økonomiforvaltningen indarbejdet ændringer af de udsendte bevillingsregler.

Revisionsdirektoratet henstillede i høringssvaret, at de grundlæggende bevillingsregler eksplicit præciseres i regelsættet ved at gengive formuleringerne fra Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner. Desuden angav direktoratet en række principielle forhold til overvejelse, herunder at:

- Ifølge kommunens bevillingsregler opføres rådighedsbeløb og alle finansposter som bevillinger. Det fremgår imidlertid af Budget- og Regnskabssystem for kommuner afsnit 6.1, at rådighedsbeløb og en række kapitalposter ikke har en bevillingsmæssig funktion.
- Disponeringen af de nye regler ikke i tilstrækkelig grad understøttede formålet om klarhed.

Revisionsdirektoratet, der ikke har modtaget en tilbagemelding fra Økonomiforvaltningen, må konstatere, at ikke alle direktoratets synspunkter er blevet tilgodeset.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller:

- At Økonomiforvaltningen sikrer, at der i alle forvaltninger udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse om udgifter til repræsentation, gaver mv.
- At der sker en ajourføring af Københavns Kommunes regnskabspraksis.
- At der sker en ajourføring af rammebilaget om Regnskab i årets løb – som følge af de mange problemer med afstemning og specifikation af balanceposterne i regnskab 2008.

3.4 Lønanvisning og hertil knyttede ydelser for Københavns Kommune

Indledning

I resultatopgørelsen i Københavns Kommunes regnskab for 2008 indgår samlede lønudgifter på 13,9 mia. kr. (inklusive selvejende institutioner). De samlede udgifter til tjenestemandspension har udgjort netto 1,0 mia. kr.

I kommunens balance indgår tillige betydelige poster vedrørende tilgodehavender og gæld, der kan henføres til lønområdet.

a. Generelle retningslinier for anvendelsen af Københavns Kommunes personaleadministrative system

Opfølgning af revisionen af 2007

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (Nr. 9/2007 af 4. juli 2008) forudsatte Revisionsdirektoratet, at Økonomiforvaltningen i en bebudet tilretning af Generelle retningslinier for anvendelsen af Københavns Kommunes personaleadministrative system indarbejder direktoratets synspunkter, herunder at retningslinierne blev sendt til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Økonomiudvalget henviste i besvarelsen af 23. september 2008 til Økonomiforvaltningens indstilling og kommentarer: Koncernservice har iværksat en særlig indsats, der skal levere en tilretning af retningslinierne. Revisionens synspunkter ville blive inddraget i arbejdet, som forventedes afsluttet i november 2008, hvor det ville blive sendt til udtalelse hos Revisionen.

Koncernservice fremsendte den 11. november 2008 et udkast til Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes Personaleadministrative system og anmodede om Revisionsdirektoratets kommentarer.

Revisionsdirektoratet afgav den 3. december 2008 en række kommentarer til udkastet og oplyste, at direktoratet gerne ville deltage i et møde herom.

Koncernservice inviterede 2 gange til et møde om udkastet, men begge gange aflyste Koncernservice mødet, hvorefter direktoratet intet har hørt.

Revisionsdirektoratet har den 5. august 2009 modtaget et revideret udkast med en række

tilhørende dokumenter.

Revisionsdirektoratet finder, at retningslinierne er et vigtigt redskab for kommunikation af kravene til forvaltningerne til brug for deres tilrettelæggelse af forretningsgange med interne kontroller.

b. Dagpengerefusion

Ifølge revisionsbetænkningen for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at Økonomiforvaltningen forbedrer styringen af dagpengerefusionsområdet ved at indføre en regnskabspraksis, hvorefter refusionskrav bogføres som tilgodehavende, så snart et krav fremsættes.

Ifølge betænkningen har Økonomiudvalget godkendt Økonomiforvaltningens oplysning om, at refusionskravene i henhold til princippet om udgiftsbaseret regnskab ikke er bogført som en indtægt og tilsvarende tilgodehavende ved fremsendelsen af refusionskravene til kommunerne. Der er ikke umiddelbart procedurer og it-understøtning til en sådan indtægtsføring på det relevante institutionsnummer ved fremsendelsen.

Revisionsudvalget fandt det stærkt påkrævet, at der som anført af Revisionsdirektoratet sker en styrkelse af styringen på dagpengerefusionsområdet.

Kommentar

Økonomiforvaltningens oplysninger ændrer ikke Revisionsdirektoratets standpunkt i sagen.

c. Opgørelser til staten af tilskud til pensionsudgifter

Opfølgning af revisionen af 2007

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet på ny, at Økonomiforvaltningen sikrer dokumentation af, at Børne- og Ungdomsforvaltningen har implementeret grundlaget for overholdelsen af en aftale fra 1992 om pensionsforpligtelse på folkeskoleområdet.

Økonomiudvalget henviste i besvarelsen til Økonomiforvaltningens kommentarer om, at forvaltningen/Koncernservice flere gange tidligere har anmodet Børne- og Ungdomsforvaltningen om at dokumentere, at forvaltningen har procedurer, der sikrer, at Børne- og Ungdomsforvaltningen overholder aftalen af 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet. Økonomiforvaltningen/Koncernservice havde senest i april 2008 rettet henvendelse til Børne- og Ungdomsforvaltningen herom i forlængelse af forvaltningens fremsendelse af opgørelserne til KMD's Pensionsforvaltningen af de beløb, som kommunens skal betale til Personalestyrelsen i henhold til 1992-aftalen for årene 2006 og 2007. Økonomiforvaltningen ville på ny henvende sig til Børne- og Ungdomsforvaltningen herom.

Revisionsdirektoratet har i marts 2009 afgivet erklæring på opgørelserne af tilskud til lærerpensioner for 2006 og 2007 og meddelte som tidligere et forbehold i erklæringerne. Erklæringen for 2007 indeholder følgende forbehold og konklusion:

"Forbehold

I tilskudsbeløbet indgår fratrædelsesgodtgørelser til tidligere ansatte i Københavns Kommune med 88,3325 % i alt 3.513.966 kr. Endvidere indgår fradrag for modtagne pensionsbidrag i forbindelse med orlov mv. med 88,3325 % af 2.434.440 kr.

Vi har ikke under revisionen kunne få verificeret, at refusionsprocenten (88,3325 for 2007) beregnet på grundlag af faktisk udbetalte pensioner i forhold til pension beregnet efter statens regler, også skal gælde de udbetalte fratrædelsesgodtgørelser og modtagne pensionsbidrag i forbindelse med orlov mv. og der derfor forbehold for rigtigheden heraf.

Ligeledes har under revisionen ikke kunnet verificeres fuldstændigheden af de indbetalte pensionsbidrag i forbindelse med orlov mv. på i alt 2.434.440 kr. og tager derfor forbehold for rigtigheden heraf.

Endelig er det fortsat ikke dokumenteret, at der er sket implementering af Aftalen af 26. marts 1992 mellem Finansministeriet, Kommunernes Landsforening, Københavns

Kommune og Frederiksberg Kommune om den fremtidige pensionsforpligtelse på folkeskoleområdet, som er indgået i tilknytning til Aftale af 23. marts 1992 mellem Finansministeren og de kommunale organisationer i tilslutning til aftale med Lærernes Centralorganisation og Københavns Lærerforening om folkeskolen.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at opgørelsen, bortset fra den mulige virkning af det i forbeholdet anførte, giver et retvisende billede af opgørelsen af statens tilskud til lærerpensioner i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse nr. 696 af 12. august 1993 om pensionsadministration for tjenestemænd med statslig tjenestemandspension ansat som tjenestemænd i den primærkommunale folkeskole eller i den amtskommunale folkeskole m.v. senest 31. marts 1992."

Revisionsdirektoratet er efterfølgende gjort bekendt med, at staten, i anledning af at revisionserklæringen på opgørelserne indeholder et forbehold, har tilbageholdt acontotilskuddet til pensionsudgifterne. Primo juni 2009 har kommunen et tilgodehavende på 208 mio. kr.

Vi har endnu ikke modtaget en endelig underskrevet opgørelse for 2008.

Vi har konstateret, at refusionsopgørelserne for lærerpensioner og andre opgørelser til staten af tilskud til pensioner ikke har været kvalitetssikret. Dette har medført, at revisionen af tilskudsopgørelserne har været uforholdsmæssigt ressourcekrævende.

d. It-revisionserklæring

Opfølgning af revisionen af 2007

Ifølge revisionsbetænkningen for 2007 udtalte Revisionsdirektoratet kritik i anledning af, at Økonomiforvaltningen – uanset direktoratets erindringer herom – ikke havde fremsendt væsentlig rapportering om bl.a. KMD's it-revisionserklæring i relation til lønadministrationen.

Økonomiudvalget godkendte Økonomiforvaltningens beklagelse af, at revisionserklæring ikke var blevet fremsendt til Revisionsdirektoratet i forbindelse med revideringen af regnskabet. Materialet er efterfølgende fremsendt til Revisionsdirektoratet. Koncernservice ville fremover sikre rettidig fremsendelse.

Revisionsudvalget tilsluttede sig Revisionsdirektoratets kritik, idet udvalget havde fået oplyst, at KMD's IT-revisionserklæring ikke havde levet op til de krav, som direktoratet havde anbefalet. Kravene er indarbejdet i kommunens nye paradigme for databehandlersaftaler.

Økonomiforvaltningen har efterfølgende meddelt, at Lønkontrakten blev indgået i 2006 (Den 23. oktober 2006), hvor det tidligere sikkerhedsregulativ og databehandlingsaftale var gældende. Såfremt kommunen skulle have en erklæring som lever op til de krav, Revisionsdirektoratet har foreslået, skulle kommunen selv betale en sådan erklæring. Det nye sikkerhedsregulativ er fra maj 2008, og der er i overensstemmelse hermed indgået en databehandlingsaftale i overensstemmelse paradigmet med KMD for alle KMD's ydelser til kommunen.

Revisionsdirektoratet skal i denne anledning gengive følgende fra årsrevisionsprotokollatet for 2005:

Ifølge pkt. 5.8.4 i aftalen med KMD kan kommunen på skriftlig anmodning over for Leverandøren fra dennes eksterne sikkerhedsrevisor få en erklæring om den samlede system- og driftssikkerhed mv., jf. Foreningen af Statsautoriserede revisors Revisionsvejledning nr. 14 og 17 eller erklæringer i henhold til vejledninger, der erstatter disse vejledninger (Nu Revisionsstandard 3411 – Erklæringsopgaver om generelle it-kontroller og applikationskontroller mv.) Såfremt erklæringerne er specifikke for kunden og medfører omkostninger eller ressourceforbrug for leverandøren, leveres erklæringerne mod særskilt betaling. Det fremgår endvidere af aftalen, at leverandøren skal overholde Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ.

Revisionsdirektoratet forudsatte, at systemrevisionserklæringerne for de generelle it-kontroller og kontrollerne i lønsystemet omfatter følgende:

1. At det generelle kontrolmiljø er tilfredsstillende i forhold til system-, data- og driftssikkerheden.
2. At det generelle kontrolmiljø specifikt i relation til adgangskontrolsystemet er tilfredsstillende i forhold til system-, data- og driftssikkerheden.
3. At kontrolmiljøet i lønsystemet sikrer et fuldstændigt, nøjagtigt og korrekt datagrundlag.
4. At kontrolmiljøet i adgangskontrolsystemet sikrer et fuldstændigt, nøjagtigt og korrekt datagrundlag.
5. At procedurerne for administrationen af lønsatser er tilfredsstillende, og at lønsatserne i systemet til enhver tid er i overensstemmelse med gældende overenskomster mv.
6. At serviceleverandørens adgang til løndata (kundedata), herunder medarbejderoplysninger er tilfredsstillende begrænset.

Som det fremgår meddelte Revisionsdirektoratet allerede i 2005, inden Lønkontrakten blev indgået, hvilke krav der skulle stilles it revisionserklæringerne for lønområdet.

Fælles for de it-revisionserklæringer, der indtil videre er modtaget fra KMD, herunder for 2008, er, at de ikke opfylder de krav, som Revisionsdirektoratet har forudsat, jf. ovenstående, og som nu forudsat i kommunens paradigma for databehandleraftale/sikkerhedsaftale med ekstern part, jf. it-sikkerhedsregulativet. Fx omfatter den senest modtagne erklæring, som vedrører perioden 1. januar 2007 - 30. november 2007, alene de generelle it-kontroller.

Det er direktoratets opfattelse, at Københavns Kommune bør afholde udgifterne til en revisionserklæring, der lever op til direktoratet tidligere henstillinger, da bestemmelserne i lønkontrakten fra 2006 ikke lever op til disse krav. Indtil der foreligger en it-revisionserklæring, der lever op til direktoratets henstillinger, bør kommunen iværksætte kompenserende kontroller i relation til anvendelsen af KMD OPUS.

e. Balancekonti vedrørende løn- og pensionsanvisningen

I balancen i Økonomiudvalget regnskab for 2008 (organisationerne 11050 og 11750) henstår et stort antal poster vedrørende tilgodehavender og gæld. KMD har som led i varetagelsen af kommunens løn- og pensionsanvisning opgaven med afstemning og specifikation af hovedparten af kontiene, og for de resterende konti er afstemningsopgaven hos kommunen. Økonomiforvaltningen har dog generelt ansvaret for balancens rigtighed, herunder afstemning og specifikationen af posterne.

Opfølgning af revisionen af 2007

Revisionsdirektoratet udtalte kritik i årsrevisionsprotokollatet for 2007 i anledning af, at Økonomiforvaltningen – uanset direktoratet erindringer herom – ikke havde fremsendt væsentlig rapportering om bl.a. afstemning af balancekonti i relation til lønadministration.

Af Økonomiforvaltningens besvarelse af 23. september 2008 fremgik det, at afstemningsrapporter ved en beklagelig fejl ikke blev fremsendt til Revisionsdirektoratet i forbindelse med revideringen af regnskabet. Materialet er efterfølgende fremsendt til Revisionsdirektoratet. Koncernservice vil fremover sikre rettidig fremsendelse.

Revisionen af 2008

Revisionsdirektoratet har modtaget KMD's notater om afstemninger af balancekonti vedrørende lønområdet. Formålet med notaterne er at orientere Københavns Kommune om forhold i relation til bogføringen, som kan have betydning for aflæggelsen af kommunens årsrapport for 2008.

Gennemgang af regnskabsnotaterne har givet anledning til at fremhæve de væsentligste konklusioner.

Af regnskabsnotat af 6. maj 2009 fra KMD vedrørende afstemning pr. 31. december 2008 for organisation 11750 KMD Lønservice fremgår bl.a.:

- Der er ikke konstateret differencer mellem CICS (lønkørsler) og KØR (bogføringen) samt mellem KMD udbetaling og KØR. Endvidere er der ikke konstateret væsentlige

differencer mellem de bogførte skyldige nettoferiepenge og feriemodulets tilsvarende saldi.

- Københavns Kommune og KMD har sammen koordineret et oprydningssprojekt gennem 2008. Saldoen vedrørende oprydningsskonti udgør ultimo 2008 i alt - 5.383.092 kr. Det er aftalt, at tilbagemeldinger fra forvaltninger og KMD internt medtages som afstemningsdifferencer i regnskabsnotat 2008. Det samlede beløb udgør foreløbigt -409.536 kr. og kan først opgøres endeligt, når opkrævninger og afregninger, som er omfattet af oprydningssprocessen, er gennemført. De konstaterede afstemningsdifferencer 2008 og tidligere omposteres med driftsvirkning i 2009 af KMD.
- En saldo på 436.134 kr. vedrører morarenter og gebyrer udbetalt til medarbejdere i forbindelse med for sen lønudbetaling. Kontoen er specificeret med henblik på at fastslå om det er KMD eller Københavns Kommune, der skal afholde udgiften.
- KMD vil i 2009 ompostere 501.249 kr. og 914.779 kr. med driftsvirkning for 2009. Beløbene vedrører regnskabsnotatet for 2007.
- Mellemlægninger, automatiske – saldo 27.574.650.717 kr.
Beløbet vedrører systemposter mellem organisation 11750 og decentrale organisationer. Københavns Kommune har ansvaret for at foretage afstemning af kontoen.
- Udligning fejlkonto – saldo -19.394.464 kr.
Beløbet vedrører poster fra oprydning af fejlkonti i organisation 11750 vedrørende decentrale organisationer. Saldoen skal modsvares af tilsvarende konti decentralt. København Kommune har ansvaret for at foretage oprydning på de fejlede poster og dermed sikre, at saldi på decentrale konti stemmer overens med organisation 11750.

Af regnskabsnotat af 14. maj 2009 fra KMD vedrørende afstemning pr. 31. december 2008 for organisation 11050 Tjenestemandspensioner fremgår bl.a.:

- Pension retur fra pengeinstitut – saldo 4.048.015 kr.
Saldoen indeholder et tilgodehavende på 4.198.601 kr. vedrørende pensionsudbetalinger for den tidligere Særforsorg. Tilgodehavendet vil blive udlignet

ved indbetaling fra staten, når Københavns Kommune fremsender et revisorpåregnet regnskab for beløbets beregning.

Revisionsdirektoratet afgav erklæring på regnskabsopgørelsen i marts 2009. Vi har konstateret, at saldoen ikke er udlignet medio juni 2009.

- Afstemningsdifferencer der er opstået i 2008, og som henføres til regnskabsår 2008, vil KMD i løbet af første halvår 2009 manuelt ompostere til en nyoprettet driftskonto. Beløbet der vil have driftsvirkning i 2009 er opgjort til 158.022 kr.
- I regnskabsnotatet for 2007 blev der omtalt om en del uafklarede saldi af ældre dato. Der henstår fortsat en del uafklarede saldi af ældre dato. KMD har anbefalet Københavns Kommune, at disse saldi afskrives, idet det anses som formålsløst at bruge flere kræfter på afstemningerne. For at disse posteringer ikke længere "forstyrrer" det løbende afstemningsarbejde, vil KMD for de afstemningsdifferencer, der er opstået i 2007 samt før 2007 manuelt ompostere til nyoprettede driftskonti. KMD foretager omposteringerne i løbet af første halvår 2009. Beløbet der vil have driftsvirkning i 2009 er opgjort til 598.487 kr.
- Diverse refusionstilgodehavender – saldo 87.680.242 kr.
Beløbet vedrører primært tilgodehavender fra staten vedrørende lærerpensioner fra 2008.
Saldo udgør i medio juni 2009 208 mio. kr. Der henvises til punkt c i dette afsnit.

Ifølge Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag for "Regnskab i årets løb" skal det af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet. Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

Som tidligere oplyst er KMD's regnskabsnotater for afstemning af balancekontiene dateret i maj 2009. Det er efter vores opfattelse uhensigtsmæssigt, at afstemning af en

væsentlig andel af kommunens balance først foreligger lang tid efter kommunens regnskabsafslutning. Endvidere bør afstemning og specifikation af balancekonti ifølge bestemmelserne i kontrakten om løn- og pensionsanvisningen ske med samme kvalitet som foreskrevet i Kasse- og Regnskabsregulativet.

Det er endvidere ikke dokumenteret i afstemningsloggen, at Økonomiforvaltningen (Koncernservice) har foretaget afstemning af de balancekonti på organisationerne 11050 og 11750, som kommunen har afstemningsansvaret for.

Endelig har Økonomiforvaltningen (Koncernservice) ikke dokumenteret det ledelsesmæssige tilsyn for de lønrelaterede balancekonti dels egne afstemninger dels de afstemninger KMD foretager.

Revisionsdirektoratet anbefaler, at der søges etableret en løsning, der muliggør, at KMD dokumenterer afstemning og specifikation af balancekonti i afstemningsloggen på tilsvarende måde som for kommunens øvrige balancekonti.

f. Lønoprydningen efter Accenture

I indstillingen til Borgerrepræsentationen om Københavns Kommunes regnskab 2008 (2008-112788) af 7. maj 2009 er der oplyst følgende om lønoprydningen efter Accenture, jf. Bilag 2 Forklaringer til regnskab 2008:

Der er foretaget oprydning på kommunes balancekonti vedrørende løn, der knytter sig til Accentureperioden. Det er i 2008 hos KMD erkendt, at en række konti tilbage fra Accenturetiden ikke tidligere er blevet tilstrækkeligt verificeret, hvilket har medført nettoafskrivninger.

Der er i alt afskrevet 20,7 mio. kr. med driftseffekt på kommunens regnskab 2008. De bagved liggende årsager til afskrivninger er bl.a. forkert bogføring tilbage i 2003-2005, udbetaling af løn der ikke skulle have været udbetalt, og som nu vurderes at være uerholdelig hos modtageren samt fejl i bogføring af skyldig ferie.

Udvalgenes regnskaber er korrigeret for afskrivninger vedrørende løn, så afskrivningerne ikke påvirker udvalgenes regnskabsresultat. Korrektionen er foretaget i forbindelse med udvalgenes overførsler mellem 2008 og 2009.

Vi har konstateret, at der på Økonomiudvalgets balance – under bogføringskredsen der omfatter oprydningsprojektet (organisation 11725) – ultimo 2008 henstår en gæld på 3.196.188 kr., der er modposteret i det udgiftsbaserede regnskab på hovedart 1. Ifølge afstemningsmaterialet i afstemningsloggen (der udviser en mindre difference i forhold til ultimosaldoen) er der i 2008 hensat 3,2 mio. kr. til eventuelle afskrivninger.

Ifølge Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal sådanne hensættelser registreres i det omkostningsbaserede regnskab ved anvendelse af art 0.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder følgende utilfredsstillende:

- Økonomiforvaltningen har endnu ikke foretaget den bebudede tilretning af de Generelle retningslinier for anvendelsen af Københavns Kommunes Personleadministrative system.
- Økonomiforvaltningen har fortsat ikke sikret, at Børne- og Ungdomsforvaltningen har implementeret et grundlag for overholdelse af en aftale fra 1992 om pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet, og at dette har medført et likviditetstab for kommunen.
- Økonomiforvaltningen har endnu ikke forelagt it-revisionserklæringer for lønsystemet, der opfylder direktoratets tidligere anbefalinger, som nu er optaget som krav i paradigmet for databehandleraftaler, jf. kommunens sikkerhedsregulativ.
- Økonomiforvaltningen har ikke forelagt dokumentation for afstemning af de lønrelaterede balancekonti som forvaltningen har afstemningsansvaret for, herunder at der ikke er dokumenteret det foreskrevne ledelsesmæssige tilsyn af afstemningen af kontiene.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet anbefaler:

- at Økonomiforvaltningen snarest sikrer, at der etableres de nødvendige forretningsgange og dokumentation af, at aftalen fra 1992 om

pensionsforpligtelser på folkeskoleområdet er implementeret, herunder at tilskudsopgørelser fremover kvalitetssikres, inden disse afgives til revision.

- at Økonomiforvaltningen søger etableret en løsning, der muliggør, at KMD dokumenterer afstemning og specifikation af balancekonti i afstemningsloggen, så det sikres, at afstemningen og ledelsestilsyn af balancekontiene sker som forudsat i rammebilag for Regnskab i årets løb.

3.5 Placering af kommunens overskydende midler

Revisionsdirektoratet har foretaget en undersøgelse af, om kommunens overskydende midler er placeret i overensstemmelse med reglerne i lov om kommunernes styrelse, Borgerrepræsentationens og Økonomiudvalgets beslutninger og i øvrigt er placeret betryggende under hensyn til forrentning og risiko.

Medio oktober 2008 havde Københavns Kommune 10,8 mia. kr. i overskydende midler.

Lovgivning

Det fremgår af § 44 i lov om kommunernes styrelse (senest ændret ved lov nr. 696 af 27. juni 2008), at midler, som ikke af hensyn til de daglige forretninger skal foreligge kontant, skal indsættes i pengeinstitut eller på postgirokonto eller anbringes i sådanne obligationer eller investeringsbeviser, i hvilke fondes midler kan anbringes.

Borgerrepræsentationens beslutning om finansielle bemyndigelser til Økonomiforvaltningen

Borgerrepræsentationens bemyndigede den 29. marts 2007 (BR 129/07) Økonomiforvaltningen til at købe og sælge værdipapirer med hjemmel i styrelseslovens § 44 og til at indgå kapitalforvaltningsaftaler.

Bemyndigelsen indebærer, at Økonomiforvaltningen kan:

Placere likviditet via aftaleindskud. Aftaleindskud placeres i danske pengeinstitutter samt udenlandske pengeinstitutter med filial beliggende i Danmark. Økonomiforvaltningen sikrer ved placeringerne, at modparten har en høj kreditværdighed.

Købe og sælge obligationer som beskrevet i styrelseslovens § 44 om tilladte investeringsaktiver, med henblik på optimering af gældsplejen og placering af likviditet i perioder med overskudslikviditet.

Indgå og udtræde af kapitalforvaltningsaftaler med eksterne kapitalforvaltere om investering i aktiver, beskrevet i styrelseslovens § 44 om tilladte investeringsaktiver.

Økonomiforvaltningen bemyndiges til at formulere den enkelte kapitalforvaltningsaftales investeringsmandat under hensynstagen til bl.a. investeringens tidshorisont.

Økonomiudvalgets beslutninger om strategi for kapitalforvaltning 2008 og præcisering af investeringsstrategien

Økonomiudvalget besluttede den 8. januar 2008 en strategi for gældspleje og kapitalforvaltning 2008 (ØU 9/2008). I det følgende omtales den del af beslutningen, som har betydning for kapitalforvaltningen i 2008.

Det fremgår af beslutningen, at:

Der bør udarbejdes en finansiell risikopolitik for kommunen til godkendelse i Økonomiudvalget herunder en konkretisering af Økonomiforvaltningens bemyndigelser.

Det anbefales, at der kvartalsvis udarbejdes en risikoreport, der forelægges direktionen.

Beslutningen er bilagt et notat "Strategi for gældspleje og kapitalforvaltning 2008". Det fremgår om kapitalforvaltningen, at styrelseslovens giver vide rammer for kommunens placering af overskudslikviditet. Investeres der via investeringsbeviser kan alle midler principielt placeres i fx aktier.

Kommunens kapitalforvaltning sker via forskellige placeringsmetoder. Midler der kan placeres i længere perioder, og som ikke anvendes til direkte investeringer i obligationer, placeres via opkøb af investeringsbeviser i Placeringsforeningen KK.

På baggrund af løbende likviditetsprognoser sikres det, at der til enhver tid er tilstrækkelig likviditet til at dække de løbende udgifter via indestående på kommunens bankkonti.

I kortere perioder med overskudslikviditet (typisk op til 3 måneder) kan overskudslikviditet desuden placeres via aftaleindlån, hvor midler bindes i en periode for herved at opnå en højere rente end på bankkontiene. I længere perioder med overskudslikviditet placeres midler i Placeringsforeningen KK. Der kan endvidere foretages opkøb af obligationer, der tidligere er udstedt i forbindelse med kommunens låneoptagelser.

Placeringsforeningen KK er etableret i november 2007 efter gennemførelse af et udbud af kommunens kapitalforvaltning i henhold til BR 129/07. Investeringsrisikoen i Placeringsforeningen KK er begrænset via følgende rammer for investering i de forskellige aktivtyper:

Aktivtyper	Maksimal andel af den investerede kapital
Danske Stats og Realkreditobligationer	100 %
Kontant og aftaleindlån	20 %
Erhvervskredit obligationer med rating AAA – BBB	18 %
Aktier	12 %
EUR statsobligationer	6 %

Det fremgår endvidere af indstillingen, at maksimalt 5 % af investeringerne må være eksponeret overfor andre valutaer end DKK eller EUR, og at den samlede vægtede korrigerede varighed (løbetiden) på obligationsbeholdningerne maksimalt må være 3 år. Det oplyses, om sandsynligheden for, at Placeringsforeningen KK giver et negativt afkast i et enkelt regnskabsår er 5 %, svarende til en gang hvert 20. år.

For at begrænse risikoen ved kapitalforvaltningen besluttede Økonomiudvalget den 10. juni 2008 at præcisere investeringsstrategien (ØU 256/2008). Herefter er investeringsrisikoen i Placeringsforeningen KK følgende:

Tilladte investeringsaktiver	Maksimal andel i % af den investerede kapital
Danske Stats og Realkreditobligationer inkl. SDO mv.	100 %
Kommunekredit obligationer	30 %
Europæiske statsobligationer i EUR	6 %
Erhvervskredit obligationer med rating AAA – BBB	20 %
Aktieinvesteringer via investeringsforening	16 %
Kontantbeholdning og aftaleindlån	22 %

Det fremgik af indstillingen, at Økonomiudvalget tidligere havde godkendt den risikoeksponering, hvormed investeringsforeningen var stiftet bl.a., at sandsynligheden for, at foreningen kunne give et negativt afkast på 5 %, svarende til en gang hvert 20. år. Risikoberegningen var baseret på, at der maksimalt kunne placeres 16 pct. i aktier og maksimal 20 % i erhvervskreditobligationer (ØU 9/2008). Efterfølgende var Økonomiforvaltningen blevet opmærksom på, at det af bilaget til ØU 9/2008 fremgik, at den maksimale aktieandel er 12 % og den maksimale erhvervskreditandel er 18 %, og at den samlede vægtede korrigerede varighed (løbetiden) på obligationsbeholdningerne maksimalt må være 3 år.

hvilket er fejlagtigt. Derfor indstilledes de korrekte rammer til Økonomiudvalgets godkendelse.

Det fremgik endvidere af indstillingen, at ved etableringen af investeringsforeningen er de tilladte investeringer for de enkelte kapitalforvaltningsselskaber defineret. Risikoen i investeringsforeningen er reduceret via spredning på forskellige aktivtyper (f.eks. obligationer og aktier) og forskellige kapitalforvaltere med forskellig strategi. Herved undgår kommunen populært sagt "at lægge alle æg i én kurv".

Indstillingen indeholder ikke oplysninger, om målingen af den investerede kapital skal beregnes ud fra fx pari/dagskurs/vejet gennemsnit.

Økonomiforvaltningen har oplyst, at målingen sker i henhold til de aktuelle kurser, og at der månedligt foretages kontrol af kursudsvingene til sikring af, at Økonomiudvalgets godkendte maksimale andele i pct. af den investerede kapital ikke overskrides. I den nuværende aktuelle finanskrise foretages disse beregninger dog oftere.

Økonomiforvaltningens brug af eksterne kapitalforvaltere ved investering i aktiver beskrevet i styrelseslovens § 44

Det fremgår af Indstillingen til Borgerrepræsentationen (BR 129/07), at bemyndigelsen til brug af eksterne kapitalforvaltere og indgå kapitalforvaltningsaftaler er en videreførelse af tidligere beslutninger (BR 619/97 og ØU 6/2006) men med bemyndigelse til at formulere den enkelte kapitalforvaltningsaftales investeringsmandat. Endvidere er der i indstillingen lagt vægt på, at når investeringer foretages via kapitalforvaltere placeres aktiverne i kommunens eget værdipapir (VP) depot. Kommunen har dermed ikke en kreditrisiko i forhold til forvalteren.

Den 7. september 2007 indgik Københavns Kommune ved Økonomiforvaltningen en samarbejdsaftale med Danske Invest Administration A/S (DIA) om etablering og drift af én afdeling under Placeringsforeningen BG Invest.

Det fremgår af aftalen, at den har baggrund i DIAs tilbud om administrationsløsning til kommunens kapitalforvaltning, og at investeringerne ligger indenfor styrelseslovens § 44.

Aftalen er bilagt oplysninger om en samarbejdsaftale mellem kommunen og DIA og oplysninger om afdelingens bestyrelse og revisor.

Det fremgår af et referat fra et møde den 31. august 2007, at det blev aftalt, at der oprettes én udloddende afdeling i Placeringsforeningen BG Invest med Københavns kommune som investor. Fordelen ved valget af en placeringsforening er, at den har lidt friere rammer for investeringer end en traditionel investeringsforening. Og i referatet gøres særskilt opmærksom på følgende: "Vi er opmærksomme på, at afdelingen er underlagt styrelseslovens § 44".

Revisionsdirektoratet har konstateret, at vedtægtens revisionsbestemmelser ikke indeholder krav om, at placeringsforeningens revisor skal sikre, at placeringsforeningens forvaltning af depotets midler er sket på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

Den manglende bestemmelse medfører, at kommunens revisionsvedtægts krav om forvaltningsrevision af kommunens dispositioner ikke omfatter placeringen af de overskydende midler.

Placeringsforeningen Profil Invest, FT nr. 16.022, CVR 21 85 92 06

Vi har på forespørgsel fået oplyst, at Københavns Kommunes forvaltningsaftale for Placeringsforeningen KK er beskrevet i en vedtægt af 9. september 2008 for Placeringsforeningen Profil Invest, FT nr. 16.022, CVR 21 85 92 06 (Placeringsforeningen KK er en særskilt placeringsforening under Placeringsforeningen Profil Invest).

Det fremgår af vedtægtens § 4, stk. 2, at foreningens afdelinger kun hæfter for egne forpligtelser, dog hæfter hver afdeling principalt pro rata, subsidiært solidarisk for fælles omkostninger. Endvidere fremgår det af vedtægtens § 8, at foreningen kan påtage sig den hæftelse, der er forbundet med erhvervelse af aktier, der ikke er fuldt indbetalt.

Vedtægtens § 7 indeholder bestemmelser om, at Finanstilsynet i visse tilfælde kan tillade, at foreningen optager lån.

Det fremgår af lov om kommunernes styrelse § 41, at beslutning om optagelse af lån og påtagelse af garantiforpligtelser skal, medmindre velfærdsministeren fastsætter andet, træffes af kommunalbestyrelsen. Velfærdsministeren har i bekendtgørelse nr. 1372 af 12. december 2007 om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v. givet mulighed for at delegere beslutningen om pådragelse af solidarisk hæftelse gennem indtræden i en forening til Økonomiudvalget inden for den beløbsramme og øvrige vilkår, som kommunalbestyrelsen fastsætter (§ 15, stk. 1 og 2).

Det fremgår af Økonomiudvalget beslutning den 31. marts 2009 om kommunens finansielle risikopolitik 2009, at revisionen har påpeget, at det ikke eksplicit fremgår af bemyndigelsen, at Økonomiforvaltningen må placere deponerede midler i investeringsforeningen. Revisionen anbefaler, at dette fremgår eksplicit i bemyndigelsen. Revisionsdirektoratet anbefaler, at Økonomiudvalgets beslutning fremlægges for BR ved passende lejlighed.

Placering af overskydende midler pr. 10. oktober 2008

Overborgmesteren har i en meddelelse den 28. oktober 2008 til Økonomiudvalget oplyst følgende om placeringen af kommunens likvide midler på 10,8 mia. kr.:

5,8 mia. kr. er placeret i Investeringsforeningen KK. I tabellen nedenfor er gengivet den maksimale andel i pct. af den investerede kapital jf. Økonomiudvalgets tidligere beslutning om maksimal placering og andelen heraf.

Tilladte investeringsaktiver placeret i investeringsforeninger	Overskydende likviditet i Investeringsforeningen KK		
	Maksimal andel i % Jf. ØU 56/2008	Andel i % i september 2008	Mia. kr. i september 2008*
Danske Stats og Realkreditobligationer inkl. SDO mv.	100 %	85 %	5,0
Kommunekredit obligationer	30 %		
Europæiske statsobligationer i EUR	6 %		
Erhvervskredit obligationer med rating AAA – BBB	20 %	4 %	0,2
Aktieinvesteringer via investeringsforening	16 %	7 %	0,4
Kontantbeholdning og aftaleindlån	22 %	4 %	0,2
I alt placeret i Investeringsforeningen KK			5,8

Note:

* Ifølge Økonomiforvaltningen udgør deponerede midler ved salget af Københavns Energi 2,4 mia. kr.

1 mia. kr. er anbragt i kommunekreditobligationer.

2,5 mia. kr. er anbragt i aftaleindlån.

1,5 mia. er indsat på bankkonti.

Revisionsdirektoratet skal oplyse, at investeringerne er i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens og Økonomiudvalgets tidligere beslutninger.

Vi skal gøre opmærksom på, at reglerne fra ØU ikke indeholder oplysninger om, hvorvidt deponeringer – som en konsekvens af salget af Københavns Energi og øvrige deponeringer efter reglerne om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier mv. (bekendtgørelse nr. 1372 af 12. december 2007) – kan indgå i beregningen af investeringsforeningens samlede kapital og betragtes som overskydende likviditet – eller om investeringsforeningens samlede kapital skal være eksklusiv deponeringer af enhver art).

Forretningsgange i Økonomiforvaltningen

Den gældende forretningsgang til brug for likviditetsstyring og gældspleje er dateret august 2003.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet skal anbefale dels at forretningsgangen for likviditetsstyring ajourføres i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens og Økonomiudvalgets beslutninger, herunder anvendelse af placeringsforeningen dels at placeringsforeningens revisionsbestemmelser udbygges med regler om, at revisionen af placeringsforeningens regnskab skal udføres i overensstemmelse med god offentlig revisionsetik.

4. Økonomiudvalgets årsregnskab 2008

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Økonomiudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Driftsindtægterne, anlægs- og finansudgifterne udgør netto indtægter på 24.696 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Økonomiudvalgets balance viser samlede aktiver på 34.706 mio. kr. og en egenkapital på 15.190 mio. kr.

5. Basisrevision

5.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede vi, at Økonomiforvaltningen ud over den interne kontrol med overholdelse af forretningsgange med hjemmel i rammebilagene budgetprocedure, bevillingsregler og budgetoverholdelse også tilrettelagde en intern kontrol med overholdelsen af de øvrige forretningsgange

Økonomiudvalget meddelte i sin besvarelse af 23. september 2008, at Økonomiforvaltningen ville forholde sig til ændringerne i forretningsgangene, når projektet omkring Kasse- og Regnskabsregulativet er kendt.

Revisionen af 2008

c. Forvaltningen har som svar på vores brev om revisionen af 2008 oplyst, at alle forretningsbeskrivelser foreligger, og at beskrivelserne ajourføres løbende i takt med, at

behovet herfor viser sig. Den ansvarlige for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, der er krævet, er kontorchefen i Ledelsessekretariatet.

Forretningsgangene er delvist ajourført, idet Økonomiforvaltningen har ønsket at afvente ajourføringen af Kasse- og Regnskabsregulativet i 2009. Økonomiforvaltningen vil dog i foråret 2009 fortsætte arbejdet med (I) at ajourføre eksisterende forretningsgange, (II) placere ansvaret for den fremtidige ajourføring hos forvaltningens organisatoriske enheder samt (III) føre ledelsestilsyn og kontrol med at forretningsgange foreligger, er ajour, kontrolleres og overholdes.

Revisionsdirektoratet har modtaget en forretningsgang for aflæggelse af anlægsregnskaber. Drøftelserne med Økonomiforvaltningen gav anledning til mindre rettelser. Herefter har vi ingen bemærkninger til forretningsgangen.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der ikke er foretaget ledelsestilsyn i 2008, og at forretningsgangene kun delvis er ajour.

5.2 Årsregnskabet formelle indhold

Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber. Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflægelse for 2008.

Økonomiudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 24. marts 2009.

a. Økonomiudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift inklusive pensionsudgifter	1.929	1.750
Anlæg	- 176	-207
Finansposter	-26.450	-26.569
I alt	- 24.697	-25.026

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Økonomiudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	149	55
Immaterielle aktiver	2	0
Finansielle anlægsaktiver	27.665	27.903
Anlægsaktiver i alt	27.816	27.958
Omsætningsaktiver	6.890	11.588
Aktiver i alt	34.706	39.546
Egenkapital	15.190	15.279
Hensatte forpligtelser	12.002	15.633
Langfristede gældsforpligtelser	4.316	4.606
Kortfristede gældsforpligtelser	3.198	4.027
Nettogæld fonds, legater, deposita mv.	0	1
Passiver i alt	34.706	39.546

Om der væsentligste ændringer skal oplyses: Omsætningsaktiver er samlet set faldet med cirka 4,7 mia. kr. til 6,9 mia. kr. Den største ændring er et fald i korte tilgodehavender, som er betinget af, at Københavns Energi har indfriet gældsbreve på 4,8 mia. kr. Endvidere har det været nødvendigt at nedskrive 2,6 mia. kr. på hensatte forpligtelser som følge af en række overvurderinger på tjenestemandspensionshensættelserne.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirkulæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomiplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomiplysninger til

brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Vi har gennemgået kommunens udgifter, der er afholdt inden for serviceloftet og har ikke konstateret fejl og mangler i forbindelse med opgørelsen heraf.

Økonomiforvaltningen har bekræftet, at saldi på fejlkonti og tilhørende mellemregningskonti vedrørende løn er posteret i 2008-regnskabet til relevante løndriftskonti.

e. Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været ført i bevillingsregnskabet for 2008.

Eventualforpligtelse i Metroselskabet I/S

Metroselskabet, der ejes af Københavns Kommune (50 %), staten (41,7 %) og Frederiksberg Kommune (8,3 %), er et interessentskab. Det indebærer, at de involverede ejere hæfter solidarisk for selskabets gæld.

Det fremgår af Metroselskabets regnskab, note 17 under eventualforpligtelser, at den store anlægsentreprenør på Metroens første to etaper, Comet, i forbindelse med entreprenørens slutopgørelse over for Metroselskabet har fremsat krav om merbetaling på ca. 2 mia. kr.

Som følge af selskabsformen og den solidariske hæftelse udgør kommunens hæftelse i værste fald 2 mia. kr. Oplysning herom fremgår ikke af Økonomiudvalgets regnskab.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at den solidariske hæftelse i Metroselskabet I/S oplyses i kommunens regnskab.

5.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt

afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Økonomiforvaltningen er denne opgave henlagt til Ledelsessekretariatet.

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinjerne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservice's tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Økonomiforvaltningen har ikke udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.

Forvaltningen har oplyst, at en planlagt udarbejdelse af forretningsgangsbeskrivelsen afventer Økonomiudvalgets behandling af en ajourføring af kommunens regnskabspraksis.

c. Økonomiforvaltningen har den 5 marts 2009 (besvarelsen af vores brev af 26. januar 2009) oplyst, at alle konti er afstemt og specificeret i henhold til rammebilag med undtagelse af 2 konti under organisation 11035, Center for Byudvikling.

Ledelsessekretariatet vil føre tilsyn med, at kontiene inden udgangen af 2. kvartal foreligger afstemt og specificeret.

Saldiene for de 2 uafstemte konti i center for Byudvikling på hovedfunktionen Andre tilgodehavender udgør henholdsvis 37,4 mio. kr. og 1,0 mio. kr. Det oplyses afsluttende, at det ikke vides med sikkerhed, om postene på disse konti har driftsmæssig påvirkning.

Om tilgodehavendet på 37,4 mio. kr. skal Revisionsdirektoratet oplyse, at det fremgår af en specifikation fra oktober 2008, at størstedelen af saldoen på dette tidspunkt udgjorde indtægter ved grundsalg, som afventer efterfølgende handlinger som fx modregning af udgifter som følge af forurening. Betingelser som gør, at salg ikke kan afsluttes og manglende udarbejdelse af indtægtsanvisninger.

Vi finder, at de manglende afklaringer medfører, at transaktionsprincippet (udgifter og indtægter afholdes i det regnskabsår, som hændelsen vedrører) ikke overholdes.

Revisionen af 2008

d. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Revisionen af 2008

Varebeholdninger – Saldo 3.541.000 kr.

- Varebeholdninger foreligger ikke specificeret. Økonomiforvaltningen har efterfølgende oplyst, at varebeholdningen burde have været optaget til 0 kr.

Tilgodehavender – Saldo 933.933.000 kr.

- Specifikationen af en saldo viser, at der er tale om en gældspost og ikke et tilgodehavende.
- En saldo indeholder interne tilgodehavender, hvilket er ikke må forekomme, jf. Regnskabscirkulæret.
- Afstemningsloggens oplysninger er ikke fyldestgørende som grundlag for en bedømmelse af, om flere tilgodehavender er korrekt indregnet i balancen.

Hensatte forpligtelser – saldo 12.001.508.515 kr.

I Københavns Kommunes årsregnskab udgør hensatte forpligtelser i alt 17.547.861.763 kr., som hovedsageligt omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspensioner og forpligtelser vedrørende åremålsansatte. Økonomiforvaltningen beregner hensatte forpligtelser for aktive tjenestemænd og forpligtelsen for åremålsansatte og registrerer beløbene i udvalgenes regnskaber. Forpligtelser vedrørende tjenestemandspensioner for pensionerede tjenestemænd er alene registreret i Økonomiudvalgets regnskab.

Vi har set, at den aktuarmæssige beregning er baseret på forudsætninger om en pensionsalder på 62 år, Danmarks Statistiks seneste officielle levealderforudsætninger samt et renteniveau på 2 %, jf. kravene i Budget- og Regnskabssystem for kommuner.

Ifølge en note til Københavns Kommunes årsregnskab var der i balancen for 2007 fejlagtigt medtaget pensionsværdier for tjenestemænd, hvor kommunen ikke bærer pensionsbyrden fx visse skolelærere. Primosaldoen 2008 er korrigeret for disse fejl og opgjort på forvaltningsniveau på baggrund af en ny aktuarberegning. Fordelingen af pensionshensættelserne til de enkelte institutioner vil ske i 2009. Ifølge noten er der visse mindre usikkerheder i forbindelse med opgørelsen af kommunens tjenestemandspensionsforpligtelser, herunder specifikt knyttet til opgørelsen af forpligtelsen af tidligere skattemedarbejdere fra kommunen overgået til staten, refusionsprocenterne på lærerområdet samt et mindre antal medarbejdere vedrørende særforsoget. Usikkerheden vurderes ifølge noten ikke at rykke substantielt på de bogførte beløb. Herudover er der tillige mindre afvigelser, som skyldes utilsigtede

bogføringsfejl. Afvigelserne vedrører Økonomiforvaltningens forpligtelse, men vurderes ligeledes ikke at påvirke den samlede opgørelse mere end ganske marginalt. Ifølge noten vurderes det, at usikkerheden ikke udgør over 1 pct. i regnskab 2008. Samtlige kendte fejl vil blive rettet i regnskab 2009.

Ved beregningen af forpligtelsen er anvendt lønsatser pr. 1. oktober 2007, da der skulle konstrueres en primosaldo 2008. Økonomiforvaltningen er opmærksom på, at der er en vis usikkerhed forbundet hermed, idet udbetalingen af pensioner i 2008 i sagens natur sker inklusive de lønreguleringer, der er sket i 2008. Påvirkningen af forpligtelsen sker dermed igennem den beregnede optjening, men i lyset af at denne udgjorde 0,2 mia. kr. i 2008, og da forskellen er marginal i forhold hertil, betragter forvaltningen det som en acceptabel afvigelse af den samlede forpligtelse.

Økonomiforvaltningen har oplyst, at 52 tidligere medarbejdere i skattevæsenet er pensioneret og dermed er forpligtelsen for 2008 for høj. Fremadrettet vil forvaltningen udarbejde en forretningsgang til håndtering af opgørelsen af forpligtelsen vedrørende de tidligere skattemedarbejdere. Dette arbejde vil involvere KMD.

Vi anbefaler, at Økonomiforvaltningen udarbejder en beskrivelse af de metoder og procedurer, der er anvendt ved opgørelsen af pensionsforpligtelsen.

I balanceposten hensatte forpligtelser indgår som nævnt forpligtelser vedrørende åremålsansatte. For Økonomiudvalget udgør beløbet 8.022.249 kr. og for hele kommunen er beløbet opgjort til 34.690.867 kr. Ifølge en note til kommunens årsregnskab svarer beløbet til de åremålsansattes løbende optjening af fratrædelsesgodtgørelse, som udbetales ved kontrakternes udløb. Opgørelsen bygger på en manuel registrering af løn- og kontraktforhold for samtlige ansatte på åremålsvilkår. Det er supplerende oplyst, at Koncernservice ikke har bogført en forpligtelse på 2.514.167 kr.

Vi har med Økonomiforvaltningen drøftet nogle metoder til at opgøre og bogføre forpligtelsen.

Kortfristet gæld i øvrigt – Saldo 635.5834.000 kr.

Posten indeholder skyldige feriepenge på 90.743.939 kr. vedrørende Økonomiudvalget. I Københavns Kommunes samlede regnskab udgør skyldige feriepenge i alt 1.868.426.589 kr. Økonomiforvaltningen beregner og registrerer skyldige feriepenge i udvalgenes regnskaber.

Det fremgår af en note til Københavns Kommunes årsregnskab, at skyldige feriepenge på grund af problemer ved leverancen af data fra KMD er opgjort på baggrund af optjent ferie fra 2007 tillagt 1/3 af optjent ferie fra 2006, som forudsættes at være ikke afholdt pr. 31. december 2008. Lønsummen i 2006 er beregnet som 2007-lønsum diskonteret med fremskrivningsprocenten for lønninger. Beløbet er derfor et estimat, som vil blive korrigeret, så snart der foreligger bedre data.

Økonomiforvaltningen har supplerende oplyst, at det forventes, at KMD leverer data af højere kvalitet for 2009, og vil sammen med Koncernservice igangsætte dialog med KMD herom. For Koncernservice mangler der bogføring af skyldige feriepenge på 21,6 mio. kr.

- En saldo indeholder interne gældsposter, hvilket ikke må forekomme, jf. Regnskabscirkulæret.
- Revisionen viste tilfælde, hvor de krævede oplysninger om bl.a. årsagerne til gældsposterne og deres afvikling er ikke oplyst i afstemningsloggen.
- En gældspost er ikke i overensstemmelse med den foreliggende eksterne dokumentation.

e. Ledelsestilsyn

Økonomiforvaltningen har den 5. marts 2009 (besvarelsen af vores brev af 26. januar) oplyst, at i løbet af 2008 har Ledelsessekretariatet foretaget stikprøver på afstemninger i Koncernservice, og i oktober 2008 blev der afholdt generalprøve på afstemningsprocessen i Økonomiforvaltningen. Dette har ikke givet anledning til bemærkninger i Økonomiforvaltningen. Ledelsen i de respektive enheder har gennemgået og valideret statuskontiene. Ledelsessekretariatet har stikprøvevis gennemgået og valideret udvalgte konti. Udover, at der er foretaget ledelsestilsyn på egne afstemninger, er der også ført stikprøvekontrol med udvalgte afstemninger, som er overdraget til Koncernservice. I januar-februar 2009 har der været løbende dialog mellem

Ledelsessekretariatet og de enkelte enheder for at sikre en tilfredsstillende afstemningsproces.

Revisionsdirektoratet har noteret sig, at Økonomiforvaltningen har påbegyndt en proces med at udøve ledelsestilsyn af balancen. Der foreligger imidlertid ikke oplysninger eller dokumentation for det udførte ledelsestilsyn, som direktoratet derfor ikke kan efterprøve.

Sammenfatning

Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

Revisionen af de omkostningsrelevante dele af balancen har påvist fejl for så vidt angår måling af posterne i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis. Vi har ikke beregnet den beløbsmæssige virkning af vores konstateringer.

For de finansielle balanceposter har revisionen påvist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav i form af ikke-afstemte konti og mangler for så vidt angår dokumentation af saldi, herunder oplysningskravene vedrørende specifikationen af enkeltposter. Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at behandlingen af udvalgets balanceposter har vist manglende opfyldelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

5.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Revisionen af 2008

b. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Økonomiudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammestyrede områder		
Økonomisk forvaltning	924	- 85

Fælles Ramme Puljer	111	40
Københavns Brandvæsen	3	-3
Koncernservice	36	-32
Fælles driftspuljer	46	-46
Forsikringer	0	32
Arbejdsskadepuljen	0	-12
Tjenestemandspensioner	881	8
Efterspørgselsstyrede overførsler		
Pensionsudgifter	0	26

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

c. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger på det rammestyrede område:

Den rammestyrede bevilling Økonomisk forvaltning (mindreforbrug 85 mio. kr.)

Et mindreforbrug på 32 mio. kr. skyldes, at udvidet bus-betjening af Holmen, forlængelse af linie 5A og etape 2 service-busserne er idriftsat senere, end det var forventet. Endvidere er der forskydninger på en række mindre aktiviteter: Opfyldelse af international strategi, tænketank 1, tænketank 2, cykeltyveri, erhvervsaktiviteter, markedsføring, evaluering af kanalstrategi, udvikling og implementering af lokaludvalg samt løn- og sekretariatsmidler til lokaludvalgene. Dette har medført en mindreforbrug på 43 mio. kr.

Den rammestyrede bevilling Fælles Ramme Puljer (merforbrug 40 mio. kr.)

Ifølge regnskabsforklaringen er der et merforbrug på 13,1 mio. kr., som skyldes fejlkontering. Det resterende merforbrug på 26,8 mio. kr. vedrører Barselsfonden, heraf udgør ca. 7 mio. kr. anmodninger fra før 2008. Merforbruget skyldes flere er fraværende på grund af barselsgener (forlængelse af barselsperioden). Endvidere har kampagnen "Far Forever" bevirket, at langt flere fædre har valgt at holde barselsorlov end tidligere. Brug af vikarbureauer til områder, hvor det er svært at rekruttere medarbejdere, har ligeledes bevirket en større udgift. I 2009 er budgetrammen øget fra 94 mio. kr. til 128 mio. kr. og der er indført nye tidsfrister for ansøgning om refusioner, hvorfor det ikke forventes, at bevillingen overskrides i 2009.

Den rammestyrede bevilling Forsikringer (merforbrug 33 mio. kr.)

Det fremgår af regnskabsforklaringen, at merforbruget skyldes, at overførslen fra 2007 til 2008 på 11,4 mio. kr. er placeret under bevillingen Koncernservice, drift. Korrigeres der herfor, er afvigelsen på 21 mio. kr., som primært skyldes øgede udgifter til brandskader.

Revisionsdirektoratet har konstateret, at fejlagtig placering af forbrug og bevilling er sket i flere tilfælde, jf. bevillingen Arbejdsskadepuljen.

Revisionsdirektoratet finder, at der bør søges efterfølgende tillægsbevilling til dækning af udgifter til brandskader.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet anbefaler, at der søges efterfølgende tillægsbevilling til dækning af merudgifter som følge af brandskader.

5.5 Anlæg

Revisionsdirektoratet har sammen med Økonomiudvalgets årsregnskab modtaget regnskaber og regnskabsforklaringer for anlægsarbejder.

Der er ved gennemgangen af disse anlægsregnskaber ikke konstateret fejl eller mangler.

I kommunens årsregnskab side 245 er oplyst årets afsluttede anlægsarbejder. Revisionsdirektoratet har ikke modtaget anlægsregnskab for:

- Byudvikling – Tingbjerg/Utterslev.
- Fremme af attraktive friarealer.
- Workflow.
- Trådløs netværk.
- PC-indkøb.
- Digitalisering af borgerbetjening.
- Ombygning Valby Lokaludvalg.

Økonomiforvaltningen har efterfølgende oplyst, at det alene er delprojekter, der er afsluttet, og at anlægsarbejderne fortsat løber.

Ifølge Økonomiforvaltningens Budget- og Regnskabshåndbog skal der aflægges særskilt anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning, når der foreligger en ibrugtagningstilladelse eller, når bygningen mv. er taget i brug.

Kommentar

Revisionsdirektoratet forudsætter, at der fremover oplyses korrekt om afsluttede anlægsarbejder i kommunens regnskab.

5.6 Eftersyn af likvide midler

Revisionsdirektoratet bad oplyst omfanget af forvaltningens interne eftersyn af likvide midler i 2008, herunder eventuelle kommentarer som disse har givet anledning til.

Økonomiforvaltningen har oplyst, at der er foretaget kasseeftersyn i alle borgerservicecentre i 2008 med undtagelse af borgerservicecentret i Valby, der først startede op i 2008. Eftersynet i Valby er derfor foretaget i februar 2009. Eftersynene gav anledning til bemærkninger, primært af teknisk karakter, samt procedurefejl i forbindelse med korrekt nedlukning af kasseterminaler ved arbejdstids ophør. Fejlhåndtering af såvel teknisk som proceduremæssig karakter medfører uoverensstemmelser mellem KØR og kasseterminalerne, hvorfor omsætning, overførelse til bank (Loomis) samt bogføring og afstemning i KØR monitoreres dagligt af Koncernservice.

Alle fejl, som blev konstateret ved kasseeftersynene, er efterfølgende blevet korrigeret, ligesom Borgerservice har udarbejdet en manual for korrekt betjening af kasseterminalerne, som kan indgå som undervisning af nyt personale.

De foretagne eftersyn var anmeldte, derfor er der planlagt uanmeldte eftersyn i 1. kvartal 2009. Valby fik foretaget kasseeftersyn den 18. februar 2009, som ikke gav anledning til bemærkninger.

Kommentar

Revisionen af de interne eftersyn af likvide midler har ikke givet anledning til bemærkninger eller anbefalinger.

5.7 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinjer for god tilskudsforvaltning af bl.a. projektilskud. Det fremgår af retningslinjerne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Revisionen af 2008

b. Revisionsdirektoratet anmodede Økonomiforvaltningen om den seneste redegørelse for den årlige vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv.

Forvaltningen oplyste, at følgende enheder har ydet driftstilskud i 2008: Center for Byudvikling, Center for Økonomi, Københavns erhvervscenter og Lokaludvalgene.

Center for byudvikling og Center for økonomi har ført tilsyn i form af løbende kontakt med centrenes tilskudsmodtager, og har herunder modtaget afrapportering og regnskaber fra tilskudsmodtagerne. Denne kontrol har ikke givet anledning til bemærkninger.

Kommentar

Revisionen af tilskudsforvaltningen har ikke givet anledning til bemærkninger eller anbefalinger.

5.8 Særligt risikofyldte områder

Opfølgning af revisionen af 2007

a. Vederlag til Borgerrepræsentationens medlemmer

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det stærkt beklageligt, at Økonomiforvaltningen endnu ikke havde ajourført den skriftlige forretningsgang for udbetaling af vederlag til medlemmer af Borgerrepræsentationen, herunder tilrettelagt en kontrol med korrekt anvendelse af satser og udbetaling af vederlag.

Økonomiudvalget henviste i sin besvarelse af 23. september 2008 til Økonomiforvaltningen indstilling om, at Revisionsdirektoratet senest oktober 2008 ville modtage en revideret forretningsgang til udtalelse.

I efteråret 2008 modtog vi udkastet til en forretningsgang til udtalelse og afgav skriftligt vores kommentarer, som forvaltningen herefter indarbejdede.

Kommentar

Det er vores opfattelse, at sagen er afsluttet tilfredsstillende.

Revisionen af 2008

b. Københavns Borgerservice

Vi har foretaget revision af regnskabsforvaltningen i Københavns Borgerservice og underliggende organisatoriske enheder. Revisionen har ikke omfattet varetagelsen af opgaver over for borgerne.

Borgerrepræsentationen godkendte den 11. juni 2003 en indstilling om, at der under Økonomiforvaltningen blev etableret 4 servicecentre i løbet af 2004. Centrene skulle betjene borgerne i Indre By, Østerbro, Sundby og Vanløse. Hensigten med oprettelsen af servicecentre var at give borgerne én indgang til kommunens borgerbetjening lokalt. Siden er der oprettet Borgerservicecenter i Valby og Bispebjerg.

I 2008 udgjorde udgifterne 44,3 mio. kr. Vores konstateringer fremgår af det følgende.

Oplysninger på listen Journaler-Generelle (KØR) skal kontrolleres, jf. de gældende regler for kontrol af opdateringer i KØR på KØR-info. Det anbefales, at kontrollen udføres dagligt.

Vi har konstateret, at der ikke foreligger dokumentation af den udførte kontrol. Det er dog oplyst, at der foretages kontrol, men at der ikke sker notering om den udførte kontrol.

Ifølge Økonomiforvaltningens forretningsgang Intern kontrol generelt – anvisning og attestation skal anvisning og attestation udføres inden for kontosegmenterne organisation og område i overensstemmelse med de udfyldte underskriftsblade for anvisning. Endvidere skal der foreligge oversigter over de personer, der af kontorchefen for Administrationssekretariatet er bemyndiget til at anvise.

Vi har konstateret, at der ikke er udarbejdet oversigter over de personer, der er bemyndiget til at anvise. På vores foranledning er der indhentet underskriftsblade for de anvisnings- og attestationsberettigede.

Vi har udtaget 48 bilag til revision. Det er konstateret, at bilagene kun er påtegnet af en medarbejder, der både attesterer og anviser. Dette personsammenfald forudsætter, at der anvendes integreret anvisning. Dette ikke er tilfældet i Borgerservice. Bilagsbehandlingen er derfor sket ikke i overensstemmelse med kommunens regler.

Vi har i 3 tilfælde konstateret, at fakturaer fra et bestemt firma var forkert sammentalt. I alle tilfælde var der betalt for meget – i alt 4.500 kr.

Koncernservice har oplyst, at der arbejdes på en løsning, så samtlige fakturaer efterregnes.

Vi konstaterede, at 32 fakturaer først var betalt efter betalingsfristens udløb.

Det fremgår af virksomhedskontrakten om drift af Københavns Borgerservice (april 2004), at de til enhver tid gældende forretningsgange i Økonomiforvaltningen ligeledes gælder for Københavns Borgerservice. Hvor en forretningsgang ikke finder direkte anvendelse i servicecentrene, udarbejder Økonomiforvaltningen i samarbejde med servicecentrene en særskilt forretningsgang under hensyntagen til gældende regler.

Vi har konstateret, at der ikke er udarbejdet en forretningsgang for udstedelse af pas og kørekort. Center for Borgerservice har oplyst, at forretningsgangen er under udarbejdelse.

Vi har med Center for Borgerservice drøftet principper for tildeling af puljemidler og afrapportering. Der er på denne baggrund fremsendt en forretningsgang for tildeling af puljemidler for lokalrådene, og i forbindelse med regnskab 2008 er der fremsendt rapporter om lokalrådenes anvendelse og kontrol med tilskudsmidlerne for 2008.

Ifølge Københavns Kommunes indkøbspolitik fra februar 2008 koordineres kommunens indkøb gennem fælles obligatoriske indkøbsaftaler, hvor det ud fra forretningsmæssige og administrative skøn er hensigtsmæssigt.

Vi har konstateret, at Københavns Borgerservice foretaget køb af møbler for 950.609 kr. hos en leverandør, der ikke er omfattet af en fælles indkøbsaftale, uanset der er fælles obligatoriske indkøbsaftaler for møbler. Der er ikke oplyst om der har været særlige forhold, som har begrundet, at kommunens fælles indkøbsaftaler ikke er benyttet.

Københavns Borgerservice, Sundby, har i april måned 2008 købt frokostenretninger til personalet til ca. 67 kr. inkl. moms pr. anretning. Under forudsætning af 20 arbejdsdage pr. måned udgør priser for frokostenretninger i alt 1.340 kr. Heraf har medarbejderne betalt 350 kr. Det er oplyst, at ordningen er ophørt med udgangen af juni måned 2009.

Vi har konstateret, at der ikke er forretningsgange eller lignende for køb af frokostenretninger til personalet, herunder om størrelsen af medarbejderes egenbetaling og kontrollen af, at egenbetalingen opkræves.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder, at flere forhold i den praktiske regnskabsforvaltning i Københavns Borgerservice er utilfredsstillende.

c. Lokaludvalg – støtte til projekter

Amager Øst Lokalråd besluttede den 13. november 2008 at støtte den kommunale institution Det Maritime Ungdomshus med 921.560 kr. til køb af en båd. I en tilsagnsskrivelse af 18. november 2008 er oplyst om betingelserne for tilsagnet.

Den 11. december 2008 blev betalt 921.560 kr. til Det Maritime Ungdomshus ved intern afregning og udgiften er bogført på en konto for øvrige tjenesteydelser med moms. Den interne afregning er vedlagt en slutseddel af 9. december 2008, hvoraf det fremgår, at Det Maritime Ungdomshus er køber, og at båden skal leveres i Sundby Havn. Prisen er opgjort til i alt 1.151.950 kr. inklusive moms.

Ifølge slutsedlen betales et acontobeløb på kr. 921.560 ved indgåelse af kontrakten, og restbeløbet 230.390 kr. betales, når båden er klar til levering fra værftet i Finland.

Det konstateres, at udgiften er afholdt i bevillingsregnskabet 2008, selv om båden først leveres og kan benyttes i 2009. Efter vores opfattelse burde beløbet have været bogført på en konto for forudbetalinger, og først når båden er leveret, skal der ske registrering i bevillingsregnskabet.

Kommentar

Vi anbefaler, at det sikres, at gældende regnskabsregler om periodisering efterleves. Endvidere forudsættes det, at der ikke udbetales store acontobeløb uden den fornødne sikkerhed.

d. Brandvæsenets anvendelse af Navision mv.

Borgerrepræsentationen godkendte den 15. maj 2008 et nyt it-sikkerhedsregulativ for Københavns Kommune. Det fremgår af regulativets § 69, stk. 4, at systemejer skal sikre, at leverandøren af it-systemer indgår en it-sikkerhedsaftale med kommunen og

fremlægger en årlig revisorerklæring i henhold til "statsautoriserede revisorers revisionsstandard RS 3411 om generelle it-kontroller og applikationskontroller".

Det fremgår endvidere at rammebilaget kontrolforanstaltninger for brugen af edb-regnskabssystemer, punkt 2.5.1, at der skal udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for edb-kontrol under hensyntagen til principperne i rammebilaget for intern kontrol – generelt, herunder bestemmelserne om anvisning og attestation.

Brandvæsenet anvender økonomisystemet Navision, og de interne kontroller i forbindelse med anvendelsen af Navision indeholder elementer fra tidligere manuelle kontroller og kontroller ved anvendelsen af KØR, men kontrollerne er ikke beskrevet eller opdateret til brug i Navision. Vi vurderer, at dette forhold medfører risiko for, at driftsafvikler eller systemejer kan påtage sig fuld kontrol over hele proceduren for ændringer i systemet og behandling af data. Der bør derfor snarest iværksættes tiltag, der imødegår dette.

Det er endvidere konstateret, at Brandvæsenet ikke har indhentet en revisorerklæring som foreskrevet i it-sikkerhedsregulativet.

Betaling i Navision forudsætter, at den enkelte faktura er attesteret af en anden medarbejder end vedkommende, der har anvist bilaget.

Det fremgår af rammebilaget intern kontrol – generelt, at der i den enkelte forvaltning skal foreligge oversigter over de personer, der af borgmester/forvaltningschef er bemyndiget til at anvise.

Vi har modtaget en oversigt over medarbejdere og de områder, hvor de pågældende kan anvise og eller attestere. Vi har ikke fået forelagt dokumentation for, at brandchefen har bemyndiget pågældende medarbejdere til at anvise.

Der foretages dagligt afstemning mellem KØR og Navision af de likvide beholdninger og månedlig afstemning af øvrige balancekontis udvisende, og med udgangen af 2008 var der overensstemmelse mellem balancens udvisende i Navision og i KØR.

Drifts- og anlægskonti (dranst 1 og 3) er senest afstemt den 30. november 2008. Det er oplyst, at der ved udgangen af regnskabsår 2008 ikke var overensstemmelse mellem registreringerne i Navision og KØR for så vidt angår dranst 1, drift. Ifølge Brandvæsenet arbejdes der på en afklaring af differencen.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder følgende utilfredsstillende:

- Brandvæsenet har ikke udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for driftsafviklingen og systemejers opgaver, herunder håndtering af rettelser til systemet og vejledninger til brug for medarbejderes behandling af uddata.
- Brandvæsenet har ikke sikret overensstemmelse mellem registreringerne i KØR og Navision for så vidt angår dranst 1, drift.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet anbefaler, at der indhentes revisorerklæring for IT-systemet Navision, jf. it-sikkerhedsregulativet, og at brandchefen godkender oversigten over oplysninger om medarbejdere, der kan anvise og attestere regnskabsbilag.

6. Revision af særlige regnskabsområder

6.1 It-anvendelse

Opfølgning af revisionen af 2007

a. Revision af administrationen af adgange til systemer og data

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (Nr. 9/2007 af 4. juli 2008) fandt Revisionsdirektoratet det utilfredsstillende, at Økonomiforvaltningen kun i 2 ud af 6 tilfældigt udvalgte stikprøver var i stand til at dokumentere brugeroprettelser og tildelte adgange til egne systemer og data. Direktoratet anbefalede i denne anledning en række tiltag, som Økonomiforvaltningen i samarbejde med Borgerrepræsentations Sekretariat burde etablere med henblik på generelt at forbedre kommunens administration af området.

Økonomiudvalget henviste i besvarelsen af 23. september 2008 til Økonomiforvaltningen indstilling og kommentarer: Koncernservice ville lade direktoratets forslag indgå i arbejdet med at forbedre administrationen af området. Det fremgår endvidere, at mange af anbefalingerne er håndteret i Københavns Kommunes regulativ for it-sikkerhed, som Borgerrepræsentationen godkendte den 15. maj 2008, jf. bl.a. regulativets § 52 og 56, hvori der blandt andet er fastsat, at it-sikkerhedslederne skal kontrollere tildelte autorisationer og løbende gennemgå tildelte brugerrettigheder med henblik på at sikre, at autorisationer er i overensstemmelse med den enkelte medarbejders konkrete behov. Borgerrepræsentationens Sekretariat ville i øvrigt i forbindelse med implementeringen af det nye it-sikkerhedsregulativ gøre it-sikkerhedslederne mv. bekendt med revisionens anbefalinger med henblik på at efterkommen disse.

b. Risikoanalyse af it-anvendelsen

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede vi, at der i forbindelse med den fornyede risikovurdering blev etableret en samlet oversigt over forvaltningernes anvendte it-systemer, herunder især it-regnskabssystemer, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag om kontrolforanstaltninger for brugen af edb-regnskabssystemer.

Økonomiudvalget henviste i besvarelsen til Økonomiforvaltningens kommentarer om, at Koncernservice som led i implementeringen af det nye sikkerhedsregulativ ville oprette en database over systemer, licenser mm. Dette ville adressere revisionens anbefaling.

c. Revision af generelle it-kontroller i Koncernservice

I årsrevisionsprotokollatet for 2007 gav vi en række anbefalinger til brug for tilrettelæggelsen af de generelle it-kontroller, herunder at der blev udarbejdet en konkret aktivitets- og tidsplan for gennemførelse af kontrollerne.

I besvarelsen henviste Økonomiudvalget til Økonomiforvaltningens kommentarer om, at Koncernservice ville lade revisionens forslag indgå i arbejdet med at forbedre administrationen af området som led i implementeringen af it-sikkerhedsregulativet.

d. Revisionen af 2008

1. Koncernservices Brugeradministration

Ifølge Regulativ for it-sikkerhed i Københavns Kommune (ITS), vedtaget 15. maj 2008 af Borgerrepræsentationen, skal Koncernservice varetage brugeradministration på vegne af kommunens 7 forvaltninger.

Koncernservices Brugeradministration (KS BA) har ansvaret for brugeradministrationen (ITS § 17, stk. 1), der omfatter oprettelse og vedligeholdelse af adgange og rettigheder til data i kommunens it-systemer for kommunens medarbejdere og eksterne samarbejdspartnere (brugere).

De enkelte forvaltninger har ansvaret for, at der gives korrekte oplysninger til KS BA om, hvilke konkrete adgange (autorisationer) der skal tildeles de enkelte brugere i kommunens it-systemer samt kontrollen med de tildelte adgange. I praksis er det de ledere i forvaltningerne, der har kendskab til, hvilke it-systemer en medarbejder har et tjenstligt behov for at få adgang til, og den ansvarlige for aftaleindgåelsen med den eksterne samarbejdspartner, der anmoder KS BA om de enkelte adgange (ITS § 52 stk., 5 og § 53, stk. 3). De enkelte forvaltningers it-sikkerhedsledere meddeler navne på disse ledere – de såkaldte autorisationsberettigede - til KS BA (ITS § 52, stk. 6).

Systemejer har ansvaret for, at der foreligger retningslinier for adgangsstyring til det enkelte it-system, men oprettelse og vedligeholdelse af grundlaget, bl.a. rolleprofiler, foretages af systemejer i samarbejde med den enkelte forvaltnings it-sikkerhedsleder (ITS § 58, stk. 2).

Ansvar for løbende kontrol med de af KS BA tildelte autorisationer/brugerrettigheder påhviler forvaltningernes it-sikkerhedsledere (ITS § 56).

Revisionsdirektoratets undersøgelse har omfattet:

- Stikprøver af sagsbehandlingen i KS BA (ITS § 17 stk.1).
- Undersøgelse af om KS BA har indført procedurer (forretningsgange) og interne kontroller for adgangsstyring og brugeradgang (ITS §§ 52-55 og § 59, stk. 3).
- Undersøgelse af om Koncernservices Kundecenter (KS Kundecenter) har indført procedurer og interne kontroller i relation til drift og vedligeholdelse af Remedy (ITS §§ 14-15). Remedy er et administrationssystem, som kommunens forvaltninger og Koncernservice benytter ved anmodninger om brugeradgange mv.

Vi har i samarbejde med KS Kundecenter udvalgt 22 tilfældige anmodninger om brugeradgange fra Remedy. Kriteriet har været, at stikprøven skulle omfatte samtlige forvaltninger og samtlige kategorier af brugeradministration samt de typer af anmodninger, som KS BA behandler for forvaltningerne.

Stikprøven er i følgende tabeller specificeret på kategori og type:

Tabel 1a: Antal stikprøver pr. kategori

Antal	Projekt	Opret	Ændring	Slet	Fasttrack	Driftsfejl
22	2	7	7	4	1	1

Kategorierne Opret, Ændring og Slet omfatter adgange til it-systemer for enkeltpersoner. Projekt omfatter brugeradgange for flere personer. Fasttrack omfatter hastesager for enkeltpersoner og Driftsfejl omfatter brugeradgange for enkeltpersoner.

Tabel 1b: Antal stikprøver pr. type

Antal	Mail	Webservice	Remedy Selfservice	Telefon
22	8	1	11	2

Remedy Selfservice er en selvbetjeningsportal til Remedy administrationssystem. Anmodninger pr. mail og telefon tilgår KS BA uden om Remedy Selfservice og er efterfølgende indlagt i Remedy af KS BA. ØKF Webservice er Økonomiforvaltningens webportal til brugeradministration, der blev indført før etableringen af KS. Autorisationsanmodninger fra ØKF Webservice registreres i Remedy.

Revisionsdirektoratet har bl.a. via udtræk fra kommunens primære adgangskontrolsystemer samt ved møder og opslag hos KS BA kontrolleret følgende forhold for de 22 tilfældigt udvalgte sager:

Grundlaget for brugeradministrationen i KS BA

- At sager om anmodninger er oprettet af en autorisationsansvarlig, der er godkendt af forvaltningens it-sikkerhedsleder.
- At anmodninger tydeligt angiver, hvilke brugere/adgange KS BA skal oprette/ændre/slette?
- At der sammenhæng mellem Remedy-sagen og tilhørende dokumenter.

Brugeradministration i KS BA

- At brugeradministrationen er udført af en af KS it-sikkerhedsleder udpeget brugeradministrator.
- At brugere, adgange og rettigheder er oprettet, ændret eller slettet korrekt i it-systemer og på grundlag af anmodningerne.
- At der ved uautoriserede anmodninger til KS BA sker indberetning til forvaltningernes it-sikkerhedsledere.

Revisionsdirektoratet konstaterede følgende:

- KS BA har gennemført brugeradministration, uden der har foreligget fyldestgørende dokumentation.
- Der foreligger ikke procedurer for adgangsstyring og brugeradgang, jf. it-sikkerhedsregulativet § 52, stk. 4. På flere områder foreligger der udkast til proces- og objektbeskrivelse.
- Medarbejdere i KS BA anvender fortsat de brugeridenter med rettigheder som sikkerhedsansvarlig, som de tidligere havde i forvaltningerne. Bibeholdelse af rettighederne er alene acceptabelt, hvis de pågældende medarbejdere i KS har bibeholdt deres arbejdsområde, og brugeridenten i øvrigt er tilknyttet KS it-sikkerhedslederområde.
- KS's it-sikkerhedsleder har ikke udarbejdet procedurer for adgangsstyring for tildeling og kontrol af brugeradgange for KS's egne medarbejdere.
- KS BA har gennemført brugeradministration vedrørende forvaltningernes medarbejdere, selv om anmodningen ikke er foretaget af forvaltningernes autorisationsansvarlige.
- KS BA har fejlagtigt gennemført anmodninger fra forvaltningerne, der ikke overholder Koncernservices enkeltsagsprincip. Enkeltsagsprincippet fremgår ikke af it-sikkerhedsregulativet, men bør fremgå af KS BA's procedurer.
- KS's it-sikkerhedsleder har uden om KS BA autoriseret brugere, der ikke er udpeget som brugeradministratorer.
- Forsøg på anmodning om autorisation fra personer, der ikke er udpeget som autorisationsansvarlige for forvaltningen, er ikke af KS BA anmeldt som sikkerhedsbrud til forvaltningernes it-sikkerhedsledere.
- KS's it-sikkerhedsleder har ikke etableret procedurer for kontrol af KS BA's medarbejders anvendelse af brugeradministratorrettigheder.

Kommunens brugeradministration er ikke udelukkende afgrænset til KS BA. Såvel forvaltningerne som eksterne leverandører udfører forskellige former for brugeradministration, hvilket er acceptabelt, såfremt der foreligger en aftale herom (fx i databehandleraftalen med den pågældende leverandør). I modsat fald er det

sikkerhedslederen i den forvaltning, der har indgået aftalen med den pågældende eksterne leverandør, der skal anmode KS BA om at foretage brugeradministrationen.

En væsentlig iagttagelse har været, at grundlaget for Koncernservices brugeradministration ikke tydeligt fremgår af de oplysninger, som forvaltningernes it-sikkerhedsledere har leveret til KS BA.

Der blev der under revisionen konstateret fejl ved brugeradministrationen i 8 ud af de 22 anmodninger fra Remedy som KS BA har gennemført, svarende til en fejlprocent på 38. I ét tilfælde er sagsbehandlingen endnu ikke påbegyndt. Efter Revisionsdirektoratets opfattelse er dette resultat ikke tilfredsstillende.

KS BA's ledelse har oplyst, at det over for brugeradministratorerne er indskærpet, at der alene gennemføres de faktiske anmodninger om brugeradministration, og at personalets nye brugeridenter fremover alene må anvendes i forbindelse med brugeradministration, indtil de overflødige brugeridenter er slettet.

KS BA vil fremover løbende afholde møder med forvaltningernes it-sikkerhedsledere om fælles retningslinjer og standarder for brugeradministration.

Koncernservices procedurer

Koncernservice har på baggrund af direktoratets undersøgelse tilkendegivet, at ville udarbejde konkrete handleplaner og procedurer på følgende områder:

- Gennemgang af brugeradministratorrettigheder samt sletning af overflødige brugeridenter til brugeradministratorerne (ITS § 54).
- Adgangsstyring og brugeradgang (ITS § 52, stk. 4).
- Ledelsens dokumentation af løbende tilsyn med at medarbejdere overholder de udarbejdede procedurer for adgangsstyring og brugeradgang.
- KS's it-sikkerhedsleders dokumentation af kontrollen af KS BA's tildelinger af adgange til systemer og data vedrørende KS og Økonomiforvaltningen, som KS udfører it-sikkerhedslederfunktionen for.

- KS's it-sikkerhedsleders dokumentation af kontrollen af KS BA's anvendelse af de enkelte brugeradministratores autorisationer kun anvendes til tjenstlige formål (ITS § 56).

Ved revisionens afslutning var de nævnte procedurer ikke udarbejdet, og arbejdet hermed var ikke konkretiseret i aktivitets- og tidsplaner.

Vi finder, at KS BA generelt ikke kan udføre brugeradministration, medmindre det præcist er angivet, hvilke brugere og hvilke brugeradgange etc. anmodningerne omfatter. Dette gælder selvom medarbejdere i KS BA, der før etableringen af KS udførte brugeradministrationen i forvaltningerne, måtte have et indgående kendskab til den brugeradministration, der udføres inden for de forskellige forvaltningsområder.

Revisionsdirektoratet skal på denne baggrund anbefale:

- At KS BA kun udfører brugeradministrationen, når grundlaget for hver enkelt anmodning entydigt fremgår af materialet fra de enkelte forvaltningers it-sikkerhedsledere eller fra KS's it-sikkerhedsleder. Endvidere skal anmodning kommer fra forvaltningernes autorisationsansvarlige.
- At KS udarbejder en procedure for rapportering af it-sikkerhedshændelser/-brud til forvaltningernes it-sikkerhedsledere, jf. ITS § 82.
- At anmodning om udlevering af kendeord til andre end brugeren selv og afvigelser fra den procedure, der er aftalt med den enkelte forvaltning om udlevering af kendeord samt forsøg på anmodning om autorisation fra personer, der ikke er registreret som autorisationsberettigede, betragtes som it-sikkerhedsbrud, der rapporteres til pågældende it-sikkerhedsleder.
- At KS indskærper overfor forvaltningernes it-sikkerhedsledere, at autorisation af medarbejdere sker i KS BA – bortset fra brugeradministratorer, som skal autoriseres af KS's it-sikkerhedsleder, jf. it-sikkerhedsregulativets § 17, stk. 1.
- At Borgerrepræsentationens sekretariat, der udfører kommunens overordnede tilsyn med sikkerhedsbestemmelsernes overholdelse, indskærper, at forvaltningernes

autorisationsansvarlige sikrer, at den enkelte anmodning er fyldestgørende og korrekt, jf. it-sikkerhedsregulativets kapitel 10.

- At Borgerrepræsentationens sekretariat fører tilsyn med at anbefalingerne, jf. revisionsprotokol nr. 9/2007 af 4. juli 2008 til kommunens generelle administration af adgange til systemer og data, bliver gennemført.
- At KS BA og KS's it-sikkerhedsleder udarbejder procedurer for adgangsstyring og brugeradgang, jf. it-sikkerhedsregulativets § 52, stk. 4.
- At KS BA indskærper enkeltsagsprincippet overfor forvaltningerne.

2. Remedy

Vi har bl.a. ved møder med KS Kundecenter påset, at der er beskrevne procedurer for udvikling og test af Remedy (Change).

Derimod er det konstateret, at der mangler en beskrivelse af interne kontroller i Kundecenteret samt stikprøvevis kontrol (review) af change procedurene.

Via Remedy har vi påset, at de oplyste procedurer for change er implementeret, men vi har ikke foretaget en egentlig verifikation af disse.

Systemsikkerhed

KS Kundecenter har udpeget en systemejer for Remedy (ITS § 10 stk. 4), og systemgruppen har ansvaret for systemets funktionalitet og interne kontrol. Samtlige rettelser/ændringer til systemet testes i denne gruppe, inden ændringer sættes i produktion. KS BA deltager i testen, i den udstrækning ændringer vedrører deres arbejdsområde.

Udvikling og test foretages separat fra driftsmiljøet.

KS har kun én udvikler til Remedy, men har indgået en kontrakt om bistand fra det firma, der har leveret Remedy. KS påtænker at ansætte yderligere én udvikler.

Drifts- og datasikkerhed

Efter test og godkendelse af ændringer til Remedy overføres programændringerne til drift i KS Leverancecenter IT

Systemejer/systemgruppens administratorer i KS Kundecenter har ikke adgang til at ændre data i Remedy, men kan ændre systemets funktionalitet.

KS Leverancecenteret IT kan ændre data ved direkte adgang til sql-databasen, og foretage uautoriserede tildeling af rettigheder til Remedy via ændring af AD securitygroup.

Leverancecenterets ledelse (KS it-ansvarlig) foretager p.t. selv tildeling af og kontrol af medarbejdernes anvendelse af adgange til kommunens systemer og data.

Revisionsdirektoratet skal på baggrund af nævnte konstateringer anbefale:

- At KS udarbejder procedurer for administrationen af adgangene til personalet i KS Leverancecenter IT, og at kontrollen heraf udføres af KS's it-sikkerhedsleder.
- At KS's it-sikkerhedsleder, eventuelt i samarbejde med den it-ansvarlige, udarbejder procedurer for løbende kontrol af tildelingen af adgange til personalet i KS Leverancecenter samt sikrer, at de tildelte adgange til systemer og data kun anvendes til tjenstlige formål.
- At KS's it-sikkerhedsleder, eventuelt i samarbejde med den it-ansvarlige, udarbejder procedurer for løbende kontrol af ændringer, der foretages af AD securitygroup.

3. Kommunens generelle brugeradministration

Vi har i forbindelse med undersøgelsen af KS BA konstateret følgende vedrørende kommunens aktuelle adgange via KMD's sikkerhedssystem KSP/CICS (30/87):

- Brugere har flere samtidige brugeridenter med forskellige brugerautorisationer.
- Anvendelse af fælle brugeridenter med tilhørende brugerautorisationer.
- Manglende overholdelse af kommunens navnestandard for identifikation af brugere.

Vi vurderer, at der herved kan være risiko for, at de konstaterede forhold medfører svagheder i at kommunens interne kontroller

e. Kommunens administration af adgange til SKAT TS-tele

Administrationen af adgange til systemer og data for SKAT TS-tele udføres efter en aftale fra 2001 med SKAT om direkte opkobling samt selvstændig autorisation af kommunens ansatte til anvendelse af diverse skattesystemer via TS-tele.

Vi har konstateret

- at der ikke er sket en afklaring af, om der er behov for, at kommunen udpeger en formel systemejer som kommunens kontaktperson for anvendelsen af systemet. I givet fald er det Koncernservice, der bør varetage systemejerskabet som et fællessystem, jf. it-sikkerhedsregulativet.
- at der ikke er sket en afklaring af, om SKAT's nye system kan ændres, så der kan indføres forbedrede kontrolmuligheder af at SKAT's foruddefinerede adgange matcher de enkelte brugeres arbejdsopgaver.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller, at Borgerrepræsentationens sekretariat og Koncernservice med henblik på at forbedre kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data, herunder for Leverancecentret, implementerer direktoratets anbefalinger for brugeradministrationen og fortsætter implementeringen af anbefalingerne i årsrevisionsprotokollatet for 2007 vedrørende revision af administrationen af adgange til systemer og data samt revision af generelle it-kontroller i Koncernservice.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder kommunens administration og anvendelse af brugeridenter via KMD's sikkerhedssystem utilfredsstillende. Det anbefales, at BR's sekretariat indskærper overfor it-sikkerhedslederne, at efterleve it-sikkerhedsregulativets bestemmelser om kontrol (ITS § 56).

Anbefaling

Revisionsdirektoratet anbefaler, at Økonomiforvaltningen afklarer forskellige forhold vedrørende anvendelsen af SKAT TS-tele.

6.2 Løn

a. Vi har for 2008 foretaget revision af lønudgifterne i Brandvæsenet. Lønudgifterne i Brandvæsenets regnskab for 2008 har udgjort 288,6 mio. kr.

Lønanvisningen varetages af KMD A/S, der indtaster oplysninger om tilgange, ændringer i ansættelsesforhold samt afgang i KMD's lønsystem. Indtastningen sker på grundlag af elektroniske indberetningsbilag, der udfyldes af Brandvæsenet.

Brandvæsenet foretager selv indtastning af særydelser i KMD's lønsystem og Vagtplansystemet.

Ifølge Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag for kontrolforanstaltninger for brugen af edb-regnskabssystemer skal den systemansvarlige udarbejde en forretningsgangsbeskrivelse med interne kontroller for anvendelsen af pågældende systemer. De forvaltninger, der er brugere af systemerne, skal på grundlag heraf udarbejde egne forretningsgangsbeskrivelser.

Økonomiforvaltningen, Koncernservice, der er systemansvarlig for lønsystemet, har i januar 2008 udsendt Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system.

Vi har konstateret, at Brandvæsenet ikke har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse i overensstemmelse med disse retningslinier.

Brandvæsenet har på KK-net en personalehåndbog med en samling af interne politikker, men dette materiale indeholder ikke en sådan forretningsgangsbeskrivelse.

Brandvæsenet bør udarbejde en forretningsgangsbeskrivelse, der opfylder kravene i Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier, herunder beskrivelse af håndtering af fejlkonto vedrørende løn og afstemning af lønudgifter ifølge lønsystemet med de bogførte lønudgifter ifølge KØR.

b. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurer, herunder interne kontroller og gennemgang af personalesager i Brandvæsenets HR-afdeling. Vi har under revisionen haft særlig fokus på: Anvisning og attestation, tilstedeværelseskontrol, behandlingen af ind- og uddata samt ledelsestilsyn.

Ad Anvisning og attestation

c. I henhold til Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag for intern kontrol generelt skal der foreligge oversigter over de personer, der er bemyndiget til at anvise. Oversigterne skal indeholde angivelse af, hvilke områder bemyndigelsen omfatter, og hvorledes de pågældende underskriver sig. Endvidere skal alle bilag være attesteret af medarbejdere, der er udpeget af den anvisningsbemyndigede.

Brandvæsenet har udarbejdet de krævede underskriftsblade.

Vi forudsætter, at der med indførelsen af den nye struktur i 2009 foretages en ajourføring af underskriftsbladene.

Vi har påset, at de udvalgte lønbilag er attesteret, og at ansættelsesbreve og lønaftaler er underskrevet af de dertil bemyndigede.

Ad Tilstedeværelseskontrol

Ifølge Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system skal der ske kontrol af, at der kun udbetales løn til personer, der faktisk er ansatte. Kontrollen kan ske på forskellig måde. I forretningsgangen skal det beskrives, hvordan kontrollen skal udføres.

Brandvæsenet har oplyst, at der ikke er tilrettelagt en tilstedeværelseskontrol.

Vi henstiller, at Brandvæsenet efterlever Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier. Det er efterfølgende oplyst, at der arbejdes på, at der i forbindelse med økonomiafdelingens udsendelse af månedlige forbrugsoversigter til samtlige afdelinger vil være en opstilling af de ansatte, der er lønforbrug på i pågældende afdelinger. Dette vil samtidig udgøre tilstedeværelseskontrollen.

Ad Behandling af ind- og uddata

d. Ifølge de Generelle Retningslinier skal der i forretningsgangsbeskrivelsen tages stilling til, hvorledes indberetningsbilag skal behandles og kontrolleres, og hvorledes uddata efter lønkørsel skal kontrolleres. Dette gælder både for stamdata og særydelser. Brandvæsenet har som tidligere nævnt ikke en forretningsgangsbeskrivelse for behandlingen af ind- og uddata.

Brandvæsenet har oplyst, at der foretages uddatakontrol for indberetninger af oprettelser og ændringer af stamdata.

Uddatakontrollen af indberettede engangstillæg udføres ved stikprøver efter hver lønkørsel, hvor en stor del af de anvendte tf-koder kontrolleres for antallet af udbetalte enheder. Endvidere foretages der et udtræk af samtlige anvendte tf-koder, for at sikre at der ikke er anvendt "uautoriserede" koder.

I forbindelse fastlæggelse af procedureerne i forretningsgangen bør der tages stilling til, hvordan risikoen for fejlagtigt udfyldte indberetningsbilag håndteres.

Ad Ledelsestilsyn

e. Ifølge de Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system skal der tilrettelægges et ledelsesmæssigt tilsyn, som skal sikre, at forretningsgangene efterleves i praksis.

Brandvæsenet har oplyst, at der efter hver lønanvisning foretages en række kontroller af lønudbetalinger mv.

Vi forventer, at Brandvæsenet fremover etablerer et tilsyn med, at forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet overholdes, jf. bestemmelserne i Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier.

Gennemgang af personalesager

f. Revisionen har omfattet 20 tilfældigt udvalgte sager registreret i lønsystemet med en tilgangsdato i 2008, herunder en sag fra direktionen.

Revisionen har omfattet en kontrol af, at aflønning er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler. Det er endvidere påset, at der foreligger ansættelsesbreve, aftaler om lønindplacering med underskrifter fra de faglige organisationer og indberetningsblanketter til KMD. Endelig er det påset, at sagerne foreligger veldokumenterede.

Ved revisionen er bl.a. lagt følgende bestemmelser til grund:

- Økonomiforvaltningens skrivelse af 11. oktober 2006 om opbevaring af personsager hvoraf det fremgår, at det grundlæggende krav om dokumentation i forvaltningssager også skal overholdes i forhold til personalesager. En personalesag skal således indeholde alle relevante dokumenter, fx ansøgninger om ansættelse, ansættelsesbrev, eksamenspapirer, straffeattester mv.
- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 18 af 25. oktober 2002 om bl.a. pligt til at over-/merarbejde udtrykkeligt skal fremgå af ansættelsesbrevet, da dette efter de seneste fortolkningsbidrag fra EF-domstolen betragtes som et væsentligt vilkår for ansættelsesforholdet.
- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 33 af 17. december 1999 om ophør af aftale om fleksibel arbejdstid.

Det blev under gennemgangen af personalesager konstateret, at der i et tilfælde ikke forelå en straffeattest i forbindelse med ansættelsen af en redder, og at der i et tilfælde ikke forelå kopi af indberetningsbilaget til KMD. Herudover gav gennemgangen ikke anledning til væsentlige konstateringer om fejl.

Personalesagerne i Brandvæsenet foreligger generelt i en velstruktureret og dokumenteret stand.

Engangstillæg

g. Vi har gennemgået 13 udbetalinger vedrørende funktionsløn, normaltimer og overarbejde, der er registreret i lønsystemet i 2008. Udbetalingerne er fordelt på flere overenskomster/aftaler. Gennemgangen har omfattet en kontrol af:

- At udbetaling er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler.
- At der foreligger fyldestgørende dokumentation i form af attesterede bilag.
- At indtastning i lønsystemet er sket med bilagenes oplysninger om antal enheder, satser og i øvrigt er i overensstemmelse med tillæggets tekstmæssige angivelse.

Under gennemgangen af engangstillæg har vi konstateret følgende:

- I 4 tilfælde var der sket udbetaling af fleks-opsparring (i alt 467 timer) til et samlet beløb af 122.522 kr.
- I ét af tilfældene (200 timer) var udbetalingen sket med koden for overarbejde med 50 % tillæg, uanset grænsen for overtidsbetaling svarende til løntrin 36 var overskredet. Der er således udbetalt godt 10.000 kr. for meget.

Det forudsættes, at Brandvæsenet tager stilling til korrektion af det fejlagtigt udbetalte beløb.

Forvaltningen har kompetencen til at etablere og fastsætte indholdet af en flekstidsordning, jf. Økonomiforvaltningens cirkulære af 17. december 1999. Af cirkulæret fremgår bl.a., at ledelsen kan foretage konkrete afvigelser fra en fastlagt ordning, og at ledelsen/eventuelt nærmeste overordnede skal godkende afholdelsen af fleksdage. Det fremgår endvidere, at fleks-opsparring ikke vil kunne føre til udbetaling.

Om over- og merarbejde er henvist til reglerne herom i overenskomster og aftaler.

Der kræves endvidere særskilt registrering af overarbejde, med mindre andet er aftalt ved en decentral arbejdstidsaftale.

Brandvæsenet har udarbejdet en flexpolitik (af september 2005), hvoraf det fremgår, at antallet af overskydende timer skal begrænses mest muligt. Der må således maksimalt henstå 50 timer ved månedens udgang. Dog kan der efter skriftlig aftale med afdelingschefen oparbejdes op til 100 timer i forbindelse med ekstraordinært arbejdspress.

Vi har under sagsgennemgangen konstateret 4 tilfælde, hvor den ansatte har opsparet en flexsaldo på mere end 100 timer.

Brandvæsenet bør sikre, at den interne flexpolitik efterleves.

Det bør fremgå af flexpolitikken, at fleks-opsparing ikke vil kunne føre til udbetaling, jf. Økonomiforvaltningens nævnte bestemmelser.

Dagpengerefusion

h. Vi har på grundlag af oplysninger i fraværsmodulet udvalgt 12 sager for at undersøge, om der er indgået indtægter i form af dagpengerefusioner i de tilfælde, der berettiger hertil. Sagerne er udvalgt på grundlag af en opfølgingsstatistik, der er udskrevet af KMD den 12. februar 2009, med oplysning om ansatte i forvaltningen med fravær på 40 dage eller flere begrundet i sygdom eller barsel i perioden 1. januar - 30. juni 2008.

Brandvæsenets HR-afdeling varetager administrationen af dagpengerefusionsområdet. På grundlag af sygemeldinger taster HR-afdelingen fraværet i fraværsmodulet. KMD taster fravær i virk.dk på grundlag af fraværsmodulets oplysninger. Brandvæsenet modtager dagpengerefusionen direkte fra bopælskommunerne. Der er i Brandvæsenet tilrettelagt procedurer, der skal sikre, at der løbende bliver fulgt op på eventuel manglende refusion.

Vores stikprøvevise sagsgennemgang viste, at der var modtaget dagpengerefusion i alle de udvalgte sager.

Ifølge de Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system skal modtagne refusioner indberettes til Lønssystemet.

Vi har konstateret, at Brandvæsenet ikke registrerer refusionsindtægterne i lønssystemet.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at Brandvæsenet efterlever Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system og kommunens flekstidsbestemmelser, herunder reglerne

i den interne flexpolitik, og at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for Brandvæsenets lønområde.

7 Andre opgaver

7.1 Revisorerklæringer

Direktoratet har i 2009 afgivet revisorerklæring på:

- Saldoopgørelse af momsrefusion for regnskabsåret 2008.
- Skorstensvejervæsenet regnskab for 2007.
- Opgørelse for 2. halvår 2006 og regulering for perioden 1994 til 30. juni 2006 for sociale medarbejderpensioner. Ifølge Økonomiforvaltningen indgår disse fra 1. januar 2007 i en samlet ny opgørelse, jf. nedenfor.
- Opgørelser af Københavns Kommunes udgifter for 2007 og 2008 til pensioner til tjenestemandspensionister pensioneret fra Københavns Kommune før 1. januar 2007 fra opgaver, der i forbindelse med kommunalreformen er overført til anden myndighed eller uden for kommunen er overført fra amtskommuner til kommuner, jf. bekendtgørelse nr. 965 af 14. oktober 2005 om tjenstemandsforpligtelser i forbindelse med kommunalreformen.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

14. august 2009

Jan Christensen

Tommy Jacobsen

Større undersøgelse om journalisering og arkivering af kommunens dokumenter

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger

Økonomiforvaltningen forventer, at revisionsprotokollatet behandles på Økonomiudvalgets møde den 29. september 2009.

Forvaltningens udkast til besvarelse forelå derfor ikke ved afslutningen af redaktionen af Revisionsdirektoratets beretning.

Større undersøgelse
til
Økonomiudvalget
vedrørende
kommunens syv forvaltninger

**Journalisering og arkivering af kommunens
dokumenter**

7. august 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Resumé	2
II. Indledning	4
Formål	4
Afgrænsning	5
Metode.....	5
III. Regelgrundlaget for journalisering og arkivering	7
Journalisering	7
Arkivering	8
IV. Analysen af de indsamlede oplysninger	11
V. Revisionsdirektoratets hovedsynspunkter	28

Bilag 1. Tværgående spørgeskemaundersøgelse om journalisering og arkivering af kommunens dokumenter, 20. marts 2009

I. Resumé

1. Revisionsdirektoratet har efter anmodning fra Revisionsudvalget gennemført en større tværgående undersøgelse benævnt "Journalisering og arkivering af kommunens dokumenter".

Undersøgelsen har haft fokus på følgende områder: Organisering, håndtering af arkivering og journalisering i papirform og elektronisk form samt kvalitetssikring.

Kommunens styrelsesvedtægt fastsætter, at Økonomiudvalget fører tilsyn med, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde, jf. loven om offentlige arkiver. Styrelsesvedtægten bestemmer også, at Kultur- og Fritidsudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af opgaver vedrørende Stadsarkivet.

Den umiddelbare forvaltning af opgaver vedrørende journalisering er ikke udtrykkeligt omtalt i kommunens styrelsesvedtægt. Økonomiforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen er begge af den opfattelse, at Økonomiudvalget har kompetencen med hensyn til kommunens gældende regler for journalisering og arkivering.

Formålet med undersøgelsen har været at kortlægge eksterne og interne regler for kommunens journalisering og arkivering samt undersøge håndteringen heraf med henblik på et fremadrettet perspektiv.

Som led i undersøgelsen er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse i alle 7 forvaltninger, herunder KoncernService. I denne forbindelse er der afholdt møde med repræsentanter fra alle forvaltninger.

Undersøgelsen er gennemført i samarbejde med Københavns Stadsarkiv.

2. I det følgende er angivet resultatet af Revisionsdirektoratets undersøgelse og de væsentligste synspunkter til brug for kommunens overvejelser om tiltag til den fremtidige organisering og udførelse af journalisering og arkivering af kommunens dokumenter:

- Revisionsdirektoratet foreslår, at kommunen overvejer at lade Københavns Stadsarkiv overflytte fra Kultur- og Fritidsforvaltningen til Økonomiforvaltningen med reference til Økonomiudvalget, da kommunens Økonomiudvalg har enekompetencen til at udstede generelle retningslinier for både journalisering og arkivering.
- Efter direktoratets opfattelse bør alle forvaltninger samt KoncernService formelt udpege en arkivansvarlig/journalansvarlig inden for hele myndighedens område.
- Direktoratet vurderer, at på flere punkter er arkivloven og andre forskrifter ikke blevet overholdt. Omvendt er andre områder i loven blevet administreret tilfredsstillende.
- Revisionsdirektoratet peger på, at kommunen må overveje, om administrationen af alle kommunens arkivalier i papirform kan henføres til varetagelse i én fælles central enhed.
- Revisionsdirektoratet finder det nødvendigt, at forvaltningernes journal- og arkivansvarlige løbende kvalitetssikrer – ved hjælp af handlings- og aktivitetsplaner – journal- og arkivarbejdet for hele forvaltningens område, så kommunen til stadighed lever op til de eksterne og interne krav, der stilles til såvel journalisering som arkivering.
- Forvaltningerne har i spørgeskemaundersøgelsen peget på – som udfordring for kommunen fremover – følgende: Pladsproblemer for arkiveringen, kompetence/motivation hos personalet samt udfærdigelse af ens/fælles retningslinier.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at kommunen på en række væsentlige områder ikke har efterlevet lovgivningens krav, hvilket Revisionsdirektoratet finder stærkt beklageligt. Det foreslås, at Økonomiudvalget dels sikrer en mere stringent organisering af ansvaret for kommunens journalisering og arkivering dels indarbejder håndteringen, herunder kvalitetssikringen, af journalisering og arkivering i et sæt fælles retningslinier til afløsning af det nuværende rammebilag om arkivalier.

II. Indledning

3. Revisionsdirektoratet har efter anmodning fra Revisionsudvalget foretaget en større tværgående undersøgelse af kommunens journalisering og arkivering af dokumenter.

Undersøgelsen har omfattet samtlige forvaltninger, herunder KoncernService, decentrale enheder samt eksterne institutioner. Ved eksterne institutioner forstås primært selvejende institutioner m.fl., som har indgået en driftsoverenskomst e.l. med Københavns Kommune.

Det organisatoriske ansvar for journalisering henholdsvis arkivering synes efter Revisionsdirektoratets opfattelse ikke at være præcist fordelt i kommunens styrelsesvedtægt.

Om arkivering bestemmer styrelsesvedtægtens § 14, at Økonomiudvalget fører tilsyn med, at kommunens arkivalier opbevares på betryggende måde, jf. § 9 i lov om offentlige arkiver mv.

Kultur- og Fritidsudvalget varetager den umiddelbare forvaltning af opgaver vedrørende Stadsarkivet, jf. vedtægtens § 15.

Ansaret for journalisering er ikke direkte omtalt i styrelsesvedtægten. Økonomiforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen er enige om, at ansaret for journalisering henhører under Økonomiudvalgets kompetenceområde.

Formål

4. Overordnet er formålet med Revisionsdirektoratets undersøgelse, at:

- Beskrive de gældende eksterne og interne regler for kommunens håndtering af journalisering og arkivering.
- Undersøge forvaltningernes tilrettelæggelse af journal- og arkivsystemer.
- Bedømme om forvaltningerne overholder gældende regler, og i benægtende fald fremkomme med anbefalinger til fremadrettede tiltag.

Afgrænsning

5. Revisionsdirektoratets undersøgelse blev igangsat ultimo 2008 og vedrører forholdene i 2008.

Fokus har været på alle kommunens syv forvaltninger, herunder KoncernService. Der er inddraget den centrale forvaltning og i mindre grad de decentrale institutioner.

Der indledes med forvaltningernes organisering af journal- og arkivarbejdet, herunder udpegning af en arkivansvarlig og af forvaltningens repræsentant i kommunens arkivkontaktudvalg.

Generelt er der indhentet oplysninger om forvaltningernes indretning, afgrænsning og drift af journal- og arkivsystemer.

Der skelnes mellem arkivalier i papirform og elektronisk form. Sidstnævnte omfatter elektroniske arkivalier, e-journal, EDH-system, ESDH-system og e-register.

Det ligger uden for formålet med undersøgelsen at søge at få revisionsmæssigt bevis for omfanget af dokumenter, som ikke er blevet korrekt journaliseret.

Formålet med undersøgelsen er af fremadrettet karakter og ikke bagudrettet i gængs revisionsmæssig forstand.

Metode

6. Undersøgelsen er baseret på en gennemgang af gældende lovgivning samt kommunens egne regler i form af bl.a. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag for arkivalier (af 1. oktober 2006), forretningsgangsbeskrivelser, instrukser samt retningslinierne fra Stadsarkivet i form af vejledninger etc.

Desuden er der via en spørgeskemaundersøgelse i forvaltningerne indsamlet tilkendegivelser på en række væsentlige områder for kommunens dokumenthåndtering. Spørgeskemaet – udarbejdet efter detaljerede interview i Kultur- og Fritidsforvaltningen og Socialforvaltningen – er drøftet under møde med

repræsentanter fra forvaltningerne, forinden spørgeskemaet blev udsendt til officiel besvarelse.

Spørgeskemaet, der vedlægges som bilag 1, omfatter 66 hovedspørgsmål. Efter en indledning om formålet med spørgeskemaundersøgelsen samt forudsætninger og definitioner er spørgeskemaet opbygget således:

- Arkivering, spørgsmålene 01-35 og opdelt i:
 - Organiseringen.
 - Håndtering af arkiveringen.
 - Kvalitetssikringen.
- Journalisering, spørgsmålene 36-65 og opdelt i:
 - Organiseringen.
 - Håndtering af journaliseringen.
 - Kvalitetssikringen.
- Kommunens udfordringer fremover, spørgsmål 66.

Revisionsdirektoratet har i undersøgelsens forløb haft en løbende dialog med Økonomiforvaltningen samt Københavns Stadsarkiv om spørgeskemaundersøgelsen mv.

III. Regelgrundlaget for journalisering og arkivering

Journalisering

7. Der er ikke noget direkte og generelt lovkrav om journalisering.

Det anses dog for god forvaltningsskik, jf. udtalelser fra Folketingets Ombudsmand, at en offentlig organisation har styr på – og overblik over – deres informationer.

En velfungerende journaliserings- og arkivfunktion er en forudsætning for, at det daglige administrative arbejde kan afvikles hurtigt og smidigt med den rette grad af sikkerhed.

Begrundelsen for journalisering er bl.a. at kunne:

- Identificere dokumenter og sager entydigt og kunne dokumentere sagsforløb og opgavesammenhæng. Behovet for entydige klassificeringer understreges hermed.
- Finde oplysning til besvarelse af forespørgsler eller til brug for sagsbehandlingen.
- Genbruge tidligere behandlede sager, både som præcedens og ved genoptagelse.
- Sikre et entydigt grundlag for indsamling af statistiske oplysninger gennem søgning efter dokumenter og sager eller på tværs af dokumenter og sager.
- Medvirke til overholdelse af gældende love og regler – primært forvaltningslov, offentlighedslov, arkivlov og persondataloven.
- Sikre bedre dokumentation for økonomiske rettigheder og krav, fx i retssager.

På særlovgivningens område er der fastsat konkrete bestemmelser om sagers førelse, herunder om sagernes journalisering. Dette gælder fx på sociallovgivningens område.

8. Københavns Kommune har ikke fastsat generelle retningslinier for journalisering af sager.

Spørgsmålet har tidligere været under overvejelse, senest i 2002 vedrørende ændringen af Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag om Arkivalier.

Ved Københavns Kommunes indførelse i alle forvaltninger af elektronisk sags- og dokumenthåndtering (ESDH) var det nødvendigt at benytte sig af fælles retningslinier for at kunne anvende det anskaffede system, eDoc.

Forvaltningerne har i denne forbindelse udarbejdet instrukser, vejledninger mv.

I Økonomiforvaltningen benævnes den "Retningslinjer for Elektronisk Sagsbehandling i Økonomiforvaltningen".

I Kultur- og Fritidsforvaltningen benævnes den "Journalinstruks for Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune ved anvendelse af eDoc".

I Teknik- og Miljøforvaltningen benævnes den "Registreringsvejledning".

Der er tale om omfattende og instruktive vejledninger.

Arkivering

9. Bestemmelserne om offentlige arkiver forefindes først og fremmest i lovbekendtgørelse nr. 1035 af 21. august 2007 af arkivloven.

Til arkivloven er knyttet bekendtgørelse nr. 591 af 26. juni 2003 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed.

Nogle af de centrale bestemmelser er:

- De offentlige arkiver består af Statens Arkiver (Rigsarkivet med tilknyttede institutioner) samt af kommunale og regionale arkiver.
- Bevaring og kassation af offentlige arkivalier. Myndighederne skal drage omsorg for varetagelse af arkivmæssige hensyn, herunder at arkivalier opbevares på en betryggende måde.
- Aflevering af kommunale og regionale arkivalier. Kommunerne og regionerne kan aflevere deres arkivalier til kommunale og regionale arkiver. De kan også aflevere til Statens Arkiver. I Københavns Kommune afleveres papirarkivalier til Stadsarkivet, når de er 20 år gamle. (Der er tale om en lokal regel, som ikke

gælder aflevering til aflevering til f.eks. Statens Arkiver). Digitale arkivalier (bevaringsværdige) afleveres forud for sletning, jf. arkivlovens § 21 og persondatalovens regler for sletning, normalt 5 år.

- Tilgængelighed til offentlige arkiver. Normalt efter 20 år. Dog længere, når der foreligger særlige forhold, fx 75 år vedrørende oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske forhold. Dog kortere efter myndighedens konkrete tilladelser. Arkivlovgivningens tilgængelighedsbestemmelser har den funktion, at de regulerer, hvornår undtagelsesbestemmelserne i offentlighedslovens aktindsigtsregler bringes til ophør.

Derudover er der udstedt følgende særskilte bekendtgørelser om bevaring og kassation:

- Papirarkivalier. Bekendtgørelse nr. 692 af 3. juni 2003 om bevaring og kassation af arkivalier hos Københavns og Frederiksberg Kommuner.
- Elektroniske arkivsystemer. Bekendtgørelse nr. 330 af 29. april 2004 om bevaring af data fra elektroniske arkivsystemer med personoplysninger i Københavns og Frederiksberg kommuner.

Desuden er der om aflevering af data fra elektroniske arkivsystemer udstedt:

- Bekendtgørelse nr. 342 af 11. marts 2004 om arkiveringsversioner af bevaringsværdige data fra elektroniske arkivsystemer. Alle bevaringsværdige data fra elektroniske arkivsystemer skal bevares i arkiveringsversioner. Allerede ved anskaffelsen af nye systemer skal det undersøges, om systemet indeholder bevaringsværdige data, og om der kan dannes en arkiveringsversion af de bevaringsværdige data.

Centralt for administrationen efter arkivloven er at varetage arkivmæssige hensyn.

For arkiver i papirform betyder disse hensyn:

- Bevaringsværdige arkivalier skal sikres mod fysisk nedbrydning, hærværk e.l. Der stilles krav til arkivlokaler og kvaliteten af kontormaterialer.

- Der skal være orden og systematik i de bevaringsværdige arkivalier, og denne orden skal være dokumenteret. Kravene skal sikre, at arkivalierne kan genfindes af myndigheden selv og af offentligheden, efter at arkivalierne er afleveret til offentligt arkiv.
- Der skal kunne foretages en fysisk adskillelse mellem bevaringsværdige og ikke bevaringsværdige arkivalier. Kravet skal sikre, at kassation i arkivalierne er mulig, uden at processen bliver meget dyr for Statens Arkiver og ikke mindst for myndigheden selv.

For alle typer arkiver i elektronisk form betyder arkivmæssige hensyn det samme som nævnt ovenfor, herunder at arkivalier, der er lagret på elektroniske medier, skal bevares således, at arkiveringsversionen kan afleveres til et offentligt arkiv.

Fælles for varetagelse af de arkivmæssige hensyn for begge typer arkiver gælder, at kommunen skaffer sig et overblik over de arkiver, den har.

10. Arkivbestemmelser for Københavns Kommune blev vedtaget af Borgerrepræsentationen den 26. august 2004.

Bestemmelserne omhandler bl.a. arkivansvar i Københavns Kommune, varetagelsen af arkivmæssige hensyn, bevaring og kassation af papirarkivalier, anmeldelse, godkendelse og aflevering af elektroniske arkivsystemer og bestemmelser om kommunens administration af arkivlovens tilgængelighedsregler.

Borgerrepræsentationen vedtog også den 26. august 2004 en vedtægt for Københavns Stadsarkiv. Det bestemmes i vedtægten, at Københavns Kommunes arkivansvar i henhold til arkivloven henhører under Økonomiudvalget. Ifølge vedtægten henhører Stadsarkivet under Kultur- og Fritidsudvalget.

Det bestemmes også i vedtægtens pkt. 3.5: "Stadsarkivet skal vejlede den kommunale forvaltning i arkivspørgsmål og arbejde for at øge kompetencen inden for sagshåndtering, journal- og arkivdannelse."

Stadsarkivet har udgivet en række vejledninger og bestemmelser til supplerende af de gældende forskrifter i arkivloven mv.

Endelig skal det nævnes, at i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativets punkt 3.4 fastlægges i et rammebilag de generelle principper for opbevaring og registrering af kommunens arkivalier.

Forvaltningerne skal sikre, at der udarbejdes forretningsgangsbeskrivelser for arkivalier i overensstemmelse med de kompetenceregler, som de enkelte forvaltninger har fastlagt.

Det gældende rammebilag har været gældende fra 1. oktober 2006.

11. Tilsyn med reglernes efterlevelse. Statens Arkiver skal ifølge arkivbekendtgørelsens § 2 føre tilsyn med, om myndighederne varetager arkivmæssige hensyn. Hvor en kommune har oprettet en arkivinstitution efter arkivloven, tilrettelægger Statens Arkiver tilsynet i samråd med vedkommende kommunale arkiv.

IV. Analysen af de indsamlede oplysninger

12. Revisionsdirektoratets undersøgelse har som nævnt omfattet alle kommunens 7 forvaltninger, herunder KoncernService.

Samtlige har – bortset fra KoncernService – besvaret Revisionsdirektoratets spørgeskema.

De 7 forvaltningers besvarelser af de stillede spørgsmål samt forvaltningernes supplerende oplysninger er herefter analyseret.

Resultatet af denne vurdering fremgår af nedenstående konstateringer, der følger afsnittene i det udsendte spørgeskema: Arkivering, Journalisering og Kommunens udfordringer fremover. Der er om arkivering og journalisering fokuseret på: Organisering, håndtering og kvalitetssikring.

Arkivering

13. Organisering. Kommunens organisering og fordeling af centralt og decentralt arkivansvar er ikke tilrettelagt på en ensartet måde:

- 4 forvaltninger har formelt udpeget én arkivansvarlig for forvaltningens arkiver. Det har de øvrige 3 forvaltninger ikke.
- 4 forvaltninger har angivet, at ansvaret for forvaltningens arkivalier ikke er delt mellem en ansvarlig for arkiver i papirform og ansvarlig for arkivalier i elektronisk form. Ansvar er delt i de øvrige 3 forvaltninger.
- 5 forvaltninger angiver, at den arkivansvarlige har et overordnet ansvar for arkivdannelsen i hele forvaltningen. Samme forvaltninger angiver, at den arkivansvarlige har ansvaret for forvaltningens centrale arkiver i papirform og centrale arkiver i elektronisk form, bortset fra 1 forvaltning hvor den arkivansvarlige kun har ansvar for forvaltningens centrale arkiver i papirform.
- 7 forvaltninger angiver, at ansvaret for forvaltningernes decentrale arkiver i papirform er placeret hos lederne af de decentrale enheder. 4 forvaltninger angiver, at ansvaret for deres decentrale arkiver i elektronisk form er placeret hos lederne af de decentrale enheder.

- 4 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner angiver, at ansvaret for arkiver i papirform er placeret hos lederne af de eksterne institutioner, der også har ansvar for arkiver i elektronisk form, bortset fra 1 forvaltning. 1 af disse forvaltninger har samtidig angivet, at den arkivansvarlige har et overordnet ansvar for arkiveringen i hele forvaltningen.

Revisionsdirektoratet er klar over, at kommunens 7 forvaltninger som følge af deres individuelle opgavevaretagelse har forskellig struktur og kultur.

Men efter direktoratets opfattelse indebærer delegation alene en overladelse af udøvelsen af kompetencen og dermed ikke af overladelsen af kompetencen som sådan. Delegation forudsætter behørig kontrol og tilsyn.

Alle centralforvaltninger samt KoncernService bør derfor efter direktoratets opfattelse have udpeget mindst 1 arkivansvarlig, der har ansvaret (kompetencen) for arkivarbejdet og den løbende kvalitetssikring heraf for såvel arkiver i papirform som arkiver i elektronisk form i hele forvaltningens område.

14. Håndtering. Kommunens fortegnelse over og instrukser for arkiver i papirform og arkiver i elektronisk form er ikke tilfredsstillende:

- 4 forvaltninger har ingen samlet fortegnelse over hverken forvaltningens centrale eller decentrale arkiver i papirform. 3 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, har heller ingen samlet fortegnelse over arkiver i papirform.
- 5 forvaltninger angiver at have en oversigt over forvaltningens centrale arkiver i elektronisk form, og 3 forvaltninger har det for decentrale arkiver. For eksterne institutioner har 2 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, ikke nogen oversigt.
- 3 forvaltninger har udarbejdet instrukser m.m. for arkiver i papirform, der anvendes såvel centralt og decentralt. For de forvaltninger, der har eksterne institutioner, er det kun 1 forvaltning, der har udarbejdet instrukser m.m.
- 5 forvaltninger har udarbejdet instrukser mv. for centrale arkiver i elektronisk form, der benyttes efter "Bestemmelser om anmeldelse og godkendelse af elektroniske journaler og elektroniske dokumenthåndteringssystemer i Københavns

Kommune" udsendt af Københavns Stadsarkiv. For 4 forvaltningers decentrale enheder er der ligeledes udarbejdet instrukser, hvorimod der kun i 1 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, er udarbejdet instrukser.

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at kommunen har svært ved at efterleve arkivlovens bestemmelser om varetagelse af den del af de arkivmæssige hensyn, der omfatter krav om overblik over arkivalier for såvel arkiver i papirform som arkiver i elektronisk form.

Samtlige forvaltninger bør snarest få udarbejdet en oversigt for hele forvaltningens område.

15. Kommunens arkivplads til opbevaring af arkiver i papirform forud for arkivernes aflevering til Københavns Stadsarkiv er et problemfyldt område:

- 4 forvaltninger har ingen arkivpladsproblemer for forvaltningens centrale arkiver, hvorimod 2 forvaltninger har arkivpladsproblemer for opbevaring af deres centrale arkiver.
- 3 forvaltninger har ingen arkivpladsproblemer for deres decentrale arkiver, men det har 3 andre forvaltninger.
- 1 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, har ingen arkivpladsproblemer for de eksterne institutioners arkiver, men det har 2 forvaltninger for deres eksterne institutioners arkiver.

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse er kommunens forudsætning for varetagelse af de arkivmæssige hensyn om beskyttelse, opbevaring, aflevering samt tilgængelighed, der gælder for arkivlovens bevaringsværdige arkivalier, at kommunen har den fornødne plads. Kommunen bør derfor fremover sikre, at pladsforholdene for de efter arkivloven angivne bevaringsværdige arkivalier forbedres.

I hvilken udstrækning kommunen derudover skal foretage opbevaring af arkivalier må bero på en konkret vurdering af de aktuelle pladsforhold, der reelt eksisterer i kommunen.

16. Kommunens efterlevelse af arkivlovens krav om opbevaring og aflevering (Københavns Stadsarkivs vejledning om aflevering af papirarkivalier til Københavns Stadsarkiv) er ikke tilfredsstillende:

- 3 forvaltninger har angivet at efterleve samtlige 4 arkivkrav (Ordnet, Pakket, Mærket og Fortegnet) for forvaltningernes centrale og decentrale arkivalier i papirform.
- For de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, har kun 1 forvaltning angivet at efterleve disse krav.

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse burde samtlige forvaltninger efterleve disse arkivkrav for arkivlovens bevaringsværdige arkivalier, før kommunen kan varetage de arkivmæssige hensyn for opbevaring og aflevering af arkivalier i papirform til Københavns Stadsarkiv.

17. Kommunens efterlevelse af beskyttelseskrav for arkiver i papirform er ikke gennemført i fuldt omfang:

- 5 forvaltninger angiver, at der for disse forvaltningers centrale arkiver er indført alle arkivlovens krav om beskyttelse af arkiver i papirform (Beskyttelse mod: Tyveri, Brand, Vandskade og Fugtskade).
- 3 forvaltninger angiver, at deres decentrale enheders arkiver i papirform er omfattet af disse foranstaltninger.
- Det er usikkert i hvilken udstrækning, der er indført beskyttelsesforanstaltninger for forvaltningernes eksterne institutioners arkiver i papirform, idet 1 forvaltning har angivet, at disse beskyttelsesforanstaltninger ikke er indført for denne forvaltnings eksterne institutioner. De 3 øvrige forvaltninger, der har eksterne institutioner, har ikke besvaret dette spørgsmål.

Et væsentligt område i kommunens efterlevelse af de arkivmæssige hensyn er kravet om beskyttelse af arkivlovens bevaringsværdige arkivalier. Efter direktoratets opfattelse har en stor del af kommunens forvaltninger indført de nødvendige

beskyttelsesforanstaltninger, selvom disse primært omfatter forvaltningernes centrale arkiver.

For at kommunen fuldt ud får efterlevet arkivlovens krav, bør alle bevaringsværdige arkivalier i samtlige forvaltningsområder (centralt, decentralt samt for eksterne institutioners arkivalier) være beskyttet.

Revisionsdirektoratet anbefaler, at kommunen overvejer at få udbygget sine 5 eksisterende arkiver, der allerede nu honorerer disse beskyttelseskrav, til at kunne rumme de bevaringsværdige arkivalier, kommunen efter arkivloven skal bevare.

18. Kommunens tilgængelighed for arkivalier i papirform forud for aflevering til Københavns Stadsarkiv er ikke ensartet:

- 4 forvaltninger angiver, at deres arkivalier er tilgængelige efter arkivlovens krav om tilgængelighed for de arkivalier, der endnu ikke er afleveret til Københavns Stadsarkiv.
- 2 forvaltninger angiver, at deres arkivalier ikke er tilgængelige forud for aflevering til Københavns Stadsarkiv.
- 1 forvaltning har ikke besvaret dette spørgsmål.

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse bør kommunen for bevaringsværdige arkivalier efter arkivlovens bestemmelser kunne tilbyde samme grad af tilgængelighed for alle forvaltningsområders arkivalier i papirform forud for disses aflevering til Københavns Stadsarkiv.

Direktoratet anbefaler, at kommunen – som led i en revurdering af kommunens samlede arkivpladsbehov blandt de 5 nuværende arkiver, der overholder arkivlovens fysiske beskyttelseskrav – overvejer, om administrationen af alle kommunens arkivalier i papirform kan henføres til varetagelse i én fælles central enhed. Dette kunne sikre en ensartet tilgængelighed for alle kommunens bevaringsværdige papirarkivalier i papirform efter arkivlovens bestemmelser, forud for disses aflevering til Københavns Stadsarkiv.

19. Følgende er stort set tilfredsstillende:

Forvaltningernes anmeldelse af anvendte arkiver i elektronisk form til Københavns Stadsarkiv.

- 4 forvaltninger har for deres elektroniske registre (databaser) foretaget anmeldelse, mens 2 forvaltninger ikke har foretaget anmeldelse.
- 5 forvaltninger har anmeldt deres elektroniske journalsystemer.
- 6 forvaltninger har anmeldt deres EDH- og ESDH-systemer.
- 1 forvaltning har ikke besvaret spørgsmålet.

Forvaltningernes vurdering af indhold af bevaringsværdige data i arkiver i elektronisk form:

- 5 forvaltninger har for deres elektroniske registre (databaser) og elektroniske journalsystemer foretaget vurdering af, om disse indeholder bevaringsværdige data.
- 2 forvaltninger har ikke foretaget vurdering af deres elektroniske registre (databaser).
- 4 forvaltninger har vurderes deres EDH- og ESDH-systemer for bevaringsværdige data. 1 forvaltning angiver, at den ikke har foretaget denne vurdering.

Forvaltningernes dannelse af arkiveringsversioner af arkiver i elektronisk form:

- 7 forvaltninger angiver, at de ikke har problemer med dannelse af arkiveringsversioner for deres it-systemer.
- 3 forvaltninger har af Københavns Stadsarkiv fået fastsat tidspunkter for aflevering af arkiveringsversioner af deres elektroniske registre (databaser).
- 3 forvaltninger angiver, at de af Københavns Stadsarkiv ikke har fået fastsat tidspunkter for aflevering af arkiveringsversioner af deres elektroniske registre (databaser).
- 3 forvaltninger har af Københavns Stadsarkiv fået fastsat tidspunkter for aflevering af arkiveringsversioner af deres elektroniske journalsystemer.
- 1 forvaltning angiver, at Københavns Stadsarkiv ikke har fastsat tidspunkter for aflevering af arkiveringsversioner af deres elektroniske journalsystemer eller af deres EDH- og ESDH-systemer.

Stadsarkivet har i forhold til dette punkt haft følgende bemærkninger:

"Revisionsdirektoratet vurderer på baggrund af forvaltningernes besvarelser, at kommunens varetagelse af arkivmæssige hensyn i forhold til digital arkivering stort set er tilfredsstillende. Her bemærker Stadsarkivet, at vores erfaring m.h.t. anmeldelse, bevaringsvurdering og dannelse af arkiveringsversioner ikke understøtter forvaltningernes egen vurdering af forholdene:

1. Forvaltningernes anmeldelse af elektroniske systemer til Københavns Stadsarkiv er ikke tilfredsstillende. Langt fra alle anmeldelsespligtige systemer er blevet anmeldt, siden anmeldelsespligten blev indført i 2004. Stadsarkivet er p.t. i færd med at kortlægge, hvilke systemer der findes i kommunen, og i forbindelse med denne kortlægning er Stadsarkivet truffet på mange systemer, der ikke er blevet anmeldt. Anmeldelsesproceduren skal sikre, at arkivmæssige hensyn varetages, og at systemerne afleveres til arkiv rettidigt.

2. Forvaltningernes vurdering af indhold af bevaringsværdige data i arkiver i elektronisk form. Det skal bemærkes, at de enkelte forvaltninger ikke selv bevaringsvurderer deres egne elektroniske systemer. Dette er Stadsarkivets og Rigsarkivets anliggende. Stadsarkivet har i sagens natur ikke kunnet foretage bevaringsvurdering af de mange systemer, der ikke er blevet anmeldt til Stadsarkivet, jf. pkt. 1.

3. Forvaltningernes dannelse af arkiveringsversioner af arkiver i elektronisk form. Dannelsen af arkiveringsversioner af kommunens elektroniske systemer har ikke været uproblematisk. Der findes flere eksempler på, at systemernes indretning har gjort det vanskeligt at udarbejde en arkiveringsversion af systemet, ligesom der findes flere eksempler på, at afleveringssagerne er trukket i langdrag.

Stadsarkivet bemærker endvidere, at kommunen indtil videre kun har en temmelig begrænset erfaring med at få produceret arkiveringsversioner af de større og mere

komplerede systemer. Således er der fx hverken produceret en arkiveringsversion af kommunens gamle e-journal JR-01 eller af det nuværende ESDH-system eDoc. Vi bemærker også, at Statens Arkiver den 20. april 2009 i forbindelse med et konverteringsproblem i TMF har henledt kommunens opmærksomhed på, "at kommunen har pligt til at varetage arkivmæssige hensyn". I forbindelse med den konkrete sag har Statens Arkiver tilladt, at kommunen udskyder at finde en løsning på problemet til primo 2010, hvor de problematiske dokumenter skal forsøges arkiveret via eDoc. Problemet er dermed udskudt til en senere lejlighed, men det er ikke løst.

Afslutningsvis bemærker Stadsarkivet, at flere forvaltninger peger på, at arkivering er DYRT. Her går vi ud fra, at det særligt er produktionen af arkiveringsversioner, man oplever som dyr, og bemærker, at en væsentlig forudsætning, for at produktionen af arkiveringsversioner kan blive så billig som muligt er, at kommunen bliver bevidst om, at systemerne indrettes rigtigt fra starten, altså at arkivering medtænkes i alle faser af datas livscyklus."

20. Kvalitetssikring. Kommunens løbende kvalitetssikring af arkivarbejdet for arkiver i papirform er ikke tilfredsstillende:

- 4 forvaltningers arkivansvarlige tager ikke initiativ til løbende kvalitetssikring af arkivarbejdet i hele forvaltningen.
- 4 forvaltninger sikrer ikke, at deres fortegnelse over arkiver i papirform er opdateret for forvaltningens centrale arkiver. 3 forvaltninger sikrer ikke opdatering af deres fortegnelse over forvaltningens decentrale arkiver i papirform. Kun 1 af de forvaltninger, der har eksterne institutioner, sikrer, at deres fortegnelse over disse institutioners arkiver i papirform er opdateret.
- 4 forvaltninger foretager ikke sikring af, at deres arkiver er behørigt Ordnet, Pakket, Mærket og Fortegnet efter Københavns Stadsarkivs anvisninger for opbevaring af arkiver i papirform.

Revisionsdirektoratets hovedsynspunkt er, at forvaltningens arkivansvarlige løbende skal kvalitetssikre arkivarbejdet i hele forvaltningens område og herunder sikre, at

forvaltningen overholder de i arkivloven fastsatte krav til varetagelse af de arkivmæssige hensyn.

Direktoratet skal derfor anbefale, at samtlige forvaltningers arkivansvarlige tilrettelægger deres løbende kvalitetssikring i konkrete handlings- og aktivitetsplaner, så kvalitetssikringen af de enkelte lovkrav kan efterleves.

21. Følgende er stort set tilfredsstillende:

Forvaltningernes fysiske sikring af arkiver i papirform:

- 6 forvaltninger sikrer, at alle forvaltningens lokaler til opbevaring af arkiver i papirform er beskyttet mod brand.
- 5 forvaltninger sikrer, at alle forvaltningens lokaler til opbevaring af arkiver i papirform også er beskyttet mod tyveri samt vand- og fugtskader.

Forvaltningernes løbende kvalitetssikring af arkivarbejdet for arkiver i elektronisk form:

- 3 forvaltningers arkivansvarlige tager initiativ til løbende kvalitetssikring af arkivarbejdet i hele forvaltningen. De resterende 3 forvaltninger tager ikke initiativ hertil.
- 5 forvaltninger sikrer, at deres oversigt over arkiver i elektronisk form er opdateret for forvaltningens centrale arkiver og decentrale arkiver i elektronisk form. 2 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, sikrer ligeledes, at deres oversigt over disse institutioners arkiver i elektronisk form er opdateret.
- 3 forvaltninger foretager kontrol med, at data, der slettes fra deres arkivsystemer, der indeholder bevaringsværdige data, indgår i en arkiveringsversion for deres systemer.

Forvaltningernes initiativ til opdatering af personalets viden om arkivansvaret:

- 4 forvaltninger sikrer ved kurser eller lignende, at personalet løbende har et opdateret kendskab til, hvad arkivansvaret indebærer centralt i forvaltningen. 3 forvaltninger sikrer dette tilsvarende decentralt i forvaltningen. Kun 1 ud af de 4

forvaltninger, der har eksterne institutioner, sikrer, at dette personale har kendskab til, hvad arkivansvaret indebærer.

Journalisering

Organisering

22. Kommunens organisering og fordeling af centralt og decentralt journalansvar er upræcist:

- 2 forvaltninger har ikke formelt udpeget en journalansvarlig for forvaltningens journaler.
- 4 forvaltninger angiver, at den journalansvarlige har et overordnet ansvar for journaliseringen i hele forvaltningen og har ansvar for forvaltningens centrale journaler i papirform og elektronisk form.

Samme forvaltninger angiver dog samtidig, at ansvaret for forvaltningernes decentrale journaler i papirform og elektronisk form er placeret hos lederne af de decentrale enheder.

Én af de 2 forvaltninger, der ikke har besvaret spørgsmålet, om den journalansvarlige har et overordnet ansvar for journaliseringen i hele forvaltningen, angiver, at lederne af de decentrale enheder har ansvaret for journaler i papirform. Den anden forvaltning angiver, at ledere af de decentrale enheder har ansvaret for journaler i elektronisk form.

- 4 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, angiver, at ansvaret for journaler i papirform er placeret hos lederne af de eksterne institutioner, men kun 3 af disse forvaltninger har også ansvar for journaler i elektronisk form. 1 af disse forvaltninger har samtidig angivet, at den journalansvarlige har et overordnet ansvar for journaliseringen i hele forvaltningen. 1 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, angiver yderligere, at forvaltningens formelt udpegede journalansvarlige ikke har journalansvar for forvaltningens decentrale enheders og eksterne institutioners journaler i papirform, men derimod ansvar for decentrale enheders og eksterne institutioners journaler i elektronisk form.

Revisionsdirektoratet har samme kommentar som under arkivering, jf. pkt. 13.

23. Håndtering

Kommunens fortegnelse over og instrukser for journaler i papirform og journaler i elektronisk form er ikke ensartet:

- 4 forvaltninger har ikke en samlet fortegnelse over forvaltningens centrale journaler i papirform, heraf har 3 forvaltninger heller ingen fortegnelse over forvaltningens decentrale journaler i papirform. For de forvaltninger, der har eksterne institutioner, angiver 2 forvaltninger, at de ikke har nogen fortegnelse.
- 3 af de 4 forvaltninger, der ikke har en samlet fortegnelse over forvaltningens centrale journaler i papirform, har det dog for centrale journaler i elektronisk form.
- 4 forvaltninger har i alt en samlet fortegnelse over centrale journaler i elektronisk form, og 3 forvaltninger har en fortegnelse over decentrale journaler i elektronisk form. For de forvaltninger, der har eksterne institutioner, angiver 2 forvaltninger, at de ikke har nogen fortegnelse.
- 3 forvaltninger har udarbejdet instrukser m.m. for centrale journaler i papirform, og 5 forvaltninger har det for centrale journaler i elektronisk form. For de forvaltninger, der har eksterne institutioner, er det kun 1 forvaltning, der har udarbejdet instrukser mm.

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at kommunen har svært ved at efterleve arkivlovens bestemmelser om varetagelse af den del af de arkivmæssige hensyn, der omfatter krav om overblik over arkivalier for såvel arkiver i papirform som arkiver i elektronisk form, hvis ikke dette overblik samtidig omfatter journaler i papirform og journaler i elektronisk form. Journaliseringen er jo en forudsætning for den efterfølgende arkivering af bevaringsværdige arkivalier.

Samtlige forvaltninger bør snarest få udarbejdet dette overblik for hele forvaltningens forvaltningsområde.

24. Følgende er stort set tilfredsstillende:

Kommunens overholdelse af krav til journaler i elektronisk form:

- 6 forvaltninger har beskrivelse af fremfindingssystemet for journalisering og arkivering af sager.

- 5 forvaltninger har beskrivelse af indskanningspraksis samt regler for registrering og arkivering af dokumenter, der ikke er indskannet.
- 4 forvaltninger har beskrivelse af hvilke filtyper, der må arkiveres i systemet.
- 2 forvaltninger har beskrivelse af reglerne for konvertering af dokumentfiler til arkiveringsversionens filtyper.
- 2 forvaltninger angiver, at de ikke har beskrivelse af regler for umiddelbar konvertering til arkiveringsversionens filtyper, når det er nødvendigt at sikre bevaringen.

Kommunens opbevaring af originaldokumenter med underskrifter:

- 5 forvaltninger opbevarer originale papirdokumenter med underskrifter efter skanning til forvaltningens centrale journaler i elektronisk form. For decentrale journaler i elektronisk form opbevarer 3 forvaltninger originale papirdokumenter med underskrifter, og for eksterne institutioners journaler i elektronisk form opbevarer 2 forvaltninger de originale papirdokumenter med underskrifter.

25. Kvalitetssikring. Kommunens løbende kvalitetssikring af journalarbejdet for journaler i papirform er ikke tilfredsstillende:

- 5 forvaltningers journalansvarlige tager ikke initiativ til løbende kvalitetssikring af journalarbejdet i hele forvaltningen.
- Samme 5 forvaltninger angiver, at de ikke sikrer, at deres fortegnelser over journaler i papirform er opdateret for forvaltningens centrale journaler. 4 af disse forvaltninger sikrer heller ikke, at deres oversigter over decentrale journaler ajourføres. I 2 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, ajourføres der heller ikke nogen fortegnelse over disse forvaltningers eksterne institutioners journaler. Kun 1 forvaltning ajourfører fortegnelse over sine journaler.

Revisionsdirektoratets hovedsynspunkt er, at forvaltningens journalansvarlige løbende skal kvalitetssikre journalarbejdet i hele forvaltningens område, idet korrekt journalisering er en forudsætning for tilblivelsen af de arkivalier i papirform, der efter arkivloven vurderes som bevaringsværdige.

Direktoratet skal derfor anbefale, at samtlige forvaltningers journalansvarlige tilrettelægger deres løbende kvalitetssikring i konkrete handlings- og aktivitetsplaner, så grundlaget for korrekt bevaringsvurdering løbende kvalitetssikres.

26. Kommunens løbende kvalitetssikring af journalarbejdet for journaler i elektronisk form er ikke tilfredsstillende:

- 3 forvaltningers journalansvarlige tager ikke initiativ til løbende kvalitetssikring af dette journalarbejde i hele forvaltningen. Kun 2 forvaltninger tager initiativ hertil.
- 5 forvaltninger angiver, at der løbende udføres kvalitetskontrol med, at modtagne papirdokumenter skannes korrekt til forvaltningens centrale journaler i elektronisk form. 3 af disse forvaltninger udfører kontrollen for forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form, hvorimod kun 1 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, udfører denne kontrol.
- 3 forvaltninger foretager løbende kvalitetskontrol med, at informationerne i systemernes sager er i overensstemmelse med journalreglerne for forvaltningens centrale journaler.
- 3 forvaltninger udfører ikke denne løbende kvalitetskontrol.
- 4 forvaltninger foretager løbende kvalitetskontrol for decentrale journaler. Kun 1 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, foretager denne kvalitetskontrol.
- 1 forvaltning foretager ikke løbende kvalitetskontrol for decentrale journaler.
- 4 forvaltninger foretager løbende tilsyn med, at dokumenter, der i henhold til lov skal oprettes for særlige hændelser, fx ved magtanvendelse, oprettes og registreres korrekt i forvaltningens centrale journaler i elektronisk form. 3 forvaltninger foretager dette løbende tilsyn med forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form, hvorimod kun 1 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, foretager dette løbende tilsyn.
- 2 forvaltninger følger samtlige lovområder og vurderer, om forvaltningen skal oprette og registrere dokumenter. Dette tilsyn foretages i 1 forvaltning for både forvaltningens centrale og decentrale journaler i elektronisk form, og i 1 forvaltning for dennes decentrale journaler i elektronisk form. 2 af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, anfører, at de ikke udfører dette tilsyn.

- 4 forvaltninger angiver, at de ved deres løbende kvalitetskontrol sikrer, at rettigheder og forpligtelser løbende bliver korrekt registreret i forvaltningens centrale journaler i elektronisk form, så forvaltningen fx ved licensreview eller anmodninger om aktindsigt m.m. ikke krænker rettigheder eller forpligtelser. Denne løbende kvalitetskontrol udfører 5 forvaltninger for deres decentrale journaler i elektronisk form. Kun for 2 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, angiver, at denne kontrol udføres.

Revisionsdirektoratets hovedsynspunkt er, at forvaltningens journalansvarlige løbende skal kvalitetssikre journalarbejdet i hele forvaltningens område, idet korrekt journalisering er en forudsætning for tilblivelsen af de arkivalier i elektronisk form, der efter arkivloven vurderes som bevaringsværdige.

Direktoratet skal derfor anbefale, at samtlige forvaltningers journalansvarlige tilrettelægger deres løbende kvalitetssikring i konkrete handlings- og aktivitetsplaner, så grundlaget for korrekt bevaringsvurdering løbende kvalitetssikres.

27. Følgende er stort set tilfredsstillende:

Kommunens initiativ til opdatering af personalets viden om journalansvaret:

- 4 forvaltninger sikrer ved kurser eller lignende, at personalet løbende har et opdateret kendskab til, hvad journalansvaret indebærer centralt i forvaltningen. 5 forvaltninger sikrer dette tilsvarende decentralt i forvaltningen, hvorimod kun 1 ud af de 4 forvaltninger, der har eksterne institutioner, sikrer, at dette personale har kendskab til hvad journalansvaret indebærer.

Kommunens udfordringer fremover

28. I tabel 1 og 2 angives de udfordringer for henholdsvis arkivering og journalisering, som kommunens forvaltninger over for Revisionsdirektoratet har givet udtryk for i forbindelse med undersøgelsen.

Tabel 1: Forvaltningernes udfordringer for arkivering

Organisering	Håndtering	Kvalitetssikring
Kommunens struktur - hvem ejer sagen	Potentiel udfordring mht. referencer til sager/arkiver efter indførelse af nye it-systemer	Datadisciplin – arkivering
Mere central "styring" / ens retningslinier udmeldes	Generel nedprioritering af arkivekspertisen	
Fælles elektronisk journalsystem med fælles retningslinier eDoc	Manglende kompetencer	
	Aflevering af fysiske arkiver til Stadsarkiv	
	Pladsproblemer	
	Meget ressourcekrævende i forhold til arkivering	
	Økonomi - det er DYRT!!	
	Arkiveringsversioner: OBS!! Det er DYRT og der er behov for en fælles strategi i KK	
	Håndtering af arkivering generelt	
	Fastholdelse af hurtig udlånstid til sagsbehandlerne for papirarkiver	
	Manglende motivation	
	Grundlæggende manglende sagsbehandlingsindsigt	

Tabel 2: Forvaltningernes udfordringer for journalisering

Organisering	Håndtering	Kvalitetssikring
For mange der journaliserer	Generel nedprioritering af journaleksptisen	Datadisciplin – journalisering
Kommunens struktur - hvem ejer sagen	Manglende kompetencer	
Mere central "styring" / ens retningslinier udmeldes	Aflevering af elektronisk arkiv fra eDoc til Stadsarkiv	
Økonomi - det er DYRT!!	Meget ressourcekrævende i forhold til journalisering	
Fælles elektronisk journalsystem med fælles retningslinier eDoc	Skisma mellem anvendelse af e-doc til borgersager contra anvendelse af KMD-sag	
	Økonomi - det er DYRT!!	
	Central/decentral scanning	
	Journalisering af mails/sms'er	
	Manglende motivation	
	Grundlæggende manglende sagsbehandlingsindsigt	

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse kan ovennævnte sammenfattes i følgende generelle udfordringer for arkivering og journalisering:

- Forvaltningerne angiver kompetence/motivation som udfordring.
- Forvaltningerne angiver ens/fælles retningslinjer som udfordring.
- Forvaltninger angiver pladsproblemer som udfordring.

V. Revisionsdirektoratets hovedsynspunkter

29. Ud fra de konkret foretagne konstateringer i spørgeskemabesvareelserne samt vurdering af informationer og observationer i forbindelse med undersøgelsesforløbet gives der en række hovedsynspunkter til kommunens organisering, håndtering og kvalitetssikring af den løbende journalisering samt den efterfølgende arkivering af kommunens dokumenter.

Der er alene her i sammenfatningen angivet de synspunkter, hvor der efter direktoratets opfattelse er grundlag for at overveje tiltag til forbedring af kommunens journal- og arkivarbejde fremover. De mange tilfredsstillende områder i kommunens administration er ikke gengivet på dette sted.

Organisering

- Alle forvaltninger samt KoncernService bør formelt udpege en arkivansvarlig/journalansvarlig inden for hele forvaltningens område.
- Københavns Stadsarkiv bør organisatorisk overvejet flyttet fra Kultur- og Fritidsforvaltningen til Økonomiforvaltningen med reference til Økonomiudvalget, da Økonomiudvalget i kommunen har enekompetencen til at udstede generelle retningslinier for både journalisering og arkivering.

Håndtering

- Forvaltningerne bør snarest udarbejde en samlet oversigt over arkivalier og tilhørende journaler for såvel arkiver/journaler i papirform som arkiver/journaler i elektronisk form.
- Kommunen bør sikre den fornødne plads for de efter arkivloven angivne bevaringsværdige arkivalier, så kommunens varetagelse af de arkivmæssige hensyn om beskyttelse, opbevaring, aflevering samt tilgængelighed kan efterleves.
- Alle kommunens 7 forvaltninger bør efterleve "Københavns Stadsarkivs vejledning om aflevering af papirarkivalier til Københavns Stadsarkiv", så kommunen for de efter arkivloven angivne bevaringsværdige arkivalier kan efterleve de arkivmæssige hensyn om opbevaring og aflevering af arkivalier.

- Kommunen bør overveje, om administrationen af alle kommunens arkivalier i papirform kan henføres til varetagelse i én fælles central enhed, der samtidig kunne sikre en ensartet tilgængelighed for alle kommunens bevaringsværdige papirarkivalier i papirform, forud for disses aflevering til Københavns Stadsarkiv.

Kvalitetssikring

- Forvaltningernes arkivansvarlige/journalansvarlige bør løbende kvalitetssikre arkivarbejdet/journalarbejdet for hele forvaltningens område, så kommunen til stadighed lever op til de eksterne og interne krav, der stilles til såvel journalisering og arkivering af kommunens dokumenter.
- Direktoratet anbefaler, at de journal- og arkivansvarlige tilrettelægger deres løbende kvalitetssikring i konkrete handlings- og aktivitetsplaner.

Kommunens udfordringer fremover

Forvaltningerne har sammenfattende peget på følgende generelle udfordringer for arkivering og journalisering:

- Kompetence/motivation som udfordring.
- Ens/fælles retningslinjer som udfordring.
- Pladsproblemer som udfordring.

Revisionsdirektoratet skal tilføje følgende:

- Økonomiudvalget bør til afløsning af det nuværende rammebilag om arkivalier udarbejde et sæt fælles retningslinier for journalisering og arkivering, hvor kvalitetssikringen får en fremtrædende placering.
- Kommunen bør anvende entydige journalnumre for sager og dokumenter, fx KL emneplan samt løbende kvalitetssikring af kommunens journalisering, så det sikres, at indholdet af de journaliserede sager og dokumenter svarer til de entydige anvendte journalnumre.
- Kvalitetssikringen bør have fokus på, at journaliseringen er relevant og forbundet til aktiviteten og dermed ikke en journalisering på et intetsigende og generelt niveau uden mulighed for genfindning (substans frem for formalia).

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at kommunen på en række væsentlige områder ikke har efterlevet lovgivningens krav, hvilket Revisionsdirektoratet finder stærkt beklageligt.

Det foreslås, at Økonomiudvalget dels sikrer en mere stringent organisering af ansvaret for kommunens journalisering og arkivering dels indarbejder håndteringen, herunder kvalitetssikringen, af journalisering og arkivering i et sæt fælles retningslinier til afløsning af det nuværende rammebilag om arkivalier.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

7. august 2009

Jan Christensen

/Flemming Bialas

Bilag 1. Tværgående spørgeskemaundersøgelse om journalisering og arkivering af kommunens dokumenter, 20. marts 2009:

Tværgående
spørgeskemaundersøgelse
om
Journalisering og arkivering
af kommunens dokumenter

20. marts 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Indledning	2
1.1 FORMÅLET MED SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN	2
1.2 FORUDSÆTNINGER	2
1.3 DEFINITIONER	3
2. Spørgeskemaet.....	5
2.1 ARKIVERING	6
Organiseringen – sp. 01-08.....	6
Håndtering af arkiveringen – sp. 09-24.....	7
Kvalitetssikringen – sp. 25-35	10
2.2 JOURNALISERING	12
Organiseringen – sp. 36-43.....	12
Håndtering af journaliseringen – sp. 44-51	13
Kvalitetssikringen – sp. 52-65	14
2.3 KOMMUNENS UDFORDRINGER FREMOVER – SP. 66.....	16

1. Indledning

Revisionsudvalget har anmodet Revisionsdirektoratet om at foretage en større tværgående undersøgelse benævnt "Journalisering og arkivering af kommunens dokumenter". Undersøgelsen sker i samarbejde med Københavns Stadsarkiv.

Som led i undersøgelsen gennemføres en spørgeskemaundersøgelse i alle 7 forvaltninger. Undersøgelsen har et fremadrettet perspektiv med fokus på organisering, håndtering af arkivering og journalisering i papirform og elektronisk form samt kvalitetssikring.

Rapporteringen foretages til Økonomiudvalget, og de stående udvalgs kommentarer indhentes i den forbindelse.

Efterfølgende spørgeskema er udarbejdet på baggrund af 2 interview afholdt i Socialforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen 12. og 26. februar 2009 – disse har efterfølgende haft lejlighed til at afgive kommentarer til et udkast til spørgeskemaet.

Forvaltningens arkivansvarlige og journalansvarlige anmodes om at besvare spørgeskemaet elektronisk (Word2003) og fremsende dette via mail til Revisionsdirektoratet senest den 22. april 2009, jf. mailadresse nedenfor.

1.1 Formålet med spørgeskemaundersøgelsen

Målet er at få forvaltningernes tilkendegivelse på en række forhold af betydning for undersøgelsens genstandsfelt.

Der er fortrinsvis anvendt lukkede spørgsmål for at få en entydig tilkendegivelse på de stillede spørgsmål. Hvis besvarelse ikke kan foretages, skal svarfeltet ikke udfyldes.

Afsluttende udbedes forvaltningens opfattelse af de 3 væsentligste udfordringer, som kommunen fremover har for at håndtere journaliseringen og arkiveringen på en korrekt og hensigtsmæssig måde.

1.2 Forudsætninger

Samtlige forvaltninger besvarer spørgeskemaet.

De uformelle samarbejder, der eksisterer internt i kommunen om opbevaring af arkivalier, fritager ikke for besvarelse af spørgeskemaet.

Forvaltningerne har fortsat ansvar for journalisering og indholdet af deres arkiver.

Ved besvarelsen forudsættes, at forvaltningen internt kommunikerer med og inddrager relevante personer, der varetager opgaver med indflydelse på forvaltningens journalisering og arkivering af dokumenter.

Som eksempel kan nævnes forvaltningens IT-sikkerhedsledere og systemejere.

Besvarelse af spørgeskemaet og spørgsmål vedr. spørgeskemaet sendes til:

Revisionsdirektoratet, Flemming Bialas fbi@rd.kk.dk

1.3 Definitioner

I spørgeskemaet anvendes følgende definitioner:

- Decentrale enheder i modsætning til centralforvaltningen: Forvaltningens institutioner, centre, enheder og stiftelser
- Eksterne institutioner: Forvaltningens selvejende institutioner med hvem, der er indgået driftsoverenskomst.
- Journalisering: Registrering af oplysninger om dokumenter (informationsbærende medier) i en journal.
- Arkivalier: Informationer, som er blevet samlet og gemt af en myndighed, institution, organisation, forening eller person, og som ikke er publiceret. Arkivalier findes både i elektronisk form og i papirform.
- Arkivering: Bevaring af arkivalier – informationsbærende medier uanset form.
- Dokument: Skriftlig information, uanset form og medie
- Sag: Samling af sammenhørende informationer om et begivenhedsforløb fx modtagelse, behandling, afgørelse og besvarelse, uanset form og medie
- Digitalisering: Kopiering af papirarkivalier til elektronisk format

Elektroniske arkivalier

Kaldes også e-arkivalier eller digitale arkivalier. Informationer gemt elektronisk i et elektronisk arkivsystem. Elektroniske arkivalier afleveres til Stadsarkivet i form af arkiveringsversioner. I modsætning til digitaliserede arkivalier, der er digitale kopier af papirarkivalier, findes elektroniske arkivalier ikke i anden form. Elektroniske arkivalier kan fx være e-journaler, e-registre, ESDH-systemer, audio- og videoarkivalier.

E-journal

Forkortelse for elektronisk journal. En e-journal er en database til registrering af oplysninger om ind- og udgående post samt interne dokumenter, der har betydning for sagsbehandlingen i de enkelte sager. Sagerne får i journalen entydige journalnumre. I en e-journal kan man ikke se selve sagernes dokumenter i en digitaliseret form. Jr. 01 er et eksempel på en elektronisk journal

EDH-system

Forkortelse for arkivsystem med elektronisk registrering og arkivering af dokumenter.

ESDH-system

Forkortelse for arkivsystem med elektronisk registrering af sager og dokumenter samt elektronisk arkivering af alle dokumenter, fx eDoc.

E-register

Forkortelse for elektronisk register. Fællesbetegnelse for de databaser der ikke er journalsystemer eller ESDH-systemer. E-registrene kan rumme meget forskellige data, alt fra hav- og vejr målinger til dødsårsager.

Der henvises i øvrigt til kommunens arkivbestemmelser:

<http://www.ksa.kk.dk/documents/BKA/Arkivbestemmelser%20for%20K%C3%B8benhavn%20Kommune.pdf>, [Kasse- og Regnskabsregulativ med tilhørende: Rammebilag –](#)

[Arkivalier \(punkt 12 bilag 10 og 10.3 af 12. oktober 2006\)](#), samt definitioner hos Statens Arkiver på www.sa.dk

2. Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er delt i en arkiverings- og journaliseringsdel.

Denne rækkefølge er valgt af fremstillingsmæssige grunde, da der er mange lovkrav i arkivloven mv. til arkivering, mens der ikke er lovgivningsmæssige krav til journalisering.

Umiddelbart er der tale om mange spørgsmål, men dette har været nødvendigt som følge af opdelingen i dels arkivering og journalisering dels arkivering i papirform og i elektronisk form. Der er således tale om parallelle spørgsmål.

Arkiveringsdelen

Omfatter spørgsmål til forvaltningens organisering og håndtering af arkivloven og foreliggende bekendtgørelser og vejledninger, der er udsendt i tilknytning til varetagelsen af arkivmæssige hensyn.

Journaliseringsdelen

Omfatter spørgsmål til forvaltningens og kommunens generelle regler, kvalitetssikringen af registreringen samt anvendelsen og opbevaringen af kommunens dokumenter inden aflevering til Stadsarkivet.

2.1 Arkivering

Organiseringen – sp. 01-08

Forvaltningens arkivansvar

JA **NEJ**

01. Har forvaltningen formelt udpeget en arkivansvarlig for forvaltningens arkivalier?

02. Har den arkivansvarlige et overordnet ansvar for arkivdannelsen i hele forvaltningen?

03. Er ansvaret for forvaltningens arkivalier delt mellem en ansvarlig for arkiver i papirform og arkiver i elektronisk form?

04. Navn på forvaltningens arkivansvarlig:

For arkiver i papirform:

For arkiver i elektronisk form:

Navn på forvaltningens repræsentant i kommunens arkivkontaktudvalg:

Centralt og decentralt ansvar

JA **NEJ**

05. Har den arkivansvarlige for arkiver i papirform ansvar for:

Forvaltningens centrale arkiver i papirform?

Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?

Eksterne institutioners arkiver i papirform?

06. Har den arkivansvarlige for arkiver i elektronisk form ansvar for:

Forvaltningens centrale arkiver i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale arkiver i elektronisk form?

Eksterne institutioners arkiver i elektronisk form?

07. Har chefer/ledere for forvaltningens decentrale enheder, ansvaret for deres egne:

Arkiver i papirform?

Arkiver i elektronisk form?

08. Har chefer/lederne af forvaltningens eksterne institutioner ansvaret for institutionens:

Arkiver i papirform?

Arkiver i elektronisk form?

Håndtering af arkiveringen – sp. 09-24Arkiver i papirform**JA** **NEJ**

09. Har forvaltningen en samlet fortegnelse over:

Forvaltningens centrale arkiver i papirform?

Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?

Eksterne institutioners arkiver i papirform?

10. Har forvaltningen udarbejdet instrukser mv. for de arkiver i papirform, der anvendes:

I forvaltningen centralt?

I forvaltningen decentralt?

Hos eksterne institutioner?

11. Er de lokaler hvor forvaltningen opbevarer sine arkiver i papirform, beskyttet mod:

Tyveri?

Brand?

Vand- og fugtskader?

Er disse 3 beskyttelsesforanstaltninger indført for:

Forvaltningens centrale enheder

Forvaltningens decentrale enheder

Forvaltningens eksterne institutioner

12. Er forvaltningens arkiver i papirform, jf. Stadsarkivets anvisninger:

Ordnet?

Pakket?

Mærket?

Fortegnet?

Er ovennævnte 4 arkivkrav efterlevet for:

Forvaltningens centrale arkiver i papirform?

Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?

Eksterne institutioners arkiver i papirform?

13. Er forvaltningens arkivalier, der endnu ikke er afleveret til Stadsarkivet, tilgængelige jf. pkt. 7 i kommunens arkivbestemmelser?

14. Har forvaltningen arkivpladsproblemer forud for aflevering til Stadsarkivet for:

Forvaltningens centrale arkiver i papirform?

Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?

Eksterne institutioners arkiver i papirform?

15. Har forvaltningen væsentlige problemer med referencer til sager/arkiver i papirform som følge af indførelse af nye IT-systemer? **JA** **NEJ**
-

Berører problemerne:

Forvaltningens centrale arkiver i papirform?

Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?

Eksterne institutioners arkiver i papirform?

Arkiver i elektronisk form

JA **NEJ**

16. Har forvaltningen en oversigt over hvilke arkiver i elektronisk form der benyttes:
- I forvaltningen centralt?
- I forvaltningen decentralt?
- Hos eksterne institutioner?

17. Har forvaltningen en oversigt over anvendte arkiver i elektronisk form, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:
- Elektroniske registre (databaser)?
- Elektroniske journalsystemer?
- EDH- og ESDH-systemer?

18. Har forvaltningen udarbejdet instrukser mv. for anvendelse af hvert elektronisk arkivsystem med registrering af dokumenter, der benyttes, jf. § 12 i "Bestemmelser om anmeldelse og godkendelse af elektroniske journaler og elektroniske dokumenthåndteringssystemer i Københavns Kommune":
- I forvaltningen centralt?
- I forvaltningen decentralt?
- Hos eksterne institutioner?

19. Er samtlige forvaltningens anvendte arkiver i elektronisk form anmeldt til Stadsarkivet, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:
- Elektroniske registre (databaser)?
- Elektroniske journalsystemer?
- EDH- og ESDH-systemer?

Angiv alle de arkiver i elektronisk form, der ikke er anmeldt til Stadsarkivet:

	JA	NEJ
20. Hvis der anvendes et EDH-system, er der så ved anmeldelsen til Stadsarkivet redegjort for, hvordan sagligt sammenhørende dokumenter skal kunne fremfindes i en arkiveringsversion for arkivsystemer, hvor forvaltningen har systemejerskabet?	☐	☐
21. Har forvaltningen foretaget vurdering af, om arkivsystemerne indeholder bevaringsværdige data, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:		
Elektroniske registre (databaser)?	☐	☐
Elektroniske journalsystemer?	☐	☐
EDH- og ESDH-systemer?	☐	☐
22. Har Stadsarkivet vurderet, om forvaltningens arkivsystemer indeholder bevaringsværdige data, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:		
Elektroniske registre (databaser)?	☐	☐
Elektroniske journalsystemer?	☐	☐
EDH- og ESDH-systemer?	☐	☐
23. Har Stadsarkivet fastsat tidspunkter for aflevering af arkiveringsversioner for arkivsystemer, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:		
Elektroniske registre (databaser)?	☐	☐
Elektroniske journalsystemer?	☐	☐
EDH- og ESDH-systemer?	☐	☐
24. Har forvaltningen problemer med dannelse af arkiveringsversioner for sine IT-systemer?	☐	☐
Angiv alle de arkiver i elektronisk form, hvor der er problemer med dannelse af arkiveringsversioner:		
Berører problemerne:		
Forvaltningens centrale arkiver i elektronisk form?	☐	☐
Forvaltningens decentrale arkiver i elektronisk form?	☐	☐
Eksterne institutioners arkiver i elektronisk form?	☐	☐

Kvalitetssikringen – sp. 25-35**JA NEJ**

25. Har forvaltningen udarbejdet en forretningsgang for kontrol med arkivalierne, jf. Rammebilag - Arkivalier?

26. Hvilke enheder omfattes af forretningsgangen:
 Forvaltningen centralt?
 Forvaltningen decentralt?
 Eksterne institutioner?

Arkiver i papirform**JA NEJ**

27. Tager forvaltningens arkivansvarlige for arkiver i papirform initiativ til løbende kvalitetssikring af dette arkivarbejde i hele forvaltningen?

28. Sikrer forvaltningen, at fortegnelsen over arkiver i papirform er opdateret, for:
 Forvaltningens centrale arkiver i papirform?
 Forvaltningens decentrale arkiver i papirform?
 Eksterne institutioners arkiver i papirform?

29. Sikrer forvaltningen, at alle forvaltningens lokaler til opbevaring af arkiver i papirform er beskyttet mod:
 Tyveri?
 Brand?
 Vand- og fugtskader?

30. Sikrer forvaltningen, at forvaltningens arkiver i papirform, er behørigt ordnet, pakket, mærket og fortegnet, efter Stadsarkivets anvisninger?

Arkiver i elektronisk form**JA NEJ**

31. Tager forvaltningens arkivansvarlige for arkiver i elektronisk form initiativ til løbende kvalitetssikring af dette arkivarbejde i hele forvaltningen?

32. Sikrer forvaltningen at forvaltningens oversigt over anvendte arkiver i elektronisk form, hvor forvaltningen har systemejerskabet, ajourføres for:
 Forvaltningens centrale arkiver i elektronisk form?
 Forvaltningens decentrale arkiver i elektronisk form?
 Eksterne institutioners arkiver i elektronisk form?

	<i>JA</i>	<i>NEJ</i>
33. Foretager forvaltningen kontrol med, at arkivsystemer anmeldes til Stadsarkivet, før de tages i brug, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:		
Elektroniske registre (databaser)?	☐	☐
Elektroniske journalsystemer?	☐	☐
EDH- og ESDH-systemer?	☐	☐
34. Sikrer forvaltningen ved kurser eller lignende, at personalet løbende har et opdateret kendskab til, hvad arkivansvaret indebærer:		
Centralt i forvaltningen?	☐	☐
Decentralt i forvaltningen?	☐	☐
I eksterne institutioner?	☐	☐
35. Foretager forvaltningen kontrol med, at data, der slettes fra arkivsystemer, der indeholder bevaringsværdige data, indgår i en arkiveringsversion, hvor forvaltningen har systemejerskabet for:		
Elektroniske registre (databaser)?	☐	☐
Elektroniske journalsystemer?	☐	☐
EDH- og ESDH-systemer?	☐	☐

2.2 Journalisering

Organiseringen – sp. 36-43

Forvaltningens journalansvarlige

JA NEJ

36. Har forvaltningen formelt udpeget en journalansvarlig for forvaltningens journalisering?

37. Har den journalansvarlige et overordnet ansvar for journaliseringen i hele forvaltningen?

38. Er ansvaret for forvaltningens journalisering delt mellem en ansvarlig for journaler i papirform og journaler i elektronisk form?

39. Navn på forvaltningens journalansvarlige:
For journaler i papirform:
For journaler i elektronisk form:

Centralt og decentralt ansvar

JA NEJ

40. Har den journalansvarlige for journaler i papirform ansvar for:

Forvaltningens centrale journaler i papirform?

Forvaltningens decentrale journaler i papirform?

Eksterne institutioners journaler i papirform?

41. Har den journalansvarlige for journaler i elektronisk form, ansvar for:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

42. Har chefer/ledere for forvaltningens decentrale enheder, ansvaret for deres egne:

Journaler i papirform?

Journaler i elektronisk form?

43. Har chefer/lederne af forvaltningens eksterne institutioner ansvaret for institutionens:

Journaler i papirform?

Journaler i elektronisk form?

Håndtering af journaliseringen – sp. 44-51Journaler i papirform**JA NEJ**

44. Har forvaltningen en samlet fortegnelse over:

Forvaltningens centrale journaler i papirform?

Forvaltningens decentrale journaler i papirform?

Eksterne institutioners journaler i papirform?

45. Har forvaltningen udarbejdet instrukser mv. for de journaler i papirform, der anvendes:

I forvaltningen centralt?

I forvaltningen decentralt?

Hos eksterne institutioner?

46. Har forvaltningen overblik over de dokumenter, der iht. lov skal oprettes og opbevares i:

Forvaltningens centrale journaler i papirform?

Forvaltningens decentrale journaler i papirform?

Eksterne institutioners journaler i papirform?

Journaler i elektronisk form**JA NEJ**

47. Har forvaltningen en samlet fortegnelse over:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

48. Har forvaltningen udarbejdet instrukser mv. for de journaler i elektronisk form, der anvendes:

I forvaltningen centralt?

I forvaltningen decentralt?

Hos eksterne institutioner?

49. Indeholder instrukserne følgende:

Beskrivelse af fremfindingssystemet – journalplan eller lignende – for journalisering og arkivering af sager?

Beskrivelse af indskanningspraksis?

Beskrivelse af reglerne for registrering og arkivering af dokumenter, der ikke bliver indskannet?

Beskrivelse af hvilke filtyper, der må arkiveres i systemet?

Beskrivelse af reglerne for konvertering af dokumentfiler til arkiveringsversionens filtyper?

Beskrivelse af regler for umiddelbar konvertering til arkiveringsversionens filtyper, når det er nødvendigt for at sikre bevaringen?

50. Opbevarer forvaltningen originale papirdokumenter med underskrifter efter skanning til:
	<i>JA</i>	<i>NEJ</i>
Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?	☐	☐

51. Har forvaltningen overblik over de dokumenter, der iht. lov skal oprettes og opbevares i:
Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?	☐	☐

Kvalitetssikringen – sp. 52-65

52. Har forvaltningen en forretningsgang for kontrol med papir- og e-journaler?
	☐	☐

53. Hvilke enheder omfatter forretningsgangen:
Forvaltningen centralt?	☐	☐
Forvaltningen decentralt?	☐	☐
Eksterne institutioner?	☐	☐

Journaler i papirform

54. Tager forvaltningens journalansvarlige for journaler i papirform initiativ til løbende kvalitetssikring af dette journalarbejde i hele forvaltningen?
	☐	☐

55. Sikrer forvaltningen, at fortegnelsen over journaler i papirform er opdateret, for:
Forvaltningens centrale journaler i papirform?	☐	☐
Forvaltningens decentrale journaler i papirform?	☐	☐
Eksterne institutioners journaler i papirform?	☐	☐

56. Fører forvaltningen løbende tilsyn med, at dokumenter, der iht. lov skal oprettes for særlige hændelser, fx ved magtanvendelse, oprettes og registreres korrekt, i:
Forvaltningens centrale journaler i papirform?	☐	☐
Forvaltningens decentrale journaler i papirform?	☐	☐
Eksterne institutioners journaler i papirform?	☐	☐

Journaler i elektronisk form

57. Tager forvaltningens journalansvarlige for journaler i elektronisk form initiativ til løbende kvalitetssikring af dette journalarbejde i hele forvaltningen?
	☐	☐
58. Sikrer forvaltningen, at fortegnelsen over journaler
	<i>JA</i>	<i>NEJ</i>

i elektronisk form, hvor forvaltningen har systemejerskabet, er opdateret, for:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

59. Udfører forvaltningen løbende kvalitetskontrol med, at modtagne papirdokumenter skannes korrekt til:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

60. Udfører forvaltningen løbende kvalitetskontrol med, at informationerne i systemernes sager er i overensstemmelse med journalreglerne for:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

61. Udfører forvaltningen løbende kvalitetskontrol med, at alle relevante dokumenter, herunder fx e-mail bliver journaliseret i:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

62. Fører forvaltningen løbende tilsyn med, at dokumenter, der iht. lov skal oprettes for særlige hændelser, fx ved magtanvendelse, oprettes og registreres korrekt, i:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

Angiv hvem tilsynet udføres af:

63. Omfatter tilsynet samtlige lovområder, hvorefter forvaltningen skal oprette og registrere dokumenter i:

Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?

Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?

Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?

	<i>JA</i>	<i>NEJ</i>
64. Sikrer forvaltningen kvalitetskontrol af, at rettigheder og forpligtelser løbende bliver korrekt registreret, så forvaltningen fx ved licensreview eller anmodninger om aktindsigt mm ikke krænker rettigheder eller forpligtelser, via:		
Forvaltningens centrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Forvaltningens decentrale journaler i elektronisk form?	☐	☐
Eksterne institutioners journaler i elektronisk form?	☐	☐
65. Sikrer forvaltningen ved kurser eller lignende, at personalet løbende har et opdateret kendskab til, hvad journaliseringsansvaret indebærer:		
Centralt i forvaltningen?	☐	☐
Decentralt i forvaltningen?	☐	☐
I eksterne institutioner?	☐	☐

Nævn nogle af de praktisk forekomne problemområder som forvaltningen fokuserer på i undervisningen:

2.3 Kommunens udfordringer fremover – sp. 66

66. Nævn de 3 væsentligste udfordringer kommunen, som efter forvaltningens opfattelse fremover har med at håndtere journaliseringen og arkiveringen af dokumenter på en korrekt og hensigtsmæssig måde:

Kultur- og Fritidsudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger

Udvalgets beslutningsprotokol forelå ikke ved afslutningen af redaktionen af Revisionsdirektoratets beretning.

2. Protokollat vedr. revision af regnskab 2008 (2009-112474)

Kultur- og Fritidsforvaltningen skal forelægge Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger for udvalget samt redegøre for påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

INDSTILLING OG Beslutning

Kultur- og Fritidsforvaltningen indstiller,

1. at Kultur- og Fritidsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger til efterretning
2. at Kultur- og Fritidsudvalget godkender forvaltningens påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af årsregnskab for 2008 udarbejdet årsrevisionsprotokollat til Kultur- og Fritidsudvalget vedrørende Kultur- og Fritidsforvaltningen. Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision.

Revisionsdirektoratet har afgivet 3 bemærkninger samt en række kommentarer.

Løsning**Revisionsbemærkninger:**

1. *Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at forvaltningen ikke i efteråret 2008 som lovet har udarbejdet en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgange.
Direktoratet finder det positivt, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009. (Side 8).*

Kultur- og Fritidsforvaltningen tager bemærkningen til efterretning og vil fortsætte arbejdet med gennemgang af forvaltningens forretningsgange og kontrollen med efterlevelsen af disse. Arbejdet vil tage udgangspunkt i kommunens nye rammebilag vedr. intern kontrol, som blev godkendt af BR den 27. august 2009, samt i forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegeringen af ledelsesansvaret. Kultur- og Fritidsforvaltningen deltager allerede i et fælles arbejde med Koncernservice og de øvrige forvaltninger om udarbejdelsen af fælles forretningsgange, og det vil løbende blive vurderet, hvilke forretningsgange der med fordel kan udarbejdes i fællesskab med de øvrige forvaltninger, og hvilke forretningsgange der skal revideres i forvaltningens eget regi.

2. *Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist mangelfuld dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav.
Det henstilles, at kvaliteten af forvaltningens styring af arbejdet med afstemning og specifikation af balanceposterne bliver forbedret. (Side 21).*

Kultur- og Fritidsforvaltningen tager bemærkningen til efterretning og noterer sig, at revisionen konstaterer, at Kultur- og Fritidsforvaltningens administration af balancekontiene er væsentligt forbedret i forhold til tidligere, men at dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav skal forbedres. Koncernservice foretager kvalitetssikring af alle forvaltningens balancekonti, og forvaltningen vil indgå i dialog med Koncernservice om kvaliteten af arbejdet. Kultur- og Fritidsforvaltningen finder det i den forbindelse nødvendigt at fremhæve, at der var indgået en aftale med KoncernService om, at KoncernService skulle foretage en ekstra gennemgang af de udestående konti, og at aftalen i øvrigt indebar, at KoncernService skulle rådgive enhederne i Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvis der var brug for yderligere hjælp til opgaven. Koncernservice meddelte den 30. april 2009, at samtlige statusspecifikationer var gennemgået og samtlige bemærkninger, fremsat i forbindelse med den tidligere gennemgang, var berigtiget.

Kultur- og Fritidsforvaltningen deltager endvidere allerede i et fælles arbejde med Koncernservice og de øvrige forvaltninger om udarbejdelsen af en fælles forretningsgang vedr. håndtering af balanceposter. Det er forventningen, at den nye forretningsgang og implementeringen heraf vil medføre en forbedret kvalitet i arbejdet på området.

- 3. Revisionsdirektoratet henstiller på ny, at Kultur- og Fritidsforvaltningen tilrettelægger en fast praksis, så det sikres at anlægsoversigten i kommunens samlede regnskab bliver fyldestgørende og korrekt. (Side 32).*

Ifølge den obligatoriske anlægsoversigt i regnskabet for 2008 står 46 anlægsarbejder som afsluttet i 2008. Dette tal var imidlertid for højt, da Kultur- og Fritidsforvaltningen - Københavns Ejendomme havde medtaget et antal arbejder med afslutningsår 2008, som mod forventning ikke var endeligt færdiggjorte, samtidig var der opført anlægsarbejder på listen, der først skal regnskabsforklares senere som en del af en større bevilling. Disse unøjagtigheder skyldes først og fremmest anlægsområdets specielle karakter. Endelig er der på listen oplyst et antal regnskaber, som allerede er regnskabsaflagt. Herudover er der på listen et par mindre fejl.

Københavns Ejendomme blev opmærksom på ovenstående problemstilling i forbindelse med besvarelse af Revisionens brev af 26. januar 2009. Her fremsendtes en oversigt over de 15 anlægsregnskaber, der ville blive aflagt inden 30. juni 2009. Alle 15 regnskaber er forelagt KFU og fremsendt til revisionen. Københavns Ejendomme har endvidere beklaget over for Revisionen, at der er fejl i oversigten, samt at et antal projekter af forskellige årsager fejlagtigt er opført med afslutningsår 2008, idet de ikke er færdige og derfor ikke skulle have været regnskabsforklaret inden 30. juni 2009.

Kultur- og Fritidsforvaltningen - Københavns Ejendomme tager bemærkningen til efterretning og vil revidere proceduren for udarbejdelse af anlægsoversigten samt opdatere forretningsgangen for udarbejdelse af anlægsregnskaber. Kultur- og Fritidsforvaltningen noterer sig dog, at fejlene på listen primært må betragtes som unøjagtigheder, som følge af anlægsområdets foranderlige karakter. Samtidig noterer Kultur og fritidsforvaltningen sig, at der er aflagt anlægsregnskab for alle de færdige anlægsarbejder, således at reglerne i kasse- og regnskabsregulativet om at der skal aflægges anlægsregnskab senest 6 måneder efter afslutningen af et anlægsarbejde er overholdt.

Øvrigt

I protokollatets afsnit 3.2. Årsregnskabet formelle indhold (side 9) finder Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningens årsregnskab 2008 er tilfredsstillende i formel henseende.

I protokollatets afsnit 3.4. Bevillingskontrol (side 22) finder revisionen forvaltningens regnskabsforklaringer tilfredsstillende.

I protokollatets afsnit 3.6. Eftersyn af likvide midler (side 33) finder Revisionsdirektoratet, at området er tilfredsstillende administreret.

I protokollatets afsnit 3.7. Regnskabs gennemgang (side 35) anfører Revisionsdirektoratet, at de ikke har nogen kommentarer til forvaltningens redegørelser vedr. administrationen af området.

I protokollatets afsnit 4. Opfølgning af større undersøgelse (side 38) følger Revisionsdirektoratet op på revisionens tidligere undersøgelse om "Opkrævning og inddrivelse af kommunens tilgodehavender"

I den forbindelse kan Kultur- og Fritidsforvaltningen tilføje, at arbejdsgruppen vedrørende organisatorisk placering af kommunens samlede tilgodehavender samt præcisering af bemyndigelse til at håndtere den tværgående styring af kommunens samlede tilgodehavender forventer at kunne fremlægge en rapport om håndteringen af området for BR inden udgangen af 2009.

I protokollatets afsnit 5. Revision af særlige regnskabsområder (side 40) vedr. revision af IT-området har revisionsdirektoratet ingen kommentarer til forvaltningens tiltag.

Økonomi

Sagen har ingen selvstændig økonomisk virkning.

Videre proces

Revisionsdirektoratet udarbejder – på baggrund af beslutningsprotokollen – samlet revisionsberetning for Københavns Kommune. De relevante dele af denne vil blive behandlet i Kultur- og Fritidsudvalget, når det foreligger, i oktober eller november 2009.

Midtvejsstatus for årsrevisionsprotokollatet forelægges KFU primo 2010.

Carsten Haurum

/Per Nikolaj Schröder

bilag

[Bilag 1: Årsrevisionsprotokollat til KFU vedr. KFF](#)

Årsrevisionsprotokollat
til
Kultur- og Fritidsudvalget
vedrørende
Kultur- og Fritidsforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

21. august 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet	2
2. Indledning	4
3. Basisrevision	6
3.1 Forretningsgange	6
3.2 Årsregnskabet formelle indhold	9
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	13
3.4 Bevillingskontrol	22
3.5 Anlæg	28
3.6 Eftersyn af likvide midler	33
3.7 Regnskabs gennemgang	35
4. Opfølgning af større undersøgelse	38
5. Revision af særlige regnskabsområder	40
6. Andre opgaver	43
6.1 Revisorerklæringer	43

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Kultur- og Fritidsudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Kultur- og Fritidsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Kultur- og Fritidsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at forvaltningen ikke i efteråret 2008 som lovet har udarbejdet en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgange.

Direktoratet finder det positivt, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009. (Der henvises til side 8).

2. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist mangelfuld dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav.

Det henstilles, at kvaliteten af forvaltningens styring af arbejdet med afstemning og specifikation af balanceposterne bliver forbedret. (Der henvises til side 21).

3. Revisionsdirektoratet henstiller på ny, at Kultur- og Fritidsforvaltningen tilrettelægger en fast praksis, så det sikres at anlægsoversigten i kommunens samlede regnskab bliver fyldestgørende og korrekt. (Der henvises til side 32).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Kultur- og Fritidsudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifterne udgør netto 274 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Kultur- og Fritidsudvalgets balance viser samlede aktiver på 12.916 mio. kr. og en egenkapital på 11.984 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabet formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (nr. 10/2007 af 4. juli 2008) henstillede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen får udarbejdet en kontrolstrategi, som på en præcis og systematisk måde redegør for, hvorledes forvaltningens direktion sikrer overholdelsen af de udarbejdede forretningsgangsbeskrivelser, herunder forretningsgangene og aktiviteterne på det decentrale niveau.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i sin besvarelse af 21. august 2008 bemærkningen til efterretning og ville i efteråret 2008 udarbejde en kontrolstrategi vedrørende overholdelse af de udarbejdede forretningsgange. Strategien ville blive udarbejdet med udgangspunkt i forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ledelsesansvaret via kontraktstyring.

Kultur- og Fritidsudvalget meddelte i midtvejsopfølgningen den 26. februar 2009, at forvaltningen i 2009 ville udarbejde en kontrolstrategi. Udgangspunktet for strategien ville være forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ansvaret til den enkelte leder.

Revisionen af 2008

c. Forvaltningen har oplyst til Revisionsdirektoratet, at det i Kultur- og Fritidsforvaltningen er Økonomiafdelingen (Økonomi) ved økonomichefen, der er ansvarlig for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, som Kasse- og Regnskabsregulativet kræver.

Det er oplyst, at det fremgår af hver enkelt forretningsgang, hvornår den er udarbejdet, hvornår den er revideret, og hvem der er ansvarlig for at holde den konkrete forretningsgang ajour. Det er besluttet, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009.

I forhold til repræsentation, gaver m.v. følger forvaltningen de centralt i kommunen fastsatte retningslinier på området. Herudover har forvaltningen en selvstændig forretningsgangsbeskrivelse vedrørende repræsentation.

d. Revisionsdirektoratet bad oplyst, hvilke kommentarer Kultur- og Fritidsforvaltningens interne kontrol med overholdelse i 2008 af forretningsbeskrivelserne har givet anledning til.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har oplyst, at der ikke fra centralt hold har været en systematisk gennemgang af overholdelsen af forretningsgangsbeskrivelserne i 2008. Forvaltningen vil i 2009 udarbejde en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgangsbeskrivelser. Udgangspunktet for strategien vil være forvaltningens ledelsesgrundlag samt delegering af ansvaret til den enkelte leder.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at forvaltningen ikke i efteråret 2008 som lovet har udarbejdet en kontrolstrategi vedrørende overholdelsen af de udarbejdede forretningsgange.

Direktoratet finder det positivt, at samtlige centrale forretningsgange skal gennemgås og i fornødent omfang revideres i 2009.

3.2 Årsregnskabet formelle indhold

Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber. Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektiv med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Kultur- og Fritidsudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 26. marts 2009.

a. Kultur- og Fritidsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	335	376
Anlæg	924	513
Finansposter	-985	-668
I alt	274	221

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Kultur- og Fritidsudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	12.587	15.735
Immaterielle anlægsaktiver	1	1
Finansielle anlægsaktiver	404	361
Anlægsaktiver i alt	12.992	16.097
Omsætningsaktiver	-76	-42
Aktiver i alt	12.916	16.055
Egenkapital	11.984	15.070
Hensatte forpligtelser	710	875
Langfristede gældsforpligtelser	8	8
Kortfristede gældsforpligtelser	202	89
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	12	13
Passiver i alt	12.916	16.055

Kultur- og Fritidsudvalgets balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 viser et fald på 3.039 mio. kr. Dette skyldes, at værdien af de materielle anlægsaktiver er faldet med 3.148 mio. kr. fra ultimo 2007 til 2008. De væsentligste forskydninger vedrører grunde og bygninger samt aktiver under opførelse.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har, blandt andet på baggrund af bemærkninger fra Revisionsdirektoratet, foretaget en revision af anlægskartoteket, hvilket blandt andet har medført en lang række korrektioner af de opførte grund- og bygningsværdier i kartoteket. I alt er der foretaget en nettonedregulering af værdien af de eksisterende materielle anlægsaktiver på 4.067 mio. kr.

Der er bogført anskaffelser for 1.043 mio. kr., heraf aktiver under opførelse på 417 mio. kr.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabsdirektoratet skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomiplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i ledelsens regnskabserklæring af 25. maj 2009 til årsregnskabet oplyst, at forvaltningens lønudgifter ifølge lønsystemet KMD OPUS stemmer overens med de lønudgifter, der via grænsesnit er bogført i KØR. Det har ikke været muligt at foretage denne afstemning på overordnet niveau, men der har været foretaget stikprøver på kontoniveau for at sikre, at lønsystemet KMD OPUS stemmer overens med de lønudgifter, der via grænsesnit er bogført i KØR.

Forvaltningen oplyser i besvarelsen af brevet fra Revisionsdirektoratet, at der er sket postering af alle relevante statuskonti, men der fremstår stadig saldi på den centrale fejlkonto, som ikke er posteret til relevante løndriftskonti. Med udgangen af maj måned 2009 vil alle poster på fejlkontoen være omposteret til relevante løndriftskonti.

e. Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været ført i bevillingsregnskabet for 2008. Ledelsen har den 25. maj 2009 afgivet en erklæring herom.

Kommentar

Revisionsdirektoratet finder, at Kultur- og Fritidsforvaltningens årsregnskab 2008 er tilfredsstillende i formel henseende.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt

afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

KoncernService har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af KoncernService.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Kultur- og Fritidsforvaltningen er denne opgave henlagt til Økonomiafdelingen under Københavns Ejendomme.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har præciseret, at Økonomiafdelingen under Københavns Ejendomme kun har ansvaret for den del af anlægsaktiverne, der henhører under Københavns Ejendomme. For øvrige anlægsaktiver i forvaltningen henhører ansvaret under forvaltningens økonomiafdeling (Økonomi).

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Vi har kontrolleret, at bygninger anskaffet før 1. januar 1999 - i overensstemmelse med reglerne fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet, jf. bestemmelserne i Budget- og regnskabssystem for kommuner - er målt til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2004 (opgjort den 1. oktober 2003) og korrigeret for afskrivninger, der er foretaget i 2004 og efterfølgende år.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab. Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at balancekonti ikke blev behandlet som foreskrevet.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i besvarelsen af 21. august 2008 bemærkningen til efterretning og kunne tilføje, at Økonomiudvalget havde igangsat et arbejde vedrørende gennemgang af alle kommunens balancekonti. Som led i dette arbejde var Kultur- og Fritidsforvaltningen i gang med at gennemgå samtlige balancekonti for at sikre, at disse løbende blev afstemt, at der blev skabt et overblik over eventuelle problematiske forhold, og at forvaltningen i forbindelse med regnskabsafslutningen 2008 via sit ledelsestilsyn kan dokumentere, at samtlige konti foreligger afstemt, og at kvaliteten af afstemningerne er kontrolleret.

Ifølge Kultur- og Fritidsudvalgets midtvejsopfølgning af 26. februar 2009 igangsatte Økonomiudvalget i 2008 et arbejde vedrørende gennemgang af alle kommunens

balancekonti. I Kultur- og Fritidsforvaltningen har dette arbejde medført, at samtlige balancekonti er blevet gennemgået, således at

- Det nu entydigt fremgår, hvem der har afstemningsansvaret for hver enkelt konto.
- Der nu er blevet ryddet op i gamle poster.
- Status for hver enkelt konto løbende registreres elektronisk.
- Der løbende følges op på, om alle konti er afstemt, og om der er eventuelle problematiske forhold.

I det videre arbejde vil forvaltningen sørge for, at der udarbejdes en uddybende forretningsgangsbeskrivelse, således at bestemmelserne om ledelsestilsyn præciseres og tilpasses det nye elektroniske system til registrering af statuskonti.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af KoncernServices tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.

Forvaltningen oplyser, at kommunen har nedsat en OBR gruppe under Center for Økonomi, der udarbejder en generel forretningsgang / regnskabspraksis for hele kommunen. Ifølge Københavns Ejendomme vil der blive udarbejdet en ny decentral forretningsgang - i det omfang den nye generelle forretningsgang ikke er dækkende.

Forvaltningen har oplyst, at en planlagt ajourføring af forretningsgangsbeskrivelsen afventer Økonomiudvalgets behandling af en ajourføring af kommunens regnskabspraksis.

e. Kultur- og Fritidsforvaltningen har den 18. maj 2009 oplyst, at KoncernService gennemgang af afstemningsloggen pr. den 17. marts 2009 for Kultur- og Fritidsforvaltningen viste, at der var uploadet afstemningsmateriale for samtlige statuskonti i forvaltningen.

En første gennemgang af kvaliteten viste, at for 184 konti var kvaliteten af afstemningsmaterialet ikke tilstrækkeligt. KoncernService var herefter i kontakt med alle de enheder, der havde konti, hvor kvaliteten ikke var god nok.

En fornyet gennemgang af kontiene hos KoncernService viste, at 64 konti efterfølgende var blevet berigtiget. KoncernServices oversigt pr. 17. marts 2009 viste, at for 120 konti var kvaliteten fortsat ikke helt tilstrækkelig.

På baggrund heraf besluttede Kultur- og Fritidsforvaltningens ledelsesgruppe at fastsætte en fornyet frist, således at alle konti skulle være bragt i orden senest den 2. april 2009. I forbindelse hermed blev der indgået en aftale med KoncernService om, at de efterfølgende skulle foretage en ekstra gennemgang af de udestående konti. Aftalen med

KoncernService indebar, at de skulle rådgive enhederne i Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvis der var brug for yderligere hjælp til opgaven.

KoncernService har den 30. april 2009 meddelt forvaltningen, at en fornyet gennemgang har vist, at alle statusspecifikationer, som forvaltningen er ansvarlig for, nu er logget i KØR, og at samtlige bemærkninger, der er foretaget i forbindelse med KoncernService gennemgang af statusspecifikationerne, nu er berigtiget. Denne status er forelagt forvaltningens ledelsesgruppe den 11. maj 2009.

Det beløbsmæssige omfang af de berigtigelser, der som følge af afstemningsarbejdet er registreret dels i bevillingsregnskabet for 2008, dels under egenkapitalen (funktion 9.75.99), kan opgøres på følgende måde:

Afskrivninger over driften: 8,064 mio. kr.

Afskrivninger over balancen: 6,507 mio. kr.

Ifølge det oplyste er der ikke grundlag for at forvente yderligere berigtigelser vedrørende statuskonti med virkning for bevillingsregnskabet eller egenkapitalen.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 12.586.929.598 kr.

En stikprøve af posten grunde og bygninger viser, at disse er målt i overensstemmelse med gældende regler.

Immaterielle anlægsaktiver – saldo 877.136 kr.

Saldoen er faldet fra 1.720.002 kr. Posten er på grund af beløbets størrelse ikke gennemgået nærmere.

Tilgodehavender skal opfylde følgende regnskabskrav:

- hvad tilgodehavendet vedrører
- hvornår de er opstået
- årsagen til at de ikke er udlignet
- oplysning om tiltag for inddrivelse af tilgodehavende

Kortfristede tilgodehavender:

- Tilgodehavender hos staten – saldo 20.535.914 kr.
- Tilgodehavender i betalingskontrol - saldo -173.328.565 kr.
- Andre tilgodehavender - saldo 303.607.327 kr.
- Mellemløbsregningskonto -saldo -247.179.688 kr.

Mellemløbsregningskontoen skal indeholde oplysninger om:

- hvad enkeltposterne vedrører
- hvornår de er opstået
- hvornår de forventes udlignet

Langfristede tilgodehavender:

- Aktier og andelsbeviser mv. - saldo 13.932.086 kr.
- Andre langfristede tilgodehavender - saldo 390.212.842 kr.
- Værdipapirer (Pantebreve) – saldo 1.229.705 kr.

Gæld skal opfylde følgende regnskabskrav:

- hvad gældsposterne vedrører
- hvornår de er opstået
- årsagen til at de ikke er udlignet
- udligningsdato, hvis det er sket efter afstemningsdato

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo 201.854.351 kr.

Langfristet gæld – saldo 5.710.477 kr.

Gæld vedrørende finansielt leasede aktiver – saldo 2.332.559 kr.

Nettogæld vedrørende fonds, legater og deposita – saldo 11.677.495 kr.

Hensatte forpligtelser – saldo 710.226.475 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Likvide beholdninger – saldo 16.804.497.678 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

Sammenfatning

g. Revisionsdirektoratet har som led i revisionen af Kultur- og Fritidsforvaltningens balanceposter udvalgt en række poster og på dette grundlag anmodet forvaltningen om supplerende oplysninger til brug for vurderingen af overholdelsen af kommunens regnskabskrav.

Revisionsdirektoratet har herefter afholdt møde med Kultur- og Fritidsforvaltningen, hvorunder blev drøftet forståelsen af kommunens regnskabskrav samt en række forhold i relation til de enkelte balanceposter.

Revisionsdirektoratet konstaterer, at Kultur- og Fritidsforvaltningens administration af balancekontiene er væsentligt forbedret i forhold til tidligere.

Kultur- og Fritidsforvaltningen gav under mødet udtryk for den opfattelse, at forvaltningen endnu ikke fuldt ud havde implementeret de procedurer, der sikrer overholdelsen af kommunens regnskabskrav til balanceposterne. I denne forbindelse

indgik styringen af relationerne til KoncernService og til forvaltningens egen opkrævningsenhed.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist mangelfuld dokumentation til brug for vurderingen af opfyldelsen af kommunens regnskabskrav.

Det henstilles, at kvaliteten af forvaltningens styring af arbejdet med afstemning og specifikation af balanceposterne bliver forbedret.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at Københavns Ejendomme søgte at forbedre økonomistyringen af sin anlægssportefølje, da usikkerhed i prognosestyringen syntes at foreligge begrundet med, at årsregnskabs betydelige mindreforbrug på 273 mio. kr. fulgte kort efter den tidlige overførsel fra 2007 til 2008 af 340,1 mio.kr.

Kultur- og Fritidsforvaltningen var enig i konklusionen om, at det var nødvendigt at styrke økonomistyringen af anlægssporteføljen, og der er derfor allerede iværksat en række handlinger, der forventes at skabe større overensstemmelse mellem regnskab og korrigeret budget.

Der er iværksat en stram økonomistyring på anlægsprojekter, der bl.a. indebærer månedlig opfølgning af forbrug og disponeringer og risikovurderinger af alle projekter på både tid og økonomi. Som nævnt i revisionsprotokollatet har Københavns Ejendomme afgivet "Orientering om anlægsstyring i Københavns Ejendomme" (KFU 404/2007 af 30. august 2007). Heri beskrives de indsatsområder Københavns Ejendomme prioriterer for at sikre overholdelse af tidsplan og budget på anlægsprojekter. Københavns Ejendomme har endvidere udarbejdet et forslag til ændringer i budgettering og udmøntning af anlægsbevillinger, der har til hensigt at skabe realistiske budgetter og tidsplaner for projekterne og periodisere bevillingerne korrekt. Forslaget afventer Kultur- og Fritidsudvalgets behandling.

Det skal bemærkes, at en del fordyrelser og forsinkelser skyldes faktorer, der ligger uden for Københavns Ejendomes direkte indflydelse, herunder meget lange beslutningsprocesser eller anlægsbevillinger givet på et spinkelt grundlag. Derfor er de fremtidige budgetterings- og udmøntningsprincipper af stor betydning for at skabe gode betingelser for den egentlige anlægsstyring.

Endelig er det vigtigt at holde sig for øje, at anlægsområdet er karakteriseret ved uforudsete hændelser og lange byggeprocesser, der gør det meget vanskeligt at ramme tid og budget helt præcist.

Ifølge midtvejsopfølgningen har Københavns Ejendomme i 2008 gennemført en række tiltag til forbedret anlægsstyring, herunder en tæt opfølgning på den månedlige periodisering af anlægsprojekterne. 2008 har desuden været præget af anlægsstop og væsentlige omprioriteringsudfordringer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2009.

Københavns Ejendomme har i 2008 udført anlægsprojekter for 918 mio. kr. ud af et samlet korrigeret budget på 967 mio. kr., svarende til en forbrugsprocent på 95.

I Økonomiudvalgets betænkning over Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 henstår under Revisionsudvalgets generelle bemærkninger, at "Revisionsudvalget ønsker, at Københavns Ejendomme via den nye ejendomsportal eller på anden måde løbende kommunikerer status for anlægssagerne indeholdende oplysninger om nævnte risici og andre forhold af betydning for vurderingen af kommunens anlægsområde".

Økonomiudvalget har, ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009, i januar 2009 besluttet en fælles skabelon for rapportering i forbindelse med anlægsprojekter. Skabelonen indeholder oplysninger om økonomi, fremdrift og risiko. Økonomiudvalget ønskede i forbindelse med godkendelsen af skabelonen, at informationerne offentliggøres på internettet. Der er således et fælles, tværgående arbejde i gang i kommunen for at sikre en sådan digitalisering, svarende til Revisionsudvalgets anbefaling til Københavns Ejendomme.

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet endvidere, at den regnskabsmæssige forklaring til nettomerudgiften på 19,2 mio. kr. til renter ved udbetaling af for meget indbetalt grundskyld og dækningsafgift var ufyldstgørende, da der intet var oplyst om Økonomiforvaltningens standpunkt i sagen.

Revisionsdirektoratet fandt også, at regnskabsforklaringen til den betydelige mindreudgift på 92,9 mio. kr. var ufyldstgørende, da den reale baggrund for tilbagebetalingen af dækningsafgifterne var uomtalt, herunder om tilbagebetalingen skyldtes kommunens administration eller beroede på eksterne forhold.

Revisionsdirektoratet henstillede, at Kultur- og Fritidsforvaltningen i sagsindstillingen til Kultur- og Fritidsudvalgets behandling af dette årsrevisionsprotokollat gav mere

fyldstgørende regnskabsforklaringer, herunder foranlediger Økonomiforvaltningens standpunkt indarbejdet.

Kultur- og Fritidsforvaltningen afgav herefter følgende supplerende regnskabsforklaringer:

Andele af bruttoskat efter kildeskattelovens § 48E

Hovedprovenuet vedrørende kildeskattelovens § 48E bliver af SKAT opgjort i september måned året efter indkomståret og afregnes til kommunerne måneden efter. Efter at SKAT har overtaget alle ligningsopgaver, har det vist sig ikke at være muligt, at forudse størrelsen af kommunens andel.

Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt

Kultur- og Fritidsforvaltningen har i forbindelse med prognoser i løbet af 2007 gjort Økonomiforvaltningen opmærksom på den stigende udgift. I forbindelse med tilbagebetaling af grundskyld og dækningsafgift skal der ydes en afsavnsrente, der udgør 1 % pr. påbegyndt måned fra datoen for indbetalingen og indtil tilbagebetalingen sker jr. § 29, stk. 4 i lov om kommunal ejendomsskat. Det kan oplyses, at der ikke fra Økonomiforvaltningens side er foretaget særlige tiltag til løsning af problemet med den stigende udbetaling af afsavnsrenter; men der er taget højde for problemet fremadrettet i budgetlægningen for 2009.

Skatter

Mindreindtægten skyldes forskellige udefra kommende forhold. Bl.a. har Vurderingsmyndigheden i SKAT i forbindelse med deres sagsbehandling af klager over vurderingen nedsat den dækningsafgiftspligtige forskelsværdi. Derudover har advokater og revisorer på vegne af klienter rejst krav om tilbagebetaling af dækningsafgift i en række tilfælde, hvor ejendomme ikke anvendes til et formål, der er dækningsafgiftspligtigt. Disse krav omfatter tilbagebetaling af dækningsafgift i op til 5 år, jf. forældelsesfristerne i forældelsesloven. Der er typisk tale om lejeforhold, hvor lejeren anvender det lejede til et formål, der ikke er dækningsafgiftspligtigt, hvilket

kommunen er uden kendskab til, hvorfor man ikke ved udarbejdelsen af budgettet kan tage højde for sådanne tilbagebetalinger.

Dette punkt er ikke omtalt i midtvejsopfølgningen.

Revisionen af 2008

d. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Kultur- og Fritidsudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammebelagte områder, drift		
Kultur og Fritid	1.052,9	-8,2
Københavns Ejendomme	733,4	23,8
Rammebelagte områder, anlæg		
Københavns Ejendomme	967,4	-49,2
Kultur og Fritid	20,2	-14,4
Finansposter		
Finansposter	853,1	-132,0

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

e. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevilling:

Kultur- og Fritidsforvaltningen – rammestyret område – Københavns Ejendomme (merforbrug på 23,8 mio. kr.)

Merforbruget under Københavns Ejendomme skyldes mindreindtægter på 13,5 mio. kr. vedrørende reservationslejebetaling, hvoraf 14,3 mio. kr. kan tilskrives Økonomiforvaltningen. Tomgangsudgifter på 2 mio. kr. som led i Masterplanen og grundet asbestfund i Hans Nansens Gård.

Der er i regnskabet endvidere merudgifter som følge af afskrivninger på i alt 8,3 mio. kr. Af disse kan 5,4 mio. kr. henføres til tilgodehavender fra nu nedlagte forvaltninger. Der er således tale om interne kommunale mellemværender, som det vil kræve betydelige administrative ressourcer at få fordelt på de nye forvaltningskonstruktioner, og som vedrører regnskabsår før Københavns Ejendomes dannelse. Dertil kommer, at kommunen samlet set ikke vil få en nettogevinst ved en evt. inddrivelse.

Den resterende merudgift på 2,9 mio. kr. vedrører tilgodehavender vedrørende lejere i Kødbyen, som er gået konkurs. Tilgodehavenderne er overgået til inddrivelse via advokat, foged mv., men der er ikke fra konkursboerne tilgået midler til Københavns Ejendomme. Da konkurssagerne er mellem 5-10 år gamle, er det vurderingen, at tilgodehavenderne er tabt, og at posterne ud fra almindelige regnskabsmæssige principper bør afskrives. Skulle der mod forventning tilgå kommunen midler fra konkursboerne, vil de stadig kunne modtages, selvom restanceposten er afskrevet.

Kommentar

Revisionsdirektoratet finder regnskabsforklaringerne tilfredsstillende.

3.5 Anlæg

a. Ifølge anlægsoversigten i regnskabet for 2008 var der 46 anlægsarbejder, der skulle være afsluttet i 2008.

I besvarelsen af Revisionsdirektoratets brev af 26. januar 2009 er der ikke oplyst et samlet antal afsluttede anlægsarbejder i 2008. Det oplyses, at 14 afsluttede anlægsarbejder ville blive forelagt Kultur- og Fritidsudvalget den 18. juni 2009 og indsendes til Revisionsdirektoratet inden den 30. juni 2009. Et yderligere regnskab vil blive forelagt efter sommerferien.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det stærkt beklageligt, at der også i år ikke er aflagt anlægsregnskaber for afsluttede anlægsbevillinger.

Det blev anbefalet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen fik tilrettelagt en fast praksis til at opfylde oplysningskravene i kommunens regnskab.

Ifølge Kultur- og Fritidsudvalgets besvarelse af 21. august 2008 ville forvaltningen for at sikre, at oprydningen blev tilendebragt, og at forretningsgangen fortsat følges, skærpe tilsynet med området, herunder kvalitetssikre praksis for indmelding af færdiggjorte projekter til anlægsoversigten i kommunens regnskab, indtil der er sikkerhed for, at alle manglende anlægsregnskaber er afleveret, og der er overensstemmelse mellem oplysningerne i regnskaberne og antallet af afgivne anlægsregnskaber.

Kultur- og Fritidsforvaltningens centrale økonomiafdeling ville i den kommende periode følge Københavns Ejendommers anvendelse af forretningsgangen tæt for at sikre, at både anlægsregnskaber vedrørende oprydningen fra 2006 og nye anlægsregnskaber aflægges rettidigt og i overensstemmelse med den gældende forretningsgang.

I Økonomiudvalgets betænkning over Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007, tilsluttede Revisionsudvalget sig Revisionsdirektoratets beklagelse af de manglende anlægsregnskaber.

Ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 oplyses, at der i forvaltningen er blevet udarbejdet en ny forretningsgang med henblik på, at der fremover er en korrekt aflæggelse af anlægsregnskaber. Kultur- og Fritidsforvaltningen forventer, at anlægsregnskaber for alle afsluttede anlægsarbejder i 2008 vil kunne aflægges rettidigt og i overensstemmelse med den gældende forretningsgang.

Revisionen af 2008

Ifølge den obligatoriske anlægsoversigt i regnskabet for 2008 henstår som nævnt 46 anlægsarbejder som afsluttet i 2008.

Revisionsdirektoratet har den 29. juni 2009 modtaget regnskabsforklaring for 14 afsluttede anlægsarbejder. Af disse kan 8 henføres til 2008, mens 6 henstår med 2009 som afslutningsår ifølge anlægsoversigten i regnskabet for 2008.

Revisionsdirektoratet har efterfølgende modtaget en opgørelse over de resterende anlægsarbejder, der ifølge Københavns Ejendomme resterer for 2008.

Af oversigten fremgår i alt 50 anlægsprojekter. Revisionsdirektoratet har modtaget regnskabsforklaringer for 19 af disse med afslutningsår 2008 og 2 uden afslutningsangivelse.

Der resterer således 27 anlægsprojekter med afslutningsår 2008.

En sammenholdelse af Københavns Ejendomes materiale med anlægsoversigten i regnskab 2008 viser, at materialet undlader at omtale 2 projekter i forhold til anlægsoversigten.

De 2 projekter, der henstår i anlægsoversigten uden angivelse af funktion, men under overskriften "Kultur og Fritid", Thorvaldsens Museum og Kultur og Fritid. For bevillingen på 13.000 kr. vedrørende Thorvaldsen og bevillingen på 40.000 kr. vedrørende Kultur og Fritid er der tilsyneladende ikke afholdt udgifter i 2008.

Københavns Ejendomme omtaler 5 poster, der ifølge det oplyste ikke skal medtages.

Revisionsdirektoratet er ikke bekendt med årsagen til, at disse ikke skal medtages.

Det er Københavns Ejendomes opfattelse, at der ikke er tale om manglende anlægsregnskaber, men om unøjagtigheder i den liste over færdige anlæg, som indgår i Regnskab 2008.

I forbindelse med aflæggelsen af regnskabet for 2008 opgjorde Københavns Ejendomme antallet af anlægsarbejder med afslutningsår 2008 til 46 og 6 anlægsarbejder uden afslutningsår, sammenlagt skulle Københavns Ejendomme altså aflægge 52 anlægsregnskaber inden 30.6 2009.

Dette tal var imidlertid for højt, da Københavns Ejendomme ved en fejl havde medtaget et antal arbejder med afslutningsår 2008, selvom de faktisk ikke var endeligt færdiggjorte. Endvidere er opført anlægsarbejder på listen, der senere skal regnskabsforklares som en del af en større bevilling. Endelig er oplyst et antal regnskaber som allerede er regnskabsaflagt. Herudover er der på listen et par mindre fejl.

Københavns Ejendomme blev opmærksom på ovenstående problemstilling i forbindelse med midtvejsrapporteringen. Her fremsendtes - efter dialog med Revisionen om hvilke anlægsarbejder der var færdige - en oversigt over de 15 anlægsregnskaber, der ville blive aflagt inden 30.6.

Københavns Ejendomme forelagde 14 regnskaber for Kultur- og Fritidsudvalget 18. juni 2009 og underrettede samtidig udvalget om, at det sidste regnskab af de 15 ville blive forelagt efter sommerferien. Udvalget tog fremlæggelsen til efterretning. Herefter er regnskaberne blevet sendt til Økonomiforvaltningen og Revisionsdirektoratet.

Efterfølgende har Københavns Ejendomme fremsendt en oversigt til Revisionen (29.06.2009), der viser alle de anlægsarbejder, der fejlagtigt er opført i anlægsoversigten med slutår 2008. Listen viser dels de arbejder, der står opført i oversigten med afslutningsår 2008, men allerede er færdige og regnskabsaflagte, samt de projekter der af

forskellige årsager ikke er færdiggjorte og derfor rettelig burde være opført med 2009 eller senere som afslutningsår.

Alle anlægsarbejder på listen uden afslutningsår eller med 2008 som afslutningsår er beskrevet inden for følgende kategorier:

Kategori	Årsag	Antal
A	Afsluttet og allerede forklaret i tidligere år	14 anlæg
B	Anlæg afsluttet og forklaret i 2008	8 anlæg
C	Anlæg som indgår som en del af en større pulje, der først forklares, når hele puljen er opbrugt. Fortsat igang aktiv	10 anlæg
D	Anlægsprojekt afsluttet. Forelægges udvalget den 20. august 2009	1 anlæg
E	Anlæg der stadig er i gang og aktive, hvorfor de ikke er blevet afsluttet i 2008	12 anlæg
F	Anlæg, hvor arbejdet er afsluttet, men hvor der er et ikke uvæsentligt økonomisk udestående med entreprenøren. Retssag/ Tvist	1 anlæg
G	Anlæg som fejlagtigt er medtaget på anlægsbilaget for 2008 – slettes	6 anlæg
	Total	52 anlæg

Gennemgangen af listen viser, at 22 anlægsarbejder er regnskabsforklaret, 29 anlægsarbejder ikke skal forklares endnu eller ikke skulle have været opført på listen. Endelig er der ét anlægsarbejde på listen, der burde være forklaret inden 30.6. Regnskabet for dette anlægsarbejde forelægges udvalget 20. august, som beskrevet i protokollatet.

Københavns Ejendomme beklager, at der er fejl i oversigten, samt at et antal projekter af forskellige årsager fejlagtigt er opført med afslutningsår 2008, idet de ikke er færdige og derfor ikke skulle have været regnskabsforklaret inden 30.6.2009.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller på ny, at Kultur- og Fritidsforvaltningen tilrettelægger en fast praksis, så det sikres at anlægsoversigten i kommunens samlede regnskab bliver fyldestgørende og korrekt.

3.6 Eftersyn af likvide midler

a. Interne uanmeldte eftersyn af Kultur- og Fritidsforvaltningens kasser og andre likvide konti foretages af KoncernService.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I revisionsprotokollatet for 2007 anbefalede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen og KoncernService snarest muligt fremlagde den konkrete implementeringsplan for kasseeftersynene for Kultur- og Fritidsudvalget.

Kultur- og Fritidsudvalget tog anbefalingen til efterretning, og forvaltningen har allerede indledt drøftelser med KoncernService om den fremtidige håndtering af forvaltningens kassefunktioner, herunder implementeringen af en hensigtsmæssig plan for kasseeftersyn samt systematisk opfølgning på resultaterne af disse. KoncernService oplyser endvidere, at de den 1. september 2008 igangsætter et LEAN-projekt vedrørende kasseeftersyn, som skal standardisere og effektivisere arbejdsgangene på området på tværs af forvaltningerne.

Ifølge midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 er det nu KoncernService, der varetager alle kasseeftersynene for forvaltningen, og der er opstillet mål om, at alle kasser i forvaltningen skal modtage mindst ét kasseeftersyn hvert år. Dette mål er opfyldt i 2008.

KMD WEB kassesystem er implementeret i alle forvaltningens kasser på nær tre, og alle kasseeftersynene gennemføres nu efter KoncernServices nye ydelsesbeskrivelse for kasseeftersyn, der stiller øgede krav til håndteringen af kasser. Det er KoncernServices vurdering, at disse tiltag vil medføre en forbedring på kasseområdet i forvaltningen.

Revisionen af 2008

c. Revisionsdirektoratet har fra KoncernService modtaget en oversigt over de i 2008 foretagne eftersyn. Revisionsdirektoratet bad oplyst omfanget af forvaltningens interne eftersyn af likvide midler i 2008, herunder eventuelle kommentarer som disse har givet anledning til.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har oplyst, at der er opstillet mål om, at alle kasser i forvaltningen skal modtage mindst et kasseeftersyn hvert år. Dette mål blev opfyldt i 2008.

Alle kasseeftersynene gennemføres nu efter KoncernServices nye ydelsesbeskrivelse for kasseeftersyn, der stiller øgede krav til håndtering af kasser. Det indebærer bl.a., at KoncernService efter hvert kasseeftersyn giver en tilbagemelding både til lederen for den enhed, der har haft kasseeftersyn, samt forvaltningens centrale økonomiafdeling.

Kasseeftersynene har givet anledning til at rette op på konkrete forhold i de enkelte enheder påpeget af KoncernService, men resultaterne af kasseeftersynene har ikke været af en karakter, der har givet anledning til at ændre forvaltningens forretningsgange eller procedure m.v. på området.

Kommentar

Revisionsdirektoratet finder, at området er tilfredsstillende administreret.

3.7 Regnskabsgennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, som revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I revisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at Kultur- og Fritidsforvaltningen skulle drage omsorg for, at søjlerne Kunst & Kultur og Fritid & Idræt opsummerede resultatet af regnskabsgennemgangen, så erfaringerne kunne anvendes ved næste års regnskabsgennemgang.

Kultur- og Fritidsudvalget tog bemærkningen til efterretning og ville drage omsorg for, at regnskabsgennemgangen fremover ville blive fulgt op af en opsummering, så erfaringerne kunne anvendes efterfølgende.

Ved midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 oplyste Kultur- og Fritidsforvaltningen, at regnskabsgennemgangen for 2008 og fremover ville blive fulgt op af en opsummering, så erfaringerne fra gennemgangen kunne anvendes efterfølgende.

Revisionen af 2008

c. Revisionsdirektoratet anmodede Kultur- og Fritidsforvaltningen om den seneste redegørelse for den årlige vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv.

Forvaltningen oplyste, at tilskudsområderne varetages af søjlerne Kunst & Kultur og Fritid & Idræt.

Kunst & Kultur oplyser, at den udførte kontrol på tilskudsområderne i 2008 er foretaget i samarbejde med de ansvarlige sagsbehandlere i april 2009.

Gennemgangen viste, at alle regnskaber samt evalueringer og dokumentation for realiserede aktiviteter er gennemgået og sammenholdt med indsendte ansøgninger, budgetter og indgåede kontrakter og aftaler. Der er desuden indhentet supplerende oplysninger til alle mangelfulde ansøgninger samt udført stikprøvekontrol af 5-10 % af regnskaberne inden for alle tilskudspuljer.

Kunst & Kultur vurderer på den baggrund, at der inden for Kunst & Kulturs forskellige tilskudsordninger samlet set er gennemført en tilfredsstillende kontrol af regnskaber og realiserede aktivitetsmål.

Det er samtidig vurderingen, at Kunst & Kulturs aktuelle kontrolforanstaltninger afspejler en rimelig balance mellem på den ene side behovet for en tilstrækkelig kontrol med kommunens tilskudsmidler, og på den anden side ønsket om ikke at påføre tilskudsmodtagere eller den kommunale administration unødige byrder.

Det oplyses endvidere, at forretningsgangene på puljeområdet i løbet af 2008 blev revideret på baggrund af en større omlægning af de søgbare puljer.

Omlægningen træder fuldt i kraft pr. 1/1 2009 og indebærer, at Kulturfonden og Projektpuljen nedlægges, og der oprettes et Scenekunstudvalg. Desuden omfordeles en del af midlerne til de øvrige fagudvalg med fokus på professionelle aktører eller som faste tilskud til børnekulturstederne, der flere steder er blevet integreret med det lokale kulturhus.

I forhold til den fremtidige regnskabskontrol betyder det i praksis, at der vil være væsentlig færre modtagere af små puljetilskud. I stedet vil den typiske tilskudsmodtager fremover være en større, professionel forening eller kulturinstitution, som naturligt aflægger et revisorpåtegnet regnskab.

I løbet af 2009 bør det derfor overvejes, om de kriterier for regnskabskontrol, der er indbygget i de nuværende forretningsgange på puljeområdet, særligt kravet om stikprøvekontrol på 5-10 % af alle indkomne regnskaber, er et passende svar på det behov for kontrol, der er i forhold til de mere professionelle tilskudsmodtagere.

Fritid & Idræt har ikke gennemgået regnskaberne for 2008 endnu. Fristen for indsendelse af regnskaberne for 2008 var den 2. juni 2009.

Regnskaberne for 2008 forelægges på Folkeoplysningsudvalgets møde den 21. oktober 2009, hvor der udarbejdes en samlet indstilling vedrørende resultatet af samtlige regnskaber for 2008.

Fritid & Idræt oplyser, at den udførte kontrol i 2008 vedrørende regnskaber for 2007 af de forskellige tilskudsområder er foretaget i samarbejde med de ansvarlige sagsbehandlere.

Gennemgangen har vist, at alle regnskaber samt evalueringer og dokumentation for realiserede aktiviteter er gennemgået og sammenholdt med indsendte ansøgninger, budgetter og indgåede bilag m.v.

Regnskabs gennemgangen for 2007 har ikke vist, at der har været behov for yderligere gennemgang af foreningers regnskab i form af en stikprøvekontrol, hvorfor der ikke er foretaget en sådan kontrol i 2007.

Fritid & Idræt vurderer på den baggrund, at der inden for Fritid & Idræts forskellige tilskudsordninger samlet set er gennemført en tilfredsstillende kontrol af regnskaber og realiserede aktivitetsmål.

Det er samtidig vurderingen, at Fritid & Idræts aktuelle kontrolforanstaltninger afspejler en rimelig balance mellem på den ene side behovet for en tilstrækkelig kontrol med kommunens tilskudsmidler, og på den anden side ønsket om ikke at påføre tilskudsmodtagere eller den kommunale administration unødige byrder.

Kommentar

Revisionsdirektoratet har ikke kommentarer til forvaltningens to redegørelser.

4. Opfølgning af større undersøgelse

I revisionsbetænkningen for 2007 blev der redegjort for Revisionsdirektoratets større undersøgelse om "Opkrævning og inddrivelse af kommunens tilgodehavender". Revisionsudvalget fandt anledning til at udtale kritik af den mangelfulde styring af opkrævningen og inddrivelsen af kommunens tilgodehavender. Udvalget fandt det stærkt påkrævet, at kommunens debitorstyring snarest muligt blev styrket.

Borgerrepræsentationen har den 13. november 2008 godkendt kommissoriet for en arbejdsgruppe om kommunens opkrævning. Arbejdsgruppens konklusioner skal danne grundlag for den politiske behandling af den fremtidige styring af kommunens samlede tilgodehavender.

Revisionsdirektoratet har til brug for revisionen af kommunens 2008-regnskab udbedt sig visse oplysninger i forvaltningens Opkrævning & Ejendomsskat.

Det blev i denne forbindelse oplyst, at saldoen på restancekontiene forvaltet af Opkrævning & Ejendomsskat udgjorde 1.260.670.609 kr. ultimo 2008.

Af saldoen på 1.260 mio. kr. var 898 mio. kr. overført til inddrivelse i SKAT. Det væsentligste beløb heraf vedrørte børne- og ægtefælle bidrag på i alt 623 mio. kr.

Opkrævning & Ejendomsskat har efter Revisionsdirektoratets anmodning udarbejdet en opgørelse, hvor de nævnte saldobeløb er fordelt på de relevante enheder i de syv forvaltninger.

Til brug for den videre analyse af kommunens tilgodehavender har Revisionsdirektoratet udbedt sig nærmere oplysninger om inddrivelsesbeløbet på 898 mio. kr.

Direktoratet udbad sig saldooplysninger primo 2008 samt tilgange og afgang i årets løb, så der pr. ultimo 2008 bl.a. kunne udarbejdes en aldersfordeling af indbetalingerne fra de enkelte debitorer.

Analysen skulle anvendes til at vurdere risikoen for, at en del af saldoen på 898 mio. kr. burde være nedskrevet og dermed have påvirkning på kommunens 2008-bevillingsregnskab.

Opkrævning & Ejendomsskat havde ikke et tilstrækkeligt sikkert grundlag for at afgive de oplysninger, som direktoratet udbad sig.

Revisionsdirektoratet har derfor ikke grundlag for at udtale sig om, hvorvidt kommunens 2008-bevillingsregnskab skulle have været belastet med nedskrivninger af uerholdelige fordringer.

Direktoratet har forstået, at problemstillingen bliver behandlet i den af Borgerrepræsentationen nedsatte arbejdsgruppe, herunder sammenhængen til kommunens regnskabspraksis både for så vidt angår bevillingsregnskabet og det omkostningsbaserede regnskab.

5. Revision af særlige regnskabsområder

I revisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det på grundlag af IT-gennemgangen tilfredsstillende, at Kultur- og Fritidsforvaltningen for 6 tilfældigt udvalgte stikprøver for: Øvrige systemer og data, kan dokumentere brugeroprettelser og tildelte adgange til egne systemer og data.

Derimod fandt direktoratet det utilfredsstillende, at der for SKAT TS-tele kun kunne dokumentere 3 ud af 5 tilfældigt udvalgte stikprøver.

Direktoratet fremsatte en række generelle forslag til forvaltningens forbedring af den fremtidige administration af IT-området.

Kultur- og Fritidsudvalget tog i besvarelsen af 21. august 2008 generelt anbefalingerne til efterretning. Med hensyn til anbefalingen om, at it-sikkerhedslederen bør have øget kendskab til, hvilke adgange der er tjenstligt behov for, skal det dog bemærkes, at forvaltningen finder det mest hensigtsmæssigt at have en arbejdsgang vedrørende udstedelse af autorisationer til medarbejdere, hvor denne godkendes af systemejer (som ansvarshavende for det enkelte systems risikoprofil) og af medarbejderens linjeleder (der kender medarbejderens behov for i sit arbejde at have systemadgang), før autorisationsbestilling oversendes til KoncernService. It-sikkerhedslederen vil og bør således ikke indgå i de enkelte konkrete autorisationsudstedelser, idet denne ikke generelt vil kunne oparbejde og vedligeholde det fornødne konkrete detailkendskab til hverken medarbejdere eller systemer. Systemejer vil kunne uddelegere sin godkendelsesret til en udpeget medarbejder.

It-sikkerhedslederen vil føre stikprøvekontrol med, om de faktiske adgange er i overensstemmelse med de autorisationer, som systemejer og linjeledere har givet; om der sker de fornødne autorisationsændringer ved medarbejderafgang, opgaveflytninger mv., samt tilse at systemejer har defineret betryggende roller, autorisationsgrupper mv.

Implementeringen af anbefalingerne vil generelt ske under hensyntagen til det nye it-sikkerhedsregulativs bestemmelser og definitioner, og tiltagene vil blive koordineret med

de andre forvaltningers tiltag og KoncernService, således at der så vidt muligt etableres ens arbejdsgange.

Af midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009 fremgår, at Kultur- og Fritidsforvaltningen opfylder, efter ibrugtagning af værktøjet Remedy i efteråret 2007, de fremsatte forslag omkring dokumentation og logning vedrørende brugeroprettelser og tildeling af rettigheder.

Forvaltningens It-sikkerhedsleder vil primo 2009 iværksætte aktiviteter omkring struktureret gennemgang af brugere og tildelte rettigheder og på baggrund heraf dokumentere nødvendige adgange samt etablere nødvendige administrations- og kontrolprocedurer. Forløbet vil blive gennemført i samarbejde med systemejere og autorisationsansvarlige og skal samtidig sikre, at alle interessenter tilføres større viden om systemerne og sikkerheden omkring disse. Der er forventningen, at resultaterne af aktiviteterne er forankret i forvaltningen inden udgangen af 2009.

Revisionen af 2008

Revisionsdirektoratet henstiller i årsrevisionsprotokollatet for 2008 til Økonomiudvalget bl.a., at Borgerrepræsentationens Sekretariat og KoncernService med henblik på at forbedre kommunens administration og kontrol af adgange til systemer og data bl.a. implementerer en række anbefalinger for brugeradministrationen og fortsætter implementeringen af anbefalingerne i årsrevisionsprotokollatet for 2007 vedrørende Revision af administrationen af adgange til systemer og data.

I denne forbindelse er Borgerrepræsentationens Sekretariat og KoncernService blevet anmodet om at indskærpe en række forhold over for it-sikkerhedslederne, herunder bl.a. efterlevelse af it-sikkerhedsregulativets bestemmelser om kontrol (ITS § 56).

Kultur- og Fritidsforvaltningen har efterfølgende oplyst, at aktiviteterne omkring struktureret gennemgang af brugere og tildelte rettigheder -etablering af rollebaseret adgangsstyring- er, i forhold til status ved midtvejsopfølgningen af 26. februar 2009,

rykket 6 måneder, således at projektstart planlægges til september 2009, med forventet afslutning juni 2010.

Kommentar

Revisionsdirektoratet har ikke kommentarer til forvaltningens tiltag.

6. Andre opgaver

6.1 Revisorerklæringer

Direktoratet har i 2008 og 2009 afgivet revisorerklæring på følgende regnskabsopgørelser:

- Refusion af Børne- og opsøgende teater 2007 og 2008.
- Kunsthallen Nikolaj 2007.
- Thorvaldsens Museums årsregnskab for 2007.
- Thorvaldsens Museums årsregnskab for 2008.
- Københavns Bymuseums årsregnskab for 2007.
- Idræts- og Kulturhus Holmbladsgade.
- Maritimt Ungdomshus.
- SSP København 2008.
- København læser 2008.
- Sportscommunity med automatisk registrering af motionen.
- Melodibasen.dk.
- Læselyst der spreder sig som ringe i vandet.
- Fair Play.
- Biblioteksbetjening af studerende.
- Digitalisering af Københavns Vejviser/Kraks Vejviser 1770.
- Bogbidder.
- Honorarstøtte for Huset i Magstræde 2006 og 2007.
- Set fra soklen- et skulpturanalyseværksted.
- Karrierebiblioteket.
- Jobhjørnet.
- Enter X, fase 2.
- Integration og formidling af traditionelle og digitale musikressourcer i det fysiske bibliotek.
- Københavns Drengkors årsregnskab for 2007 og 2008.

- Sankt Annæ Pige Kors årsregnskab for 2007 og 2008.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

21. august 2009

Jan Christensen

Anette Lyngaa

Børne- og Ungdomsudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger**

3. Revisionsprotokollat vedr. regnskab 2008 (2009-10514)

Revisionsprotokollatet for 2008 med bemærkninger og anbefalinger forelægges her Børne- og Ungdomsudvalget sammen med forvaltningens foranstaltninger i forhold til disse.

INDSTILLING OG Beslutning

Børne- og Ungdomsforvaltningen indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget,
1. at udvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger til efterretning
2. at udvalget godkender forvaltningens foranstaltninger i forhold hertil

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af regnskabet for 2008 afgivet 4 bemærkninger og 1 anbefaling. Revisionsbemærkninger afgives ved f.eks. væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning m.v. samt ved en væsentlig uhensigtsmæssig administration. Revisionsbemærkningerne bliver rangordnet i forhold til hvor graverende forholdet er, og er som følger: påtale, særdeles kritisabelt, kritisabelt, alvorlig kritik, kritik, stærkt beklageligt, beklageligt og utilfredsstillende – sidstnævnte er mindst graverende. Revisionsdirektoratet er endvidere kommet med henstillinger til forvaltningen, hvilket er udenfor fornævnte kategorier og dermed forslag som Revisionsdirektoratet lægger vægt på, men er ikke noget krav til forvaltningen. Anbefalinger fremsættes til hjælp for forvaltningens overvejelser til forbedring af administrationen.

Løsning

Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav.

Balancekonti har været i fokus i forvaltningen igennem 2008, herunder finansielle konto (bank, likvider, gæld og tilgodehavender m.v.).

Konsekvenserne af manglende afstemning af den finansielle balance kan indvirke på forvaltningens drift ved f.eks. afskrivninger eller at tab skal bogføres ud på den normale drift. Derfor har forvaltningen haft stor fokus på, at alle konti har været afstemt og specificeret ultimo 2008.

Ved årsafslutningen 2008 blev afstemningsloggen i KØR taget i brug. Loggen skal benyttes til elektronisk at uploade afstemningsblanket og dokumenterende bilag ved afstemningerne. På tidspunktet hvor loggen blev indført manglede en stor del af forvaltningens enheder enten elektronisk adgang til bankkonti eller scanner hvorfor der ikke har været mulighed for at vedhæfte f.eks. bankkontoudtog i afstemningsloggen. Herved er kommunens regnskabskrav ikke blevet overholdt. Disse bilag forefindes hos enhederne, ligesom alle enheder medio 2009 er i besiddelse af en scanner, således alt nu kan uploades.

Øvrige revisionsbemærkninger er kategoriseret som utilfredsstillende og som henstillinger. Bilagt er der en oversigt over revisionsbemærkninger/-anbefalinger, hvor der for hver enkelt er anført forvaltningens foranstaltninger i forhold hertil.

Økonomi

-

Videre proces

Revisionsdirektoratet udarbejder på baggrund af beslutningsprotokollen en samlet revisionsberetning for Københavns Kommune.

Udvalget vil få fremlagt midtvejsopfølgning på revisionsprotokollatet ved mødet i februar måned 2010.

Else Sommer /Georg Bartholdy

bilag

[1. Revisionsprotokollat 3/2008 for BUU](#)

[2. Forvaltningens foranstaltninger i forhold til revisionsprotokollat 2008](#)

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning den 12.08.2009

Indstillingen blev godkendt.

Louise Frevert (løsgænger), Cecilia Lonning (V) og Majbritt Mamsen (C2) ønskede følgende tilføjet til beslutningsprotokollen: "Revisionsdirektoratet finder det "stærkt beklageligt", at forvaltningen har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Man talte meget højt for 3 år siden om økonomisk genopretning. Det er som om, det er forbigået forvaltning og måske også borgmester, at en forudsætning for at kunne gennemføre en økonomisk genopretning er, at man kan udarbejde et retvisende regnskab for de enkelte budgetår, ellers vil det være umuligt at finde ud af, hvor den økonomiske genopretning skal gennemføres. Så man skulle have brugt flere kræfter på regnskabsførelse og afstemning af statuskonti. Nu skal man ikke tillægge den nuværende borgmester og direktion alle ulykkerne. Vi har i de mange år vi har været medlemmer af de forskellige afskygninger af dette udvalg desværre hørt de samme bemærkninger fra Revisionsdirektoratet, men det gør ikke den nuværende borgmester og direktion bedre og forsømmelser bedre."

Bilag til beslutningsprotokol

NOTAT

08-07-2009

Sagsnr.
2009-10514Dokumentnr.
2009-390295Sagsbehandler
Kaare Garnæs

Forvaltningens foranstaltninger i forhold til revisionsprotokollat 2008

A. Revisionsbemærkninger

August 2009	Revisionsbemærkning 1: Balanceposter
Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.	
August 2009	BUF kommentar
Samtlige af forvaltningens balancekonti har været i fokus i 2008, og det har været vigtigt at alle konti forelå afstemt ultimo 2008. Ved årsafslutningen 2008 blev KOR afstemningslog endvidere taget i brug som obligatorisk redskab i hele kommunen. Indførelsen af afstemningsloggen betød at samtlige afstemninger (afstemningsblanket og dokumenterende bilag) skal foreligge elektronisk. Da ikke alle enheder i forvaltningen på det tidspunkt var i besiddelse af en scanner har det ikke været muligt for disse enheder at uploade bilag, hvorfor disse findes i enhederne - Revisionsdirektoratet har ikke anmodet forvaltningen om at få disse. Alle enheder er medio 2009 i besiddelse af en scanner, således bilag kan foreligge elektronisk.	
I forhold til de materielle anlægsaktiver bliver disse ført på det omkostningsbaserede regnskab. Her er forvaltningen i gang med en undersøgelse sammen med Københavns Ejendomme om enkelte anlæg er ført både hos Københavns Ejendomme og i forvaltningen.	
De kortfristede tilgodehavender og den kortfristede gæld mangler Revisionsdirektoratet dokumentation for, hvilket skyldes ovenstående problem med elektroniske bilag. Herudover kan det dokumenterende bilag være så omfattende, hvorfor det er i enheden i papirformat. Desuden er der bilag vedr. konto for løndebitorer, der indeholder cpr-numre som forvaltningen ikke mener skal findes i afstemningsloggen. Dette bilag forefindes i forvaltningen. De øvrige bemærkninger har forvaltningen taget til efterretning og er i gang med at undersøge.	
For de langfristede tilgodehavender har der manglet elektronisk dokumentation, hvilket fremadrettet bliver udbedret.	
Forvaltningens likvide beholdninger er primært bemærket i forhold til manglende bilag. I januar og februar måned, hvor afstemningerne skulle foretages, var der problemer fra Nordeas side for at få web-adgang til enhedens bankkonti, således disse kunne uploades. Da enhederne på det tidspunkt ikke havde scannere kunne det tilsendte kontouttog ikke scannes og uploades. Kontouttog findes i enheden. Revisionsdirektoratet bemærker endvidere at saldoen på funktion 9.01 både er kontante beholdninger og indeståender i pengeinstitut. Forvaltningen er opmærksom på problemet med kasse og bank føres på samme funktion. Forholdet er overtaget ved oprettelsen af Børne- og Ungdomsforvaltningen hvor en stor del af Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens institutioner havde fået godkendelse af Revisionsdirektoratet til at føre på samme funktion. Forvaltningen arbejder på i løbet af 2009/2010 på at få forholdet løst.	
August 2009	Revisionsbemærkning 2: Budget og bogføring
Vi skal henstille, at der træffes foranstaltninger til, at budget og bogføring registreres korrekt.	
August 2009	BUF kommentar
Uoverensstemmelser imellem budget og bogføringen er konstateret af forvaltningen. Der er derfor ændret i forhold til Velfærdsministeriets ændringer af kontovejledning for kommuner, ligesom der er igangsat et arbejde for at ændre i kontoplanen og få et større sammenhæng mellem bevilling og forbrug.	
August 2009	Revisionsbemærkning 3: Kasseeftersyn
Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at resultatet af udførte kasseeftersyn og eventuelle iværksatte tiltag i denne anledning ikke er forelagt revisionen.	
August 2009	BUF kommentar
Kasseeftersyn foretages af Koncernservice. Såfremt der er fejl i forbindelse med kasseeftersynet, skal enheden rette og sende disse til Koncernservice. Forvaltningen tager bemærkningen til efterretning. Fra og med 2009 modtager forvaltningen centralt en rapport over kasseeftersynet, og denne sendes kvartalsvist ud i distriktsforvaltningerne for opfølgning.	
August 2009	Revisionsbemærkning 4: Gennemgang af selvejende institutioners regnskaber på Østerbro
Revisionsdirektoratet skal henstille, at det sikres, at distrikt Østerbro gennemgår regnskaberne mv. for de selvejende institutioner.	
August 2009	BUF kommentar
Distriktsforvaltningen på Østerbro har meddelt at samtlige regnskaber for selvejende institutioner er gennemgået ved udgangen af juni måned 2009.	

B. Anbefalinger

August 2008	Revisionsbemærkning 1: Forretningsgange
Revisionsdirektoratet skal anbefale, at anlægsregnskaber aflægges så betids, at reglen om aflæggelse af anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning kan overholdes.	
August 2008	BUF kommentar
Umiddelbart har forvaltningen indsat ekstra ressourcer i 2009 for at få aflagt regnskab for de anlæg som mangler. Efter ibrugtagningen af et anlæg finder brugeren typisk mangler/krav til anlægget som ikke er medtaget af rådgiver. Dette vurderes og udbedres, men bevirker at bogføringen af denne udbedring typisk foretages en rum tid efter anlæggets ibrugtagning. Derfor er det ikke altid at fristen på 6 mdr. kan overholdes, men forvaltningen vil tilsikre at en så stor del som muligt vil blive aflagt så betids at fristen kan overholdes.	

Årsrevisionsprotokollat
til
Børne- og Ungdomsudvalget
vedrørende
Børne- og Ungdomsforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

12. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet	2
2. Indledning	4
3. Basisrevision	6
3.1 Forretningsgange.....	6
3.2 Årsregnskabet formelle indhold	8
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	11
3.4 Bevillingskontrol.....	20
3.5 Anlæg	23
3.6 Eftersyn af likvide midler.....	24
3.7 Regnskabs gennemgang	25
4. Andre opgaver	27

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Børne- og Ungdomsudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Børne- og Ungdomsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Børne- og Ungdomsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet. (Der henvises til side 19).
2. Vi skal henstille, at der træffes foranstaltninger til, at budget og bogføring registreres korrekt. (Der henvises til side 22).
3. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at resultatet af udførte kasseeftersyn og eventuelle iværksatte tiltag i denne anledning ikke er forelagt revisionen. (Der henvises til side 24).
4. Revisionsdirektoratet skal henstille, at det sikres, at distrikt Østerbro gennemgår regnskaberne mv. for de selvejende institutioner. (Der henvises til side 26).

Anbefalinger

1. Revisionsdirektoratet skal anbefale, at anlægsregnskaber aflægges så betids, at reglen om aflæggelse af anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning kan overholdes. (Der henvises til side 23).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Børne- og Ungdomsudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifterne udgør netto 7.818 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Børne- og Ungdomsudvalgets balance viser samlede aktiver på 1.315 mio. kr. og en egenkapital på -1.913 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at der ikke var udarbejdet forretningsgange på alle de områder, som er obligatorisk i henhold til Kasse og Regnskabsregulativet samt foretaget kontrol af overholdelsen af forretningsgangene.

Børne- og Ungdomsudvalget udvalget meddelte i sin besvarelse af 13. august 2008, at forvaltningen havde haft fokus på, at have forretningsgange for hovedområderne budget, budgetopfølgning og årsregnskab på plads inden udgangen af 2008. Grundet snitfladeafklaring ved overgang til Koncernservice har dette bevirket, at forretningsgange vedrørende disse områder ikke kunne udarbejdes i 2007. Forvaltningen arbejder på, at ved udgangen af 2008 er samtlige forretningsgange på plads og implementeret.

Det fremgår af Børne- og Ungdomsudvalgets midtvejsopfølgning af 25. februar 2009, at samtlige obligatoriske forretningsgange er udarbejdet og implementeret.

Revisionsdirektoratet har ingen kommentarer til de udarbejdede forretningsgange.

Revisionen af 2008

c. Forvaltningen har som svar på vores brev om revisionen for 2008 oplyst, at ansvaret for at udarbejde forretningsgange ligger hos økonomichefen. Forretningsgangen "Retningslinier for udgifter til repræsentation" er under udarbejdelse i forvaltningen og forventes at blive offentliggjort i april 2009. I 2008 har Børne- og Ungdomsforvaltningen haft stor fokus på, at alle forretningsgange blev udarbejdet og implementeret decentralt. Af kontroller har der især været fokus på forretningsgang nr. 17, afstemning og specifikation af den finansielle balance.

Revisionsdirektoratet har ikke modtaget oplysninger om Børne- og Ungdomsforvaltningens interne kontrol med overholdelsen af forretningsbeskrivelserne.

3.2 Årsregnskabet formelle indhold

Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber. Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Børne- og Ungdomsudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 25. marts 2009.

a. Børne- og Ungdomsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	7.674	7.198
Anlæg	147	24
Finansposter	-3	-98
I alt	7.818	7.124

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Børne- og Ungdomsudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr.

– endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	928.767	1.001.793
Immaterielle aktiver	75	331
Finansielle anlægsaktiver	7.719	7.719
Anlægsaktiver i alt	936.561	1.009.843
Omsætningsaktiver	377.985	404.378
Aktiver i alt	1.314.546	1.414.221
Egenkapital	-1.912.645	-3.511.811
Hensatte forpligtelser	2.223.352	4.640.305
Langfristede gældsforpligtelser	15.200	14.157
Kortfristede gældsforpligtelser	987.516	270.701
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	1.123	869
Passiver i alt	1.314.546	1.414.221

Børne- og Ungdomsudvalgets balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 giver ikke anledning til særlige kommentarer.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirculæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har bekræftet, at saldi på fejlkonti og tilhørende mellemregningskonti vedrørende løn er posteret i 2008-regnskabet til relevante løndriftskonti.

e. Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været ført i bevillingsregnskabet for 2008. Ledelsen har den 2. marts 2009 afgivet en erklæring herom.

Kommentar

Vi finder, at Børne- og Ungdomsforvaltningens regnskabsaflæggelse er sket i overensstemmelse med de fastsatte bestemmelser.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvaret for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for

ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Børne- og Ungdomsforvaltningen er denne opgave henlagt til Center for Ressourcestyring.

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. På trods af, at der forelå afstemte og specificerede finansielle balancekonti, udtalte Revisionsdirektoratet i årsrevisionsprotokollatet for 2007 alvorlig kritik af, at ikke alle finansielle balancekonti var afstemte, at der ikke var foretaget ledelsestilsyn, og at saldiene ikke var specificeret.

Kravene i Kasse- og Regnskabsregulativet herunder Rammebilaget regnskab i årets løb var ikke overholdt. Direktoratet påskønnede, at den nyetablerede forretningsgang Afstemning og specifikation af den finansielle balance var dækkende, herunder at der foretages et ledelsesmæssigt tilsyn med de udarbejdede afstemninger og specifikationer.

Børne- og Ungdomsudvalget henviste i sin besvarelse af 13. august 2008 til, at forvaltningen ultimo 2007 samt i 2008 har haft stor fokus på de finansielle balancekonti og ved opgørelsen til revisionen manglede der afstemning af 907 konti af i alt ca. 8.000 konti. Forvaltningen havde iværksat, at samtlige statuskonti fra og med 2008 afstemmes en gang månedligt. Herudover ville der kvartalsvist blive gennemført ledelsestilsyn og kontrol af 1/3 af samtlige statuskonti og årligt kontrol af særligt risikofyldte konti.

I forbindelse med kommunens samlede gennemgang af samtlige statuskonti er alle konti blevet underlagt et ledelsestilsyn, ligesom samtlige konti er blevet vurderet og kategoriseret.

For at øge kompetencerne decentralt er der endvidere gennemført kursusvirksomhed for lokale afstemmere, og endvidere kan der på forvaltningens intranet findes vejledninger til afstemningen af typer af konti.

Ifølge Børne- og Ungdomsudvalgets midtvejsopfølgning af 25. februar 2009 har forvaltningen igennem 2008 haft meget stor fokus på afstemning af den finansielle balance, og i forbindelse med KPMG projekter er samtlige statuskonti blevet afstemt og

specificeret pr. 31. oktober 2008. Den fokus, som der har været på afstemninger, forventes det, at ved årsafslutningen 2008 er alle konti afstemt i februar 2009.

Herudover har forvaltningen dannet et netværk med deltagelse af de personer, som foretager support og kontrol af de decentrale enheder i distrikterne. Netværket forventes at være meget værdiskabende indenfor afstemninger og regnskabsopgaver.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservice's tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

e. Børne- og Ungdomsforvaltningen har som svar på vores brev om revisionen for 2008 oplyst, at forvaltningens forretningsgang nr. 17 ikke giver mulighed for at kategorisere en konto som ikke afstemt, hvorfor der ikke foreligger sådanne oplysninger. Det oplyses, at 333 konti eller 7 % af det samlede antal konti på balancen – med en saldo på 52,8 mio. kr. – er afstemt til opfølgning. Der er ingen berigtigelser af disse saldi i regnskab 2008, men kontiene er i gang med at blive gennemgået for denne opfølgning.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance.

Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 928.767.000 kr.

- Revisionen viste, at grunde og bygninger fejlagtigt ikke var målt til den offentlige vurdering pr. 1. januar 2004, hvilket i praksis er vurderingen pr. 1. oktober 2003. Endvidere var indregningen i flere tilfælde sket både i regnskabet for Københavns Ejendomme (KE) og i Børne- og Ungdomsforvaltningens regnskab. På vores foranledning vil forvaltningen sammen med KE foretage en fuldstændig gennemgang af indregning og måling af grunde og bygninger.
- Aktiver under udførelse er ikke indregnet i balancen. Revisionsdirektoratet står uforstående overfor dette under hensyn til, at forvaltningens opgørelse af anlægsregnskaber indeholder udgifter på 10,4 mio. kr. til blandt andet køb af en ejendom på Sundbyvestervej og udgifter på 4,7 mio. kr. til køb af 3 rumlepotter (busser).

Kortfristede tilgodehavender i øvrigt – saldo 362.767.000 kr.

- I flere tilfælde indeholder afstemningsloggen ikke dokumentation til brug for en bedømmelse af posterne.

- I flere tilfælde indeholder afstemningerne ikke de krævede oplysninger om hvad tilgodehavendet vedrører, hvornår det er opstået, årsagen til at det ikke er udlignet, og oplysning om tiltag for inddrivelse af tilgodehavendet. Disse mangler bevirker bl.a., at det er vanskeligt at vurdere, om beløb burde have været bogført i bevillingsregnskabet for 2008.
- Et tilgodehavende indeholder anlægsudgifter på 161.476 kr. burde have været bogført i bevillingsregnskabet.
- I et tilfælde er der ikke overensstemmelse mellem saldoen i afstemningsloggen og bogføringens udvisende på 934.769 kr.
- For tilgodehavender på 63,5 mio. kr. indeholder afstemningsloggen ikke dokumentation form af debitorspecifikation.
- Løndebitorer på i alt 627.111 kr. er ikke beløbsmæssigt specificeret på enkeltposter, og de krævede oplysninger fremgår ikke af afstemningen.
- Et tilgodehavenderne på 415.232 kr. indeholder ældre enkeltposter, og afstemningsloggen indeholder ikke de krævede oplysninger.
- En konto indeholder ifølge afstemningsloggen et tilgodehavende hos Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen på 569.925 kr., som opkræves af Koncern Service. Balancen ikke må indeholde interne mellemværender.

Kontoen indeholder endvidere et nettotilgodehavende hos Det Kongelige Opfostringshus på 201.571 kr. for advokatudgifter, ejendomsskatter mv. og en fejlbogføring. Specifikationen indeholder ikke de krævede oplysninger, så baggrunden for og opgørelsen af tilgodehavende kan bedømmes.

Det fremgår af afstemningsloggen, at der er hensat 14,2 mio. kr. til imødegåelse af tab på løndebitorer. Ifølge Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner registreres hensatte forpligtelser, der enkeltvis overstiger 100.000 kr. , i det omkostningsbaserede regnskab ved anvendelse af art 0. Den benyttede fremgangsmåde har medført, at bevillingsregnskabet for 2008 fejlagtigt er belastet med 14,2 mio. kr.

Langfristet tilgodehavende – saldo 7.719.000 kr.

- Revisionen viste tilfælde, hvor afstemningsloggen ikke indeholdt dokumentation for kommunens tilgodehavende.

Hensatte forpligtelser – saldo 2.223.352.000 kr.

Balanceposten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Kortfristet gæld i øvrigt – saldo 987.516.000 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i denne balancepost med 740.784.000 kr, revideres samlet for hele kommunen, og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

- I flere tilfælde indeholder afstemningsloggen ikke tilstrækkelige oplysninger til en bedømmelse af saldiene.
- Revisionen viste, at afstemninger for ventende udbetalinger ikke indeholder oplysninger om, at det i forbindelse med afstemningen er vurderet, om saldoen omfatter gamle fakturaer, der skal annulleres eller rettes.
- En konto indeholder depositum i forbindelse med antenneleje, hvori der indgår indbetalinger på 18.838 kr. fra Nørre Gymnasium og 30.508 kr. fra Østre Borgerdyd Gymnasium. Vi finder, at indbetalingerne for deposita burde have været afregnet ved gymnasiernes overgang til selveje.

Likvide beholdninger – saldo 1.276.704.796

I flere tilfælde indeholder afstemningsloggen ikke dokumentation i form af kontoudtog fra pengeinstitut eller kassekladde med opgørelse af beholdningen til bedømmelse af, om de likvide beholdninger er til stede og opgjort korrekt.

- Der er konstateret tilfælde, hvor saldoen på funktion 9.01 omfatter både kontante beholdninger og indeståender i pengeinstitut. Sidstnævnte skal registreres på funktion 9.05.

- I et tilfælde er der i afstemningsloggen oplyst en difference som følge af konteringsfejl i forhold til bogføringens oplysninger om et bankindestående på 130.000 kr., der ifølge forvaltningen (afstemningsloggen) burde have været 0 kr. Uanset disse oplysninger, som fremgår af afstemningsloggen ved afstemningen pr. 31. oktober 2008, er der ikke taget stilling til oplysningerne om konteringsfejl.

g. Ledelsestilsyn

Forvaltningen har som svar på vores brev om revisionen for 2008 oplyst, at indførelsen af afstemningsloggen i Københavns Kommune har bevirket, at afstemningsblanketter ikke skal underskrives af ledelsen, men at ledelsen på de enkelte enheder er pligtige til at forholde sig til afstemningen.

Revisionsdirektoratet har modtaget dokumentation for de udførte ledelsestilsyn.

Sammenfatning

h. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

Revisionen af de omkostningsrelevante dele af balancen har påvist fejl for så vidt angår måling og indregning af posterne i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis. Vi har ikke beregnet den beløbsmæssige virkning af vores konstateringer.

For de finansielle balanceposter har revisionen påvist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav i form af ikke-afstemte konti og mangler for så vidt angår dokumentation af saldi, herunder oplysningskravene vedrørende specifikationen af

enkeltposter. Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at prognosearbejdet blev styrket, så det forventede regnskabsresultat estimeredes bedre. Det henstilledes endvidere, at budget og bogføring registreres korrekt på funktionerne inden for de enkelte bevillinger.

Børne- og Ungdomsudvalget henviste i sin besvarelse af 13. august 2008 til, at udvalget til styrkelse af prognosearbejdet i 2008 havde ansat en controllerassistent, der skal deltage i prognosearbejdet. Herudover var der afholdt kompetenceudvikling af det decentrale niveau for at sikre god økonomistyring både indenfor budgettering og budgetopfølgning.

Børne- og Ungdomsudvalget har i sin midtvejsopfølgning den 25. februar 2008 oplyst, at prognosearbejdet løbende er blevet styrket i 2008. Decentralt kan der dog være forventninger i oktober, som ikke bliver indfriet ved opgørelsen ved årsafslutningen. Endvidere er de decentrale enheder blevet kontaktet ved prognoser for at klarlægge om forventningen reelt passer. Der forventes derfor ikke større afvigelser i 2008 i forhold til prognosearbejdet.

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Børne- og Ungdomsudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Efterspørgselsstyrede serviceområder, drift		
Dagtilbud	3.554	6
Dagtilbud – special	88	-5
Fritidshjem og klubber - special	134	0
Undervisning	2.683	12
Specialundervisning	605	9
Sundhed	220	-10
Miljø	14	-6
Efterspørgselsstyrede overførelser	12	-4
Rammestyrede områder, drift		
Dagtilbud	30	-1
Dagtilbud – special	3	-1
Administration	330	2

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afvigelserne korrekte og fyldestgørende.

d. Vi har ikke konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal.

Fejlagtig registrering af budget og bogføring

Vi har tidligere henstillet, at budget og bogføring registreres korrekt på funktionerne inden for de enkelte bevillinger.

Det er konstateret, at der også i 2008 er flere uoverensstemmelser mellem budget og bogføring.

Revisionsbemærkning

Vi skal henstille, at der træffes foranstaltninger til, at budget og bogføring registreres korrekt.

3.5 Anlæg

Opfølgning af revisionen for 2007

a. Revisionsdirektoratet fandt det utilfredsstillende, at anlægsregnskaber ikke var fremsendt til revision senest 6 måneder efter afslutningen.

Børne- og Ungdomsudvalget oplyste hertil, at forvaltningens anlægssager regnskabsforklares i al væsentlighed af Københavns Ejendomme. Der blev fremlagt en redegørelse for den aktuelle anvendelse af puljer i 2007 på Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 19. december 2007. Revisionsdirektoratet blev kontaktet med henblik på en tilfredsstillende anlægsafrapportering. Fremadrettet tilsikrer forvaltningen, at anlægsregnskaber fremsendes rettidigt.

b. Det fremgår af Københavns Kommunes regnskab, side 251-252, at der i 2008 er afsluttet eller forventes afsluttet 42 anlægsregnskaber med samlede udgifter på 61,6 mio. kr.

Disse anlægsregnskaber er ikke forelagt Revisionsdirektoratet.

Det fremgår af Budget og regnskabshåndbogens afsnit 18, at aflæggelse af særskilt anlægsregnskab skal ske senest 6 måneder efter arbejdets afslutning. Et anlægsregnskab vurderes som afsluttet, når der foreligger en ibrugtagningstilladelse eller bygningen mv. er ibrugtaget. Udvalgene skal i forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for det år, hvori det pågældende anlægsregnskab er afsluttet, redegøre for anlægsarbejdet.

Anbefaling

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at anlægsregnskaber aflægges så betids, at reglen om aflæggelse af anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning kan overholdes.

3.6 Eftersyn af likvide midler

a. Interne uanmeldte eftersyn af Børne- og Ungdomsforvaltningens kasser og andre likvide konti foretages af Koncernservice.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet for 2007, at uanset kasseeftersyn udføres af forvaltningen eller Koncernservice, skal der foretages en opsamling af resultater og tiltag vedrørende kasseeftersynene af den centrale regnskabsafdeling.

Børne- og Ungdomsudvalget oplyste i besvarelsen af 13. august 2008, at i forbindelse med overflytning til Koncernservice vil rapportering omkring resultater af kasseeftersyn blive fulgt op, ligesom der bliver iværksat tiltag, således, at de kasser, der eksisterer i forvaltningen, lever op til kravene i Kasse og Regnskabsregulativet.

Børne- og Ungdomsudvalget har i midtvejsopfølgningen den 25. februar 2009 oplyst, at alle kasseeftersyn vil af Koncernservice blive rapporteret til distriktsforvaltninger, der drager omsorg for, at der sker en opfølgning på kasseeftersynet.

Revisionen af 2008

Revisionsdirektoratet har udbedt sig oplysninger om de foretagne kasseeftersyn, men har ikke modtaget materiale herom.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at resultatet af udførte kasseeftersyn og eventuelle iværksatte tiltag i denne anledning ikke er forelagt revisionen.

3.7 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, som revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet for 2007, at der blev truffet aftale med Det Kongelige Opfostringshus om afviklingen af kommunens tilgodehavende, og der udarbejdedes en refusionsopgørelse for familieskolens drift i 2007. Det blev endvidere anbefalet, at lejeaftalen mellem Familieskolen Hellebæk og Det Kongelige Opfostringshus blev indgået, og at der herefter blev truffet aftale om refusion af kommunens udgifter på 0,9 mio. kr.

Det fremgår af Børne- og Ungdomsudvalget besvarelse af 13. august 2009, at forvaltningen har udarbejdet en indstilling til Børne- og Ungdomsudvalget om afvikling af Det Kongelige Opfostringshus, herunder igangsættelse af afviklingen af kommunens tilgodehavende.

I Børne- og Ungdomsudvalgets midtvejsopfølgning den 25. februar 2009 blev det oplyst, at den erhvervsdrivende fond – DKO – netop er blevet godkendt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, og der pågår forhandlinger om kommunens tilgodehavende samt huslejefastsættelse.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at der er indgået en lejeaftale med fonden, og der foregår forhandlinger om afviklingen af kommunens tilgodehavende.

Revisionen af 2008

c. Forvaltningen har som svar på vores brev om revisionen for 2008 oplyst, at de selvejende institutioner med driftsoverenskomst sender 1. udgave af regnskaberne til distriktsforvaltningerne medio januar. Regnskaberne benyttes til afstemning og indtastning i KØR, så kommunens regnskab er retvisende.

Herefter sendes regnskabet i den endelige 2. udgave til distriktsforvaltningerne, der gennemgår disse. Gennemgangen af regnskabet er i gang i distriktsforvaltningerne, der vil være afsluttet ultimo marts måned.

Oplysningerne er bilagt en oversigt over bemærkninger til de selvejende regnskaber opdelt på distrikter. Bortset fra distrikt Østerbro er de øvrige distrikter i gang med den 2. gennemgang af regnskaberne.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at det sikres, at distrikt Østerbro gennemgår regnskaberne mv. for de selvejende institutioner.

4. Andre opgaver

4.1 Revisorerklæringer

Vi har i 2008 afgivet revisorerklæring på følgende regnskabsopgørelser:

- Velfærdsministeriet – Regnskab over projekt "For tidligt fødte børn i dagplejen" for år 2008.
- Statens Musikråd – Musikskolen – Regnskab for driftstilskud år 2007, Musikalsk Grundkursus år 2007.
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – 21 elevopgørelser vedrørende projekt "Etniske minoriteter på højskole".
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab for "Projekt Bagland" for år 2007 og 2008.
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab for projekt "Ringe i vandet" for år 2008.
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab for "Den kreative musik workshop – Et musik- og integrationsprojekt for børn i Mjølnerparken på Nørrebro" for 2007.
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab for "Projekt SAFA-Nørrebro" for 2008.
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration – Regnskab for "Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningslivet: projekt 2006/234-1204" for 2006-2008.
- Forebyggelsesfonden – Regnskab for "Det lille mirakel i Valby" for 2008.
- Undervisningsministeriet – Regnskab for "Tilskud til indkøb af computerudstyr til elever på 3. klassetrin i finansåret 2007".

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

12. juni 2009

Jan Christensen

/Jørgen Henriksen

Sundheds- og Omsorgsudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger**

2. Årsrevisionsprotokollat – Revision af regnskab 2008 (2009-82169)

Sundheds- og Omsorgsudvalget skal tage stilling til Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger i protokollatet samt redegøre for påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

INDSTILLING OG Beslutning

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indstiller,

1. at Sundheds- og Omsorgsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger til efterretning og
2. at Sundheds- og Omsorgsudvalget godkender forvaltningens påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af årsregnskab for 2008 afgivet to bemærkninger og en anbefaling til forvaltningen. Revisionsbemærkninger kan rangordnes i forhold til, hvor graverende Revisionsdirektoratet/Revisionsudvalget finder, at forholdet er. Den rangordning, der anvendes i Københavns Kommune, fremgår af bilag 2.

Bemærkninger rangordnes fra niveau 1 (mest kritisk) til niveau 23 (mindst kritisk). Intervallet fra 1 til 5 benævnes 'Røde'. Intervallet 6 til 15 benævnes 'Gule' og intervallet 16 til 23 benævnes 'Grønne'. I protokollatet er de to bemærkninger ledsaget af én gang "beklageligt" (Gul niveau 6) og én gang "henstille" (Gul niveau 13). Bemærkningen "beklageligt" er rettet mod udvalgets balanceposter, og bemærkningen "henstille" er rettet mod forvaltningens kontrol med de decentrale enheder.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen lægger vægt på, at regnskabsføring og økonomistyring ikke bør give anledning til bemærkninger. Ikke desto mindre vurderer forvaltningen, at karakteren af bemærkningerne i protokollatet indikerer, at både regnskabsføring og økonomistyring i 2008 har været håndteret sikkert og pålideligt.

Det er desuden værd at notere sig, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ikke tidligere har fået et revisionsprotokolat med så få anmærkninger.

Løsning

Revisionsbemærkninger

1. "Revisionsdirektoratet *henstiller*, at forvaltningens kontrol af de decentrale enheders overholdelse af forretningsgange sker aktivt ved stikprøvemæssige undersøgelser, og at der udarbejdes en forretningsbeskrivelse herfor og for køb af varer og tjenesteydelser (der henvises til side 8 i bilag 1)".

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har noteret sig Revisionsdirektoratets henstilling. Forvaltningen deler direktoratets opfattelse af vigtigheden af, at forretningsgange overholdes,

hvorfor ansvaret herfor er placeret i det almindelige ledelseshierarki. I tilfælde af at den centrale administration bliver bekendt med manglende overholdelse af forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet, vil der umiddelbart blive taget de fornødne skridt til at rette op på forholdet. Hvad angår en forretningsgangsbeskrivelse for området: "køb af varer og tjenesteydelser" vil forvaltningen udarbejde en sådan i løbet af 2009.

2. "Vi finder det *beklageligt*, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at kvalitetssikringen og det ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet (der henvises til side 23 i bilag 1)".

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen tager Revisionsdirektoratets bemærkning til efterretning og er enig med direktoratet i, at der stadig er mulighed for forbedring af afstemning og specifikationer af balancekontiene. Da dette arbejde for en væsentlig dels vedkommende udføres af Koncernservice, vil forvaltningen fortsætte dialogen med henblik på, at bringe hvert af de enkelte forhold Revisionsdirektoratet har påpeget på plads.

Anbefalinger

- "Vi anbefaler, at redegørelsen suppleres med de initiativer og tiltag forvaltningen har iværksat overfor de enkelte institutioners bestyrelse, herunder om godkendelse af institutionens årsregnskab. Endvidere anbefales det, at der gives en sammenfattende konklusion om resultatet af årets tilskudsadministration (der henvises til side 33 i bilag 1)".

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har noteret sig Revisionsdirektoratets anbefaling, og vil implementere de foreslåede tiltag med virkning fra 2009-regnskaberne.

Økonomi

Ingen.

Videre proces

Revisionsdirektoratet udarbejder på baggrund af beslutningsprotokollen en samlet revisionsberetning for Københavns Kommune. De relevante dele af denne beretning vil blive forelagt Sundheds- og Omsorgsudvalget i oktober 2009.

Hanne Baastrup /

Lars Matthiesen

bilag

[Bilag 1. Årsrevisionsprotokollat nr. 4/2008 til Sundheds- og Omsorgsudvalget, revision af regnskab 2008](#)

[Bilag 2. Revisionsudvalgets anvendte bemærkninger i de sidste 4 års revisionsprotokollater](#)

Sundheds- og Omsorgsudvalgets beslutning den 20.08.2009

Indstillingen blev godkendt.

Årsrevisionsprotokollat
til
Sundheds- og Omsorgsudvalget
vedrørende
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

24. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet	2
2. Indledning	4
3. Basisrevision	6
3.1 Forretningsgange.....	6
3.2 Årsregnskabet formelle indhold	9
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	13
3.4 Bevillingskontrol.....	24
3.5 Anlæg	29
3.6 Eftersyn af likvide midler.....	30
3.7 Regnskabs gennemgang	32
4. Andre opgaver	34

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Sundheds- og Omsorgsudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Sundheds- og Omsorgsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Sundheds- og Omsorgsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at forvaltningens kontrol af de decentrale enheders overholdelse af forretningsgange sker aktivt ved stikprøvemæssige undersøgelser, og at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse herfor og for området køb af varer og tjenesteydelser. (Der henvises til side 8).
2. Vi finder det beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at kvalitetssikringen og det ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet. (Der henvises til side 23).

Anbefalinger

1. Vi anbefaler, at redegørelsen suppleres med de initiativer og tiltag forvaltningen har iværksat overfor de enkelte institutioners bestyrelse, herunder om godkendelse af institutionens årsregnskab. Endvidere anbefales det, at der gives en sammenfattende konklusion om resultatet af årets tilskudsadministration. (Der henvises til side 33).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Sundheds- og Omsorgsudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifterne udgør netto 5.795 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets balance viser samlede aktiver på 212 mio. kr. og en egenkapital på -1.627 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

Til Sundheds- og Omsorgsudvalget afgives endvidere et revisionsprotokollat om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 for visse dele af det sociale område (folkepension og boligydelse).

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (Nr. 8/2007 af 30. juni 2008) henstillede Revisionsdirektoratet, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen udarbejder en samlet kontrolstrategi for overholdelsen af forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet samt øvrige forretningsgange, herunder i relation til de decentrale enheder.

Sundheds- og Omsorgsudvalget meddelte i sin besvarelse af 21. august 2007, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen havde noteret sig Revisionsdirektoratets henstilling. Forvaltningen deler direktoratets opfattelse af vigtigheden af, at forretningsgange overholdes, hvorfor ansvaret herfor er placeret i det almindelige ledelseshierarki. I tilfælde af, at den centrale administration bliver bekendt med manglende overholdelse af

forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet, vil der umiddelbart blive taget de fornødne skridt til at rette op på forholdet.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets kommenterede ikke forholdet ved midtvejsopfølgningen den 19. februar 2009.

Revisionen af 2008

c. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har oplyst, at Administrationscentret under ledelse af administrationschefen er ansvarlig for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, som Kasse- og Regnskabsregulativet kræver.

Det er endvidere oplyst, at alle forretningsbeskrivelser foreligger, og at beskrivelserne ajourføres løbende i takt med, at behovet herfor viser sig.

Revisionsdirektoratet har forespurgt, om forretningsgangsbeskrivelserne generelt er ajourført, så de afspejler opgavevaretagelsen efter etableringen af Koncernservice. Ifølge Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventes ajourføringen af forvaltningens Kasse- og Regnskabsregulativ færdiggjort inden udgangen af 1. halvår 2009. For så vidt angår ajourføring af forretningsgangsbeskrivelsen for det omkostningsbaserede regnskab afventes Økonomiudvalgets behandling af en ajourføring af kommunens regnskabspraksis.

Sundheds- og Omsorgsudvalget meddelte ved midtvejsopfølgning i februar 2008 af revisionen af regnskabet for 2007, at forvaltningen havde indledt arbejdet med forretningsbeskrivelsen for køb af varer og tjenesteydelser, og at færdiggørelsen afventede beslutning om organisering af indkøbshierarki og work-flow vedrørende det elektroniske indkøbssystem. Dette ville ske i 1. halvår af 2008.

Forvaltningen har nu oplyst, at der ikke er udarbejdet en særskilt forretningsgangsbeskrivelse for indkøbsområdet, da der ikke er et formaliseret krav om anvendelse af indkøbssystemet, og da der ikke foreligger relevante indkøbsaftaler på indkøbsportalen. Med hensyn til tjenesteydelser er det forudsat, at der benyttes de aftaler, som er gældende for kommunen, i den udstrækning der er relevante aftaler.

Uanset Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ikke anvender indkøbssystemet, finder direktoratet, at der bør udarbejdes en beskrivelse af forretningsgangen for området køb af varer og tjenesteydelser.

Revisionsdirektoratet har i 2008 med forvaltningen drøftet forretningsbeskrivelsen for lønområdet og et oplæg til koncept for intern kontrol på det sociale område.

d. Som opfølgningen af revisionen af 2007 er det Revisionsdirektoratets opfattelse, at det tilsyn som centralforvaltningen skal tilrettelægge og udøve, er et selvstændigt ansvar og dermed uafhængigt af udøvelsen af det almindelige ledelsesansvar i de decentrale enheder.

Revisionsdirektoratet bad oplyst, hvilke kommentarer Sundheds- og Omsorgsforvaltningens interne kontrol med overholdelse i 2008 af forretningsbeskrivelserne har givet anledning til.

Ifølge Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har der i 2008 i særlig grad været fokus på institutionernes overholdelse af forretningsgangen vedrørende afstemning af balancekonti. Dette har ifølge forvaltningen givet anledning til en opstramning i forhold til afstemning af likvide konti samt generelt omkring afstemninger i forhold til visse af forvaltningens selvejende institutioner.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller, at forvaltningens kontrol af de decentrale enheders overholdelse af forretningsgange sker aktivt ved stikprøvemæssige undersøgelser, og at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse herfor og for området køb af varer og tjenesteydelser.

3.2 Årsregnskabet formelle indhold

a. Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber. Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Sundheds- og Omsorgsudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 26. marts 2009.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	5.073	5.020
Anlæg	12	9
Finansposter	710	860
I alt	5.795	5.889

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Sundheds- og Omsorgsudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	535	512
Finansielle anlægsaktiver	81	51
Anlægsaktiver i alt	616	563
Omsætningsaktiver	-404	-527
Aktiver i alt	212	36
Egenkapital	-1.627	-1.446
Hensatte forpligtelser	386	437
Langfristede gældsforpligtelser	457	483
Kortfristede gældsforpligtelser	993	560
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	3	2
Passiver i alt	212	36

Den væsentligste årsag til stigningen i kortfristede gældsforpligtelser er skyldige feriepenge, som fra 2008 opgøres efter nye principper.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirculæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomiplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.

- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Herudover har forvaltningen forelagt udvalget en oversigt over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve med Københavns Kommune som kreditor.

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har bekræftet, at saldi på fejlkonti og tilhørende mellemregningskonti vedrørende løn er posteret i 2008-regnskabet til relevante løndriftskonti.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har oplyst, at der ikke i det udgiftsbaserede bevillingsregnskab er registreret hensatte forpligtelser, men at der – efter aftale med Økonomiforvaltningen – er afsat 48,3 mio. kr. til skyldige omkostninger som primært vedrører takstsagen og skyldig afregning af sundhedsydelser til Region Hovedstaden.

Oversigt over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve

De pantebreve og skadesløsbreve der er oplyst i oversigten er registreret i regnskabet på funktion 9.63 Langfristet gæld vedrørende selvejende institutioner. I 2 tilfælde svarer restgælden i oversigten dog ikke til restgælden ifølge regnskabet. Endvidere har kommunen ifølge oversigten i 4 tilfælde ikke overenskomst med debitor. Disse pantebreve bør så ikke registreres i regnskabet på nævnte funktion, men i stedet for registreres som langfristet tilgodehavende.

e. Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været ført i bevillingsregnskabet for 2008. Ledelsen har den 23. marts 2009 afgivet en erklæring herom.

Kommentar

Det er vores opfattelse, at Sundheds- og Omsorgsudvalgets regnskab er aflagt i overensstemmelse med gældende bestemmelser.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for

ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er denne opgave henlagt til Administrationscentret.

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at balancekonti ikke var behandlet som foreskrevet.

Sundheds- og Omsorgsudvalget henviste i sin besvarelse af 21. august 2008 til Sundheds- og Omsorgsforvaltningens indstilling. Forvaltningen var enig med direktoratet i, at der var et potentiale for forbedring af afstemninger og specifikationer af balancekontiene. Da arbejdet for en væsentlig dels vedkommende udføres af Koncernservice ville forvaltningen tage kontakt hertil med henblik på en drøftelse af hvert af de enkelte forhold Revisionsdirektoratet havde påpeget.

Ifølge Sundheds- og Omsorgsudvalgets midtvejsopfølgning af 19. februar 2009 har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen gennem den sidste del af 2008 været i løbende dialog med Koncernservice vedrørende afstemning af balancekonti. I forbindelse med aflæggelse af regnskab for 2008 er der i forvaltningen allokeret ekstra ressourcer til at støtte Koncernservice i afstemningsarbejdet.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservice's tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.

Det er konstateret, at beskrivelsen ikke er tilstrækkelig fyldestgørende og ajour.

Forvaltningen har oplyst, at en planlagt ajourføring af forretningsgangsbeskrivelsen afventer Økonomiudvalgets behandling af en ajourføring af kommunens regnskabspraksis.

e. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen oplyste den 12. marts 2009, at opgaven med at afstemme og specificere forvaltningens balancekonti er delt mellem Koncernservice og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Ifølge forvaltningen var status pr. 17. februar 2009 i forhold til denne opgavefordeling, at alle forvaltningens 1697 konti var afstemte, mens der ud af Koncernservice's 936 konti var 6 konti, der ikke var afstemt og 830 konto, der ikke var logget.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventer ingen berigtigelser på bevillingsregnskabet.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts

2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 535.145.926 kr.

- Revisionen viste, at posten grunde og bygninger fejlagtigt var målt til en omvurderet anskaffelsessum, der svarer til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. oktober 2004. Ifølge kommunens regnskabspraksis skal måling ske til den offentlige vurdering pr. 1. januar 2004, hvilket i praksis er vurderingen pr. 1. oktober 2003. Det anbefales, at forvaltningen foretager en gennemgang af posten og foretager de fornødne korrektioner. Vi har ikke beregnet den beløbsmæssige betydning af fejlmålingen.

Langfristede tilgodehavender – saldo 80.554.785 kr.

- Indskud i Landsbyggefonden udgør ifølge Sundheds- og Omsorgsudvalgets regnskab 70.940.204 kr., mens det i Teknik- og Miljøudvalgets regnskab er registreret med 70.547.314 kr. Vi anbefaler, at der tages kontakt til Teknik- og Miljøforvaltningen for at afklare forholdet.
- Et tilgodehavende hos en selvejende institution til finansiering af boligindskud er i regnskabet opført med 2.415.000 kr. Ifølge den forelagte dokumentation udgør indskuddet dog 5.332.484 kr.
- Ifølge Indenrigs- og Socialministeriet Budget- og regnskabssystem for kommuner skal saldoen for visse tilgodehavender ved regnskabsafslutningen svare til den aktuelle restsum med nedskrivning af forventet tab. Kommunens, herunder Sundheds- og Omsorgsforvaltningens, regnskabspraksis tager ikke stilling til sådanne nedskrivninger. Vi anbefaler, at der tages kontakt til Økonomiforvaltningen med henblik på at fastlægge en regnskabspraksis for området.

Omsætningsaktiver varebeholdninger – saldo 10.003.892 kr.

- Vi har modtaget en lageroptælling, der viser, at beholdningen pr. 31. december 2008 er opgjort til 16.748.014 kr., og ifølge opgørelsen er lageret målt til genanskaffelsespris. Ifølge kommunens regnskabspraksis skal varebeholdninger imidlertid måles til kostpris. Det anbefales, at der foretages en fornyet måling af

beholdningen i overensstemmelse med regnskabspraksis og foretages de fornødne reguleringer.

Tilgodehavender hos staten – saldo 235.519.351 kr.

Vi har modtaget den fornødne dokumentation og har opfattelsen af, at kommunens regnskabskrav er opfyldt. Opgørelsen af den foreløbige restafregning svarer til saldoen i regnskabet. Det har dog efterfølgende vist sig, at opgørelsen indeholder væsentlige fejl. På tidspunktet for fremsendelsen af dette revisionsprotokollat har vi endnu ikke revideret den endelige restafregning af statsrefusion på visse dele af det sociale område samt refusionsopgørelsen for beboerindskudslån.

Kortfristede tilgodehavender – saldo -649.142.400 kr.

- En konto for tilgodehavender i betalingskontrol med en saldo på 43.586.257 kr. indeholder ikke de krævede oplysning om årsagen til, at poster ikke er udlignet og om tiltag for inddrivelse af de ældre tilgodehavender. Primo maj 2009 henstod der fortsat 228.473 kr. vedrørende fakturaer, der havde forfaldsdato i 2008.
- På konto for andre tilgodehavender henstår løndebitorer med en saldo på i alt 3.786.866 kr., som ifølge afstemningsloggen ikke er afstemt, og de krævede oplysninger foreligger ikke.
- En konto for andre tilgodehavender med en saldo på 5.011.972 kr. indeholder ikke de krævede oplysninger om årsagen til, at poster ikke er udlignet samt oplysning om tiltag for inddrivelse af forfaldne poster.
- 2 Konti for mellemregninger mellem årene indeholder ældre poster, hvilket indikerer, at kontiene ikke som foreskrevet i rammebilaget "Regnskab i årets løb" alene benyttes til bogføring mellem regnskabsårene. Årsagen til manglende udligning af de ældre poster fremgår ikke af afstemningsmaterialet. Kontiene indeholder bl.a. overførsel af projektmidler. Der foreligger ikke dokumentation for disse overførsler. Vi har set, at saldoen på samtlige mellemregningskonti primo maj 2009 er nedbragt til netto 3.162.516 kr.
- På konto for tilgodehavender hos andre kommuner og regioner henstår en saldo på 3,7 mio. kr., som ifølge afstemningsmaterialet er et indskud hos Københavns

Praktiserende Lægers Laboratorium i forbindelse med overgangen til Region Hovedstaden. Forvaltningen modtog i januar 2008 en bekræftelse af, at beløbet henstod i KPLL's regnskab for 2006. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har oplyst, at grundet manglende afklaring i forhold til delingsaftalen med Region Hovedstaden om, hvorvidt indskuddet er overgået til Regionen, betragtes tilgodehavendet fortsat som tilhørende kommunen. Vi vurderer, at der kan være usikkerhed herom.

- En konto vedrører pensionssystemet, og der henvises herom til kortfristede gældsforpligtelser.

Hensatte forpligtelser – saldo 386.514.811 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Langfristet gæld – saldo 450.525.269 kr.

Vi har modtaget den fornødne dokumentation og har opfattelsen af, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Gæld vedrørende finansielt leasede aktiver – saldo 6.195.903 kr.

Ifølge leasingaftalen hæfter Københavns Kommune solidarisk med de øvrige kommunale leasingtagere for de leasingkontrakter, Kommune Leasing A/S har finansieret i Kommunekredit. Vi anbefaler, at hæftelsen oplyses i oversigten over garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.

Nettogæld vedrørende fonds, legater og deposita – saldo 2.861.663 kr.

- I 4 tilfælde er saldoen ikke dokumenteret i form af kontoudtog

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo 992.952.893 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i denne balancepost med 385.906.455 kr., revideres samlet for hele kommunen, og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

- For balancekonti vedrørende pensionssystemet er det oplyst i afstemningsloggen, at endelig afstemning beror på udredning mellem Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og SKAT, og at endelig afstemning vil ske i forbindelse med implementeringen af KMD socialpension. Forvaltningen har supplerende oplyst, at driften af det gamle pensionssystem forventes at ophøre pr. 1. juli 2009, og at forvaltningen herefter vil gennemgå de resterende saldi. Denne gennemgang forventes tilendebragt i juli 2009, men en endelig tidsplan er endnu ikke fastlagt. Som resultat af arbejdet forventes det, at der skal ske afskrivning af uafklarede saldi. Ultimo 2008 udgjorde de uafklarede saldi netto 33,1 mio. kr. Med hensyn til e-indkomst forventes der indgået en aftale med KMD om opløsning af saldoen og indberetning til SKAT. Endelig har forvaltningen indgået en aftale med Koncernservice om afstemning af balancekonti vedrørende pensionssystemet fra 1. januar 2009.
- Ifølge Regnskabscirkulæret skal der for systemkonti vedrørende leverandørgæld foretages en vurdering af, om saldoen indeholder fakturaer, der skal annulleres eller rettes, så betaling kan ske. Vi anbefaler, at det oplyses på afstemningsmaterialet, at denne vurdering er foretaget.
- Der foreligger ikke dokumentation for en saldo på 658.768 kr., der omfatter overførsel af projektmidler.
- For en konto for skyldig boudlæg mangler der specifikation af uddelinger på i alt 611.126 kr. Det er oplyst, at posteringerne er udredt i 2009, men vi har ikke modtaget dokumentation herfor. En konto omfatter udlæg vedrørende hjemmeboende pensionisters udflugter mv. For kontiene mangler de krævede oplysninger om årsagen til manglende udligning eller oplysning om udligningsdato, hvis denne er sket efter afstemningsdatoen.

Likvide beholdninger – saldo 803.375.922 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

- For kontante beholdninger har vi ikke modtaget dokumentation i form af kasserapport i 4 tilfælde, og for en beholdning foreligger der ikke dokumentation for kasseforskud samt oplysninger om årsagen til at ældre udlæg ikke er afregnet.
- For konti for indskud i pengeinstitutter har vi i 8 tilfælde ikke modtaget dokumentation for den bogførte saldo i form af kontoudtog fra pengeinstitutterne.

Ledelsestilsyn

g. Koncernservice foretager ifølge aftale kvalitetssikring af balanceafstemninger for de decentrale organisatoriske enheder i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. KS har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for varetagelsen af denne opgave, herunder ansvarsfordelingen. Beskrivelsen er godkendt af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen.

Formålet med KS's kvalitetssikring er:

- At sikre af afstemingsopgaven bliver udført.
- At afstemningen overholder basale krav.
- At identificere eventuelle hængepartier som centralforvaltningen kan bistå med løsning af.

Kvalitetsvurderingen sker kvartalsvis og ved årsafslutningen.

KS har på grundlag af sin kvalitetssikring af afstemningsloggen pr. 19. februar 2009 oplyst, at 190 konti er afstemt til opfølgning. Gennemgang gav KS anledning til følgende typer af konstateringer: Dokumentation mangler eller er ikke registreret i loggen, afstemningen opremser alene bevægelserne på kontiene, specifikation og forklaring af saldo mangler.

Administrationscentret er ansvarlig for, at alle forvaltningens balancekonti foreligger afstemt og specificeret og har ansvaret for opfølgning af ledelsestilsynet i de decentrale institutioner og budgetansvarlige enheder, herunder sikring af at forretningsgange overholdes, og at afstemningen bliver udført.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har om Koncernservices' kvalitetssikring oplyst, at ikke alle forvaltningens decentrale enheder har adgang til scannere, og at der derfor blev givet tilladelse til, at dokumentation ikke blev "logget", men at det blev oplyst på afstemningsarket, hvor dokumentationen kunne findes. Endvidere har der været andre uenigheder om dokumentationen, Koncernservices' rapportering om kvalitetssikringen og forventningerne til det udførte arbejde.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har konkluderet om kvalitetssikringen: "Vi er som forvaltning ansvarlige for kvaliteten og arbejdets udførelse, men må som bestillere hos KS stille os kritiske overfor den ydelse der er leveret. Derfor mener vi, at det er i kommunens interesse, at vi nu har indgået fremadrettede aftaler om kvalitet, arbejdets udførelse, rapportering mv. Det skal dog bemærkes, at der er et arbejde i gang på tværs af kommunen med at fastlægge formkrav, logningskrav mv. i forbindelse med arbejdet med nyt Kasse- og Regnskabsregulativ og rammebilag."

Revisionsdirektoratet finder det uheldigt, at der har været uklarhed om indholdet af aftalen om opgavevaretagelsen mellem Koncernservice og Sundhedsforvaltningen.

Sammenfatning

h. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

Revisionen af de omkostningsrelevante dele af balancen har påvist fejl for så vidt angår måling af posterne i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis. Vi har ikke beregnet den beløbsmæssige virkning af vores konstateringer.

For de finansielle balanceposter har revisionen påvist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav i form af ikke-afstemte konti og mangler for så vidt angår dokumentation af saldi, herunder oplysningskravene vedrørende specifikationen af enkeltposter. Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Det konstateres, at der har været uenighed mellem Koncernservice og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen om indholdet af kvalitetssikringen af afstemningsarbejdet. Endvidere har dette samt ledelsestilsynet ikke afdækket og rettet op på fejl og mangler inden aflæggelsen af årsregnskabet.

Revisionsbemærkning

Vi finder det beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at kvalitetssikringen og det ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at økonomistyringen af plejehjemsområdet under den efterspørgselsstyrede bevilling Pleje, service og boliger for ældre blev styrket, så regnskabsprognosernes pålidelighed blev øget. Det blev samtidig anbefalet at overveje at udskille hjemmeplejeområdet i en særskilt bevilling.

Sundheds- og Omsorgsudvalget henviste i sin besvarelse af 21. august 2008 til forvaltningens sagsindstilling. Heraf fremgår det, at der på baggrund af regnskabsresultatet på plejehjemsområdet for 2007 blev iværksat en række initiativer med henblik på at styrke økonomistyringen på området. Forvaltningen havde i foråret 2008 afholdt økonomistatusmøder med de enkelte lokalområder, og det generelle billede var, at effekten af de tilpasningsinitiativer, der er iværksat, begynder at afspejle sig i økonomien. På baggrund heraf var det forventningen, at der samlet set ville være budgetoverholdelse på plejehjemsområdet i 2008. Forvaltningen skulle i forbindelse med halvårsprognosen udarbejde en redegørelse om status på plejehjemmenes økonomi til Sundheds- og Omsorgsudvalget. Redegørelsen vil ligeledes blive fremsendt til Revisionsdirektoratet. Forvaltningen vil ligeledes foretage en vurdering af Revisionsdirektoratets anbefaling om at udskille hjemmeplejeområdet i en særskilt bevilling. Plejehjems- og hjemmeplejeområdet har traditionelt været placeret på samme bevilling af hensyn til dels den løbende administration, dels de mange snitflader mellem områderne i relation til plejen. Det nuværende bevillingsniveau udelukker dog ikke muligheden for at rapportere på ydelser. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen foretager således altid en særskilt rapportering på henholdsvis hjemmeplejen og plejehjemsområdet – såvel i forbindelse med kvartalsrapporteringen som i forbindelse med årsregnskabet.

Sundheds- og Omsorgsudvalget har i sin midtvejsopfølgning den 19. februar 2009 oplyst, at på baggrund af de ovennævnte snitflader har forvaltningen besluttet, at fortsætte med en samlet bevilling for derved at sikre den rette styringsmæssige sammenhæng.

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Sundheds- og Omsorgsudvalg er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Efterspørgselsstyret serviceområde		
Pleje, service og boliger for ældre	3.363	-70
Rammestyrede områder		
Sundhed	1.079	-100
Pleje, service og boliger for ældre	454	-32
Administration	181	-1
Efterspørgselsstyrede overførsler		
Sikringsydelse til ældre	188	10

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afvigelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

d. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger:

Pleje, service og boliger for ældre – efterspørgselsstyret serviceområde (mindreforbrug på 70 mio. kr.)

I regnskabsforklaringerne er det indledningsvist oplyst, at strejken i foråret 2008 på sundhedsområdet har medvirket til at generere mindreforbruget på bevillingen. Endvidere er det samlede virkarforbrug fra 2007 til 2008 faldet med næsten 48 mio. kr., hvilket skal

ses i sammenhæng med strejken og et resultat af en fokuseret indsats for nedbringelse af sygefraværet.

For de enkelte ydelser omfattet af bevillingen henvises særligt til et mindreforbrug på 40 mio. kr., der kan henføres til manglende udmøntning af budgetmidler på grund af tidsforskydning i planen for konvertering af beskyttede boliger. Som følge af strejken har det ikke været muligt at konvertere boliger i den frekvens, som det oprindeligt var planlagt, ligesom plejehjemsbehovet for en række borgere i beskyttede boliger ikke har kunnet oppebære en konvertering til plejehjemslignende boliger. Hertil kommer at størstedelen af de konverteringer, der har fundet sted i 2008 først er effektueret i andet halvår, hvorfor helårseffekten først slår igennem i 2009.

På hjemmeplejeområdet er der et mindreforbrug på knap 20 mio. kr., som hovedsageligt begrundes med de indledningsvist oplyste forhold. Endvidere er der i løbet af 2008 blevet tilført yderligere budget til dækning af en strukturel ubalance sammenlignet med de øvrige 6-byer samt en øget ufinansieret opgaveglidning fra sygehusene.

Sundhed – rammestyret område (mindreforbrug på 100 mio. kr.)

Ifølge regnskabsforklaringerne er mindreforbruget især begrundet i et mindreforbrug på knap 75 mio. kr. til medfinansiering af sundhedsvæsenet, der primært relaterer sig til tidsforskydninger i aktiviteten som følge af strejken i 2008. På grundlag af foreliggende sundhedsdata har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen opgjort, at 55 mio. kr. svarer til nedgangen i aktiviteten som følge af strejken. Det resterende mindreforbrug til medfinansiering af sundhedsområdet tilskrives den usikkerhed, der generelt har været om aktivitetsniveauet på medfinansiering.

Et mindreforbrug på knap 11 mio. kr. kan henføres til genoptræning efter sygehusindlæggelse dels på ambulant genoptræning efter sundhedsloven som primært kan relateres til strejken dels den nye kommunale opgave vedrørende vederlagsfri fysioterapi, som kommunen har overtaget pr. 1. august 2008. Det resterende mindreforbrug relateres til en række andre ydelsesområder.

Pleje, service og boliger for ældre – rammestyret område (mindreforbrug på 32 mio. kr.)

Et mindreforbrug på godt 11 mio. kr. henføres til moderniseringsplanen og er begrundet i tidsforskydninger i forhold til lukningsfasen af plejehjemmet Fælledgården samt udgifter forbundet med flytning af beboere og tidsforskydninger i den todelte moderniseringsfase af plejehjemmet Dr. Ingrid som følge af brand.

Et mindreforbrug på knap 14 mio. kr. vedrører ifølge regnskabsforklaringerne politisk prioriterede projekter og er sammensat af flere forskellige poster og udtryk for tidsforskydninger for projekterne.

Kommentar

Gennemgangen af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens regnskabsforklaringer for afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal har ikke givet anledning konstateringer om fejl.

3.5 Anlæg

a. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen oplyste til Revisionsdirektoratet den 12. marts 2009, at der ikke er afsluttede anlægsarbejder i 2008.

Ifølge Københavns Kommunes regnskab 2008, s. 253, oversigt over anlægsregnskaber, er der et mindre anlægsarbejde med udgifter i 2008 på i alt 178.000 kr., der er afsluttet eller forventes afsluttet i 2008.

Ifølge Økonomiforvaltningens Budget- og Regnskabshåndbog skal der aflægges særskilt anlægsregnskab senest 6 måneder efter arbejdets afslutning, når der foreligger en ibrugtagningstilladelse eller, når bygningen mv. er taget i brug.

Kommentar

Revisionen af anlægsområdet giver ikke anledning til bemærkninger eller anbefalinger.

3.6 Eftersyn af likvide midler

a. Interne uanmeldte eftersyn af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens kasser og andre likvide konti foretages hovedsageligt af Koncernservice. Ved eftersynene foretages afstemning af likvide konti og efter behov andre statuskonti i samarbejde med den enkelte institution.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at gældende bestemmelser for behandling af kassebilag blev efterlevet. Det blev endvidere anbefalet, at forvaltningen følger op herpå fx som led i de interne eftersyn.

I Sundheds- og Omsorgsudvalgets besvarelse af 21. august 2008 blev der henvist til, at forvaltningen fremadrettet ville sikre – via interne eftersyn af hovedkassen – at gældende bestemmelser for behandling af kassebilag efterleves.

I udvalgets midtvejsopfølgning den 19. februar 2009 blev det oplyst, at forvaltningen har iværksat en procedure, der indebærer interne kasseeftersyn af hovedkassen.

Revisionen af 2008

c. Revisionsdirektoratet bad oplyst omfanget af forvaltningens interne eftersyn af likvide midler i 2008, herunder eventuelle kommentarer som disse har givet anledning til.

Ifølge Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har Koncernservice gennemført kasseeftersyn af alle forvaltningens kontantkasser. I fire tilfælde gav eftersynene anledning til bemærkninger. Ifølge forvaltningen er de pågældende forhold, der alle vedrørte unøjagtigheder i forhold til at følge gældende forretningsgange, efterfølgende bragt i orden.

Forvaltningens egen interne kontrolfunktion har i 2008 foretaget 2 eftersyn af hovedkassen i Sjællandsgade, som ikke gav anledning til bemærkninger.

Kommentar

Revisionen af de likvide midler giver ikke anledning til bemærkninger eller anbefalinger.

3.7 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, som revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede Revisionsdirektoratet, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen årligt udarbejder en rapport om resultatet af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv. for selvejende institutioner.

Sundheds- og Omsorgsudvalget henviste i sin besvarelse af 21. august 2008 til forvaltningens sagsindstilling, hvoraf det fremgik, at forvaltningen fremadrettet vil udarbejde et samlet materiale af hensyn til en formaliseret vurdering af de indhentede erfaringer fra den årlige gennemgang.

Af udvalgets midtvejsopfølgning den 19. februar 2009 fremgår det, at forvaltningens notater om gennemgangen af de reviderede regnskaber nu samles i en fælles mappe, som dermed udgør den af revisionen anbefalede samlede rapport om resultatet af den gennemførte kontrol.

Revisionen af 2008

Revisionsdirektoratet har anmodet Sundheds- og Omsorgsforvaltningen om den seneste redegørelse for den årlige vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv.

Forvaltningen oplyste, at bemærkninger ved den foretagne gennemgang af årsregnskab og revisionsprotokollater for 2007 ud fra en afvejning af væsentlighed institutionsvis er rapporteret til institutionens ledelse og bestyrelse via det relevante ældrekontor.

Vi har modtaget Sundheds- og Omsorgsforvaltningens samlede redegørelse for gennemgang af selvejende institutioners årsregnskab med tilhørende årsrevisionsprotokollat for regnskabsåret 2007. Redegørelsen indeholder en detaljeret institutionsvis beskrivelse af de konstateringer, der er gjort ved gennemgangen.

Anbefaling

Vi anbefaler, at redegørelsen suppleres med de initiativer og tiltag forvaltningen har iværksat overfor de enkelte institutioners bestyrelse, herunder om godkendelse af institutionens årsregnskab. Endvidere anbefales det, at der gives en sammenfattende konklusion om resultatet af årets tilskudsadministration.

4. Andre opgaver

4.1 Revisorerklæringer

Vi har afgivet revisorerklæring på 31 regnskaber, hvor Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har modtaget tilskud fra følgende puljer:

- Til bedre fleksibel hjemmehjælp.
- Udvikling af bedre ældrepleje (UBÆP).
- Pulje til styrket indsats for ældre med anden etnisk baggrund end dansk (ETÆLDRE).
- Pulje til medfinansiering af kommunale rygestop- og tobaksforebyggelsesprojekter.
- Satspuljen 2005.
- Kommunalpuljen til Gang i Danmark.
- Demenspuljen.
- Projekt uden angivelse af pulje.
- Projekt uden angivelse af pulje.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

24. juni 2009

Tommy Jacobsen

Lovpligtig beretning til regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – socialområdet (folkepension og boligydelse)**

3. Revisionsprotokollat - regnskab 2008 - det sociale område (folkepension og boligydelse) (2009-88296)

Sundheds- og Omsorgsudvalget skal tage stilling til Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger i protokollatet (bilag 1) samt redegøre for påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

INDSTILLING OG Beslutning

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen indstiller,

1. at Sundheds- og Omsorgsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger til efterretning.

Problemstilling

I protokollatet for 2008 har Revisionsdirektoratet ikke fundet anledning til at afgive hverken bemærkninger eller anbefalinger. Den eneste kommentar i protokollatet er: "Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningens administration på de udvalgte områder har været tilfredsstillende".

Revisionsdirektoratet vurderer i forbindelse med revisionen af det sociale område (folkepension og boligydelse), om der er behov for at angive revisionsbemærkninger og/eller anbefalinger til forvaltningen. Revisionsbemærkninger kan "rangordnes" i forhold til, hvor graverende Revisionsdirektoratet/Revisionsudvalget finder, at forholdet er. Den rangordning der bruges i Københavns Kommune fremgår af bilag 2.

LØSNING

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen lægger vægt på, at regnskabsføring og økonomistyring ikke bør give anledning til bemærkninger, hvorfor det må konkluderes, at både regnskabsføring og økonomistyring på det sociale område i 2008 har været håndteret sikkert og pålideligt. Det er desuden værd at notere sig, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen ikke tidligere har fået et revisionsprotokolat uden anmærkninger.

Som supplement til den generelle revision af området gennemfører Revisionsdirektoratet årligt et antal stikprøver af konkrete sager. Resultatet af denne stikprøve i 2008 kan ses på side 12 i bilag 1, hvoraf det fremgår, at der alene blev fundet 3 sager med fejl af formel karakter.

Økonomi

Ingen.

Videre proces

Revisionsdirektoratet udarbejder på baggrund af beslutningsprotokollen en samlet revisionsberetning for Københavns Kommune. De relevante dele af denne beretning vil blive forelagt Sundheds- og Omsorgsudvalget i oktober 2009.

BILAG

Hanne Baastrup

/Lars Matthiesen

bilag

[Bilag 1. Årsrevisionsprotokollat nr. 5/2008 til Sundheds- og Omsorgsudvalget, Revision af regnskab for 2008 det sociale område \(folkepension og boligydelse\)](#)

[Bilag 2. Oversigt over Revisionsudvalgets anvendte bemærkninger i de sidste 4 års revisionsprotokollater](#)

Sundheds- og Omsorgsudvalgets beslutning den 20.08.2009

Indstillingen blev godkendt.

Revisionsprotokollat
til
Sundheds- og Omsorgsudvalget
vedrørende
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

**Revisionen af Københavns Kommunes
regnskab for 2008 på visse dele
af det sociale område
(folkepension og boligydelse)**

24. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet	2
II. Den udførte revision.....	3
Revisionsbetænkningen for 2007	4
Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007	5
B. Intern kontrol	5
Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller	5
C. Revision af personsager	10
Folkepension.....	10
Personlige tillæg og helbredstillæg	11
Supplerende pensionsydelse	11
Boligydelse	11
Beboerindskudslån	11
Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering	11

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på visse dele af det sociale område (folkepension og boligydelse) redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Sundheds- og Omsorgsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Kommentar

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningens administration på de udvalgte områder har været tilfredsstillende.

II. Den udførte revision

2. Revisionen af folkepension mv. er sket i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på Velfærdsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen).

Inden for Sundheds- og Omsorgsudvalgets område har revisionen omfattet en gennemgang af forretningsgange og personsager på følgende områder:

- Folkepension.
- Personlige tillæg og helbredstillæg.
- Supplerende pensionsydelse
- Boligyldelse som tilskud og lån til folkepensionister.
- Beboerindskudslån.

Sundheds- og Omsorgsudvalgets bruttoudgifter på området har ifølge "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – Endelig restafregning 2008" udgjort følgende:

	Mio. kr.
Folkepension mv.	5.468,7
Personlige tillæg og helbredstillæg	98,5
Boligsikring	0,2
Boligyldelse ekskl. lån	<u>513,4</u>
I alt	6.080,8

Nedenfor redegøres der under afsnit A for opfølgningen af revisionen af 2007. I afsnit B omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne kontrol, og i afsnit C redegøres der for revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og fejlrubricering.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og nævnte revisionsbekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisionssskik.

A. Opfølgning af revisionen af tidligere år

Revisionsbetænkningen for 2007

3. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007, bilag 1, s. 347, pkt. 18, fandt Revisionsdirektoratet det stærkt påkrævet, at det ny kontrolkoncept implementeres, så der kan ske en reduktion af manglerne i de interne kontroller.

Ifølge betænkningen oplyste forvaltningen, at implementeringen af det nye kontrolkoncept havde trukket længere ud end oprindelig forudset. Det er imidlertid næsten færdigt og vil blive implementeret i forhold til P/O-kontorerne i løbet af august/september 2008.

Revisionsudvalget fandt det beklageligt, at styrkelsen af den interne kontrol havde været forsinket.

Sundheds- og Omsorgsudvalget har i midtvejsopfølgningen af sagen den 19. februar 2009 oplyst: Kontrolkonceptet er implementeret i slutningen af 2008. Udarbejdelsen af det nye koncept er foregået i nært samarbejde mellem den centrale forvaltning, P/O-kontorerne og Revisionsdirektoratet.

4. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007, s. 350, pkt. 24, fandt Revisionsdirektoratet det utilfredsstillende, at oversigten over aktive låntagere vedrørende beboerindskudslån til brug for statsrefusionsopgørelsen indeholdt væsentlige fejl, og at antallet af formelle fejl for boligydelsesområdet fortsat er højt.

Forvaltningen noterede i betænkningen, at i forhold til direktoratets stikprøve i 2005 er andelen af sager uden fejl forøget fra 63,6 % til 85,7 % samtidig med, at der i 2007-stikprøven ikke fandtes en eneste fejl med refusionsmæssig betydning.

Det er dog forvaltningens vurdering, at en fejlandel på ca. 14 % er for høj, og forventer, at både det nye kontrolkoncept samt et fortsat stærkt lokalt ledelsestilsyn vil nedbringe denne andel yderligere i de kommende år.

Sundheds- og Omsorgsudvalget har i midtvejsopfølgningen af 19. februar 2009 henvist til ovennævnte besvarelse i revisionsbetænkningen.

Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007

5. Velfærdsministeriet har i brev af 7. april 2009 meddelt følgende bemærkninger, som ministeriets gennemgang af betænkningen om revisionen af Københavns Kommunes regnskaber på det sociale område for 2007 har givet anledning til:

- Ministeriet finder det særdeles kritisabelt, at revisor fortsat kan konstatere store mangler vedrørende forretningsgange, forvaltning og intern kontrol. Dette bemærkede Velfærdsministeriet ligeledes i decisionsskrivelsen for 2006. Kritikken skal herunder ses i lyset af, at Sundheds- og Omsorgsudvalget forklarede, at kritikken i 2006 blev taget til efterretning og i øvrigt henviste til den fortsatte udarbejdelse af et nyt kontrolkoncept.

Der henvises til pkt. 3.

- Velfærdsministeriet henstiller, at der rettes ledelsesmæssig fokus på området for beboerindskudslån, og at der gennemføres tiltag, der øger kvalitetsniveauet væsentligt, så sager forvaltes inden for gældende love og regler. Ministeriet anmoder revisor om en bemærkning om arbejdet på området i beretningen for 2008.

Ministeriet finder det tilfredsstillende, at det er blevet indskærpet, at boligydelsessager fra andre forvaltninger fremover skal gennemgås med henblik på øget kvalitetssikring.

Der henvises til pkt. 4.

B. Intern kontrol

Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller

6. Revisionsdirektoratet har gennemgået de væsentligste elementer af Sundheds- og Omsorgsforvaltningens interne kontroller. Vurderingen heraf danner grundlag for den efterfølgende revision af personsager, idet denne giver en indikation af, om risikoen for fejl er høj eller lav.

Forvaltningens interne kontroller omfatter forvaltningens kontrolmiljø, forvaltningens risikovurderingsproces, kommunikation, udførelsen af etablerede kontroller samt tilsynet og opfølgningen heraf.

Revisionsdirektoratet foretager en samlet vurdering af den interne kontrol, og på baggrund heraf udvælges de væsentligste kontroller til gennemgang. Direktoratet har således gennemgået forvaltningens forretningsgange for og udførelsen af førkontrol, kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere, temakontroller og ledelsestilsyn.

7. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har oplyst, at Pensions- og Omsorgskontorerne (P&O kontorerne) i perioden januar – november 2008 har fulgt de forretningsgange for sagers førelse og udbetaling af ydelser, herunder forretningsgange for den interne kontrol, der fremgår af systemet FAKIR, og som er udarbejdet af den tidligere Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltning. Disse forretningsgange er suppleret med Sundheds- og Omsorgsforvaltningens egne regler om fx ledelsestilsyn.

Fra december 2008 er det nye kontrolkoncept taget i praktisk anvendelse.

Formålet med den interne kontrol er bl.a. at sikre at:

- Sagsførelsen er i overensstemmelse med regnskabs- og revisionsbekendtgørelsens bestemmelser.
- Der findes en sag eller anden relevant dokumentation, når der oprettes et udbetalingsforløb i pensionssystemet.
- Det er den rigtige modtager, der får ydelsen indsat på den rigtige konto i pengeinstituttet.

Kontrollen er baseret på en førkontrol, eventuel en temakontrol, samt kontrol af borgersager og kontrol af udbetalinger til alternative modtagere. Herudover følger forvaltningen retningslinierne i FAKIR om, at der skal udarbejdes kompetenceskemaer for alle medarbejdere.

Revisionsdirektoratet har ikke baseret revisionen på det nye kontrolkoncept, da det kun har været anvendt i årets sidste måned. Direktoratet har udvalgt følgende 2 af de 7 P/O-kontorer til revision:

Vanløse/Brønshøj/Husum og Østerbro.

Førkontrol

8. Førkontrollen udføres på grundlag af Liste for dokumentationskontrol fra pensionssystemet (EA019) og Liste for dokumentationskontrol fra boligstøttesystemet (VA145).

I nye sager skal det kontrolleres, at der er et underskrevet ansøgningsskema, og kontrollen skal foretages, inden udbetaling finder sted.

Førkontrollen er testet uden kommentarer.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Borgersager

9. Kontrollen af udbetalinger via KMD Aktiv borgersager sker på grundlag af et dataudtræk af forvaltningens udbetalinger.

Test af kontrollen er udført uden kommentarer.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Alternative modtagere

10. Kontrollen af udbetalinger til alternative modtagere udføres på grundlag af kontrolliste fra KMD-udbetalingssystemet og Kontrolliste SS080 fra KMD Aktiv alternative modtagere. Nye sager om udbetalinger til alternative modtagere skal kontrolleres 100 %. Kontrollen skal forhindre fejl og besvigelser.

Det blev i forbindelse med gennemgangen af forretningsgangen konstateret, at forretningsgangen alene omfatter kontrol af, at der ikke er tale om en fiktiv modtager. Kontrollen udføres på samtlige oprettelser.

Det er direktoratets opfattelse, at alle udbetalinger til en alternativ modtager bør være omfattet af grundlaget for kontrollen og dermed har mulighed for at blive udtaget til kontrol. Dette for at sikre, at regningen vedrører borgeren.

Forholdet er blevet drøftet med forvaltningen, som oplyser, at det snarest vil blive taget op til overvejelse om, hvorvidt risikoen er afdækket.

Temakontrol

11. Temakontroller fastlægges af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og tilrettelægges efter følgende principper:

- Kontrollemner og -omfang skræddersys til det enkelte ydelsesområdes særlige forhold.
- Kontrollemne kan skifte fra år til år.
- Kontrollemner og -omfang kan være forskellige efter de særlige forhold i de enkelte kontorer.
- Kontrollerne udføres i de enkelte P/O-kontorer, og resultatet rapporteres til den centrale forvaltning, som udarbejder en samlet rapport.

Revisionsdirektoratet har noteret sig, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i perioden marts til maj måned 2008 har gennemført en temakontrol på folkepensionsområdet – udbetaling af ældrecheck (den supplerende pensionsydelse). Temakontrollen har været målrettet sager, hvor forvaltningen ikke har tilstrækkelige oplysninger om pensionistens formue- og/eller samlivsforhold, og hvor det således ikke umiddelbart har været muligt at beregne og udbetale ældrechecken automatisk. Temakontrollen er afrapporteret ultimo 2008. Revisionsdirektoratet har ikke bemærkninger hertil.

Decentralt ledelsestilsyn

12. Forvaltningen har primo 2007 indført et månedligt decentralt ledelsestilsyn, hvor den ansvarlige teamleder for pensionsteamet på hvert P/O-kontor skal kontrollere, at førkontrollerne og kontrollen af udbetalinger via KMD Aktiv er foretaget som foreskrevet. Kontorets chef skal attestere dette.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet omfang og indhold af de udførte ledelsestilsyn. Dette har ikke hverken for pensionsområdet eller boligydelsesområdet afdækket fejl eller mangler.

Kommunen anvender stadig manuelle adviser/stamlade, men kommunen vil primo 2009 overgå til elektroniske adviser.

Overgangen til fuld elektronisk advisering åbner mulighed for at overvåge, i hvilket omfang kontrollen udføres og er ajour.

Det anbefales, at der centralt/decentralt udarbejdes retningslinjer for form og indhold af et ledelsestilsyn, herunder kriterier for hvornår der skal ske handling i de enkelte enheder.

Det anbefales også, at ledelsestilsynet dokumenteres.

IT-anvendelsen

13. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsens § 70, stk. 3, skal revisionen ved revisionsbesøg i årets løb bl.a. efterprøve om kommunens anvendelse af edb-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved personsagsgennemgangen – at der for anvendelsen af edb-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Kommunen skal ifølge nævnte bekendtgørelse sikre, hvis der ved registrering af sager og beregning af ydelser eller tilskud anvendes et edb-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvis foretages af andre end den dataansvarlige kommune, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner.

I relation til udgiftsområderne i dette protokollat anvendes flere forskellige edb-systemer, der alle er standardsystemer, som driftsafvikles af KMD. Det er påset, at der foreligger revisorerklæring for disse systemer.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelsen af edb-systemer ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for edb-anvendelsen.

Samlet vurdering af den interne kontrol

14. Revisionsdirektoratets gennemgang af forretningsgange og forvaltningens udførelse af interne kontroller mv. viser, at de interne kontroller er udformet på en hensigtsmæssig måde, og at de udføres som forudsat.

Det anbefales, at der foretages mindre korrektioner i den interne kontrol for så vidt angår kontrollen af alternative modtagere samt anvendelsen af de elektroniske adviser i relation til forvaltningens ledelsestilsyn.

Kommentar

Revisionsdirektoratet finder, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningens administration på de udvalgte områder har været tilfredsstillende.

C. Revision af personsager

15. Revisionsdirektoratets sagsgennemgang har været baseret på 28 personsager fordelt på Vanløse/Brønshøj/Husum og Østerbro.

Der er ved udvælgelsen af sager hovedsageligt lagt vægt på nyetablerede sager. For personlige tillæg og helbredstillæg er der i sagsudvælgelsen lagt vægt på væsentligste poster (gruppering, jf. den autoriserede kontoplan). Det blev bl.a. kontrolleret at:

- Love og regler er overholdt.
- Interne forretningsgange om sagsførelse mv. er overholdt.
- Retningslinierne i revisions- og regnskabsbekendtgørelsen er overholdt.

Der er i det følgende redegjort for resultatet af gennemgangen af sager fordelt efter sagstype.

Folkepension

16. Ved gennemgangen af 10 sager om folkepension konstateredes i 2 sager, at ansøgningen om folkepension ikke forelå i sagen.

Dette beroede i de 2 sager på, at hustruens ansøgning ved mandens død for mange år siden ikke som normalt var blevet overført til egen sag. Der er tale om formelle fejl, som er uden betydning for udbetalingen af folkepensionen.

Personlige tillæg og helbredstillæg

17. Ved gennemgangen af 7 sager om personlige tillæg og helbredstillæg konstateredes ingen fejl og mangler.

Supplerende pensionsydelse

18. Ved gennemgangen af 2 sager om supplerende pensionsydelse (ældrechecken) konstateredes ingen fejl og mangler.

Boligyldelse

19. Gennemgangen af i alt 8 sager om boligydelse har omfattet 4 sager om boligydelse som tilskud og 4 sager om boligydelse som lån.

I 1 sag blev det ved sagsgennemgangen konstateret, at der ikke var underskrift på ansøgningen. Der er tale om en formel fejl.

Beboerindskudslån

20. Der blev ved gennemgangen af 1 sag ikke konstateret fejl eller mangler.

Kommentar

Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at Sundheds- og Omsorgsforvaltningens sagsadministration på de udvalgte områder har været tilfredsstillende.

Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering

21. I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 75, stk. 4, skal der redegøres for væsentlige fejl og mangler i de udtagne sager. Revisionsdirektoratet har udarbejdet følgende tabel over antal reviderede sager:

Kategorier	Sager udvalgt ved stikprøve	Sager uden fejl	Sager med fejl af formel karakter	Sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Kr.
Folkepension	10	8	2	-	-
Personlige tillæg og helbredstillæg	7	7	-	-	-
Supplerende pensionsydelse	2	2	-	-	-
Boligydelse	8	7	1	-	-
Beboerindskudslån	1	1		-	-
I alt	28	25	3	-	-

Revisionsdirektoratet kan oplyse, at der i 2007 blev gennemgået 35 sager, hvoraf 30 sager var uden fejl. De 5 sager med fejl var af formel karakter (14 %).

Revisionsdirektoratet kan for 2008 konstatere, at antallet af sager med formelle fejl er faldende. Der er ikke konstateret fejl med refusionsmæssig betydning.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

24. juni 2009

Jan Christensen

/Maibritt Søderberg

Del I	INDHOLDSFORTEGNELSE	Side
Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008		4
Resumé		6
Revisionspåtegningen på kommunens samlede årsregnskab 2008.....		10
Revisionens formål, ansvarsfordelingen mellem kommunen og revisor, planlægningen og udførelsen af revisionen samt rapporteringen herom		13
Økonomiudvalget		23
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		24
Bilag til beslutningsprotokol		28
Direktoratets protokollat.....		36
Større undersøgelse om journalisering og arkivering af kommunens dokumenter		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		123
Direktoratets protokollat om undersøgelsen.....		124
Kultur- og Fritidsudvalget.....		172
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		173
Direktoratets protokollat.....		178
Børne- og Ungdomsudvalget		223
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008		
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....		224
Bilag til beslutningsprotokol		227
Direktoratets protokollat.....		229

Sundheds- og Omsorgsudvalget	257
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	258
Direktoratets protokollat.....	262
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – socialområdet (folkepension og boligydelse).....	297
Direktoratets beretning	300
Del II	
Indholdsfortegnelse	313
Socialudvalget	316
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	317
Direktoratets protokollat.....	322
Lovpligtige beretninger til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – socialområdet (ud over folkepension).....	361
Direktoratets beretning	365
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn.....	402
Direktoratets beretning	406
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – børnefamilieydelsesområdet	422
Direktoratets beretning	425

Teknik- og Miljøudvalget	432
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	433
Bilag til beslutningsprotokol	440
Direktoratets protokollat.....	456
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – byfornyelsesområdet mv.....	513
Direktoratets beretning	514
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget	520
Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger.....	521
Direktoratets protokollat.....	522
Lovpligtig beretning til regnskab 2008	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – området for integration og repatriering.....	560
Direktoratets beretning	564
Lovpligtige beretninger til regnskab 2007	
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – beskæftigelsesområdet.....	586
Direktoratets beretning	591
Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – løntilskud mv.	623
Direktoratets beretning	628
Revisors underskrift.....	643

Socialudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger**

5. Protokollat om revisionen af Socialudvalgets årsregnskab for 2008 (2009-14676)

Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

INDSTILLING OG Beslutning

Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab. indstiller,

1. at Socialudvalget godkender Socialforvaltningens forslag til løsninger
2. at Socialudvalget sender denne indstilling og udvalgets beslutning som besvarelse af revisionsprotokollatet til Revisionsdirektoratet

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har på baggrund af revisionen af regnskab 2008 på Socialforvaltningens område afgivet fire revisionsbemærkninger og en anbefaling. Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Løsning

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at forvaltningen iværksætter tiltag, der sikrer, at ledelsestilsynene gennemføres fuldt, og at de lokale forretningsgange på regnskabsområdet forbedres. Vi forventer, at den generelle ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange sker snarest, som forvaltningen har bebudet.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Socialforvaltningen har i august 2009 iværksat en opfølgning af centrenes ledelsestilsyn for 1. halvår for at sikre, at centrenes ledelsestilsyn udføres fuldt ud for 2009. En gennemgang af centrenes egne forretningsgange for 2009 viser, at punktet om ledelsestilsyn på regnskabsområdet nu er blevet forbedret.

Herudover udvides hyppigheden af tilsyn på områder med sagsbehandlingsproblemer og redskaberne forbedres gennem ændrede checkskemaer med kontrolpunkter. Der stilles øgede krav om indberetning til den centrale forvaltning om resultatet af tilsynene og med angivelse af handleplaner til afhjælpning af afdækkede problemer.

Den generelle ajourføring af kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange pågår i øjeblikket i et tværgående samarbejde mellem forvaltningerne og Koncern Service.

2. Revisionsdirektoratet udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Vi anbefaler, at en konkret handlingsplan forelægges udvalget, så der er sikkerhed for, at alle balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Socialforvaltningen beklager, at dokumentations- og specifikationskrav ved afstemningen af balancekonti ikke er overholdt i flere tilfælde. Socialforvaltningen har i juli 2009 udsendt supplerende vejledning og indskærpelse til institutionerne om afstemningsarbejdet.

På baggrund af det ændrede kasse- og regnskabsregulativ har forvaltningerne og KS udarbejdet udkast til ny fælles forretningsgang for afstemning af balancekonti. Efter en igangværende brugertest forventes forretningsgangen klar i august 2009. Den nye forretningsgang tilsigter et forbedret arbejdsgrundlag for afstemningsarbejdet. Specialisering af opgaverne gennem forvaltningens organisationsændringer – nye institutionscentre, myndighedscentre og bydækkende administrative servicecentre – tilsigter også en forbedring af opgavevaretagelsen.

Socialforvaltningen må også beklage, at arbejdet med at afstemme et betydeligt antal balancekonti vedrørende de sociale ydelsessystemer endnu ikke er afsluttet. Som omtalt i protokollatet har forvaltningen rekvireret bistand hos et eksternt konsulentfirma, som nu har afgivet delrapport om den første del af arbejdet. På baggrund af erfaringerne herfra udarbejdes planen for det resterende arbejde på et møde med konsulentfirmaet den 20. august, således at kontiene er afstemt/specificeret i forbindelse med regnskabet for 2009.

3. Revisionsdirektoratet henstiller, at der iværksættes tiltag til forbedring af institutionernes regnskabsføring mv.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Koncernservice har ved det udgående regnskabstilsyn i de kommunale institutioner afdækket mangler vedrørende afstemning af balancekonti, påtegning af bilag og udførelse af kontroller.

Socialforvaltningen forventer en forbedring af opgavevaretagelsen, dels som følge af specialisering gennem af dannelsen af institutionscentre, dels som følge af de nye regnskabsmæssige forretningsgange for afstemning og intern kontrol.

Kasseeftersynene i institutionerne, der udføres af Koncern Service, vil blive udført efter en ny forretningsgang, som er under udarbejdelse i Økonomiforvaltningen som led ajourføringen af kommunens kasse- og regnskabsregulativets forretningsgange. Heri indgår, at kasseeftersynene nu bliver årlige, hvor der i Socialforvaltningen hidtil har været anvendt en treårig turnus

4. Revisionsdirektoratet henstiller, at forvaltningen sikrer en tæt budgetopfølgning for de selvejende institutioner, så der undgås merforbrug i forhold til udmeldte budgetter, og at forvaltningen iværksætter tiltag overfor de institutioner, der ikke selv udarbejder bestyrelsesgodkendte og reviderede regnskaber. Endvidere henstilles det, at redegørelsen for tilskudsadministration af området under DU - Børn udarbejdes.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Som følge af nogle selvejende institutioners merforbrug i 2008 har Socialforvaltningen gennemført en tættere budgetopfølgning i 2009 med henblik på at sikre, at budgetterne overholdes i 2009 og fremover. Socialforvaltningens ændrede organisering centralt og decentralt med sigte på stordriftsfordele og bedre kvalitet i opgavevaretagelsen giver også grundlag for forbedringer i økonomistyringen, herunder en udbygget dialog med institutionerne som anbefalet i

økonomistyringsundersøgelsen fra Deloitte. Overholdelsen af forretningsgangen for administration af tilskud til selvejende institutioner indgår desuden som punkt i den nye forretningsgang for Drifts – og Udviklingskontorenes ledelsestilsyn.

Som nævnt i protokollatet har 3 selvejende institutioner p.t. ikke har en bestyrelse, der kan aflægge regnskab, og Revisionsdirektoratet har foreslået løsninger for de tilfælde, hvor der ikke foreligger et bestyrelsesgodkendt og revideret regnskab. Forvaltningen er enig i og vil sikre, at der i disse tilfælde etableres en procedure, der sikrer kontrol med, at formålet med tilskuddet er opfyldt.

DU - Børn har i august udarbejdet den manglende redegørelse vedrørende tilskud til de selvejende institutioner.

Anbefaling

1. Revisionsdirektoratet anbefaler, at udligningen af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem, og at forvaltningen sikrer korrekt registrering i regnskabet af lån til selvejende institutioner.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Forvaltningen vil følge Revisionsdirektoratets anbefaling om at sikre korrekt registrering af lån til selvejende institutioner, og at udligning af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem i løbet af året. Udligning af posteringer fra årets sidste lønkørsel kan dog teknisk ikke ske ved registrering i lønsystemet, som man ikke kan registrere i på gammelt regnskabsår.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser

Videre proces

Protokollatet og besvarelsen vil indgå i Revisionsdirektoratets revisionsberetning, som i udkast behandles af Socialudvalget i oktober 2009, og indgår i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning, som behandles af Borgerrepræsentationen i december 2009. I februar 2010 behandler Socialudvalget en sag om midtvejsopfølgning på besluttede tiltag. Revisionen foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i årsrevisionsprotokollat for 2009 til Socialudvalget.

BILAG

1. Årsrevisionsprotokollat nr. 9/2008 til Socialudvalget om revisionen af Socialforvaltningens årsregnskab 2008.

Anette Laigaard

/Sven Bjerre

bilag

[Protokollat nr. 9/2008, Årsrevisionsprotokollat](#)

Socialudvalgets beslutning den 02.09.2009

Direktor Jan Christensen og kontorchef Katrine Bagge Thorball overværede punktets behandling.

Punkterne 2.-5. blev behandlet under et.

Indstillingen blev godkendt med bemærkning om, at udvalget pålægger forvaltningen løbende at holde udvalget opdateret om de igangsatte tiltag revisionsprotokollaterne har givet anledning til.

A afgav følgende protokolbemærkning:

"Socialdemokraterne er stærkt kritiske overfor økonomien i Socialforvaltningen stadig ikke er bragt i orden".

B og F tilsluttede sig A's protokolbemærkning.

Årsrevisionsprotokollat

til

Socialudvalget

vedrørende

Socialforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

6. juli 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet	2
2. Indledning	4
3. Basisrevision	6
3.1 Forretningsgange.....	6
3.2 Årsregnskabet formelle rigtighed	10
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	14
3.4 Bevillingskontrol.....	24
3.5 Eftersyn af likvide midler.....	31
3.6 Regnskabs gennemgang	34
4. Andre opgaver	38

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Socialudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Socialudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Socialudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Vi henstiller, at forvaltningen iværksætter tiltag, der sikrer, at ledelsestilsynene gennemføres fuldt, og at de lokale forretningsgange på regnskabsområdet forbedres. Vi forventer, at den generelle ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange sker snarest som forvaltningen har bebudet. (Der henvises til side 9).
2. Vi udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Vi anbefaler, at en konkret handlingsplan forelægges udvalget, så der er sikkerhed for, at alle balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet. (Der henvises til side 24).

3. Vi henstiller, at der iværksættes tiltag til forbedring af institutioners regnskabsføring mv. (Der henvises til side 33).
4. Vi henstiller, at forvaltningen sikrer en tæt budgetopfølgning for de selvejende institutioner, så der udgås merforbrug i forhold til udmeldte budgetter, og at forvaltningen iværksætter tiltag overfor de institutioner, der ikke selv udarbejder bestyrelsesgodkendte og reviderede regnskaber. Endvidere henstilles det, at redegørelsen for tilskudsadministrationen af området under DU-Børn udarbejdes. (Der henvises til side 37).

Anbefaling

1. Vi anbefaler, at udligningen af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem, og at forvaltningen sikrer korrekt registrering i regnskabet af lån til selvejende institutioner. (Der henvises til side 13).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af socialudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifter på netto 5.905 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Socialudvalgets balance viser samlede aktiver på 468 mio. kr. og en egenkapital på -588 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

Til Socialudvalget afgives endvidere revisionsprotokollater om:

- Revisionen af Københavns Kommunens regnskab for 2008 for visse dele af det sociale område.
- Revisionen af Københavns Kommunens regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn.
- Revision af Københavns Kommunens regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 (Nr. 8 af 30. juni 2008) forventede Revisionsdirektoratet, at de resterende forretningsgangsbeskrivelser snarest blev ajourført.

Revisionen af 2008

c. Ifølge Socialforvaltningen har kontoret for Tværgående Økonomi ansvaret for at sikre, at der er udarbejdet de forretningsgangsbeskrivelser, der er krævet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet, og at disse er ajourført. Dette gælder dog ikke de forretningsgange, der blev overført til Koncernservice.

Forretningsgangsbeskrivelser udarbejdet i henhold Kasse- og Regnskabsregulativet findes i NIS/FAKIR. Forvaltningen havde planlagt en gennemgang og ajourføring af

forretningsgangene i marts 2009, hvorefter de ajourførte versioner ville blive lagt ind i NIS/FAKIR.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at ajourføringen og indlæggelsen af forretningsgangsbeskrivelserne i NIS/FAKIR endnu ikke er færdiggjort, men at opgaven har høj prioritet. Det oplyst, at forretningsgangsbeskrivelserne herefter vil afspejle opgavevaretagelsen i forvaltningen efter etableringen af Koncernservice.

Vi har i 2008 afgivet kommentarer til et udkast til en forretningsgangsbeskrivelse for håndtering af bedragerier mv. Endvidere har vi drøftet et udkast til en ny forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet med udgangspunkt i Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system (Koncernservice januar 2008). Vi har skriftligt meddelt vores kommentarer til udkastet. Forvaltningen har oplyst, at der nu er udarbejdet et nyt udkast til forretningsgangsbeskrivelse for lønområdet, som vil blive forelagt kommunens revision.

d. Revisionsdirektoratet har anmodet Socialforvaltningen om de kommentarer, som forvaltningens kontrol med overholdelsen i 2008 af forretningsgangsbeskrivelserne har givet anledning til.

Socialforvaltningen har i denne anledning oplyst, at der er udarbejdet en overordnet forretningsgang for et lokalt ledelsestilsyn, der omfatter tre hovedemner: Dokumentation og registrering på enkeltsagsområdet, lønområdet og regnskabsområdet.

Det enkelte lokale center har med udgangspunkt heri udarbejdet en lokal forretningsgang for ledelsestilsynet. Forvaltningen gennemfører årligt en kontrol af det lokale ledelsestilsyn og foretager årligt en evaluering af forretningsgangen.

Kontrollen af institutionernes overholdelse af forretningsgangene på regnskabsområdet foretages af Koncernservice. Resultatet af denne kontrol omtales i afsnit 3.5 Eftersyn af likvide midler.

Hver lokal og central chef afgiver årligt en erklæring om, at regnskabet er retvisende, og at enheden har gennemført de foreskrevne ledelsestilsyn på dokumentations- og registreringsområdet, lønområdet og regnskabsområdet.

Tværgående Økonomi og Tværgående Juridisk Enhed har udarbejdet en rapport om kontrollen af det lokale ledelsestilsyn for 2008, der har omfattet 14 lokale centre inklusiv Rådgivningscentrenes administrative fællesskab. Fra 2009 vil Hjemmeplejevisitationen også være omfattet af kontrollen. Resultatet af kontrollen er forelagt forvaltningens direktion.

Kontrollen er udført i henhold til arbejdsreglerne "Ledelsestilsyn med overholdelse af gældende forretningsgange i SOF" og har omfattet følgende:

- Har centret udarbejdet en forretningsgang for ledelsestilsynet.
- Vurdering af den samlede forretningsgang for områderne Regnskab, Løn samt Dokumentation og registrering.
- Er tilsynet foretaget i henhold til forretningsgangen, og har det omfattet de 3 nævnte områder.
- Er der udarbejdet et notat om ledelsestilsynet.

Efterfølgende har Tværgående Økonomi sammenholdt resultaterne af kontrollen med centrenes regnskabserklæringer for 2008.

Der er oplyst følgende om resultatet af kontrollen af de lokale ledelsestilsyn:

- 8 centre havde gennemført ledelsestilsyn på alle punkter, mens 6 centre havde gennemført tilsynet for 30 til 90 % af punkterne.
- Generelt er kvaliteten af forretningsgangene høj. På flere centre er der dog et forbedringspotentiale for forretningsgangene på regnskabsområdet.
- Samlet set er der en nedgang i antallet af udførte ledelsestilsyn sammenlignet med 2007.
- Kontrollen af det udførte tilsyn for socialcentrene viste overordnet et tilfredsstillende resultat. 7 centre levede op til målet i centrenes resultatkontrakter, mens et center ikke havde levet op til målet.

- De 4 handicapcentre har ikke kunnet dokumentere, at der var udført ledelsestilsyn i første halvår 2008, og det vurderes, at det ikke er udført. Pr. 1. juni 2008 blev de 4 centre sammenlagt til Handicapcenter København, som ultimo 2008 har udarbejdet en forretningsgang for ledelsestilsyn, der sikrer, at centret når alle de obligatoriske punkter i indeværende år. Handicapcentret har opfyldt dette mål.
- For 3 ud af 4 rådgivningscentre viste kontrollen et ikke tilfredsstillende resultat. Centrene blev pr. 1. januar 2009 sammenlagt til et center – Rådgivningscenter København.

For fastholde fokus på ledelsestilsynet vil Tværgående Økonomi og Tværgående Juridisk Enhed i august 2009 foretage en opfølgning af centrenes tilsyn.

Vi konstaterer, at ledelsestilsynet på centrene har været gennemført delvist, og at kontrollen har vist et forbedringspotentiale for forretningsgangen for regnskabsområdet.

Revisionsbemærkning

Vi henstiller, at forvaltningen iværksætter tiltag, der sikrer, at ledelsestilsynene gennemføres fuldt, og at de lokale forretningsgange på regnskabsområdet forbedres. Vi forventer, at den generelle ajourføring af Kasse- og Regnskabsregulativets forretningsgange sker snarest som forvaltningen har bebudet.

3.2 Årsregnskabet formelle rigtighed

a. Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Socialudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 1. april 2009.

Socialudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser netto i mio. kr. – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007.

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	5.730	5.569
Anlæg	2	6
Finansposter	173	41
I alt	5.905	5.616

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Socialudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007.

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	122	46
Immaterielle anlægsaktiver	0	0
Finansielle anlægsaktiver	70	55
Anlægsaktiver i alt	192	101
Omsætningsaktiver	276	111
Aktiver i alt	468	212
Egenkapital	-588	-651
Hensatte forpligtelser	1.111	1.258
Langfristede gældsforpligtelser	43	33
Kortfristede gældsforpligtelser	-100	-430
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	2	2
Passiver i alt	468	212

Socialudvalgets balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 giver ikke anledning til særlige kommentarer.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirculæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirculæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Herudover har forvaltningen forelagt udvalget en oversigt over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve med Københavns Kommune som kreditor.

Revisionen af 2008

d. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirculære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til

brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Socialforvaltningen har oplyst, at alle fejlkonti vedrørende lønsystemet er afstemt til de respektive driftskonti, inden regnskabet blev lukket, og alt hvad der har været muligt er konteret i lønsystemet, og resten er posteret direkte i KØR med angivelse af cpr.-nummer.

Ad Oversigten over tinglyste pantebreve og skadesløsbreve

Et lån ifølge oversigten med en samlet restgæld ultimo 2008 på 442.156 kr. til den selvejende institution Thorupgården er ikke registreret i udvalgets regnskab som et langfristet tilgodehavende.

Lån til Lions Kollegiet med en restgæld på 20.116.500 kr. ultimo 2008 ifølge oversigten er i regnskabet registreret med 20.698.584 kr., der udgjorde restgælden primo 2008.

Forvaltningen vil rette fejlene i 2009-regnskabet.

e. Ledelsens regnskaberklæring

Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser end de i regnskabet anførte. Ledelsen har den 31. marts 2009 afgivet en erklæring herom.

Forvaltningen har supplerende oplyst i regnskaberklæringen: "Ikke alle statuskonti er behandlet i overensstemmelse med Kasse- og Regnskabsregulativets bestemmelser i Rammebilag "Regnskab i årets løb" samt Regnskabscirkulæret for 2008. Der er mht. statuskonti på ydelsessystemerne (Børnetilskud, Børnefamilieydelse, Boligsikring, Boligyldelse og Underholdsbidrag) arbejdet med en komplet gennemgang af statuskontiene og hvorledes de skal afstemmes i gang, hvorfor kontiene ikke er afstemt pr. 31/12 2008. Arbejdet med afstemningen påbegyndtes i 2008 og forventes med hjælp fra BDO Kommunernes Revision afsluttet i løbet af 2009.

Det er forvaltningens vurdering, at der ikke henstår beløb på status, der rettelig burde være ført i bevillingsregnskabet for 2008."

Der henvises til afsnit 3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation.

Anbefaling

Vi anbefaler, at udligningen af saldi på lønfejlkonti sker via registreringer i kommunens lønsystem, og at forvaltningen sikrer korrekt registrering i regnskabet af lån til selvejende institutioner.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvaret for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for

ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

I Socialforvaltningen er denne opgave henlagt til lederen af Tværgående Økonomi.

Det er supplerende oplyst i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 til Socialudvalget fandt Revisionsdirektoratet det stærkt beklageligt, at balancekonti ikke var behandlet som foreskrevet. Direktoratet anbefalede, at der blev etableret et skærpet tilsyn med afstemning og specifikation af balancekonti.

Socialudvalget henviste i sin besvarelse af 27. august 2008 til forvaltningens indstilling: Socialforvaltningen var enig i direktoratets forslag. Forvaltningen ville indføre en centralt forankret kontrol med udgangspunkt i Økonomiforvaltningens projekt om etablering af et tværgående ledelsesinformationssystem vedrørende balancekonti. Gennemgangen ville blive tilrettelagt ved stikprøvekontrol.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning af 4. februar 2009 blev der henvist til, at 7-direktørkredsen havde vedtaget en handleplan for behandling af balancekonti i Københavns Kommune med virkning fra regnskab 2008.

Planen indebar, at samtlige balancekonti skulle foreligge afstemt pr. 31. oktober 2008. Specifikationer skal stikprøvevis indgå i den ledelsesmæssige gennemgang, hvor resultater bliver formidlet i en ledelseserklæring.

I forbindelse med regnskabsafslutning 2008 skal samtlige balanceafstemninger registreres i afstemningsloggen i KØR. Forvaltningen vil tilrettelægge en kontrol to gange årligt, hvor der foretages opfølgning på, om alle relevante konti er registreret i loggen, og der vil også blive iværksat en stikprøvevis gennemgang med henblik på at sikre, at afstemninger overholder gældende retningslinier.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler

forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservices' tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Socialforvaltningen har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis. Det er oplyst, at der vil ske en ajourføring heraf, når Økonomiudvalget har godkendt kommunens ny regnskabspraksis.

e. Socialforvaltningen oplyste i et brev af 13. marts 2009, at forvaltningens forretningsgange for afstemning af balancekonti og for ledelsestilsynet med dette arbejde ikke indebærer, at arbejdsstederne skal indsende balancemateriale til den centrale forvaltning.

Alle balancekonti skulle i forbindelse med årsregnskab 2008 registreres i afstemningsloggen. Forvaltningen havde udarbejdet en opgørelse over konti, som ikke var registreret i afstemningsloggen og en opgørelse over konti, som var kategoriseret som værende ikke-afstemt.

Tværgående Økonomi og Koncernservice foretog en stikprøvevis gennemgang af de udarbejdede balancespecifikationer pr. 31. oktober 2008 som led det gennemførte afstemningsprojekt. I forbindelse med afstemningsprojektet blev der afskrevet 0,7 mio. kr. over balancekontoen og 5,2 mio. kr. over driften. Beløbene vedrører hovedsagelig et oprydningsarbejde for selvejende institutioner.

Tværgående Økonomi har efterfølgende foretaget en opfølgning af, at de konti der ikke var registreret i afstemningsloggen pr. 9. marts 2009 nu er blevet registreret. Ifølge det oplyste, mangler der fortsat registrering af enkelte konti.

Ikke afstemte konti

Socialforvaltningen har oplyst, at de konti der ikke forelå afstemt pr. 31. december 2008 omfatter konti på kortfristede tilgodehavende med en saldo på netto 69,7 mio. kr., heraf konti med en saldo på netto 30,1 mio. kr. (Brutto 157,7 mio. kr. og -127,6 mio. kr.), som Koncernservice skal afstemme, og konti med en saldo på netto 39,6 mio. kr. (Brutto 974,2 mio. kr. og -934,6 mio. kr.), som forvaltningen skal afstemme. Der er tale om et betydeligt antal systemkonti, der indgår i et oprydningsarbejde, som gennemføres med bistand af et eksternt konsulentfirma.

Forvaltningen forventer, at saldiene modsvares af saldi med modsat fortegn på kortfristet gæld, hvor der henstår ikke afstemte konti med saldi på netto 56,5 mio. kr. (Brutto 101,5 mio. kr. og -45,0 mio. kr.). Herudover er der på konti for beløb til opkrævning hos andre også saldi (Brutto 278,4 mio. kr. og -278,4 mio. kr.), som også indgår i arbejdet.

Forvaltningen har ikke kunnet oplyse, om oprydningsarbejdet vil betyde beløbsmæssige berigtigelser, men har derudover ikke kendskab til sådanne.

Oprydningsarbejdet omfatter konti der relaterer sig til it-ydelsessystemerne for børnetilskud, børnefamilieydelse, boligstøtteområdet og underholdsbidrag. Medio maj 2009 var der ikke udarbejdet en endelig tidsplan for oprydningsarbejdet, men arbejdet påregnedes afsluttet i efteråret 2009.

Herudover havde kontoret MR-Udsatte ikke afstemt alle balancekonti pr. 31. december 2008, uanset disse var registreret som værende afstemt i loggen. Det drejer sig om 11 konti vedrørende forskellige poster i balancen med en samlet saldo på netto 7,3 mio. kr. (Brutto 8,3 mio. kr. og -1,0 mio. kr.). Koncernservice bistår med dette afstemningsarbejde.

Endelig er der saldi på 9 konti på kortfristede tilgodehavender og kortfristet gæld (Brutto 134.000 kr. og -384.000 kr.), som forvaltningen har bedt de afstemningsansvarlige organisatoriske enheder om at afstemme. Det er efterfølgende oplyst, at kontiene nu foreligger afstemt, jf. afstemningsloggen.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Generelt er der for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Materielle anlægsaktiver – saldo 121.874.406 kr.

- Revisionen af grunde og bygninger viste, at grundværdien fejlagtigt ikke var fratrukket den offentlige ejendomsværdi ved beregning af den faktiske ejendomsværdi, som skal udgøre beregningsgrundlaget for afskrivninger mv. I det konkrete tilfælde er ejendommen målt knap 19 mio. kr. for højt. Ved opgørelse af den bogførte værdi skal der dog tages hensyn til afskrivninger. Det anbefales, at forvaltningen gennemgår posten for at kontrollere, om der er tilsvarende fejl.

Langfristede tilgodehavender – saldo 69.778.835 kr.

- Indskud i Landsbyggefonden udgør ifølge Socialudvalgets regnskab 23.868.282 kr., mens det i Teknik- og Miljøudvalgets regnskab er registreret med 20.848.150 kr. Vi

anbefaler, at der tages kontakt til Teknik- og Miljøforvaltningen for at afklare forholdet.

- Lån til Lions Kollegiet er ifølge regnskabet bogført med 20.698.584 kr. Dette svarer imidlertid til restgælden ultimo 2007. Ultimo 2008 udgjorde restgælden 20.116.500 kr. Der foreligger ikke dokumentation i form af pantebreve for flere lån til institutionen. Forvaltningen undersøger dette.
- Ifølge Budget- og regnskabssystem for kommuner skal saldoen for visse tilgodehavender ved regnskabsafslutningen svare til den aktuelle restsum med nedskrivning af forventet tab. Kommunens, herunder Socialforvaltningens regnskabspraksis tager ikke stilling til sådanne nedskrivninger. Vi anbefaler, at der tages kontakt til Økonomiforvaltningen med henblik på at fastlægge en regnskabspraksis for området.

Tilgodehavender hos staten – saldo 122.384.255 kr.

- Posten omfatter en række konti vedrørende børnefamilieydelse, der ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.
- Posten omfatter tilgodehavende refusion hos staten på 123.332.980 kr. for visse dele af det sociale område, og den forelagte dokumentation er i overensstemmelse med den foreløbige refusionsopgørelse. Vi har på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af den endelige restafregning af statsrefusion.
- Posten indeholder en gæld til staten vedrørende beboerindskud på 2.210.238 kr. Ifølge den dokumentation vi har modtaget, mangler der bogføring af flere poster. Det vil ifølge Koncernservice ske i 2009. Der refterer herefter en mindre difference. Vi har på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af refusionsopgørelsen til staten for beboerindskud.

Kortfristede tilgodehavender – saldo 154.169.914 kr.

- Revisionen viste, at afstemninger for tilgodehavender i betalingskontrol ikke indeholder de krævede oplysninger om årsagen til, at poster ikke er udlignet og tiltag for inddrivelse af de ældre tilgodehavender. I flere tilfælde henstod væsentlige beløb vedrørende fakturaer med forfaldsdato i 2008 og tidligere.

- Posten omfatter en række konti, der ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.
- På balanceposten er registret beløb på 743,2 mio. kr. i henholdsvis debet og kredit, og kontiene udviser således netto 0 kr. Ifølge afstemningsloggen er der ikke dokumentation for saldiene, idet afstemningen alene består i en konstatering af, at kontiene netto viser 0 kr. Forvaltningen har supplerende oplyst, at kontiene indeholder kontanthjælp med tilbagebetalingspligt, der er udbetalt igennem årene. Med indførelsen pr. 1. januar 2007 af KMD-Aktiv skete der en ændring af forretningsgangen for dette område, og siden har der kun været bogført enkelte rettelsesposter på kontiene, og forvaltningen vil tage initiativ til at få kontiene lukket. Tilbagebetalingspligtig kontanthjælp registreres herefter i KMD-Aktiv og overføres automatisk til KMD-Debitor. Opkrævningen af tilgodehavende varetages af Opkrævningsenheden i Kultur- og Fritidsforvaltningen.
- Løndebitorer på 6.352.646 kr. er specificeret på enkeltposter, men der foreligger ikke de krævede oplysninger for debitorerne. Vi har dog modtaget en generel redegørelse for procedurerne i sagsbehandlingen.
- Konti for mellemregninger med foregående og følgende regnskabsår omfatter overførsel af projektmidler. Der foreligger ikke dokumentation for opgørelsen af beløbene eller dokumentationen svarer ikke til oplysningerne i regnskabet. Ultimo maj 2009 var der endvidere fortsat mange mellemregningskonti, der ikke er udlignet. Dette skal ske senest med udgangen af 2. kvartal, jf. rammebilaget for regnskab i året løb.
- På konto for finansielle aktiver vedrørende selvejende institutioner med overenskomst henstår konti vedrører MR-Udsatte, der ikke er afstemt. Der henvises til punkt e.

Hensatte forpligtelser – saldo 1.111.430.160 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Langfristet gæld – saldo 42.997.354 kr.

- Posten omfatter et huslejeindskud på 241.698 kr. Det anbefales, at beløbet omposteres til langfristede tilgodehavender.

Nettogæld vedrørende fonds, legater og deposita – saldo 2.350.927 kr.

- Posten indeholder konti som ikke er afstemt, og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.

Kortfristet gæld til staten – saldo 9 kr.

- Posten indeholder konti vedrørende beboerindskud. Som før nævnt har vi på tidspunktet for fremsendelse af protokollatet ikke afsluttet revisionen af refusionsopgørelsen til staten for beboerindskud.

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo -100.758.623 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i posten med 332.125.333 kr., revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

- Posten omfatter en række konti, der ikke er afstemt og som indgår i oprydningsarbejdet omtalt under punkt e.
- For en række konti er der i afstemningsloggen oplyst "udgået center". Ifølge forvaltningen er årsagen hertil, at centre er blevet nedlagt fx ved sammenlægninger, og kontiene skal derfor lukkes, og saldiene overføres til andre konti.
- Ifølge Regnskabscirkulæret skal der for systemkonti vedrørende leverandørgæld foretages en vurdering af, om saldoen indeholder fakturaer, der skal annulleres eller rettes, så betaling kan ske. Vi anbefaler, at det oplyses på afstemningsmaterialet, at denne vurdering er foretaget.
- I posten indgår en række konti benævnt "Pension økonomikonto". Afstemningen af kontiene varetages ifølge afstemningsloggen af Koncernservice og omfatter en sammenholdelse af kontienes udvisende ifølge KØR med P.nr.basen. Vi har anmodet om afstemningen, men har ikke modtaget denne. Endvidere sender Koncernservice posteringsudtræk med adviser til de enkelte lokalkontorer i Socialforvaltningen, som tager stilling til indhold og udligning af saldoen i overensstemmelse med en

forretningsgang herfor. Der sker således ikke anden afstemning af kontiene ultimo regnskabsåret. Vi har anmodet om en posteringsvejledning, men har ikke modtaget en sådan. Bogføring på de udvalgte konti typisk sker via grænsesnit, og vi anbefaler, at det undersøges at afstemme kontiene med pensionssystemet.

Likvide beholdninger – saldo 2.977.071.807 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

- Saldiene for kontante beholdninger på funktion 9.22.01 indeholder i flere tilfælde indestående i pengeinstitut, som skal registreres særskilt på funktion 9.22.05, hvilket også blev konstateret for 2007. Revisionen viste tilfælde, hvor der ikke er forelagt dokumentationen for den registrerede beholdning og tilfælde, hvor den bogførte beholdning ikke stemmer overens med den forelagte dokumentation.

Ledelsestilsyn

g. Socialforvaltningens ledelsestilsyn af balancekonti sker generelt via det almindelige ledelsestilsyn i centre, kontorer mv., som Tværgående økonomi og Juridisk Enhed kontrollerer og rapporterer om, jf. omtalen under afsnit 3.1. Endvidere kontrollerer Koncernservice institutionernes balancekonti i forbindelse kasseeftersyn og overholdelsen af forretningsgangene på regnskabsområdet, jf. omtalen under afsnit 3.5. Endelig har som nævnt Tværgående Økonomi og Koncernservice foretaget en stikprøvevis gennemgang af balancespecifikationer i forbindelse med afstemningsprojektet.

Sammenfatning

h. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte

mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

Revisionen af de omkostningsrelevante dele af balancen har påvist fejl for så vidt angår måling af posterne i overensstemmelse med kommunens regnskabspraksis.

For de finansielle balanceposter har revisionen vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav for så vidt angår dokumentationen af saldi, herunder oplysningskravene vedrørende specifikationen af enkeltposter. Endvidere er der et stort omfang af ikke-afstemte konti hovedsagelig vedrørende ydelsessystemerne. Problemerne om de manglende afstemninger til ydelsessystemerne har været kendt siden 2007.

Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Vi konstaterer, at ledelsestilsynet ikke afdækket og rettet op på fejl og mangler inden aflæggelsen af årsregnskabet og vurderer, at der bør være en øget fokus på afstemning af balancekontiene. Det anbefales, at tilsynet tidsmæssigt tilrettelægges, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

Revisionsbemærkning

Vi udtaler kritik af, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav, herunder at der fortsat er et væsentligt antal konti, der ikke er afstemt. Vi anbefaler, at der forelægges en konkret handlingsplan for udvalget, så der er sikkerhed for, at alle forvaltningens balancekonti foreligger afstemt/specificeret i forbindelse med 2009-regnskabet.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.

- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelser på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007 udtalte Revisionsdirektoratet – med henvisning til Statsforvaltningen Hovedstadens udtalelse i anledning af revisionsbetænkningen for 2006 – kritik af, at Socialudvalget ikke havde søgt om en tillægsbevilling til de 2 bevillingsområder til Handicappede til dækning af det forventede merforbrug: Der forventedes allerede i regnskabsprognosen for august et merforbrug på 44 mio. kr., hvilket også blev det endelige regnskabsresultat. Direktoratet henstillede, at udvalget fremover har fokus på overholdelsen af hver enkelt af Borgerrepræsentationens meddelte bevillinger.

Socialudvalget godkendte Socialforvaltningens udtalelse, hvorefter Socialudvalget i 2007 havde og har fortsat i 2008 meget fokus på budgetoverholdelse på alle bevillingsområder. Som nævnt af Revisionsdirektoratet bevilgede Borgerrepræsentationen i december 2007 et internt lån på 23,8 mio. kr. til dækning af merudgifter på handicapområdet og området

for børnefamilier med særlige behov, som ikke kunne dækkes af mindreudgifter på andre budgetposter.

Socialudvalget havde således faktisk søgt om tillægsbevilling til delvis dækning af merforbruget.

Bevillingen til handicapområdet blev dog alene placeret på den rammestyrede driftsbevilling til handicappede, hvor det største merforbrug forekom, selv om der også var merforbrug på den efterspørgselsstyrede driftsbevilling. Bevillingen burde have været fordelt på de to bevillinger, ligesom der ved budgetomplacering burde være tilført budgetmidler fra bevillinger med forventet mindreforbrug.

Revisionsudvalget tilsluttede sig Revisionsdirektoratets kritik som følge af det konstaterede merforbrug på handicapområdet, og udvalget noterede med tilfredshed, at der på initiativ fra Socialudvalget var afholdt møde med Revisionsdirektoratet om korrekt behandling af prognoser, tillægsbevillinger og overførsler.

Ved Socialudvalgets midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 henvistes til forvaltningens indstilling: Socialforvaltningen tager kritikken til efterretning og henviste til redegørelsen og drøftelserne på udvalgets møde med direktøren for Revisionsdirektoratet den 24. september 2008. Forvaltningen vil med virkning fra regnskab 2008 overholde retningslinierne for korrekt behandling af prognoser, tillægsbevillinger og overførsler mellem to regnskabsår

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Socialudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammestyrede områder		
Stofafhængige	401	3
Tværgående opgaver og administration	420	-23
Handicappede	181	-5

Voksne med særlige behov	722	24
Børnefamilier med særlige behov	1.099	-20
Hjemmepleje	12	-2
Efterspørgselsstyrede serviceområder		
Voksne med særlige behov	0	0
Hjemmepleje	215	-5
Handicappede	1109	46
Efterspørgselsstyrede overførsler		
Efterspørgselsstyrede overførsler	1.724	-170

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afgivelserne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

d. Vi konstaterer væsentlig afvigelse mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger:

Den rammestyrede driftsbevilling Tværgående opgaver og administration (mindreforbrug på 23 mio. kr.)

Forvaltningen har oplyst i de specielle bemærkninger til regnskabet, at der er et mindreforbrug vedrørende Omsorgssystemet i hjemmeplejen, ESDH (elektronisk sagsbehandlings- og dokumenthåndteringssystem) i lokalforvaltningen og området for frivilligt socialt arbejde på i alt 9,3 mio. kr., der søges overført til 2009. Det resterende mindreforbrug henføres bl.a. til manglende anvendelse af 3-partsmilder, som blev modtaget sent, og lavere husleje end forventet på grund af tidligere fejloptrækning.

Den rammestyrede driftsbevilling Voksne med særlige behov (merforbrug på 24 mio. kr.)

Det er oplyst, at den primære årsag til afvigelsen er merudgifter på 13 mio. kr. til færdigbehandlede patienter, hvilket skyldes, at den forventede efterregulering vedrørende 2008 blev modtaget i medio januar som følge af en ændret afregningsform, og er derfor konteret i 2008. Det var forventet, at efterreguleringen først ville ske i marts 2009 og dermed i regnskabsår 2009.

Endvidere er der hjemtaget 15,5 mio. kr. mindre i refusionsindtægter i særligt dyre enkeltsager end budgetteret. Herudover er der en række afvigelser på øvrige aktiviteter, der tilsammen udgør et mindreforbrug på 4,5 mio. kr.

I oktoberprognosen for 2008 forventedes der et mindreforbrug på bevillingen på 22,9 mio. kr. før overførsler.

Redegørelse for merudgifter til færdigbehandlede patienter er noget uklar, men vi vurderer, at der er tale om en ændret regnskabspraksis.

Den rammestyrede driftsbevilling Børnefamilier med særlige behov (mindreforbrug 20 mio. kr.)

Socialforvaltningen har oplyst, at de primære afvigelser på børneområdet er et merforbrug vedrørende døgninstitutioner for børn og unge på 16 mio. kr., og et mindreforbrug til forebyggende foranstaltninger på 28,5 mio. kr. samt større refusionsindtægter på 5,6 mio. kr. i særligt dyre enkeltsager end budgetteret.

Den efterspørgselsstyrede driftsbevilling Handicappede (merforbrug 46 mio. kr.)

Det væsentligste merforbrug er på området køb af pladser i andre kommuner med et merforbrug på 60 mio. kr. I afvigelsesforklaringerne er det oplyst, at det er de nye kommuner – handlekommunerne – der iværksætter støtteforanstaltninger, når borgere er placeret i andre kommuner, og at der i 2008 har været iværksat mere omfattende og dermed dyrere foranstaltninger. Den gennemsnitlige prisstigning pr. borger har på den baggrund været meget stor. En anden medvirkende faktor er, at der har været en stigende venteliste til botilbud i kommunen og at borgere, der er visiteret til et varigt botilbud, frit

kan vælge et tilbud uden for kommunen. Antallet af køb af pladser er stort set uændret i forhold til 2007.

Endvidere er der et merforbrug på 20 mio. kr. på de botilbud, som København Kommune selv driver for voksenhandicappede bl.a. som følge af en stigning i antallet af borgere med ekstraordinært støttebehov. Ifølge de specielle bemærkninger til regnskabet skyldes den væsentligste del af merforbruget primært dårlig økonomistyring, mens 4,5 mio. kr. udgør afskrivninger af aktiviteter fra tidligere år. Det er ikke oplyst, hvad afskrivningerne vedrører.

Endelig er et merforbrug på 10 mio. kr. forklaret med flere børn anbragt på opholdssteder og i plejefamilier. Ifølge de specielle bemærkninger til regnskabet kan et merforbrug på 12 mio. kr. vedrørende tilbud til børn henføres til 2 institutioner og skyldes væsentligst dårlig økonomistyring.

Nævnte merforbrug modsvares af refusion i særligt dyre enkeltsager, idet der er hjemtaget 51,6 mio. kr. mere end budgetteret.

I oktoberprognosen for 2008 forventedes der et merforbrug på 6 mio. kr. på den efterspørgselsstyrede bevilling Handicappede.

Socialforvaltningen har i bilag til indstillingen om godkendelse af regnskabet for 2008 redegjort for forventede udfordringer og initiativer på handicapområdet.

Bevillingen på det efterspørgselsstyrede overførselsområde (mindreforbrug 170 mio. kr.)

I de specielle bemærkninger er det oplyst, at mindreforbruget især skyldes færre udgifter på førtidspensionsområdet på netto 165,5 mio. kr., der altovervejende skyldes, at tilgangen af nye førtidspensioner har været væsentligt lavere end budgetteret. Der var således forventet en tilgang på 1.400 nye pensioner, men tilgangen har kun været 600.

Forklaringer til afvigelserne

e. Der er redegjort for afvigelserne som foreskrevet i Regnskabscirkulæret, og det vurderes generelt, at disse er korrekte og fyldestgørende. Det er konstateret, at der fortsat forekommer fejlplacering af budgetbeløb og fejlbogføring, hvorefter budget og regnskab ikke er placeret på samme funktion eller bevilling. Dette giver uklarhed i afvigelsesforklaringerne. Der henvises til Borgerrepræsentationens indskærpelse herom over for udvalgene.

I bilag 1 til indstillingen vedrørende udvalgets årsregnskab 2008 er der redegjort for afvigelserne under ét for det efterspørgselsstyrede og det rammestyrede område for bevillingerne Handicappede og Hjemmepleje.

Vi anbefaler, at der redegøres for afvigelser over for udvalget for de enkelte bevillinger.

Kommentar

Revisionsdirektoratet konstaterer, at der i 2008 har været et merforbrug på den efterspørgselsstyrede bevilling Handicappede og den rammestyrede bevilling Voksne med særlige behov. Det konstateres endvidere, at udvalget og forvaltningen sammen har iværksat en række forskellige tiltag, hvorfor direktoratet ikke har anledning til yderligere kommentarer.

3.5 Eftersyn af likvide midler

Opfølgning af revisionen af 2007

a. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede vi, at det overvejedes at begrænse rotationsperioden, indtil administrationen af balancekonti var tilfredsstillende.

Socialudvalget henviste i besvarelsen til Socialforvaltningens indstilling om, at forvaltningen ville overveje, hvordan Revisionsdirektoratets anbefaling om at begrænse rotationsperioden kunne indgå i fremtidige tilsyn. Vurderingen ville ske i sammenhæng med etableringen af et ledelsesinformationssystem vedrørende balancekonti og etableringen af en stikprøvekontrol.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 henvistes til forvaltningens tiltag: Koncernservice (KS), Kundecenter Økonomi udfører tilsyn med decentralt forvaltede midler. KS har startet et LEAN projekt, der bl.a. vil få betydning for fremtidig afholdelse af kasseeftersyn. LEAN projektet vil være afsluttet med udgangen af april 2009, men KS forventer allerede i januar-februar at tage kontakt til Socialforvaltningen. KS vil senest den 1. maj tilrettelægge opgavevaretagelsen efter den nye plan. KS arbejder på en hyppigere frekvens for afholdelse af kasseeftersyn, end den hidtidige norm, der lagde op til ét eftersyn pr. tre år.

Revisionen af 2008

b. Koncernservice har foretaget eftersyn af likvide midler mv. og kontrol af eftersyn efter aftale med Socialforvaltningen.

Koncernservice har således foretaget eftersyn og regnskabsmæssig kontrol ved forvaltningens institutioner samt Handicap- og Rådgivningscentre. Endvidere har Koncernservice foretaget kontrol af Socialcentrenes regnskabsmæssige tilsyn på de institutioner, der organisatorisk hører under centrene.

Socialforvaltningen har den 13. maj fremsendt Koncernservices' rapportering om eftersynsvirksomheden for 2008.

Tværgående Økonomi har generelt vurderet, at konklusionerne i Koncernservices rapporter er forholdsvis positive og ikke særligt dækkende set i forhold til de besvarelser, der er afgivet til de enkelte kontrolpunkter.

Forvaltningen vil i denne anledning tage kontakt til Koncernservice for at få en dialog om selve udførelsen af tilsynene og den efterfølgende afrapportering mm., og de senest udførte kasseeftersyn har givet anledning til, at forvaltningen vurderer, om den 3-årige rotationsordning skal tages op til revision.

c. Ad rapport om tilsyn på Socialforvaltningens institutioner samt Handicap- og Rådgivningscentre

I 2008 har Koncernservice foretaget 60 uanmeldte eftersyn af kasser samt bilagskontrol. Herudover er der foretaget tilsynsbesøg akut i 2 fælde, hvor eftersynene ikke har omfattet samme regnskabs gennemgang som ved de uanmeldte eftersyn. Det samlede antal institutioner i 2008 var 122.

Afrapporteringen af eftersynene oplyser om følgende konstateringer:

- I flere tilfælde var der mangler vedrørende attestation og anvisning samt udførelse af kontroller og opfølgning af tidligere afgivne løfter.
- På et stort antal institutioner blev der konstateret difference mellem den optalte beholdning og saldoen i KØR.
- Flere institutioner havde ikke adskilt de likvide beholdninger på henholdsvis bankkonto og kassekonto.
- Afstemning af balancekonti volder ofte problemer, således havde et stort antal institutioner ikke afstemt og specificeret alle konti.

d. Ad Socialcentrenes tilsyn på egne institutioner

Koncernservice har foretaget kontrol af de regnskabsmæssige tilsyn på socialcentrenes tilknyttede institutioner. Socialcentrene har rapporteret om resultatet af tilsyn på 10 tilknyttede institutioner (væresteder) til Koncernservice, der herefter har udarbejdet statistik og en samlet rapportering.

Det er oplyst i afrapporteringen, at der i 2008 blev foretaget et uanmeldt eftersyn på en institution, der i 2007 gav anledning til en række tiltag. Ved eftersynet blev det konstateret, at de regnskabsmæssige forhold var betryggende, men at der fortsat var nogle punkter, der skal følges op på.

e. Revisionsdirektoratet deler Tværgående Økonomis vurdering af rapporteringen og påskønner, at der tages kontakt til Koncernservice om udførelsen og rapporteringen af eftersynene.

Direktoratet vurderer, at de konstaterede fejl og omfanget heraf bør medføre, at der iværksættes forskellige tiltag til forbedring af institutionernes regnskabsføring mv.

Revisionsbemærkning

Direktoratet henstiller, at der iværksættes tiltag til forbedring af institutioners regnskabsføring mv.

3.6 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, der revideres af institutionernes egne revisorer.

Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 anbefalede Revisionsdirektoratet, at forvaltningen udarbejder en årlig rapport om resultatet af gennemgangen af de reviderede regnskaber mv. for de selvejende institutioner.

Socialudvalget henviste i besvarelsen til forvaltningens indstilling om, at forvaltningen i løbet af efteråret 2008 ville udvide det eksisterende ledelsestilsyn til også at gælde de centrale kontorer i forvaltningen. I tilsynet ville behandling af regnskaber for selvejende institutioner indgå som et selvstændigt kontrolpunkt og vil dermed også være indeholdt i den årlige rapportering. Organisationsændringen i de centrale kontorer med opdeling på mål- og rammekontorer og drifts- og udviklingskontorer samt etablering af en netværksgruppe vil give et øget fokus på sikker drift, herunder øget kvalitet i forvaltningen af tilskud til de selvejende institutioner.

I Socialudvalgets midtvejsopfølgning af 4. februar 2009 fremgår om forvaltningens tiltag, at centralt ledelsestilsyn vil blive igangsat i 2009. Forvaltningen vil sikre, at der som led i tilsynet indføres kontroller på området for tilskudsadministration.

På baggrund af direktionens arbejdsprogram for 2008 er der taget initiativ til etablering af et netværk på økonomiområdet i centralforvaltningen. Fra og med januar 2009 bliver netværket specialiseret og underopdelt i bl.a. projektregnskaber og regnskaber for selvejende institutioner. Netværket vil derigennem fremme, at udførelse og rapportering på området for tilskudsadministration kan føre til et godt resultat.

I marts 2009 ville der blive afleveret en samlet redegørelse om resultater fra gennemgangen af de reviderede regnskaber m.v. for selvejende institutioner til Revisionsdirektoratet. Redegørelsen vil endvidere indgå som et internt arbejdsdokument i Socialforvaltningens fortsatte fokus på området for selvejende institutioner

Revisionen af 2008

c. Revisionsdirektoratet har modtaget Drifts- og Udviklingskontorenes (DU) redegørelser for vurdering af kontrollen og gennemgangen af de reviderede regnskaber mv. for 2008 for henholdsvis DU Udsatte grupper, misbrug og boliger samt DU Handicap og Psykiatri.

Rapportering for DU Børn foreligger ikke.

Ad administrationen af tilskud institutioner under DU Udsatte grupper, misbrug og bolig

Tilskudsordningen omfatter 13 selvejende institutioner. 5 institutioner har haft et merforbrug på mere end 30.000 kr. i forhold til de udmeldte budgetter. DU-Udsatte vil indkalde de enkelte institutionsledere og indskærpe, at merudgifter i denne størrelsesorden fremover ikke vil blive godkendt uden forudgående aftale.

For 6 institutioner indeholdt revisionsprotokollatet bemærkninger, som DU-Udsatte har taget/vil tage handling på ved at kontakte de pågældende bestyrelser. I et tilfælde gav tilskudsadministrationen anledning til at godkende regnskabet med et forbehold, da institutionens merforbrug ikke kunne godkendes og derfor vil blive modregnet i institutionens budget for 2010.

Ad administrationen af tilskud til institutioner under DU-Handicap og Psykiatri

Tilskudsordningen omfatter 11 selvejende institutioner. For 3 institutioner er der ikke modtaget et revideret bestyrelsesgodkendt regnskab. Institutionerne har p.t. ikke en bestyrelse, og ifølge redegørelsen arbejdes der på at kommunalisere disse.

For 6 institutioner var der et merforbrug i forhold til de udmeldte budgetter, og for en institution skal merforbruget undersøges nærmere. En institution har et merforbrug på 6,7 mio. kr., der skyldes, at pågældende tilbud er blevet udvidet med 1 meget

behandlingskrævende bruger. Forvaltningen har påtaget sig at dække merforbruget. For de 8 institutioner, der har indsendt et revideret regnskab, er der bemærkninger i revisionsprotokollaterne, som DU-Handicap og Psykiatri har taget/vil tage handling på. Behandlingen af regnskaber mv. for dette område har endvidere givet anledning til ændringer fremover.

d. Tilskudsadministrationen skal sikre:

- Korrekt regnskabsaflæggelse.
- At tilskuddet er anvendt til det bevilgede formål.
- At vilkårene for tilskuddet er opfyldt.
- At forvaltningen af midlerne er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Revisionsdirektoratet vurderer, at i de tilfælde hvor der ikke modtages bestyrelsesgodkendte reviderede regnskaber, må forvaltningen anmode en revisor om at udføre revisionen i overensstemmelse med revisionsinstruksen for området og sende regningen til institutionen. Alternativt må forvaltningen selv retablere, så formålet med tilskudsadministrationen sikres opfyldt.

For så vidt angår de konstaterede merforbrug i forhold til de udmeldte budgetter vurderer direktoratet, at forvaltningen bør sikre en tæt budgetopfølgning fx ved indhentning af kvartalsprognoser fra institutionerne, herunder over for institutionerne præcisere eventuelle sanktioner i tilfælde af ubevilgede merforbrug.

Vi anbefaler, at der anvendes samme disponering ved rapporteringen af den årlige kontrol som led i tilskudsadministrationen af de forskellige tilskudsordninger.

Revisionsbemærkning

Vi henstiller, at forvaltningen sikrer en tæt budgetopfølgning for de selvejende institutioner, så der udgås merforbrug i forhold til udmeldte budgetter, og at forvaltningen iværksætter tiltag overfor de institutioner, der ikke selv udarbejder bestyrelsesgodkendte og reviderede regnskaber. Endvidere henstilles det, at redegørelsen for tilskudsadministrationen af området under DU-Børn udarbejdes.

4. Andre opgaver

Revisionsdirektoratet har afgivet revisorerklæring på 32 regnskabsopgørelser, hvor Københavns Kommune har modtaget tilskud fra følgende puljer:

- Økonomisk støtte til videreførelse af projekter under Psykiatrafiktaftalen.
- Støtte til initiativer for socialt udsatte grupper (UDDRIFT).
- Med familien i centrum.
- Socialministeriet uden angivelse af pulje.
- Narkopoljen.
- Kommunepuljen.
- Puljen til Social Aktivisering.
- Puljen Det Fælles Ansvar II.
- Forebyggelse af kriminalitet i socialt udsatte områder.
- Projekter uden angivelse af pulje.

I ingen af tilfældene er der afgivet erklæring med et forbehold.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

6. juli 2009

Tommy Jacobsen

Lovpligtige beretninger til regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – socialområdet (ud over folkepension)**

4. Protokollat om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på det sociale område udover folkepension (2009-14668)

Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning fra Revisionsdirektoratet.

INDSTILLING OG Beslutning

Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab. indstiller,

1. at Socialudvalget godkender Socialforvaltningens forslag til løsninger
2. at Socialudvalget sender denne indstilling og udvalgets beslutning som besvarelse af revisionsprotokollaterne til Revisionsdirektoratet

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har afgivet revisionsprotokollat nr. 10/2008 på det sociale område udover folkepension (Kontanthjælp, helbredstillæg, personlige tillæg, førtidspension, boligydelse som tilskud og lån samt sanerings- og boligsikring).

Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning fra Revisionsdirektoratet. Socialudvalget skal senere følge op på, om de besluttede foranstaltninger bliver gennemført på rette måde og i rette tid.

Løsning

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at der i Socialforvaltningen fortsat kan konstateres manglende og mangelfulde ledelsestilsyn. Socialforvaltningen bør på grundlag af revisionens kommentarer til de interne kontroller tilrettelægge kontrolindsatsen på en mere aktiv og kvalitativ måde.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Socialforvaltningen vil følge Revisionsdirektoratets henstilling og udbygge det lokale ledelsestilsyn og vil herunder udarbejde særlige checkskemaer for hver sagstype, der indeholder netop de betingelser og dokumentationskrav, der skal være opfyldt for den pågældende sagstype.

Det vil blive stillet krav om hyppigere indberetning til den centrale forvaltning om resultatet af de gennemførte ledelsestilsyn og med angivelse af handleplaner til afhjælpning af eventuelle sagsbehandlingsproblemer.

Den centrale forvaltnings nuværende formelle kontrol med, at det lokale ledelsestilsyn er gennemført, vil desuden blive udvidet med stikprøvekontrol af enkeltsager.

2. Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at revisionen af sager viser, at

der er sket en markant stigning i antallet af fejlagtige sager både i sager med formelle fejl og med mangler med refusionsmæssig betydning.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Revisionsdirektoratet har opgjort, at der i 44 sager har været fejl med eventuel udbetalingsmæssig eller refusionsmæssig betydning, hvoraf 12 er konteringsfejl.

Kategorien af sager med ”Eventuel beløbsmæssig eller refusionsmæssig betydning” indebærer, at en endelig afklaring først kan ske efter en fuldstændig sags gennemgang af den enkelte sag. Jurister i den centrale forvaltning er i gang med at gennemgå sagerne og kan foreløbigt konkludere, at antallet af sager med fejl med udbetalingsmæssig eller refusionsmæssig betydning er væsentligt lavere end de 44, men det reducerede antal vil alligevel være på et uacceptabelt højt niveau.

Socialforvaltningen skal oplyse, at Revisionsdirektoratet også i 2007 fandt fejl i adskillige sager. På den baggrund meddelte Velfærdsministeriet i sin decisionsskrivelse af 7. april 2009 vedrørende regnskab 2007, at ministeriet finder det særdeles kritisabelt, at sagsområdet vedrørende servicelovens § 41 og § 42 fortsat er behæftet med fejl og herunder, at fejlene kan have refusionsmæssig betydning. Det findes endvidere kritisabelt, at det ledelsesmæssige fokus synes fraværende.

På den baggrund bad Velfærdsministeriet Københavns Kommune om en redegørelse. I sit svar den 20. maj 2009, der er vedlagt som bilag 2 til indstillingen, redegjorde forvaltningen for iværksatte tiltag med henblik på at reducere fejlomfanget og for at forbedre ledelsestilsynet. I svaret omtalte forvaltningen også, at centraliseringen af disse sager og sager efter § 100 i henholdsvis Handicapcenter København og Socialcenter København fra 1.1. 2010 vil indebære stordriftsfordele, herunder bedre specialisering og højere kvalitet i sagsbehandlingen.

Som følge af det høje fejlniveau også i 2008 har Socialforvaltningen nedsat en styregruppe til at sikre gennemførelse af handleplaner, der blandt andet omfatter følgende initiativer:

1. Der udarbejdes bedre retningslinier og standardkoncepter for sagsbehandlingen af de enkelte sagstyper.
2. Der gennemføres både fagspecifikke kurser og forvaltningsretlige kurser for sagsbehandlerne samt faglig supervision fra de centrale kontorer.
3. Kommunens revision og forvaltningen gennemfører orienteringsmøder med de lokale centre for fremlægge de afdækkede problemer og løsninger.
4. Det lokale ledelsesmæssige fokus på kvalitetsudvikling – og kontrol styrkes gennem øgede krav til ledelsestilsynet og indberetninger til forvaltningens ledelse.

Socialforvaltningen påtænker endvidere at fremlægge sine handlingsplaner på møder med henholdsvis kommunens revision og med Indenrigs- og Socialministeriet på baggrund af det store antal fejl og samtidig som en opfølgning på forvaltningens redegørelse til ministeriet vedrørende socialberetningen for 2007.

ØKONOMI

Der er ikke økonomiske konsekvenser af at vedtage indstillingen. Socialforvaltningens gennemgang af sager vil efterfølgende give anledning til tilbagebetaling af statsrefusion, hvis størrelse endnu ikke

kan opgøres.

VIDERE PROCES

Protokollatet og besvarelsen indgår i Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab, som i udkast behandles af Socialudvalget i oktober 2009 og som indgår i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning, som behandles af Borgerrepræsentationen i december 2009. I februar 2010 behandler Socialudvalget en sag om midtvejsopfølgning på besluttede tiltag. Revisionen foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i revisionsprotokollaterne på det sociale område for 2009 til Socialudvalget.

BILAG

1. Revisionsprotokollat nr. 10/2008 til Socialudvalget om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på det sociale område (ud over folkepension)
2. Socialforvaltningens redegørelse til decisionsskrivelse i brev af 20. maj 2009 til Indenrigs- og Socialministeriet

Anette Laigaard

/Sven Bjerre

bilag

[Protokollat nr. 10/2008, Socialberetning](#)

[Redegørelse til Decisionsskrivelse vedrørende revisionsberetning 2007 for Københavns Kommune](#)

Socialudvalgets beslutning den 02.09.2009

Direktor Jan Christensen samt kontorchef Katrine Bagge Thorball og kontorchef Birgitte Nystrup Lundgren overværede punktets behandling.

Punkterne 2.-5. blev behandlet under et.

Indstillingen blev godkendt med bemærkning om, at udvalget pålægger forvaltningen løbende at holde udvalget opdateret om de igangsatte tiltag revisionsprotokollaterne har givet anledning til.

A afgav følgende protokolbemærkning:

"Socialdemokraterne er stærkt kritiske overfor økonomien i Socialforvaltningen stadig ikke er bragt i orden".

B og F tilsluttede sig A's protokolbemærkning.

Revisionsprotokollat
til
Socialudvalget
vedrørende
Socialforvaltningen

**Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for
2008 på det sociale område
(ud over folkepension)**

6. juli 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet.....	2
II. Den udførte revision	3
A. Opfølgning af revisionen af tidligere år.....	4
Revisionsbetænkningen for 2007.....	4
Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007.....	5
B. Intern kontrol.....	6
Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller	6
Samlet vurdering af den interne kontrol	8
C. Revision af personsager.....	9
Kontante ydelser	11
Helbredstillæg og personlige tillæg	31
Førtidspension.....	32
Boligyldelse som tilskud og lån samt sanerings- og boligsikring	33
Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering.....	34
III. Særlige kontrolarbejder.....	36
Statsrefusionsopgørelsen for 2008.....	36

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på det sociale område redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Socialudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at der i Socialforvaltningen fortsat kan konstateres manglende og mangelfulde ledelsestilsyn. Socialforvaltningen bør på grundlag af revisionens kommentarer til de interne kontroller tilrettelægge kontrolindsatsen på en mere aktiv og kvalitativ måde. (Der henvises til side 9)
2. Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at revisionen af sager viser, at der er sket en markant stigning i antallet af fejlagtige sager både i sager med formelle mangler og med mangler af refusionsmæssig betydning. (Der henvises til side 35)

II. Den udførte revision

2. Revisionsdirektoratet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Velfærdsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen) foretaget en gennemgang af Socialforvaltningens forretningsgange og personsager inden for følgende områder:

- Lov om aktiv socialpolitik (aktivloven).
- Lov om social service (serviceloven).
- Lov om social pension.
- Lov om individuel boligstøtte.

Socialudvalgets nettoudgifter har ifølge "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – Endelig restafregning 2008" udgjort følgende:

	Mio. kr.
Aktivlov og servicelov	470,8
Pensioner mv.	3.081,3
Boligstøtte	<u>528,0</u>
I alt	<u>4.080,1</u>

I det følgende redegøres under afsnit A for opfølgningen af revisionen af 2007. I afsnit B omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne kontrol, og i afsnit C redegøres der for revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og fejlrubricering.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og nævnte revisionsbekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisionskik.

A. Opfølgning af revisionen af tidligere år

Revisionsbetænkningen for 2007

3. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007, bilag 1, s. 419, fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at der fortsat konstateredes mangler i udførelsen af de interne kontroller.

Socialforvaltningen oplyser supplerende i betænkningen, at det er Revisionsdirektoratets vurdering, at der fortsat er problemer med korrekt udførelse af førkontrol, kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere samt ledelsestilsynet.

De berørte socialcentre har allerede indskærpet gældende retningslinier over for medarbejderne, men derudover vil forvaltningen drøfte med centercheferne, om der er behov for yderligere tiltag. Drøftelserne vil finde sted i efteråret 2008.

I betænkningen tilføjes det, at Socialforvaltningen i 2009 forventer at samle administrationen af sikringsydelser i én enhed for hele kommunen. (Sikringsydelserne omfatter børnefamilieydelse, børnetilskud, bidrag og boligstøtte). Derved opnås stordriftsfordele, bedre specialisering og synergi i administrationen af ydelserne, og samtidig vil der være mulighed for kompetencemæssigt at sikre en højere kvalitet i såvel sagsbehandlingen som de interne kontroller.

Socialudvalget har i sin midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 henvist til besvarelsen af opfølgningen af revisionsbemærkningen om personsagerne, jf. efterfølgende pkt. 4.

4. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007, bilag 1, s. 426, fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at revisionen af sager viste, at andelen af fejl med eventuel refusionsmæssig betydning fortsat er høj, og at dette fortsat er gældende for sager efter servicelovens § 42. Endvidere er der en høj fejlandel for sagsområdet sanering og boligsikring.

Ifølge betænkningen har Socialudvalget godkendt Socialforvaltningens oplysninger og initiativer. Socialforvaltningen henviste til en egenmåling byggende på en gennemgang af 875 sager: Generelt vurderer Socialforvaltningen, at målingens resultat med 2,6 % substansfejl og 16,5 % formelle fejl giver et dækkende billede af fejlomfanget i enkeltsager på de udvalgte sagsområder.

Socialforvaltningen opregner en række tiltag i anledning af målingen, ligesom de lokale centre har iværksat flere aktiviteter.

Socialforvaltningen tilføjer, at der efter henstilling fra Socialministeriet blev udtaget et særligt stort antal sager om § 41, Merudgifter til forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne, og § 42, Tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne, i to centre, hvor der i forbindelse med revisionen af regnskab 2005 var konstateret et forholdsvist højt fejlomfang. I de i alt 73 undersøgte sager konstateredes en formel fejl i to tilfælde, mens der ikke forekom substansfejl.

Socialforvaltningen oplyser afsluttende, at samlingen af sikringsydelser i ét center for hele kommunen vil medvirke til en højere kvalitet i både sagsbehandlingen og intern kontrol.

Revisionsudvalget tilsluttede sig nødvendigheden af opstramningen af Socialforvaltningens styring på det sociale område.

Socialudvalget har i sin midtvejsopfølgning den 2. februar 2009 taget kritikken til efterretning. Retsgrundlaget og gældende retningslinier er blevet indskærpet over for centrene. Det gælder såvel lovgrundlaget for ydelserne som den sagsførelse, der udføres i forbindelse med behandlingen af sagerne, herunder anvendelse af korrekte konteringer mv. Indskærpelsen gælder særligt i relation til personlige tillæg, hjælp til enkeltudgifter, hjælp til sygebehandling samt boligstøtte. Socialforvaltningen har endvidere iværksat et større oprydningarbejde i eksisterende journaler, inden samling af sikringsydelser i én enhed for hele Københavns Kommune. Forvaltningen har desuden gennemført en række yderligere tiltag for at forbedre sagsførelsen.

Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007

5. Velfærdsministeriet har i brev af 7. april 2009 meddelt følgende bemærkninger, som ministeriets gennemgang af betænkningen om revisionen af Københavns Kommunes regnskaber på det sociale område for 2007 har givet anledning til:

- Ministeriet henstiller, at da kontrollen af enkeltydelser efter SEL §§ 41, 42 og 100 ikke blev udført i perioden januar til juli 2007 i socialcenter Amager, bør alle sager i perioden på området gennemgås, og derefter foretages eventuel berigtigelse.
- Ministeriet finder det særdeles kritisabelt, at sagsområdet vedrørende SEL §§ 41 og 42 fortsat er behæftet med fejl og herunder, at fejlene kan have udbetalings- og

refusionsmæssig betydning. Det findes endvidere kritisabelt, at den ledelsesmæssige fokus på området synes fraværende.

Ministeriet anmoder derfor Københavns Kommune om at afgive en redegørelse indenfor en måned (fra den 7. april 2009). Ministeriet angiver konkrete krav til indholdet af redegørelsen. Socialforvaltningen har afgivet redegørelse til ministeriet.

B. Intern kontrol

Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller

6. Revisionsdirektoratet har gennemgået de væsentligste elementer i Socialforvaltningens interne kontrol. Vurderingen heraf danner grundlaget for den efterfølgende revision af personsager, idet vurderingen giver en indikation af risikoen for fejl.

Forvaltningens interne kontrol består af forvaltningens kontrolmiljø, forvaltningens risikovurderingsproces, kommunikation, etablerede kontroller samt overvågningen og opfølgningen heraf.

Revisionsdirektoratet foretager en samlet vurdering af den interne kontrol, og på baggrund heraf udvælges de væsentligste kontroller til gennemgang. Direktoratet har således gennemgået forvaltningens forretningsgange for og udførelsen af førkontrol, kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere, temakontroller og ledelsestilsyn.

Nedenfor redegøres der for de væsentligste kontroller.

Førkontrol

7. Førkontrollen foretages på grundlag af Liste for dokumentationskontrol fra pensionssystemet (EA019) og Liste for dokumentationskontrol fra boligstøttesystemet (LA145, boligsikring og VA145, boligydelse).

I nye sager skal det kontrolleres, at der er et underskrevet ansøgningsskema, og kontrollen skal foretages inden udbetaling finder sted.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Borgersager

8. Kontrollen af KMD aktiv Borgersager er en stikprøvevis efterfølgende kvalitetskontrol, hvor 10 % af alle nye sager kontrolleres. Hvert socialcenter skal tilrettelægge en kontrolprocedure herfor. Alle kontrollister skal påtegnes med dato og initialer som dokumentation for, at kontrollen er udført.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Alternative modtagere

9. Nye sager om udbetalinger til alternative modtagere skal kontrolleres 100 %.

Kontrol af ledelsestilsyn

10. Kontrollen af ledelsestilsynene i socialcentrene har fokus på følgende:

- Har centret udarbejdet en forretningsgang for ledelsestilsynet.
- Er tilsynet foretaget i henhold til forretningsgangen.
- Er der udarbejdet et notat om ledelsestilsynet.

Som led i den centrale kontrol med ledelsestilsynene har der i foråret 2008 været afholdt møder med socialcentre, handicapcentre og rådgivningscentre i foråret 2008. På mødet drøftes aktuelle spørgsmål og problemstillinger vedrørende ledelsestilsynet.

I efteråret 2008 er der ligeledes blevet afholdt møder, hvor fokus var status på udførelsen af det planlagte ledelsestilsyn.

Gennemførelsen af ledelsestilsynet indgår fra 2008 i socialcentrenes resultatkontrakter.

IT-anvendelsen

11. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsens § 70, stk. 3, skal revisionen ved revisionsbesøg i årets løb bl.a. efterprøve om kommunens anvendelse af edb-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved personsagsgennemgangen – at der for anvendelsen af edb-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Kommunen skal ifølge nævnte bekendtgørelse sikre, hvis der ved registrering af sager og beregning af ydelser eller tilskud anvendes et edb-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvis foretages af andre end den dataansvarlige kommune, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner.

I relation til udgiftsområderne i dette protokollat anvendes edb-systemer, der er standardsystemer, som driftsafvikles af KMD. Det er påset, at der foreligger revisorerklæring herfor.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelsen af edb-systemer ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for edb-anvendelsen.

Samlet vurdering af den interne kontrol

12. Gennemgangen af forretningsgange og testen af forvaltningens udførelse af interne kontroller mv. har givet Revisionsdirektoratet anledning til at fremhæve følgende:

- Alternativ modtager. Forretningsgangen omfatter for alle oprettelser alene kontrol af, at der ikke er tale om en fiktiv modtager. Efter vores opfattelse bør alle udbetalinger til en alternativ modtager være omfattet af grundlaget for kontrollen og dermed har mulighed for at blive udtaget til kontrol. Dette for at sikre, at regningen vedrører borgeren.
- E-indkomst. Socialcentre anvender ikke advis'er fra E-indkomst, og der foretages som udgangspunkt ikke opslag heri med henblik på at kontrollere indkomstoplysninger i forbindelse med nyoprettelser. Mulighederne i E-indkomst anvendes således ikke optimalt.
- Elektroniske advis'er. Kommunen overgår til elektroniske advis'er i 2009. Overgangen til fuld elektronisk advisering giver samtidig mulighed for at overvåge, i hvilket omfang den interne kontrol udføres og er ajour. Der bør centralt/decentralt

udarbejdes retningslinier for form og indhold af et ledelsestilsyn, herunder kriterier for hvornår der skal ske handling i forhold til det enkelte afsnit og socialcenter.

- Socialcenter City. Ved gennemgangen blev det konstateret, at der ikke var foretaget kontrol af alternativ modtager i hele 2008. Ledelsestilsyn med denne kontrol var heller ikke blevet udført i 2008. Centerledelsen har oplyst at ville foretage stikprøvekontrol i 10 % af sagerne for 2008.
- Socialcentre City, Nørrebro og Bispebjerg samt Handicapcenter København. Rapporteringen over udførte ledelsestilsyn indeholdt ikke omtale af væsentligere bemærkninger. Dette er i modsætning til konstateringerne under revisionens sagsgennemgang. Kontrolindsatsen bør revurderes, så fejlene opdages, og så opdagede fejl bliver rapporteret.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det stærkt beklageligt, at der i Socialforvaltningen fortsat kan konstateres manglende og mangelfulde ledelsestilsyn. Socialforvaltningen bør på grundlag af revisionens kommentarer til de interne kontroller tilrettelægge kontrolindsatsen på en mere aktiv og kvalitativ måde.

C. Revision af personsager

13. Revisionen har omfattet 109 sager inden for de lovområder, der fremgår af revisionsbekendtgørelsen. Revisionsdirektoratet har anvendt resultatet af gennemgangen af de interne kontroller til nærmere at fastsætte stikprøvestørrelsen i sagsgennemgangen.

Udvælgelsen af sager er sket for de sagsområder (funktioner) og konti (grupperinger) i Velfærdsministeriets autoriserede kontoplan, hvor der er anmeldt udgifter til refusion i 2008.

Der er fravalgt sagsområderne beboerindskudslån og lejetab ved fraflytning. Fravalget er begrundet i, at der på disse områder ikke har været fejl af refusionsmæssig betydning i de senere år, og at områdernes økonomiske betydning er mindre væsentlig.

Sagsgennemgangen har omfattet kontrol af, at betingelserne for udbetaling af ydelse er til stede og dokumenteret, samt at retningslinier for sagsførelse, refusionshjemtagelse mv. er overholdt. Udgifter, der er eller kunne være anmeldt til statsrefusion efter de særlige regler om finansiering af udgifter til udlændinge, er også omfattet af revisionen, jf. revisions- og regnskabsbekendtgørelsens § 75, stk. 2.

Der redegøres i det følgende for resultatet af sagsgennemgangen.

Advokatbistand

14. Det blev under sagsgennemgangen konstateret, at bevillingen i 2 ud af 2 gennemgåede sager (1, 2) ikke fremgik af sagens oplysninger, ligesom udgiften ikke var dokumenteret.

Socialcentrene oplyste hertil, at "udgift til advokathonorar for advokaters deltagelse ved møder i Børne- og Ungeudvalget samt i ankesager afregnes ved advokatens fremsendelse af faktura til Børn og Unge-udvalgets Sekretariat (MR Børn). I Sekretariatet kontrolleres fakturaen i henhold til den gældende honoraraftale for området, og fakturaen anvises af B&U-Sekretariatet på socialcentrets konto for advokatbistand. Sekretariatet fremsender herefter kopi til orientering til socialcentrets Børne-/familieteam, som gør notat i journalen om den foretagne udgiftspostering. Med hensyn til at det ikke fremgår, at der er givet bevilling til advokatbistand skyldes dette, at der er tale om en ydelse, som socialcentret ingen indflydelse har på og derfor ikke bevilger. Det kan oplyses, at det er indskærpet, at der gøres notat i journalen, jf. ovenfor, når underretning fra B&U-Sekretariatet modtages."

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Udgifter til kvindekrisecentre/bosteder efter servicelovens §§ 109 og 110

15. Socialforvaltningen er blevet anmodet om en oversigt over samtlige personer med en ydelse konteret på funktion 5.38.42: Botilbud for personer med særlige sociale problemer.

Oversigten er på tidspunktet for afgivelsen af revisionsprotokollatet endnu ikke modtaget.

Kontante ydelser

16. Gennemgangen omfattede 55 sager på ISM-Konto 5.57.72 Sociale formål, fordelt på følgende grupperinger i henhold til ISM's autoriserede kontoplan:

- Gruppering 006, udgifter til sygebehandling (aktivlovens § 82).
- Gruppering 008, enkeltudgifter og flytning (aktivlovens §§ 81 og 85).
- Gruppering 009, merudgiftsydelser ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne (servicelovens § 41).
- Gruppering 010, merudgifter for voksne med nedsat funktionsevne (servicelovens § 100).
- Gruppering 015, tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelse af børn med nedsat funktionsevne (servicelovens § 42).
- Gruppering 019, tilbagebetaling

Der er foretaget fravalg af gruppering 017, efterlevelseshjælp (aktivlovens § 85a). Fravalget er begrundet med, at udgifterne er af mindre økonomisk betydning.

Der blev ved sagsgennemgangen konstateret følgende:

Sygebehandling, jf. aktivlovens § 82

Forholdene er konstateret i Socialcenter City og Nørrebro.

Ikke lægeligt velbegrundet

Det fremgår af vejledningen til aktivloven (pkt. 406-410), at hjælp efter § 82 kræver, at anden lovgivning med bestemte formål anvendes forud, at behovet er klart ordineret af læge, tandlæge mv., og at pågældende ikke selv har midler til at afholde udgiften.

I en sag (19) vedrørte bevillingen udgifter til forbrugsgoder, og i 2 sager (18, 20) vedrørte bevillingen udgifter til nødvendig tandbehandling og røntgenbilleder i forbindelse hermed, som ikke var bevilget på baggrund af, at en læge, tandlæge, psykolog eller lignende utvetydigt anviste behandlingen som indiceret. Det er revisionens opfattelse, at

der i § 82 er krav til indikation, se for eksempel O-107-97 og A-46-02, hvorfor disse udgifter bør afholdes uden for refusionsordningen.

Sagerne er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Bevilling til forløb hos en psykoterapeut

I en sag (13) fremgik det, at der var bevilget hjælp efter § 82 til forløb hos en psykoterapeut.

Det fremgår imidlertid af A-39-02 og A-26-02, at der ikke kan bevilges hjælp til terapi hos en psykoterapeut efter § 82.

Socialcentret har bl.a. oplyst, at "Centret har gennemgået sagen og er ikke enig i revisionens konklusion om, at udgiften skal afholdes uden for refusionsordningen. Det fremgår af de omtalte SM-afgørelser, at retningslinien, om at der kun kan bevilges samtaler hos psykologer autoriseret af Psykolognævnet, er vejledende, samt at der ved en konkret vurdering af ansøgningen kan være grundlag for at fravige retningslinien.

Centret mener, at det i sagen er dokumenteret ved statusattest fra praktiserende læge samt vurdering fra psykologisk konsulent, at samtalerapi hos psykoterapeut i dette konkrete tilfælde kan betragtes som nødvendig og helbredsmæssig velbegrundet."

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning

Dokumentation for kontrol af regninger

Det blev i 2 sager (12, 14) konstateret, at der ikke var overensstemmelse mellem bevilling og den faktiske udgift.

Socialcentret har oplyst, at bevillingen er udformet som tandlægekort til borgeren. Det afholdte beløb, der er større end bevillingsoverslaget, er anvist og godkendt af tandlægekonsulenten som nødvendigt og lægeligt velbegrundet. Regningen er arkiveret hos tandlægekonsulenten.

Efter revisionens opfattelse bør proceduren ændres, så det er muligt i den enkelte sag at sammenholde den endelige udbetaling og bevilling.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Mangelfulde sagsoplysninger

I en sag (21) blev det konstateret, at der i 2008 i alt blev udbetalt 381.233 kr. Sagens oplysninger har ikke givet revisionen grundlag for at kunne vurdere hjemlen for udbetalingerne. Socialforvaltningen anmodes om at foretage en tilbundsående gennemgang af grundlaget for berettigelsen af hjemtagelsen af statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Enkeltudgifter §§ 81 og 85 og starthjælp

Det blev i forbindelse med gennemgangen konstateret, at udgifter til §§ 81-85 til starthjælpsmodtagere var konteret inden for refusionsordningen med staten og ikke som forudsat i konteringsvejledningen uden for den statslige refusionsordning.

Socialforvaltningen anmodes om at sikre, at ydelser efter §§ 81-85 til starthjælpsmodtagere holdes uden for refusionsordningen for samtlige socialcentre i forbindelse med aflæggelsen af statsrefusionsregnskabet for 2008. Tilsvarende bedes sikret for 2009-refusionsregnskabet.

Enkeltudgifter §§ 81 og 85

Forholdene er konstateret i Socialcentrene City og Nørrebro

Dokumentation for kontrol af regninger

I en sag (28) blev det konstateret, at der var betalt en regning til et flyttefirma, uden at der var foretaget en kontrol af, at udgiften var bevilget i sagen. Centret har oplyst, at det vil blive indskærpet over for de medarbejdere, som anviser regninger til betaling, at der ikke

kan ske betaling af regninger, som ikke er begrundet i en faktura, som kan sammenholdes til en bevilling.

Sagen er rubriceret som en formel fejl.

Afgrænsning til andre lovbestemmelser (servicelovens § 52, stk. 5)

Det blev i en sag (22) konstateret, at det fremgik af journalen/bevillingen, at huslejerestancer var givet efter § 81 på baggrund af barnets tarv. Det er revisionens opfattelse, at udgifter, som bevilges med baggrund i barnets tarv, i første omgang skal vurderes efter § 52, stk. 5.

Socialcentret har oplyst, at "centret efter gennemgang af sagen mener, at ydelsen er givet efter korrekt paragraf. Huslejerestancen er givet for at undgå en udkørende fogedforretning. Børnefamilieteamet har anbefalet serviceteamet at yde restancen. Vurderingen af hvorvidt kriterierne for at yder restancen er opfyldt, er foretaget af serviceteamet. Af journalnotatet fremgår det, at bevillingen er givet med udgangspunkt i børnenes tarv. Servicetemaets praksis på området er, at udgiften, jf. aktivlovens § 81, kan bevilges, idet den med udgangspunkt i familiens sociale situation og herunder børnenes tarv kan betragtes som havende afgørende betydning for familiens livsførelse.

Socialcentret mener således, at der er tale om en formalitetsfejl i forhold til beskrivelse af vurdering og afgørelse i journalnotatet, hvilket ikke har refusionsmæssige konsekvenser. Centret vil fremadrettet være opmærksomt på, at journaliseringen foretages korrekt og fyldestgørende."

Socialforvaltningen anmodes om at dokumentere berettigelsen af hjemtagelsen af statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som en fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Bevilling af huslejerestancer efter § 81

Det fremgik af journalen i flere sager (29, 30, 31), at der var bevilget hjælp til huslejerestancer flere gange i samme sager.

Forholdet er drøftet med socialcentret, som har oplyst, at snitfladen mellem socialcentret og ydelsesservice ikke virker optimalt, hvorfor socialcentret ofte prøver andre procedurer med henblik på at hjælpe pågældende til at administrere egne midler.

Socialforvaltningen bedes undersøge behovet for at effektivisere snitfladen mellem ydelsesservice og centrene.

Manglende dokumentation (§ 81)

Det blev i flere sager (25, 30) konstateret, at det fremgik af bevillingen, at udgiften var vurderet som værende uforudsigelig. Det fremgik imidlertid ikke af sagen på hvilket grundlag, dette var vurderet.

Forholdet er drøftet med socialcentret, som fremadrettet vil have fokus på dokumentationen af grundlaget for vurderingen.

Socialforvaltningen bør sikre, at socialcentre følger op herpå ved ledelsestilsynene.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Bevilling efter § 81 – normalt rådighedsbeløb

Det blev i en sag (23) konstateret, at centret i forbindelse med bevilling af overlevelshjælp efter tyveri af kontanter havde bevilget et beløb, som oversteg pågældendes normale rådighedsbeløb.

Revisionen mener, at beløb over det normale rådighedsbeløb bør opgøres og afholdes uden for statsrefusionsordningen.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Bevilling af indfrielse af et optaget banklån

Et center havde i en sag (23) bevilget enkeltydelse til dækning af indfrielse af et banklån. Det er revisionens opfattelse, at banken er nærmere til at påtage sig tabsrisikoen end det offentlige.

Socialforvaltningen bør afklare den juridiske tvivl og dermed berettigelsen af at hjemtage statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Husvilde

Der var i en sag (24) sket en fejlkontering af udgifter på 72.660 kr. til husvilde på kontoen vedrørende § 81. Centret vil afholde udgiften uden for refusionsordningen.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Hjælp ved betalingsstandsning

I en sag (29) var der i forbindelse med en betalingsstandsning ydet betaling til hjælp af udgifter til husleje og el-restance med 61.000 kr. Efter revisionens opfattelse burde sagsbehandler have været instrueret om at søge faglig bistand i en kompliceret sag.

Centret har oplyst, at der er taget kontakt til den centrale forvaltning med henblik på at få udredt sagen.

Hjemmel

Det fremgik af en sag (26), at bevillingen efter § 81 vedrørte udgifter til flytning til en handicapvenlig bolig, som kunne henføres til § 100. Forholdet er drøftet med centret, som har oplyst, at udgifter hertil meget sjældent bevilges, hvorfor der umiddelbart er tale om en enkeltstående fejl. Forholdet har ikke refusionsmæssige konsekvenser, da refusionssatsen er en samme.

Sagen er rubriceret som fejl af formel karakter.

Tilbagebetaling af kontanthjælp

I en sag (65) fremgik det af bevillingen, at flere ydelser skulle udbetales med tilbagebetalingspligt, uanset dette var der ikke rejst et faktisk tilbagebetalingskrav i alle tilfælde.

Centret har oplyst, at der ikke vil blive iværksat korrektion, idet centret ved gennemgang af sagen ikke har fundet grundlag for at fastholde og dermed iværksætte tilbagebetalingskrav.

Socialforvaltningen bedes følge op på, om der foreligger den rette dokumentation herfor.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Merudgifter til børn efter § 41

Forholdene er konstateret i socialcentre City og Nørrebro samt Handicapcenter København

Opfølgning

I flere sager (32, 34) var der ikke foretaget en gennemgang af de enkelte ydelser og anvendte takster i merudgiftsberegningen i over et år, uanset det fremgik af sagens oplysninger, at sagen var revurderet.

Socialforvaltningen bør sikre den rette opfølgning i forbindelse med de løbende ledelsestilsyn.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Ydelser efter § 41 er en subsidær hjælp

Det fremgår af serviceloven, at ydelser efter § 41 er subsidær til andre ydelser i lovgivningen.

I flere sager (32, 33, 34, 36, 39, 40, 41) om dækning af udgifter til hjælpere/aflastning, sygeplejeartikler, hjælpemidler og aflastning i en daginstitution fremgik det ikke

umiddelbart af sagens oplysninger i hvilket omfang, behovet var vurderet efter andre lovbestemmelser.

Revisionen er af den opfattelse, at det altid bør fremgå af den enkelte sag, at der er foretaget afgrænsning til andre sektorer.

Socialforvaltningen bør sikre, at forholdet indgår i de løbende ledelsestilsyn.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Udgifter til praktisk hjælp og pleje

Der var i en sag (34) bevilget praktisk hjælp til rengøring fire timer ugentligt. Det følger af C-1-05, at hjælp til rengøring som udgangspunkt skal gives efter bestemmelser om hjælp til støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

Der er således ikke umiddelbart hjemmel til afholdelse af udgifter til rengøring, uden at det dokumenteres, at øvrige bestemmelser i serviceloven er vurderet.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Udgifter som ikke medtages i merudgiftsberegningen

I flere sager (32, 33, 34, 36, 40, 41) var udgifter til transport, medicin, sygeplejeartikler og hjælpere/aflastning ikke medregnet i merudgiftsberegningen, men var løbende blevet bogført på sagen på baggrund af regninger fra leverandøren.

Løbende ydelser omfattet af § 41 bør indarbejdes i merudgiftsberegningen og efterfølgende fratrækkes, såfremt ydelsen administreres af centret. Udgifter, som ikke er omfattet af § 41, bør afholdes uden for statsrefusionsordningen.

Sagerne er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Periodisering

Det fremgik af en sag (32), at udgifter, der var bogført i 2009, vedrørte 2008, uanset at regningen var modtaget i december 2008.

Periodiseringen har konsekvenser for beregningen af særlig dyre enkeltsager.

Socialforvaltningen bør kontrollere, om udgiften er medtaget i opgørelsen.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Kontrol i forbindelse med betaling af regninger

Det fremgik ikke af flere sager (32, 33, 34, 36, 40, 41), om der i forbindelse med modtagelse af regninger var foretaget en kontrol af, om regningen alene indeholdt bevilgede timer, og om bevilgede timer var leveret til borgeren.

Socialforvaltningen bør overveje indførelsen af et notat i sagen om den udførte kontrol.

Udgifter til medicin over 3.270 kr.

I flere sager (32, 33, 34, 38, 40, 41) oversteg udgifter til medicin i vidt omfang grænsebeløb for ansøgning af kroniker- og enkelttilskud.

Efter revisionens opfattelse bør udgifter til medicin over denne grænse dækkes af sundhedsvæsenet og søges gennem borgerens egen læge.

Socialforvaltningen bør følge op på forholdet og sørge for relevante berigtigelser.

Sagerne er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Udgifter til privat aflastning/håndsrækninger

I flere sager (33, 34, 36, 39, 41) var der udbetalt tilskud til håndsrækninger med gennemsnitlig 75 kr. pr. time.

Det er revisionens opfattelse, at kommunen i forbindelse med udbetaling af tilskud bør dokumentere, at pågældende er orienteret om, at der er tale om dækning af udgifter til overenskomstmæssig løn, som skal indberettes til SKAT.

Socialforvaltningen bør overveje behovet for en generel udmelding om kravene til dokumentationen i sagerne.

Udgifter til bil/transport

Det blev under revisionen konstateret, at der ikke var en ensartet procedure for bevilling af kørsel. Derudover blev det i en sag (34) konstateret, at der både var bevilget statens km takst og hjælp til vedligeholdelse, dæk, service m.m. Det fremgår af SKAT's hjemmeside, at udgifter til dæk samt vedligeholdelse er indeholdt i taksten.

Socialforvaltningen bør overveje fastsættelsen af en fælles procedure.

Transportomkostninger

I en sag (39) blev der bevilget transport til et plejetilbud, jf. § 142, med 700 kr. pr. tur/dag. Det bør løbende overvejes, om der findes billigere alternativer, som kan løse det samme behov i de enkelte sager.

Socialforvaltningen bør overveje en model for udmåling af hjælp til transport i sager med børn med så alvorlige nedsættelser af funktionsevnen, så der er behov for individuel transport.

Udgifter til Falck-abonnement

Der var i en sag (37) udbetalt tilskud til dækning af Falck-abonnement. Det fremgår imidlertid af C-38-04 og C-37-07, at et Falck-abonnement ikke kan anses for nødvendig af hensyn til barnets handicap eller som følge af at være ejer af en bil.

Socialcentret har oplyst, at "der er udarbejdet en standard vedrørende dette, og det må derfor konstateres som en fejl i den enkelte sag. Medarbejderne vil blive indskærpet praksis."

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Kun dækning af selve merudgiften

I flere sager (32, 39, 41) fremgik det ikke af sagens oplysninger, at der var foretaget fratræk af den almindelige udgift til aktiviteten (for eksempel kost ved indlæggelse og transport), hvilket er det helt grundlæggende for bevillingen heraf.

Socialforvaltningen bør indskærpe forholdet over for det decentrale niveau og sikre, at der bliver fulgt op herpå ved de løbende ledelsestilsyn.

Socialforvaltningen bør tage specifikt stilling til forholdet i sag nr. 41, da revisionen ikke er enig i centrets afgørelse om, at merudgiften er en nødvendig følge af barnets nedsatte funktionsevne, herunder grundlaget for hjemtagelse af refusion.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Kursus

I en sag (32) var der bevilget kursus til pågældendes hjælpere (4 personer) efter § 41, hvilket der ikke umiddelbart er hjemmel til.

Socialforvaltningen bør følge op på sagen, herunder på den refusionsmæssige betydning.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Dokumentation for fastsættelse af udgiftsniveauet

Der var i en sag (34) udbetalt dækning af forskel i huslejudgiften, på baggrund af tidligere betalinger hertil, hvorfor det ikke var muligt for revisionen at efterprøve, om udgiften var sandsynliggjort.

Socialforvaltningen bedes følge op på forholdet.

Ferie

Der var i en sag (36) bevilget en merudgift på 9.800 kr. til privat pasning, uden at den løbende betaling til aflastning var tilsvarende nedbragt.

Socialforvaltningen bedes følge op på, at forholdet bliver berigtiget.

Efter drøftelse med socialcentret er det vores opfattelse, at der er tale om et enkeltstående tilfælde. Socialforvaltningen bør dog sikre, at udgifter, der ydes i forbindelse med ferie, bliver fratrukket i den løbende bevilling.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Merudgiftsydelse til ferie i udlandet

I en sag (42) var der bevilget merudgifter til at tage en aflastningsperson med på et ferieophold i Tyrkiet. Det fremgår af bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006, at udgifter i særlige tilfælde kan dækkes i forbindelse med ferie i udlandet. Der ses ikke at foreligge dokumentation for, at der er tale om et så særligt tilfælde, at der er grundlag for at yde tilskud til dækning af ekstra omkostninger forbundet med ferie, jf. SM C-16-00 (hvor der gives afslag) og C-17-06 (hvor der gives medhold).

Socialforvaltningen bedes generelt tage stilling til den krævede dokumentation efter § 41 og samtidig tage stilling til den konkrete sag, herunder berettigelsen af statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Løbende bevilling

Centrene havde generelt i flere sager (39, 40) fastsat en udløbsdato for bevillingen.

Centrene har imidlertid efterfølgende oplyst, at praksis er ændret i midten af 2008, således at bevillingerne er gjort løbende med datoer for revurdering af, hvorvidt betingelserne fortsat er til stede.

Udgiften ikke omfattet af § 41

Der var i en sag (37) bogført udgifter på 120.180 kr. på konto for § 41, men udgiften var ikke omfattet heraf. Centret har efterfølgende oplyst, at der er taget skridt til korrektion af fejlen.

Fejlen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Merudgifter til voksne § 100

Forholdene er konstateret i socialcentre City og Nørrebro samt Handicapcenter København

Opfølgning

Der var i flere sager (46, 47, 48, 54) ikke foretaget tilstrækkelig og/eller rettidig opfølgning.

Socialforvaltningen bør sikre, at forholdet indgår i centrenes løbende ledelsestilsyn, og at der i forbindelse med revurderingen tages stilling til, om den manglende opfølgning har haft konsekvenser for udbetalinger i sagen, som skal korrigeres over for borgeren eller i forhold til statsrefusionen.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Huslejudgift

I en sag (51) var den pågældende blevet bevilget tilskud til forhøjede boligudgifter efter flytning fra lejet værelse til handicapvenlig lejlighed. Beregningen var sket på grundlag af en udgift på 9.756 kr. Det fremgik imidlertid, at pågældende selv havde valgt at forøge udgiften til bolig fra 7.579 kr. til 9.756 kr. for at komme tættere på sit netværk. Flytningen synes således ikke at have noget med funktionsnedsættelsen at gøre.

Socialcentret har oplyst, at "centret har vurderet sagen og er ikke enig i konklusionen om, at flytningen ikke har noget med funktionsnedsættelsen at gøre. Centret har foretaget en

vurdering af pågældendes situation i forbindelse med funktionsnedsættelsen, jf. vejledning nr. 97 til serviceloven pkt. 288, der vedr. boligindretning, jf. servicelovens § 116, men ifølge centrets vurdering kan bruges analogt til at vurdere behov i forbindelse med bolig og herunder udmåling af, hvorvidt en udgift kan betragtes som merudgift. Der er i vurderingen af den konkrete sag lagt særlig vægt på borgerens mulighed for fortsat tilknytning til familie eller venner og netværk i nærheden af boligen samt ansøgerens tilknytning til selve området eller til boligen som sådan, således at ansøgeren ikke isoleredes i den først anviste bolig. Centret skal beklage, at denne vurdering ikke fremgår af pågældendes sag."

Socialforvaltningen bør tage stilling til grundlaget for hjemtagelsen af statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Udbetalinger i en klagesag

Centret vurderede i en sag (45), at en borger ikke var omfattet af målgruppen for § 100. Pågældende klager derfor til det sociale nævn, hvor sagen hjemvises til kommunen, da det tilstrækkelige grundlag ikke er til stede i sagen. Efterfølgende bringes dokumentationen i orden, men det konkluderes atter, at pågældende ikke er omfattet af målgruppen. Udbetalingen standses imidlertid ikke.

Centret har efterfølgende oplyst, at sagen nu er korrigeret, og pågældende vil blive afkrævet tilbagebetaling for det for meget udbetalte.

Revisionen er af den opfattelse, at udgiften til § 100, der afholdes, mens det tilstrækkelige grundlag udarbejdes, ikke er refusionsberettiget, da der er tale om en administrativ fejl.

Socialforvaltningen bør sikre, at der sker berigtigelse ved administrative fejl – i denne sag i perioden fra sagshjemvisningen til den er udredt.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Ledsager i udlandet

Der var i en sag (51) bevilget dækning af ledsagers billet tur/retur til udlandet. Det fremgår af § 3 i bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006, at der ikke kan ydes hjælp til rejse- og opholdsudgifter til en eventuel hjælper eller ledsager.

Centret har oplyst, at udgifterne vil blive afholdt uden for refusionsordningen.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Service og reparation

Det blev i en sag (47) konstateret, at pågældende modtog laveste km-takst i forbindelse med kørsel, samt at udgifter til service var medtaget i merudgiftsberegningen. Pågældende var allerede i vid udstrækning kompenseret ved km takst, hvorfor pågældende syntes at blive overkompenseret i forbindelse med merudgifter til bil.

Centret vil følge op på den pågældende sag samt sørge for nødvendig korrektion af statsrefusionen, hvis forholdet har betydet, at der er udbetalt for meget.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Håndsrækning

Der var i en sag (48) udbetalt tilskud til håndsrækning med 50 kr. pr. time. Kommunen bør som tidligere nævnt i forbindelse med udbetaling af tilskud dokumentere, at pågældende er orienteret om, at der er tale om dækning af overenskomstmæssig løn, som skal indberettes til SKAT.

Centret oplyser, at "det vil blive indskærpet over for medarbejdere, at de generelt, hvor der ydes beløb til håndsrækning, skal orientere borgerne om forpligtelser vedrørende SKAT, samt at der indføres notat herom i sagen."

Sandsynliggørelse af merudgift

Der var i 2 sager (48, 51) udbetalt tilskud til kørsel, uden at det umiddelbart fremgik, hvordan behovet var sandsynliggjort. Forholdet er drøftet med centret, som oplyser, at

"det aktuelle kørselsbehov vil blive undersøgt og eventuelle justeringer og korrektioner i statsrefusionen vil blive foretaget herefter."

I en sag (46) havde der været udbetalt acontobetalinge i en længere periode, uden at det var muligt at efterprøve, hvad udbetalingerne vedrører. Ifølge centret vil sagen snarest blive gennemgået, og forholdet vil blive rettet op.

Sagerne er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Merudgifter til diabeteskost

Velfærdsministeriet offentliggjorde den 8. august 2008 en rapport om merudgifter ved diabeteskost. Rapporten bygger på en undersøgelse gennemført i 2007 og 2008 af Fødevareinstituttet, DTU, hvoraf det fremgik, at borgere med diabetes ikke nødvendigvis har flere udgifter til kost end andre borgere.

Under revisionen er det blevet vurderet, hvilke sagsbehandlingsskridt socialcentret har indført i anledning af rapporten.

Socialcentret har oplyst, at "de eksisterende sager med diabetikere, der modtager merudgifter efter de gamle takster, skal revurderes. Dette kan ske i forbindelse med den almindelige årlige opfølgning eller tidligere, hvis der lokalt er ressourcer til dette.

I forbindelse med opfølgningen skal borgerne indkaldes til samtale, og af brevet skal det fremgå, at der vil blive lagt en ny kostmerudgift til grund, og at der vil ske en konkret og individuel vurdering af, om de fortsat er omfattet af personkredsen. Desuden skal der stå, at borgerne skal være opmærksomme på at melde, om der er sket ændringer i deres merudgifter, og om de har andre merudgifter end kost, som de mener, at vi skal medtage. Dermed vil der ske en varsling, som der retssikkerhedsmæssigt skal være ved frakendelse af begunstigende forvaltningsakter.

Når der sker frakendelse på baggrund af, at en borger ikke er omfattet af personkredsen som følge af ny praksis, skal vi give borgeren et rimeligt varsel – 3 måneder. Det skyldes,

at borgeren i god tro har indrettet sig efter sin merudgiftsydelse. Beløbet bortfalder således først tre måneder efter, at en evt. afgørelse om frakendelse er truffet."

Ved gennemgangen af flere sager (49, 50, 52, 53) blev det konstateret, at ingen af disse ved revisionen i marts 2009 var revurderet efter de nye bestemmelser.

Socialforvaltningen anmodes om at tage stilling til rette tidspunkt for revurderingen samt indflydelsen på hjemtagelsen af statsrefusionen.

Sagerne er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Udgifter bevilget til racerkørestol

Der var i en sag (51) bevilget 38.000 kr. til en racerkørestol med hjemmel i § 100. Revisionen er af den opfattelse, at udgifter til kontingenter, stævner m.m. kan afholdes efter § 100, men ikke at der hjemmel til at bevilge en kørestolsracer.

Socialforvaltningens stillingtagen til den juridiske tvivl udbedes samt betydningen for hjemtagelsen af refusionen fra staten.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Fejlagtige oplysninger fra borger

Det fremgik af en sag (51), at pågældende havde modtaget for meget tilskud til forsikring af bil med 13.492 kr. årligt, uden at den faktiske udgift var oplyst til kommunen. Det fremgik ikke af sagens oplysninger, om forholdet var drøftet med pågældende, og om det blev vurderet, at pågældende skulle betale pengene retur.

Socialcentret har oplyst, at "Borger ikke krævet pengene retur, idet centret har forstået vejledningen til § 100 som følger: Såfremt borgeren ikke opfylder betingelserne eller en merudgift – ved for eksempel en revurdering – viser sig at være lavere end antaget, så nedsættes eller bortfalder ydelsen fra det øjeblik, hvor dette er konstateret/dokumenteret.

Centret har derfor ikke taget stilling til, om forholdet har refusionsmæssige konsekvenser, idet dette fortsat er vores opfattelse."

Socialforvaltningens stillingtagen til den juridiske tvivl udbedes samt betydningen for hjemtagelsen af statsrefusionen.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Anvendelse af funktionsevne metoden

I en sag (47) forelå der ikke dokumentation for anvendelsen af metoden. Centret har oplyst, at det ikke har været muligt at fremfinde dette.

Ved næste revurdering i sagen bør der udarbejdes et nyt samtale- og aftaleskema, da disse skemaer lægges til grund ved afgørelser i ankenævnet/styrelsen.

Sagen er rubriceret som fejl af formel karakter.

Tabt arbejdsfortjeneste efter § 42

Forholdene er konstateret i socialcentre City og Nørrebro samt Handicapcenter København

Kontering – overholdelse af regnskabsbekendtgørelsen

Det blev i flere sager (55, 58, 59, 61, 62, 63) konstateret, at udgifter til tabt arbejdsfortjeneste blev konteret under barnets CPR-nummer i stedet for under en af forældrenes CPR-nummer, som forudsat i regnskabsbekendtgørelsens § 52,stk. 3.

Forholdet er drøftet med centrene, som vil afvente den centrale forvaltnings holdning. Denne udbedes.

Sagerne er rubriceret som fejl med formel karakter.

Vurdering af omfang

I flere sager (55, 60) fremgår det ikke umiddelbart af sagens oplysninger, hvordan omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste er fastsat. I flere sager bevilges der sideløbende aflastning og hjælpere, uden at det kan vurderes, at dette indgår i en vurdering af omfanget af tabt arbejdsfortjeneste. Det fremgik heller ikke, at omfanget var begrundet i lægelige oplysninger.

Socialforvaltningen bør sikre opfølgningen som led i de løbende ledelsestilsyn i 2009.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Revurdering af bevilling

I flere sager (55, 58) var der ikke årligt taget stilling til omfanget af den tabte arbejdsfortjeneste.

Socialforvaltningen bør sikre dette i forbindelse med det løbende ledelsestilsyn for 2009.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

Sparede udgifter

Det er blevet konstateret, at det i ingen af sagerne fremgår, at der er taget stilling til sparede udgifter i forbindelse med, at der ikke længere er fuld arbejdstid som forudsat i loven.

Forholdet er drøftet med centrene, som oplyser, at vurderingen altid foretages, men at denne ikke har været tilstrækkeligt dokumenteret.

Socialforvaltningen bør anmode centrene om at være opmærksom herpå ved næste opfølgning/revurdering.

Ferietillæg

Der var i en sag (56) fejlagtigt udbetalt ferietillæg på 12,5 % af den udbetalte tabte arbejdsfortjeneste. Centret har oplyst, at der generelt udbetales 1 % i ferietillæg.

Socialforvaltningen bedes følge op på den specifikke problemstilling.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Løbende bevilling

Det blev i en sag (59) konstateret, at der i en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste var indsat en standsningsdato, uden at det fremgik, hvorfor aftalen var tidsbegrænset. Centret har ændret proceduren medio 2008, og indført de nødvendige sagsbehandlingsskridt, så problemstillingen ikke vil fremgå af sager fra medio 2009.

17. Uledsagede flygtningebørn og handicappede flygtninge

Forholdene er konstateret i socialcenter Nørrebro og Handicapcenter København

Uledsagede flygtningebørn og handicappede flygtninge (funktion 5.57.74)

Det blev under sagsgennemgangen konstateret, at ingen af de udtagne sager (4) var omfattet af persongruppen, hvorfor yderligere sager blev udvalgt.

Heller ingen af disse sager var umiddelbart omfattet af persongruppen.

Socialforvaltningen foreslås at udtage en stikprøve af samtlige sager bogført på funktion 5.57.74 og afdække fejlårsagen.

Sagerne er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning

Helbredstillæg og personlige tillæg

18. Gennemgangen omfattede 14 sager på socialcenter Vesterbro på ISM-konto 5.48.67 Personlige tillæg mv., fordelt på følgende grupperinger i henhold til ISM's autoriserede kontoplan:

- Gruppering 003 tandbehandling, personlige tillæg § 14, stk. 1 (§ 17, stk. 2).
- Gruppering 004 fysioterapi, fodterapi, kiropraktor- og psykologbehandling, personlige tillæg § 14, stk. 1 (§ 17, stk. 2).
- Gruppering 005 supplement til pensionister med nedsat pension (brøkpension), personlige tillæg § 14, stk. 1 (§ 17, stk. 2).
- Gruppering 006 andre personlige tillæg § 14, stk. 1 (§ 17, stk. 2).
- Gruppering 007 briller, helbredstillæg § 14a (§ 18).
- Gruppering 008 medicin, helbredstillæg § 14a (§ 18).
- Gruppering 009 tandlægebehandling, helbredstillæg § 14a, stk. 1 (§ 18, stk. 1).
- Gruppering 011 Fysioterapi, kiropraktor- og psykologbehandling, helbredstillæg § 14a (§ 18).
- Gruppering 012 fodbehandling, helbredstillæg § 14a, stk. 4 (§ 18, stk. 4).
- Gruppering 013 Varmetillæg med 75 % refusion § 14, stk. 2 og 3 (§ 17, stk. 1 og 3).

Der er foretaget fravalg begrundet med, at udgifterne er af mindre økonomisk betydning.

Der blev i 3 sager konstateret følgende:

Mangelfuld dokumentation

Det blev i sagerne (97, 99, 106) konstateret, at der ikke var tilstrækkelig dokumentation for de foretagne vurderinger.

Sagerne blev efterfølgende gennemgået af centret, som over for revisionen har dokumenteret, at forholdene ikke gav anledning til ændringer i de foretagne udbetalinger.

Sagerne er rubriceret som fejl af formel karakter.

I en sag (100) var der ikke indhentet tilstrækkelig dokumentation i form af varmeregnskab.

Socialcentret her oplyst, at den nødvendige dokumentation snarest vil blive indhentet, og sagen evt. berigtiget.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Manglende standsning

I en sag (107) blev det konstateret, at der ikke var blevet rettidig standsning af udbetalingen af supplementet til brøkpensionen.

Sagen er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning.

Førtidspension

19. Gennemgangen har omfattet 16 sager på socialcenter Vesterbro.

Der er foretaget gennemgang af 6 sager om tilkendelse af førtidspension til unge med psykisk lidelse.

Udvælgelsen er sket på baggrund af Ankestyrelsens praksisundersøgelse for 2007 om "Kommunernes bevilling af førtidspension til personer med psykisk lidelse", hvoraf fremgik, at Ankestyrelsen ikke var enig med kommunerne i 37 % af de gennemgæede sager blandt unge under 30 år med en psykisk diagnose.

I de 5 sager forelå der den fornødne dokumentation for, at det var helt åbenlyst, at personerne var berettiget til førtidspension.

I en sag (82) blev det imidlertid konstateret, at der var oplysninger i pågældendes sag, som ikke syntes at være behandlet i forbindelse med sagsbehandlingen, indstillingen og bevillingen af pension. Oplysningerne vedrører de faktorer, som havde indflydelse på afbrydelse af to revalideringsforløb og en rapport fra arbejdsskadestyrelsen om pågældendes erhvervsevne.

Socialforvaltningen anmodes om at gennemgå sagen for at vurdere sammenhængen mellem sagens oplysninger og bevillingen til pension.

Sagen er rubriceret som fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Det blev under revisionen konstateret, at kommunen ikke har bogført udgifter på funktion 5.57.73, gruppering 19.

Socialforvaltningen har hertil oplyst, at "Pensionssystemet blev ikke rettet til, da Indenrigsministeriet udsendte deres orienteringsskrivelse 36. omgang rettelsessider den 20. juni 2006. Supplerende brøkpension til førtidspensionister bliver derfor konteret på VFM funktion 5.48.70, gruppering 001.

På Socialforvaltningens foranledning er Sundhedsforvaltningen blevet bedt om at tilrette pensionssystemet, så fremtidige ydelser angående supplerende brøkpension til førtidspensionister bliver bogført korrekt i SOF. Sundhedsforvaltningen har svaret os, at tilretningen er blevet foretaget."

Konteringsfejlen har ikke refusionsmæssige konsekvenser. Socialforvaltningen anmodes om at følge op på forholdet ved aflæggelsen af statsrefusionsregnskabet for 2008.

Boligyldelse som tilskud og lån samt sanerings- og boligsikring

20. Gennemgangen omfattede 10 sager på socialcenter Østerbro på ISM-kontiene 5.57.76 boligydelse til pensionister og 5.57.77 boligsikring fordelt på følgende grupperinger i henhold til ISM's autoriserede kontoplan:

ISM-Konto 5.57.76 Boligyldelse til pensionister

- Gruppering 001 tilskud til lejere.
- Gruppering 002 lån til ejere.
- Gruppering 003 tilskud og lån til andelshavere m.fl.
- Gruppering 005 tilskud til lejebetaling i ældreboliger.

Der er foretaget fravalg begrundet med, at udgifterne ikke var af væsentlig økonomisk betydning.

Der blev konstateret følgende:

Manglende dokumentation

I en sag (111) blev det konstateret, at der var arkiveret en underskrevet ansøgning fra udlejer, men der var intet stempel, ingen kontrakt eller huslejeopkrævning eller lignende, som dokumenterede, at der rent faktisk var tale om udlejers underskrift.

Socialcentret har efterfølgende bragt forholdet i orden. Forholdet har ikke givet anledning til ændringer i den udbetalte boligstøtte.

Sagen er rubriceret som fejl af formel karakter.

Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering

21. I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 75, stk. 4, skal der redegøres for væsentlige fejl og mangler i de udtagne sager. Revisionsdirektoratet har udarbejdet følgende tabel over antal reviderede sager:

Sagsområde (ISM-funktioner)	Sager udvalgt ved stikprøve	Sager uden fejl	Sager med fejl af formel karakter	Sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Kr.
Advokatbistand	2	0	2	0	
Botilbud efter §§ 109 og 110	-	-	-	-	
Kontanthjælp	67	12	14	41	7.126.748
Helbredstillæg og personlige tillæg	14	9	3	2	1)
Førtidspension	16	15	0	1	1)
Sanerings- og boligsikring	10	9	1	0	
I alt	109	45	20	44	1)

1) Det økonomiske omfang af fejlene var ikke endeligt opgjort på tidspunktet for protokollatets afsendelse.

Revisionsdirektoratet kan oplyse, at der i 2007 blev gennemgået 54 sager, hvoraf der var fejl af formel karakter i 4 sager (7 %) og fejl med eventuel refusionsmæssig betydning i 6

sager (11 %). Andelen af både formelle fejl og fejl med refusionsmæssig betydning er således steget markant.

Revisionsdirektoratet finder, at der er tale om en så markant stigning i fejlomfanget, at Socialforvaltningen bør undersøge og dokumentere:

- Om der er behov for at iværksætte tiltag i det enkelte socialcenter.
- Om der er behov for at iværksætte tiltag på tværs af kommunens socialcentre.
- Hvordan der efterfølgende følges op på, at de enkelte problemstillinger er blevet korrigeret.

Derudover skal der peges på følgende:

- I flere sager var opfølgingskravet ikke overholdt, og ved revurderingen var den manglende opfølgings betydning for statsrefusionen ikke overvejet. Der bør udarbejdes et notat ved alle opfølgninger om dens rettidighed, og hvis ikke den var rettidig, da konsekvenserne heraf.
- Det er ved revisionen konstateret, at der ikke er praksis for at korrigere statsrefusionen i forbindelse med, at det opdages, at der er sket en fejludbetaling i en sag, der skyldes en administrativ fejl. Socialforvaltningen bør sikre sig overholdelsen af gældende regler.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at revisionen af sager viser, at der er sket en markant stigning i antallet af fejlagtige sager både i sager med formelle mangler og med mangler af refusionsmæssig betydning.

III. Særlige kontrolarbejder

Statsrefusionsopgørelsen for 2008

23. Revisionen af "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – endelig restafregning 2008" sker i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Velfærdsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder.

Revisionsdirektoratet påser i forbindelse med revisionen af refusionsanmodningen, at anmeldte beløb stemmer overens med Københavns Kommunes Økonomi- og Ressourcestyringssystem (KØR). Herudover påses det, at anmeldte beløb stemmer overens med dokumentationen herfor, og at kravene til refusionshjemtagelse i henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen er overholdt. I revisionen indgår gennemgang af anmeldte udgifter vedrørende boformer efter §§ 93 og 94a i lov om social service.

Revisionsdirektoratet har på tidspunktet for afgivelsen af revisionsprotokollatet ikke færdiggjort revisionen af den endelige restafregning for 2008 for Københavns Kommune.

Revisionen af tilskudsopgørelsen af statslige løntilskud sker i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 206 af 20. marts 2007 om udbetaling, regnskabsaflæggelse og revision af statsligt løntilskud til kommunale og regionale arbejdsgivere vedrørende lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om servicejob.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

6. juli 2009

Jan Christensen

/Maibritt Søderberg

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til
børn**

2. Protokollat om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn (2009-14668)

Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning fra Revisionsdirektoratet.

INDSTILLING OG Beslutning

Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab. indstiller,

1. at Socialudvalget godkender Socialforvaltningens forslag til løsninger
2. at Socialudvalget sender denne indstilling og udvalgets beslutning som besvarelse af revisionsprotokollaterne til Revisionsdirektoratet

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har afgivet revisionsprotokollat nr. 7/2008 om regnskab 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn.

Socialudvalget skal træffe beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning fra Revisionsdirektoratet. Socialudvalget skal senere følge op på, om de besluttede foranstaltninger bliver gennemført på rette måde og i rette tid.

Løsning

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at der tages skridt til at forbedre ledelsestilsynet, da fejlomfanget i personsagerne ikke afspejles heri. Dette er en iagttagelse, som også er gældende for andre områder under Socialforvaltningen.

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Socialforvaltningen vil følge Revisionsdirektoratets henstilling og udbygge det lokale ledelsestilsyn og vil herunder udarbejde særlige checkskemaer for hver sagstype, der indeholder netop de betingelser og dokumentationskrav, der skal være opfyldt for den pågældende sagstype.

Det vil blive stillet krav om hyppigere indberetning til den centrale forvaltning om resultatet af de gennemførte ledelsestilsyn og med angivelse af handleplaner til afhjælpning af eventuelle sagsbehandlingsproblemer.

Den centrale forvaltnings nuværende formelle kontrol med, at det lokale ledelsestilsyn er gennemført, vil desuden blive udvidet med stikprøvekontrol af enkeltsager.

2. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der som i 2006 kan konstateres et betydeligt

fejlomfang på børneområdet..

Socialforvaltningens bemærkninger og forslag

Revisionen har ved deres gennemgang af sager på området for særlig hjælp til børn fundet fem sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning.

Fire af fem sager vedrører transportudgifter i forbindelse med samvær. Forvaltningen vil gennemgå de løbende bevillinger i 2008 med henblik på en fornyet vurdering af, om der uberettiget er udbetalt hjælp til transportudgifter i forbindelse med såvel begyndelse som afslutning af samværet. Konstaterede fejl i sagerne vil herefter blive berigtiget.

Den sidste sag handler om nedsættelse af samværsudgifter, hvor borgeren har klaget over socialcentrets afgørelse til Det Sociale Nævn. Det er forvaltningens opfattelse, at en eventuel berigtigelse i sagen for perioden for nedsættelse af samværsudgifter bør afvente Det Sociale Nævns afgørelse.

Forvaltningen har i nærmeste fremtid planlagt flere kvalitetsforbedrende tiltag. I efteråret 2009 forventes det også, at der vil blive udsendt nye retningslinier for hele enkeltydelsesområdet. På lidt længere sigt arbejder Mål og Rammekontoret for Handicap og Psykiatri på et forslag om etablering af en kvalitetsenhed på voksenområdet i 2010. Enheden skal sikre en bredere og stærkere forankret kvalitetskontrol og kvalitetsudvikling i sagsbehandlingen.

Økonomi

Der er ikke økonomiske konsekvenser af at vedtage indstillingen. Forvaltningens sagsgennemgang kan efterfølgende resultere i, at der skal ske tilbagebetaling af statsrefusion.

Videre proces

Protokollatet og besvarelsen indgår i Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab, som i udkast behandles af Socialudvalget i oktober 2009, og som indgår i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning, som behandles af Borgerrepræsentationen i december 2009. I februar 2010 behandler Socialudvalget en sag om midtvejsopfølgning på besluttede tiltag. Revisionen foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i revisionsprotokollaterne på det sociale område for 2009 til Socialudvalget.

BILAG

1. Revisionsprotokollat nr. 7/2008 til Socialudvalget om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn

Anette Laigaard

/Sven Bjerre

bilag

[Protokollat nr. 7/2008, Børneberetning](#)

Socialudvalgets beslutning den 02.09.2009

Direktør Jan Christensen samt kontorchef Katrine Bagge Thorball og kontorchef Birgitte Nystrup Lundgren overværede punktets behandling.

Punkterne 2.-5. blev behandlet under et.

Indstillingen blev godkendt med bemærkning om, at udvalget pålægger forvaltningen løbende at holde udvalget opdateret om de igangsatte tiltag revisionsprotokollaterne har givet anledning til.

A afgav følgende protokolbemærkning:

"Socialdemokraterne er stærkt kritiske overfor, at økonomien i Socialforvaltningen stadig ikke er bragt i orden".

B og F tilsluttede sig A's protokolbemærkning.

Revisionsprotokollat

til

Socialudvalget

vedrørende

Socialforvaltningen

Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn

24. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet.....	2
II. Den udførte revision.....	3
A. Opfølgning af revisionen af tidligere år.....	4
Revisionsbetænkningen for 2007.....	4
Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007.....	5
B. Intern kontrol.....	5
Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller.....	5
IT-anvendelsen.....	7
Samlet vurdering af den interne kontrol.....	8
C. Revision af personsager.....	8
Børnetilskud.....	9
Forskudsvis udbetaling af børnebidrag.....	9
Særlig hjælp vedrørende børn.....	9
Samlet vurdering af revisionen af personsager.....	14
Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering.....	14

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for børnetilskud, børnebidrag og særlig hjælp til børn redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Socialudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at der tages skridt til at forbedre ledelsestilsynet, da fejlomfanget i personsagerne ikke afspejles heri. Dette er en iagttagelse, som også er gældende for andre områder under Socialforvaltningen. (Der henvises til side 8).
2. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der som i 2006 kan konstateres et betydeligt fejlomfang på børneområdet. (Der henvises til side 15).

II. Den udførte revision

2. Revisionsdirektoratet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Velfærdsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen) foretaget en gennemgang af Socialforvaltningens forretningsgange og personsager inden for følgende områder:

- Børnetilskud.
- Forskudsvis udlagt børnebidrag.
- Særlig hjælp til børn, jf. lov om aktiv socialpolitik §§ 83 og 84.

Socialforvaltningens nettoudgifter ekskl. statsrefusion har ifølge "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – Endelig restafregning 2008" udgjort følgende:

	Mio. kr.
Børnetilskud	222,1
Særlig hjælp til børn	<u>2,2</u>
I alt	<u>224,3</u>
Forskudsvis udlagt børnebidrag ¹⁾	25,2

1) Forskudsvis udlagt børnebidrag opføres i den endelige restafregning på ISM-konto 8.51.52.

I det følgende redegøres under afsnit A for opfølgningen af revisionen af 2007. I afsnit B omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne kontrol, og i afsnit C redegøres for revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og fejlrubricering.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og nævnte revisionsbekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisionskik.

A. Opfølgning af revisionen af tidligere år

Revisionsbetænkningen for 2007

3. Ifølge revisionsbetænkningen for 2007, bilag 1, s. 445, henstillede Revisionsdirektoratet, at det som foreskrevet i forretningsgangsbeskrivelserne dokumenteredes, at de interne kontroller udføres som forudsat, og at der sker notering af opfølgningen af de eventuelle mangler, der konstateres ved ledelsestilsyn.

Socialudvalget oplyste supplerende i betænkningen, at Revisionsdirektoratet vedrørende de interne kontroller fremsatte følgende to vurderinger: Der forekommer mindre mangler fx om dokumentationen for udførelse af de interne kontroller, herunder kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere, kontrol af stamblade samt ledelsestilsynet. Direktoratet kan endvidere konstatere, at resultatet af sagsgennemgangen viser et markant fald i antallet af både formelle fejl og fejl med eventuel udbetalings-/refusionsmæssig betydning.

De berørte socialcentre har allerede indskærpet gældende retningslinier over for medarbejderne, men derudover vil forvaltningen drøfte med centercheferne, om der er behov for yderligere tiltag.

Det tilføjes i betænkningen, at Socialforvaltningen i 2009 forventer at samle administrationen af sikringsydelser i én enhed for hele kommunen. (Sikringsydelserne omfatter børnefamilieydelse, børnetilskud, bidrag og boligstøtte). Derved opnås stordriftsfordele, bedre specialisering og synergi i administrationen af ydelserne, og samtidig vil der være mulighed for kompetencemæssigt at sikre en højere kvalitet i såvel sagsbehandlingen som de interne kontroller.

Socialudvalget har i sin midtvejsopfølgning den 4. februar 2009 oplyst, at forvaltningen fortsat har stor fokus på centrenes ledelsestilsyn. Der blev i efteråret 2008 foretaget opfølgning på udførte tilsyn med et tilfredsstillende resultat til følge. Det er over for centrene blevet indskærpet, at der sker notering af opfølgning på eventuelle mangler, der konstateres ved udførte ledelsestilsyn.

Velfærdsministeriets bemærkninger til revisionen af 2007

4. Velfærdsministeriet har i brev af 7. april 2009 meddelt følgende bemærkninger, som ministeriets gennemgang af betænkningen om revisionen af Københavns Kommunes regnskaber på det sociale område for 2007 har givet anledning til:

- Intern kontrol, forvaltning og forretningsgange. Ministeriet henstiller, at der fortsat arbejdes på, at kontroller udføres i henhold til det i forretningsgangene foreskrevne, således der sikres en høj kvalitet og fejl minimeres. Ministeriet finder det tilfredsstillende, at revisor har konstateret, at der generelt er en høj kvalitet for forretningsgangene for ledelsestilsyn.

Der henvises herom til pkt. 3.

- Personsager. Ministeriet finder det særdeles tilfredsstillende, at revisor har konstateret, at der er sket et markant fald i antallet af formelle fejl og fejl med refusions- eller udbetalingsmæssig betydning..

Der henvises herom til pkt. 3.

B. Intern kontrol

Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller

5. Revisionsdirektoratet har gennemgået de væsentligste elementer i Socialforvaltningens interne kontrol. Vurderingen heraf danner grundlaget for den efterfølgende revision af personsager, idet vurderingen giver en indikation af risikoen for fejl.

Forvaltningens interne kontrol består af forvaltningens kontrolmiljø, forvaltningens risikovurderingsproces, kommunikation, etablerede kontroller samt overvågningen og opfølgningen heraf.

Revisionsdirektoratet foretager en samlet vurdering af den interne kontrol, og på baggrund heraf udvælges de væsentligste kontroller til gennemgang. Direktoratet har således gennemgået forvaltningens forretningsgange for og udførelsen af: Førkontrol, kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere, temakontroller og ledelsestilsyn, idet disse elementer vurderes som de væsentligste områder i forvaltningens interne kontrol.

Nedenfor redegøres der for gennemgangen af de væsentligste kontroller.

Førkontrol

6. Kontrollen foretages ud fra "Revisions- og kontrolliste SM 180" fra børneydelsessystemet for så vidt angår børnetilskud. Kontrollisten omfatter udbetalinger til standsede sager. Det kontrolleres, om modtageren er berettiget til at modtage ydelsen, selv om sagen er standset. Kontrollen af forskudsvisse udbetalinger af børnebidrag foretages ud fra "Revisions- og kontrolliste UU16" fra Underholdssystemet. Det kontrolleres, om der bag ved enhver oprettelse/udbetaling er en sag. Kontrollen skal ske og eventuelle fejl rettes inden udbetaling. Alle lister skal påtegnes med dato og initialer som dokumentation for, at kontrollen er udført. På området for særlig hjælp er førkontrol ikke relevant.

Revisionsdirektoratet har på socialcenter Valby undersøgt, om den udførte førkontrol var udført som foreskrevet.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Borgersager

7. Kontrollen af borgersager er kun relevant for sagsområdet særlig hjælp. Kontrollen, der er en stikprøvevis efterfølgende kvalitetskontrol, hvor 10 % af alle nye sager kontrolleres, foretages en gang om måneden på grundlag af et dataudtræk med alle nye sager. Hvert socialcenter skal tilrettelægge en kontrolprocedure herfor. Alle kontrollister skal påtegnes med dato og initialer som dokumentation for, at kontrollen er udført.

Revisionsdirektoratets har på socialcenter Bispebjerg undersøgt, om den udførte kontrol var udført som foreskrevet.

Kontrol KMD Aktiv & Udbetaling: Alternative modtagere

8. Kontrol af alternative modtagere er kun relevant for sagsområdet særlig hjælp.

Kontrollen foretages ud fra "Kontrolliste KMD-Udbetaling", der omfatter alle oprettelser af nye alternative modtagere og ændringer af kontooplysninger samt "Kontrolliste SS080 Alternative modtagere", der omfatter alle udbetalinger til alternative modtagere. Der skal dels foretages 100 % kontrol ved nyoprettelser, og når kontooplysninger ajourføres, og dels når der udbetales til alternative modtagere, der ikke er kendt i KMD-Udbetaling.

Kontrollen skal foretages løbende og mindst en gang om ugen. Alle lister skal påtegnes med dato og initialer som dokumentation for, at kontrollen er udført.

Revisionsdirektoratet har på socialcenter Bispebjerg undersøgt, om den udførte kontrol var udført som foreskrevet.

Kontrol af ledelsestilsyn

9. Revisionsdirektoratet har gennemgået de udførte ledelsestilsyn på socialcentre Valby og Bispebjerg.. For begge socialcentre kunne Revisionsdirektoratet konstatere, at forretningsgangen for ledelsestilsynet var udarbejdet.

På socialcenter Valby gav kontrollen af ledelsestilsynet ikke anledning til kommentarer.

På socialcenter Bispebjerg kunne Revisionsdirektoratet konstatere, at fejlomfanget i personsagerne, jf. efterfølgende omtale, ikke afspejlede sig i rapporteringen om de udførte ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet finder, at der bør tages skridt til forbedring af ledelsestilsynet.

IT-anvendelsen

10. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsens § 70, stk. 3, skal revisionen ved revisionsbesøg i årets løb bl.a. efterprøve om kommunens anvendelse af edb-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved personsagsgennemgangen – at der for anvendelsen af edb-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Kommunen skal ifølge nævnte bekendtgørelse sikre, hvis der ved registrering af sager og beregning af ydelser eller tilskud anvendes et edb-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvis foretages af andre end den dataansvarlige kommune, at der foreligger en uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner.

I relation til udgiftsområderne i dette protokollat anvendes edb-systemer, som driftsafvikles af KMD. Det er påset, at der foreligger revisorerklæring herfor.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelsen af edb-systemer ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for edb-anvendelsen.

Samlet vurdering af den interne kontrol

11. Efter gennemgangen af forretningsgange og testen af forvaltningens udførelse af interne kontroller mv. er det Revisionsdirektoratets vurdering, at der forekommer tilfælde, hvor fejlomfanget i personsagerne ikke afspejler sig i ledelsestilsynet.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller, at der tages skridt til at forbedre ledelsestilsynet, da fejlomfanget i personsagerne ikke afspejles heri. Dette er en iagttagelse, som også er gældende for andre områder under Socialforvaltningen.

C. Revision af personsager

12. Revisionen har omfattet 29 sager inden for de lovområder, der er omfattet af revisionsprotokollatet. Revisionsdirektoratet har anvendt resultatet af gennemgangen af de interne kontroller til nærmere at fastsætte stikprøvestørrelsen i sagsgennemgangen.

Udvælgelsen af sager er sket for de sagsområder (funktioner) og konti (grupperinger) i Velfærdsministeriets autoriserede kontoplan, hvor der er anmeldt udgifter til refusion i 2008.

Sagsgennemgangen har omfattet kontrol af, at betingelserne for udbetaling af ydelse er til stede og dokumenteret, samt at retningslinier for sagsførelse, refusionshjemtagelse mv. er overholdt.

Børnetilskud

13. Gennemgangen omfattede 11 sager på socialcenter Valby på ISM-Konto 8.51.52 Anden gæld og på gruppering 009 børnetilskud, jf. ISM's autoriserede kontoplan.

Revisionsdirektoratet kunne konstatere, at sagsbehandlingen på sagsområdet var tilfredsstillende.

Forskudsvis udbetaling af børnebidrag

14. Gennemgangen omfattede 9 sager på socialcenter Valby på ISM-Konto 8.51.52 Anden gæld fordelt på følgende grupperinger, jf. ISM's autoriserede kontoplan:

- Gruppering 010 underholdsbidrag mellemregning.
- Gruppering 011 underholdsbidrag (forskudsvis udlagt).

Revisionsdirektoratet kunne konstatere, at sagsbehandlingen på sagsområdet var tilfredsstillende.

Særlig hjælp vedrørende børn

15. Gennemgangen omfattede 9 sager på socialcenter Bispebjerg på ISM-Konto 05.57.72 Sociale formål og på gruppering 004 udgifter vedrørende samværsret mv. med børn, jf. ISM's autoriserede kontoplan.

Transportudgifter i forbindelse med samvær

Det er udgangspunktet i gældende lovgivning, at begge forældre tager del i udgifterne og ansvaret for transport af barnet ved samvær, herunder at forældrene hver især afholder udgifterne hertil.

Undre gennemgangen blev det i flere sager (5, 8, 9 og 11) konstateret, at der i 2008 var udbetalt udgifter til transport i forbindelse med både begyndelse og afslutning af samværet, uden at det umiddelbart fremgik af sagen på hvilket grundlag, der var truffet beslutning herom. I alle fire sager blev det konstateret, at centret ændrede bevillingen ultimo 2008 (inden revisionsgennemgangen af sagerne) – der var imidlertid ikke

foretaget refusionsmæssige korrektioner for perioden efter vedtagelsen af lovændringen pr. 1. oktober 2007.

Socialcentret oplyste hertil, at "Socialcentret er opmærksom på den nævnte regel. Det må dog påpeges, at reglen ikke er lovfastsat, men at den fremgår af den tilhørende vejledning til forældreansvarsloven. Det hedder heri:

"Det fremgår direkte af lovens § 19, stk. 1, 2. pkt., at det er begge forældres ansvar, at barnets samvær med den anden forælder virkeliggøres. Begge forældre har således et ansvar for at understøtte og medvirke til, at barnet efter et samlivsbrud fortsat kan have en tæt og regelmæssig kontakt med begge forældre. Dette medfører endvidere, at begge forældre skal deltage i transporten af barnet til og fra samvær samt hver især afholde udgifterne hertil."

Socialcentret har vurderet, at der er tale om en regel, der ud fra de sædvanlige skønmæssige principper bør implementeres i de enkelte sager. Reglen i forældreansvarsloven har ikke medført direkte ændringer i Aktivlovens § 83, ligesom der ikke ses at have været truffet principafgørelser på området. Det er således socialcentrets opfattelse, at ordlyden i vejledningen ikke kan bevirke, at man fra 1. januar 2008 burde have gennemgået samtlige sager med henblik på en evt. tilretning af transportudgifterne. På den baggrund har centret valgt at tilrette de enkelte sager ved fornyet ansøgning/opfølgning af sagerne mv.

Sammenfattende er det centrets opfattelse, at der i de konkrete sager generelt ikke er tale om uretmæssig statsrefusion vedr. transportudgifterne."

Det blev herudover oplyst og bekræftet ved sagsrevisionen, at behandlingen i nystartede sager skete i overensstemmelse med den nye lovgivning.

Socialforvaltningen bør tage stilling til forholdet, herunder om der er grundlag for hjemtagelse af refusion af transportudgifter for løbende bevillinger i 2008.

Sagerne er rubriceret under fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Dokumentation for anvendt skøn

I en sag (4) om manglende dokumentation for grundlaget for det anførte skøn har centret oplyst, at udgifter til samvær vil blive afholdt uden for refusionsordningen.

Sagen er rubriceret under fejl med refusionsmæssig betydning.

Dokumentation for samvær

Det fremgår af Ankestyrelsens afgørelse "A-9-03", at Ankestyrelsen i en sag om hyppigheden i samværet lagde vægt på, at det generelle udgangspunkt for fastsættelse af samvær ifølge Civilretsdirektoratet er samvær hver 2. weekend.

Det fremgik af en sag (5), at der var bevilget samværsudgifter til samvær, som oversteg det generelle udgangspunkt for fastsættelse af samvær ifølge Civilretsdirektoratet, uden at det fremgik af sagens oplysninger hvilket skøn, der lå til grund herfor. Det er revisionens opfattelse, at skøn, der lægges til grund for en bevilling, altid bør fremgå af sagen.

I ovennævnte sag var der foretaget en fornyet vurdering af sagen, som har resulteret i, at der efterfølgende var bevilget samværsudgifter i overensstemmelse med det generelle udgangspunkt. I forbindelse hermed fremgik det ikke, at der var taget stilling til, om der skulle foretages refusionsmæssig berigtigelse af udgifterne udbetalt i perioden uden dokumentation for det foretagne skøn.

Socialcentret oplyste hertil, at "Centret er enig i, at der i sagerne skal foreligge en begrundelse for skønnet, og at der som hovedregel skal foreligge dokumentation for samværsret, der ligger udover "normal-samvær". Centret vil indskærpe dette over for sagsbehandlerne."

Socialforvaltningen bør tage stilling til den refusionsmæssige berigtigelse af udgifterne udbetalt i perioden uden dokumentation for det foretagne skøn.

Sagen er rubriceret under fejl med evt. refusionsmæssig betydning.

Dokumentation for udgifter

Det fremgik af 5 sager (3, 5, 8, 9, 10), at der var bevilget enkeltstående bevillinger over 3.000 kr. eller løbende bevillinger over 1.000 kr. pr. måned, uden at der var krævet dokumentation for udgifterne. Dette er ikke i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens § 48.

Socialcentret oplyste hertil, at "Centret er opmærksom på denne regel. Der må dog i den forbindelse gøres opmærksom på, at samværsbevillinger i høj grad omhandler løbende udgifter til underhold samt fritidsaktiviteter. Det er centrets opfattelse, at det i almindelighed ikke vil være praktisk muligt at stille krav om dokumentation for sådanne udgifter, der jo i sagens natur ikke nødvendigvis giver mulighed for anvendelige kvitteringer mv. Det er derfor praksis ikke at stille krav herom i de sager, hvor man vurderer, at dokumentationen er uden reel værdi.

I forhold til dokumentation for andre udgifter som for eksempel transport vil dette i almindelighed give mulighed for at få kvitteringer. Dog synes det også her uden reel værdi, hvor der for eksempel er tale om lokal transport/bustransport eller tilskud til benzinudgifter i forbindelse med afhentning ad samværsbørn. Centret vil dog benytte lejligheden til at indskærpe reglerne i regnskabsbekendtgørelsen over for medarbejderne."

Socialforvaltningen anmodes om at tage stilling til centrets opfattelse af forståelsen af regnskabsbekendtgørelsens krav til dokumentation.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Skøn under regel

Det fremgår af A-37-06, at hjælp til samværsudgifter ikke kunne beregnes efter en fast takst. Kommunen var således forpligtet til at foretage en konkret individuel vurdering i forhold til den enkelte ansøgning om samværsudgifter, jf. SM A-37-02.

Det fremgik af 5 sager (3, 5, 6, 7, 10), at der i forbindelse med bevilling af samværsudgifter var foretaget en beregning af rådighedsbeløbet, og at der herefter var foretaget en vurdering af, om pågældende havde mulighed for at afholde udgifter til samværet, hvorefter pågældende bevilges takstbaserede ydelser, som er fastsat til kost og aktiviteter (takseret efter børnenes alder). I ingen af de gennemgåede sager var der foretaget en individuel vurdering af de takstbaserede ydelser som forudsat i regelgrundlaget.

Socialcentret her hertil bl.a. oplyst, at "Centret er opmærksom på, at lovgivningen omkring aktivlovens § 83 kræver en individuel bedømmelse af enkeltsagerne. Af praktiske grunde er man dog nødsaget til at have nogle retningslinier, der kan lægges til grund for skønnet, hvilket centret også har. Der vil dog altid være tale om en konkret individuel bedømmelse."

Socialforvaltningen bør følge op på, om skønnet femover fremgår af sagerne, eventuelt i forbindelse med tilrettelæggelsen af ledelsestilsynene.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Fremsatte krav til borger, der ikke kontrolleres

I en sag (6) fremgik det, at der var blevet stillet krav til borgeren om dokumentation for udgifter og oplysninger. Ved revisionens gennemgang blev det konstateret, at der ikke i alle tilfælde var fulgt op på, at dokumentationen var modtaget efterfølgende, og at den var valid i de tilfælde, hvor dokumentationen var modtaget.

Socialforvaltningen bør sikre, at der følges op på de krav, der stilles i de enkelte sager.

Sagen er rubriceret som en formel fejl.

Kontrolindsats

I en sag (6) havde pågældende barn adresse hos sin mor på c/o adresse. Det fremgik af opslag på A032, at der ud over pågældende boede 3 andre voksne på adressen. Det fremgik ikke af sagens oplysninger, at der havde været overvejelser om at igangsætte en undersøgelse af pågældendes forhold.

Sagen er drøftet med socialcentret, som oplyser, at "man i et sådant tilfælde normalt ikke vil reagere i forhold til udbetaling af samværsudgifter, idet moderens adresseforhold i almindelighed ikke vil have indflydelse på vurderingen af faderens forhold. I nærværende sag foreligger der ikke øvrige elementer, der kunne begrunde, at centret på den baggrund skulle indlede undersøgelse af, hvorvidt der var tale om uretmæssige ydelser til faderen."

Socialforvaltningen anmodes om at vurdere, om der i forbindelse med udbetaling af samværsudgifter skal foretages en kontrol af, om det er sandsynligt, at samværsforælderen bor på en anden adresse end bopælsforælderen, og at denne kontrol dokumenteres i sagen.

Sagen er ikke rubriceret som en fejl.

Samlet vurdering af revisionen af personsager

16. Revisionsdirektoratet kan konstatere, at der i forhold til sidste år er sket en stigning i formelle fejl og fejl med eventuel udbetalings-/refusionsmæssig betydning. Dette drejer sig om sagerne om samværsudgifter. Sagerne om børnetilskud og børnebidrag er uden fejl.

Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering

17. I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 75, stk. 4, skal der redegøres for væsentlige fejl og mangler i de udtagne sager. Revisionsdirektoratet har udarbejdet følgende tabel over antal reviderede sager:

Kategorier	Sager udvalgt ved stikprøve	Sager uden fejl	Sager med fejl af formel karakter	Sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Kr.
Børnetilskud	11	11	0	0	0
Forskudsvis udlagt børnebidrag	9	9	0	0	0
Særlig hjælp	9	0	4	5	78.943
I alt	29	20	4	5	78.943

Revisionsdirektoratet kan oplyse, at der i 2007 blev gennemgået 35 sager, hvoraf der var fejl af formel karakter i 1 sag og fejl med eventuel refusionsmæssig betydning i 1 sag. Andelen af fejl er således steget markant i 2008.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at der som i 2006 kan konstateres et betydeligt fejlomfang på børneområdet.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

24. juni 2009

Jan Christensen

/Maibritt Søderberg

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – børnefamilieydelsesområdet**

3. Protokollat om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet (børnechecken) (2009-14668)

Socialudvalget skal tage Revisionsdirektoratets protokollat til efterretning. Det indeholder ingen revisionsbemærkninger og ingen anbefalinger.

INDSTILLING OG Beslutning

Fejl! Ukendt betegnelse for dokumentegenskab. indstiller,

1. at Socialudvalget tager Børnefamilieydelsesprotokollat til efterretning
2. at Socialudvalget sender denne indstilling og udvalgets beslutning som besvarelse af revisionsprotokollaterne til Revisionsdirektoratet

Problemstilling og løsning

Revisionsdirektoratet har afgivet revisionsprotokollat nr. 6/2008 om regnskab 2008 på børnefamilieydelsesområdet. Protokollatet indeholder hverken revisionsbemærkninger eller anbefalinger.

Socialudvalget skal tage Revisionsdirektoratets protokollat til efterretning.

Økonomi

Ingen økonomiske konsekvenser

Videre proces

Protokollatet og besvarelsen indgår i Revisionsdirektoratets beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab, som i udkast behandles af Socialudvalget i oktober 2009, og som indgår i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning, som behandles af Borgerrepræsentationen i december 2009. I februar 2010 behandler Socialudvalget en sag om midtvejsopfølgning på besluttede tiltag. Revisionen foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i revisionsprotokollaterne på det sociale område for 2009 til Socialudvalget.

BILAG

1. Revisionsprotokollat nr. 6/2008 til Socialudvalget om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet

Anette Laigaard

/Sven Bjerre

bilag

[Protokollat nr. 6/2008, Børnefamilieydelsesberetning](#)

Socialudvalgets beslutning den 02.09.2009

Direktør Jan Christensen samt kontorchef Katrine Bagge Thorball og kontorchef Birgitte Nystrup Lundgren overværede punktets behandling.

Punkterne 2.-5. blev behandlet under et.

Indstillingen blev godkendt med bemærkning om, at udvalget pålægger forvaltningen løbende at holde udvalget opdateret om de igangsatte tiltag revisionsprotokollaterne har givet anledning til.

A afgav følgende protokolbemærkning:

"Socialdemokraterne er stærkt kritiske overfor økonomien i Socialforvaltningen stadig ikke er bragt i orden".

B og F tilsluttede sig A's protokolbemærkning.

Revisionsprotokollat

til

Socialudvalget

vedrørende

Socialforvaltningen

Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet

24. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet	2
II. Den udførte revision.....	3
A. Intern kontrol.....	3
Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller	3
IT-anvendelsen.....	4
Samlet vurdering af den interne kontrol	5
B. Revision af personsager	5

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på børnefamilieydelsesområdet (børnechecken) redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Socialudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Kommentar

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at Socialforvaltningens administration på de udvalgte områder har været tilfredsstillende. (Der henvises til side 6).

II. Den udførte revision

2. Revisionen af børnefamilieydelsesområdet, jf. Skatteministeriets bekendtgørelse nr. 1026 af 24. oktober 2005 om udbetaling af børnefamilieydelse til personer, der ikke er fuldt skattepligtige efter kildeskattelovens § 1, mv. og de kommunale revisorers revision af børnefamilieydelsen, har omfattet en gennemgang af forretningsgange og personsager på børnefamilieydelsesområdet.

I afsnit A omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne kontrol, og i afsnit B redegøres for revisionen af personsager.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og nævnte bekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsetik.

A. Intern kontrol

Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller

3. Revisionsdirektoratet har gennemgået de væsentligste elementer i Socialforvaltningens interne kontrol. Vurderingen heraf danner grundlaget for den efterfølgende revision af personsager, idet denne giver en indikation af risikoen for fejl.

Forvaltningens interne kontrol består af forvaltningens kontrolmiljø, forvaltningens risikovurderingsproces, kommunikation, etablerede kontroller samt overvågningen og opfølgningen heraf.

Revisionsdirektoratet foretager en samlet vurdering af den interne kontrol, og på baggrund heraf udvælges de væsentligste kontroller til gennemgang. Direktoratet har således gennemgået forvaltningens forretningsgange for og udførelsen af førkontrol og ledelsestilsyn, idet disse elementer vurderes som de væsentligste områder i forvaltningens interne kontrol.

Nedenfor redegøres for gennemgangen af de væsentligste kontroller.

Førkontrol

4. Førkontrollen foretages ud fra Revisions- og kontrolliste SM 180 fra børneydelsessystemet. Kontrollisten omfatter udbetalinger til standsede sager. Det kontrolleres, om borgeren er berettiget til at modtage ydelsen, selv om sagen er standset. Kontrollisten skal påtegnes som dokumentation for, at kontrollen er udført.

Revisionsdirektoratet har på lokalcenter Valby undersøgt, om førkontrollen var udført som foreskrevet. Ved gennemgangen blev der ikke konstateret fejl eller mangler.

Kontrol af ledelsestilsyn

5. Revisionsdirektoratet har på socialcenter Valby efterprøvet centrets udførelse af ledelsestilsynet.

På dette udgiftsområde var der ingen konkrete kommentarer til de gennemførte ledelsestilsyn.

Tilrettelæggelsen af ledelsestilsynet på børnefamilieydelsesområdet skal ses i sammenhæng med den generelle udformning af det fremtidige ledelsestilsyn inden for Socialforvaltningens refusionsberettigede regnskabsområde

IT-anvendelsen

6. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsens § 70, stk. 3, skal revisionen ved revisionsbesøg i årets løb bl.a. efterprøve om kommunens anvendelse af edb-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved personsagsgennemgangen – at der for anvendelsen af edb-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Kommunen skal ifølge nævnte bekendtgørelse sikre, hvis der ved registrering af sager og beregning af ydelser eller tilskud anvendes et edb-system, eller hvis databehandlingen helt eller delvis foretages af andre end den dataansvarlige kommune, at der foreligger en

uafhængig revisorerklæring om, at det pågældende system fungerer i et edb-miljø med en tilfredsstillende system- og datasikkerhed, og at de interne kontroller i systemerne sikrer en fuldstændig og nøjagtig behandling af godkendte transaktioner.

I relation til udgiftsområdet i dette protokollat anvendes et edb-system, som driftsafvikles af KMD. Det er påset, at der foreligger revisorerklæring herfor.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelsen af edb-systemet ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for edb-anvendelsen.

Samlet vurdering af den interne kontrol

11. Efter gennemgangen af forretningsgange og testen af forvaltningens udførelse af interne kontroller mv., er det Revisionsdirektoratets vurdering, at der på socialcenter Valby på børnefamilieydelsesområdet er tilrettelagt et hensigtsmæssigt kontrolmiljø. Udbetaling af børnefamilieydelse vurderes desuden generelt at indebære lav risiko for fejl i sagsbehandlingen.

B. Revision af personsager

12. I 6 sager blev det påset, om ydelsesmodtageren opfyldte lovgivningens betingelser for modtagelse af ydelsen.

Sagerne blev bl.a. gennemgået for følgende:

- At modtageren var fuldt skattepligtig.
- At barnet havde bopæl hos ydelsesmodtageren.
- At barnet ikke var fyldt 18 år.
- At barnet ikke var gift.
- At ydelsen var udbetalt til den korrekte indehaver af forældremyndigheden.
- At der var ansøgningsskema i sager, hvor anden person end forældremyndighedshaver ønskede ydelsen udbetalt.
- At der var sket tilbagebetaling af uberettiget modtaget ydelse.

- At der var dokumentation i sager, hvor der blev foretaget modregning i ydelsen.

Ved Revisionsdirektoratets gennemgang blev der ikke konstateret fejl eller mangler.

Kommentar

Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at administrationen af børnefamilieydelsesområdet er tilfredsstillende.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

24. juni 2009

Jan Christensen

/Maibritt Søderberg

Teknik- og Miljøudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger

24. Godkendelse af årsrevisionsprotokollatet for 2008 (2009-91487)

Revisionsdirektoratets protokollat vedrørende Teknik- og Miljøforvaltningens regnskab for 2008 og forvaltningens svar herpå.

INDSTILLING OG BESLUTNING

Teknik- og Miljøforvaltningen indstiller, at Teknik- og Miljøudvalget godkender

1. at Revisionsdirektoratets revisionsprotokollat vedrørende regnskab 2008, tages til efterretning, og at Teknik- og Miljøforvaltningen afsender svar (jf. bilag 2) på protokollatet
2. at Teknik- og Miljøforvaltningen gennemfører den resterende del af den regnskabsmæssige genopretningsplan med henblik på at opnå et fuldt afstemt regnskab for 2009 uden væsentlige anmærkninger

PROBLEMSTILLING

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af årsregnskab for 2008 afgivet 10 revisionsbemærkninger og 3 anbefalinger til forvaltningen. Revisionsbemærkninger kan ”rangordnes” i forhold til, hvor graverende Revisionsdirektoratet finder at forholdet er. I den rangordning, der bruges i Københavns Kommune, anvendes følgende 8 begreber: Påtale, særdeles kritisabelt, kritisabelt, alvorlig kritik, kritik, stærkt beklageligt, beklageligt og utilfredsstillende (hvor utilfredsstillende er mindst graverende).

De 10 revisionsbemærkninger omfatter omtale af forhold med følgende graduering:

- 1 særdeles kritisabelt
- 1 alvorlig kritik
- 1 kritik
- 2 beklageligt
- 1 utilfredsstillende
- 1 anbefaling
- 2 henstillinger
- 1 stærkt påkrævet

Løsning

Visse af bemærkningerne til regnskab 2008 er en videreførelse af revisionens bemærkninger til regnskabet for 2007. Selvom forvaltningen har haft fokus på at få bragt de påpegede forhold på plads, er det ikke i alle tilfælde lykkedes inden aflæggelse af regnskab 2008. Dette har dog heller ikke været forventet, da handlingsplanen for genetablering af økonomistyringen i forvaltningen

planmæssigt løber frem til udgangen af 2009.

Det er forvaltningens opfattelse, at årsrevisionsprotokollatet for regnskab 2008 overordnet set kan anses for mere positivt end årsrevisionsprotokollatet for 2007. Eksempelvis kvitterer Revisionsdirektoratet for forvaltningens store indsat med afstemning af statuskonti, selvom en stor del af kontiene først er afstemt efter tidspunkt for aflæggelse af 2008-regnskabet. Endvidere anfører Revisionsdirektoratet, at handleplanen for genetablering af økonomistyringen er styret og bemanded med en så kvalificeret arbejdskraft, at Revisionsdirektoratet har tillid til, at forvaltningens regnskabsstade vil blive væsentligt forbedret og leve op til gældende standarder inden udgangen af 2009.

Nedenfor er de 10 revisionsbemærkninger til regnskab 2008, samt forvaltningens kommentarer hertil beskrevet. En uddybende besvarelse af de enkelte punkter findes i det vedlagte bilag 2.

Hovedbudskabet i forvaltningens svar er, at der med genopretningsplanen og projektet "God Økonomistyring" længe har været fuld opmærksomhed på at udbedre de regnskabsmæssige mangler i forvaltningen. Det fremgår af forvaltningens svar, at forvaltningen har fat i alle relevante punkter, således at forvaltningen forventer at kunne aflægge et retvisende og fuldt afstemt regnskab for 2009 uden væsentlige anmærkninger.

Revisionsbemærkninger

- 1 Revisionsdirektoratet finder det *beklageligt*, at de obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser heller ikke forelå implementeret i 2008.

De 33 obligatoriske forretningsgange for Teknik- og Miljøforvaltningen er publiceret på forvaltningens intranet den 22. juni 2009.

- 2 Revisionsdirektoratet finder det *utilfredsstillende*, at der ikke, som anbefalet i Årsrevisionsprotokollat 2007, er sket en kvalitetssikring af de til årsregnskabet knyttede oversigter, ligesom de anmodede oplysninger om tilskudsdeklarationsmidlerne ikke er blevet afgivet af forvaltningen.

Finansfunktionens retablering og planlagte overdragelse til KoncernService 1. oktober 2009 åbner mulighed for, at Teknik- og Miljøforvaltningen via aftale med KoncernService kan sikre at regnskabsopsætning, udarbejdelse af tilknyttede oversigter m.v. gennemføres af medarbejdere med revisionsfaglig erfaring og på regnskabsmæssigt højt kompetenceniveau, hvor forvaltningen samtidig ikke er sårbar overfor enkeltpersoners sygdom eller opsigelse.

For så vidt angår oplysning om tilskudsdeklarationsmidler vil forvaltningen i 2009 undersøge mulighed for opgørelse og regnskabsmæssig præsentation af værdien af 36 tinglyste tilskudsdeklarationer.

- 3 Revisionsdirektoratet finder det *særdeles kritisabelt*, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke i år har afstemt balanceposterne.

Teknik- og Miljøforvaltningen etablerede pr. 1. oktober 2008 en udvidet og styrket transitionsledelse i samarbejde med KoncernService mhp. at sikre en genopretning af de

manglende afstemninger på hele Teknik- og Miljøforvaltningens balance. I samarbejde med eksterne revisorer blev der i løbet af oktober og november måned 2008 sikret et fuldstændigt overblik over ophobede, uløste regnskabsopgaver i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Det opnåede overblik mundede ud i en afstemnings- og genopretningsplan samt risikovurdering i et ”selvangivelsesnotat” til Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøudvalget pr. 14. januar 2009. I notatet fremgik bl.a., at ikke alle balancekonti fysisk kunne nås at blive afstemt inden regnskabsaflæggelsen for 2008.

Der blev etableret en opgave- og handleplan for ajourføring af de manglende statusafstemninger og gennemførelse af ophobede uløste regnskabsopgaver. Planen blev understøttet af eksterne højt kvalificeret regnskabsassistancer og revisorer og har været forankret under Transitionsledelsen TMF/KoncernService med en interimchef og en styregruppe med direktionens repræsentation.

Handleplanen er gennemført planmæssigt, der er afholdt månedlige styregruppemøder hvor fremdriften i afstemninger og genopretning af bogføringen er rapporteret løbende. Den 10. juli 2009 er således 88% af Teknik- og Miljøforvaltningens 792 balancekonti afstemt pr. 31. december 2008, og samtlige balancekonti forventes afstemt pr. 31. december 2008 med udgangen af august 2009, dog undtaget ca. 80 finanskonti på byfornyelsesområdet, hvor der skal gennemføres reel sagsbehandling inden kontiene kan siges at være afstemt. En separat plan for sidstnævnte er udarbejdet og iværksat i august 2009.

- 4 Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale **alvorlig kritik** af, at der også i år er blevet konstateret betydelige mindreindtægter på byfornyelsesområdet, ligesom der for hele forvaltningen er konstateret uberettigede afskrivninger på i alt 23,45 mio. kr. over driften henholdsvis balancen i regnskabet for 2008.

For så vidt angår mindreindtægterne på befornyelsesområdet, så skyldes en betydelig del af mindreindtægten, at salget af ejendomme hindres eller besværliggøres af det usikre boligmarked.

For så vidt angår de anførte uberettigede afskrivninger er Teknik- og Miljøforvaltningens enig med Revisionsdirektoratet i at de anvendte afskrivningsprincipper ikke fremgår af kommunens Kasse- regnskabsregulativ e.lign. Teknik- og Miljøforvaltningen har imidlertid fulgt de principper for afskrivninger af gamle balancekonti m.v. som Økonomiforvaltningen har udstukket. Teknik og Miljøforvaltningen har som fastlagt i Økonomiforvaltningens handleplan for afstemning af balancekonti udarbejdet et omfattende Afskrivningskatalog 2008, der er forelagt Økonomiforvaltningen forud for behandling af regnskabet.

- 5 Revisionsdirektoratet skal **henstille**, at der i Teknik- og Miljøforvaltningen etableres en mere sikker intern kontrol omkring aflæggelsen af forvaltningens anlægsregnskaber.

Der vil i 2009 være fokus på området, herunder hensigtsmæssigheden i de etablerede forretningsgange samt tiltag til at sikre hurtigere aflæggelse af anlægsregnskaber.

- 6 Revisionsdirektoratet skal **henstille**, at forvaltningen fremover får tilrettelagt en mere sikker administration af de likvide beholdninger.

Forvaltningen arbejder på at nedbringe antallet af kontantkasser til et absolut minimum, således at der kun tillades kasser, hvor det i forhold til borgerne / brugerne ikke er muligt kun at anvende Dankort.

- 7 Revisionsdirektoratet finder det **beklageligt**, at Center for Miljø's håndtering af affaldsgebyrordningen ikke fuldt ud ses at leve op til hvile-i-sig-selv-ordningen i miljøbeskyttelseslovens § 48.

Det er forvaltningens opfattelse, at Revisionsdirektoratets bemærkning alene vedrører mindre regnetekniske forhold i relation til fordelingsnøgler, opdateret beregning af direkte og indirekte omkostninger samt opsplitning af regninger fra forbrændingsanlæg. Der er sat tiltag i gang på alle 3 nævnte forhold.

- 8 Byggesagsgebyrene lever fortsat ikke op til Revisionsudvalgets henstilling. Revisionsdirektoratet skal **anbefale**, at byggesagsgebyrene bliver revurderet i lyset af de nye regler i Bygningsreglement BR08 af 1. april 2009

Forvaltningen har udarbejdet et orienteringsnotat til Teknik- og Miljøudvalget vedrørende gebyrindtægter for byggesagsbehandling, hvor indtægter og udgifter for de 5 bygningskategorier er beregnet og brugerfinansieringsgrad fremgår. Notatet blev behandlet på Teknik- og Miljøudvalgets møde 27. maj 2009 (punkt 20) og blev på mødet taget til efterretning.

Notatet er udarbejdet i overensstemmelse med gebyrbestemmelserne i BR 08 af 1. april 2009 (det nye bygningsreglement) kap. 1.12, stk. 4, og efter Økonomiforvaltningens retningslinjer for indtægtsadministration. Konklusionen på notatet er, at der ikke på nogen af kategorierne er opkrævet mere i gebyr end de direkte og indirekte omkostninger, og at forvaltningen på den baggrund ikke vil søge om ændret takstbilag i forbindelse med Budget 2010.

Det er forvaltningens opfattelse, at forvaltningen allerede lever op til Revisionsdirektoratets anbefaling. For at imødegå direktoratets kritik i relation til at Teknik- og Miljøudvalget ikke har taget stilling til brugerfinansieringsgrad (dækningsgrad mellem udgifter og indtægter) vil forvaltningen tydeliggøre dette via en indstilling i september 2009.

- 9 Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale **kritik** af, at kommunens lejefastsættelse mellem Udviklingselskabet Provostenen og Kalvebod Miljøcenter (KMC) er i strid med gældende kommunalretlige regler derved, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af den almindelige kommunale økonomi – i en størrelsesorden skønnet til 150 – 175 mio. kr.

Forvaltningen finder at lejefastsættelsen er dokumenteret, lovlige og på markedsmæssige vilkår, og henviser til behandlingen af sagen i Økonomiudvalget den 18. november 2008 samt i Teknik- og Miljøudvalget den 28. januar 2009.

Sagen er efter behandling i Teknik- og Miljøudvalget fremsendt til Revisionsdirektoratet med henblik på behandling i Revisionsudvalget.

10 Som nævnt siden 2004-regnskabet finder Revisionsdirektoratet det *stærkt påkrævet*, at Teknik- og Miljøforvaltningen får udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser på områder, hvor der skal afgives lovpligtige revisorerklæringer mv., således at det kan efterprøves og konstateres, at sagsbehandlingen er hensigtsmæssig og betryggende.

Forvaltningen er i gang med at udarbejde de efterspurgte forretningsgangsbeskrivelser.

ØKONOMI

Ingen yderligere konsekvenser udover, hvad der allerede er allokeret og igangsat.

VIDERE PROCES

Arbejdet med genopretningsplanen fortsættes som planlagt. Det samme gælder arbejdet med overflytning af de fælles regnskabsmæssige funktioner til Koncern Service. Finansfunktionen flyttes som den sidste den 1. oktober 2009, hvorefter grundlaget for en robust og kvalificeret regnskabsmæssig drift er på plads.

For så vidt angår revisionsprotokollen udarbejder Revisionsdirektoratet en samlet revisionsberetning for Københavns Kommune. De relevante dele af denne vil blive behandlet på et møde i Teknik- og Miljøudvalget.

Pernille Andersen

/Martin Nordrup Andersen

bilag

[Bilag 1. Revisionsdirektoratets Årsrevisionsprotokollat vedrørende revisionen af regnskab 2008](#)

[Bilag 2. Svar revisionsprotokollat Teknik- og Miljøudvalget JALU pt 10.pptx](#)

Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 19.08.2009

Morten Kabell (O) var inhabil og forlod mødet under behandlingen af indstillingen.

Klaus Bondam (B) stillede ændringsforslag om at 2. at-punkt ændres fra:

"2. at Teknik- og Miljøforvaltningen gennemfører den resterende del af den regnskabsmæssige genopretningsplan med henblik på at opnå et fuldt afstemt regnskab for 2009 uden væsentlige anmærkninger"

til:

"2. at Teknik- og Miljøforvaltningen gennemfører den resterende del af den regnskabsmæssige

genopretningsplan med henblik på at opnå et fuldt afstemt regnskab for 2009 uden væsentlige anmærkninger. I den løbende afrapportering på genopretningsplanen ønsker udvalget en særskilt afrapportering for så vidt angår byfornyelsesområdet."

Ændringsforslaget blev godkendt.

Der blev stemt om indstillingen.

For stemte 9 udvalgsmedlemmer: Signe Goldmann (F), Johannes Nymark (A), Anne Vang (A), Hamid El Mousti (A), Klaus Bondam (B), Monica Thon (B), Winnie Larsen-Jensen (U), Lars Dueholm (V) og Karin Storgaard (O).

Imod stemte: Ingen

1 udvalgsmedlem: Winnie Berndtson (U) undlod at stemme.

Indstillingen blev godkendt.

Bilag til beslutningsprotokol

	Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
dre betydelig berøringer ikke ifattet af revisionsmærkninger (fortsat 14)	33	e) Revisionsdirektoratet konstaterer således, at der ikke foreligger grundlag for at afskrive et beløb på i alt 13,45 mio. kr. over 2008-balancen.	e) Forvaltningen henviser til afskrivningsprincipper i forbindelse med Økonomiforvaltningens "Handleplan for afstemning af balance og i Københavns Kommune", jf. også kommentarer til revisionsbemærkning nr. 4. Afskrivningskatalog 2008 er forelagt Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøudvalget.
	31-32	f) Den forlods afskrivning af debitorsamlekontoen på 10,0 mio. kr. er på afskrivningstidspunktet ikke tilstrækkeligt dokumenteret. Der er snarere tale om en hensættelse, som ikke må posteres i et kommunalt bevillingsregnskab. Beløbet er i 2008 dokumenteret opgjort til 12,7 mio. kr. og vedrører fejlagtige regnskabsmæssige registreringer i relation til dels interne fakturaer dels dobbeltfaktureringer. Det drejer sig således ikke om afskrivning af reelle tilgodehavender.	f) Der foreligger specifikation af saldo på kontoen. Der er foretaget omkondolering og udredninger, så der henstår ganske få udestående. For så vidt angår den regnskabsmæssige behandling af den udestående post henvises til svaret under revisionsbemærkning 4.

	Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
visionsbemærkning 1	2	<p>• Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at de obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser heller ikke forelå implementeret i 2008.</p> <p>b) Forvaltningens arbejde med forretningsgangene vurderes som tilfredsstillende. Direktoratet anbefaler dog, at forvaltningen er opmærksom på at få indpasset den interne kontrol i de supplerende lokale forretningsgange, herunder i de fornødne vejledninger og instrukser.</p>	<p>a) Alle de 23 manglende obligatoriske forretningsgange for Teknik- og Miljøforvaltningen som Revisionsdirektoratet påpegede sidste år ikke var udarbejdet er nu publiceret på forvaltningens intranet den 22. juni 2009. Dertil er suppleret med yderligere 10 forretningsgange som Revisionsdirektoratet har anbefalet.</p> <p>Når færdiggørelse og implementering er trukket ud i forhold til den oprindelige tidsplan, beror det først og fremmest på, at forretningsgangsbeskrivelserne efter møderne med Revisionsdirektoratet i hhv. januar og marts 2009 har undergået en yderligere detaljering i forhold til Teknik- og Miljøforvaltningens særlige forhold.</p> <p>b) Forvaltningen er opmærksom på at interne kontroller skal indarbejdes. Arbejdet hermed forventes tilendebragt sammen med aflæggelsen af regnskabet for 2009</p>
visionsbemærkning 2	2	<p>a) Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at der ikke som anbefalet i Årsrevisionsprotokollat 2007 er sket en kvalitets sikring af de til årsregnskabet knyttede oversigter.</p> <p>b) Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at de anmodede oplysninger om tilskudsdeklarationsmidlerne ikke er blevet afgivet af forvaltningen.</p>	<p>a) Teknik- og Miljøforvaltningen har gennem 2009, ved bl.a. forbedning af forvaltningens regnskabskyndige kompetencer, rettet øget fokus på regnskabsområdet, og forventer på den baggrund fremadrettet, herunder i forbindelse med regnskabsaflæggelse for 2009, at der sker kvalitets sikring af de til årsregnskabet knyttede oversigter.</p> <p>Samtidig er der, med budget 2009, foretaget en styrket dokumentation med henblik på at understøtte budgetternes samt tilknyttede oversigters robusthed.</p> <p>b) Forvaltningen vil i 2009 og senest ved årsregnskabs aflæggelse undersøge mulighed for opgørelse og regnskabsmæssig præsentation af værdien af 36 tinglyste tilskudsdeklarationer, jf. Revisionsdirektoratets kommentar på side 12.</p>

Revisionsbemærkning 3

manglende afstemning
balanceposter (særlig
kritisabelt)

Side Revisionsprotokollatets tekst

Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)

2 a) Revisionsdirektoratet finder det særdeles kritisabelt, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke i år har afstemt balanceposterne.

• Økonomiforvaltningen gennemførte i 2008 "Handleplan for afstemning af statuskonti i Københavns Kommune". Teknik- og Miljøforvaltningen konstaterede i oktober 2008 ved en tilbundsående gennemgang at ud af forvaltningens 792 balancekonti, var hovedparten af kontiene ikke fuldt ud var afstemte løbende i 2008.

Teknik- og Miljøforvaltningen etablerede pr. 1. oktober 2008 en udvidet og styrket Transitionsledelse for forvaltningens Finans-, Debitor- og Kreditorfunktioner i samarbejde med KoncernService med henblik på at sikre en genopretning af de manglende afstemninger på hele Teknik- og Miljøforvaltningens balance.

Der blev i løbet af oktober og november måned 2008 i samarbejde med eksterne revisorer sikret fuldstændigt overblik over ophøbet uløste regnskabsopgaver i Teknik- og Miljøforvaltningen, herunder en total kontioversigt over forvaltningens balancekonti og en detaljeret risikovurdering af hvilke ophøede uløste regnskabsopgaver og afstemninger, der ud fra en betragtning af væsentlighed og risiko for fejl i regnskabet 2008, først skulle sikres genoprettet og løst, således at forvaltningens bogholderi kunne sikres ajourført og regnskabet aflagt så retvisende som muligt.

Afstemnings- og genopretningsplanen samt risikovurderingen mundede ud i et "selvangivelsesnotat" til Økonomiforvaltningen i Teknik- og Miljøudvalget pr. 14. januar 2009 om omfanget og risikoen for forvaltningens regnskab 2008 samt en opgave- og handleplan for ajourføring af de manglende statusafstemninger mv.

Revisionsbemærkning	Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
3 Angående afstemning af balanceposter (særlig kritisk) - fortsat (1)	2	a) fortsat	<p>Handleplanen er gennemført planmæssigt.</p> <p>Der er afholdt månedlige styregruppemøder, hvor fremdriften i afstemninger og genopretning af bogføringen er rapporteret løbende.</p> <p>Pr. 10. juli er således 88% af Teknik- og Miljøforvaltningens balancekonti afstemt, og samtlige balancekonti forventes afstemt pr. 31. december 2008 ved udgangen af juli 2009 på nær nogle konti vedrørende parkeringsområdet (ubetalte parkeringsafgifter der i henhold til retningslinjerne for inddrivelse heraf er overdraget til Opkrævningsenheden i Kultur- og Fritidsforvaltningen) og byfornyelsesområdet.</p> <p>Sidstnævnte konti afventer afvikling af sagspukler i CBD, som gennemføres i løbet af efteråret, således at der sikres afstemning og fuldstændig ajourført bogføring.</p> <p>Dermed er alle forudsætninger på plads for et samlet, fuldt afstemt og retvisende regnskab for TMF for 2009.</p>

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 3 Englende afstemning balanceposter (særlig kritisk) - tsat (2)	2 b) Teknik- og Miljøudvalget bør have opmærksomheden henledt på, at der efter færdiggørelsen af den økonomiske genopretningsplan sikres en robust og stabil driftsorganisation.	b) Teknik- og Miljøforvaltningen har i første omgang i løbet af perioden oktober 2008 til marts 2009 genoprettet den basale regnskabsorganisation i Debitor- og Kreditorfunktionen, herunder sikret oplæring af de mange nye medarbejdere. To tredjedele af medarbejderne er nye i disse funktioner. Dernæst er der pr. 1. juni 2009 ansat fire finansmedarbejdere i første ansættelsesbølge og der er medio juni iværksat rekrutteri af ansættelse af yderligere seks højt kvalificerede finansmedarbejdere i anden ansættelsesbølge, således at de eksterne revisor- og regnskabsassistancer kan udfases henover oktober 2009 og senest inden årets udgang. Forvaltningen har dermed sikret, at hele Finansområdet i Teknik og Miljøforvaltningen genoprettes i en driftssikker og robust organisation med kvalitetssikret og dokumenteret arbejds- og formlingsgange førend Finans- og afstemningsopgaverne planmæssigt overdrages til KoncernService 1. oktober 2009. Forvaltningen har udarbejdet kontrakt med KoncernService (SL) som dokumenterer overdragelse af Debitor- og Kreditorfunktionerne til varetagelse i Koncernservice pr. 1. juni 2009. De genoprettede Finansfunktioner overdrages til varetagelse i KoncernService de oktober 2009. Overdragelsen og den omfattende og dokumenterede oprydning genopretning sikrer Teknik- og Miljøforvaltningens regnskabskvalitet fremadrettet i en både robust og kvalitetsmæssig høj standard, således at Københavns Kommunes Kasse- og regnskabsregulativ og rammebilag fremadrettet følges.

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 4 Mindreindtægter på fornyelsesområdet og skrivinger (alvorlig kritik)	2 a) Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at der også i år er blevet konstateret betydelige mindreindtægter på byfornyelsesområdet.	<ul style="list-style-type: none">• I et notat sendt til Revisionsdirektoratet den 3. december 2008 redegjorde Teknik- og Miljøforvaltningen overfor Revisionsdirektoratet for de forventede mindreindtægter på byfornyelsesområdet bl.a. således:<ul style="list-style-type: none">• På de budgetterede indtægter på råde-over ejendom 2008 skyldes mindreindtægten, at salget af ejendom er påvirket negativt af det usikre boligmarked. Teknik- og Miljøforvaltningen redegjorde om den store usikkerhed 2008 overfor Økonomiforvaltningen. Økonomiforvaltningen har svaret forvaltningen, at man foretrækker at bibeholde det oprindelige indtægtsmål budgettet.• Med hensyn til de øvrige punkter, som oplystes i protokollens side 34, så er der i alle tilfælde tale om forhold, som bliver håndteret i den igangværende genopretning af forvaltningens økonomistyring. <p>Der er udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser og med overgang til en ny kontoplan i Navision pr. 1. januar 2010 er det Teknik- og Miljøforvaltningens forventning, at udfordringen med den manglende indhentning af refusioner vil blive løst.</p>

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
<p>visionsbemærkning 4</p> <p>ndreindtægter på fornyelsesområdet og skrivninger (alvorlig tik) - fortsat (1)</p>	<p>b) Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at der for hele forvaltningen er konstateret uberettigede afskrivninger på i alt 23,45 mio. kr. over driften henholdsvis balancen i regnskabet for 2008.</p>	<p>b) Teknik- og Miljøforvaltningen deler Revisionsdirektoratets kritik af de ekstraordinære afskrivninger forvaltningen har foretaget i regnskab 2008 som led i gennemførelsen af Økonomiforvaltningens drejebog for afstemning af statuskonti i Københavns Kommune 2008.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen har fulgt Økonomiforvaltningens udstukne overordnede principper for afskrivninger af gamle balanceposter. Der henvises særligt til "Handling 8" i drejebogen handleplan til projekt afstemning af statuskonti, godkendt i 7-direktør kredsen d. 21. februar 2008.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen har som fastlagt i ovennævnte principper udarbejdet et veldokumenteret og omfattende Afskrivningskatalog 2008, som er forelagt Økonomiforvaltningen Teknik- og Miljøudvalget.</p> <p>Som indledning til Afskrivningskataloget 2008 har Teknik- og Miljøforvaltningen den 26. februar 2009 udarbejdet et notat, der systematisk gennemgår de konkrete forhold bagved de gennemførte af-, op- og nedskrivninger; forhold som afstemningerne i Teknik- og Miljøforvaltningen har afdækket bel for at registrere i regnskab 2008 af hensyn til regnskabs retningsende billede. Notatet er forelagt og gennemgået med Økonomiforvaltningen og forelagt Revisionsdirektoratet i maj måned 2009 i forbindelse med revision af regnskab 2008.</p> <p>Teknik- og Miljøforvaltningen har efterfølgende erklæret sig enig med Revisionsdirektoratet i, at afskrivningen vedr. Debitorsamlekontoen på 10 mio. kr. foretaget over driften som følge af dobbelt- og tekniske fejlregistreringer i regnskabet (og i 2009 endeligt opgjort og dokumenteret til 12,7 mio. kr.), henset til registreringens fejlagtige karakter, burde være sket over balancen. Dette forhold vil Teknik- og Miljøforvaltningen sikre rettet i regns 2009 i forbindelse med fremlæggelsen af det endelige Afskrivningskatalog 2009 for den resterende oprydning på balan vedr. regnskab 2008.</p>

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 4 drejningsmomenter på styrelsesområdet og afvigelser (alvorlig hed) - fortsat (2)	c) Revisionsdirektoratet anbefaler, at der i genetableringsplanen for God Økonomistyring særligt fokuseres på budgetopfølgningen samt kvalitets sikringen af forvaltningens samlede årsregnskab, herunder at regnskabsdispositionerne lever op til gældende regnskabsregler.	c) Teknik- og Miljøforvaltningen tager Revisionsdirektoratets anbefaling vedrørende særligt fokus på budgetopfølgningen samt kvalitets sikringen af forvaltningens samlede regnskab til efterretning. Forvaltningen har allerede intensiveret sin indsats c fokus på økonomi- og regnskabsområdet og forventer på den baggrund, at forvaltningen i 2009 i forbindelse med de løbende månedlige budgetopfølgninger, kvartalsprognoseme og regnskabsafregningen for 2009 vil leve op til de gældende regnskabsregler.
	2	

	Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 5 (Interne kontrol omkring afregningen af forvaltningens anlægsregnskaber (henstilling))	2	a) Revisionsdirektoratet skal henstille, at der i Teknik- og Miljøforvaltningen etableres en mere sikker intern kontrol omkring aflæggelsen af forvaltningens anlægsregnskaber.	a) Der vil i 2009 være fokus på området, herunder hensigtsmæssigheden i de etablerede forretningsgange samt tiltag til at sikre hurtigere aflæggelse af anlægsregnskaber. Revisionsdirektoratet oplyser, at de mangler at modtage 25 regnskabsforklaringer for 2008. Forvaltningen har i tiden 11. oktober 2007 til 17. marts 2009 fremsendt 12 af de omtalte regnskabsforklaringer. Fem anlægsprojekter kan pt. ikke regnskabsforklares, da projekterne afventer fakturaer fra eksterne leverandører. Ét projekt blev annulleret ved Budgetforliget. Ét projekt henhører under Byudviklingspuljen og regnskabsforklaret sammen med Byudviklingens store projekt. Endelig er fem regnskabsforklaringer under ekspedition i Teknik- og Miljøforvaltningen og vil blive fremsendt, så snart de er færdige. Forvaltningen har pr. 1. januar 2009 foretaget en omstrukturering af Center for Ressourcer, Budget og Analyse med oprettelse af et team for Budget og Bevilling.
Revisionsbemærkning 6 (Rettelæggelse af den interne administration af likvide beholdninger (henstilling))	3	a) Revisionsdirektoratet skal henstille, at forvaltningen fremover får tilrettelagt en mere sikker administration af de likvide beholdninger.	a) Forvaltningen har noteret sig Revisionsdirektoratets henstilling om at der under eftersyn også bliver inddraget den regnskabsmæssige afstemning af de pengeinstitutionskonti, som administreres af de pågældende centre. Denne sammenkobling var ny for forvaltningens interne kontrol, idet den ikke fremgår som et eksplicit krav i Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag. Med hensyn til KØR-konti vedrørende kassebeholdninger, som ikke er foretaget eftersyn af, så drejer det sig i det ene tilfælde om en udlægskasse, hvor der ikke er krav om eftersyn. Forvaltningen arbejder på at nedbringe antallet af kontantkasser til et absolut minimum, således at der kun tillades kasser, hvor det forhold til borgere/brugere ikke er praktisk muligt kun at anvende Dankort. I den sammenhæng imødeser vi en drøftelse med revisionen om indhold og omfang af eftersynet med forvaltningens likvide midler.

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 6 rettelæggelse af ker administration af vide beholdninger onstilling) - fortsat (1)	3 a) fortsat	<p>Teknik- og Miljøforvaltningen kan supplere bemærkningen med oplyse, at forvaltningens Debitor- og Kreditorfunktioner pr. 1. juni 2009 overførtes til KoncernService iht. SLA-kontrakt og at Teknik og Miljøforvaltningen i 2008 yderligere besluttede, som den førs af Københavns Kommunes 7 forvaltninger, også at overdrage de fælles finansfunktioner til varetagelse i KoncernService.</p> <p>Der er pr. 19. Juni overdraget 10 konti til KoncernService og der udarbejdet Paradigme for overdragelse af likvidkonti, handleplan overdragelse samt lukning af de resterende bankkonti. Dette overflødigør den interne kontrol af bankkonti i sammenhæng m kasseeftersyn. Forvaltningen overvejer, om også Kasseeftersyn med fordel kan overdrages til udførelse i Koncernservice iht. gældende ydelseskatalog.</p>

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 7 angående overholdelse af miljøbeskyttelseslovens § 48 (beklageligt) af arbejdsoplysning af retningsgangsbeskrivelser af administration af tydelige midler til affaldsordning (befaling)	3 a) Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at Center for Miljø håndtering af affaldsgebyrordningen ikke fuldt ud ses at leve op til hvile-i-sig-selv-ordningen i miljøbeskyttelseslovens § 48. b) Det anbefales, at CMI udarbejder en retningsgangsbeskrivelse for administrationen af de betydelige midler til kommunens affaldsordninger.	• Det er Teknik- og Miljøforvaltningens opfattelse, at Revisionsdirektoratets bemærkning alene vedrører mindre regnskabstekniske forhold i relation til fordelingsnøgler, opdateret beregning af direkte og indirekte omkostninger samt opsplitning af regninger fra forbrændingsanlæg. Der er sat tiltag i gang på alle de nævnte forhold, som ventes tilendebragt senest i forbindelse med aflæggelsen af regnskab 2009. b) Forvaltningen kan tilslutte sig anbefalingen vedrørende udarbejdelse af retningsgangsbeskrivelser. Udarbejdelsen af de nævnte retningsgangsbeskrivelser vil være tilendebragt senest ved aflæggelsen af regnskabet 2009.

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
Revisionsbemærkning 8 Byggesagsgebyrer skal vurderes (anbefaling)	<p>a) Byggesagsgebyrerne lever fortsat ikke op til Revisionsudvalgets henstilling.</p> <p>Revisionsdirektoratet skal anbefale, at byggesagsgebyrerne bliver revurderet i lyset af de nye regler i Bygningsreglement BR08 af 1. april 2009</p>	<ul style="list-style-type: none">Forvaltningen har udarbejdet et orienteringsnotat til Teknik- og Miljøudvalget vedrørende gebyrindtægter for byggesagsbehandling hvor indtægter og udgifter for de 5 bygningskategorier er beregnet og brugerfinansieringsgrad fremgår. Notatet blev behandlet på Teknik- og Miljøudvalgets møde 27. maj 2009 (punkt 20) og blev mødet taget til efterretning <p>Notatet er udarbejdet i overensstemmelse med gebyrbestemmelserne i BR 08 af 1. april 2009 (det nye bygningsreglement) kap. 1.12, stk. 4, og efter Økonomiforvaltningens retningslinjer for indtægtsadministration. Konklusionen på notatet er, at der ikke på nogen af kategorierne opkrævet mere i gebyr end de direkte og indirekte omkostninger at forvaltningen på den baggrund ikke vil søge om ændret takstb i forbindelse med Budget 2010.</p> <p>Det er forvaltningens opfattelse, at forvaltningen allerede lever op til Revisionsdirektoratets anbefaling. For at imødegå direktoratets kritik i relation til at Teknik- og Miljøudvalget ikke har taget stilling til brugerfinansieringsgrad (dækningsgrad mellem udgifter og indtægter) vil forvaltningen tydeliggøre dette via en indstilling i september måned.</p>

	Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
<p>Revisionsbemærkning 9</p> <p>Lejefastsættelse i strid med kommunalretlige regler (kritik)</p>	3	<p>a) Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af, at kommunens lejefastsættelse mellem Udviklingselskabet Prøvestenen og Kalvebod Miljøcenter (KMC) er i strid med gældende kommunalretlige regler derved, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af den almindelige kommunale økonomi – i en størrelsesorden skønnet til 150 – 175 mio. kr.</p>	<p>a) Forvaltningen finder, at lejefastsættelsen er dokumenteret, lovlig og på markedsmæssige vilkår, og henviser til behandlingen af sagen i Økonomiudvalget den 18. november 2008 og den 28. januar 2009 i Teknik- og Miljøudvalget.</p> <p>Sagen er efter behandling i Teknik- og Miljøudvalget fremsendt til Revisionsdirektoratet med henblik på behandling i Revisionsudvalget.</p>
<p>Revisionsbemærkning 10</p> <p>Udførelse af retningsbeskrivelser og der skal afgives pligtige revisorerklæringer (erklæring krævet)</p>	3	<p>a) Som nævnt siden 2004-regnskabet finder vi det stærkt påkrævet, at Teknik- og Miljøforvaltningen får udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser på områder, hvor der skal afgives lovpligtige revisorerklæringer mv., således at det kan efterprøves og konstateres, at sagsbehandlingen er hensigtsmæssig og betryggende.</p>	<p>a) Teknik- og Miljøforvaltningen er i gang med at udarbejde de efterspurgte forretningsgangsbeskrivelser.</p> <p>Det sker i forlængelse af den igangværende korrigerende økonomistyring på byfornyelsesområdet. Arbejdet omfatter workshops om arbejds gange og ansvarsfordeling afholdt med deltagere fra Center for Ressourcer og Center for Bydesign og anbefalinger fra de eksterne ressourcer, som foreslår den regnskabsmæssige oprydning.</p> <p>Desuden vil det blive tilsikret, at der i den nye Navision-kontoplat for Center for Bydesign bliver taget højde for de registrerings- og dokumentationskrav, som er knyttet til refusionsopgørelsen og afstemningen mellem BOS-Inf og forvaltningens bogføring.</p> <p>De nævnte forretningsgange vil senest være udarbejdet i forbindelse med aflæggelsen af regnskabet for 2009.</p>

Side	Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
dre betydelig bemærkninger ikke ifattet af revisionsmærkninger	19 a) Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke som foreskrevet og til grundlag for 2008-regnskabet udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.	a) Der er blandt de 33 forretningsgange, der 22. Juni 2009 er lagt på Teknik- og Miljøforvaltningens hjemmeside, (jf. bemærkning til revisionsbemærkning nr. 1) inkluderet en første version af en forretningsgangsbeskrivelse for OBR-regnskabet. I forbindelse med den pågående reetablering og overdragelse af Teknik- og Miljøforvaltningens Finansfunktion til Koncernservice pr. 1. Oktober 2009 er der rekrutteret finance controllere med revisionsfaglig erfaring og profil, som vil forestå udarbejdelsen af en endelig og fyldstgørende forretningsgangsbeskrivelse for OBR-regnskabet i forvaltningen gældende for regnskabsafslutningen R2009. Forretningsgangen udarbejdes i samarbejde med de eksterne revisorassistancer, der har bistået med aflæggelse af OBR-regnskabet 2008, som Revisionsdirektoratet - med undtagelse af enkelte poster - har fundet dokumenteret tilstrækkeligt.
	20-21 b) Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Teknik- og Miljøforvaltningen har imidlertid som den eneste forvaltning ikke indlagt de foreskrevne oplysninger i loggen. Vi har derfor inddraget dokumentation og oplysninger under stedlige revisionsbesøg mv.	b) Ud fra den foretagne risikoanalyse i november og december måned 2008 vedr. Økonomiforvaltningens "Handleplan for afstemning af balancekonti i Københavns Kommune" pr. 31. december 2008 blev det vurderet, at det ikke ville være muligt at nå hverken at afstemme samtlige konti og ej heller at lægge disse i afstemningsloggen inden fristens udløb for så vidt angår regnskab 2008. Ud fra behovet for at minimere risikoen for væsentlige fejl i regnskabet har forvaltningen prioriteret højest at sikre afstemningerne og registreringerne i regnskabet, således at regnskabs rigtighed sikredes bedst muligt. Hensynet til det retvisende regnskab har vejet tungere end interne formalia implementeret ved det nye rammebilag vedtaget 18. November 2008.

	Side Revisionsprotokollatets tekst	Svar til Revisionsdirektoratet (august 2009)
<p>dre betydelig be- rknings ikke rfattet af revisions- mærknings rtsat 13)</p>	<p>20-21</p>	<p>Dette arbejde forventes at kunne sikres gennemført senest ved afslutningen af regnskab 2009, det vil sige i februar måned 2010. Transitionsledelsen TMF/KS har med Revisionsdirektoratet drøft at revisionsbeviset ikke er bundet ved sin form. Det er derfor besluttet, at afstemningssloggen i KØR ajourføres som den sidste opgave i genopretningen af Finansfunktionen ud fra en risikomæssig tilgang om hensynet til det retvisende regnskab . Det vil ske i form af "Åbningsbalance for R2009, primo" henset til registrering i loggen ikke kan ske med tilbagevirkende kraft.</p>
	<p>24</p> <p>c) Vi skal anmode om forvaltningens begrundelse for, at "råde-over ejendommene" under Center for Bydesign ikke er registreret på hovedfunktion 9.68.</p>	<p>c) Hovedfunktion 9.68 vedrører fysiske anlæg til salg. Som anført under revisionsbemærkning nr. 4, så hindres eller besværliggøres salget af "råde-over-ejendommene" pt. af det usikre boligmarked.</p>
	<p>24</p> <p>d) Tilgodehavender hos staten; Saldoen udgør 25,7 mio. kr. og vedrører hovedsageligt byfornyelsesrefusioner under administration af Center for Bydesign.</p> <p>Der foresligger ikke en specifikation med oplysninger om:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad tilgodehavendet vedrører. Hvornår de er opstået. Årsagen til at de ikke er udlignet. Oplysning om tillæg for inddrivelse af tilgodehavendet. 	<p>d) Der foreligger specifikation af saldo på kontoen. Der er foretaget omkøring og udredninger, så der henstår ganske få udestående.</p>

Årsrevisionsprotokollat
til
Teknik- og Miljøudvalget
vedrørende
Teknik- og Miljøforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

3. juli 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet.....	1
2. Indledning.....	4
3. Basisrevision	6
3.1 Forretningsgange.....	6
3.2 Årsregnskabet's formelle indhold.....	10
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation.....	15
3.5 Anlæg.....	36
3.6 Eftersyn af likvide midler	37
3.8 Særligt risikofyldte områder mv.	39
4. Revision af særlige regnskabsområder	45
4.1 Indtægter	45
5. Opfølgning af større undersøgelser.....	47
6. Andre opgaver	53

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Teknik- og Miljøudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Teknik- og Miljøudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Teknik- og Miljøudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at de obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser heller ikke forelå implementeret i 2008.

Forvaltningens arbejde med forretningsgangene vurderes som tilfredsstillende. Direktoratet anbefaler dog, at forvaltningen er opmærksom på at få indpasset den interne kontrol i de supplerende lokale forretningsgange, herunder i de fornødne vejledninger og instrukser. (Der henvises til side 9).

2. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at der ikke som anbefalet i årsrevisionsprotokollat 2007 er sket en kvalitetssikring af de til årsregnskabet knyttede oversigter, ligesom de anmodede oplysninger om tilskudsdeklarationsmidlerne ikke er blevet afgivet af forvaltningen. (Der henvises til side 14).

3. Revisionsdirektoratet finder det særdeles kritisabelt, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke i år har afstemt balanceposterne.

Teknik- og Miljøudvalget bør have opmærksomheden henledt på, at der efter færdiggørelsen af den økonomiske genopretningsplan sikres en robust og stabil driftsorganisation. (Der henvises til side 28).

4. Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at der også i år er blevet konstateret betydelige mindreindtægter på byfornyelsesområdet, ligesom der for hele forvaltningen er konstateret uberettigede afskrivninger på i alt 23,45 mio. kr. over driften henholdsvis balancen i regnskabet for 2008.

Revisionsdirektoratet anbefaler, at der i genetableringsplanen for God Økonomistyring særligt fokuseres på budgetopfølgningen samt kvalitetssikringen af forvaltningens samlede årsregnskab, herunder at regnskabsdispositionerne lever op til gældende regnskabsregler. (Der henvises til side 35).

5. Revisionsdirektoratet skal henstille, at der i Teknik- og Miljøforvaltningen etableres en mere sikker intern kontrol omkring aflæggelsen af forvaltningens anlægsregnskaber. (Der henvises til side 36).

6. Revisionsdirektoratet skal henstille, at forvaltningen fremover får tilrettelagt en mere sikker administration af de likvide beholdninger. (Der henvises til side 37).

7. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at Center for Miljø's håndtering af affaldsgebyrordningen ikke fuldt ud ses at leve op til hvile-i-sig-selv-ordningen i miljøbeskyttelseslovens § 48.

Det anbefales, at CMI udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse for administrationen af de betydelige midler til kommunens affaldsordninger. (Der henvises til side 44).

8. Byggesagsgebyrerne lever fortsat ikke op til Revisionsudvalgets henstilling.

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at byggesagsgebyrerne bliver revurderet i lyset af de nye regler i Bygningsreglement BR08 af 1. april 2009. (Der henvises til side 46).

9. Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af, at kommunens lejefastsættelse mellem Udviklingselskabet Prøvestenen og Kalvebod Miljøcenter (KMC) er i strid med gældende kommunalretlige regler derved, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af den almindelige kommunale økonomi – i en størrelsesorden skønnet til 150 – 175 mio. kr. (Der henvises til side 52).

10. Som nævnt siden 2004-regnskabet finder vi det stærkt påkrævet, at Teknik- og Miljøforvaltningen får udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser på områder, hvor der skal afgives lovpligtige revisorerklæringer mv., således at det kan efterprøves og konstateres, at sagsbehandlingen er hensigtsmæssig og betryggende. (Der henvises til side 55).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Teknik- og Miljøudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifterne udgør netto 1.454 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Teknik- og Miljøudvalgets balance viser samlede aktiver på 4.260 mio. kr. og en egenkapital på 2.430 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Ved brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabet formelle indhold, Balancen, herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssig måde.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt vi det beklageligt, at de obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser ikke forelå i 2007, som det blev lovet i besvarelsen til årsrevisionsprotokollatet for 2006. Vi anbefalede, at forvaltningen dels fik udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser i overensstemmelse med Kasse- og Regnskabsregulativet dels sikre udarbejdelsen af øvrige forretningsgangsbeskrivelser. Samtidig burde der ske en fastlæggelse af kontrolstrategien for overholdelsen af forretningsgangene.

Til Teknik- og Miljøudvalgets møde den 18. marts 2009 om status vedrørende god økonomistyring i Teknik- og Miljøforvaltningen har forvaltningen oplyst, at alle 23 obligatoriske forretningsgange er blevet udarbejdet og forelagt Revisionsdirektoratet til udtalelse. Bemærkningerne herfra er forvaltningen i færd med at indarbejde – inklusive udarbejdelsen af 9 nye forretningsgange, som Revisionsdirektoratet har anbefalet.

Forvaltningen forventede, at de obligatoriske forretningsgange ville være færdige til udsendelse og implementering ved udgangen af marts 2009.

Revisionen af 2008

c. Forvaltningen har oplyst til Revisionsdirektoratet, at direktionen i Teknik- og Miljøforvaltningen har udpeget Center for Ressourcer som ansvarlig for udarbejdelsen af de obligatoriske forretningsgange. Centerchefen for Center for Ressourcer har det overordnede faglige og ledelsesmæssige ansvar for centret. I centret er områdechefen for Kontrol og Opfølgning blevet udpeget som den fagligt ansvarlige leder.

Teknik- og Miljøforvaltningen har pt. udarbejdet 32 obligatoriske forretningsgange. Hovedparten af disse foreligger i endelig form – efter indarbejdelsen af diverse bemærkninger fra Revisionsdirektoratet. Der udestår omarbejdelse af 5 forretningsgange. Disse vil være færdige inden udgangen af marts 2009, så der kan påbegyndes en samlet implementering af forretningsgangene fra april.

Første led i implementeringen er en præsentation af materialet over for forvaltningens centerchefer for at sikre ledelsesmæssig forankring. Herefter vil følge en proces i de enkelte centre, hvor der lægges vægt på at understøtte den praktiske implementering, herunder at sikre en hensigtsmæssig ansvarsfordeling for anvendelse og efterlevelse af forretningsgangene.

d. Revisionsdirektoratet må konstatere, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke nåede at få udarbejdet og implementeret de foreskrevne forretningsgangsbeskrivelser i 2008.

Revisionsdirektoratet lægger til grund for sin vurdering, at forvaltningens regnskabsarbejde har været præget af, at Teknik- og Miljøforvaltningen igennem 2008 har igangsat et større arbejde med at genetablere en god økonomistyring.

Forvaltningen blev i forbindelse med behandlingen af regnskab 2007 opmærksom på, at den økonomiske styring på tværs af forvaltningen var svagt underbygget. Derudover var det ikke lykkedes at realisere forvaltningens eget ønske om at opnå et styringsniveau på benchmarkniveau 3, endsi­ge realistisk at nå dette inden udgangen af 2008.

På denne baggrund og med hjælp fra et eksternt konsulentfirma gennemførte forvaltningen medio 2008 et servicetjek af forvaltningens økonomistyring, samt en række ledelsesmæssige og organisatoriske ændringer med henblik på at sikre den fornødne udvikling af økonomistyringen på tværs af forvaltningen.

Udfordringerne samt de igangsatte tiltag er løbende blevet præsenteret for Teknik- og Miljøudvalget i forbindelse med behandling af og opfølgning på årsrevisionsprotokollatet for 2007.

Den udarbejdede handlingsplan for genetableringen af økonomistyringen er planmæssigt blevet fulgt igennem 2008, og løber frem til medio 2009. På dette sted skal det dog nævnes, at det under det intensiverede arbejde med Økonomiforvaltningens handleplan for afstemning af balancekonti i Københavns Kommune - igangsat under Transitionsperioden TMF/KS for Debitor-, Kreditor- og Finansfunktionerne i TMF - konstateredes et langt mere omfattende behov for genopretning og oprydning af uafstemte og åbentstående balanceposter end oprindeligt vurderet i opstarten af den økonomiske genopretningsplan. Forvaltningen har derfor med eksterne revisions- og regnskabsassistancer samt formalisering af arbejdet under en interimansat kontorchef for Transitionsperioden TMF/KS øget indsatsen omkring afstemning af statusbalanceposter, så afstemning og genetablering af en fuldstændig og korrekt balance vil være tilendebragt i hovedtræk (90 %) inden udgangen af juli måned 2009 og fuldt ud tilendebragt i løbet af 2009.

e. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at Teknik- og Miljøforvaltningens generelle regnskabsproblemer har været så alvorlige, at det ikke har været muligt at nå en udbedring i 2008.

Omvendt er det Revisionsdirektoratets vurdering, at handlingsplanen for genetableringen af økonomistyringen er styret og bemanded med en så kvalificeret arbejdskraft, at Revisionsdirektoratet har tillid til, at forvaltningens regnskabsstade vil blive væsentligt forbedret og leve op til gældende standarder inden udgangen af 2009.

I denne forbindelse er det et kritisk punkt at sikre, at den efterfølgende driftsorganisation er i stand til at fastholde det høje stade.

Særligt for så vidt angår forvaltningens forretningsgangsbeskrivelser er det Revisionsdirektoratets opfattelse, at strukturen og konceptet for forretningsgangene er tilfredsstillende og dermed også indholdet af de overordnede forretningsgange.

Revisionsdirektoratet skal imidlertid henstille, at forvaltningen sikrer, at tiltagene om den interne kontrol i ovennævnte genetableringsplan bliver indpasset i de endnu ikke udarbejdede supplerende lokale forretningsgange, herunder i de fornødne vejledninger og instrukser.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at de obligatoriske forretningsgangsbeskrivelser heller ikke forelå implementeret i 2008.

Forvaltningens arbejde med forretningsgangene vurderes som tilfredsstillende. Direktoratet anbefaler dog, at forvaltningen er opmærksom på at få indpasset den interne kontrol i de supplerende lokale forretningsgange, herunder i de fornødne vejledninger og instrukser.

3.2 Årsregnskabet formelle indhold

Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektiv med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Teknik- og Miljøudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 18. marts 2009.

a. Teknik- og Miljøudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 viser følgende hovedtal i mio. kr. netto – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	706	745
Anlæg	718	270
Finansposter	30	0
Andet	0	0
I alt	1.454	1.015

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Teknik- og Miljøudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	458	590
Immaterielle anlægsaktiver	1	2
Finansielle anlægsaktiver	3.423	3.401
Anlægsaktiver i alt	3.882	3.993
Omsætningsaktiver	378	384
Aktiver i alt	4260	4.377
Egenkapital	2.430	2.856
Hensatte forpligtelser	761	678
Langfristede gældsforpligtelser	295	330
Kortfristede gældsforpligtelser	726	510
Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita mv.	48	3
Passiver i alt	4.260	4.377

Teknik- Miljøforvaltningens balance for 2008 sammenlignet med balancen for 2007 giver ikke anledning til særlige kommentarer.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirculæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomiplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel).

Opfølgning af revisionen af 2007

d. I årsrevisionsprotokollat 2007 anbefalede vi, at der skete en kvalitetssikring af de til regnskabet knyttede oversigter.

Derudover blev udbedt den fornødne dokumentation af saldoen på 51,1 mio. kr. vedrørende tilskudsdeklarationsmidlerne. I denne forbindelse bad vi om overvejelserne om, hvorvidt det var muligt at opgøre værdien af de øvrige 36 tinglyste tilskudsdeklarationer, samt hvorvidt disse burde optræde i kommunens regnskab som eventualrettigheder.

Revisionen af 2008

e. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

f. Forvaltningen har bekræftet, at samtlige fejlkonti og mellemregningskonti vedrørende løn er omposteret til relevante løndriftskonti i 2008- regnskabet. Forvaltningen har dog oplyst, at der foreligger en mindre åben post på godt 10.000 kr., som er under afklaring i KMD, og som forvaltningen ikke har mulighed for at afklare. Center for Ressourcer, Lønafdelingen, har i uge 26/2009 sikret afstemning og afskrivning af det aktuelle forhold.

Endelig har vi ved revisionen konstateret følgende om regnskabets oversigter:

Oversigt over selskabsdeltagelse. Det er konstateret, at oplysningerne i oversigten om kommunens Værdi af ejerandel ikke er i overensstemmelse med kommunens regnskab på konto 9.32.21. Aktier og andelsbeviser.

Oversigten viser en værdi af ejerandelen på 258,3 mio. kr. mere end regnskabet. Oversigtens oplysninger er korrekte, da regnskabet ikke er reguleret på basis af selskabernes årsrapport 2007. Reguleringen på 258,3 mio. kr. er bogført på plads i 2009.

Redegørelse for arbejde udført for andre offentlige myndigheder. Det er konstateret, at fortegnelsen er ufyldstgørende:

- Der er i ingen af de 59 tilfælde angivet omkostningskalkulation, faktiske omkostninger eller forklaring på afvigelse.
- De 16 opgaver under Center for Byggeri (matrikulering mv.) synes ikke omfattet af loven. Flere af de andre opgaver kan der også sættes spørgsmålstegn ved.
- Det er bemærkelsesværdigt, at ingen af opgaverne er opnået gennem udbud.
- Benyttelse af lov nr. 548 af 6. juni 2006 (og ikke den gamle 378-lov).
- Kultur- og Fritidsforvaltningen er ingen anden offentlig myndighed.

Garantier, eventualrettigheder og forpligtelser. Oversigtens "Garantier for øvrige lån" er ikke udfyldt – der foreligger garantiforpligtelser vedrørende Teknik- og Miljøudvalgets selskaber.

For så vidt angår ekstern dokumentation for de aktuelle garantibeløb har Teknik- og Miljøforvaltningen oplyst, at forvaltningen har igangsat et udredningsarbejde, som dog endnu ikke er afsluttet.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at der ikke som anbefalet i årsrevisionsprotokollat 2007 er sket en kvalitetssikring af de til årsregnskabet knyttede oversigter, ligesom de anmodede oplysninger om tilskudsdeklarationsmidlerne ikke er blevet afgivet af forvaltningen.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs i kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I Regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige årsregnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er der bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt

afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet ligeledes kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningens ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. Revisionsdirektoratet fandt det i årsrevisionsprotokollat 2007 for kritisabelt, at Teknik- og Miljøforvaltningen ikke havde afstemt statuskontiene.

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 18. marts 2009 oplyste forvaltningen om de manglende afstemninger af statuskonti, at det i forbindelse med regnskab 2008 lykkedes at sikre afstemning af forvaltningens 70 likvidkonti pr. 31. december 2008. Det blev også oplyst på mødet, at det pr. dags dato skønsmæssigt er vurderet, at ca. 40 % af forvaltningens 792 statuskonti er afstemt og sagsbehandlet pr. 31. december 2008.

Teknik- og Miljøforvaltningen har yderligere henvist til, at Økonomiforvaltningen i løbet af 2008 gennemførte Handleplan for afstemning af balancekonti i Københavns Kommune. Teknik- og Miljøforvaltningen konstaterede i oktober 2008 ved en tilbunds gående gennemgang, at ud af forvaltningens 792 balancekonti var hovedparten af kontiene alene specificeret, men ikke afstemt i 2008 og ej heller udredt.

Teknik- og Miljøforvaltningen etablerede pr. 1. oktober 2008 en udvidet og styrket transitionsledelse i samarbejde med KoncernService med henblik på at sikre en genopretning af de manglende afstemninger på hele Teknik- og Miljøforvaltningens balance. Der blev i løbet af oktober og november måned 2008 i samarbejde med eksterne revisorer sikret fuldstændigt overblik over ophobede uløste regnskabsopgaver i Teknik- og Miljøforvaltningen, herunder en total kontooversigt over forvaltningens balancekonti og en detaljeret risikovurdering. Denne skulle afgive grundlaget for, hvilke af de ophobede uløste regnskabsopgaver og afstemninger, der ud fra en betragtning om væsentlighed og risiko for fejl i regnskab 2008, først skulle sikres genoprettet og løst, så forvaltningens bogholderi kunne sikres ajourført og dermed gøre regnskabet så retvisende som muligt ud fra de givne akutte omstændigheder.

Afstemnings- og genopretningsplanen samt risikovurderingen mundede ud i et "selvangivelsesnotat" til Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøudvalget pr. 14. januar 2009 om omfanget og risici for forvaltningens regnskab 2008 samt en opgave- og handleplan for ajourføring af de manglende statusafstemninger og gennemførelse af ophobede uløste regnskabsopgaver.

Opgave- og handleplanen for ajourføring af de manglende statusafstemninger er gennemført planmæssigt. Der er afholdt månedlige styregruppemøder, hvor fremdriften i afstemninger og genopretningen af bogføringen er rapporteret løbende.

Pr. 15. juni 2009 er således 75 % af Teknik- og Miljøforvaltningens balancekonti afstemt.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservice's tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav.

Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke som foreskrevet og til grundlag for 2008-regnskabet udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis.

e. Teknik- og Miljøforvaltningen har over for os oplyst den 13. marts 2009, at forvaltningen pr. 31. december 2008 ikke har afstemt alle statuskonti, idet forvaltningen fortsat er i gang med en tilbundsgående regnskabsmæssig oprydning. Arbejdet hermed er i god fremdrift.

Samtlige 70 likvidkonti forelå fuldt afstemt pr. den 9. februar 2009. Det samme gælder 27 statuskonti relateret til det tidligere KTK – disse konti blev lukket pr. 31. december 2008. Af de resterende godt 695 statuskonti har forvaltningen afstemningsansvaret for 520 konti, og Koncernservice har ansvaret for 175 konti.

For så vidt angår de pr. 31. december 2008 gennemførte afstemninger i henhold til Handleplan for afstemning af balancekonti i Københavns Kommune og det nye rammebilag mv. har forvaltningen i 2008 regnskabsført afskrivninger på 25,6 mio. kr. over driften (bevillingsregnskabet) og 21,1 mio. kr. over balancen.

Aktuelt arbejdes der efter en robust handlingsplan, der forventes at sikre fuld afstemning og specificering af resterende balancekonti senest ved udgangen af juli 2009. Visse konti vedrørende Center for Bydesign (CBD) skal dog gennemgå en sagsbehandling, som muligvis trækker ud over juli 2009. Der er i regi af Styregruppen for TMF/KS Transitionsperioden fremlagt en handlingsplan for kortlægning og afvikling af de identificerede sagspukler i CBD, så de afledte regnskabsposter, som sagsbehandlingen vil afstedkomme, bogføres så TMF kan aflægge et retvisende regnskab 2009 også for alle CBD-balanceområderne. Projektbeskrivelse forestås af ekstern assistance i samarbejde

med KoncernService og ekstern revisorassistance. Projektet er forankret under Transitionsledelsen TMF/KS og startes op i juli måned. Forvaltningen er opmærksom på de risici, der ligger i de resterende uafstemte konti, og vil allokere de – både interne og eksterne – ressourcer, som vurderes nødvendige for at afslutte afstemningen og genopretningen. Bistået af ekstern revisionsmæssig assistance har forvaltningen desuden gennemført en foreløbig risikovurdering af den potentielle økonomiske effekt af en fuld afstemning af de resterende statuskonti.

Vedrørende saldi på ikke-afstemte konti oplyser forvaltningen: Det fremgår som nævnt af statusrapport af 15. juni 2009, at forvaltningen pr. 15. juni 2009 endnu ikke har afstemt og sagsbehandlet 199 (25 %) af alle statuskonti pr. 31. december 2008. Nettosaldoen på de 199 konti udgør et nettoaktiv på 502 mio. kr., der ikke umiddelbart kan henføres til hovedfunktioner. Når afstemningerne er fuldt gennemført, vurderes det, at de heraf følgende berigtigelser kan beløbe sig til 0 – 20 mio. kr. for driften og mellem 14 – 34 mio. kr. over balancen.

Som en del af handlingsplanen for afstemning af statuskonti pr. 31. december 2008 er etableret en kvalitetssikringsprocedure, hvor slutresultatet er, at Teknik- og Miljøforvaltningen har attesteret og anvist den enkelte afstemning, og at eventuelle differencer er bogført på plads. Det fremgår også af statusrapporten af 15. juni 2009, at 154 statuskonti er nået så langt i kvalitetssikringsprocessen, at forvaltningen har attesteret og anvist den enkelte afstemning, og at eventuelle differencer er bogført på plads.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009.

Teknik- og Miljøforvaltningen har imidlertid som den eneste forvaltning ikke indlagt de foreskrevne oplysninger i loggen. Vi har derfor indhentet dokumentation og oplysninger under stedlige revisionsbesøg mv.

Materielle anlægsaktiver – saldo 458.372.354 kr.

Teknik- og Miljøforvaltningen har som nævnt ikke udarbejdet den foreskrevne forretningsgang om det omkostningsbaserede regnskab (OBR).

Vi har fra ekstern konsulent modtaget fyldestgørende materiale og oplysninger om Teknik- og Miljøforvaltningens anlægskartotek.

Grunde og bygninger (saldo 281,6 mio. kr.):

- Vores stikprøve viste, at Teknik- og Miljøforvaltningen for ældre ejendomme anskaffet før 1. januar 1999 anvendte kommunens regnskabspraksis for den offentlige vurdering pr. 1. oktober 2003.
- Gennemgangen af "råde-over ejendommene" under Center for Bydesign viste, at flere ejendomme var solgt, uden at der var foretaget de nødvendige regnskabsmæssige registreringer. Saldoen på 281,6 mio. kr. er derfor for høj. Ifølge det foreliggende er der tale om 15 ejendomme ud af i alt 33 ejendomme.

Aktiver under udførelse (saldo 79,5 mio. kr.):

- Saldoen vedrører 115 billetautomater som ved en fejl ikke er blevet omposteret til tekniske anlæg. Forvaltningen foretager omposteringen i 2009.

Immaterielle anlægsaktiver – saldo 478.284 kr.

- Saldoen er faldet fra 2,0 mio.kr. og er på grund af beløbets størrelse ikke gennemgået nærmere.

Finansielle anlægsaktiver – saldo 3.423.142.249 kr.

Saldoen består af

- Aktier og andelsbeviser 2.611 mio. kr.
- Andre langfristede tilgodehavender 1.008 mio. kr.
- Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder -196 mio. kr.

Disse poster omtales i det følgende.

Aktier og andelsbeviser (2.611 mio. kr.)

Saldoen kan specificeres således	Kr.
1. CTR I/S.....	1.057.893.357
2. Lynettefællesskabet I/S	1.041.580.030
3. I/S Amagerforbrænding.....	372.203.318
4. I/S Vestforbrænding	78.989.115
5. Amager Strandpark I/S.....	15.110.536
6. Smoka I/S	3.694.450
7. Miljølaboratoriet Storkøbenhavn	5.701
8. Byfornyelse København S.m.b.a.....	40.133.500
9. Andelsbeviser iht. Ejerlejlighedsloven.....	1.399.527

Kommunens ejerandel i de 7 førstnævnte selskaber udgør ifølge specifikationen 2.569 mio. kr. Men den burde have været 258,3 mio. kr. højere. Der er foretaget rettelsesposter i 2009.

Byfornyelse København S.m.b.a. er likvideret, og de nødvendige poster er foretaget.

Saldoen for "Andelsbeviser iht. Ejerlejlighedsloven" er efter regnskabet afslutning gennemgået nærmere af forvaltningen, hvilket har resulteret i en opregulering af aktivet på ca. 100.000 kr.

Andre langfristede tilgodehavender (1.008 mio. kr.):

Hovedposten udgøres af kommunens tilgodehavende for grundkapitalindskud i Landsbyggefonden. Derudover er der tale om en række mindre mellemværender med byfornylsesselskaber og Grundejernes Investeringsforening.

Posterne administreres af Center for Bydesign.

Teknik- og Miljøforvaltningen har hjælp af eksterne revisorer og konsulenter til at få opfyldt kommunens regnskabskrav til oplysninger og dokumentation om tilgodehavenderne i regnskabet. Ledelsestilsyn skal herefter gennemføres på dette grundlag.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette tilgodehavende.

Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder (-196 mio. kr.):

Saldoen kan specificeres således	Kr.
1. Ordninger for dagrenovation-restaffald	-169.410.933
2. Ordninger for storskrald og haveaffald	59.878.077
3. Ordninger for glas, papir og pap	23.397.628
4. Ordninger for farligt affald.....	8.023.606
5. Genbrugsstationer.....	7.237.758
6. Øvrige ordninger	-124.918.375

De 5 første ordninger er yderligere omtalt under pkt. 3.8. Særligt risikofyldte områder mv. Disse ordninger har en nettogæld til brugerne på 70,9 mio. kr.

Årets overførsel til udlægskontoen er gennemgået uden kommentarer.

Øvrige ordninger vedrører jordforsyning administreret af Kalvebod Miljøcenter (KMC). Der henvises til pkt. 5. Opfølgning af større undersøgelser, hvor der omtales opfølgningen af Revisionsdirektoratets undersøgelse af "Takstfastsættelsen for forurenede jord på Kalvebod Miljøcenter."

Omsætningsaktiver - saldo 378.104.056 kr.

Varebeholdninger: Saldoen ultimo 2007 udgjorde 2,9 mio. kr. Ultimo 2008 er saldoen i regnskabet ansat til 0 kr.

Forvaltningen oplyser i kommentarerne til balancen, at varebeholdningen er faldet med 2,9 mio. kr. grundet en omorganisering (nydriftsstrategi), hvor varelageret er omfordelt, og udviklingen ikke er registreret i regnskabet. Det reelle fald er på ca. 0,9 mio. kr.

Vi er uforstående over for, at varebeholdningen på 2.043.711 kr. ikke er optaget i regnskabet. Teknik- og Miljøforvaltningen har oplyst, at varebeholdninger i løbet af 2009 vil blive opgjort og optaget i regnskabet.

Fysiske anlæg til salg: Saldoen udgør 0 kr.

Vi skal anmode om forvaltningens begrundelse for, at "råde-over ejendommene" under Center for Bydesign ikke er registreret på hovedfunktion 9.68.

Tilgodehavender hos staten: Saldoen udgør 25,7 mio. kr. og vedrører hovedsageligt byfornyelsesrefusioner under administration af Center for Bydesign.

Der foreligger ikke fuldstændige oplysninger, som krævet i rammebilaget, om:

- Hvad tilgodehavendet vedrører.
- Hvornår de er opstået.
- Årsagen til at de ikke er udlignet.
- Oplysning om tiltag for inddrivelse af tilgodehavendet.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette tilgodehavende.

Kortfristede tilgodehavender i øvrigt: Saldoen udgør 307,3 mio. kr. Situationen er den samme som ovenfor om de statslige tilgodehavender.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette tilgodehavende.

Værdipapirer (Pantebreve): Saldoen udgør 45,1 mio. kr. Kommunens administration af pantebrevene forestås af Center for Bydesign.

Der foreligger en specifikation af den bogførte saldo samt en fuldstændig registrering af pantebreve i CBD's boks. Gennemgangen af registreringer og beholdning i boks har givet anledning til en del spørgsmål, som er videregivet til CBD for nærmere udredning.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette aktiv.

Hensatte forpligtelser – saldo 761.443.975 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen, og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Langfristede gældsforpligtelser – saldo 294.771.140 kr.

Saldoen kan specificeres således:	Kr.
1. Langfristet gæld.....	288.548.993
2. Gæld vedr. finansielt leasede aktiviteter	6.222.147

Alle de langfristede gældsposter vedrører Center for Bydesign.

I henhold til CBD udgør den samlede restgæld 275.417.416,63 kr. pr. 31. december 2008. Forskellen til ovenstående beløb vedrører formentlig andre centre. Der foreligger en specifikation af langfristede gældsforpligtelser på hver enkelt ejendom. Den langfristede gæld vedrørende råde-over ejendomme og den faktiske forpligtelse er mindre end bogført, da 15 ejendomme er solgt, men endnu ikke bogført.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette passiv.

For så vidt angår de finansielt leasede aktiviteter på 6,2 mio. kr. har vi modtaget de fornødne oplysninger, og kommunens regnskabskrav anses for opfyldt. En uvæsentlig regnskabsmæssig difference foreligger.

Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita – saldo 48.087.283 kr.

Hovedposten udgøres af tilskudsdeklarationsmidlerne på 45,2 mio. kr., og som administreres af Center for Bydesign. De fornødne oplysninger og specifikation er ikke modtaget.

Saldoen på 45,2 mio. kr. dækker over bogførte tilskudsdeklarationsmidler fra ultimo 2007 til ultimo 2008. I tiden før er der ikke foretaget bogføring af hverken bevillinger eller ind- og udbetalinger. Der forefindes imidlertid flere registreringer af bevillinger og ind- og udbetalinger. Disse registreringer skal sammenkøres og gennemgås med henblik på at identificere poster til bogføring.

Vi har ikke modtaget dokumentation for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt for dette passiv.

Kortfristede gældsforpligtelser – saldo 725.881.924 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i posten med 124,5 mio. kr., revideres samlet for hele kommunen, og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Kortfristet gæld i øvrigt udgør den resterende del af saldoen – 601,4 mio. kr.

Der kræves udarbejdet en specifikation med oplysninger om:

- Hvad gældsposterne vedrører.
- Hvornår de er opstået.
- Årsagen til at de ikke er udlignet.
- Udligningsdato, hvis det er sket efter afstemningsdato.

Dette materiale er ikke blevet fremlagt for os. Ledelsestilsyn er ikke udført.

Likvide beholdninger – saldo 68.764 kr. for kontante beholdninger og 2.122.238.550 kr. for indskud i pengeinstitutter mv.

Ad kontante beholdninger: Der er tale om 14 forskellige beholdninger. Der er sammenholdt til modtagne kasserapporter, og der er modtaget relevante kasseeftersynsrapporter – eftersyn udført af Teknik- og Miljøforvaltningen.

Der er (endnu) ikke modtaget afstemningsmateriale mv. for én kassebeholdning på 9.000,00 kr. under Center for Ressourcer.

Vi har drøftet med forvaltningen grunden til, at afstemning af bankkontiene ikke er inddraget under kasseeftersynene.

Vi skal på den baggrund foreslå, at omfang og indhold af de fremtidige kasse- og beholdningseftersyn tilrettelægges efter aftale mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Deloitte.

Teknik- og Miljøforvaltningen oplyser, at forvaltningen arbejder på at nedbringe antallet af kontantkasser til et absolut minimum, således at der kun tillades kasser, hvor det i forhold til borgerne/brugerne ikke er praktisabelt kun at anvende Dankort. I den sammenhæng imødeser forvaltningen en drøftelse med revisionen om indhold og omfang af eftersyn med forvaltningens likvide midler.

Ad indskud i pengeinstitutter: Afstemningsmateriale for de betydningsfuldeste poster er fremlagt for os.

Afstemningsmaterialet fandtes meget fyldestgørende.

Vi anser kommunens regnskabskrav for klart opfyldt for denne beholdning.

g. Teknik- og Miljøforvaltningens regnskabsarbejde med afstemning/specifikation af balanceposterne i årsregnskab 2008 har været helt utilstrækkeligt: Mange konti er ikke afstemt, de fornødne oplysninger er ikke udarbejdet, afstemningsloggen ikke anvendt og ingen kvalitetssikring af posterne.

Der er derfor en betydelig usikkerhed om, hvorvidt der over bevillingsregnskabet skulle have været afskrevet yderligere beløb ud over det foretagne på 25,6 mio. kr. – de

foretagne afskrivninger over driften henholdsvis balancen vurderes revisionsmæssigt under næste punkt 3.4. Bevillingskontrol.

Manglerne ved Teknik- og Miljøforvaltningens årsregnskab 2008 er så alvorlige, at de er tilstrækkelige til et forbehold i revisionspåtegningen på kommunens samlede regnskab 2008. Forbeholdet omhandler den såkaldte juridisk-kritiske del af revisionen – altså efterprøvelse af, om dispositioner omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Fremadrettet må det konstateres, at Teknik- og Miljøforvaltningen har iværksat en genetableringsplan for forvaltningens samlede økonomistyring, som efter Revisionsdirektoratets opfattelse har en sådan bonitet, at der i løbet af 2009 vil foreligge en retvisende og fuldt ud afstemt balance for Teknik- og Miljøforvaltningen.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det særdeles kritisabelt, at Teknik- og Miljøforvaltningen heller ikke i år har afstemt balanceposterne.

Teknik- og Miljøudvalget bør have opmærksomheden henledt på, at der efter færdiggørelsen af den økonomiske genopretningsplan sikres en robust og stabil driftsorganisation.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelser på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt vi anledning til at udtale alvorlig kritik af, at hverken Teknik- og Miljøudvalget eller Teknik- og Miljøforvaltningen havde formået at sikre, at regnskabsforvaltningen på byfornyelsesområdet lever op til kommunens regnskabsregler.

Det blev anbefalet, at Teknik- og Miljøudvalget snarest muligt sikrede, at der bliver etableret tilfredsstillende organisatoriske og personalemæssige rammer for regnskabsfunktionen på byfornyelsesområdet.

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 18. marts 2009 oplyste forvaltningen, at der frem til regnskab 2008 har været arbejdet på at rydde op i gamle udeståender, afstemme og specificere statuskonti samt udarbejde forretningsgange for de centrale processer på området. Der arbejdes fortsat på oprydning i statuskonti.

Fremadrettet vil der herudover være fokus på at forny opgave- og ansvarsbeskrivelserne på området med henblik på at sikre rettidig og korrekt hjemtagelse af refusioner, ejendomssalg mm. I marts – maj styrkes bemanningen af den særlige regnskabsgruppe på byfornyelsesområdet betydeligt, hvilket ventes at løfte den regnskabsmæssige opgaveløsning og kvalitet på området.

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Teknik- og Miljøudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammestyrede områder, drift		
Ordinær drift	586	3
Byfornyelse, ydelsesstøtte	193	-28
Takstfinansieret drift	14	-62

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afvigelserne korrekte og fyldestgørende.

d. Samlet set udviser den ordinære drift et nettomerforbrug på 3 mio. kr.

Området Administration udviser et merforbrug på 17,2 mio. kr., hvilket primært kan henføres til ekstraordinære afskrivninger på 25,6 mio. kr. i forbindelse med oprydningssporet i projektet "God Økonomistyring". Afskrivningerne vedrører hovedsageligt, at der i forvaltningen er identificeret en række tilgodehavender, mellemregninger med videre, som er blevet skønnet uløselige. Forvaltningen skønner, at ressourcerne til videre udredning ikke står mål med det mulige udbytte.

Afskrivningsbeløbet på 25,6 mio. kr. kan specificeres således (kr.):

• Fejlagtigt at bogføre overførsel mellem årene	11.000.000
• Skønsmæssigt forlods afskrivning af debitorsamlekonto	10.000.000
• Likvidationen af KTK.....	6.045.367
• Gamle og ikke dokumenterede tilgodehavender under CBD .	293.941
• Lønoprødning netto feriepenge.....	182.500
• Afvikling af R98	146.913
• Manglende snitflade mellem Navision og KØR.....	-1.738.270
• Ikke allokerbare poster.....	<u>-252.428</u>
I alt.....	<u>25.678.023</u>

Den revisionsmæssige vurdering af afskrivningsbeløbet:

Vi har fået udleveret det omfattende og veldokumenterede materiale, som Teknik- og Miljøforvaltningen med assistance af eksterne revisorer og konsulenter har udarbejdet.

Vi kan under de givne omstændigheder tilslutte os Teknik- og Miljøforvaltningens beslutninger bortset fra følgende post:

Den forlods afskrivning af debitorsamlekontoen på 10,0 mio. kr. er på afskrivningstidspunktet ikke tilstrækkeligt dokumenteret. Der er snarere tale om en hensættelse, som ikke må posteres i et kommunalt bevillingsregnskab. Beløbet er i 2009 dokumenteret opgjort til 12,7 mio. kr. og vedrører fejlagtige regnskabsmæssige

registreringer i relation til dels interne fakturaer dels dobbeltfaktureringer. Det drejer sig således ikke om afskrivning af reelle tilgodehavender.

Beløbet burde derfor ikke være udgiftsført i 2008-regnskabet, men først i 2009-regnskabet med 12,7 mio. kr.

e. Teknik- og Miljøforvaltningen har afskrevet et beløb over balancen på i alt 21,1 mio. kr.

Afskrivningsbeløbet kan specificeres således (kr.):

• Lånedokumenter har ikke kunnet tilvejebringes	10.988.925
• Tilbagebetalingsmulighederne for frivillige forlig.....	5.977.433
• Uidentificeret tilgodehavende i KTK.....	4.000.000
• Manglende specifikation af post fra 1997.....	2.852.259
• Fejlkonto moms.....	-1.240.464
• Ufyldstgørende dokumentation af tilgodehavender mv.	<u>-659.615</u>
I alt.....	<u>21.918.538</u>

Den revisionsmæssige vurdering af afskrivningsbeløbet:

Ad lånedokumenter ikke tilvejebragt på 11,0 mio. kr.:

En andel af beløbet vedrører en posteringsfejl på 3,45 mio. kr. Det resterende beløb på 7,55 mio. kr. er afskrevet af forsigtighedsgrunde i 2008, men sagen vil blive yderligere undersøgt i 2009.

Revisionsdirektoratet mener, at de manglende pantebreve burde have ført til iværksættelse af evt. mortifikationsdomme og fortsættelse af opkrævningen, evt. inddrivelsen, ved hjælp af Kultur- og Fritidsforvaltningens Opkrævning & Ejendomsskat.

Afskrivningen er derfor uberettiget.

Ad tilbagebetalingsmulighederne for frivillige forlig på 5,9 mio. kr.:

Der er foretaget afskrivning på mellem 50 og 100 % af tilgodehavender af 38 af i alt 42 frivillige forlig. Der iværksættes en egentlig sagsbehandling af sagerne i 2009.

Kommunens regnskabspraksis har ikke været fulgt, da afskrivningen ikke har været underkastet opkrævning, evt. inddrivelse, i Opkrævning & Ejendomsskat.

Afskrivningen er derfor uberettiget.

Revisionsdirektoratet konstaterer således, at der ikke foreligger grundlag for at afskrive et beløb på i alt 13,45 mio. kr. over 2008-balancen.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

f. Ordinær anlæg udviser et mindreforbrug på 139 mio. kr. Der blev budgetteret med en udgift på 812 mio. kr., og regnskabet viser en udgift på 673 mio. kr.

På kontoen for Standardforbedringer af færdselsarealer er mindreforbruget på 72 mio. kr., og på kontoen for Vejanlæg er det på 49 mio. kr.

I de specielle regnskabsforklaringer er det oplyst, at hovedafvigelsen vedrører: Parkeringsstrategien. Mindreudgift i forbindelse med køb af 2 P-anlæg på 52,2 mio. kr. Afvigelsen kan henføres til dels det forhold, at det efter forhandling med sælger ikke var muligt at købe begge anlæg dels at det andet anlæg blev billigere end oprindelig forudsat.

Cykelprojekter. Det samlede mindreforbrug på 21,6 mio. kr. vedrører fortrinsvis projekterne under Cykelpakke I, II og III.

Ombygning af veje og pladser. Det samlede mindreforbrug udgør 16 mio. kr., hvoraf det betydeligste mindreforbrug angår et mindreforbrug på 8 mio. kr. vedrørende Artillerivej.

Nordhavnsvejen. Mindreforbruget udgør 15,6 mio. kr., hvilket primært skyldes, at en planlagt ekspropriation ikke blev gennemført i 2008. Mindreforbrugene vedrørende ekspropriationerne overføres til 2009.

Det resterende mindreforbrug relaterer sig til en række forskellige projekter.

Mindreforbruget giver ikke anledning til yderligere kommentarer.

g. Byfornyelse, anlæg, udviser en mindreindtægt på 278,2 mio. kr. Der blev budgetteret med en indtægt på 240,7 mio. kr., men regnskabet viste en udgift på 37,5 mio. kr.

I de specielle regnskabsforklaringer er det oplyst, at afvigelsen primært kan henføres til manglende nedskrivning af indtægter på i alt 145,6 mio. kr. i 2008 med prioritering af anlægsudgifterne i budget 2008 (BR 281/08).

Den faktiske afvigelse i form af mindreindtægter er således på 132,6 mio. kr., som ifølge regnskabsforklaringerne blandt andet skyldes:

- Budgettering af salg vedrørende råde over-ejendomme (Ahornsgade 15-19 og Istedgade 43) på 39,8 mio. kr., som ikke blev solgt.
- En postering på 12,5 mio. kr. vedrørende tilgodehavende statsrefusion ultimo 2006 fra finansposter (beløbet er først identificeret i forbindelse med regnskabsafslutning 2008), en budgettering med indtægter fra staten vedrørende statsrefusion på 6,8 mio. kr.
- Manglende indhentning af refusioner fra staten på 16,1 mio. kr. vedrørende Grønne gårde, da det regnskabsmæssige grundlag for refusionerne først var færdigt, så hjemtagning kunne ske i 2009.
- En forsinkelsesfaktor på statsrefusioner på i alt 29,9 mio. kr. i 2008.
- Fejlpostering på 9,8 mio. kr. vedrørende tilgodehavender på Områdeløft 2008 (posteringen er foretaget under bevillingen Ordinær drift).
- Manglende hjemtagning af statsrefusion vedrørende Kvarterløft og Områdefornyelsen i 2006 og 2007.
- Herudover udestår der endnu en afklaring vedrørende overførslen af kvarterløftsøkonomien fra Økonomiforvaltningen til Teknik- og Miljøforvaltningen i 2006.

Teknik- og Miljøforvaltningen oplyser, at der er tale om forhold, som i forbindelse med den igangværende oprydning vil blive håndteret. Med en styrket regnskabsmæssig organisation, nye forretningsgangsbeskrivelser og overgangen til en ny kontoplan i Navision pr. 1. januar 2010 er det forvaltningens forventning, at problemet med manglende indhentning af refusioner vil blive løst en gang for alle.

Revisionsdirektoratet konstaterer, at den betydelige reelle mindreindtægt i 2008 stort set har de samme årsagsforklaringer som den noget større mindreindtægt i regnskab 2007 (nemlig salgsprovenuet for råde over-ejendomme og statsrefusionen).

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale alvorlig kritik af, at der også i år er blevet konstateret betydelige mindreindtægter på byfornyelsesområdet, ligesom der for hele forvaltningen er konstateret uberettigede afskrivninger på i alt 23,45 mio. kr. over driften henholdsvis balancen i regnskabet for 2008.

Revisionsdirektoratet anbefaler, at der i genetableringsplanen for God Økonomistyring særligt fokuseres på budgetopfølgningen samt kvalitetssikringen af forvaltningens samlede årsregnskab, herunder at regnskabsdispositionerne lever op til gældende regnskabsregler.

3.5 Anlæg

a. I Teknik- og Miljøudvalgets årsregnskab 2008 indgår oversigt over udvalgets anlægsbevillinger, herunder med afslutningstidspunkt.

Det fremgår af oversigten, at der er 25 anlægsprojekter med angivelsen af, at projektet er afsluttet i 2008.

Teknik- og Miljøforvaltningen har med skrivelse af 13. marts 2009 fremsendt en oversigt over "Anlægssager afsluttet i 2008 og oversendt til Revisionsdirektoratet".

Oversigten oplyser om 11 anlægssager, hvoraf de 9 sager umiddelbart kan genfindes i oversigten til kommunens regnskab.

Teknik- og Miljøforvaltningen har efterfølgende den 17. marts 2009 fremsendt 10 anlægsregnskaber til direktoratet. Heraf vedrører alene 1 anlægsregnskab 2008, mens de øvrige i kommunens oversigt er angivet til at blive afsluttet i 2009.

Sammenfattende må direktoratet konstatere, at der fortsat mangler at blive fremsendt afsluttede anlægsregnskaber til Revisionsdirektoratet.

Samtidig er det også konstateret, at det er forbundet med praktiske vanskeligheder at få en sikker identifikation mellem kommunens oversigt og de fremsendte anlægsregnskaber. Hertil kommer, at der i visse tilfælde er uoverensstemmelser mellem beløbsangivelserne. Teknik- og Miljøforvaltningen har oplyst, at der i 2009 vil være fokus på området, herunder hensigtsmæssigheden i de etablerede forretningsgange samt tiltag til at sikre hurtigere aflæggelse af anlægsregnskaber.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at der i Teknik- og Miljøforvaltningen etableres en mere sikker intern kontrol omkring aflæggelsen af forvaltningens anlægsregnskaber.

3.6 Eftersyn af likvide midler

Opfølgning af revisionen af 2007

Revisionsdirektoratet fandt det i årsrevisionsprotokollat 2007 for beklageligt, at forvaltningen ikke havde foretaget eftersyn af likvide midler.

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 18. marts 2009 oplyste forvaltningen, at forvaltningen i løbet af december 2008 havde gennemført udvalgte kasseeftersyn. Der er udsendt revisionsrapporter herfor til de relevante centre. Der blev ikke observeret kritiske forhold, men et par steder er man blevet bedt om at sikre en mere klar og hensigtsmæssig kontrol.

Revisionen af 2008

Revisionsdirektoratet har gennemlæst de nævnte revisionsrapporter. De fremtræder tilfredsstillende, men direktoratet skal henstille, at der under eftersynet også bliver inddraget den regnskabsmæssige afstemning af de pengeinstitutkonti, som administreres af de pågældende centre, jf. omtale under pkt. 3.3, f.

Derudover har direktoratet hæftet sig ved, at der forefindes én kontantbeholdning ifølge KØR, hvor der ikke foreligger oplysning om foretagne eftersyn – under Center for Ressourcer med en beholdning på 9.000 kr.

Gennemgangen af KØR-kontoen for kontante beholdninger afdækker også negative beløb, beløbsmæssige uoverensstemmelser mv.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at forvaltningen fremover får tilrettelagt en mere sikker administration af de likvide beholdninger.

3.7 Regnskabs gennemgang

Opfølgning af revisionen af 2007

Revisionsdirektoratet fandt i årsrevisionsprotokollat 2007, at den formelle rapporteringsprocedure for Teknik- og Miljøforvaltningens selskabsdeltagelse var utilfredsstillende og anbefalede, at kommunens samlede rapporteringsprocedure kortlægges og gennemgås med henblik på at vurdere, hvorvidt der er behov for at tilpasse de gældende retningslinier til den i dag faktisk anvendte rapporteringsprocedure.

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 10. december 2008 oplyste forvaltningen, at forvaltningens retningslinier for centrenes rapportering er blevet indskærpet, og at opgaver og ansvar er blevet præciseret over for involverede centre og medarbejdere.

Kommentar

Revisionsdirektoratet finder ikke grundlag for at foretage yderligere for nærværende.

3.8 Særligt risikofyldte områder mv.

a. Teknik- og Miljøforvaltningens årsregnskab 2008 viser på konto 9.35: Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder en saldo på -195.792.238 kr. Dette betyder, at kommunen har en gæld på 195,8 mio. kr.

Saldoen i regnskab 2008 kan specificeres således – der vises sammenligningstallene for 2007 (kr.):

	2008	2007
Ordninger for dagrenovation-restaffald	-169.410.932	-7.178.484
Ordninger for storskrald og haveaffald	59.878.077	1.199.047
Ordninger for glas, papir og pap	23.397.628	861.000
Ordninger for farligt affald.....	8.023.606	-169.272
Genbrugsstationer.....	7.237.758	4.523.699
Øvrige ordninger	<u>-124.918.375</u>	<u>-153.415.645</u>
I alt.....	<u>-195.792.238</u>	<u>-154.179.655</u>

Øvrige ordninger med et regnskabsmæssigt udestående på 124,9 mio. kr. angår jorddeponeringen på Kalvebod Miljøcenter (KMC). Denne ordning vil ikke blive behandlet yderligere i denne sammenhæng. Der henvises til afsnit 5, hvor der redegøres for opfølgningen af Revisionsdirektoratets større undersøgelse af "Takstfastsættelsen for forurenede jord på Kalvebod Miljøcenter".

De andre 5 ordninger har en samlet nettogæld på 70,9 mio. kr. pr. 31. december 2008 mod 0,8 mio. kr. pr. 31. december 2007. Nettogælden er således oparbejdet i 2008, hvorfor det ikke har været muligt at nedbringe den i 2008.

Disse ordningers optagelse på kommunens udlægskonto og dermed omfattet af en hvile-i-sig-selv-ordning skal ses i sammenhæng med, at Københavns Kommune pr. 1. januar 2007 overtog opkrævningen af takster for husholdningsaffald og klinisk risikoaffald fra R98. Taksterne blev tidligere godkendt af Borgerrepræsentationen i en proces sideløbende med selve kommunens budgetproces. Fremover indgår taksterne som en del af det kommunale budget og dermed også regnskabet.

Fra den 1. maj 2008 overtog Københavns Kommune det fulde ansvar for aftaler om og betaling af affaldsbehandlingen fra R98. Dette var et led i implementeringen af aftalen om ophør af R98's koncession.

Borgerrepræsentationen vedtog den 30. oktober 2008 en omlægning og forenkling af det samlede kommunale affaldssystem. Dette blev begrundet med den ændrede statslige organisering af affaldssektoren og aftale om ophør af R98's koncession, herunder kommunens overtagelse af gebyrberegningen for affaldshåndtering.

Vedtagelsen udmøntede sig i et nyt takstregulativ, der har virkning fra 1. januar 2009. Det var vurderingen, at de foreslåede ændringer i gebyrsystemet vil medføre, at den enkelte ejendoms gebyrbetaling i højere grad end i dag vil afspejle udgiften til det serviceniveau, der modtages fra kommunen.

Der vil senere komme nye ændringer til gebyrsystemet bl.a. som følge af ændringer af miljøbeskyttelsesloven om ny organisering af affaldssektoren.

b. Til brug for revisionen af udlægskontoens udvisende i årsregnskab 2008 har Revisionsdirektoratet fundet det nødvendigt og hensigtsmæssigt først at gennemgå det nye takstregulativ for 2009 samt beregningsgrundlaget for de enkelte gebyrer, herunder udformningen af kommunens budget 2009.

På dette grundlag kan der bedre foretages en vurdering af udlægskontoens rette udvisende i regnskab 2008.

Efterfølgende oplysninger er blevet indhentet under møder med repræsentanter for Center for Miljø (CMI), der også har udleveret yderligere materiale til forståelse af kommunens affaldsordninger.

c. Takstregulativet for affaldshåndtering m.v. i Københavns Kommune er udfærdiget i henhold til § 48 i miljøbeskyttelsesloven og har virkning fra 1. januar 2009.

Affaldsgebyrerne er opdelt således:

Boliger/husholdninger

- Dagrenovationsgebyr (inkl. storskrald og haveaffald)
- Ordningsgebyr
 - Gebyr for Papir, pap, drikkevareemballager
 - Farligt affaldsgebyr
 - Genbrugsstationsgebyr
- Administrationsgebyr

Erhverv/virksomheder

- Gebyr for Farligt affald
- Gebyr for Genbrugsstationer
- Administrationsgebyr

Dagrenovationsgebyret er sammensat af et volumengebyr og et standpladsgebyr på 500 kr. pr. standplads.

Ordningsgebyret udgør en fast takst på i alt 304 kr. pr. boligenhed og dækker de 3 ovennævnte underkategorier. Taksten på 304 kr. er fordelt på disse kategorier således: Gebyret for Papir, pap, drikkevareemballager – 110 kr., Farligt affaldsgebyr – 38 kr. og Genbrugsstationsgebyret – 156 kr.

Administrationsgebyret udgør en fast takst på 160 kr. pr. boligenhed.

For så vidt angår erhverv/virksomheder beregnes de 3 gebyrkategorier med en forskellig takst pr. m².

d. Revisionsdirektoratet har fået udleveret CMI's detailbudget 2009.

På funktion 1.38.60.1. Fælles formål er der budgetteret med CMI's administrationsomkostninger og administrationsomkostninger til andre centre i Teknik- og Miljøforvaltningen.

Revisionsdirektoratet har gennemgået beregningsgrundlaget for administrationsomkostningerne. Der er efter Revisionsdirektoratets opfattelse tale om et fyldestgørende og retvisende beregningsgrundlag.

Væsentlige indvendinger mod kommunens beregningsgrundlag er:

- Der anvendes ældre fastsatte fordelingsnøgler mellem gebyrerne opkrævet hos boliger/husholdninger henholdsvis erhverv/virksomheder. Det drejer sig således om Administrationsgebyr, Farligt affaldsgebyr og Genbrugsstationsgebyr. For direktoratet foreligger der ikke gennemsigtige kriterier for fordelingen af disse gebyrer.
- Dernæst hviler hvert gebyr ikke på en beregning af de direkte og indirekte omkostninger, jf. også kravene til omkostningskalkulationer i kommunens "Retningslinier for indtægtsadministration".
- I omkostningerne vedrørende Genbrugsstationsgebyret og Farligt affaldsgebyret indgår faste bidrag til Amagerforbrænding I/S og Vestforbrænding I/S, som af disse anvendes til finansiering af forskelligartede aktiviteter. I en hvile-i-sig-selv-ordning bør omkostningerne efter direktoratets opfattelse dække betaling for konkrete leverede ydelser.

Kommunens håndtering af gebyrberegningerne lever efter Revisionsdirektoratets opfattelse ikke fuldt ud op til kravene i en hvile-i-sig-selv-ordning efter miljøbeskyttelseslovens § 48.

Teknik- og Miljøforvaltningen har supplerende oplyst den 17. juni 2009, at "Det fremsendte budget afspejler de af Økonomiforvaltningen tildelte rammer. Gælden på 70,9

mio. kr. vil blive nedbragt over en årrække. For affaldsområdet forventes gælden at være afviklet inden 2012.

Der er ved flere lejligheder informeret om disse forhold, bl.a. under punkt 15 på dagsordenen for BR-mødet den 30. november 2007 angående Affaldsbudget 2007 og affaldstakster 2007 og senest i forbindelse med godkendelse af taksterne for 2009.

Der er i budgetoplæg og ved indstillinger flere gange anført, at forvaltningen forsøger at holde taksterne i ro i overgangsperioden, indtil man kender de endelige omkostninger på området.

Årsagen til gælden på de 70,9 mio. kr. kan i hovedtræk forklares som følger:

- Der er modtaget et større beløb fra Vestforbrændingen som kompensation for for meget betalt gebyr til genbrugsstationer. En del af beløbet er reserveret til nye genbrugsstationer.
- Kommunerne skal ved den endelige nedlukning af R98's aktiviteter udrede et større beløb som for vores vedkommende svarer til mellem 20 og 25 mio. kr.
- Udgifterne til indsamling stiger i 2010, da der bliver tilknyttet en ny renovatør. .
- Forvaltningen har i forbindelse med overgangsordningerne en række ekstra omkostninger til bl.a. nyt IT-kundesystem, beholderregistrering, organisationsopbygning, udbud og rådgivning."

e. CMI har udleveret det materiale, der har dannet grundlag for overførslen af overskud/underskud på takstområderne til udlægskontoen.

Alle bevægelser på såvel udgifts- som indtægtskonti på samtlige områder er blevet vurderet og derefter fordelt på de forskellige ordninger på udlægskontoen.

CMI oplyser i øvrigt, at kontoplanen for takstområderne er blevet gennemgået og i vid udstrækning tilpasset, således at der langt bedre kan styres på såvel indtægterne som udgifterne. Dog vil det i forbindelse med regnskabet for 2009 være nødvendigt at foretage visse omposterings til fordeling af fællesomkostninger m.m. på de forskellige ordninger.

I forbindelse med, at CMI planmæssigt skal overgå til Navision pr. 1. januar 2010 skal hele CMI's kontoplan konstrueres fra "bunden", og i den forbindelse vil også disse omkostninger, der ikke umiddelbart lader sig henføre til en bestemt ordning, forsøges indtænkt således, at CMI "slipper for" at lave omposteringsark sidst på året.

Revisionsdirektoratet har ikke kommentarer til overførslen af udgifter og indtægter til udlægskontoen.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at Center for Miljø's håndtering af affaldsgebyrordningen ikke fuldt ud ses at leve op til hvile-i-sig-selv-ordningen i miljøbeskyttelseslovens § 48.

Det anbefales, at CMI udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse for administrationen af de betydelige midler til kommunens affaldsordninger.

4. Revision af særlige regnskabsområder

4.1 Indtægter

Opfølgning af revisionen af 2007

Revisionsdirektoratet fandt det i årsrevisionsprotokollat 2007 stærkt beklageligt, at Teknik- og Miljøforvaltningen ikke havde efterlevet Revisionsudvalgets henstilling om takster på byggesagsgebyrer.

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 10. december 2008 oplyste forvaltningen, at forvaltningen til budget 2009 havde udarbejdet et nyt takstblad for byggesagsgebyrer i overensstemmelse med Revisionsdirektoratets henstilling. Borgerrepræsentationen vedtog det den 9. oktober 2008.

Revisionsdirektoratet er af den opfattelse, at takstbladet bedre lever op til direktoratets henstilling. Men der er fortsat ikke fra Teknik- og Miljøudvalgets side taget stilling til den dækningsgrad mellem udgifter og indtægter, som forvaltningen skal administrere efter.

Der er i mellemtiden udstedt et nyt bygningsreglement pr. 1. april 2009 – BR08. Det fremgår, at kommunen kan beslutte at opkræve gebyrer, kan beslutte, at der ikke skal opkræves gebyrer, eller at der kun skal opkræves gebyrer for visse sagstyper.

Beslutter kommunen at opkræve gebyrer er det vejledende angivet, at for at sikre, at kommunen kun opkræver et gebyr svarende til de udgifter, kommunen har til at byggesagsbehandle de enkelte bygningskategorier, skal gebyrerne opkræves for hver enkelt kategori.

Efter direktoratets opfattelse betyder dette, at der for hver kategori skal udarbejdes en opgørelse over udgifter og indtægter.

Det synes ikke helt klart, om indtægterne kan være lavere end udgifterne for den kategori.

Der kan ikke henvises til, at der er tale om formålsbestemte gebyrer, da der vejledende er nævnt, at "For fastsættelse af formålsbestemte gebyrer gælder særlige principper. I beregningen kan alene indgå udgifter, der direkte, indirekte eller komplementært vedrører området".

Dette omhandler kun kalkulationsprincippet (begrebet komplementært er ophævet for mange år siden på det statslige område). Derimod er der ikke taget stilling til prisfastsættelsesprincippet, dvs. relationen mellem indtægter og de kalkulerede udgifter.

Revisionsbemærkning

Byggesagsgebyrerne lever fortsat ikke op til Revisionsudvalgets henstilling.

Revisionsdirektoratet skal anbefale, at byggesagsgebyrerne bliver revurderet i lyset af de nye regler i Bygningsreglement BR08 af 1. april 2009.

5. Opfølgning af større undersøgelser

a. I revisionsbetænkningen for 2007 (side 57-59) er der givet en statusredegørelse for Revisionsdirektoratets større undersøgelse under Teknik- og Miljøudvalget om "Takstfastsættelsen for forurenede jord på Kalvebod Miljøcenter".

Det fremgår, at Teknik- og Miljøudvalget senest på mødet den 3. september 2008 besluttede, at Økonomiudvalget skulle høres om opgørelsen af KMC's lejeomkostning til Udviklingsgesellschaften Prøvestenen, førend Teknik- og Miljøudvalget traf en endelig beslutning i sagen. Høringsudtalelsen forelå ikke ved afslutningen af redaktionen af revisionsbetænkningen.

Økonomiudvalget godkendte på mødet den 18. november 2008 at oversende Økonomiforvaltningens notat af 27. oktober 2008 som Økonomiudvalgets udtalelse til brug for Teknik- og Miljøudvalgets behandling af revisionsprotokollat nr. 17/2006 – større undersøgelse vedr. takstfastsættelsen på Kalvebod Miljøcenter.

b. Teknik- og Miljøudvalget har behandlet sagen på sit møde den 28. januar 2009.

Det nævnes i indstillingen til Teknik- og Miljøudvalget:

"Økonomiudvalget finder, ligesom Teknik- og Miljøforvaltningen, at lejeomkostningerne fra KMC til Udviklingsgesellschaften er fastsat på et dokumenteret, lovligt og markedsmæssigt grundlag, og at relationerne mellem kommunen og Udviklingsgesellschaften har været håndteret korrekt.

Endvidere finder Økonomiudvalget, at det foreliggende beslutningsgrundlag er tilstrækkeligt efterprøvet og belyst, og at der ikke kan opnås væsentlige forbedringer heri ved yderligere eksterne undersøgelser og vurderinger.

Idet Økonomiudvalgets høringssvar ikke giver anledning til yderligere bemærkninger til sagen, foreslår Teknik- og Miljøforvaltningen, at der ikke indhentes yderligere vurderinger af sagen, men at lejeindtægter fra KMC på det foreliggende grundlag overføres til den skattefinansierede del af kommunens økonomi."

Teknik- og Miljøudvalget tiltrådte forvaltningens indstilling, som indebar, at der ville ske en overførsel af netto lejeindtægter på ca. 79 mio. kr. fra forvaltningens udlægskonto for takstområdet til det skattefinansierede område.

Revisionsdirektoratet har ingen bemærkninger til overførslen fra udlægskontoen til det skattefinansierede område.

Derimod er Revisionsdirektoratet fortsat uenig med Økonomiforvaltningen om grundlaget for lejefastsættelsen mellem Udviklingselskabet Prøvestenen og KMC, jf. Økonomiforvaltningens notat af 27. oktober 2008.

Økonomiforvaltningen har ikke som led i udarbejdelsen af notatet af 27. oktober 2008 indhentet eksterne vurderinger. Økonomiforvaltningen har eksempelvis ikke fundet anledning til at følge henvisningen af 30. januar 2008 fra Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, til, at Velfærdsministeriet både har kompetence og et stort erfaringsgrundlag på området for forståelsen af hvile-i-sig-selv-princippet, hvorfor det – såfremt kommunen fortsat er i tvivl – tilrådes at forelægge sagen for Velfærdsministeriet.

I det følgende vil der blive redegjort for Revisionsdirektoratets afsluttende bemærkninger i sagen. Indledningsvist vil der blive givet nogle økonomioplysninger fra Prøvestenens årsrapport 2008, som efter Revisionsdirektoratets opfattelse klart understøtter direktoratets hovedsynspunkt, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af kommunens almindelige økonomi, og at kommunen dermed har handlet i strid med kommunalfuldmagten.

c. Prøvestenens årsregnskab for 2008 viser følgende hovedtal:

	tkr.
Aktiver i alt.....	235.009
Heraf Likvide beholdninger	204.235
Egenkapital.....	230.474
Heraf aktiekapital/indskudskapital.....	60.500
Og Overført resultat i alt	169.974

Der gøres opmærksom på årsrapporten for 2004 og for 2005, hvor der skete a conto udlodning på i alt 72,3 mio. kr. til de to ejere (ligeligt ejet): Københavns Kommune og Københavns Havn (nu Udviklingselskabet By & Havn I/S – ejet af Københavns Kommune 55 % og staten 45 %).

Det betyder, at Prøvestenens reelle samlede overskud kan opgøres til 242,3 mio.kr.

Da Prøvestenens indtægter stort set udelukkende hidrører fra lejeindtægterne fra KMC under Københavns Kommune, betyder dette, at KMC's brugere – gennem hvile-i-sig-selv-ordningen – har finansieret Prøvestenens store overskud i stedet for kommunens skatteborgere.

Det skal i øvrigt oplyses, at anskaffelsessummen til etablering af kaj anlæg samt deponi for forurenede jord beløb sig til 135,1 mio. kr. Beløbet er fuldt ud afskrevet til scrapværdien 20 mio. kr., som modsvarer den forventede salgssum.

Anlægget af selve deponiet til den forurenede jord blev afsluttet i 2003. Tilførslen til deponiet blev tilendebragt i september 2008. I alt er der modtaget godt 4 mio. tons lettere forurenede jord til deponiet. KMC's lejebetaling angår deponeringsanlægget.

d. Revisionsdirektoratets afsluttende bemærkninger tager naturligt udgangspunkt i Økonomiforvaltningens notat af 27. oktober 2008.

For Revisionsdirektoratets vedkommende indeholder notatet ingen nye faktuelle oplysninger eller synspunkter bortset fra følgende argumentation:

"Lejeprisen for aflevering af forurenede jord af klasse 2 og 3 skal fastsættes på markedsvilkår, så Udviklingsselskabet får dækning for selskabets direkte og indirekte udgifter, en passende forrentning af den indskudte kapital samt dækning for værdien af opfyldningstilladelsen (offeromkostningen).

Opfyldningstilladelsen har en værdi, fordi entreprenører o.a. har behov for at bortskaffe jord i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder og derfor er parate til at betale en pris, der overstiger de omkostninger, der er forbundet ved modtagelse af jord."

Sidstnævnte synspunkt, at entreprenørerne er parate til at betale en pris, der overstiger omkostningerne, er efter Revisionsdirektoratets opfattelse underlagt begrænsninger i form af de offentlige priskalkulationsregler og de almindelige kommunalretlige grundsætninger (kommunalfuldmagten).

Det anføres således om kommunalfuldmagten, at hvile-i-sig-selv-princippet skal beskytte brugerne imod økonomisk misbrug af de facto monopollet derved, at kommunen udnytter dette til at kræve en urimelig betaling, dvs. en beskyttelse, der rækker ud over konkurrencelovgivningens regler, jf. Karsten Revsbech, Kommunernes opgaver, Kommunalfuldmagten mv.. 2005, s. 135.

Kommunen skal også sørge for at overholde prisbegrænsningen, når jordbehandlingen flyttes fra kommunen til et selskab.

Økonomiforvaltningen kan derfor ikke argumentere for det betydelige overskud på denne måde.

Revisionsdirektoratets argumentation i sammentrængt form er følgende:

- Borgerrepræsentationen godkendte i mødet den 25. januar 2001 indstilling om Stiftelse af udviklingsselskab vedrørende området omkring Prøvestenen (BR 17/01). Det fremgår af indstillingen, at der forventes et overskud i selskabets levetid, som udover årlige udlodninger på 7 % af den indskudte kapital vil mere end dække afholdelsen af omkostninger på 50 mio. kr. (nutidsværdi) til udvikling af området syd for Prøvestenen, havnens udtagelse af de ved opfyldning fremkomne havnearealer til markedsværdi og udbetaling af et tilsvarende beløb til kommunen.

De økonomiske rammebetingelser for selskabet blev fastlagt herved.

- Først den 22. august 2002 (BR 423/02) tiltrådte Borgerrepræsentationen Miljø- og Forsyningsforvaltningens indstilling om lejeaftalen med Udviklingselskabet Prøvestenen P/S. Aftalen hedder: "Aftale om adgang til etablering og drift af specialdepot for forurenede jord."
- Med august-indstillingen fulgte den priskalkulation, som er indeholdt i lejeaftalen. Omkostningskalkulationen indeholder de direkte udgifter og de indirekte udgifter. Som indirekte udgifter er udelukkende nævnt: Alternativ nettoindtægt fra deponering alene af klasse 1 materiale. Dette er ifølge Økonomiforvaltningen udtryk for offeromkostningerne (udgifter der modsvares af manglende indtægter ved ikke at kunne deponere klasse 1 materiale).

Priskalkulationen indeholder intet om spørgsmålet om fortjenesten i lejeaftalen.

- Da der ikke anvendes fortjeneste i priskalkulationen, kan Prøvestenens betydelige overskud alene fremkomme gennem de beregnede omkostninger, dvs. primært den nævnte offeromkostning.
- Kommunens egne regler om omkostningskalkulationer, herunder også ved anvendelsen af markedsprisen, indeholder ikke adgang til at indregne "offeromkostninger". Revisionsdirektoratet har ikke kendskab til regler for omkostningskalkulationer inden for den offentlige sektor, som tillader indregning af offeromkostninger.
- Revisionsdirektoratet må derfor konkludere, at kommunen ikke har været berettiget til at indregne offeromkostninger og derved har handlet i strid med gældende kalkulationsregler.
- Kommunens lejebetaling til Prøvestenen har bevirket oparbejdelsen af et overskud på 242,3 mio. kr. ud over dækning af nettoafskrivninger via driftsregnskaberne på 115,1 mio. kr. Selskabet er selvfølgelig berettiget til at opnå en fortjeneste ved udlejningen til kommunen, men denne er begrænset af kommunalfuldmagten og konkurrencelovgivningens regler. Det tilkommer ikke Revisionsdirektoratet at angive størrelsen af fortjenesten.
- Revisionsdirektoratet er af den sammenfattende opfattelse, at kommunen via KMC's lejebetaling til Prøvestenen har overskredet grænserne for en rimelig

betaling. Direktoratet har ikke grundlag for at beregne overskridelsen, men den kan skønnes i størrelsesordenen 150 – 175 mio.kr.

Kommunen har således handlet i strid med kommunalfuldmagten, konkurrencelovgivningen og de offentligretlige priskalkulationsregler.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af, at kommunens lejefastsættelse mellem Udviklingselskabet Prøvestenen og Kalvebod Miljøcenter (KMC) er i strid med gældende kommunalretlige regler derved, at kommunen har ladet forsyningsvirksomhed finansiere en del af den almindelige kommunale økonomi – i en størrelsesorden skønnet til 150 – 175 mio. kr.

6. Andre opgaver

6.1 Beretning om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for byfornyelse mv.

Revisionsdirektoratet forventer i september 2009 at afgive særskilt rapportering om denne beretning.

6.2 Revisorerklæringer

Direktoratet har i 2008 afgivet revisorerklæring på følgende regnskabsopgørelser:

Center for Bydesign

Vedr.: Byfornyelse og støttet byggeri

- Udgifter til de enkelte projekter (skema 9R) – ombygninger, nedrivninger, nybyggeri, endeligt godkendte regnskaber med tilsagn før 1.1.2001 (Lov om byfornyelse og boligforbedring og lov om byfornyelse).
- Erklæring om modtaget statsrefusion efter Lov om Byfornyelse og boligforbedring samt Lov om byfornyelse og udvikling af byer (2007).
- Opgørelse af modtaget refusion i finansåret (2007).
- Aftalt boligforbedring (skema 4R) efter Lov om byfornyelse udgifter og modtaget refusioner i finansåret 2007.
- Københavns Kommunes administration af og indberetning til Indenrigs – og Socialministeriets Informations- og forvaltningssystem (BOSSINF-BYF) for 2007
- Udbetalt statsrefusion i 2007 efter saneringsloven. .
- Opgørelse for 2007 over udbetalinger efter § 14 i lov om midlertidig offentlig støtte til almennyttigt boligbyggeri og statsstøttede kollegier til fordeling efter reglerne i lov om individuel boligstøtte.

Revisionsdirektoratet har afgivet følgende supplerende oplysninger til Københavns Kommunes erklæring om udgifter til de enkelte projekter (skema 9R) – ombygninger, nedrivninger, nybyggeri, endeligt godkendte regnskaber med tilsagn før 1.1.2001 (Lov om byfornyelse og boligforbedring og lov om byfornyelse):

Erklæringen vedrørende 2006 gav anledning til, at Revisionsdirektoratet den 25. april 2008 afgav en række supplerende oplysninger.

Tilsvarende forhold foreligger også i relation til 2007 opgørelsen.

"Der er fortsat ikke udarbejdet nødvendige forretningsgange, der sikrer, at administrationen på dette område sker i fuld overensstemmelse med gældende bestemmelser.

Desuden er der ikke etableret fornøden afstemning mellem indrapporteringer til statens edb-systemer og kommunens regnskabssystemer, hvilende på sædvanligt dokumentations- og regnskabsmateriale".

Revisionsdirektoratet har afgivet følgende bemærkninger og forbehold til erklæringen om Københavns Kommunes administration af og indberetning til Indenrigs- og Socialministeriets Informations- og forvaltningssystem (BOSSINF-BYF) for 2007:

"Vi har konstateret, at den skriftlige forretningsgang, der findes på området, ikke lever op til de krav, som er beskrevet i støttebekendtgørelsen om organisering af sagsbehandlingen.

Ved revisionen har vi konstateret, at der ikke er tilstrækkelig opmærksomhed på opfølgning ved overskridelse af fristforlængelse for aflevering af byggeregnskaber.

Endvidere forekommer der forsinket indtastning af dato for modtagne byggeregnskaber.

I flere tilfælde er der ikke overensstemmelse mellem sagernes status og indberetning til BOSSINF."

Revisionsbemærkning

Som nævnt siden 2004-regnskabet finder vi det stærkt påkrævet, at Teknik- og Miljøforvaltningen får udarbejdet forretningsgangsbeskrivelser på områder, hvor der skal afgives lovpligtige revisorerklæringer mv., således at det kan efterprøves og konstateres, at sagsbehandlingen er hensigtsmæssig og betryggende.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

3. juli 2009

Jan Christensen

Lovpligtig beretning til regnskab 2008

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – byfornyelsesområdet mv.

Efterfølgende beretning om revision af kommunens administration af byfornyelsesområdet for året 2008 er udarbejdet af revisionsaktieselskabet Deloitte efter aftale med Revisionsdirektoratet.

Byfornyelsesberetningen har ikke været behandlet af Teknik- og Miljøudvalget, men dette vil ske i forbindelse med udvalgets stillingtagen til Revisionsdirektoratets samlede årsrevisionsberetning for Københavns Kommune.

Direktoratets beretning

Deloitte.

Deloitte
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
CVR-nr. 24 21 37 14
Weidekampsgade 0
Postboks 1600
0900 København C
Telefon 38 10 20 30
Telefax 38 10 20 40
www.deloitte.dk

Københavns Kommune

**Beretning om revision af kommunens
administration af byfornyelsesområdet
for året 2008**

Deloitte

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
Indledning	1
Redegørelse for den udførte revision	1
Forretningsgange	1
Sagsgennemgang	1
Refusionsopgørelser og skemaer	2
Revisionens bemærkninger	2
Forretningsgangsbeskrivelser	2
Skema 9R	3
Afslutning	4

Deloitte

1

Indledning

Vi har den 11. august 2009 afsluttet revisionen af kommunens forvaltning i henhold til lov om byfornyelse samt lov om byfornyelse og udvikling af byer.

I tilknytning hertil har vi påtegnet "Revisionserklæring, Opgørelse af modtaget refusion i finansåret 2008" (123.522.782 kr.), Erklæring om modtaget statsrefusion efter Lov om Byfornyelse og boligforbedring samt Lov om Byfornyelse (36.400 kr.) samt Skema 4R Aftalt boligforbedring (1.154.211 kr.)

Vi har derudover modtaget skema 9R (Udgifter til de enkelte projekter) omfattende 28 afsluttede projekter til revisionspåtegning.

Redegørelse for den udførte revision

Revisionen er udført i overensstemmelse med danske revisionsstandarder, bestemmelserne i kommunens revisionsregulativ samt By- og Boligministeriets bekendtgørelse nr. 90 af 7. februar 2001 om regnskab og revision efter lov om byfornyelse samt bekendtgørelse nr. 352 af 24. april 2006

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med bekendtgørelsen og god offentlig revisionsetik samt har omfattet de revisionshandlinger, vi har fundet nødvendige.

Forretningsgange

Vi har under vores revision undersøgt, om de i kommunen etablerede forretningsgange er hensigtsmæssige og betryggende med henblik på sikring af lovligheden af de truffe beslutninger i henhold til lov om byfornyelse.

Sagsgennemgang

Vi har tilfældigt udvalgt følgende sager og i denne stikprøve gennemgået dokumentationen for den foretagne sagsbehandling:

- 611/021-0006-99 (edoc 2007-97656), Reverdilsvej 4
- 611/021-0005-99 (edoc 2008-7847), Reventlowsgade 18
- 614-0716-05 (edoc 2008-47719), Søllerødvej 44-46/Stefansgade 10-12
- 614-0709-05 (edoc 2008-74752 Ørnevej 13
- 614-0715-05 (edoc 2007-59500), Fredensborgvej 6-8
- 614-0559-03 (edoc 2007-98362), Nørre Alle 19A-D
- 611/050-0008-02 (edoc 2008-110200) Vesterfælledvej 3A-B

Deloitte

2

Vores gennemgang af denne stikprøve gav os ikke anledning til bemærkninger, og det er vores vurdering, at kommunen udfører en veldokumenteret sagsbehandling på området.

Vi skal dog henvise til efterfølgende bemærkning om manglende beskrevne forretningsgange, da vores stikprøve udelukkende kan give os overbevisning om den konkrete stikprøve men ikke om den samlede sagsbehandling.

Refusionsopgørelser og skemaer

Vi har særskilt foretaget revision af opgørelserne til Økonomistyrelsen over modtaget refusion. Vi har påset, at opgørelserne er i overensstemmelse med de af kommunen bogførte refusionsbeløb, hvilket fremgår således:

	<u>kr.</u>
Ifølge modtagne opgørelser fra Økonomistyrelsen:	
Opgørelse af modtaget refusion i finansåret	123.522.782
Erklæring om modtaget statsrefusion	<u>36.400</u>
I alt	<u>123.559.182</u>
Ifølge Kommunens bogføring(inklusive "Grønne gårde")	154.587.787
Skema 4	(1.154.211)
Hjemtaget iht. skema 8R (ikke med på årsopgørelserne)	<u>(29.874.359)</u>
I alt	<u>123.559.217</u>

Difference 35 kr., der kan henføres til afrundinger mv., hvilket ikke giver anledning til bemærkninger.

Vi har derudover gennemgået alle 28 godkendelsesskrivelser til byggeregnskaber for alle i 2008 afsluttede projekter (som der er udarbejdet skema 9R for) og påset, at der er foretaget opdeling på forbedring og vedligeholdelse, samt at de foretagne fordelinger er i overensstemmelse med skema 9R.

Den foretagne gennemgang vedrørende godkendelsesskrivelserne har ikke givet anledning til bemærkninger, men vi henviser til vores bemærkning om projekter, der efter vores opfattelse ikke burde oplyses i skema 9R.

Revisionens bemærkninger

Forretningsgangsbeskrivelser

Som opfølgning på revisionsberetning for 2007 har vi undersøgt i hvilket omfang, der nu er udarbejdet skriftlige forretningsgange på byfornyelsesområdet.

Deloitte

3

Vi har i forbindelse med revisionen modtaget en række forretningsgangsbeskrivelser på området, som primært vedrører mere specielle områder inden for byfornyelsesområdet.

Vi savner dog beskrivelser af hele sammenhængen mellem kommunens bogføring, indberetning til Økonomistyrelsen og hjemtagelse af refusion, således at det sikres, at der er sammenhæng mellem kommunens udgifter på området, indberetning til staten samt hjemtagelse af refusion. Dette omfatter blandt andet beskrivelse af, hvorledes der foretages såvel løbende som årsafluttende afstemning af hvilken refusion, der endnu ikke er hjemtaget fordelt på enkeltprojekter til sikring af, at der hjemtages korrekt refusion, og at der hjemtages refusion vedrørende alle refusionsberettigede udgifter på rette tidspunkt.

Vi skal sammenfattende anbefale, at kommunens forretningsgangsbeskrivelser påføres oplysning om ikrafttrædelsestidspunkt og suppleres med beskrivelse af interne kontroller, afstemnings- og opfølgningsprocedurer til sikring af regelefterlevelse samt løbende og korrekt registrering og refusionshjemtagelse.

Skema 9R

Vi har modtaget 7 skema 9R (udgifter til de enkelte projekter) omfattende 28 afsluttede projekter.

Det er vores opfattelse ud fra de foreliggende vejledninger og skemaets udformning, at skema 9R kun skal anvendes til sager, som ikke indberettes via BFO-systemet. Efter gennemgang af skemaerne er det vores opfattelse, at kun 5 af de afsluttede projekter er omfattet af indberetning og revisionspåtegning af skema 9R, hvor de resterende 23 sager ikke vurderes omfattet.

Efter det oplyste har kommunen rettet henvendelse til Økonomistyrelsen herom.

Vi skal anbefale, at Økonomistyrelsen formelt fastlægger, hvilke sager der skal medtages i skemaet.

Deloitte

4

Afslutning

Vores revision har, bortset fra ovenstående revisionsbemærkninger, ikke givet anledning til bemærkninger, og som afslutning herpå har vi forsynet opgørelserne til Økonomistyrelsen for finansåret 2008 med revisionspåtegninger uden forbehold, men med supplerende oplysning på skema 9R.

København, den 11. august 2009

Deloitte

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Keld Østerdal

statsautoriseret revisor

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

Årsrevisionsprotokollat om regnskab 2008

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer, at behandle revisionsprotokollatet på et udvalgsmøde i september 2009.

Forvaltningens udkast til besvarelse forelå ikke ved afslutningen af redaktionen af beretningen.

**REVISIONSDIREKTORATET
FOR KØBENHAVNS KOMMUNE**

Revisionsprotokollat
Nr. 12/2008

Årsrevisionsprotokollat

til

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

vedrørende

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Revisionen af regnskab 2008

10. august 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet.....	1
2. Indledning.....	3
3. Basisrevision	5
3.1 Forretningsgange.....	5
3.2 Årsregnskabets formelle rigtighed.....	7
3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation	11
3.4 Bevillingskontrol.....	20
3.5 Eftersyn af likvide midler	24
3.6 Regnskabs gennemgang.....	25
3.7 Særligt risikofyldte områder mv.	27
4. Revision af særlige regnskabsområder	28
4.1 Løn	28
5. Andre opgaver	36

1. Orientering til udvalget om årsrevisionsprotokollatet

Revisionsdirektoratet har afsluttet revisionen af Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets regnskab for 2008.

Resultatet af revisionen er indeholdt i dette årsrevisionsprotokollat for 2008 til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget.

Protokollatet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Vi henstiller, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab. (Der henvises til side 6).
2. Vi finder det beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet. (Der henvises til side 19).

3. Vi skal henstille, at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for forvaltningens lønområde, og at der tages konkret stilling til indholdet af forvaltningens flekstidsordning, jf. Økonomiforvaltnings bestemmelser herom. (Der henvises til side 35).

Anbefaling

1. Vi anbefaler, at rapporteringen om ledelsestilsyn dækker alle de områder, der er omfattet af tilsynet. (Der henvises til side 6).
2. Vi anbefaler, at forvaltningen efterlever kravene i kommunens Regnskabscirkulære om forelæggelse af oversigter og andre regnskabsoplysninger for udvalget i forbindelse med behandlingen af årsregnskabet. (Der henvises til side 10).
3. Vi anbefaler, at forvaltningen sikrer, at udgifter bogføres korrekt, så regnskabsaflæggelsen sker for de rette bevillinger. Endvidere anbefales det, at forvaltningen redegør overfor udvalget for afvigelser for de enkelte bevillinger. (Der henvises til side 23).

2. Indledning

Det reviderede regnskab

Vi har afsluttet revisionen af Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets årsregnskab for 2008, som har omfattet både et udgiftsbaseret regnskab og et omkostningsbaseret regnskab.

Det udgiftsbaserede regnskab. Drifts-, anlægs- og finansudgifter på netto 3.171 mio. kr.

Det omkostningsbaserede regnskab. I overensstemmelse med kommunens Regnskabscirkulære er der for 2008 ikke udarbejdet en resultatopgørelse for det enkelte udvalg, men alene samlet for Københavns Kommune. Der er alene udarbejdet en balance for hvert udvalg.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets balance viser samlede aktiver på -98 mio. kr. og en egenkapital på -659 mio. kr.

Den udførte revision

Revisionen er udført dels i årets løb dels i forbindelse med regnskabsafslutningen.

I et brev af 26. januar 2009 anmodede Revisionsdirektoratet samtlige forvaltninger om at redegøre for nogle forhold til brug for forberedelsen af revisionen af Københavns Kommunes årsregnskab for 2008. Forholdene omhandlede følgende basale revisionsområder: Forretningsgange, Årsregnskabets formelle indhold, Balancen, herunder afstemning og specifikation, Anlæg, Eftersyn af likvide midler og Regnskabs gennemgang.

Revisionen er foretaget i overensstemmelse med god offentlig revisionskik, jf. Revisionsvedtægten for Københavns Kommune.

Dette indebærer, at det ved revisionen er efterprøvet, om forvaltningens regnskabstal er rigtige, og om de dispositioner, der er omfattet heraf, er i overensstemmelse med med-

delte bevillinger, Borgerrepræsentationens beslutninger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis (finansiel revision).

Endvidere er det efterprøvet, om udførelsen af Borgerrepræsentationens og udvalgenes beslutninger og den øvrige forvaltning af kommunens anliggender er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

I det følgende redegøres der for den udførte revision og resultatet af revisionen.

Til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget afgives endvidere revisionsprotokollater om:

- Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for integration og repatriering.
- Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på beskæftigelsesområdet.

3. Basisrevision

3.1 Forretningsgange

a. Københavns Kommunes Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter, at der på Økonomiudvalgets foranstaltning skal udarbejdes supplerende og uddybende rammebilag til regulativet, som indeholder retningslinier for de enkelte økonomiske og administrative områder. Rammebilagene skal opfattes som mindstekrav til kontrolforanstaltninger mv. for de administrative opgaver i kommunen.

Forvaltningerne skal udarbejde og vedligeholde forretningsgangsbeskrivelser under hensyntagen til reglerne i rammebilagene. Samtidig har de ansvaret for at tilrettelægge den økonomiske kontrol i form af forretningsgangsbeskrivelser – herunder at påse at de fastsatte forretningsgangsbeskrivelser og arbejdsbeskrivelser overholdes og vedligeholdes. Forretningsgangsbeskrivelser og væsentlige ændringer sendes til udtalelse i Revisionsdirektoratet inden iværksættelsen.

Revisionsdirektoratet anser forretningsgangsbeskrivelserne for at være af central betydning for forvaltningernes sikring af, at de budget- og regnskabsmæssige opgaver bliver varetaget på en korrekt og hensigtsmæssigt måde.

Revisionen af 2008

b. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har oplyst, at lederen af Kvalitetskontrolenheden har ansvaret for, at de forretningsgangsbeskrivelser, der skal udarbejdes i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet, foreligger og er ajour. Kvalitetskontrolenheden udøver kontrollen gennem ledelsestilsyn hver måned i alle forvaltningens enheder.

Forvaltningen har oplyst, at forretningsgangsbeskrivelserne foreligger og er ajour.

Vi har konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for håndtering af det omkostningsbaserede regnskab, jf. kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber".

c. Revisionsdirektoratet anmodede Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen om at oplyse, hvilke kommentarer forvaltningens interne kontrol med overholdelsen i 2008 af forretningsgangsbeskrivelserne havde givet anledning til.

Ifølge forvaltningen har den interne kontrol, der udøves gennem ledelsestilsynet, ikke givet anledning til kommentarer i 2008.

Vi har modtaget Kvalitetskontrolenhedens kvartalsvise rapportering af ledelsestilsyn for 2008.

Revisionsdirektoratets gennemgang har vist, at rapporteringen ikke omfatter konklusioner for alle de områder, der er omfattet af ledelsestilsynet.

Vi anbefaler, at rapporteringen dækker alle områder af ledelsestilsynet og således også konklusioner for de områder, der ikke har givet anledning til kommentarer.

Revisionsbemærkning

Vi henstiller, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab.

Anbefaling

Vi anbefaler, at rapporteringen om ledelsestilsyn dækker alle de områder, der er omfattet af tilsynet.

3.2 Årsregnskabet formelle rigtighed

a. Indenrigs- og Socialministeriet har i Budget- og Regnskabssystemet for kommuner fastsat bestemmelser om form og indhold af kommunale årsregnskaber.

Økonomiudvalget har den 18. november 2008 godkendt et Regnskabsdirektorat med retningslinier for udvalgenes regnskabsaflæggelse for 2008.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkendte regnskabet for 2008 på sit møde den 26. marts 2009.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets udgiftsbaserede regnskab for 2008 i hovedtal viser i mio. kr. netto – endvidere er oplyst sammenligningstal for 2007:

	Regnskab 2008	Regnskab 2007
Drift	3.175	3.132
Finansposter	-4	-125
I alt	3.171	3.007

b. Der skal endvidere aflægges et omkostningsbaseret regnskab bestående af en balance, en anlægsnote og en beskrivelse af den anvendte regnskabspraksis.

Balancen for Beskæftigelses- og Integrationsudvalget viser for 2008 følgende hovedposter i mio. kr. – endvidere er der oplyst sammenligningstal for 2007:

	Ultimo 2008	Ultimo 2007
Materielle anlægsaktiver	22	23
Immaterielle anlægsaktiver	0	1
Finansielle anlægsaktiver	3	3
Anlægsaktiver i alt	25	27
Omsætningsaktiver	-123	-220
Aktiver i alt	-98	-193
Egenkapital	-659	-544
Hensatte forpligtelser	308	291
Langfristede gældsforpligtelser	0	0
Kortfristede gældsforpligtelser	253	60
Passiver i alt	-98	-193

Årsagen til stigningen i kortfristede gældsforpligtelser er skyldige feriepenge, som fra 2008 opgøres efter nye principper.

c. Udvalgets regnskab skal indeholde en redegørelse for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal. Ifølge Regnskabscirkulæret skal de enkelte forvaltninger endvidere bidrage med en række økonomioplysninger til Økonomiforvaltningen til brug for Københavns Kommunes samlede regnskab.

Ifølge Budget- og Regnskabssystem for kommuner skal kommunens samlede årsregnskab indeholde følgende oversigter og redegørelser:

- Personaleoversigt.
- Garantier, eventualrettigheder og -forpligtelser.
- Udførelse af opgaver for andre myndigheder.
- Omkostningskalkulationer ved kommunal leverandørvirksomhed af personlig og praktisk bistand.
- Anlægsregnskaber.

Følgende oversigter er påkrævet ifølge Regnskabscirkulæret:

- Deponering og indgåede lejeaftaler.
- Tilskudsmidler.
- Selskabsdeltagelse.
- Låneberettigede udgifter.
- Leasing (operationel)

Opfølgning af revisionen af 2007

d. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet for 2007, at de økonomidata der skal foreligge for kommunens samlede regnskab, herunder det omkostningsbaserede regnskab, også forelægges for Beskæftigelses- og Integrationsudvalget i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

I Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets besvarelse blev henvist til forvaltningens indstilling om, at forvaltningen ville forelægge det omkostningsbaserede regnskab sammen med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Revisionen af 2008

e. Vi har påset, at udvalgets regnskab for 2008 er aflagt som foreskrevet i Indenrigs- og Socialministeriets bestemmelser og Københavns Kommunes Regnskabscirkulære. Vi har endvidere stikprøvevist efterprøvet, at forvaltningens supplerende økonomioplysninger til brug for de obligatoriske oversigter til kommunens samlede regnskab og andre oversigter er korrekte og fyldestgørende. Vi har endelig ved stikprøver kontrolleret den talmæssige sammenhæng mellem bogføringen i KØR og regnskabet.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har bekræftet, at saldi på fejlkonti og tilhørende mellemregningskonti vedrørende løn efter afklaring af de konkrete forhold er posteret i 2008-regnskabet, og at det er sket til de relevante løndriftskonti.

Vi har konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget i forbindelse med behandlingen af årsregnskabet ikke fik forelagt forvaltningens bidrag til de obligatoriske oversigter: Deponering og indgåede lejeaftaler, Tilskudsmidler og Personaleoversigt, jf. kravene i kommunens Regnskabscirkulære.

Endvidere er der ikke som foreskrevet i Regnskabscirkulæret givet en specifikation i regnskabsforklaringerne af posteringer, der er foretaget direkte på hovedkonto 9.

Ledelsens regnskabserklæring

Ledelsen har over for os oplyst, at der dem bekendt ikke påhviler andre forpligtelser, end de i regnskabet anførte, og at der ikke henstår beløb på balancen, som rettelig burde have været bogført i bevillingsregnskabet for 2008. Ledelsen har den 14. marts 2009 afgivet erklæring herom.

Anbefaling

Vi anbefaler, at forvaltningen efterlever kravene i kommunens Regnskabscirkulære om forelæggelse af oversigter og andre regnskabsoplysninger for udvalget i forbindelse med behandlingen af årsregnskabet.

3.3 Balancen, herunder afstemning og specifikation

a. Balancen indeholder oplysninger om værdien af grunde, bygninger, tekniske anlæg, maskiner, inventar mv. samt om værdien af finansielle aktiver og forpligtelser.

Behandlingen af posterne i balancen har væsentlig betydning for forvaltningens mulighed for at kunne opgøre og specificere sine rettigheder, herunder tilgodehavender samt sine forpligtelser. Endvidere har rigtigheden af balanceposterne både likviditetsmæssig betydning og betydning for rigtigheden af driftsregnskabet og dermed overholdelsen af bevillingerne.

På baggrund af de identificerede problemer med afstemning af kommunens balancekonti i regnskab 2006 og 2007 iværksatte 7-direktørkredsen i februar 2008 en plan, der bl.a. skulle sikre at:

- Ansvar for hver enkelt konto er entydigt placeret.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemning af balanceposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i den enkelte forvaltning.

I regnskabscirkulæret for 2008 er det fastsat, at der – senest når det endelige regnskab kan udskrives den 9. februar 2009 – skal foreligge afstemning og specifikation af saldiene på alle balancekonti, jf. Kasse- og Regnskabsregulativets rammebilag "Regnskab i årets løb". Regnskabscirkulæret og et ajourført rammebilag blev godkendt af Økonomiudvalget den 18. november 2008.

I rammebilaget er bl.a. fastsat en række krav til dokumentation samt krav til specifikation på enkeltposter af tilgodehavender og gæld. Således skal dokumentation for afstemning i forbindelse med årsafslutningen fremgå af nævnte kvalitets- og ledelsesinformationssystem.

Det skal af afstemningsmaterialet fremgå, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet.

Dokumentationen for afstemningen skal i forbindelse med årsregnskabsafslutningen fremgå af det tværgående ledelses- og dokumentationssystem vedrørende afstemning af balancekonti, som er oprettet i kommunens økonomisystem (benævnt afstemningsloggen). Det er ligeledes i rammebilaget bestemt, at dokumentationen for ledelsestilsynet kan fremgå af afstemningsloggen eller opbevares i forvaltningerne, der på forlangende skal kunne udlevere dokumentationen.

b. Omkostningsrelevante konti (OBR)

Disse balancekonti har ikke betydning for kommunens bevillingsregnskab. Kontiene omfatter materielle anlægsaktiver, immaterielle anlægsaktiver, visse omsætningsaktiver og gældsposter samt hensatte forpligtelser.

Koncernservice har til opgave at udforme kommunens omkostningsbaserede regnskab, hvilket tager udgangspunkt i de oplysninger, der er indlagt i KØR's anlægsmodul. De fysiske anlægsaktiver afstemmes til anlægsmodulet og skal kun afstemmes i forbindelse med årsregnskabsafslutningen. Afstemningen foretages af Koncernservice.

Kommunens regnskabscirkulære foreskriver, at det er forvaltningernes ansvar, at KØR's anlægsmodul ved regnskabsafslutningen er ajourført med tilgange (aktiver over 50.000 kr.) og afgang, op- og nedskrivninger, varebeholdninger, leasingbetalinger mv. for 2008. Dette følger af, at forvaltningerne er ansvarlige for indtastning af data i KØR-Anlæg samt for, at de indtastede data er korrekte efter de givne retningslinier.

Det oplyses supplerende i Regnskabscirkulæret, at Revisionsdirektoratet ved revisionen af regnskab 2007 blandt andet tog forbehold i revisionspåtegningen for manglende indregning af nyanskaffede aktiver og dobbeltregistrering af grundværdier. Forvaltningerne skal derfor foretage de nødvendige korrektioner i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2008.

Kommunens "Principper for omkostningsbaserede regnskaber" bestemmer, at forvaltningerne skal tilrettelægge og beskrive detaljerede forretningsgange, der sikrer

overholdelse af Indenrigs- og Socialministeriets regler og kommunens principper for omkostningsbaserede regnskaber med tilhørende vejledninger.

Revisionsdirektoratet har tværgående foretaget opfølgning af de revisionsbemærkninger, som direktoratet afgav i forbindelse med revisionen af kommunens 2007-regnskab.

Resultatet heraf rapporteres i årsrevisionsprotokollatet til Økonomiudvalget.

Opfølgning af revisionen af 2007

c. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at balancekonti ikke var behandlet som foreskrevet.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i besvarelsen til forvaltningens indstilling om at tage bemærkningen til efterretning. Det blev oplyst, at problemstillingen var gældende for alle forvaltninger i Københavns Kommune, hvorfor der på tværs af forvaltningerne i kommunen var iværksat en handleplan med henblik på at forbedre kvaliteten af afstemning af statuskonti.

Handleplanen skal sikre fælles retningslinier for afstemning af statusposter og herunder at:

- Københavns Kommune har en statusbalance, hvor ansvaret for hver enkelt konto er entydigt placeret, samt at omfanget af konti er tilpasset kommunens reelle behov.
- Der etableres et kvalitetssikrings- og ledelsesinformationssystem til afstemninger af statusposter på tværs af kommunen.
- Der skabes overblik over eventuelle problematiske forhold i de enkelte forvaltninger.

Initiativerne skal sikre, at den løbende sker afstemning af statuskonti samt afstemningen i forbindelse med regnskabet for 2008 sker på tilfredsstillende vis. Handleplanen skal være fuldt implementeret den 31. oktober 2008.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste ved midtvejsopfølgningen den 29. januar 2009 til forvaltningens indstilling, herunder status for initiativer i forhold til opfølgningen. Det fremgår heraf, at der var udarbejdet en handleplan, der skulle sikre, at

afstemning i forbindelse regnskab 2008 blev iværksat på tværs i kommunen, og at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har gennemført de planlagte initiativer.

Revisionen af 2008

d. For de enkelte forvaltninger har revisionen haft til formål at efterprøve værdiansættelsen, tilstedeværelsen og ejendomsretten. De regnskabskrav, der påhviler forvaltningerne, fremgår af retningslinierne i Indenrigs- og Socialministeriets Budget- og Regnskabssystem for kommuner, Københavns Kommunes regnskabspraksis, bestemmelser i Kasse- og Regnskabsregulativet og Regnskabscirkulæret.

Ved revisionen af de omkostningsbaserede balanceposter er der taget udgangspunkt i den detaljerede forretningsgangsbeskrivelse, som forvaltningerne skal udarbejde. Posterne er behandlet mere generelt for hele kommunen i kraft af Koncernservice's tværgående afstemningsopgaver.

Formålet med revisionen af de øvrige balanceposter har desuden været at efterprøve, at der ikke var yderligere beløb, der skulle have påvirket bevillingsregnskabet.

Vi har ved stikprøver kontrolleret, at der for balanceposterne foreligger dokumentation for, at de er afstemt/specificeret i overensstemmelse med kommunens øgede regnskabskrav. Endvidere har vi kontrolleret, at der i tilknytning til afstemningerne/specifikationerne er foretaget de foreskrevne ledelsestilsyn.

Revisionsdirektoratet vil for posterne i udvalgets balance give udtryk for en revisionsmæssig vurdering af, hvorvidt den fremlagte dokumentation giver sikkerhed for, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Vi har konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse for det omkostningsbaserede regnskab med tilhørende beskrivelse af regnskabspraksis, jf. afsnit 3.1.

e. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har i brev af 3. april 2009 oplyst, at forvaltningen har haft 238 konti, der skulle afstemmes i forbindelse med årsregnskabet, og 210 af disse konti afstemt uden bemærkninger (inklusive konti med ultimosaldo nul og en saldo der går op imod afstemt konto). Ifølge forvaltningen var 14 konti afstemt til opfølgning og 14 konti var endnu ikke afstemt. Økonomikontoret ville følge op på, at der snarest sker afstemning i overensstemmelse med kravene på området.

Forvaltningen oplyste endvidere, at der i løbet af 2008 havde været iværksat et stort oprydningsarbejde vedrørende balancekontiene. Centrene var i forbindelse med årsregnskabet blevet bedt om at underskrive en regnskabserklæring, og centrene havde ikke oplyst om berigtigelser – hverken over driften eller over egenkapitalen – som følge af afstemningsarbejdet i forbindelse med årsregnskabet.

Endelig oplyste Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, at det samlede beløb for de ikke-afstemte konti er netto -5,2 mio. kr. De ikke-afstemte konti vedrører Ydelsesservice, og Økonomikontoret ville følge op på, at der snarest sker afstemning i henhold til kravene på området.

f. I det følgende redegøres der for vores konstateringer med udgangspunkt i hovedposterne i udvalgets balance. Endvidere er der generelt for revisionen af kommunens regnskab taget udgangspunkt i afstemningsloggens oplysninger pr. 20. marts 2009. Herudover er der i forvaltningen indhentet yderligere dokumentation og oplysninger.

Langfristede tilgodehavender – saldo 2.942.204 kr.

Vi har modtaget den fornødne dokumentation og har opfattelsen af, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Tilgodehavender hos staten – saldo 46.392.758 kr.

- Den forelagte dokumentation for mellemværendet med staten svarer ikke til saldiernes udvisende ultimo regnskabsåret. På tidspunktet for fremsendelsen af dette

revisionsprotokollat har vi ikke afsluttet revisionen af den endelige restafregning af statsrefusion på visse dele af det sociale område og integrationsområdet.

Kortfristede tilgodehavender – saldo -169.622.525 kr.

- For en konto for tilgodehavender i betalingskontrol med en saldo ultimo 2008 på 13.567.260 kr. er der en uoverensstemmelse på 7,4 mio. kr. mellem bogføringen og dokumentationen. Ifølge afstemningsloggen skyldes en væsentlig del af forskellen afskrivninger og beløb, der skal undersøges. Vi har modtaget en opgørelse over beløb til afskrivning, men beløbene svarer ikke til oplysninger i loggen. Der dog ikke sket bogføring af disse afskrivninger i 2008. Af den resterende saldo på 6,2 mio. kr. var endvidere fakturaer for 2,6 mio. kr. forfaldne til betaling ultimo 2008, og heraf havde fakturaer for 0,5 mio. kr. været forfaldne i mere end et år. Dokumentation indeholder ikke en specifikation af debitorerne og de krævede oplysning om bl.a. årsagen til, at posterne ikke er udlignet og om tiltag for inddrivelse af tilgodehavendet. Efter Revisionsdirektoratets opfattelse vil der være yderligere beløb, der skal udgiftsføres i bevillingsregnskabet i 2009.
- 4 konti med en samlet debet saldo på 137.270 kr. og en samlet kreditsaldo på 140.588 kr. foreligger ikke afstemt og specificeret.
- 3 konti vedrørende uretmæssigt oppebåret dagpenge hos sikrede er registreret med saldi, der netto udgør 0 kr. (Brutto 13.768.720 kr.). Saldoen er ikke specificeret. Forvaltningen har oplyst, at kontiene er udlignet i 2009 på grund af ændrede procedurer, og at registrering og opkrævning sker i Opkrævningsafdelingen i Kultur- og Fritidsforvaltningen.
- Et tilgodehavende for regres vedrørende sygedagpenge er registreret med 0 kr. (Brutto 1.640.832 kr.). Saldoen er specificeret, men de krævede oplysninger foreligger ikke.
- For en konto for andre tilgodehavender på 2.111.976 kr. er de krævede oplysninger ikke fyldestgørende. Saldoen indeholder bl.a. tilgodehavende hos staten for et tilskud, der ifølge tilsagnsskrivelsen skulle være anvendt inden 1. juni 2008. Dokumentation indeholder ikke oplysning om, hvorvidt dette er sket, og om der er aflagt regnskab.

- Konti for mellemregninger mellem årene indeholdt i et tilfælde ikke oplysning om udligning, og i 2 tilfælde var saldiene ikke specificeret med de krævede oplysninger. Ultimo juni 2009 er der saldi på mellemregningskontiene på 516.459 kr. Kontiene skal udlignes senest med udgangen af 2. kvartal, jf. rammebilaget for regnskab i året løb.

Hensatte forpligtelser – saldo 307.685.905 kr.

Posten, der omfatter ikke-forsikringsdækkede forpligtelser vedrørende tjenestemandspension og forpligtelser vedrørende åremålsansatte, revideres samlet for hele kommunen og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

Kortfristet gæld i øvrigt – saldo 253.221.133 kr.

Skyldige feriepenge, der er indeholdt i posten med 92.270.724 kr., revideres samlet for hele kommunen, og konklusionen rapporteres til Økonomiudvalget.

- Ifølge Regnskabscirkulæret skal der for systemkonti vedrørende leverandørgæld foretages en vurdering af, om saldoen indeholder fakturaer, der skal annulleres eller rettes, så betaling kan ske. Vi anbefaler, at det oplyses på afstemningsmaterialet, at denne vurdering er foretaget.
- Der foreligger ikke dokumentation for saldoen på en afregningskonto vedrørende KMD Aktiv.
- 6 konti med en samlet debetsaldo på 171.351 kr. og en samlet kreditsaldo på 51.510.469 kr. foreligger ikke afstemt.

Likvide beholdninger – saldo -27.250.846.869 kr.

Likvide beholdninger fremgår ikke af balancerne for de stående udvalg, men alene af balancen for Økonomiudvalget og kommunens samlede balance. Det enkelte udvalg har dog et afstemningsansvar for egne konti.

- For så vidt angår de kontante beholdninger har vi i ét tilfælde ikke modtaget dokumentation af den bogførte beholdning. I 2 tilfælde foreligger der ikke dokumentation for kasseudlæg, og i et tilfælde er det oplyst, at indholdet af en udlægskasse er opgjort som estimater på grund af indbrud.

- For bankbeholdningerne har vi modtaget den fornødne dokumentation og har opfattelsen af, at kommunens regnskabskrav er opfyldt.

Ledelsestilsyn

g. I Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen er kontorchefen for Økonomikontoret ansvarlig for, at balancekonti foreligger afstemt og specificeret for centralforvaltningens konti, mens det er centercheferne, der har ansvaret for at det sker for de decentrale enheders konti.

Ledelsestilsynet af afstemning af balancekontiene sker som led i det almindelige ledelsestilsyn i de decentrale enheder.

Det fremgår ikke af afstemningsmaterialet, at der er foretaget en ledelsesmæssig vurdering af materialet, og vi har ikke modtaget anden dokumentation for ledelsestilsyn af afstemningerne af balancekontiene i forbindelse med årsafslutningen.

Sammenfatning

h. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der med ledelses- og dokumentationssystemet (afstemningsloggen) er etableret et redskab, der vil kunne medvirke til at styrke arbejdet med forbedring af forvaltningernes afstemning og specifikation af balanceposter. Vi vurderer dog, at der generelt er behov for at fastsætte mere konkrete regnskabskrav til det materielle indhold af afstemninger og specifikationer af balanceposterne. Det vurderes, at dette vil have effekt både for det konkrete afstemningsarbejde og udførelsen af det efterfølgende ledelsestilsyn.

For de finansielle balanceposter har revisionen påvist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav i form af ikke-afstemte konti og mangler for så vidt angår dokumentation af saldi, herunder manglende oplysningskrav vedrørende specifikation af enkeltposter. Vi har ikke beregnet en eventuel beløbsmæssig påvirkning af bevillingsregnskabet som følge af disse mangler.

Det kan konstateres, at ledelsestilsynet ikke har afdækket og rettet op på disse fejl og mangler inden regnskabsafslutningen.

Revisionsbemærkning

Vi finder det beklageligt, at revisionen af udvalgets balanceposter har vist manglende overholdelse af kommunens regnskabskrav. Det anbefales, at forvaltningens ledelsesmæssige tilsyn tilrettelægges og placeres tidsmæssigt, så fejl fremover kan opdages og rettes inden afslutningen af årsregnskabet.

3.4 Bevillingskontrol

a. Københavns Kommunes bevillingsregler er oplyst i kommunens budget for 2008.

Bevillingsreglerne indeholder:

- Bevillinger og bevillingsniveau.
- Styringsområder og styringsparametre.
- Bevillingsbindinger.
- Tillægsbevillinger.
- Efterregulering.
- Budgetopfølgning.
- Øvrige bevillingsmæssige forhold.

Et væsentligt forhold er, at en bevilling vedtaget af Borgerrepræsentationen er bindende. Dette betyder, at der kun kan afholdes merudgifter (eller oppebæres indtægter), såfremt der er indhentet en tillægsbevilling fra Borgerrepræsentationen.

Ifølge Regnskabscirkulæret skal der redegøres for væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal samt for væsentlige afvigelser i forhold til budgetforudsætningerne. Som hovedregel skal således forklares:

- Væsentlige beløbsmæssige afvigelse på opgave- og aktivitetsniveau.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede aktiviteter og ydelser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede enhedspriser.
- Afvigelser mellem budgetterede og realiserede mål og resultater (kvantificerbare).

Opfølgning af revisionen af 2007

b. Revisionsdirektoratet anbefalede i årsrevisionsprotokollatet for 2007, at der blev korrigeret for bogføringsfejl og fejlplacering af budgetbeløb, så snart disse blev konstateret. Endvidere blev det anbefalet at overveje at etablere en bevilling for finansposter, som ifølge kommunens bevillingsregler også har bevillingsmæssig karakter.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i sin besvarelse til forvaltningens indstilling om, at forvaltningen ville bestræbe sig på straks at korrigere fejl vedrørende bogføring og placering af budgetbeløb, så snart dette konstateres. Endvidere bemærkedes det, at forvaltningen siden forvaltningens oprettelse har haft oprettet en bevilling for finansposter, men eftersom bevillingen er 0 fremgår den ikke af bevillingsoversigten.

Revisionsdirektoratet har noteret sig, at udvalget for 2008 har en bevilling for finansposter på 0 kr.

Revisionen af 2008

c. I de specielle bemærkninger til regnskabet for Beskæftigelses- og Integrationsudvalget er der redegjort for afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb.

For de enkelte bevillinger er der følgende afvigelser (mio. kr.):

Bevilling	Nettobevilling	Afvigelse 1)
Rammestyrede områder		
Beskæftigelsesindsatsen	439	-25
Integrationsindsatsen	31	-14
Administration	167	15
Efterspørgselsstyrede overførsler		
Efterspørgselsstyret indsats	410	-200
Efterspørgselsstyrede overførsler	2.350	1

1) Merudgifter er anført som positivt beløb.

I oversigten er ikke medtaget anlæg og finansposter som følge af de særlige bevillingsregler for disse områder.

Vi har som led i bevillingskontrollen fokuseret på følgende:

- Er der væsentlige beløbsmæssige afvigelser.
- Skulle afvigelsen/erne have været konstateret til brug for ansøgning af tillægsbevilling i Borgerrepræsentationen, jf. oktoberprognosen.
- Er forklaringerne af afvigelse/erne korrekte og fyldestgørende.

Væsentlige beløbsmæssige afvigelser:

d. Vi har konstateret væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal for følgende bevillinger:

Beskæftigelsesindsatsen – rammestyret område (mindreforbrug på 25 mio. kr.)

Ifølge de specielle bemærkninger til regnskabet er der et mindreforbrug på 10,8 mio. kr. vedrørende løntilskud til dagpengemodtagere, da staten i jobcentret ikke har udnyttet de pladser kommunen har stillet til rådighed dels på grund af den lave ledighed i 2008 dels på grund af at pladserne ikke altid matcher de lediges behov og kvalifikationer. Et mindreforbrug på 3,7 mio. kr. er hovedsageligt begrundet i at vedligeholdelsesudgifter er afholdt af administrationsbevillingen. For indsatsen for personer i fleksjob og ledighedsydelse er der et mindreforbrug på 3,9 mio. kr., der skyldes færre visiterede til fleksjob end budgetteret og lavere enhedspris. Endelig er der et mindreforbrug på 3,5 mio. kr. vedrørende ydelsesadministrationen, som skyldes færre kontanthjælpsmodtagere end forventet, og at investering til nyt et it-system er udskudt til 2009.

Administration – rammestyret område (merforbrug 15 mio. kr.)

Det væsentligste merforbrug skyldes fejlbogføring af dels udgifter på 6,9 mio. kr. til it-udgifter til beskæftigelsescentrene dels udgifter på 6,1 mio. kr. til vedligeholdelse og flytning for job- og beskæftigelsescentre. Udgifterne burde have været afholdt af andre bevillinger. Endvidere er der et merforbrug på 3,8 mio. kr. som vedrører et KIA-projekt, der retter sig mod sygemeldte borgere, der har lettere psykiske helbredsproblemer.

I oktoberprognosen forventedes en mindreforbrug på bevillingen på 4,5 mio. kr.

Efterspørgselsstyrede overførsler (mindreforbrug 200 mio. kr.)

Ifølge de specielle bemærkninger vedrører et mindreforbrug på i alt 161 mio. kr. beskæftigelsestilbud til sygedagpengemodtagere (8 mio. kr.), revalidender i uddannelse (63 mio. kr.) og beskæftigelsestilbud og danskundervisning til kontanthjælpsmodtagere (90 mio. kr.).

For ordinære uddannelsesforløb der iværksættes for personer, der er berettiget til revalideringsydelse, har uddannelsesinstitutionerne endnu ikke opkrævet deres

tilgodehavender for 2007 og 2008. Forvaltningen skønner, at uddannelsesinstitutionerne har ca. 80 mio. kr. til gode.

Mindreforbruget for kontanthjælpsmodtagere vedrører især matchgruppe 4 og 5 og skyldes bl.a., at jobcentrene i starten af 2008 var tilbageholdende som følge af forbrugsstoppet på området i efteråret 2007.

Forklaringer til afvigelserne

e. Vi har konstateret, at der er redegjort for afvigelserne som foreskrevet i Regnskabscirkulæret og er disse korrekte og fyldestgørende. Det er konstateret, at der forekommer flere tilfælde af fejlplacering af budgetbeløb og konteringsfejl. Der henvises til Borgerrepræsentationens indskærpelse herom over for udvalgene.

I indstillingen til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget om årsregnskabet, herunder bilag 2, redegør forvaltningen overfor udvalget for de samlede afvigelser for henholdsvis det rammestyrede område og det efterspørgselsstyrede overførselsområde.

Efter Revisionsdirektoratets opfattelse bør der redegøres for afvigelserne for de enkelte bevillinger under disse områder.

Anbefaling

Vi anbefaler, at forvaltningen sikrer, at udgifter bogføres korrekt, så regnskabsaflæggelsen sker for de rette bevillinger. Endvidere anbefales det, at forvaltningen redegør overfor udvalget for afvigelser for de enkelte bevillinger.

3.5 Eftersyn af likvide midler

Revisionen af 2008

a. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har oplyst, at de lokale kasseeftersyn udføres af Koncernservice, og at der i 2008 blev foretaget 9 kasseeftersyn.

Eftersynene havde vedrørende mindre beløb givet anledning til en række præciseringer af reglerne for bogføring, og ved næste kasseeftersyn ville der blive fulgt op på, hvorvidt disse regler nu fuldt ud efterleves.

Kommentar

Revisionen giver ikke anledning til anbefalinger eller bemærkninger.

3.6 Regnskabs gennemgang

a. Københavns Kommunes Budget- og Regnskabshåndbog omfatter i afsnit 8 kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning af bl.a. løbende driftstilskud til selvejende institutioner, der aflægger regnskaber, der revideres af institutionernes egne revisorer. Det fremgår af retningslinierne, at forvaltningen en gang årligt bør foretage en vurdering af de erfaringer, der er indhentet i budgetårets løb i forbindelse med den foretagne kontrol samt en gennemgang af institutionernes reviderede regnskaber, revisionsprotokollater/-påtegninger og årsberetninger.

Opfølgning af revisionen af 2007

b. I årsrevisionsprotokollatet for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at der blev foretaget gennemgang af de reviderede regnskaber mv. for undervisning af voksne udlændinge, der varetages af eksterne udbydere, herunder at der årligt udarbejdes en redegørelse for gennemgangen, jf. kommunens retningslinier for god tilskudsforvaltning.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i sin besvarelse til forvaltningens indstilling, hvor henstillingen blev anfægtet.

Ved midtvejsopfølgningen den 29. januar 2009 blev udvalget forelagt et notat, hvoraf det fremgår, at både Revisionsdirektoratet og Økonomiforvaltningen over for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen havde tilkendegivet, at forvaltningen med baggrund i Budget- og Regnskabshåndbogen bør gennemgå udbydernes årsregnskaber samt udarbejde en årlig redegørelse for gennemgangen. Ifølge notatet har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen taget tilkendegivelserne til efterretning, og vil fremover udarbejde en procedure for gennemgang af udbydernes årsregnskaber samt en samlet redegørelse.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen fremsendte i foråret 2009 et udkast til en forretningsgang for gennemgang af sprogcentrenes regnskaber mv. samt en redegørelse for gennemgangen af de reviderede regnskaber for 2007.

Revisionsdirektoratet har drøftet udkastet med forvaltningen, og det er herunder aftalt, at

der årligt vil blive udarbejdet en samlet redegørelse for tilskudsadministrationen af sprogskolerne.

Kommentar

Revisionsdirektoratet har herefter ikke yderligere kommentarer.

3.7 Særligt risikofyldte områder mv. Opfølgning af revisionen af 2007

a. Revisionsdirektoratet henstillede i årsrevisionsprotokollatet for 2007, at en bebudet forretningsgangsbeskrivelse for håndtering af bedragerisager snarest blev udarbejdet.

Revisionsdirektoratet har modtaget et udkast til forretningsgangsbeskrivelse og har afgivet sine kommentarer hertil.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i besvarelsen af 19. september 2008 til forvaltningens indstilling, om at der nu er udarbejdet en forretningsgang for bedragerisager.

Kommentar

Sagen er herefter afsluttet på en tilfredsstillende måde.

4. Revision af særlige regnskabsområder

4.1 Løn

Indledning

a. Lønudgifterne i Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets regnskab for 2008 har udgjort 623,6 mio. kr. Heraf udgjorde 30,7 mio. kr. lønudgifter i selvejende institutioner med driftsoverenskomst med Københavns Kommune. Regnskaber, herunder lønudgifter, for disse institutioner revideres af revisorer, der er valgt af institutionernes bestyrelser. Lønudgifterne i de selvejende institutioner er derfor ikke omfattet af vores undersøgelse.

Lønanvisningen varetages af KMD A/S, der indtaster oplysninger om tilgange, ændringer i ansættelsesforhold samt afgang i KMD's lønsystem. Indtastningen sker på grundlag af elektroniske indberetningsbilag udarbejdet af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Forvaltningen foretager selv indtastning af særydelser i KMD's lønsystem og Vagtplanssystemet.

Ifølge Kasse- og Regnskabsregulativets Rammebilag for kontrolforanstaltninger for brugen af edb-regnskabssystemer skal den systemansvarlige udarbejde en forretningsgangsbeskrivelse med interne kontroller for anvendelsen af pågældende systemer. De forvaltninger, der er brugere af systemerne, skal på grundlag heraf udarbejde egne forretningsgangsbeskrivelser.

Økonomiforvaltningen, Koncernservice, der er systemansvarlig for lønsystemet, har i januar 2008 udsendt Generelle retningslinier for anvendelse af Københavns Kommunes personaleadministrative system.

Vi har konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke har udarbejdet en forretningsgangsbeskrivelse på grundlag af disse retningslinier.

Forvaltningens centrale lønadministration, Kontoret for Personale (PERS), der også har det overordnede ansvar for personaleadministrative og personalepolitiske spørgsmål, har udarbejdet et kortfattet notat om kontrol af løn og ledelsestilsyn. Ifølge notatet, der er dateret 1. marts 2007, gælder dette indtil generelle retningslinier er udarbejdet. PERS har oplyst, at notatet alene gælder for kontorets egne opgaver.

Notatet indeholder følgende emner: Kontrol af indberetninger, ændringer mv., Tilstedeværelseskontrol, Decentral lønsumsstyring, Oversigt over brugeridenter mv. og Ledelsestilsyn med overholdelse af gældende forretningsgange.

Det henstilles, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen udarbejder en forretningsgangsbeskrivelse, der opfylder kravene i Økonomiforvaltningens Generelle retningslinier, herunder beskrivelse af håndtering af fejlkonto vedrørende løn og afstemning af lønudgifter ifølge lønsystemet med de bogførte lønudgifter ifølge KØR. Forvaltningen har oplyst, at der fra efteråret 2009 vil ske en centralisering af lønadministrationen.

b. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurer, herunder interne kontroller og gennemgang af personalesager i forvaltningens centrale lønadministration. Enkelte personalesager er rekvireret fra decentrale lønenheder. Vi har under revisionen haft særlig fokus på: Anvisning og attestation, tilstedeværelseskontrol, behandlingen af ind- og uddata samt ledelsestilsyn.

Ad Anvisning og attestation

c. I henhold til Kasse- og Regnskabsregulativets Rammebilag for intern kontrol generelt skal der foreligge oversigter over de personer, der er bemyndiget til at anvise. Oversigterne skal indeholde angivelse af, hvilke områder bemyndigelsen omfatter, og hvorledes de pågældende underskriver sig. Endvidere skal alle bilag være attesteret af medarbejdere, der er udpeget af den anvisningsbemyndigede.

PERS har udarbejdet underskriftsblade for de af kontorets medarbejdere, der er bemyndiget til at attestere og anvise bilag. Underskriftsbladene indeholder imidlertid ikke en angivelse af, hvilke områder bemyndigelsen omfatter.

Vi har påset, at de udvalgte lønbilag er attesteret, og at ansættelsesbreve og lønaftaler er underskrevet.

Ad Tilstedeværelseskontrol

d. Udførelsen af tilstedeværelseskontrol er beskrevet i notatet fra PERS, som har oplyst, at mødeskemaer fra vagtplansystemet anvendes ved kontrollen. Kontrollen skal ske månedligt, og ifølge notatet er det de lokale leders ansvar, at kontrollen gennemføres. De anvendte lister opbevares på tjenestestedet.

Vi anbefaler, at det ved ledelsestilsynet påses, at tilstedeværelseskontrollen udføres som forudsat.

Ad Behandling af ind- og uddata

e. Notatet fra PERS indeholder en kort omtale af kontrollen af indberetninger, ændringer mv.

Det anbefales, at der i forretningsgangsbeskrivelsen tages stilling til, hvorledes indberetningsbilag skal være behandlet og kontrolleret, og hvorledes uddata efter lønkørsel skal kontrolleres. Dette bør ske for indberetninger og uddata for henholdsvis stamdata og ændringer heri og særydelser. I denne forbindelse bør der tages stilling til, hvordan risikoen for fejlagtigt udfyldte indberetningsbilag håndteres.

Ad Ledelsestilsyn

f. Det fremgår af notatet om kontrol af løn og ledelsestilsyn, at Personalechefen er ansvarlig for at tilrettelægge et ledelsestilsyn for at sikre, at de gældende forretningsgange på området overholdes. Ledelsestilsynet skal ifølge notatet omfatte følgende områder:

- At lønbehandlingen sker i overensstemmelse med de fastsatte bemyndigelser.

- At der foreligger en oversigt over medarbejdere, der er bemyndiget til at forespørge, anvise og attestere.
- At ferieregnskabet er ajourført og kontrolleret.
- At der foreligger flekstidsopgørelser, som er godkendt og underskrevet af medarbejder og kontorchef.

Endvidere er oplyst, hvordan kontrollen skal udføres, omfang og hyppighed.

Vi har gennemgået notater for ledelsestilsyn for perioden 19. december 2007 til medio marts 2009 og konstateret, at de gennemførte tilsyn ikke har givet anledning til væsentlige bemærkninger.

Det er vores vurdering, at det ledelsesmæssige tilsyn bør omfatte de væsentligste kontroller på lønområdet, herunder tilstedeværelseskontrol. Endvidere bør de tilrettelagte stikprøver være uforudsigelige for så vidt angår den tidsmæssige placering.

Gennemgang af personalesager

g. Revisionen har omfattet 24 tilfældigt udvalgte sager registreret i lønsystemet med en tilgangsdato i 2008, herunder sager omfattende medlemmer af direktionen og åremålsansættelse.

Revisionen har omfattet en kontrol af, at aflønning er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler. Det er endvidere påset, at der foreligger ansættelsesbreve, aftaler om lønindplacering med underskrifter fra de faglige organisationer og indberetningsblanketter til KMD. Endelig er det påset, at sagerne foreligger veldokumenterede. For åremålsansættelse har vi undersøgt, at der er foretaget evaluering i forbindelse med prøvetidens udløb og kontrolleret, at åremålstillæg registreret i lønsystemet i 2008 kun er udbetalt til åremålsansatte.

Ved revisionen er bl.a. lagt følgende bestemmelser til grund:

- Økonomiforvaltningens skrivelse af 11. oktober 2006 om opbevaring af personsager hvoraf det fremgår, at det grundlæggende krav om dokumentation i forvaltningssager

også skal overholdes i forhold til personalesager. En personalesag skal således indeholde alle relevante dokumenter, fx ansøgninger om ansættelse, ansættelsesbrev, eksamenspapirer, straffeattester mv.

- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 18 af 25. oktober 2002 om bl.a. pligt til at over-/merarbejde udtrykkeligt skal fremgå af ansættelsesbrevet, da dette efter de seneste fortolkningsbidrag fra EF-domstolen betragtes som et væsentligt vilkår for ansættelsesforholdet.
- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 16 af 16. august 2001 om evaluering af åremålsansættelse.
- Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 33 af 17. december 1999 om ophør af aftale om fleksibel arbejdstid.

Der blev under gennemgangen af personalesager konstateret følgende:

- I 5 sager forelå der ikke dokumentation for uddannelse.
- I en sag forelå ansøgning ikke i personalesagen.
- I 8 sager indeholdt ansættelsesbrevet ikke oplysning om pligt til overarbejde.
- I en sag hvor medarbejderen blev ansat 1. januar 2008, var lønaftalen først udfærdiget 17. november eller mere end 10 måneder efter ansættelsen.
- I 2 sager var der mindre uoverensstemmelser, som ikke har lønmæssige konsekvenser.

Engangstillæg

h. Vi har gennemgået 22 udbetalinger vedrørende funktionsløn, normaltimer, ekstratimer, overarbejde og merarbejde, der er registreret i lønsystemet i 2008. Udbetalingerne er fordelt på flere overenskomster/aftaler og vedrører både ansatte i lokale centre og centrale kontorer. Gennemgangen har omfattet en kontrol af:

- At udbetaling er sket i overensstemmelse med gældende overenskomster/aftaler.
- At der foreligger fyldestgørende dokumentation i form af attesterede bilag.
- At indtastning i lønsystemet er sket med bilagenes oplysninger om antal enheder, satser og i øvrigt er i overensstemmelse med tillæggets tekstmæssige angivelse.

Under gennemgangen af engangstillæg har vi konstateret følgende:

- I 10 tilfælde var der sket udbetaling af fleks-opsparing (i alt 729 timer) til et samlet beløb af 157.834 kr. I ét tilfælde (75 timer) var udbetaling sket med koden for overarbejde med 50 % tillæg.
- I ét tilfælde var der til en medarbejder omfattet af reglerne om merarbejde uden højeste tjenestetid udbetalt 30 timer som overarbejde med 100 % tillæg, uanset der i henhold gældende aftale kun kan ske udbetaling af merarbejde med 50 % tillæg. Der er således udbetalt godt 3.600 kr. for meget.
- I en af sagerne om udbetaling af fleks-opsparing blev der ved beregning og udbetaling tillagt pension på 15,1 % svarende til 3.126 kr. Udbetalingen var fejlagtigt sket som funktionsløn. Pågældende havde også i et andet tilfælde fået udbetalt pensionsværdien af et funktionstillæg svarende til 2.265 kr. Pensionsandelen i disse udbetalinger på i alt 5.391 kr. burde have været indbetalt til en pensionsordning.

Det forudsættes, at forvaltningen tager stilling til korrektion af de fejlagtigt udbetalte beløb.

Forvaltningen har kompetencen til at etablere og fastsætte indholdet af en flekstidsordning, jf. Økonomiforvaltningens cirkulære af 17. december 1999. Af cirkulæret fremgår bl.a., at ledelsen kan foretage konkrete afvigelser fra en fastlagt ordning, og at ledelsen/eventuelt nærmeste overordnede skal godkende afholdelsen af fleksdage. Det fremgår endvidere, at fleks-opsparing ikke vil kunne føre til udbetaling.

Om over- og merarbejde er henvist til reglerne herom i overenskomster og aftaler.

Der kræves endvidere særskilt registrering af overarbejde, med mindre andet er aftalt ved en decentral arbejdstidsaftale.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har udarbejdet retningslinier for fleksibel arbejdstid af 19. november 2008.

Det er vores vurdering, at disse retningslinier ikke tager konkret stilling til flere af de punkter, der er omtalt i Økonomiforvaltningens cirkulære. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen bør derfor tage konkret stilling til indholdet af

flekstidsordningen i overensstemmelse med Økonomiforvaltningens cirkulære af 17. december 1999.

Decentral lønfastsættelse

i. Forvaltningerne er bemyndiget til – uden forelæggelse for Økonomiforvaltningen – at indgå aftaler om et nettolønniveau op til 530.000 kr. (niveau 31.3.2000) eksklusive engangstillæg og pensionsbidrag, jf. Økonomiforvaltningens cirkulære nr. 8/2006 af 24. maj 2006. Med de pr. 1. oktober 2008 gældende satser er grænsen for den decentrale lønfastsættelse 652.315 kr. Løntrin kan af forvaltningerne maksimalt aftales til løntrin 51.

Vi har på grundlag af oplysninger fra lønsystemet pr. juli 2008 påset, at der i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke var lønninger, der oversteg det nævnte lønniveau, og som burde have været forelagt Økonomiforvaltningen.

Dagpengerefusion

j. Vi har på grundlag af oplysninger i fraværsmodulet udvalgt 7 sager for at undersøge, om der er indgået indtægter i form af dagpengerefusioner i de tilfælde, der berettiger hertil. Sagerne er udvalgt på grundlag af en opfølgingsstatistik, der er udskrevet af KMD den 20. august 2008, med oplysning om ansatte i forvaltningen med fravær på 40 dage eller flere begrundet i sygdom eller barsel i perioden 1. januar - 30. april 2008.

PERS varetager administrationen af dagpengerefusionsområdet for forvaltningen, eksklusiv de 4 jobcentre. På grundlag af modtagne sygemeldinger udarbejder PERS en oversigt over forventede refusionsindtægter. KMD taster fravær i virk.dk på grundlag af fraværsmodulets oplysninger. Når refusionsindtægterne modtages registreres disse i lønsystemet.

- Vi konstaterede et tilfælde, hvor den ansatte var registreret i fraværssystemet (DH01) med første sygedag 16. oktober 2007 og stadig sygemeldt medio november 2008, i alt 400 sygedage, og der var ikke modtaget refusion for fraværet. PERS har oplyst, at den

ansatte blev raskmeldt den 19. oktober 2007, og forvaltningen derfor ikke havde krav på refusion. Raskmeldingen var fejlagtigt ikke registreret i fraværssystemet.

Det anbefales, at der tilrettelægges procedurer, der sikrer korrekt registrering i fraværsmodulet.

Revisionsbemærkning

Vi skal henstille, at der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for forvaltningens lønområde, og at der tages konkret stilling til indholdet af forvaltningens flekstidsordning, jf. Økonomiforvaltnings bestemmelser herom.

5. Andre opgaver

5.1 Revisorerklæringer

Der er afgivet revisionserklæring på 3 regnskaber, hvor Københavns Kommune har modtaget tilskud fra følgende puljer:

- Puljen "Forstærket beskæftigelsesindsats over for familiesammenførte samt flygtninge- og indvandrerkvinder".
- Projekter uden angivelse af pulje.

Der er i ingen tilfælde afgivet erklæring med forbehold.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

10. august 2009

Tommy Jacobsen

Lovpligtig beretning til regnskab 2008

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – området for integration og repatriering**

5. Revisionsprotokollat om integration og repatriering (2009-98869)

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen skal forelægge Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger for udvalget samt redegøre for gennemførte og påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

INDSTILLING OG Beslutning

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indstiller,

1. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger til efterretning.
2. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkender forvaltningens gennemførte og påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

Problemstilling

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2008 på området for integration og repatriering afgivet 2 revisionsbemærkninger og 1 anbefaling.

Revisionsbemærkninger kan "rangordnes" i forhold til hvor graverende Revisionsdirektoratet / Revisionsudvalget finder forholdet er. I den rangordning, der bruges i Københavns Kommune, anvendes følgende 8 begreber: Påtale, særdeles kritisabelt, kritisabelt, alvorlig kritik, kritik, stærkt beklageligt, beklageligt og utilfredsstillende (hvor utilfredsstillende er mindst alvorlig). Derudover kan Revisionsdirektoratet henstille til forvaltningen, hvis direktoratet finder, at de anvendte forretningsgange kan styrkes. I nærværende protokollat findes et forhold utilfredsstillende.

Løsning**Revisionsbemærkninger:**

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at der i forvaltningens generelle forretningsgang for ledelsestilsyn indarbejdes retningslinier for tilsyn på integrationsområdet, samt at der sker forbedringer og præciseringer bl.a. i forhold til forretningsgangen for hjemtagelse af tilskud og at der udarbejdes en forretningsgang for arbejdssøgende for staten i jobcentret.

Forvaltningen har iværksat ledelsestilsyn på integrationsområdet. Ledelsestilsynet vil have fokus på følgende områder:

- journalisering af opfølgning på integrationskontrakter hver 3. måned
- hjemtagelse af grund- og resultattilskud
- tilmelding af arbejdssøgende i Jobcenter
- starthjælp.

Ledelsestilsynet på integrationsområdet følger det generelle koncept for ledelsestilsyn med månedlige stikprøver og indberetninger til Centralforvaltningens Kvalitetskontrolenhed.

Forvaltningen vil på ny gennemgå og tilrette forretningsgangen for hjemtagelse af tilskud, herunder opgørelse af helårspersoner, hjemtagelse af tilskud for studie- eller erhvervskompetencegivende

uddannelse samt anvendelsen af KMD E-indkomst, med henblik på at bringe overensstemmelse mellem forretningsgangen og den faktiske administration. Det skal dog bemærkes, at der i de gennemgåede sager omkring grund- program-, og resultattilskud ikke er konstateret fejl eller mangler af refusionsmæssig betydning.

Vedr. en forretningsgang for tilmelding af arbejdssøgende hos staten i jobcentret, så kan forvaltningen anføre, at der nu er lavet en arbejdsgang mellem Jobcentret Musvågevej og beskæftigelsescenteret CBSI vedr. tilmelding som arbejdssøgende i jobcentret.

2. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt.

Revisionsdirektoratet har gennemgået 36 sager, hvoraf 21 sager var uden fejl. I 6 sager var der fejl af formel karakter og i 4 sager var der fejl af refusionsmæssig betydning. Fejlene forekommer hovedsageligt på området for integrationsydelse. I forhold til tidligere år er fejlandelen samlet set faldet, men er dog efter direktoratets opfattelse stadig høj.

Med henblik på at øge kvaliteten i sagsbehandlingen på integrationslovområdet er alle integrationslovssager i løbet af 2009 blevet samlet i et team, der ikke beskæftiger sig med andet. Denne specialisering forventes at sikre – sammen med integrationslovssagerne nu bliver en del af det løbende ledelsestilsyn - at der hele tiden er fokus på integrationslovssagerne, hvilket forventes at medføre en bedre og mere ensartet kvalitet i disse sager.

En væsentlig fejlkilde er ifølge Revisionsdirektoratet, at der er forskellig opfattelse af hvornår, der er foretaget opfølgning, og indholdet heraf. Forvaltningen vil sammen med de relevante decentrale enheder præcisere kravene til hyppighed, indhold og dokumentation for den løbende opfølgning ligesom opfølgning også bliver en del af ledelsestilsynet.

3. Revisionsdirektoratet anbefaler tiltag til forbedring af sagsbehandlingen herunder tydeliggørelser vedrørende opfølgningen og anvendelsen af integrationskontrakter.

Revisionsgennemgangen har vist, at der anvendes forskellige eksempler på integrationskontrakter i sagerne. Forvaltningen skal hertil bemærke, at der ved indførelsen af OPERA kun vil blive anvendt den kontraktskabelon, der ligger i OPERA.

Økonomi

Der er fejl i 4 sager, der ifølge Revisionsdirektoratet har eller kan have refusionsmæssig betydning. Forvaltningen har undersøgt de 4 sager grundigt og det er forvaltningens opfattelse, at fejlene ikke har haft refusionsmæssig betydning.

Videre proces

Revisionsdirektoratet udarbejder, på baggrund af beslutningsprotokollatet en samlet revisionsberetning for Københavns Kommune. De relevante dele af denne vil blive behandlet i Beskæftigelses- og Integrationsudvalget omkring oktober 2008. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil udarbejde halvårsrapport på opfølgning af protokollatet omkring

februar 2010.

Bilag

1. Revisionsprotokollat for 2008 på området for integration og repatriering

Morten Binder

/ Thomas Thellersen Børner

bilag

[1: Revisionsprotokollat for 2008 på området for integration og repatriering](#)

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets beslutning den 27.08.2009

1. at blev taget til efterretning.
2. at blev godkendt.

Jan Christensen fra Revisionsdirektoratet deltog under behandlingen.

**REVISIONSDIREKTORATET
FOR KØBENHAVNS KOMMUNE**

Revisionsprotokollat
Nr. 2/2008

Revisionsprotokollat

til

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget

vedrørende

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for integration og repatriering

11. juni 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet	2
II. Den udførte revision.....	4
A. Opfølgning af revisionen af tidligere år	5
Revisionsbetænkningen for 2007.....	5
Integrationsministeriets bemærkninger til beretningen for 2007.....	8
B. Intern kontrol.....	9
Revision af IT-anvendelsen	10
Sammenfattende vurdering af den interne kontrol	12
C. Gennemgang af personsager	12
Stikprøvens omfang og udvælgelse	12
Integrationsydelse	13
Grund-, program- og resultattilskud samt tilskud til danskundervisning	16
Repatriering.....	17
Sammenfattede vurdering af revisionen af personsager	17
Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering.....	20

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på området for integration og repatriering redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal i august 2009 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet henstiller, at der i forvaltningens generelle forretningsgang for ledelsestilsyn indarbejdes retningslinier for tilsyn på integrationsområdet, samt at der sker forbedringer og præciseringer bl.a. i forhold til forretningsgangen for hjemtagelse af tilskud, og at der udarbejdes en forretningsgang for tilmelding af arbejdssøgende hos staten i Jobcentret. (Der henvises til side 12).
2. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt. (Der henvises til side 21).

Anbefaling

1. Direktoratet anbefaler tiltag til forbedring af sagsbehandlingen, herunder tydeliggørelser vedrørende opfølgningen og anvendelsen af integrationskontrakter. (Der henvises til side 21).

II. Den udførte revision

2. Revisionsdirektoratet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1498 af 12. december 2007 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Velfærdsministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen) foretaget en gennemgang af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens forretningsgange og personsager inden for følgende områder:

- Introduktionsydelse.
- Hjælp i særlige tilfælde.
- Repatriering.
- Grund-, program- og resultattilskud samt tilskud til danskundervisning.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens udgifter og indtægter på området har ifølge "Anmodning om statsrefusion og tilskud på integrationsområdet – Endelig restafregning 2008" udgjort følgende:

	Mio. kr.
Integrationsydelser¹⁾	3,8
Hjælp i særlige tilfælde 1¹⁾ (heraf 0,5 mio. kr. i Socialudvalget)	0,8
Repatriering²⁾	0,7
Udgifter i alt	4,8
Grund- og programtilskud	68,6
Resultattilskud	6,1
Undervisningstilskud (3)	63,2
Tilskud i alt	137,9

1) Heraf dækkes 50 % af refusion fra staten.

2) Heraf dækkes 75 % af refusion fra staten.

3) Beløbet udgør indtægter fra staten. Udgifter til danskundervisning, aktivering mv. afholdes af forskelle udvalg.

I afsnit II om den udførte revision redegøres der i afsnit A for opfølgningen af revisionen af 2007. I afsnit B omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne

kontrol, og i afsnit C redegøres for revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og fejlrubricering.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og førnævnte bekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisions-skik.

A. Opfølgning af revisionen af tidligere år

Revisionsbetænkningen for 2007

3. I revisionsberetningen for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det utilfredsstillende, at der var mangler i de interne kontroller, herunder at der ikke for 2007 havde været gennemført ledelsestilsyn i fuldt omfang.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i sin besvarelse af 18. september 2008 til forvaltningens indstilling: På baggrund af revisionsbetænkningen for 2006 og forvaltningens egne erfaringer med ledelsestilsynet gennem den første del af 2007 har forvaltningen gennemført en markant styrkelse af de interne kontroller, herunder særligt ledelsestilsynet. Dette er sket ved etableringen primo 2008 af en selvstændig enhed – Kvalitetskontrolenheden – med 5 medarbejdere. Med etableringen af Kvalitetskontrolenheden er der sket en opstramning af dels indholdet i det lokale ledelsestilsyn og dels den centrale opfølgning på, at de lokale ledelsestilsyn gennemføres fuldt ud.

Hver måned gennemføres en række stikprøvekontroller på væsentlige sagsbehandlingsområder i alle 11 decentrale enheder, som en del af ledelsestilsynet. Stikprøvekontrollen består af en almindelig og en særlig del. Temaerne i den almindelige del af ledelsestilsynet bliver fastsat centralt i Kvalitetskontrolenheden og retter sig mod sagsbehandlingens forskellige elementer, f.eks. om tidsfrister er overholdt, og om journaliseringen er korrekt. Stikprøvernes omfang er typisk 30-50 sager i hver afdeling/team.

Temaerne i den særlige del af ledelsestilsynet bliver fastsat i et samarbejde mellem Kvalitetskontrolenheden og den decentrale ledelse. Temaerne retter sig, som i den almindelige del af ledelsestilsynet, også her mod sagsbehandlingens forskellige elementer.

De decentrale enheder afrapporterer et samlet ledelsestilsyn umiddelbart efter hver månedsafslutning til Kvalitetskontrolenheden. Afrapportering skal dels indeholde resultatet af den gennemførte kontrol og dels skal der være en redegørelse for hvilke tiltag, der sættes i værk til bedring af kvaliteten, hvis kontrollen har vist et utilfredsstillende resultat. På baggrund af afrapporteringerne udarbejder Kvalitetskontrollen hvert kvartal et samlet notat til direktionen, der tager stilling til eventuelle initiativer.

I revisionsbetænkningen for 2007 tilsluttede Revisionsudvalget sig behovet for den gennemførte opstramning, og udvalget forventede, at forvaltningen i midtvejsopfølgningen i februar 2009 redegør for effekten af implementeringen af Kvalitetskontrolenheden.

4. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget behandlede den 29. januar 2009 midtvejsopfølgningen af revisionsbemærkningerne. Det fremgår heraf, at de af udvalget godkendte aktiviteter er gennemført.

Endvidere oplyses det i sagsindstillingen, at Revisionsdirektoratet havde peget på, at der i 2007 havde været mangler i den interne kontrol, herunder at der ikke i fuldt omfang var gennemført ledelsestilsyn, samt at antallet af fejl i sagsbehandlingen – på både integrations/repatrierings- og beskæftigelsesområdet – fortsat var højt. Forvaltningen ser en styrkelse af det lokale ledelsestilsyn som et væsentligt element i at højne kvaliteten i sagsbehandlingen og dermed mindske antallet af fejl i sagsbehandlingen.

Ved etableringen af Kvalitetskontrolenheden med 5 medarbejdere pr. 1. januar 2007 er der sket en styrkelse af dels indholdet i det lokale ledelsestilsyn og dels den centrale opfølgning på, at de lokale ledelsestilsyn gennemføres fuldt ud.

Formålet med ledelsestilsynet er at måle kvaliteten af sagsbehandlingen i forhold til den gældende lovgivning på området eller i forhold til forvaltningens interne retningslinier. Hvis ledelsestilsynet påviser mangler ved sagsbehandlingen, påser Kvalitetskontrolenheden, at den lokale ledelse anviser og gennemfører konkrete skridt til forbedring af kvaliteten af sagsbehandlingen.

Ifølge sagsindstillingen er effekten af implementeringen af kvalitetskontrolenheden, at forvaltningen bredt set i organisationen har fået en løbende dialog i teams, centre og forvaltningsniveau om hvordan sagsbehandlingen kan forbedres og hvordan det sikres, at borgerne får den service, de er berettiget til. Forvaltningen søger også at højne kvaliteten og mindske antallet af fejl gennem en styrket intern undervisningsindsats samt gennem kvalitetsudvikling. Herunder konkrete handlingsanvisende kvalitetsguides til medarbejderne.

5. I beretningen for 2007 fandt Revisionsdirektoratet det beklageligt, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat var højt.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i sin besvarelse af 18. september 2008 til forvaltningens indstilling: Forvaltningen skal bemærke, at en overvejende del af de fundne fejl med refusionsmæssig betydning relaterer sig til fejl omkring registrering af timeangivelse vedrørende danskundervisning. Disse fejl er rettet i den endelige restafregning, hvilket Revisionsdirektoratet også er opmærksom på. I og med at timetallet fra 1. januar 2008 ikke længere er grundlag for tilskudsgivningen, er det forvaltningens opfattelse, at denne type fejl ikke vil forekomme fremadrettet. Fra den 1. januar 2008 gives tilskuddet som en 50 % refusion af kommunens driftsudgifter vedrørende danskundervisning.

Hvad angår øvrige fundne sagsbehandlingsmæssige fejl vil forvaltningen indarbejde arbejdsgange for integrationsområdet i forvaltningens generelle arbejdsgange i Arbejdsgangsportalen. Dette vil være med til at sikre en korrekt og mere ensartet sagsbehandling på området.

Vi har ikke kunnet konstatere, at arbejdsgangene for integrationsområdet er blevet indarbejdet i Arbejdsgangsportalen.

6. I beretningen for 2007 henstillede Revisionsdirektoratet, at forretningsgangene for hjemtagelse af tilskud og hjælp i særlige tilfælde og de faktiske arbejdsgange blev bragt overens og således, at administrationen tilrettelægges hensigtsmæssigt.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget henviste i sin besvarelse af 18. september 2008 til forvaltningens indstilling: Ved ændring af integrationsloven pr. 1. januar 2008 blev finansieringsbestemmelserne og loven ændret således, at der ikke længere ydes faste programtilskud, men i stedet ydes en procentrefusion (50 %) af kommunens udgifter til introduktionsprogrammerne.

Forvaltningen har indarbejdet ændringerne i de faktiske arbejdsgange og vil sørge for, at forretningsgangen beskrives, således at der er overensstemmelse mellem de beskrevne arbejdsgange og de faktiske arbejdsgange på området.

Integrationsministeriets bemærkninger til beretningen for 2007

7. I et brev af 29. april 2009 har Integrationsministeriet meddelt de bemærkninger, som gennemgangen af revisionsberetningen for 2007 har givet anledning til. Ministeriet har noteret sig revisionens konklusioner og bemærket, at der i den stikprøvevise gennemgang blev fundet fejl, der kan karakteriseres som systematiske og/eller fejl med udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning. Desuden blev der afgivet en række revisionsbemærkninger vedrører mangler i interne kontroller, herunder at der ikke havde været gennemført ledelsestilsyn i fuldt omfang, uoverensstemmelse mellem forretningsbeskrivelserne for hjemtagelse af tilskud og hjælp i særlige tilfælde og de faktiske arbejdsgange samt et højt fejlniveau i sagsbehandlingen.

I forlængelse af disse fejl samt revisionsbemærkningerne afgivet i revisionsberetningen for 2007 konstaterer Integrationsministeriet, at Københavns Kommune ikke har handlet i overensstemmelse med gældende bekendtgørelse på integrationsområdet.

Ministeriet henviser til, at det oplystes i beretningen, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har foretaget en række foranstaltninger, herunder etableret en selvstændig kvalitetskontrolenhed samt iværksat kompetenceudviklingskurser med henblik på at undgå de beskrevne typer fejl fremover. På den baggrund godkender Integrationsministeriet Københavns Kommunes revisionsberetning for 2007 på integrationsområdet.

Ministeriet forpligtede sig i sidste års decisionsskrivelse til at følge op på det høje fejlniveau i sagsbehandlingen og henviser til, at selvom Revisionsdirektoratet kunne konstatere, at andelen af fejl i sagsbehandlingen er lavere i 2007 end i 2006, er det ikke tilfredsstillende, at der er fejl i 15 ud af 36 sager. Dertil kommer, at der i 2007 fortsat var problemer med udførelse af ledelsestilsyn.

Ministeriet agter på baggrund af ovennævnte forhold at følge op på sagen i forbindelse med kommunens revisionsberetning for regnskabsåret 2008. Der vil her blive vurderet, om kommunen nu administrerer integrationsloven på betryggende vis.

B. Intern kontrol

8. Der redegøres for revisionen af de interne kontroller i beretningen om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på beskæftigelsesområdet. Beretningen afgives i september 2009.

Vi har konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens generelle forretningsgangsbeskrivelse for ledelsestilsyn ikke omhandler integrationsområdet.

Sprog og Integration har dog i et vist omfang gennemført tilsyn i de 3 første kvartaler af 2008. Tilsynene gav ikke anledning til væsentlige bemærkninger.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at Kvalitetskontrolenheden og Kontoret for Integrationspolitik har iværksat implementering af ledelsestilsyn på integrationsområdet.

Tilsynet vil have fokus på områderne:

- Journalisering af opfølgning hver 3. måned.
- Hjemtagelse af tilskud.
- Tilmelding af arbejdssøgende i Jobcenter.
- Introduktionsydelse.

Revision af IT-anvendelsen

9. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen skal revisionen ved revisionsbesøg i løbet af året bl.a. efterprøve, at kommunens anvendelse af IT-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved revision af personsager – at der for anvendelsen af IT-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Det er påset, at der foreligger revisorerklæring for KMD Aktiv, der driftsafvikles af KMD.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelsen af IT-systemer ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for IT-anvendelsen.

Forretningsgang for hjemtagelse af tilskud

10. Det er konstateret, at der er uoverensstemmelse mellem de skriftlige forretningsgange for afholdelse af udgifter til introduktionsprogram (integrationsloven § 45, stk. 5) og de faktiske procedurer/arbejdsgange. Det fremgår således ikke af forretningsgangsbeskrivelsen, hvorledes helårspersoner opgøres, både for udbydere af danskuddannelse med driftsoverenskomst med Københavns Kommune og danskuddannelse hos udbydere uden for København. Vi har modtaget materiale, der er opgjort på grundlag af lister udskrevet fra LUDUS, hvoraf det fremgår, at nogle helårspersoner vægter med mere end 12 måneder. Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at der er udarbejdet nye lister fra LODUS, hvor fejlene er rettet.

Det fremgår ikke af forretningsgangsbeskrivelsen, at danskuddannelse hos udbydere uden for København ikke er opgjort i forhold til helårspersoner. Dette har dog ingen betydning for opgørelsen i 2008, idet det er oplyst af Kontoret for Integrationspolitik, at der ved opgørelsen af danskuddannelse hos udbydere med driftsoverenskomst med Københavns

Kommune allerede er flere helårspersoner, end der kan hjemtages tilskud til i forhold til faktiske udgifter.

I de skriftlige forretningsgange mangler der beskrivelse af proceduren for hjemtagelse af resultattilskud for studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, hvor udlændinge inden for introduktionsperioden påbegynder og fortsætter et uddannelsesforløb i en sammenhængende periode på mindst 6 måneder og under studieforløbet kan modtage SU, elevløn eller lignende, der sikrer udlændingen et forsørgelsesgrundlag.

Endelig ses forretningsgangsbeskrivelsen ikke at være ajourført med ændringer i proceduren for hjemtagelse af resultattilskud for ordinær beskæftigelse i forbindelse med indførelse af KMD E-indkomst. I en beskrivelse af proceduren for 3 måneders kontrol fremgår det bl.a., at der foretages opslag i E-indkomst hvert kvartal, og på denne baggrund hjemtages resultattilskud løbende. Dette løser problemstillingen fra sidste års revision, hvor det blev konstateret, at resultattilskud for ordinær beskæftigelse først blev hjemtaget, når den 3-årige integrationsperiode udløb eller sagen passiveredes.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at Kontoret for Integrationspolitik på ny vil gennemgå og tilrette forretningsgangen for hjemtagelse af tilskud, herunder opgørelse af helårspersoner, hjemtagelse af tilskud for studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse samt anvendelsen af KMD E-indkomst med henblik på at bringe overensstemmelse mellem forretningsgangen og den faktiske administration.

Øvrige forretningsgange

11. Det er konstateret, at der udarbejdes et notat i sagen om borgerens fremmøde (Musvågevej), og at det derefter oplyses til ydelsescenteret, såfremt der skal ske fradrag i hjælpen. Herefter kasseres fremmødelisterne. Det har ikke, via sagsrevisionen, været muligt at afklare, hvilken procedure CBSI (Center for Beskæftigelse, Sprog og Integration) har på området.

De etablerede forretningsgange bør ændres, så det sikres, at fremmødelister ikke kasserers. Endvidere bør der udarbejdes en forretningsgangsbeskrivelse for håndtering af fremmødelister med henblik på fradrag for eventuelt ulovligt fravær.

CBSI har oplyst, at opgaven vedrørende tilmelding til staten i Jobcentret som arbejdssøgende har været uafklaret. Efter afklaring mellem CBSI og Jobcentret har vi fået oplyst, at det nu er aftalt, at førstegangstilmelding finder sted i Jobcentret ved henvendelse, og løbende opfølgning finder sted på Beskæftigelsescentret.

Der bør udarbejdes en forretningsgang for tilmelding som arbejdssøgende hos staten i Jobcentret.

Forvaltningen har efterfølgende oplyst, at der nu er udarbejdet en arbejds gang mellem Jobcenter Musvågevej og CBSI vedrørende tilmelding som arbejdssøgende i jobcentret.

Sammenfattende vurdering af den interne kontrol

12. Revisionsdirektoratet konstaterer, at der i forvaltningens generelle forretningsgangsbeskrivelse for ledelsestilsyn ikke er fastsat retningslinier for udførelsen af ledelsestilsyn på integrationsområdet. Endvidere bør der foretages forbedringer og præciseringer i forretningsgangene.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet henstiller, at der i forvaltningens generelle forretningsgang for ledelsestilsyn indarbejdes retningslinier for tilsyn på integrationsområdet, samt at der sker forbedringer og præciseringer bl.a. i forhold til forretningsgangen for hjemtagelse af tilskud, og at der udarbejdes en forretningsgang for tilmelding af arbejdssøgende hos staten i Jobcentret.

C. Gennemgang af personsager

Stikprøvens omfang og udvælgelse

13. Udvalgelse af personsager på tilskuds- og refusionsområdet er foretaget dels på grundlag af udtræk fra PNR-basen for 2008, som bl.a. indeholder alle udbetalte integrationsydelser dels på udvælgelse af forskellige typer tilskudssager fra de af

forvaltningen anmeldte tilskud på den endelige restafregning af statsrefusion og tilskud for 2008. Ved udvælgelsen er der lagt særlig vægt på nyetablerede sager.

Sagerne er gennemgået med henblik på at kontrollere:

- Om integrationslovgivningen overholdes.
- Om forretningsgange overholdes.
- Om sagerne korrekt er optaget på refusions- og tilskudsopgørelsen til staten.

Revisionen har omfattet 39 sager. Én sag omfatter mere end en ydelse.

Integrationsydelser

14. Gennemgangen omfattede 15 sager med udbetaling af følgende ydelser:

- Introduktionsydelse.
- Introduktionsydelse med beskæftigelsestillæg.
- Introduktionsydelse med aktivering.
- Introduktionsydelse med tilbagebetalingshjælp.
- Hjælp i særlige tilfælde:

Ved sagsgennemgangen blev konstateret følgende:

Introduktionsydelse

I en sag (nr. 1) fremgik det ikke, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20. Endvidere fremgik det ikke af sagen, at der er foretaget korrekt kontering mellem passiv/aktiv forsørgelse. Dette har dog ikke refusionsmæssig betydning. Endelig fremgik det ikke af sagen, at der var tilbudt danskuddannelse senest en måned efter kommunens overtagelse af ansvaret, jf. integrationsloven § 20, og at pågældende var tilmeldt som arbejdssøgende hos staten i Jobcentret eller årsagen, til at pågældende ikke var tilmeldt.

I en sag (nr. 2) fremgik det ikke, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20.

I en sag (nr. 3) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering mellem passiv/aktiv forsørgelse. Dette har dog ikke refusionsmæssig betydning.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Introduktionsydelse med beskæftigelsestillæg

I sag (nr. 5) fremgik det ikke, at der er foretaget fradrag i hjælpen ved ulovligt fravær, jf. integrationsloven §§ 30 og 31. Dette kan have refusionsmæssig betydning. Det fremgik endvidere ikke, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20. Endelig fremgik det ikke, at pågældende var tilmeldt som arbejdssøgende hos staten i Jobcentret, eller årsagen til at pågældende ikke var tilmeldt.

Sagen er rubriceret som fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning.

Introduktionsydelse med aktivering

I sag (nr. 9) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering af uretmæssig udbetalt ydelse. Dette har refusionsmæssig betydning.

I en sag (nr. 7) fremgik det ikke, at der umiddelbart efter, at kommunen blev bekendt med, at udlændingen er sygemeldt, er taget stilling til udarbejdelse af en plan for sygeopfølgning, jf. integrationsloven § 20 a, og at der efterfølgende er sket opfølgning på den udarbejdede plan. Dette har refusionsmæssig betydning.

De 2 sager er rubriceret som fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning.

I sag (nr. 6) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering mellem passiv/aktiv forsørgelse. Dette har ikke refusionsmæssig betydning.

I sag (nr. 8) fremgik det ikke, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20. Endvidere fremgik det ikke af sagen, at pågældende var tilmeldt som arbejdssøgende hos staten i Jobcentret, eller årsagen til at pågældende ikke var tilmeldt.

De 2 sager er rubriceret som formelle fejl.

Introduktionsydelse med tilbagebetalingspligt

I en sag (nr. 10) fremgik det ikke, at der er foretaget fradrag i hjælpen ved ulovligt fravær, jf. Integrationsloven §§ 30 og 31. Dette kan have refusionsmæssig betydning. Endvidere fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering mellem passiv/aktiv forsørgelse. Dette har ikke refusionsmæssig betydning.

Sagen er rubriceret som fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning.

Hjælp i særlig tilfælde BIF

I 2 sager (nr. 14 og nr. 15) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering. Dette har ikke refusionsmæssig betydning, men har betydning for opgørelse af den skattepligtige indkomst.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Hjælp i særlig tilfælde SOF

I sag (nr. 11) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering. Dette har ikke refusionsmæssig betydning.

Sagen er rubriceret som en formel fejl.

Grund-, program- og resultattilskud samt tilskud til danskundervisning

15. Gennemgangen omfattede 21 sager, hvor forvaltningen hjemtager følgende typer af tilskud:

- Grundtilskud.
- Programtilskud § 23 a.
- Programtilskud § 23 a og b.
- Resultattilskud bestået danskprøve.
- Resultattilskud for opnået beskæftigelse.
- Tilskud til danskundervisning.

Ved sagsgennemgangen blev konstateret følgende:

Grundtilskud

Der er gennemgået 3 sager, hvor der ikke blev konstateret fejl og mangler.

Programtilskud § 23 a

I sag (nr. 11) fremgik det ikke, at der er foretaget korrekt kontering. Dette har ikke refusionsmæssig betydning. Endvidere fremgik det ikke af sagen, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20.

I sag (nr. 12) fremgik det ikke, at der var foretaget opfølgning hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20.

Sagerne er rubriceret som formelle fejl.

Programtilskud § 23 a og b

Der er gennemgået 1 sag, hvor der ikke blev konstateret fejl og mangler.

Resultattilskud bestået danskprøve

Der er gennemgået 4 sager, hvor der ikke blev konstateret fejl og mangler.

Resultattilskud opnået beskæftigelse 2007

Der er gennemgået 4 sager, hvor der ikke blev konstateret fejl og mangler.

Danskundervisning

Der er gennemgået 7 sager, hvor der ikke blev konstateret fejl og mangler.

Repatriering

16. Revisionsdirektoratet har gennemgået 3 sager med udbetaling af hjælp til repatriering.

Det er konstateret, at de gennemgåede sager er uden fejl og mangler.

Sammenfattede vurdering af revisionen af personsager

17. Revisionsdirektoratet kan generelt konstatere, at fejlandelen fortsat er høj, herunder er andelen af formelle fejl steget, mens andelen af fejl med udbetalingsmæssig/refusionsmæssig betydning er faldet.

Udbetalinger ses generelt foretaget korrekt, men i forhold til regnskabsbekendtgørelsens bestemmelser om sagernes indhold, journalføring m.v., forekommer der følgende mangler i flere sager:

- Det fremgår ikke, om der er foretaget fradrag i hjælpen ved ulovligt fravær, jf. integrationslovens §§ 30 og 31.
- Det fremgår ikke, at der umiddelbart efter, at kommunen er blevet bekendt med, at en udlænding er sygemeldt, er taget stilling til udarbejdelse af en plan for sygeopfølgning, jf. integrationsloven § 20 a, og der efterfølgende er foretaget opfølgning på den udarbejdede plan.
- Det fremgår ikke, om der er foretaget opfølgning, jf. integrationsloven § 20, hver 3. måned.
- Det fremgik ikke, om der er sket tilmelding som arbejdssøgende hos staten i Jobcentret eller årsagen til at pågældende ikke er tilmeldt.
- Det fremgik ikke, om der var tilbudt danskuddannelse senest en måned efter kommunens overtagelse af ansvaret, jf. integrationsloven § 21.

- Det fremgik ikke, om der var foretaget korrekt kontering. Dette har ikke refusionsmæssig betydning, men har skattemæssig betydning i flere sager.
- Det fremgik ikke, at der var taget stilling til uretmæssigt modtagne ydelser.

Ovenstående mangler vurderes som værende af generel karakter.

18. Under sagsrevisionen er det konstateret, at der er forskellig opfattelse af, hvornår der er udført opfølgning, jf. integrationslovens § 20.

Det skal derfor anbefales, at journalføring af udført opfølgning, jf. integrationslovens § 20, indledes med følgende overskrift: Opfølgning, jf. IL § 20, så der ikke er tvivl om, hvorvidt opfølgning er sket. Dette blev også anbefalet i beretningen for 2007.

19. Det skal endvidere anbefales, at efterlevelsen af integrationsloven § 20, stk. 3, 4 og 5 beskrives mere detaljeret i opfølgningen, end det er konstateret i de gennemgåede sager.

Fx:

- Som led i opfølgningen skal det drøftes, om der er sket ændringer i udlændingens situation og behov, samt i hvilket omfang kommunen og udlændingen har efterlevet kontrakten. Der skal herunder ske en drøftelse af, om det aftalte forløb er blevet fulgt, og af udbyttet af det fulgte forløb i forhold til de opstillede mål. Der skal endvidere på baggrund heraf ske en drøftelse af, om der skal foretages ændringer i programmets indhold, sammensætning og mål.
- Med hensyn til udlændinge, der modtager introduktionsydelse, skal individuelle samtaler, jf. § 20, stk. 1, afholdes som cv-samtaler eller som jobsamtaler med fokus på konkrete job og jobsøgning. Under samtalen skal det aftales, hvordan udlændingens jobsøgning kan understøttes. For udlændinge, der alene har ledighed som problem, skal kommunalbestyrelsen påse, at de oplysninger, som udlændingen har indlagt i Jobnet, jf. § 25 a, fortsat er fyldestgørende.
- Kontraktens opfølgning skal kunne danne grundlag for kommunens beslutning om, hvorvidt udlændingen fortsat er berettiget til at modtage hjælp efter integrationsloven, herunder om der skal ske nedsættelse i eller ophør af udlændingens introduktionsydelse, jf. §§ 30 og 31.

20. Der er under sagsgennemgangen set forskellige eksempler på integrationskontrakter i sagerne.

Forvaltningen har oplyst, at der med indførelsen af OPERA fremadrettet kun vil blive anvendt den heri indlagte kontrakt.

Vi vurderer, at de anvendte kontrakter i nogle tilfælde er mangelfulde for så vidt angår kravet i integrationsloven § 19, stk. 4, hvoraf det fremgår, at kontrakten skal beskrive udlændingenes beskæftigelses- eller uddannelsesmål og fastlægge indholdet af de aktiviteter, der skal sikre, at de i kontrakten opstillede mål opfyldes. Flere af kontrakterne ses ikke at indeholde oplysninger herom.

Vi er bekendt med, at oplysninger, herunder mål m.m., ikke altid er kendte, når kontrakten udarbejdes, idet fx test via sprogskolen foretages senere i forløbet. Det anbefales i disse tilfælde, at kontrakten herefter opdateres, eller at der udarbejdes et tillæg hertil med beskrivelse af mål, herunder niveau. Det er et lovgivningsmæssigt krav, at blandt andet mål skal fremgå af kontrakten forud for hjemtagelse af resultattilskud. Der kan i den forbindelse blandt andet henvises til den nye vejledning om finansieringen af kommunens indsats § 15.

Overordnede mål og delmål bør fremgå, ligesom indholdet i integrationsprogrammet også bør fremgå, herunder for det kommende halvår, kommende år og på længere sigt, samt en beskrivelse af de aftalte aktiviteter nærmere indhold, herunder dansk 1, 2 eller 3 samt modul, aktive tilbud og eventuelle behov for kompetenceafklaring.

Kontrakten gælder indtil udlændingen meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse. Det anbefales derfor, at denne anvendes som et dynamisk værktøj, der hele tiden følger borgeren og opdateres i takt med, at der sker løbende opfølgning mindst hver 3. måned, jf. integrationsloven § 20, af opfyldelsen af målene i integrationskontrakten med beskæftigelse, uddannelse, og/eller danskuddannelse.

I de tilfælde, hvor en borger ikke tilbydes deltagelse i danskuddannelse, bør en begrundelse herfor fremgå af sagen, ligesom eventuelle fravalg af deltagelse i øvrige tilbud bør fremgå.

Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering

21. I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 75, stk. 4, skal der redegøres for væsentlige fejl og mangler i de udtagne sager. Revisionsdirektoratet har udarbejdet følgende tabel over antal reviderede sager:

Kategorier	Sager udvalgt Ved stikprøve	Sager uden fejl	Sager med fejl af formel karakter	Sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Kr.
Integrationsydelser	15	3	8	4	
Grund-, program- og resultattilskud	21	19	2		
Repatriering	3	3	0	0	
I alt	39	25	10	4	¹⁾

1) Den eventuelt refusionsmæssige betydning var ikke opgjort på tidspunktet for protokollatets afsendelse.

I nogle tilfælde forekommer der for den enkelte ydelse mere end en fejl. I disse tilfælde er sagen dog kun medregnet med en fejl. I enkelte sager, som indgår i tabellen, er udbetalingerne sket fra et socialcenter under Socialudvalget. Der er redegjort for disse sager under sagsgennemgangen – afsnittet for Integrationsydelser.

Resultatet af gennemgangen af opgørelsen for 2008 af resultattilskud for opnået beskæftigelse foreligger endnu ikke på tidspunktet for afslutningen af revisionen.

Revisionsdirektoratet kan oplyse, at der i 2007 blev gennemgået 36 sager, hvoraf 21 sager var uden fejl. I 6 sager var der fejl af formel karakter, og i 9 sager var der fejl med refusionsmæssig betydning.

Resultatet af gennemgangen for 2008 viser, at den samlede fejlandel er faldet, men dog stadig er høj. Andelen af formelle fejl er steget, mens andelen af fejl med udbetalingsmæssig/refusionsmæssig betydning er faldet. Fejlene forekommer hovedsageligt på området for integrationsydelser.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt.

Anbefaling

Direktoratet anbefaler tiltag til forbedring af sagsbehandlingen, herunder tydeliggørelser vedrørende opfølgningen og anvendelsen af integrationskontrakter.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

11. juni 2009

Tommy Jacobsen

/Maibritt Søderberg

Lovpligtige beretninger til regnskab 2007

Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til revisionsbemærkninger – beskæftigelsesområdet

Efterfølgende to beretninger om dels revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet nr. 16/2007 dels revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet – løntilskud mv. nr. 1/2008 blev af tidsmæssige grunde ikke optaget i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning for Københavns Kommunes regnskab 2007.

Beretningen om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2008 på beskæftigelsesområdet indgår ikke i Revisionsdirektoratets samlede årsrevisionsberetning for Københavns Kommune.

Beskæftigelsesberetningen forventes optaget i Økonomiudvalgets revisionsbetænkning for Københavns Kommunes regnskab 2008.

3. Revisionsprotokollat om revision af regnskab 2007 på beskæftigelsesområdet (2008-122126)

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen skal forelægge Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger for udvalget samt redegøre for gennemførte og påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

INDSTILLING OG Beslutning

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indstiller,

1. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og henstilling til efterretning.
2. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkender forvaltningens gennemførte og påtænkte foranstaltninger i forhold hertil.

Problemstilling

Revisionsdirektoratet udarbejder sædvanligvis 3 revisionsprotokollater på udvalgets område. Protokollaterne på regnskabs- og integrationsområdet blev forelagt udvalget den 18. september 2008 (BIU 77693 og 103078), og dette protokollat omhandler beskæftigelsesområdet.

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af beskæftigelsesområdet for 2007 afgivet 2 bemærkninger og 1 henstilling til forvaltningen. Revisionsbemærkninger kan "rangordnes" i forhold til hvor graverende Revisionsdirektoratet / Revisionsudvalget finder forholdet er. I den rangordning der bruges i Københavns Kommune anvendes følgende 8 begreber: Påtale, særdeles kritisabelt, kritisabelt, alvorlig kritik, kritik, stærkt beklageligt, beklageligt og utilfredsstillende (hvor utilfredsstillende er mindst alvorligt). Derudover kan Revisionsdirektoratet henstille til forvaltningen, hvis direktoratet finder at de anvendte forretningsgange kan styrkes.

I protokollatet er de 3 bemærkninger ledsaget af 1 gang beklageligt, 1 gang utilfredsstillende og 1 henstilling.

Løsning

Revisionsbemærkninger:

1. Revisionsdirektoratet finder det **utilfredsstillende**, at der er påvist mangler i de interne kontroller, herunder at der for 2007 ikke har været gennemført ledelsestilsyn i fuldt omfang.

Forvaltningen er enig i, at de interne kontroller ikke fungerede tilfredsstillende i 2007 og har i 2008 gennemført en markant styrkelse af de interne kontroller, herunder særligt ledelsestilsynet. Dette er sket ved etableringen primo 2008 af en selvstændig enhed - Kvalitetskontrolenheden - med 5 medarbejdere.

Med etableringen af Kvalitetskontrolenheden er der sket en opstramning af dels indholdet i det lokale ledelsestilsyn og dels den centrale opfølgning på, at de lokale ledelsestilsyn gennemføres fuldt ud.

Ledelsestilsynets formål er at måle kvaliteten af sagsbehandlingen på de lokale centre holdt op mod de konkrete kvalitetsstandarder, der er udtrykt i de gældende lovgivninger på området eller i forvaltningens interne retningslinier. Den lokale ledelse skal på baggrund af resultaterne af ledelsestilsynet anvise konkrete handlingsmuligheder til styrkelse af kvaliteten i sagsbehandlingen. Resultaterne af ledelsestilsynet indsendes månedsvist til Kvalitetskontrolenheden, der bearbejder resultaterne og udarbejder en kvartalsvis afrapportering med henblik på både central og decentral

drøftelse og opfølgning. Gennemførelse af ledelsestilsynet vil fremadrettet være et tema i de lokale lederudviklingssamtaler.

2. Revisionsdirektoratet finder det **beklageligt**, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt. Det foreslås, at forvaltningen sætter øget fokus på at styrke sagsbehandlingen.

I nedenstående tabel er vist resultaterne af Revisionsdirektoratets stikprøvekontrol.

Tabel 1. Resultatet af Revisionsdirektoratets stikprøvekontrol.

	Sager udvalgt	Sager uden fejl	Sager med fejl
Revalidering	9	0	9
Syge- og barselsdagpenge	33	18	15
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	13	9	4
Kontanthjælp	14	13	1
Kontanthjælp flygtninge	2	2	0
Løntilskud til offentlige arbejdsgivere	5	5	0
I alt	76	47	29

Ved sager med fejl menes sager med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning.

Det fremgår af tabellen, at Revisionsdirektoratet i alt har undersøgt 76 sager og heraf var 47 sager (62%) uden fejl, mens der i 29 sager (38%) var konstateret fejl.

Nedenfor redegøres for – på de områder hvor der er fundet væsentlige fejl - hvori fejlene består, samt hvilke foranstaltninger forvaltningen vil iværksætte med henblik på at øge kvaliteten i sagsbehandlingen.

Revalidering.

Revisionsdirektoratet har undersøgt 9 sager på samme jobcenter og har fundet fejl i alle 9 sager. Fejlene består primært i manglende opfølgning og dokumentation.

Samlet set indikerer resultatet et behov for en forbedring af kvaliteten af sagsbehandlingen på revalideringsområdet. Sagerne er udtaget på ét jobcenter og derfor har forvaltningen undersøgt yderligere 20 revalideringssager fordelt på de 2 øvrige jobcentre, for at få et mere dækkende billede af udfordringen. Denne undersøgelse viste, at kvaliteten af sagsbehandlingen på det ene jobcenter var helt i top, idet alle undersøgte sager var helt korrekte. På det sidste center indeholdt de undersøgte sager færre og mindre graverende fejl end de af Revisionsdirektoratet undersøgte sager. Samlet set er der dog ikke tvivl om behovet for fokus på området.

Forvaltningen har iværksat initiativer på området, idet revalideringsområdet også er i fokus i forbindelse med den handlingsplan, der er iværksat omkring førtidspensionsområdet.

Der er i den sammenhæng bl.a. udviklet et sagsstyringssystem i samarbejde med Teknologisk Institut. Dette har til formål at håndtere processen i sager på ansøgningsområdet, herunder revalideringssager, i form af relevante/nødvendige sagstrin, rapporteringsfaciliteter og opfølgning etc. Endvidere er der truffet beslutning om, at LEAN skal implementeres på samtlige jobcentre med henblik på kvalificering af sagsbehandlingen, bl. a. i form af bedre tidsstyring og kortere sagsbehandlingstid. Foranlediget af de problemer som Revisionsdirektoratet påpeger, vil forvaltningen endvidere øge jobcentrenes ledelsesmæssige fokusering på revalideringsområdet.

For at følge op herpå vil Kvalitetskontrollens ledelsestilsyn blive udvidet og omfatte kontrol af, om der foreligger korrekt ressourceprofil forud for beslutningen om revalidering, og om der er foretaget

rettidig og korrekt opfølgning i sagerne.

Det skal også påpeges, at forvaltningens interne uddannelses tilbud til medarbejdere i jobcentre, beskæftigelsescentre og i Ydelsesservice løbende omfatter kurser i revalidering.

Det er således forvaltningens opfattelse, at de nævnte tiltag vil medføre en forbedret sagsbehandling på revalideringsområdet.

Sygedagpengeområdet.

Arbejdsmarkedsstyrelsen har bedt alle kommuner om at gennemføre temarevision af sygedagpengeområdet i 2007. Temarevisionen omfatter såvel en generel gennemgang af forvaltningens tilrettelæggelse af administrationen af sygedagpengeområdet som en gennemgang af et antal sager, hvor der udbetales sygedagpenge.

Ved den konkrete sags gennemgang har Revisionsdirektoratet fundet 15 sygedagpengesager, der rubriceres som fejl som følge af manglende rettidig opfølgning i større eller mindre omfang.

Vedr. forvaltningens administration på sygedagpengeområdet anfører Revisionsdirektoratet, at forvaltningens initiativer "har betydet, at sagsbehandlingen herunder opfølgningen er forbedret. Forbedringen af opfølgningen er sket gradvis hen over 2007. Den manglende rettidighed i opfølgningen ligger primært i 1. kvartal 2007."

Revisionsdirektoratets resultat af sags gennemgangen bekræfter således forvaltningens egen opfattelse af, at den mangelfulde opfølgning i 2007 i det store hele kan henføres til 1. kvartal 2007, mens rettidigheden herefter har haft et acceptabelt niveau. I 2008 har rettidigheden stabilt ligget omkring eller over 90 %. På baggrund af forvaltningens opgørelse af opfølgningsniveauet frem til 1. maj 2007 har forvaltningen allerede i 2007 afholdt udgifter på 40 mio. kr. – svarende til 20 mio. kr. i refusion – uden at hjemtage statsrefusion.

Berigtigelsen som følge af manglende rettidig opfølgning frem til 1. maj 2007 anses hermed for gennemført. I perioden efter 1. maj 2007 berigtiges på normal vis, hvilket vil sige, at der berigtiges i de konkrete sager med mangelfuld opfølgning, som Revisionsdirektoratet finder ved stikprøver. Forvaltningen vil således gennemgå de udvalgte sager og berigtige for eventuel manglende opfølgning efter 1. maj 2007.

Aktiverede kontanthjælpsmodtagere

Vedr. aktiverede kontanthjælpsmodtagere er der er rubriceret 4 sager som fejl, fordi sagerne fejlagtigt er konteret som borgere i aktivering. Omvendt er 1 sag fejlagtigt konteret som passiv, selvom borgeren var i aktivering. Det skal understreges, at det ikke har betydning for hvor meget borgeren får udbetalt, men alene hvor meget kommunen kan hjemtage i refusion.

Ved overgangen til KMD Opera den 8. december 2008 vil ydelsen ændres automatisk, når en person starter eller stopper i beskæftigelsestilbud, som følge af at der er indbygget kommunikation fra KMD Opera (jobcentrenes sagsbehandlingssystem) til KMD aktiv (Ydelsesservices udbetalingsystem). Dermed forventes fejl at blive reduceret markant.

Forvaltningen har herudover præciseret arbejdsgangene omkring visitation til tilbud, herunder procedurer for statusskift mellem passiv og aktiv kontanthjælp, således medarbejdere er fuldt fortrolige med disse.

3. Revisionsdirektoratet skal henstille, at procedurer og beregningsmetoder, som anvendes ved opgørelsen af de taloplysninger, der indgår i refusionsopgørelserne, dokumenteres i skriftlige forretningsgange, samt at der sker en kvalitets sikring af de oplyste beløb.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen vil inden udgangen af 2008 udarbejde en skriftlig

arbejdsgang for refusionshjemtagelse, herunder kvalitetssikring af refusionsbeløbene.

Økonomi

På revalideringsområdet vil forvaltningen skaffe dokumentation for de 9 revalideringssager. Såfremt det viser sig, at der er udbetalt revalideringsydelse uberettiget berigtiges dette.

På sygedagpengeområdet skal der ske berigtigelse af statsrefusion i de konkrete sager, hvor der eventuelt har været mangelfuld opfølgning efter 1. maj 2007. Vedr. kontanthjælp vil der ske omkontering af 4 aktiverede og 1 passiv kontanthjælpsmodtager.

Videre proces

Fleksjobområdet er normalt indeholdt i protokollatet vedr. beskæftigelsesområdet, men dette område behandles i et særskilt protokollat vedr. revision af fleksjobområdet for 2006 og 2007, som forventes forelagt udvalget efter årsskiftet.

Bilag

Revisionsprotokollat til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget vedrørende revision af Københavns Kommunes regnskab 2007 på beskæftigelsesområdet af 30. september 2008.

Morten Binder

/ Thomas Thellersen Børner

bilag

[Bilag 1: Revisionsprotokollat til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget vedrørende revision af Københavns Kommunes regnskab 2007 på beskæftigelsesområdet af 30. september 2008.](#)

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets beslutning den 13.11.2008

1. at blev taget til efterretning og 2. at blev godkendt.

B, F og Ø havde følgende protokolbemærkning:

Radikale, SF og Enhedslisten konstaterer at der fortsat er kritik fra Revisionsdirektoratet. Det er især særdeles kritisk at der ikke er styr på personsager. Vi forventer at borgmesteren sikrer at borgerne behandles korrekt, ordentligt og fair når de møder den offentlige forvaltning.

Revisionsprotokollat
til
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget
vedrørende
Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

**Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for
2007 på beskæftigelsesområdet**

30. september 2008

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet	2
II. Den udførte revision.....	4
A. Opfølgning af revisionen af tidligere år	5
Revisionsbetænkningen for 2006.....	5
Beskæftigelsesministeriets bemærkninger til revisionen af 2006.....	8
B. Intern kontrol.....	12
Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller.....	12
Undersøgelser udført af Den Interne Kontrol	15
IT-anvendelsen.....	16
Sammenfattende vurdering af den interne kontrol.....	17
C. Temarevision 2007.....	17
D. Revision af personsager	20
Stikprøvens omfang og udvælgelse	20
Kontanthjælp.....	20
Kontanthjælp flygtninge.....	22
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere.....	22
Løntilskud mv.	26
Orlovsydelse	26
Syge- og barselsdagpenge.....	27
Delpension.....	27
Løntilskud til offentlige arbejdsgivere mv.....	27
Servicejob.....	27
Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering	28
III. Særlige kontrolarbejder	29
Midler til de lokale beskæftigelsesråd	29
Opgørelser af statsrefusion for 2007	29

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af 3 følgende rubriceringer:

- Revisionsbemærkninger. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- anbefalinger. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentarer. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal i oktober 2008 træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal endvidere følge op på, om de besluttede foranstaltninger bliver implementeret på rette måde og i rette tid.

Dette sker bl.a. ved Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens forelæggelse af en midtvejsopfølgning i januar-februar 2009, hvor der tages udgangspunkt i dette revisionsprotokollat og besvarelsen heraf samt i Revisionsudvalgets bemærkninger i Revisionsbetænkningen (behandles af Borgerrepræsentationen i december 2008).

Revisionsdirektoratet foretager opfølgning på tiltagene og rapporterer herom i beskæftigelsesberetningen for 2008 til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget. Udvalget behandler dette i august 2009.

Revisionsbemærkninger

1. Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at der er påvist mangler i de interne kontroller, herunder at der for 2007 ikke har været gennemført ledelsestilsyn i fuldt omfang. Direktoratet forventer, at retningslinierne for ledelsestilsyn fuldt ud efterleves fremover, og at Kvalitetskontrolenhedens fokus er rettet herpå. (Der henvises til side 17).
2. Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt. Det foreslås, at forvaltningen sætter øget fokus på at styrke sagsbehandlingen. (Der henvises til side 28).
3. Revisionsdirektoratet skal henstille, at procedurer og beregningsmetoder, som anvendes ved opgørelsen af de taloplysninger, der indgår refusionsopgørelserne, dokumenteres i skriftlige forretningsgange, samt at der sker en kvalitetssikring af de oplyste beløb. (Der henvises til side 31).

II. Den udførte revision

2. Revisionsdirektoratet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen) foretaget en gennemgang af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens forretningsgange og personsager inden for følgende områder:

- Lov om aktiv socialpolitik (aktivloven).
- Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.
- Lov om dagpenge ved sygdom og fødsel.
- Lov om delpension.
- Lov om børnepasningsorlov.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens refusionsberettigede udgifter på området har ifølge "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – Endelig restafregning 2007" udgjort følgende:

	Mio. kr.
Aktivlov, servicelov og beskæftigelseslov	3.463,5
Pensioner mv. (ATP-bidrag for kontanthjælp mv.)	29,7
Dagpenge mv.	2.094,5
Delpension mv.	<u>15,9</u>
Udgifter i alt.....	<u>5.603,6</u>

I afsnit II om den udførte revision redegøres der i afsnit A for opfølgningen af revisionen af 2006. I afsnit B omtales Revisionsdirektoratets vurdering af forvaltningens interne kontrol, og i afsnit C og D redegøres der for den særlige temarevision for 2007 og revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og rubricering af fejl. I afsnit III omtales særlige kontrolarbejder.

3. Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og førnævnte bekendtgørelse. Revisionen er således udført i overensstemmelse med god offentlig revisionssskik.

A. Opfølgning af revisionen af tidligere år

Revisionsbetænkningen for 2006

4. Revisionsdirektoratet fandt det stærkt beklageligt, at revisionen af de interne kontroller havde vist væsentlige mangler i udførelsen af interne kontroller, herunder manglende udførelse af ledelsestilsyn i 2006. Vi foreslog, at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget sikrede de fornødne ressourcer og kompetencer til udførelsen af forvaltningens interne kontroller, jf. revisionsbetænkningen for 2006, bilag 1, s. 615.

Ifølge betænkningen tog Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen bemærkningen til efterretning. Alle enheder har i 2007 udarbejdet forretningsgange for de lokale ledelsestilsyn. Ledelsestilsynet udføres på strategisk udvalgte områder som løn, regnskab og borgersager.

Forvaltningen har overfor den lokale ledelse indskærpet, at ledelsestilsynet skal gennemføres, og den interne kontrol vil fremadrettet stille krav om, at de lokale enheder indberetter resultatet af tilsynet, ligesom den interne kontrol selv vil udtage månedlige stikprøver af sager på udvalgte områder.

Ifølge revisionsbetænkningen fandt Revisionsudvalget det stærkt beklageligt, at der forelå væsentlige mangler i forvaltningens interne kontrol.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har foretaget en midtvejsopfølgning af sagen den 28. februar 2008 (BIU 34/2008). Det fremgår heraf, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har styrket den interne kontrol ved at etablere en selvstændig enhed pr. 1. januar 2008 – Kvalitetskontrolenheden – med 5 medarbejdere. Der er samtidig indført et skærpet lokalt ledelsestilsyn, som udgør det centrale element i den interne kontrol. Det indebærer, at de lokale enheder hver måned skal udtage og gennemgå stikprøver af sager på alle væsentlige sagsområder. Resultatet af de lokale stikprøveprøvekontroller skal samtidig rapporteres til den nye Kvalitetskontrolenhed med

henblik på styrket central opfølgning. Kontrollerne retter sig mod de helt centrale opgavefelter i forvaltningen, hvor der kontrolleres for, om der fx er taget de nødvendige sagsbehandlingsskridt, truffet afgørelser på rette tidspunkt og ud fra rette grundlag osv.

Resultaterne af det lokale ledelsestilsyn påtænkes offentliggjort i forvaltningens ledelsesinformationssystem, således at det er muligt at se udviklingen i resultaterne for de enkelte enheder, ligesom sammenligning på tværs bliver mulig.

Gennemførelse og resultaterne af de lokale ledelsestilsyn vil fremadrettet være et centralt tema i de lokale ledelsesudviklingssamtaler.

5. Revisionsdirektoratet fandt anledning til at udtale kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af sygedagpengeområdet som følge af manglende opfølgning i alle de udvalgte revisionsager. Forvaltningen havde allerede i 2006 hensat 60 mio. kr. til imødegåelse af manglende statsrefusion. Forvaltningen havde foretaget en samlet berigtigelse af refusion på i alt 67,1 mio. kr., jf. revisionsbetænkningen, bilag 1, s. 615.

Ifølge revisionsbetænkningen tog Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen bemærkningen til efterretning. En hovedproblemstilling på sygedagpengeområdet er, at sagsniveauet er meget højt og præget af en konjunkturelt betinget høj tilgang siden 2004/2005. Det blev konstateret i efteråret 2006, at forvaltningens opfølgning ikke var tilstrækkelig og derefter blev der iværksat en handleplan for at øge opfølgingsniveauet, ligesom der blev tilført ekstra ressourcer til området.

Ved udgangen af 2006 var der fortsat en udfordring på sygedagpengeområde, og der blev herefter iværksat en række initiativer med hovedtemaer omkring hjælp fra eksterne aktører, ny organisering, bedre produktions- og sagsstyring samt medarbejderrekruttering. Opfølgingsniveauet lå siden maj måned over det nødvendige niveau for at opnå rettidighed.

Ifølge forvaltningens redegørelse bygger revisionens undersøgelse på en undersøgelse af 20 sager, hvor der i større eller mindre omfang er konstateret fejl i de 17. Revisionen havde drøftet de refusionsmæssige konsekvenser af dette med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Revisionsdirektoratet fremlagde i beretningen en metode til

beregning af en mulig berigtigelse. Forvaltningen ville på den baggrund berigtige 67,1 mio. kr. i forbindelse med den endelige restafregning for 2006.

Revisionsudvalget fandt anledning til at udtale alvorlig kritik af den manglende overholdelse af lovgivningen, som har medført et stort økonomisk tab for kommunen.

Det fremgår af Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets midtvejsopfølgning den 28. februar 2008 (BIU 34/2008), at udvalget i 2007 løbende er blevet orienteret om status på sygedagpengeområdet.

Der fremgår endvidere, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i 2007 har fokuseret på en tidlig opfølgningsindsats i sygedagpengesager. Fokus har især været på opfølgning i sager med en varighed på 9-52 uger med henblik på at forebygge, at de udvikler sig til langvarige sager. Endvidere er rettidig opfølgning i disse sager en betingelse for, at kommunen kan hjemtage statsrefusion af sygedagpengeudgifterne.

Ved udgangen af 2007 blev opfølgningen gennemført rettidigt i forhold til lovens krav i ca. 90 % af sagerne under 52 uger. Der arbejdes fortsat på at få rettidigheden så tæt på 100 % som muligt også i sager over 52 uger. I den forbindelse er arbejdsgangen omkring indkaldelsen til 1. gangssamtaler omlagt fornyelig og forventningen er, at det vil forbedre rettidigheden endnu mere. I forhold til 2006 er således sket en meget væsentlig forbedring i 2007 af opfølgningsindsatsen, og dermed er risikoen for et større refusionstab i 2007 reduceret væsentligt. Det blev oplyst, at forvaltningen af forsigtighedshensyn havde budgetteret med et refusionstab på 20 mio. kr. i 2007 på sygedagpengeområdet.

I 2008 er igangsat en ekstraordinær indsats med henblik på at nedbringe antallet af langvarige sager. Såvel i 2008 som 2009 er der afsat midler svarende til ca. 20 nye medarbejdere til formålet. Den ekstraordinære indsats skal bidrage til, at antallet af sager bliver nedbragt, hvilket kan bidrage til at forbedre mulighederne for at lægge den rette intensitet og reducere sagsvarigheden så meget som muligt. Udfordringen i 2008 bliver, at intensivere indsatsen i forhold til sager over 52 uger samtidig med at den positive udvikling i opfølgningen på sager under 52 uger fastholdes.

6. Revisionsdirektoratet fandt det stærkt beklageligt, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen generelt fortsat var højt. Direktoratet foreslog, at forvaltningen satte

øget fokus på at styrke sagsbehandlingen samt fortsat udfører en årlig kontrol med udbetalinger af kontanthjælp til flygtninge. Direktoratet forventede, at forvaltningen over for Beskæftigelses- og Integrationsudvalget ville redegøre for den løbende opfølgning på nedbringelsen af fejl.

Ifølge betænkningen tog Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen bemærkningen til efterretning. Det blev oplyst, at forvaltningen har store forventninger til, at forvaltningens arbejdsgangsportaler vil medvirke til at sikre en mere ensartet og korrekt sagsbehandling. Arbejdsgangsportalerne blev idriftsat ultimo 2006 og er udviklet væsentligt siden.

Forvaltningen har samtidig udviklet et uddannelsesprogram for frontmedarbejdere, som generelt vil medvirke til at løfte kompetenceniveauet i forvaltningen. Forvaltningen vil igangsætte en samlet kampagne for bedre datakvalitet med bl.a. styrket uddannelse i systemanvendelsen og hyppigere og mere systematisk kontrol af, at registreringer i vore systemer foretages på en ensartet og retvisende måde.

Der vil i forbindelse med det lokale ledelsestilsyn og den interne kontrolenheds arbejde blive fulgt op på, at det forventede kvalitative løft i sagsbehandlingen også finder sted.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger til revisionen af 2006

7. Beskæftigelsesministeriet har i brev af 6. maj 2008 meddelt de bemærkninger, som gennemgangen af revisionsbetænkningen om revision af Københavns kommunes regnskaber for 2006 på Beskæftigelsesministeriets områder med statsrefusion har givet anledning til. Det fremgår heraf bl.a.:

Beskæftigelsesministeriet fandt det ikke tilfredsstillende, at kommunen fortsat ikke fuldt ud har udarbejdet forretningsgange eller på udvalgte områder ikke efterlever egne forretningsgange, herunder bl.a. vedrørende ledelsestilsyn og regnskabspraksis. Ministeriet deler revisors anbefaling om, at forvaltningen på ovennævnte områder skal udarbejde ajourførte forretningsgange og påse, at disse følges.

Ministeriet forventede, at de manglende statusafstemninger på ministeriets område er foretaget, og ministeriet anmodede kommunen om at fremsende erklæring herom inden en måned.

Ministeriet bad samtidig kommunen redegøre for hvilke tiltag, der er iværksat til at sikre, at kommunen fremover foretager løbende afstemninger og afstemninger i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Særlige forhold

Ministeriet deler revisors anbefaling om, at forvaltningen sikrer en klar opgave- og ansvarsfordeling for håndtering af bedragerisager.

Særlig gennemgang af fleksjobområdet

Revisionsdirektoratet udarbejder et særskilt revisionsprotokollat om revisionen af fleksjobområdet for 2007, der også indeholder en opfølgning af ministeriets bemærkninger.

Regnskabsaflæggelse og restafregning af refusion

Ministeriet støttede revisors anbefaling om, at kommunen sikrer, at der foreligger dokumenterede forretningsgange og beregningsmetoder, samt at der fremadrettet sker en kvalitetssikring af de indberettede beløb i forbindelse med hjemtagelsen af refusion.

Opfølgning på beretning for 2005

Beskæftigelsesministeriet noterede sig, at der er fulgt op på de bemærkninger, som ministeriet havde i forhold til revisionsberetningen for 2005.

Gennemgang af personsager

Det er Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at der er for mange sagsområder med væsentlige fejl, og ministeriet forventede, at kommunen tilvejebringer den nødvendige kvalitet i sagsbehandlingen.

Ministeriet noterede sig i den forbindelse, at også revisor har beklaget, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen generelt fortsat er højt, og at revisor anbefalede forvaltningen at sætte øget fokus på at styrke sagsbehandlingen.

Ministeriet bad på den baggrund kommunen om inden en måned at redegøre for hvilke initiativer, der er eller bliver iværksat med henblik på at rette op på sagsbehandlingen inden for områderne med væsentlige fejl.

Beskæftigelsesministeriet går ud fra, at kommunen har rettet samtlige fejl, og at revisor har påset, at der er sket behørig udbetalings- og refusionsmæssig berigtigelse i de sager, hvor dette har været påkrævet.

Revisionsdirektoratet har påset, at der er foretaget refusionsmæssig berigtigelse af de sager med fejl, der blev omtalt i beskæftigelsesberetningen for 2006.

Manglende opfølgning på sygedagpengeområdet

Vedrørende sygedagpengeområdet noterede ministeriet sig, at revisor havde anført, at der i flere sager ikke er foretaget kontinuerlig lovpligtig opfølgning.

Det fremgår af revisionsberetningen, jf. siderne 637-638, at kommunen vurderer, at en revisionsgennemgang af 18 sager ud af et samlet antal refusionsberettigede sager på 3.500 giver en betydelig usikkerhed i opgørelsen af refusionstab. På baggrund heraf har kommunen foretaget en reduktion af refusionstab på 20 procent af det samlede udgiftsomfang.

Ministeriet fandt ikke, at kommunens metodiske fremgangsmåde vedrørende den skønsmæssige beregning af det samlede refusionstab fremstår retvisende. Såfremt forvaltningen mener, at stikprøven er for lille, bør forvaltningen aftale med revisor, at en større stikprøve udtages med henblik på en retvisende skønsmæssig opgørelse.

Det var samlet set ministeriets opfattelse, at der fortsat udestår endelig refusionsmæssig berigtigelse på sygedagpengeområdet. Ministeriet anmodede derfor om, at kommunen foretager en genberegning af den refusionsmæssige betydning af kommunens manglende opfølgning på sygedagpengeområdet, og at berigtigelse foretages, og at revisor påser dette.

Sammenfatning

Ministeriet forventede indenfor en måned at modtage en erklæring om, at de manglende statusafstemninger på ministeriets område nu er foretaget, en redegørelse om hvilke tiltag, der er iværksat til at sikre, at kommunen fremover foretager løbende afstemninger og afstemninger i forbindelse med regnskabsafslutningen, en redegørelse for hvilke initiativer, der er eller bliver iværksat med henblik på at rette op på sagsbehandlingen inden for områderne med væsentlige fejl.

Ministeriet forventede ligeledes, at kommunen foretager en genberegning af den refusionsmæssige betydning af kommunens manglende opfølgning på sygedagpengeområdet, og at berigtigelse foretages, samt at revisor påser dette.

Endelig forventede Beskæftigelsesministeriet, at kommunen følger revisors anbefalinger omkring ajourførte forretningsgange og sikring af, at etablerede forretningsgange efterleves, herunder vedrørende ledelsestilsyn og regnskabspraksis.

Beskæftigelsesministeriet forventede, at det vil fremgå af næste års beretning i hvilket omfang, der er fulgt op på ministeriets bemærkninger.

Ministeriet understregede, at det er en forudsætning for at få udbetalt statsrefusion, at der foretages en korrekt sagsbehandling. Det er borgerrepræsentationens ansvar, at kommunen overholder lovgivningen, og at der er den fornødne kvalitet i sagsbehandlingen.

8. Beskæftigelsesministeriet har – på baggrund af Københavns Kommune svar af 27. juni 2008 af ministeriets brev af 6. maj 2008 – i et brev af 1. juli 2008 bl.a. meddelt Københavns Kommune følgende:

Ministeriet noterer sig, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen finder, at der med tiltagene er skabt grobund for en bedre kvalitet og en lovmedholdig sagsbehandling

fremadrettet, og forvaltningen forventer, at resultaterne vil vise sig henover perioden 2007 til 2009.

Ministeriet vil i den konkrete sag på sygedagpengeområdet acceptere en skønsmæssig berigtigelse frem for en gennemgang af samtlige sager, såfremt den skønsmæssige berigtigelse sker uden stikprøvekorrektion.

Dermed antager ministeriet, at den manglende opfølgning i den udtagne stikprøve er repræsentativt for det samlede antal sygedagpengesager. Dette svarer ifølge oplysningerne fra kommunen til, at der sker en berigtigelse af yderligere 16,8 mio. kr. (9,9 mio. kr.+ 6,9 mio. kr.) udover de 67,1 mio. kr. , som kommunen allerede har berigtiget. Ministeriet finder således ikke, at der er belæg for at antage, at en eventuel stikprøvekorrektion vil være negativ svarende til en reduktion (frem for forøgelse) af det gennemsnitlige antal uger, jf. de af Københavns Kommune skitserede alternative opgørelsesmetoder.

Ministeriet vil følge op på ovenstående forhold i næste års revisionsberetning.

Revisionsdirektoratet har påset, at der i den endelige refusionsopgørelse for 2007 er foretaget berigtigelse af de yderligere 16,8 mio. kr., i alt 83,9 mio. kr.

B. Intern kontrol

Forretningsgange og forvaltningens udførelse af kontroller

9. Revisionsdirektoratet har gennemgået de væsentligste elementer i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens interne kontrol. Vurderingen heraf danner grundlaget for den efterfølgende revision af personsager, idet vurderingen giver en indikation af risikoen for fejl.

Forvaltningens interne kontrol omfatter forvaltningens kontrolmiljø, forvaltningens risikovurderingsproces, kommunikation, etablerede kontroller samt overvågningen og opfølgningen heraf.

Revisionsdirektoratet foretager en samlet vurdering af den interne kontrol, og på baggrund heraf udvælges de væsentligste kontroller til gennemgang. Direktoratet har således gennemgået forvaltningens forretningsgange for og udførelsen af kontrol af borgersager, kontrol af alternative modtagere, kompetenceskemaer og ledelsestilsyn, idet disse elementer vurderes som de væsentligste områder i forvaltningens interne kontrol.

De centrale kontrolopgaver blev i 2007 udført af Den Interne Kontrol. Kvalitetskontrollenheden er etableret pr. 1. januar 2008. Der gennemføres årligt temaundersøgelser af områder, hvor det vurderes, at der er risiko for fejl i sagsbehandling eller procedurer. Direktoratet har inddraget notater og anden rapportering i vurderingen af den interne kontrol.

I de følgende redegøres der for gennemgangen af de væsentligste kontroller.

Kontrol af KMD Aktiv & Udbetaling: Borgersager

10. Kontrollen af KMD Aktiv – borgersager er en stikprøvevis efterfølgende kvalitetskontrol, hvor 5 % af alle nye sager kontrolleres. Kontrollen foretages kun i Ydelsesservice Krumtappen. Ydelsesservice – Regnskab fastlægger udvælgelsesmetode og udvælger 5 % af de sager, der fremgår af et dataudtræk for nye borgersager. Lister over de udvalgte sager sendes til Ydelsesservice Krumtappen, hvor det kontrolleres, at der er en reel sag bag den enkelte oprettelse i KMD Aktiv. Listen påtegnes med dato og initialer som dokumentation for, at kontrollen er udført. Ifølge forretningsgangen skal der ved konstatering af fejl, gives meddelelse til sagsbehandler og pågældende teamchef. Når kontrollen er udført, tilbagesendes listerne til ydelseschefen til brug for ledelsestilsynet.

Revisionsdirektoratet har gennemgået den udførte kontrol af KMD-Aktiv & Udbetaling – borgersager på Ydelsesservice Krumtappen.

Ydelsesservice Krumtappen har oplyst, at 5 % kontrollen løbende var blevet udført i 2007, og at listerne efterfølgende blev sendt til Ydelsesservice – Regnskab.

Revisionsdirektoratet har konstateret, at kontrolmaterialet på Ydelsesservice – Regnskab ikke var fuldstændigt. Det var derfor ikke muligt at efterprøve, om kontrollen var udført i henhold til retningslinierne.

Kontrol af KMD Aktiv & Udbetaling: Alternative modtagere

11. Kontrollen af Alternative modtagere er en 100 % kontrol af, at der ikke sker uautoriseret brug af alternative modtagere. Kontrollen foretages på grundlag af kontrollisterne KMD Udbetaling og SS080. Kontrollen foretages kun i Ydelsesservice Krumtappen.

Revisionsdirektoratet har gennemgået listen KMD Udbetaling for november 2007, og der blev ikke konstateret fejl og mangler.

Gennemgangen af listerne SS080 for andet halvår 2007 viste, at der i enkelte tilfælde ikke var markeret for den udførte kontrol. Endvidere forekom der tilfælde, hvor kontrollanten havde gjort sagsbehandler opmærksom på, at den alternative modtager skulle oprettes i KMD Aktiv inden næste udbetaling, men at dette ikke var sket. Pågældende ydelsesmodtager optrådte derfor igen på liste SS080 næste gang, der blev foretaget udbetaling til pågældende. Ydelsesservice har efterfølgende ændret forretningsgangsbeskrivelsen, så centerchefen orienteres tillige med teamchef, når en medarbejder i gentagelsestilfælde benytter systemet uautoriseret.

Kompetenceskemaer

12. Revisionsdirektoratet har på Ydelsesservice Krumtappen og Jobcentrene Musvågevej, Nyrupsgade og Skelbækgade stikprøvevist påset, at der er udarbejdet kompetenceskemaer for medarbejderne i henhold til retningslinierne herfor.

Revisionsdirektoratet kunne konstatere, at Ydelsesservice Krumtappen, Musvågevej og Nyrupsgade havde udarbejdet kompetenceskemaer i overensstemmelse med forretningsgangen. Der forelå ikke kompetenceskemaer i Jobcenter Skelbækgade.

Undersøgelser udført af Den Interne Kontrol

13. Den Interne Kontrol har ikke for 2007 gennemført undersøgelser af procedurer og sagsbehandling for de udgiftsområder, som er omfattet af Beskæftigelsesministeriets ressortområde. Der er dog iværksat en række generelle tiltag, som har betydning for administrationen af området, herunder har der bl.a. været fokus på, at de decentrale enheder har fået udarbejdet nye forretningsgange for ledelsestilsynet.

Kontrol af ledelsestilsyn

14. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har udarbejdet et nyt koncept for ledelsestilsyn, jf. udvalgets midtvejsopfølgning den 28. februar 2008.

Revisionsdirektoratet vurderer, at disse retningslinier, såfremt de efterleves, er tilstrækkelige til at tilvejebringe ledelsen den fornødne indsigt med kvaliteten i sagsbehandlingen. Kvalitetskontrollenheden blev som tidligere nævnt først etableret pr. 1. januar 2008. Forvaltningen har oplyst, at Den Interne Kontrol i 2007 har registreret de indkomne ledelsestilsyn, ligesom Den Interne Kontrol måned for måned har rykket for de udeblevne tilsyn.

Med etableringen af Kvalitetskontrollenheden er der indført et Nyt Ledelsestilsyn, der har til formål at måle beskaffenheden af det aktuelle arbejde på de lokale centre holdt op mod de konkrete kvalitetsstandarder, der er udtrykt i de gældende lovgivninger på området og dermed give mulighed for afdækning af forbedringspotentialer.

Det ny Ledelsestilsyn består af to dele: En almindelig del og en særlig del.

I den almindelige del af ledelsestilsynet fastsættes undersøgelsens fokus suverænt af den centrale Kvalitetskontrolenhed og ansvaret for gennemførelsen er placeret hos de lokale teamchefer.

I den særlige del af ledelsestilsynet fastsættes undersøgelsens fokus af de lokale teamchefer der også har ansvaret for tilsynets gennemførelse.

Revisionsdirektoratet konstaterede, at kontrolmaterialet hos Ydelsesservice – Regnskab var ufuldstændigt. Ydelsesservice – Regnskab har efterfølgende foretaget en reetablering af materialet, således at der foreligger et ledelsestilsyn for 3. kvartal 2007.

I jobcenter Musvågevej var ledelsestilsynet for 3. kvartal 2007 ikke fuldstændigt og tilsynet for 4. kvartal 2007 var ikke foretaget. I jobcenter Nyrupsgade var der kun foretaget ledelsestilsyn for 3. kvartal 2007.

IT-anvendelsen

15. I henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen skal revisionen ved revisionsbesøg i løbet af året bl.a. efterprøve om kommunens anvendelse af edb-systemer i tilknytning til sagsbehandling mv. er hensigtsmæssig og betryggende.

Revisionsdirektoratet har efterprøvet – bl.a. gennem en test af kontroller samt ved revision af personsager – at der for anvendelsen af edb-systemer er etableret betryggende og dokumenterede interne kontroller.

Det er påset, at der for KMD Aktiv, der driftsafvikles af KMD, foreligger revisorerklæring.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret tilfælde, hvor anvendelse af IT-systemer ikke er sket i overensstemmelse med revisions- og regnskabsbekendtgørelsen samt kommunens interne retningslinier for IT-anvendelsen.

Sammenfattende vurdering af den interne kontrol

16. Revisionsdirektoratets gennemgang af den interne kontrol har påvist mangler i udførelsen heraf. Dette har især været tilfældet for udførelsen af ledelsestilsyn.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det utilfredsstillende, at der er påvist mangler i de interne kontroller, herunder at der for 2007 ikke har været gennemført ledelsestilsyn i fuldt omfang. Direktoratet forventer, at retningslinierne for ledelsestilsyn fuldt ud efterleves fremover, og at Kvalitetskontrolenhedens fokus er rettet herpå.

C. Temarevision 2007

17. Arbejdsmarkedsstyrelsen har meddelt kommunalbestyrelserne og de kommunale revisorer, at der for 2007 skal gennemføres en temarevision på sygedagpengeområdet. Baggrunden herfor og de nærmere retningslinier for temarevisionen fremgår af Arbejdsmarkedsstyrelsens brev af 18. december 2006.

Det er formålet med temarevisionen at skabe klarhed over, om Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens pligt til at foretage ny visitation og opfølgning i sygedagpengesager er overholdt, samt om sygedagpengelovgivningen i øvrigt er overholdt.

Temarevisionen omfatter såvel en generel gennemgang af forvaltningens tilrettelæggelse af administrationen af sygedagpengeområdet som et antal sager hvor der udbetales sygedagpenge.

For så vidt angår den generelle gennemgang af administrationen er det kontrolleret, om der foreligger forretningsgange, der beskriver og vejleder om fremgangsmåden ved behandling af sygedagpenge, herunder samarbejde med virksomheder, praktiserende læger, andre sektorer i den kommunale forvaltning mm.

For så vidt angår revisionen af forretningsgange og forvaltningens udførelse af interne kontroller henvises til afsnit B.

Revisionsdirektoratets gennemgang af forvaltningens administration af sygedagpenge viste, at forvaltningens initiativer med bl.a. eksterne aktører, ny organisering, bedre produktions- og sagsstyring samt medarbejderrekruttering har betydet, at sagsbehandlingen herunder opfølgningen er forbedret. Forbedringen af opfølgningen er sket gradvist hen over 2007. Den manglende rettidighed i opfølgningen ligger primært i 1. kvartal 2007. I den periode har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget afholdt udgifter på 40 mio. kr. til sygedagpenge uden at hjemtage statsrefusion. Dette er sket med baggrund i forvaltningens opgørelser over opfølgningsniveauet på tidspunktet. Siden 1. april 2007 har opfølgningsniveauet ifølge Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens opgørelser ligget på et niveau, der sandsynliggør en rettidig opfølgning.

Endvidere har etableringen af forvaltningens arbejdsgangsportal medvirket til, at sikrekorrekt behandling af sygedagpenge.

Fokus for revisionen af enkeltsagerne har været rettet mod følgende:

- Foreligger der dokumentation for, at der er foretaget anmeldelse, visitation og opfølgning.
 - Har kommunen udsendt oplysningsskema umiddelbart efter anmeldelsen.
 - Er skemaet modtaget rettidigt retur.
 - Har kommunen visiteret sagen umiddelbart efter modtagelsen af oplysningsskemaet.
 - Er der foretaget opfølgning inden 8 uger fra 1. sygedag.
 - Er der efterfølgende foretaget opfølgning mindst hver 8. uge/4. uge for kategori 2.
 - Er der foretaget revisitation ved hver opfølgning.
- Fremgår det af sagen, at der vedrørende opfølgning er:
 - Udarbejdet opfølgningsplan senest som opfølgning på 2. opfølgning.
 - Er der i opfølgningsplanen sat fokus på arbejdsfastholdelse og kortest muligt fravær.

Revisionen har omfattet 25 sager fordelt på 17 sager med en varighed under 52 uger og 8 sager med varighed over 52 uger.

Der blev konstateret følgende:

- I 7 sager har forvaltningen udsendt oplysningsskema senere end kravet på 2 dage efter anmeldelsen, jf. forvaltningens interne retningslinier.
- I 5 sager var oplysningsskema ikke modtaget retur rettidigt.
- I 3 sager var sagen ikke visiteret umiddelbart efter modtagelsen af oplysningsskema.
- I 15 sager var der ikke sket opfølgning inden 8 uger fra 1. sygedag (For sen opfølgning 195 dage i 2006 og 465 dage i 2007).
- I 8 sager var flere af de efterfølgende opfølgninger ikke sket mindst hver 8. uge/4. uge (For sen opfølgning 161 dage i 2006 og 700 dage i 2007). Der er alene medregnet manglende opfølgning indtil varighed indtræffer ved 52 uger eller indtil 31. december 2007.
- I 6 sager var der ikke sket revisitation ved hver opfølgning.
- I alle 25 sager var der udarbejdet opfølgningsplan ved 1. opfølgning.
- I de sager, hvor det har været relevant at fokusere på arbejdsfastholdelse er dette sket tillige med, at der i alle sager har været fokus på kortest muligt fravær.

15 sager, hvor der burde have været foretaget opfølgning i 2007, er rubriceret som fejl med refusionsmæssig betydning. Heraf er der i 2 af sagerne også manglende opfølgning i 2006.

Endvidere blev der i 4 sager konstateret manglende opfølgning før 2007. Da der er foretaget fornøden berigtigelse af statsrefusionen for tidligere år, er disse sager ikke medtaget i rubriceringen af fejl.

For de reviderede sager har Revisionsdirektoratet beregnet den refusionsmæssige betydning som følge af manglende opfølgning i 2007 til 284.176 kr. (dagpengesatsen gange antal uger, hvor der ikke er foretaget opfølgning, gange refusionssatsen på 50 %).

D. Revision af personsager

Stikprøvens omfang og udvælgelse

18. Revisionsdirektoratets udvælgelse af personsager på beskæftigelsesområdet er foretaget dels på grundlag af udtræk fra PNR-basen for 2007, som bl.a. indeholder alle udbetalte ydelser, dels på udvælgelse af forskellige typer ydelser fra de af forvaltningen anmeldte beløb på den foreløbige restafregning for 2007, jf. VM's autoriserede kontoplan. Ved udvælgelsen er der lagt særlig vægt på nyetablerede sager. Gennemgangen har også omfattet udgifter til udlændinge, hvor der modtages særlig refusion, jf. revisionsbekendtgørelsens kapitel 7.

Sagerne er gennemgået med henblik på at kontrollere:

- Om lovgivningen overholdes.
- Om forretningsgange overholdes.
- Om sagerne korrekt er optaget i refusionsopgørelsen til staten.

Revisionsdirektoratet har gennemgået 51 sager, fordelt på Ydelsesservice Krumtappen og Barsel og jobcentrene Musvågevej, Nyrupsgade og Skelbækgade.

Kontanthjælp

19. Gennemgangen har omfattet 14 personsager på Ydelsesservice Krumtappen på VM-konto 5.57.73.01 Kontanthjælp fordelt på følgende grupperinger i den autoriserede kontoplan:

- Gruppering 013 kontanthjælp til forsørgere og starthjælp til gifte og samlevende fyldt 25 år (§ 25 i LAS).
- Gruppering 016 særlig støtte (§ 34 i LAS).
- Gruppering 017 løbende hjælp til visse persongrupper (§ 29 i LAS).
- Gruppering 018 kontanthjælp til ikke forsørgere og starthjælp til enlige fyldt 25 år (bl.a. § 25 i LAS).
- Gruppering 019 kontanthjælp til personer fyldt 60 år uden ret til social pension og asylansøgere (§§ 25a, 27 og 27a i LAS).

- Gruppering 020 kontanthjælp og starthjælp til unge mv. (bl.a. § 25 i LAS).
- Gruppering 091 tilbagebetaling af hjælp ydet med 35 % refusion (§§ 91, 93 og 94 i LAS og § 111 i LAB samt § 164 i SL).
- Gruppering 092 tilbagebetaling af hjælp ydet med 50 % refusion (§§ 91, 93 og 94 i LAS og § 111 i LAB samt § 164 i SL).

Der er foretaget fravalg af grupperingerne 093 og 094, tilbagebetaling af terminsydelser mv. med henholdsvis 35 % og 50 % refusion (§ 92 i LAS), gruppering 095, tilbagebetaling af løbende hjælp til visse persongrupper (§ 29 i LAS) og gruppering 096, efterbetaling af udgifter til kontanthjælp mv. vedrørende perioden før 1. juli 2006. Fravalget er begrundet i, at der ikke var bogført udgifter på grupperingerne.

Revisionen har hovedsageligt været baseret på en gennemgang af den elektroniske journal for de enkelte udvalgte personnumre. Endvidere er der foretaget en gennemgang af sagerne i Ydelsesservice Krumtappen.

Ved revisionen blev konstateret følgende:

Fejlagtig registrering/kontering

I 2 sager fremgik det, at borgerne var i aktivering. De udbetalte ydelser var fejlagtig konteret på en konto for almindelig kontanthjælp med 35 % statsrefusion, men burde være konteret på en konto for forsørgelse af personer i tilbud, hvor der er 65 % statsrefusion.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har oplyst, at der på baggrund af Jobcentrenes kvalitetssikring af registreringerne i Komma sammenholdt med konteringerne i KMD Aktiv ultimo 2007 centralt er foretaget ompostering mellem konti med henholdsvis 35 % og 65 % statsrefusion.

Revisionsdirektoratet har konstateret, at kun den ene sag er omfattet af omposteringen.

En sag er rubriceret som fejl med eventuel refusionsmæssig betydning.

Kontanthjælp flygtninge

20. Revisionen har omfattet 2 sager på VM-Konto 5.57.74 kontanthjælp vedrørende visse grupper af flygtninge fordelt på følgende grupperinger i den autoriserede kontoplan:

- Gruppering 004 hjælp til uledsagede flygtningebørn og handicappede flygtninge med 100 % refusion (LAS §§ 25, 25a, 26, 27, 27a, 34 og LAB § 63).

Der var ikke bogført væsentlige beløb på gruppering 006 og 092 under VM-Konto 5.57.74, hvilket er begrundelsen for fravalget af disse grupperinger.

I 2 sager er der tale om uledsagede flygtningebørn eller handicappede flygtninge.

Der blev ikke konstateret fejl i sagerne.

Aktiverede kontanthjælpsmodtagere

21. Revisionen har omfattet 13 personsager på Ydelsesservice Krumtappen på VM-konto 5.57.75.01 Aktiverede Kontanthjælpsmodtagere, fordelt på følgende grupperinger i den autoriserede kontoplan:

- Gruppering 004 særlig støtte (§ 34 i LAS).
- Gruppering 007 godtgørelse (§ 83 i LAB).
- Gruppering 010 forsørgelse af personer i tilbud efter kap. 10 og 11 (§§ 38, stk. 2 og 45, stk. 2 og 3 i LAB).
- Gruppering 011 løntilskud til personer i tilbud (kap. 12 i LAB).
- Gruppering 012 hjælp til opkvalificering, hjælpemidler og introduktion (§§ 99, 100 og 101 i LAB).
- Gruppering 014 kontanthjælp og starthjælp under forrevalidering (§§ 25, 25a og 26, stk. 5, jf. §§ 46, stk. 1, 3. pkt. og 47, stk. 4 og 5 i LAS).

Der er foretaget fravalg af grupperingerne 093 og 094, tilbagebetaling med henholdsvis 50 % og 65 % refusion (kap. 12 i LAS) og gruppering 096, efterbetaling af udgifter til aktiverede kontanthjælpsmodtagere mv. vedr. perioden før 1. juli 2006. Fravalget er dels

begrundet med at der ikke var bogført udgifter på grupperingerne dels at udgifterne er af mindre økonomisk betydning.

Revisionen er hovedsageligt baseret på en gennemgang af den elektroniske journal for de enkelte udvalgte personnumre. Endvidere er der foretaget en gennemgang af sagerne i Ydelsesservice Krumtappen.

Ved revisionen blev konstateret følgende:

Fejlkontering

I 7 sager var borgerne ikke i aktivering. De udbetalte ydelser er derfor fejlagtigt konteret på konti for ydelser med 65 % statsrefusion, men burde være konteret på konti for almindelig kontanthjælp med 35 % statsrefusion

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har oplyst, at der på baggrund af Jobcentrenes kvalitetssikring af registreringerne i Komma sammenholdt med konteringerne i KMD Aktiv ultimo 2007 centralt er foretaget ompostering mellem konti med henholdsvis 35 % og 65 % statsrefusion.

Revisionsdirektoratet har konstateret, at kun 3 af sagerne er omfattet af omposteringen.

De 4 sager er rubriceret som fejl med eventuel refusionsmæssig betydning.

Manglende opfølgning

I 2 sager var der ikke foretaget lovpligtig opfølgning efter aktivlovens regler herom. I den ene sag var der i en længere periode ikke sket journalføring, og der har ikke været afholdt opfølgningssamtaler. Borgeren har i hele perioden været registreret som værende i tilbud, hvilket ikke er korrekt. I den anden sag har der ifølge journalen ikke været foretaget opfølgning i flere år. Først i april 2008 er der gennemført en jobsamtale. Borgeren har i hele forløbet været registreret som værende under forrevalidering, hvilket ikke er korrekt.

Sagerne er rubriceret under fejl med eventuel refusionsmæssig betydning som følge af fejlkontering, jf. ovenfor.

Revalidering

22. Revisionen har omfattet 9 personsager på Jobcenter Nyrupsgade på VM-konto 5.58.11.01 Revalidering, fordelt på følgende grupperinger i den autoriserede kontoplan:

- Gruppering 002 revalideringsydelse (§ 52 i LAS).
- Gruppering 003 tillægsudgifter under revalidering (§§ 76, 78, 79, 80, 80, 82, 100 og 101 i LAB).
- Gruppering 007 driftsudgifter ifm. Revalidering (kap. 10 i LAB og § 12 i LAS).
- Gruppering 008 lønudgifter i forbindelse med revalidenders ansættelse med løntilskud (§ 51, stk. 3 jf. § 64, stk. 4 i LAB og § 52, stk. 2 i LAS).
- Gruppering 011 revalideringsydelse i forbindelse med virksomhedspraktik (§ 52 i LAS og § 45, stk. 2 i LAB).

Der er foretaget fravalg af gruppering 001, merudgifter til bolig under revalidering og forrevalidering (§§ 64 og 64a i LAS), gruppering 004, løn til personer i fleksjob på revalideringsinstitutioner (§ 71, stk. 1 i LAB), gruppering 005, løn til personer i løntilskudsstillinger i målgruppe (§§ 2, nr. 6 og 57 i LAB), gruppering 006, tilskud til selvstændig virksomhed (§ 65 i LAS), gruppering 091, indtægter vedrørende tilbagebetalt revalideringsydelse udbetalt med 50 % refusion, grupperingerne 092 og 093, tilbagebetaling af hjælp med henholdsvis 65 % og 35 % (§§ 65, 93-94 i LAS og § 111 i LAB) og gruppering 096, efterbetaling af udgifter med 50 % til revalidender mv. vedr. perioden før 1. juli 2006. Fravalget er dels begrundet med, at der ikke var bogført udgifter på grupperingerne dels at udgifterne er af mindre økonomisk betydning

Revisionen er hovedsageligt baseret på en gennemgang af den elektroniske journal for de enkelte udvalgte personnumre. Endvidere er der foretaget en gennemgang af sagerne i Jobcenter Nyrupsgade.

Ved revisionen blev konstateret følgende:

Manglende dokumentation

I 2 sager var der ikke udarbejdet ressourceprofil, jf. § 6 i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse om beskrivelse, udvikling og vurdering af arbejdsevne. Ifølge journalen var ressourceprofil udarbejdet i den ene sag, men dette kunne ikke dokumenteres. Endvidere var ressourceprofilen i 2 sager først blevet udarbejdet, da revalidenden søgte om forlængelse af revalideringsperioden, og i den ene sag var der ingen samlet konklusion i ressourceprofilen.

3 af de udleverede sager var erstatningssager. I 2 af sagerne lå kun et print af journalen, der var udskrevet kort forinden revisionsbesøget. I den tredje sag lå kun kvitteringer for bogindkøb og copy-danafgift. Det fremgik ikke af journalerne, at sagerne var bortkommet.

Det kan oplyses, at dokumentationen i 2 af sagerne efterfølgende er tilvejebragt.

En sag var ikke forelagt til revision, da jobcentret ikke havde modtaget sagen fra dagpengecentret.

Sagerne er rubriceret under fejl med refusionsmæssig betydning som følge af manglende opfølgning, jf. nedenfor.

Manglende opfølgning

I 8 sager var der ikke foretaget lovpligtig opfølgning, jf. § 18 i LAB. I den ene sag var der forsøgt opfølgning, men opfølgningsbrevet blev modtaget retur flere gange senest i juli 2007. Ifølge journalen blev hjælpen standset, indtil borgeren henvender sig. Ifølge KMD-Aktiv blev hjælpen udbetalt indtil revalideringsperioden ophørte ultimo oktober 2007.

I en sag blev der i september 2006 bevilget revalidering i perioden 1. september 2006 til 30. juni 2009. De første 6 måneder som forrevalidering på sygedagpenge. I perioden indtil september 2007, hvor jobcentret overtog sagen fra jobcenter sygedagpenge, har der

ikke været foretaget opfølgning, og først på dette tidspunkt iværksættes revalideringsydelse. Borgeren har da været under forrevalidering og modtaget sygedagpenge i et år.

Sagerne er rubriceret under fejl med eventuel refusionsmæssig betydning.

Manglende journalføring

I en sag blev der bevilget revalidering i perioden 1. august 2006 til 31. januar 2009. I februar 2007 blev det anbefalet af projekt Springbræt at ændre revalideringsstøtten fra almindelig elevløn til mindstelønnen, men det fremgår ikke af journalen, om der er truffet beslutning om, hvorvidt borgeren opfylder betingelserne herfor. Ifølge journalen har teamet for løntilskud i juli og august 2007 ikke modtaget bevillingsskrivelsen fra jobcentret.

Sagen er rubriceret som fejl med eventuel refusionsmæssig betydning, jf. ovenfor.

Fejlkontering

I en sag var en udbetaling til tøjindkøb fejlagtigt konteret på en konto for tillægsydelser under revalidering. Ifølge journalen er borgeren ikke bevilget revalidering, men aktivering. Beløbet bør omposteres til korrekt konto.

Sagen er rubriceret under fejl med eventuel refusionsmæssig betydning.

Løntilskud mv.

23. Revisionsdirektoratet udarbejder et særskilt revisionsprotokollat om revisionen af løntilskud mv., herunder fleksjob.

Orlovsydelser

24. Revisionen har ikke gennemgået sager om tildeling af orlovsydelser i 2007. Ved fravalget er der lagt vægt på, at området vurderes at have lav risiko for fejl, og at udgifterne er af mindre økonomisk betydning.

Syge- og barseldagpenge

25. I anledning af temarevisionen af sygedagpengeområdet har revisionen omfattet 8 sager fordelt på følgende VM-konti og grupperinger i den autoriserede kontoplan:

Konto 5.57.71 sygedagpenge:

- Gruppering 004 sygedagpenge med 50 % refusion til forældre med alvorligt syge børn.
- Gruppering 090 regresindtægter vedrørende sygedagpenge.

Konto 08.51.52 anden gæld:

- Gruppering 014 dagpenge ved graviditet, barsel og adoption.
- Gruppering 102 ATP-bidrag af barseldagpenge.

Revisionsdirektoratet har ikke konstateret fejl i de gennemgåede sager.

Delpension

26. Revisionen for 2007 har ikke omfattet en gennemgang af delpensionssager. Ved fravalget er der lagt vægt på, at for området vurderes at være lav risiko for fejl, og at udgifterne er af mindre økonomisk betydning.

Løntilskud til offentlige arbejdsgivere mv.

27. For funktion 5.68.95 Løntilskud til offentlige arbejdsgivere mv. har Revisionsdirektoratet påset, at udgiften i refusionsopgørelsen er korrekt opgjort. Direktoratet har endvidere gennemgået 5 personsager.

Der blev ved gennemgangen ikke konstateret fejl.

Servicejob

28. For funktion 5.68.96 Servicejob i kommuner er tilgangen til ordningen ophørt. Vi har påset, at der ikke er medtaget nye sager i opgørelsen, og at der ikke er medtaget sager, der er ophørt.

Der blev ved gennemgangen ikke konstateret fejl.

Redegørelse for antallet af stikprøver og fejlrubricering

29. I henhold til revisionsbekendtgørelsens § 69, stk. 4, skal der redegøres for væsentlige fejl og mangler i de udtagne sager. Revisionsdirektoratet har udarbejdet følgende tabel over antal reviderede sager:

Kategorier	Sager udvalgt ved stikprøve	Sager uden fejl	Sager med fejl af formel karakter	Sager med fejl med eventuel udbetalings- og/eller refusionsmæssig betydning	
	Antal	Antal	Antal	Antal	Kr.
Kontanthjælp	14	13		1	
Kontanthjælp flygtninge	2	2		0	
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	13	9		4	
Revalidering	9	0		9	
Syge- og barseldagpenge	33	18		15	
Løntilskud til offentlige arbejdsgivere	5	5		0	
I alt	76	47		29	

I kategorien syge- og barseldagpenge er medregnet sagerne i den særlige temarevision.

Revisionsdirektoratet kan oplyse, at der i 2006 blev gennemgået 63 sager, hvoraf 26 sager var uden fejl. I en sag var der fejl af formel karakter, og i 36 sager var der fejl med refusionsmæssig betydning.

Antallet af fejl med refusionsmæssig betydning er således fortsat højt i 2007.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder det beklageligt, at antallet af fejl ved sagsbehandlingen fortsat er højt. Det foreslås, at forvaltningen sætter øget fokus på at styrke sagsbehandlingen.

III. Særlige kontrolarbejder

Midler til de lokale beskæftigelsesråd

30. Revisionsdirektoratet har den 31. juli 2008 forsynet Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens regnskabsopgørelse for 2007 over midler til de lokale beskæftigelsesråd efter lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats § 47 med revisionspåtegning.

Revisionen er udført efter Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 60 af 2. februar 2006 om midler til de lokale beskæftigelsesråd efter lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats § 47 og bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations ressortområder.

Påtegningen har følgende konklusion: "Det er vor opfattelse, at den endelige opgørelse "Midler til de lokale beskæftigelsesråd efter lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats § 47 – Endelig opgørelse over uforbrugte midler i 2007" er aflagt i overensstemmelse med ovennævnte bekendtgørelser."

Opgørelser af statsrefusion for 2007

31. Revisionen af "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – endelig restafregning 2007" og "Endelig opgørelse af udgifter til flaskehalsindsatsen i regnskabsåret 2007" er udført i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006.

Revisionen af statslige løntilskud er sket i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 260 af 20. marts 2007 om udbetaling, regnskabsaflæggelse og revision af statsligt løntilskud til kommunale og regionale arbejdsgivere vedrørende lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om servicejob.

Revisionsdirektoratet har i forbindelse med revisionen af refusionsanmodningerne påset, at de anmeldte beløb stemmer overens med Københavns Kommunes Økonomi- og Ressourcestyringssystem (KØR). Herudover er det påset, at anmeldte beløb stemmer overens med dokumentationen herfor, og at kravene til refusionshjemtagelse i henhold til regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen er overholdt. I revisionen indgår gennemgang af anmeldte udgifter vedrørende boformer efter §§ 93 og 94 a i lov om social service.

Det er konstateret, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ikke har foretaget en kvalitetssikring af taloplysningerne i refusionsopgørelsen. Endvidere er der konstateret uklarheder af mindre væsentlig karakter, som eventuelt senere vil blive berigtiget.

Revisionsdirektoratet har den 12. september 2008 afgivet erklæring på opgørelsen af statsrefusion for 2007 med følgende konklusion:

"Det er vor opfattelse, at "Anmodning om statsrefusion af sociale ydelser – endelig restafregning for 2007" er aflagt i overensstemmelse med de krav, der følger af den kommunale styrelseslov og bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006."

Revisionsdirektoratet har den 23. september 2008 afgivet erklæring på opgørelsen af udgifter til flaskehalsindsatsen med følgende konklusion:

"Det er vor opfattelse, at "Flaskehalsindsatsen – endelig restafregning 2007" er aflagt i overensstemmelse med de krav, der følger af den kommunale styrelseslov og bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006 samt bekendtgørelse nr. 1257 af 7. december 2006 om anvendelse, fordeling, udbetaling mv. af midler fra den statslige bevilling til at forebygge og afhjælpe mangel på arbejdskraft (flaskehalse)."

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet skal henstille, at procedurer og beregningsmetoder, som anvendes ved opgørelsen af de taloplysninger, der indgår refusionsopgørelserne, dokumenteres i skriftlige forretningsgange, samt at der sker en kvalitetssikring af de oplyste beløb.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

30. september 2008

Tommy Jacobsen

/Maibritt Søderberg

**Udvalgets beslutningsprotokol om godkendelse af foranstaltninger til
revisionsbemærkninger – løntilskud mv.**

2. Revisionsprotokollat fleksjob (2009-42360)

Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger samt forvaltningens gennemførte og påtænkte foranstaltninger forelægges udvalget

INDSTILLING OG Beslutning

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indstiller,

1. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget tager Revisionsdirektoratets bemærkninger og anbefalinger samt Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens bemærkninger til efterretning.

Problemstilling

Dette revisionsprotokollat er det 4. og sidste revisionsprotokollat vedrørende regnskab 2007 på Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets område. Udvalget har tidligere den 18. september 2008 behandlet protokollaterne på regnskabs- og integrationsområdet (BIU 2008-77693 og 2008-103078) og den 13. november 2008 protokollatet på beskæftigelsesområdet (BIU 2008-122126).

Revisionsprotokollatet afslutter samtidig den revisionsmæssige behandling af regnskab 2006, hvor udvalget tidligere særskilt har behandlet spørgsmålet om revurdering af fleksjobsager den 7. februar 2008 (BIU 25/2008), den 3. april 2008 (BIU 60/2008) og den 18. september 2008 (BIU 2008-100372).

Udvalget er desuden orienteret om dialogen med Arbejdsmarkedsstyrelsen henover 1. halvår 2008 om håndtering af berigtigelsen af statsrefusion for 2006. Resultatet af denne dialog blev, at der skulle foretages en fuld gennemgang af alle sager fra 2006, som nu er afsluttet. Der er samtidig foretaget en fuld gennemgang af alle sager fra 2007.

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af lovgivningens krav vedr. revurdering af visitationen til fleksjob i 2007.

Revisionsbemærkninger kan "rangordnes" i forhold til, hvor alvorligt Revisionsdirektoratet finder forholdet er. I den rangordning, der bruges i Københavns Kommune, anvendes følgende 8 begreber: Påtale, særdeles kritisabelt, kritisabelt, alvorlig kritik, kritik, stærkt beklageligt, beklageligt og utilfredsstillende (hvor utilfredsstillende er mindst alvorlig).

Løsning

På fleksjobområdet blev der 1. juli 2006 indført en væsentlig skærpelse af dokumentationskravene i forbindelse med visitation til fleksjob, ligesom der kom nye krav om, at kommunerne skal revurdere visitationen til fleksjob, når borgeren har modtaget ledighedsydelse i 12 ud af de sidste 18 måneder, og at revurderingen skal være afsluttet inden for 6 måneder.

Lovændringen indebar også en skærpelse af revisionens overvågning af fleksjobområdet, idet

revisionen skal gennemgå halvdelen af såvel de nyvisiterede sager som de sager der forfalder til revurdering. Hvis revisionen konstaterer, at der i mere end 20 pct. af de gennemgåede sager ikke er ret til refusion, skal revisionen gennemgå alle kommunens sager på området for kommunens regning

Visitation til fleksjob

Revisionen har gennemgået 117 nyvisiterede sager og fundet 2 fejl, svarende til en fejlandel på mindre end 2 pct. Revisionsdirektoratet finder, at forvaltningens fokus på fleksjobområdet – med bl.a. særligt udviklede visitationsskemaer og systematisk undervisning – har medvirket til en forbedring af sagsbehandlingen. Direktoratet anbefaler dog, at forvaltningen har fokus på en mere systematisk journalisering og løbende opfølgning af anvendelsen af de udarbejdede skemaer i alle sager.

Forvaltningen har løbende kurser i systematisk og retvisende journalføring, og forvaltningen vil øge fokus på, at der sker en systematisk journalisering, samt at visitationsskemaerne anvendes i alle sager, hvor der søges om fleksjob.

Revurdering af fleksjob

På baggrund af tidligere revisionsgennemgange og den førte dialog med Arbejdsmarkedsstyrelsen har Revisionsdirektoratet foretaget en fuld gennemgang af alle sager, hvor der skulle være foretaget revurdering af grundlaget for visitationen til fleksjob i 2. halvår 2006. Gennemgangen viste, at 98 pct. af sagerne ikke var revurderet rettidigt. Det skal ses i forhold til, at den tidligere stikprøvevise gennemgang viste en fejlandel på ca. 95 pct.

Revisionsdirektoratets gennemgang af sager, der skulle revurderes i 2007, viste fejl i 262 sager ud af 307, svarende til en fejlandel på 85 pct. I en betydelig del af sagerne var revurderingen påbegyndt, men først afsluttet efter udløbet af tidsfristen, hvorfor disse sager også kategoriseres som fejlagtige.

Generelt gælder det, at der i løbet af 2008 er foretaget revurdering i de sager, hvor denne ikke blev foretaget i 2006 hhv. 2007. Det gælder samtidig, at Revisionsdirektoratet både for så vidt angår 2006 og 2007 alene har fundet fejl i form af overskridelse af tidsfristen for revurdering, idet der ikke er påpeget mere indholdsmæssige mangler i grundlaget for foretagne revurderinger.

ØKONOMI

For sager, der ikke er revurderet rettidigt, mister kommunen efter den nye lovgivning refusion på alle offentlige forsørgelsesydelse, borgeren måtte modtage i 3 år fra det tidspunkt, hvor borgeren skulle være revurderet. Det gælder, uanset hvor meget tidsfristen er overskredet.

Der er nu foretaget en total gennemgang af alle sager, der skulle revurderes i 2. halvår 2006 og i 2007, og det endelige refusionstab vedr. regnskabsårene 2006 og 2007 kan opgøres.

Vedrørende sager, der skulle revurderes i 2. halvår 2006, skal der samlet for årene 2006 og 2007 berigtiges i alt 18,8 mio. kr., jf. tabel 1. For disse sager er der tidligere berigtiget 15,7 mio. kr., jf. BIU 25/2008.

Tabel 1. Opgørelse af refusionstab vedr. regnskab 2006

	Regnskabsår			
	2006	2007	I alt 06-07	2008
Refusionstab vedr. 2006	5.856.873	12.985.405	18.842.278	3.064.816
Allerede berigtiget på regnskab 2007 og 2008	4.750.940	10.951.052	15.701.992	-

Til yderligere berigtigelse vedr. 2006	1.105.933	2.034.353	3.140.286	3.064.816
--	-----------	-----------	-----------	-----------

Den endelige berigtigelse for 2006 og 2007 for sager, der skulle revurderes i 2006, er således ca. 3 mio. kr. større end tidligere berigtiget. Det skyldes dels, at det samlede antal sager ved den fulde sags gennemgang har vist sig større end forudsat, dels at fejlandelen er steget fra ca. 95 pct. til 98 pct. i forbindelse med den fulde sags gennemgang.

Hertil kommer et refusionstab på ca. 3,1 mio. kr. for 2008. Det tab gælder således, uanset at der generelt henover 2008 er foretaget korrekt revurdering af de relevante sager. det har ikke som tidligere forudsat været muligt at "mærke" de relevante sager, så der kunne undgås hjemtagelse af refusion i 2008.

Vedrørende sager, der skulle revurderes i 2007, skal der samlet for 2007 og 2008 berigtiges i alt 13,5 mio. kr., *jf. tabel 2*. Der henvises i den forbindelse til, at forvaltningen i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet om revurdering af visitationen til fleksjob i 2006 (BIU 25/2008) anførte, at der "må ligeledes påregnes at vist refusionstab på sager, der skulle revurderes i 2007."

Tabel 2. Opgørelse af refusionstab vedr. regnskab 2007

	Regnskabsår		
	2007	2008	I alt 07-08
Refusionstab vedr. 2007	8.364.067	5.090.879	13.454.946

Igen bemærkes, at refusionstab i 2008 gælder, uanset at der generelt henover 2008 er foretaget korrekt revurdering af de relevante sager.

VIDERE PROCES

Udestående berigtigelser vil blive foretaget snarest og optages på regnskabet for 2009.

BILAG

1. Revisionsdirektoratets protokollat af 27. april 2009 vedr. fleksjob

Morten Binder

/Thomas Thellersen Børner

bilag

[1: Revisionsdirektoratets protokollat af 27. april 2009 vedr. fleksjob](#)

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets beslutning den 14.05.2009

Indstillingen blev taget til efterretning.

Revisionsprotokollat
til
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget
vedrørende
Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

**Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for
2007 på beskæftigelsesområdet – løntilskud mv.**

27. april 2009

Indholdsfortegnelse

	Side
I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet	2
II. Den udførte revision.....	3
A. Fortsat revision af 2006.....	3
B. Intern Kontrol.....	8
C. Revision af personsager for 2007	8
Løntilskud mv.	8
Visitation til fleksjob.....	9
Revurdering af fleksjob.....	10
Revisionsbemærkning.....	14

I. Orientering til udvalget om revisionsprotokollatet

1. Protokollatet om "Revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet – løntilskud mv." redegør for resultatet af direktoratets udførte revision ved anvendelsen af følgende 3 rubriceringer:

- Revisionsbemærkning. Afgives fx ved væsentlige fejl i regnskabet, manglende overholdelse af lovgivning mv. samt ved væsentlig uhensigtsmæssig administration. Supplerende angives normalt revisionens opfattelse af tiltag til overvejelse.
- Anbefaling. Kan fremsættes af direktoratet til hjælp for kommunens overvejelser, når revisionen finder, at det er hensigtsmæssigt med tiltag til forbedring af administrationen.
- Kommentar. Benyttes normalt, når den udførte revision har givet den opfattelse, at administrationen på de udvalgte områder er tilfredsstillende.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal træffe en egentlig beslutning om, hvad der skal foretages i anledning af den enkelte revisionsbemærkning og anbefaling fra Revisionsdirektoratet.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget skal endvidere følge op på, om de besluttede foranstaltninger bliver implementeret på rette måde og i rette tid.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af lovgivningens krav til fleksjob, idet revisionen af sager, der har været eller skulle have været revurderet i 2007, viste fejl i 85 % af sagerne.

Revisionen af visitationen til fleksjobsager i 2007 viste kun fejl i 2 sager.

(Der henvises til side 14).

II. Den udførte revision

2. Revisionsdirektoratet har i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 1391 af 12. december 2006 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsaflæggelse og revision på Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes ressortområder (regnskabs- og revisionsbekendtgørelsen) foretaget en gennemgang af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens forretningsgange og personsager inden for området vedrørende løntilskud mv., jf. lov om aktiv beskæftigelsesindsats.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets refusionsberettigede udgifter til løntilskud mv. til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger har ifølge "Anmodning om statsrefusion af sociale udgifter – Endelig restafregning 2007" udgjort i alt 427.104.740 kr.

I afsnit A redegøres der for opfølgningen af revisionen af 2006. I afsnit B omtales vurderingen af forvaltningens interne kontroller, og i afsnit C redegøres der for revisionen af personsager samt for antallet af stikprøver og rubricering af fejl.

Revisionen er udført i henhold til kommunens revisionsvedtægt og nævnte bekendtgørelse og er udført i overensstemmelse med god offentlig revisionssskik.

A. Fortsat revision af 2006

3. I et revisionsprotokollat af 11. januar 2008 (Nr. 19/2006) om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2006 på beskæftigelsesområdet – fleksjob fandt Revisionsdirektoratet anledning til at udtale kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af lovgivningens krav til fleksjob, da revisionen af sager, der havde været eller skulle have været revurderet i 2. halvår 2006 og 2007, viste fejl i 71 ud af 75 gennemgåede sager. Revisionen af sager vedrørende ny-visiteringer viste ikke fejl.

Direktoratet foreslog, at der blev sat mere fokus på anvendelsen af forvaltningens skemaer i sagsbehandlingen samt forbedring af sagsstyringen og journalføringen, og at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen tog stilling til den videre proces for de resterende sager, berigtigelse af fejl og afklarede den refusionsmæssige betydning.

4. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget behandlede protokollatet den 7. februar 2008 (25/2008) og tog bemærkningen til efterretning samt godkendte forvaltningens gennemførte og påtænkte foranstaltninger i forhold hertil. Der blev i sagsindstillingen oplyst følgende:

"Der er gennemgået 32 nyvisiterede sager og 75 revurderingssager. Der er ikke fundet fejl i de nyvisiterede sager, mens der omvendt er fundet fejl i 71 ud af 75 revurderingssager. Der er nogenlunde lige mange sager, der løbende visiteres henholdsvis forfalder til revurdering. Revisionsgennemgangens resultat svarer derfor til en vægtet fejlandel på ca. 48 % i alle sager mod forventet 15 % i lovforslagets bemærkninger. Revisionen peger samtidig på, at forvaltningen har indført gode procedurer omkring nyvisiterede sager, men at elementer i disse endnu ikke er implementeret fuldt ud. Revisionen anbefaler, at forvaltningen lægger vægt på dette i 2008.

Revisionsgennemgangen vil indebære et refusionstab på revurderingssagerne. Det skyldes reglen om, at der ikke kan hjemtages statsrefusion på især ledighedsydelse og løntilskud under fleksjob i sager med fejl i 3 år fra den dato, hvor revurderingen skulle være foretaget. Tabet er skønmæssigt opgjort i afsnittet om økonomiske konsekvenser, hvor der også er foreslået en håndtering af tabet.

Den generelle fejl, der er fundet, består i, at revurdering ikke er foretaget til tiden, og forvaltningen har på baggrund af det høje fejlniveau udarbejdet en handleplan for sikring af at revurderingerne fremadrettet sker til tiden og med den nødvendige kvalitet, samt at procedurerne omkring nyvisitation implementeres fuldt ud."

Ifølge sagsindstillingen havde forvaltningen for at minimere antallet af fejl iværksat en handleplan med en række elementer.

5. Beskæftigelsesministeriet meddelte i et brev af 6. maj 2008 de bemærkninger, som gennemgangen af revision af Københavns kommunes regnskaber for 2006 på

Beskæftigelsesministeriets områder med statsrefusion havde givet anledning til. Der fremgår heraf særligt om gennemgang af fleksjobområdet:

Ministeriet noterede sig, at der på området for fleksjob er konstateret væsentlige fejl og mangler med refusionsmæssig betydning i 71 ud af de 75 gennemgåede sager vedrørende revurderinger.

Ministeriet henledte opmærksomheden på § 121, stk. 4, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og forventede, at forholdene blev bragt i orden, og at loven overholdes.

Ministeriet henledte ligeledes opmærksomheden på ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelsen i § 9 stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 565 af 9. juni 2006 (Ændring af fleksjobordningen, visitation, opfølgning, tilskud, fleksydelse).

Ministeriet anmodede kommunen om at sørge for, at revisor gennemgår alle kommunens sager fra perioden 1. juli til 31. december 2006 vedrørende revurderinger på fleksjobområdet, og at statsrefusionen vedrørende de pågældende personer berigtiges, således at loven overholdes.

Beskæftigelsesministeriet bad revisor om at påse, at berigtigelse er foretaget og orientere ministeriet herom i næste års beretning.

Ministeriet støttede revisors anbefalinger på fleksjobområdet og forventede, at de tiltag, som kommunen har igangsat, medfører en væsentlig forbedret kvalitet i sagsbehandling, og at resultatet heraf vil fremgå af næste års beretning.

6. Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen besvarede i brev af 26. juni 2008 Beskæftigelsesministeriet bl.a.:

Vedr. fleksjobområdet anmoder styrelsen kommunen om at sørge for, at revisor gennemgår alle kommunens sager fra perioden 1. juli til 31. december 2006 vedrørende

revurderinger, og at statsrefusionen vedrørende de pågældende personer berigtiges således at loven overholdes.

Det er dog forvaltningens opfattelse, at en fuld sagsgennemgang i det konkrete tilfælde er unødigt ressourcekrævende, idet der ikke er proportion mellem den maksimalt mulige korrektion af den foretagne berigtigelse og de ressourcer, en fuld gennemgang vil kræve.

Frem for at bruge kræfter på yderligere gennemgang af 2 år gamle sager finder forvaltningen det mere relevant at bruge kræfterne på at sikre, at alle de sager, der fremadrettet løbende går ind i en revurderingsfase, revurderes rettidigt og i øvrigt sikre, at kvaliteten i sagsbehandlingen fremadrettet løbende forbedres. Forvaltningen har iværksat en række tiltag til at sikre dette, jf. bl.a. tidligere om forvaltningens nye it-værktøj på området. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at alle nyvisiterede sager, der er gennemgået af revisionen, var uden fejl, og der er således metodemæssigt et godt grundlag for den videre indsats.

Forvaltningen finder det derfor mest hensigtsmæssigt at berigtige 4,8 mio. for 2006 og 10,4 mio. kr. vedr. 2007, som svarer til, at der er berigtiget vedr. 95 % af sagerne. Hvis styrelsen fortsat ikke kan acceptere dette, vil forvaltningen foretrække at berigtige yderligere i alt ca. 640.000 kr. vedr. 2006 og 2007 frem for at anvende ressourcer svarende til knap 600.000 kr. ved en fuld sagsgennemgang. De ekstra 640.000 kr. vil i givet fald svare til, at der er berigtiget i 99 % af sagerne vedr. 2006 og 2007.

Det skal understreges, at forvaltningen naturligvis fuldt ud anerkender, at lovgivningen tilsiger at gennemføre en fuld sagsgennemgang, når fejlandelen i stikprøven er så høj som i dette tilfælde. Såfremt styrelsen holder fast i en total gennemgang, vil forvaltningen derfor naturligvis foretage en total gennemgang.

7. Beskæftigelsesministeriet meddelte i et brev af 1. juli 2008 følgende:

Efter stedfundne drøftelser mellem Arbejdsdirektoratet og Arbejdsmarkedsstyrelsen anfører ministeriet, at det fremgår af lov nr. 565 af 9. juni 2006 om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik mv., § 9, stk. 2, at revisionen i beretningen skal redegøre for, om der er ret til refusion i de udtagne sager, jf. § 121, stk. 4-6, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og § 104 a i lov om aktiv socialpolitik, som ændret henholdsvis affattet ved denne lovs § 1, nr. 14 og § 2, nr. 12. Hvis revisionen har konstateret, at der i mere end 20 pct. af de gennemgåede sager ikke er ret til refusion, gennemgår revisionen alle kommunens sager på området for kommunens regning. Reglerne i den i stk. 1 nævnte bekendtgørelse finder anvendelse for revisionens udførelse samt anvisningen og berigtigelsen af statsrefusion.

Det er på baggrund heraf ministeriets holdning, at revisionen skal gennemgå samtlige sager inden for området, da revisionen har fundet mere end 20 pct. sager, hvor der ikke er ret til refusion.

Ministeriet vil følge op på ovenstående forhold i næste års revisionsberetning.

Revision af de resterende sager for 2006

8. Revisionen af de resterende sager, der var omfattet af målgruppen, viste, at ingen af sagerne var revurderet inden for tidsfristen den 31. december 2006.

Revisionsdirektoratet konstaterede, at der i refusionsopgørelsen for 2007 blev foretaget berigtigelse af refusionen for tidligere år på 4.750.940 kr. og vedrørende 2007 på 10.951.052 kr., i alt 15.701.992 kr.

Forvaltningen har beregnet, at de refusionsmæssige konsekvenser af gennemgangen af de resterende sager for 2006 udgør 6.205.102 kr. De refusionsmæssige konsekvenser af totalgennemgangen kan således opgøres til 21.907.094 kr.

B. Intern Kontrol

9. Der henvises om revisionen af de interne kontroller til revisionsprotokollatet nr. 16/2007 af 30. september 2008 om revisionen af Københavns Kommunes regnskab for 2007 på beskæftigelsesområdet.

C. Revision af personsager for 2007

10. Revisionsdirektoratets udvælgelse af personsager er foretaget dels på grundlag af udtræk fra PNR-basen for 2007, som bl.a. indeholder alle udbetalte ydelser, dels på udvælgelse af forskellige typer ydelser fra de af forvaltningen anmeldte beløb på den foreløbige restafregning for 2007, jf. VM's autoriserede kontoplan. Ved udvælgelsen er der lagt særlig vægt på nyetablerede sager.

Sagsgennemgangen har omfattet en kontrol af:

- At lovgivningen er overholdt.
- At forretningsgange er overholdt.
- At sagerne er korrekt optaget i refusionsopgørelsen til staten.

Løntilskud mv.

11. Revisionen har omfattet 14 personsager bogført på VM-Konto 5.58.81, Løntilskud mv., fordelt på følgende grupperinger i den autoriserede kontoplan:

- Gruppering 014 løntilskud på 1/2 af lønnen til personer i fleksjob (§ 72 i LAS).
- Gruppering 015 løntilskud på 1/3 af lønnen til personer i fleksjob (§ 72 i LAS).
- Gruppering 017 løntilskud på 2/3 af lønnen til selvstændigt erhvervsdrivende (§ 74 i LAS)

Grupperingerne 018, 019 og 020, ledighedsydelse i visitationsperioden før første fleksjob (§ 74a, stk. 1 i LAS), ledighedsydelse mellem fleksjob (§ 74a, stk. 2-4 i LAS) og ledighedsydelse under sygdom og barsel (§ 74a, stk. 5 og § 74f, stk. 4 i LAS) er gennemgået i forbindelse med fleksjobundersøgelsen.

Der er foretaget fravalg af grupperingerne 001, 003, 008, 009, 010, 011, 012, 013, 016, 091, 092, 093, 094, 095, 096, 097, 098, 099, 100 og 101. Fravalget er dels begrundet med, at der ikke var bogført udgifter på grupperingerne dels at udgifterne var af mindre økonomisk betydning.

Revisionen er baseret på en gennemgang af den elektroniske journal. Endvidere er der foretaget en gennemgang af sagerne på center for Job på Særlige Vilkår (JSV).

Det blev ved gennemgangen konstateret, at "jobbevillingen" i enkelte tilfælde var mangelfuldt udfyldt.

Visitation til fleksjob

12. Forvaltningens sagsoversigt omfattede i alt 234 nyvisiterede sager til fleksjob i 2007, og Revisionsdirektoratet har gennemgået halvdelen dvs. 117 sager.

Revisionen er baseret på dels en gennemgang af de elektroniske journaler og dels en gennemgang af sagerne i centret for Job på Særlige Vilkår (JSV). Der har været særlig fokus på, at forvaltningens visitationsskemaer er korrekt anvendt og udfyldt til sikring af, at alle væsentlige elementer i sagsførelsen er overvejet og dokumenteret, og at lovgivningens krav til visitation til fleksjob dermed er opfyldt.

Det er således påset, at følgende elementer i forvaltningens skema til visitation til fleksjob er indgået i vurderingen:

- En redegørelse for, at alle relevante tilbud eller foranstaltninger har været afprøvet, jf. lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 70, stk. 2 og 70 a, nr. 1.
- At det er udførligt begrundet, hvis sagsbehandler undtagelsesvis vurderer, at det er åbenbart formålsløst at gennemføre ekstern afprøvning eller omplacering, jf. lovens § 70.
- At der er redegjort for den pågældendes ressourcer samt muligheden for at anvende og udvikle dem (på baggrund af ressourceprofilen), jf. lovens § 70 a, nr. 2.
- At der er redegjort for pågældendes varige begrænsning i arbejdsevnen, jf. lovens § 70 a, nr. 3.

- At der er redegjort for, hvorfor arbejdsevnen ikke kan anvendes til at opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår, jf. lovens § 70 a, nr. 4.

Gennemgangen gav anledning til at fremdrage følgende 2 sager:

En borger, der var i arbejde 20 timer om ugen og samtidig modtog erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 17 timer om ugen, var visiteret til fleksjob. Ifølge journalen var der undladt arbejdsprøvning, da jobcentret ikke havde denne mulighed, da borgeren ikke modtog ydelser derfra.

Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at der ikke i sagen er dokumentation for, at relevante tilbud efter beskæftigelsesloven samt andre foranstaltninger, herunder evt. forsøg på omplacering, har været afprøvet inden visiteringen.

En borger havde været arbejdsprøvet inden visiteringen, men havde under prøvningen haft et stort fravær. Det er Revisionsdirektoratets opfattelse, at dokumentationen for varig nedsættelse af arbejdsevnen ikke er tilstrækkeligt dokumenteret.

Det er generelt Revisionsdirektoratets opfattelse, at fokus på fleksjobområdet har medvirket til en forbedring af sagsbehandlingen. Direktoratet skal dog anbefale, at forvaltningen har fokus på en mere systematisk journalisering og løbende opfølgning af anvendelsen af de udarbejdede skemaer i alle sager.

Revurdering af fleksjob

13. Forvaltningens sagsoversigt indeholdt i alt 315 sager, som ifølge forvaltningen er omfattet af målgruppen, der modtog ledighedsydelse den 30. juni 2006, og hvor revurdering skulle have fundet sted senest den 30. juni 2007 (overgangsordningen).

Revisionsdirektoratet har udvalgt halvdelen af sagerne, dvs. 158 sager til revision, som er baseret på en gennemgang af de elektroniske journaler.

Revisionen har haft særlig fokus på, om revurderingen har fundet sted rettidigt, og om forvaltningens visitationsskemaer til revurdering er korrekt anvendt og udfyldt for at

sikre, at alle væsentlige elementer i sagsførelsen er overvejet og dokumenteret, og at lovgivningens krav til revurdering af fleksjob dermed er opfyldt.

Det er således påset, at følgende elementer i forvaltningens skema til revurdering af fleksjob er indgået i vurderingen:

- Redegørelse for, at der er anvendt tilbud efter loven, jf. lovens § 74 c, stk. 3, nr. 1.
- Redegørelse for den pågældendes ressourcer samt muligheden for at anvende og udvikle dem, jf. lovens § 74 c, stk. 3, nr. 2.
- Redegørelse for, hvorfor den pågældendes arbejdsevne fortsat anses som varigt begrænset, jf. lovens § 74 c, stk. 3, nr. 3.
- Vurdering af, om der kan være grundlag for at påbegynde sag om førtidspension, jf. lovens § 74 c, stk. 3, nr. 4.

I sager, som skal revurderes, er borgeren ikke i fleksjob, men modtager ledighedsydelse i perioden, indtil fleksjob kan opnås.

De nye krav, om at kommunen skal revurdere visitationen til fleksjob, opstår, når borgeren har modtaget ledighedsydelse i 12 ud af de seneste 18 måneder.

I en overgangsperiode gælder for modtagere af ledighedsydelse pr. 30. juni 2006, at der fortsat skal ske revurdering, når der er modtaget ledighedsydelse i 18 ud af de seneste 24 måneder, dog skal der i alle disse sager være foretaget revurdering senest den 30. juni 2007.

Indledningsvis blev det konstateret, at 2 af de 158 sager ikke var omfattet af målgruppen.

Resultatet af gennemgangen af de resterende 156 sager viste:

- 22 sager, hvor revurderingen var påbegyndt og afsluttet inden udløbet af tidskravet.
- De 22 sager er således korrekte, medens de efterfølgende 134 sager er fejlagtige.
- 57 sager, hvor revurderingen var påbegyndt inden udløbet af tidskravet, men først afsluttet efter udløbet af tidskravet.
 - 23 sager, hvor revurderingen var påbegyndt inden udløbet af tidskravet, men som endnu ikke er afsluttet.
 - 14 sager, hvor revurderingen var påbegyndt efter udløbet af tidskravet og som var afsluttet.

- 29 sager, hvor revurderingen var påbegyndt efter udløbet af tidskravet, og som ikke var afsluttet.
- 8 sager, hvor revurderingen ikke var påbegyndt inden tidsfristen, men hvor borgeren er kommet i arbejde efterfølgende
- 3 sager, hvor revurderingen ikke var påbegyndt.

Som det fremgår, viste resultatet af gennemgangen, at der var fejl i 134 sager svarende til ca. 86 % af de gennemgåede sager. Ifølge lovgivningen skal revisionen gennemgå alle sager på området, såfremt der konstateres fejl i mere end 20 % af de gennemgåede sager.

Revisionsdirektoratet har derfor gennemgået de resterende 50 % af sagerne.

Det blev konstateret, at 6 af de 157 sager ikke var omfattet af målgruppen.

Resultatet af gennemgangen af de resterende 151 sager viste:

- 23 sager, hvor revurderingen var påbegyndt og afsluttet inden udløbet af tidskravet.
- De 23 sager er således korrekte, medens de efterfølgende 128 sager er fejlagtige.
- 55 sager, hvor revurderingen var påbegyndt inden udløbet af tidskravet, men først afsluttet efter tidskravet.
 - 20 sager, hvor revurderingen var påbegyndt inden udløbet af tidskravet, men som endnu ikke afsluttet.
 - 28 sager, hvor revurderingen var påbegyndt efter udløbet af tidskravet, og som var afsluttet.
 - 18 sager, hvor revurderingen var påbegyndt efter udløbet af tidskravet, og som ikke var afsluttet.
 - 2 sager, hvor revurderingen ikke påbegyndt inden tidsfristen, men hvor borgeren var kommet i arbejde efterfølgende.
 - 5 sager, hvor revurderingen ikke var påbegyndt.

Gennemgangen af de resterende 50 % af sagerne viste, at der var fejl i 128 sager ud af de 151 sager, hvilket svarer til en fejlandel på ca. 85 %

I alt viste gennemgangen af sager om revurdering af fleksjob for 2007 fejl i 262 sager ud af 307 sager svarende til en fejlprocent på ca. 85 %

Revisionsdirektoratet forventer, at forvaltningen udarbejder en opgørelse over de refusionsmæssige konsekvenser af resultatet af revisionen af 2007.

Revisionsbemærkning

Revisionsdirektoratet finder anledning til at udtale kritik af Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens administration af lovgivningens krav til fleksjob, idet revisionen af sager, der har været eller skulle have været revurderet i 2007, viste fejl i 85 % af sagerne.

Revisionen af visitationen til fleksjobsager i 2007 viste kun fejl i 2 sager.

REVISIONSDIREKTORATET FOR KØBENHAVNS KOMMUNE

27. april 2009

Tommy Jacobsen

/Maibritt Søderberg

**Revisionsberetning til Borgerrepræsentationen
om Københavns Kommunes regnskab for 2008**

København den 14. september 2009

Jan Christensen

/J. Stenderup